

SPIEGEL VAN DE
NEDERLANDSCHE POËZIE
DOOR ALLE EEUWEN

VICTOR E. VAN VRIESLAND

SPIEGEL VAN DE
NEDERLANDSCHE

POËZIE

DOOR ALLE EEUWEN

I^E-5^E DUIZENDTAL

1939

N. V. DE SPIEGHEL, AMSTERDAM

DRUK VAN N.V. BOEK- EN STEENDRUKKERIJ
„DE IJSEL”, V/H R. BORST & CO., DEVENTER

Het doel van deze uitgave is, een samenhangend beeld te geven van de Nederlandsche poëzie door alle tijden, sprekender dan een letterkundige geschiedbeschrijving dit zou kunnen doen. Zulk een beschrijving immers zou de eigenschappen van een bepaalde litteraire stof, in haar velerlei verschijningen, moeten formuleeren. Hier daarentegen kan men zich zelfstandig een voorstelling omtrent deze vormen, doordat regelrecht een keuze uit die stof-zelf geboden wordt.

Subjectief blijft zij uiteraard, in dien zin dat zij geheel op persoonlijken smaak en voorkeur berust. En het ligt voor de hand dat dit een voordeel is, zoowel om de eenheid welke hiermede deze verzameling erlangt, als om het eruit voortvloeiende programma, dat een overwegende bekommernis om de schoonheid inhoudt. Doch uitgaande van dit subjectieve is ernaar gestreefd, de uitlezing zoo volledig, representatief, afwisselend en inlichtend mogelijk te doen zijn.

Volledig (natuurlijk alleen voor zoover zulks in dezen opzet en dit bestek mogelijk was) — dat is: zonder vooropgestelde uitsluiting van personen of richtingen op buitenpoëtische gronden.

Representatief — want pogend, individueele uitingen evenzeer als stroomingen vertegenwoordigd te doen zijn, in zoover zij uitdrukking waren van de ononderbroken, voortdurende ontplooiing eener aanhoudende dichtelijke beweging, en daarbij vaak de verschijning welke deze bepaaldelijk in een zeker tijdsgewricht als kenschetsend had aangenomen.

Afwisselend — omdat de samensteller zijn aandacht er op gericht bleef houden, dat niet een eenzijdige, schoolsch en eenvormig beperkte maatstaf mocht worden aangelegd, en de bijeengebrachte poëzie zooveel mogelijk in het kader van haar tijd en geestelijke, cultureele omgeving zou verstaan dienen te worden.

Inlichtend, tenslotte — daar een heldere kijk op het wezen van de dichtkunst, en op de verzen van tijdgenooten onmogelijk is, zonder de scholing, geboden door een historisch overzicht gelijk dit werk, niet theoretisch doch feitelijk, geeft.

Een gedicht te begrijpen en te waardeeren in het raam zijner tijdelijke, maatschappelijke en cultureele ontstaansgronden, maar het toch te toetsen aan de boven-tijdelijke absoluutheid van een zuiver poëtische schoonheid — ziedaar het dubbele criterium, dat den samensteller tot leidraad bij zijn keuze strekte. Het een en het ander moest ertoe leiden, dat bij die keuze geen rekening werd gehouden met zekere, in den loop der jaren verstarde, opvattingen van kritiek, litteratuurgeschiedenis en onderwijs. Geslachten lang gedachteloos herhaald, stelden zij onbewegelijke overleveringen vast der conventionele waardeschatting van geheele tijdvakken. Daardoor verhinderden zij de nadere aanraking met de aldus gedoodverfde stof. Zulke dwaallichten hebben onzen koers niet bepaald. Zoo werd, om nu maar een voorbeeld te noemen, de poëzie van de negentiende eeuw niet uitgeschift volgens de strijdvaardige en eenkennige veralgemeeningen, waartoe de overigens in wezen gerechtvaardigde kritiek der Tachtigers, in het vuur van den kamp om vernieuwing, haar toevlucht had moeten nemen. Maar zij werd onafhankelijk daarvan, zonder vooringegenomenheid, wederom onderzocht op haar karakteristieke, en juist daardoor blijvende, verdiensten. Een tweede voorbeeld is de geheele herziening van de wijd verbreide

misvattingen omtrent de waarde der dichtkunst van den rederijkerstijd, waartoe dit uitgangspunt dwong.

Vertalingen bleven uitgesloten. Maar dit opzet moest met soepelheid worden toegepast. Waar de vertaling bewerking werd, bewerking navolging, en deze navolging zoo vrij en afwijkend, dat het oorspronkelijk ten hoogste nog als invloed of verwijderd voorbeeld was te beschouwen, als aanleiding der inspiratie en niet als haar directe bron, kon de grens worden getrokken. In dien zin meenden wij b.v. dat het niet aanging, in Dullaert's *Een Korenwanner aan de Winden* een overzetting te zien van Du Bellay's bekende gedicht.

Ook fragmenten van gedichten zijn, voornamelijk op grond van den eerbied voor het gedicht als organisch geheel, niet tot deze verzameling toegelaten. Dat deze laatste omstandigheid het onmogelijk maakte, verzen op te nemen gelijk de Reien uit de dramatische werken van Vondel en anderen, of, om een heel ander voorbeeld te noemen, gedichten uit het door den auteur zelf „Een Lied” in „Zangen” enz. betitelde *Ellen* van Frederik van Eeden, kan men op zichzelf betreuren. Het leek ons echter juister, geen deelen uit grootere geheelen te lichten en die zodoende los te rukken van de plaats, waar zij bedoeld zijn hun werking uit te oefenen in nauw verband met het voorafgaande en het volgende. Een al te strenge stelselmatigheid hebben wij daarbij vermeden. Een uitzondering moest b.v. wel gemaakt worden voor Albert Verwey, die gansch zijn dicht-oeuvre als een onverbrekkelijk aaneengeschakeld geheel wenschte beschouwd te zien.

De overweging, dat eerst de afstand van den tijd een zekere blijvende waarde van een beoordeeling mogelijk maakt, deed ons voorts besluiten, met het bijebrengen van werk, eventueel tot heden, van jongere dichters voor deze oplage niet verder te gaan dan tot auteurs, die hun eersten bundel uiterlijk in 1910 het licht deden zien. Buiten den handel of in zeer beperkte oplaag verschenen bundels kwamen daarbij mede in aanmerking. Ook werk van dichters, naar tijdsorde tot dezelfde generatie behoorend, van wie nooit verzenbundels zijn uitgekomen.

Wij zijn ons bewust, dat de hier ingestelde onderscheiding — het jaar van publicatie in boekvorm — iets willekeurigs blijft behouden. Want van dichters van eenzelfde periode of leeftijd, en ten minste even groote belangrijkheid, wanneer zij omstreeks 1910 verzen uitgaven, zijn, ten gevolge van de bovengenoemde gedragslijn, in deze bloemlezing sommige wel, andere niet vertegenwoordigd. Maar het was nu eenmaal noodzakelijk, ten dezen objectief een vaste grens te stellen, en dan liefst een, die zoomogelijk toch nog iets meer verband hield met iemands verschijning als letterkundige figuur, dan het geval zou zijn indien eenvoudig de geboorte-datum den doorslag had gegeven.

Voor het overige hopen de uitgever en de samensteller aan het genoemde bezwaar tegemoet te komen, door in het komende jaar dit boek te doen volgen door een ander, waarin men onze poëzie van 1910 tot thans bijeengebracht zal vinden.

Wetenschappelijk heeft deze bloemlezing al evenmin in de eerste plaats willen zijn als vóór alles ingericht op onderwijs- of studie-doeleinden. Wel streefde zij naar wetenschappelijkheid in de redactie der historische teksten, het handhaven, zooveel mogelijk, van de oorspronkelijke spelling en interpunctie, en de hierboven reeds aangeduide algemeenheid en overzichtelijkheid der keuze. Maar niet trachtte zij studie of wetenschap te dienen met het aanbrengen van toelichtingen, tekstvarianten, bibliografieën, beschouwingen, vele data, enz. Vooral aesthetisch genot immers beoogt zij te bieden, en hoewel wij ons vleien met de hoop, dat zij voor doeleinden

van wetenschap en onderwijs van groot nut kan zijn, heeft zij zich in het bijzonder tot de minnaars van de Nederlandsche poëzie gericht, en tot hen, die belangstellen in dichtkunst en hun ontvankelijkheid daarvoor boven alle bij-overwegingen handhaven, zoodat zij tot die minnaars kunnen gaan behooren.

Het komt ons niet noodig voor, in een niet bovenal voor wetenschappelijke doeleinden bestemde uitgave verantwoording af te leggen van de bronnen, waaraan de teksten, speciaal de oude, zijn ontleend. Wij hebben er zorgvuldig naar gestreefd, zoo betrouwbaar mogelijke tekst-uitgaven te kiezen.

Deze hebben wij nauwkeurig gevolgd. Dit verklaart dat in deze anthologie, en des te meer naarmate de stof ouder is, eenheid van spelling ontbreekt. Ook de interpunctie — in de oude teksten voorzoover door de bezorgers der uitgaven aangebracht — mist daardoor uiteraard uniformiteit. Zelfs de titel-aanduiding der oudere gedichten wisselt soms naar gelang van de editie, waaraan zij onveranderd werden ontleend. Zoo wordt bij sommige Refereinen de stok, bij andere de beginregel, bij weer andere het woord „Referein” als opschrift aangetroffen.

Afwijkende lezingen, berustend op een ander hs. of een conjectuur van den tekst-uitgever, zijn soms overgenomen, maar alleen waar ze ons strikt noodzakelijk leken tot herstel van een corrupte plaats. Een enkelen keer hebben wij ons zelf aan een emendatie gewaagd, doch niet dan na deskundig advies te hebben ingewonnen. Wij hebben ook in deze gevallen gemeend, de lectuur niet met aantekeningen te moeten verzwaren.

Nog een enkel woord over het, reeds vermelde, ontbreken van andere, verklarende, noten, dat wij gerechtvaardigd meenen door het aesthetisch karakter van dit werk. Zoo men hierdoor bij het onderwijs op de mondelinge uiteenzetting van den docent is aangewezen, achten wij dit alleen maar een voordeel. Het bevordert immers het levend contact, dat het schoonheidsbesef kan opwekken.

Voor de latere tijden hebben wij bij voorkeur die uitgaven gebruikt, waarvan wij dachten te mogen aannemen dat de tekst het meest strookt met de intenties van den auteur zelf toen hij hem neerschreef. Dat wij ons echter ook hier telkens voor keuzen zagen gesteld, waarbij onze persoonlijke smaak moest beslissen, behoeft geen betoog.

Al besparen wij den lezer de lange lijst der uitgaven, waarvan wij bij het samenstellen van dit boek hebben gebruik gemaakt, het is noodig voor twee gevallen hiervan af te wijken. In de eerste plaats voor de *Beatrijs*, wegens den omvang van dit gedicht. Het werd met welwillende toestemming van den bezorger van den tekst, dr. D. C. Tinbergen, en de uitgeefster, J. B. Wolters N.V. te Groningen, nagedrukt uit de laatste uitgave in de serie *Van alle Tijden*.

De andere uitzondering is het oudste in het Nederlandsch bekende gedichtje, dat deze verzameling opent. Het dateert uit de tweede helft der 11e eeuw en is gesteld in het Oud-Westvlaamsch. Kenneth Sisam heeft het omstreeks 1931 in een hs. te Oxford ontdekt; dr. M. Schönfeld heeft het meegedeeld en beschreven in *Tijdschr. v. N. T. L.* LII '33, waar hij het desbetreffende gedeelte van het hs. ook in facsimile afdrukte. In hedendaagsch Nederlandsch zou het, letterlijk, luiden:

Hebben alle vogels hun nesten begonnen, behalve ik en jij

Toegevoegd is het streepje, dat de twee, door stafrijmen verbonden, vershelften scheidt; als ook de in het hs. ontbrekende *c* van *hic*, volgens een conjectuur van Schönfeld. Niet deze, maar prof. dr. Jac. van Ginneken (*Onze Taaltuin V 1936/37*), houdt de onder

een gelijkkluidende latijnsche versie op het schutblad van het hs. aangebrachte krabbel voor een oorspronkelijk minnedicht.

Tot besluit van deze aantekeningen moet nog worden opgemerkt, dat bij gebruik van een pseudonym, dit in de koppen voorafgaat aan den waren naam van den dichter, tenzij waar deze bekender was dan de schuilnaam. In dat geval is echter aangegeven, dat deze laatste op den waren naam van den auteur volgt.

Ik moge hier mijn oprechten dank uitspreken jegens eenige Vlaamsche geleerden, die zoo vriendelijk waren, mij met hun nuttige wenken en adviezen terzijde te staan toen ik hun enkele inlichtingen vroeg. Het zou hun wellicht onbescheiden lijken, zoo ik hier hun namen neerschreef, maar het is mij een behoefte, hun de verzekering te geven dat deze voor mij in dankbare herinnering aan deze uitgave verbonden blijven. Ook de steun en raad, welke mijn vriend Anton van Duinkerken mij herhaaldelijk en op de meest gulle wijze deed geworden, stemmen mij tot groote erkentelijkheid. Steeds stond hij klaar om mij, met onuitputtelijke bereidwilligheid, onbaatzuchtig behulpzaam te zijn, wanneer ik een beroep deed op zijn uitgebreide kennis, zijn ervaring en inzicht. Zijn hartelijk meelevens bij het tot stand komen van dit werk is voor mij van onschatbare waarde geweest en zal mij onvergetelijk blijven.

Welke tekortkomingen men ook in deze verzameling moge vinden — en de persoonlijke preferentie van deze keuze zal die van den lezer uiteraard nooit volkomen dekken —, het was onze eerezucht, met deze anthologie, zoo overgegeven mogelijk en zonder eenig nevendoeel, de Nederlandsche dichtkunst te dienen. Zij werd voltooid en verschijnt in een tijd, zoo rampspoedig, dat velen wanhopen aan de betekenis en toekomst van de poëzie. Maar de geschiedenis heeft uitgewezen — en de inhoud van dit boek getuigt het mede —, dat dit hoogste cultuurbezit van een volk ook door verschrikkingen van oorlog en ellende niet verloren kan gaan. Dat het blijft uitschijnen boven de duisternis des tijds, en deel heeft aan de toekomst. Ons lijkt het niet onwaarschijnlijk, dat de ernst der omstandigheden juist velen, die anders gemakkelijker verpoozing najagen, brengen kan tot bezinning op de edele geesteswaarden der poëzie. En dit te eerder, naarmate zij tegen de grauwe dreiging der dagelijks verwerpelijker wereld weerstand zoeken in een minder vergankelijk aspect des levens.

In dit vertrouwen hopen uitgever en samensteller het reeds hierboven vermeld voornemen, aan dit werk een aanvullend vervolg toe te voegen, ten uitvoer te brengen.

Indien echter de hier volgende verzameling niet te ver beneden hun streven bleef, dan zal zij haar taak nog vervullen wanneer het onweer van thans lang is overgetrokken.

VICTOR E. VAN VRIESLAND

DICHTER ONBEKEND (2e helft 11e eeuw)

Hebba olla vogala nestas haggunnan / hinase hic anda thu.

↔

HEINRIC VAN VELDEKE (12e eeuw)

MINNELIEDEREN IV

So we mi scade an miner vrouwen,
Deme wensche ic des dorren rises
Dar ane di diven nemen her ende.
So we mi daran scone in trouwen,
Deme wensche ic des paradises
Ende valde heme mine hende.

So wi min not gevuger ware,
So gewonne ic lief na leide
Ende vroude manechfalde,
Want ic weit vele lieve mare:
Di blumen springen an der heide,
Di vogeles singen in den walde.

Vrage iman we si si
De kenne si da bi:
Tes di wale gedane.
Genade, vrouwe, mi.
Der sonne gan ic di,
So scine mi di mane.

Da wilen lach der sne
Da stet nu grune kle,
Het douwet an den morgen.
We wille de vrouwe sich,
Niman nodes mich:
Ic bin onledech sorgen.

MINNELIEDEREN XXV

Di minne bede ic ende mane,
Di mich hevet verwonnen al,
Dat ic di scone dartu spane,
Dat si mere min geval.

Geschied mi also den swane,
De singet alser sterven sal,
So verliesic te vele dar ane.

↔

DICHTER ONBEKEND (13e eeuw?)

BEATRIJS

Van dichten comt mi cleine bate.
Die liede raden mi dat ict late
Ende minen sin niet en vertare;
Maer om die doghet van hare,
Die moeder ende maghet es bleven,
Hebbic een scone mieracle op heven,
Die god sonder twivel toghede
Mariën teren, diene soghede.
Ic wille beghinnen van ere nonnen
Een ghedichte; god moet mi onnen
Dat ic die poente moet wel geraken

Ende een goet ende daer af maken,
Volcomelijc na der waerheide,
Als mi broeder ghijsbrecht seide,
Een begheven willemijn;
Hi vant in die boeke sijn;
Hi was een out ghedaghet man.
Die nonne, daer ic af began,
Was hovesche ende subtijl van zeden;
Men vint ghene noch heden,
Die haer ghelijct, ic wane,
Van zeden ende van ghedane.

Dat ic prisede hare lede,
 Sonderlinghe haer scoenhede,
 Dats een dinc dat niet en dochte.
 Ic wille u segghen, van wat ambochte
 Si plach te wesen langhen tijt
 Int cloester daer si droech abijt:
 Costersse was si daer.
 Dat seggic u al over waer:
 Sine was lat no traghe,
 No bi nachte no bi daghe:
 Si was snel te haren werke;
 Si plach te ludene, in die kerke
 Si ghereide tlicht ende ornament
 Ende dede op staen alt covent.

Dese ioffrouwe en was niet sonder
 Der minnen, die groet wonder
 Pleecht te werken achter lande.
 Bi wilen comter af scande,
 Quale, toren, wedermoet;
 Bi wilen bliscap ende goet.
 Den wisen maect si oec soe ries,
 Dat hi moet bliven int verlies,
 Eest hem lief ofte leet.
 Si dwingt sulken, dat hine weet
 Weder spreken ofte swighen,
 Daer hi loen af waent ghecrighen.
 Meneghe worpt si ondervoet,
 Die op staet, alst haer dunct goet.
 Minne maect sulken milde,
 Die liever sine giften hilde,
 Dade hijt niet bider minnen rade.
 Noch vintmen liede soe ghestade,
 Wat si hebben, groet oft clene,
 Dat hen die minne gheeft ghemene:
 Welde, bliscap ende rouwe;
 Selke minne hetic ghetrouwe.
 In constu niet gheseggen als,
 Hoe vele ghelux ende onghevals
 Uter minnen beken ronnen.
 Hier omme en darfmen niet veronnen
 Der nonnen, dat si niet en conste ontgaen
 Der minnen diese hilt ghevaen,
 Want die duvel altoes begheert
 Den mensche te becomee, ende niet en
 cesseert

Dach ende nacht, spade ende vroe,
 Hi doeter sine macht toe
 Met quaden listen: als hi wel conde
 Becordise met vleescheliker sonde,
 Die nonne, dat si sterven waende.
 Gode bat si ende vermaende,
 Dat hise troeste dore sine ghenaden.
 Si sprac: „ic ben soe verladen
 Met starker minnen ende ghewont
 (Dat weet hi, dient al es cont,
 Die niet en es verholen)
 Dat mi die crancheit sal doen dolen;
 Ic moet leiden een ander leven;
 Dit abijt moetic begheven.”

Nu hoert, hoeter na verghinc.
 Si sende om den ionghelinc,
 Daer si toe hadde grote lieve,
 Oetmoedelijc met enen brieve,
 Dat hi saen te hare quame;
 Daer laghe ane sine vrame.
 Die bode ghinc daer de ionghelinc was.
 Hi nam den brief ende las,
 Die hem sende sijn vriendinne.
 Doe was hi blide in sinen sinne;
 Hi haestem te comen daer.
 Sint dat si out waren .xij. iaer,
 Dwanc die minne dese twee,
 Dat si dogheden menech wee.

Hi reet, soe hi ierst mochte,
 Ten cloester, daer hise sochte.
 Hi ghinc sitten voer tfensterkijn
 Ende soude gheerne, mocht sijn,
 Sijn lief spreken ende sien.
 Niet langhe en merde si nadien,
 Si quam ende woudene vanden
 Vor tfensterkijn, dat met yseren banden
 Dwers ende lanx was bevlochten.
 Menech werven si versochten,
 Daer hi sat buten ende si binnen,
 Bevaen met alsoe starker minnen.
 Si saten soe, een langhe stonde,
 Dat ict ghesegghen niet en conde
 Hoe dicke verwandelde hare blye.
 „Ay mi”, seitsi, „aymie,

Vercoren lief, mi es soe wee,
 Sprect ieghen mi een wort oft twee,
 Dat mi therte conforsteert!
 Ic ben, die troest ane u begheert!
 Der minnen strael stect mi int herte,
 Dat ic doghe grote smerte.
 In mach nemmermeer verhoghen,
 Lief, ghi en hebbet uut ghetoghen!"

Hi antworde met sinne:
 „Ghi wet, wel lieve vriendinne,
 Dat wi langhe hebben ghedragen
 Minne; al onsen daghen
 Wi en hadden nye soe vele rusten,
 Dat wi ons ééns ondercusten.
 Vrouwe venus, die godinne,
 Die dit brachte in onsen sinne,
 Moete god onse here verdoemen,
 Dat si twee soe scone bloemen
 Doet vervaluën ende bederven.
 Constic wel ane u verwerven,
 Ende ghi dabijt wout neder leggen
 Ende mi enen sekeren tijt seggen,
 Hoe ic u ute mochte leiden,
 Ic woude riden ende ghereiden
 Goede cleder diere van wullen
 Ende die met bonten doen vullen:
 Mantel, roc ende sercoet.
 In begheve u te ghere noet.
 Met u willic mi aventueren
 Lief, leet, tsuete metten sueren.
 Nemt te pande mijn trouwe.”
 „Vercorne vrient”, sprac die ioncfrouwe,
 „Die willic gherne van u ontfæen,
 Ende met u soe verre gaen,
 Dat niemen en sal weten in dit covent
 Werwaert dat wi sijn bewent.
 Van tavont over .viij. nachte
 Comt ende nemt mijns wachte
 Daer buten inden vergier,
 Onder enen eglentier.
 Wacht daer mijns, ic come uut,
 Ende wille wesen uwe bruut,
 Te varen daer ghi begheert;
 En si dat mi siecheit deert
 Ocht saken, die mi sijn te swaer,

Ic come sekerlike daer,
 Ende ic begheert van u sere,
 Dat ghi daer comt, lieve ionchere.”

Dit gheloefde elc anderen.
 Hi nam orlof ende ghinc wanderen
 Daer sijn rosside ghesadelt stoet.
 Hi satter op metter spoet
 Ende reet wech sinen telt
 Ter stat waert, over een velt.
 Sijns lieves hi niet en vergat.
 Sanders daghes ghinc hi in die stat;
 Hi cochte blau ende scaerlaken
 Daer hi af dede maken
 Mantele ende caproen groet
 Ende roc ende sorcoet
 Ende na recht ghevoedert wel.
 Niemen en sach beter vel
 Onder vrouwen cledere draghen;
 Si prijsdent alle diet saghen.
 Messe, gordele ende almoniere
 Cochti haer, goet ende diere;
 Huven, vingherline van goude
 Ende chierheit menechfoude.
 Om al die chierheit dede hi proeven,
 Die eneger bruut soude behoeven.
 Met hem nam hi .v.c pont
 Ende voer in ere avontstont
 Heymelike buten der stede.
 Al dat scoenheide voerdi mede
 Wel ghetorst op sijn paert
 Ende voer alsoe ten cloestere waert.
 Daer si seide, inden vergier,
 Onder enen eglentier,
 Hi ghinc sitten neder int cruut,
 Tote sijn lief soude coomen uut.

Van hem latic nu die tale
 Ende segghe u vander scoender smale.
 Vore middernacht lude si mettine:
 Die minne dede haer grote pine.
 Als mettenen waren ghesongen
 Beide van ouden ende van iongen
 Die daer waren int covent,
 Ende si weder waren ghewent
 Opten dormter al ghemene,

Bleef si inden coer allene
 Ende si sprac haer ghebede,
 Alsi te voren dicke dede.
 Si knielde voerden outaer
 Ende sprac met groten vaer:
 „Maria, moeder, soete name,
 Nu en mach minen lichame
 Niet langher in dabijt gheduren.
 Ghi kint wel in allen uren
 Smenschen herte ende sijn wesen;
 Ic hebbe ghevast ende ghelesen
 Ende ghenomen discipline;
 Hets al om niet dat ic pine:
 Minne worpt mi onder voet,
 Dat ic der werelt dienen moet.
 Alsoe waerlike als ghi, here lieve,
 Wort ghehanghen tusschen .ij. dieve
 Ende aent cruce wort gherecket,
 Ende ghi lazarusse verwecket
 Daer hi lach inden grave doet,
 Soe moetti kinnen minen noet
 Ende mine mesdaet mi vergheven;
 Ic moet in swaren sonden sneven.”

Na desen ghinc si uten core
 Teenen beelde, daer si vore
 Knielde ende sprac hare ghebede,
 Daer maria stont ter stede.
 Si riep: „maria!” onversaghet,
 „Ic hebbe u nacht ende dach geclaghet
 Ontfermelike mijn vernoy
 Ende mi en es niet te bat een hoy.
 Ic werde mijns sins te male quijt,
 Blivic langher in dit abijt!”
 Die covel toech si ute al daer
 Ende leidse op onser vrouwen outaer.
 Doen dede si ute hare scoen.
 Nu hoert, watsi sal doen!
 Die slotele vander sacristiën
 Hinc si voer dat beelde mariën;
 Ende ic segt u over waer,
 Waer omme dat sise hinc al daer:
 Ofmense te priemtide sochte,
 Dat mense best daer vinden mochte.
 Hets wel recht in alder tijt,
 Wie vore mariën beelde lijt,

Dat hi sijn oghen derwaert sla
 Ende segge „ave”, eer hi ga,
 „Ave maria”; daer omme si ghedinct,
 Waer omme dat si die slotel daer hinc.

Nu ghinc si danen dor den noet
 Met enen pels al bloet,
 Daer si een dore wiste,
 Die si ontsloet met liste,
 Ende ghincker heymelijc uut.
 Stillekine sonder gheluut
 Inden vergier quam si met vare.
 Die iongelinc wert haers gheware;
 Hi seide: „lief, en verveert u niet,
 Hets u vrient, dat ghi hier siet.”
 Doen si beide te samen quamen,
 Si begonste hare te scamen,
 Om dat si in enen pels stoet,
 Bloets hoeft ende barvoet.
 Doen seidi: „wel scone lichame,
 U soe waren bat bequame
 Scone ghewaden ende goede cleder.
 Hebter mi om niet te leder,
 Ic salse u gheven sciere.”
 Doen ghinghen si onder den eglentiere,
 Ende alles, dies si behoeft,
 Des gaf hi hare ghenoech.
 Hi gaf haer cleder twee paer;
 Blau waest dat si aen dede daer,
 Wel ghescepen int ghevoech.
 Vriendelike hi op haer loech.
 Hi seide: „lief, dit hemelblau
 Staet u bat dan dede dat grau.”
 Twee cousen toech si ane,
 Ende twee scoen cordewane,
 Die hare vele bat stonden
 Dan scoen die waren ghebonden.
 Hoet cleder van witter ziden
 Gaf hi hare te dien tiden,
 Die si op haer hoeft hinc.
 Doen cussese die ionghelinc
 Vriendelike aen haren mont.
 Hem dochte, daer si voer hem stont,
 Dat die dach verclaerde.
 Haestelike ghinc hi tsinen paerde.
 Hi settese voer hem int ghereide.

Dus voren si henen beide,
 Soe verre, dat began te daghen,
 Dat si hen nyemen volghen en saghen.
 Doen begant te lichtene int oest.
 Si seide: „god, alder werelt troest,
 Nu moeti ons bewaren!..
 Ic sie den dach verclaren;
 Waric met u niet comen uut,
 Ic soude prime hebben gheloot,
 Als ic wilen was ghewone
 Inden cloester van religione.
 Ic ducht, mi die vaert sal rouwen:
 Die werelt hout soe cleine trouwe,
 Al hebbic mi ghekeert daer an;
 Si slacht den losen coman,
 Die vingherline van formine
 Vercoept voer guldine.”

„Ay, wat segdi, suverlike!
 Ocht ic u emmermeer beswike,
 Soe moete mi god scinden!
 Waer dat wi ons bewinden,
 In scede van u te ghere noet,
 Ons en scede die bitter doet!
 Hoe mach u aen mi twien?
 Gi en hebt aen mi niet versien
 Dat ic u fel was ofte loes.
 Sint dat ic u ierst vercoes,
 En haddic niet in minen sinne
 Ghedaen een keyserinne.
 Op dat ic haers werdech ware,
 Lief, en liete u niet om hare!
 Des moghedi seker wesen.
 Ic vore met ons ute ghelesen
 .Vc. pont wit selverijn;
 Daer seldi, lief, vrouwe af sijn!
 Al varen wi in vremde lande,
 Wine derven verteren ghene pande
 Binnen desen seven iaren.”
 Dus quamen si den telt ghevaren
 Smorgens aen een foreest,
 Daer die voghele hadden feest:
 Si maecten soe groet ghescal,
 Datment hoerde over al;
 Elc sanc na der naturen sine.
 Daer stonden scone bloemkine

Op dat groene velt ontploken,
 Die scone waren ende suete roken.
 Die locht was claer ende scone.
 Daer stonden vele rechte bome,
 Die ghelovert waren rike.
 Die ionghelinc sach op die suverlike,
 Daer hi ghestade minne toe droech.
 Hi seide: „lief, waert u ghevoech,
 Wi souden beeten ende bloemen lesen,
 Het dunct mi hier scone wesen.
 Laet ons spelen der minnen spel.”
 „Wat segdi”, sprac si, „dorper fel,
 Soudic beeten op tfelt,
 Ghelijc enen wive die wint ghelt
 Dorperlijc met haren lichame?
 Seker soe haddic cleine scame!
 Dit en ware u niet ghesciet,
 Waerdi van dorpers aerde niet!
 Ic mach mi bedinken onsochte.
 Godsat hebdi diet sochte!
 Swighet meer deser talen
 Ende hoert die voghele inden dalen,
 Hoe si singhen ende hen vervroyen;
 Die tijt zal u te min vernoyen.
 Alsic bi u ben al naect
 Op een bedde wel ghemaect,
 Soe doet al dat u ghenoecht
 Ende dat uwer herten voeght.
 Ic hebs in mijn herte toren,
 Dat ghijt mi heden leit te voren.”

Hi seide: „lief, en belghet u niet.
 Het dede venus, diet mi riet.
 God gheve mi scande ende plaghe,
 Ochtics u emmermeer ghewaghe.”
 Si seide: „ic vergheeft u dan.
 Ghi sijt mijn troest voer alle man
 Die leven onder den trone!
 Al levede absolon die scone
 Ende ic des wel seker ware
 Met hem te levne .m. iare
 In weelden ende in rusten,
 In liets mi niet ghecusten.
 Lief, ic hebbe u soe vercoren,
 Men mocht mi dat niet legghen voren,
 Dat ic uwes soude vergheten!

Waric in hemelrike gheseten
 Ende ghi hier in ertrike,
 Ic quame tot u sekerlike! . .
 Ay god, latet onghewroken
 Dat ic dullijc hebbe ghesproken!
 Die minste bliscap in hemelrike
 En es hier ghere vrouden ghelike;
 Daer es die minste soe volmaect,
 Datter zielen niet en smaect
 Dan gode te minnen sonder inde.
 Al erdsche dinc es ellinde;
 Si en doeghet niet een haer
 Jeghen die minste die es daer.
 Diere om pinen die sijn vroet,
 Al eest dat ic dolen moet
 Ende mi te groten sonden keren
 Dore u, lieve scone ionchere."

Dus hadden si tale ende wedertale.
 Si reden berch ende dale.
 In can u niet ghesegghen wel
 Wat tusschen hen tween ghevel.
 Si voren alsoe voert,
 Tes si quamen in een poert,
 Die scone stont in enen dale.
 Daer soe bequaemt hen wale,
 Dat siere bleven der iaren seven
 Ende waren in verweenden leven
 Met ghenuechten van lichamen,
 Ende wonnen .ij. kinder tsamen.
 Daer, na den seven iaren,
 Also die penninghe verteert waren,
 Moesten si teren vanden pande,
 Die si brachten uten lande.
 Cleder, scoenheit ende paerde
 Vercochten si te halver waerde
 Ende brochtent al over saen.
 Doen en wisten si wat bestaen;
 Si en conste ghenen roc spinnen,
 Daer si met mochte winnen.
 Die tijt wert inden lande diere
 Van spisen, van wine ende van biere
 Ende van al datmen eten mochte.
 Dies hen wert te moede onsochte;
 Si waren hen liever vele doet,
 Dan si hadden ghebeden broet.

Die aermoede maecte een ghesceet
 Tusschen hen beiden, al waest hen leet.
 Aenden man ghebrac dierste trouwe;
 Hi lietse daer in groten rouwe
 Ende voer te sinen lande weder;
 Si en sachen met oghen nye zeder.
 Daer bleven met hare ghinder
 Twee uter maten scone kinder.

Si sprac: „hets mi comen soe,
 Dat ic duchte spade ende vroe;
 Ic ben in vele doghens bleven:
 Die ghene heeft mi begheven,
 Daer ic mi trouwen toe verliet.
 Maria, vrouwe, oft ghi ghebiet,
 Bidt vore mi ende mine .ij. ionghere,
 Dat wi niet en sterven van honghere.
 Wat salic doen, elendech wijf!
 Ic moet beide, ziele ende lijf,
 Bevlecken met sondeghen daden.
 Maria, vrouwe, staet mi in staden!
 Al constic enen roc spinnen,
 In mochter niet met winnen
 In tween weken een broet.
 Ic moet gaen dorden noet
 Buten der stat op tfelt
 Ende winnen met minen lichame ghelt
 Daer ic met mach copen spise:
 In mach in ghere wise
 Mijn kinder niet begheven."

Dus ghinc si in een sondech leven,
 Want men seit ons overwaer,
 Dat si langhe seven iær
 Ghemene wijf ter werelt ghinc
 Ende meneghe sonde ontfinc,
 Dat haer was wel onbequame,
 Die si dede metten lichame,
 Daer si cleine ghenuechte hadde in;
 Al dede sijt om een cranc ghewin,
 Daer si haer kinder met onthelt.
 Wat holpt al vertelt
 Die scamelike sonden ende die zwaer,
 Daer si in was .XIIIJ. iær!
 Maer emmer en lietsi achter niet,
 Hadsi rouwe oft verdriet,
 Sine las alle daghe met trouwen

Die seven ghetiden van onser vrouwen.
 Die las si haer te loven ende teren,
 Dat sise moeste bekeren
 Uten sondeliken daden,
 Daer si was met beladen
 Bi ghetale .XIIIJ. iaer;
 Dat segghic u over waer.
 Si was seven iaer metten man,
 Die .ij. kindere an hare wan,
 Diese liet in ellinde,
 Daer si doghede groet meswinde.
 Dierste .vij. iaer hebdi gehoert;
 Verstaet hoe si levede voert.

Als die .xiiiij. iaer waren ghedaen,
 Sinde haer God int herte saen
 Berouwenesse alsoe groet,
 Dat si met enen swerde al bloet
 Liever liete haer hoet af slaen,
 Dan si meer sonden hadde ghedaen
 Met haren lichame, alsi plach.
 Si weende nacht ende dach,
 Dat haer oghen seldom drogheden.
 Si seide: „maria, die gode soghede,
 Fonteyne boven alle wiven,
 Laet mi inder noet niet bliven!
 Vrouwe, ic neme u torconden,
 Dat mi rouwen mine sonden
 Ende sijn mi herde leet.
 Der es soe vele, dat ic en weet
 Waer icse dede ocht met wien.
 Ay lacen! wat sal mijns ghescien!
 Ic mach wel ieghen dordeel sorgen —
 Doghen gods sijn mi verborgen —,
 Daer alle sonden selen bliken,
 Beide van armen ende van riken,
 Ende alle mesdaet sal sijn ghewroken,
 Daer en si vore biechte af ghesproken
 Ende penitencie ghedaen;
 Dat wetic wel, sonder waen:
 Des benic in groten vare.
 Al droghic alle daghe een hare,
 Ende croeper met van lande te lande
 Over voete ende over hande
 Wullen, barvoet, sonder scoen,
 Nochtan en constic niet ghedoen,

Dat ic van sonden worde vri,
 Maria, vrouwe, ghi en troest mi.
 Fonteyne boven alle doghet,
 Ghi hebt den meneghen verhoghet,
 Alse wel teophuluse sceen;
 Hi was der quaetster sonderen een
 Ende haddem den duvel op ghegeven,
 Beide ziele ende leven,
 Ende was worden sijn man;
 Vrouwe, ghi verloesseten nochtan.
 Al benic een besondech wijf
 Ende een onghetroest keytijf,
 In wat leven ic noy was,
 Vrouwe, ghedinct dat ic las
 Tuwer eren een ghebede!
 Toent aen mi u oetmoedechede!
 Ic ben ene die es bedroevet
 Ende uwer hulpen wel behoevet!
 Dies maghic mi verbouden:
 En bleef hem nye onvergouden,
 Die u gruete, maget vrië,
 Alle daghe met ere ave marië.
 Die u ghebet gherne lesen,
 Si moeghen wel seker wesen,
 Dat hen daer af sal comen vrame:
 Vrouwe, hets u soe wel bequame,
 Uut vercorne gods bruut!
 U sone sinde u een saluut
 Te nazaret, daer hí u sochte,
 Die u ene boetscap brochte,
 Die nye van bode was ghehoert;
 Daer omme sijn u die selve woert
 Soe bequame sonder wanc,
 Dat ghijs wet elken danc,
 Die u gheerne daer mede quet;
 Al waer hi in sonden belet,
 Ghi souten te ghenaden bringhen
 Ende voer uwen sone verdinghen.”
 Dese bedinghe ende dese claghe
 Dreef die sondersse alle daghe.
 Si nam een kint in elke hant,
 Ende ghincker met doer tlant,
 In armoede, van stede te steden,
 Ende levede bider beden.
 Soe langhe dolede si achter dlant,
 Dat si den cloester weder vant,

Ghi seit: „vrient, du salt wesen
 Met mi heden in mijn rike,
 Dat segghic u ghewaerlike.”
 Noch, here, waest openbare:
 Dat gisemast, die mordenare,
 Ten lesten om ghenade bat,
 Hine gaf u weder gout no scat,
 Dan hem berouden sine sonden.
 U ontfermeheit en es niet te gronden,
 Niet meer, dan men mach
 Die zee uut sceppen op énen dach
 Ende droghen al toten gronde.
 Dus was nye soe grote sonde,
 Vrouwe, u ghenaden en gaen boven;
 Hoe soudic dan sijn verscoven
 Van uwer ontfermeheit,
 Ocht mi mijn sonden sijn soe leit!”

Daer si lach in dit ghebede,
 Quam een vaec in al haer lede
 Ende si wert in slape sochte.
 In enen vysioen haer dochte,
 Hoe een stemme aen haer riep,
 Daer si lach ende sliep:
 „Mensche, du heves soe langhe gecarmt,
 Dat maria dijns ontfarmt,
 Want si heeft u verbeden.
 Gaet inden cloester met haestecheden:
 Ghi vint die doren open wide,
 Daer ghi uut ginges ten selven tide
 Met uwen lieve, den ionghelinc,
 Die u inder noet af ghinc.
 Al dijn abijt vinstu weder
 Ligghen opten outaer neder;
 Wile, covele ende scoen
 Moeghedi coenlijc ane doen;
 Des danct hoeghelike mariën:
 Die slotele vander sacristiën,
 Die ghi voer tbeelde hinct
 Snachs, doen ghi uut ghinct,
 Die heeft si soe doen bewaren,
 Datmen binnen .xiiij. iaeren
 Uwes nye en ghemiste,
 Soe dat yemen daer af wiste.
 Maria es soe wel u vrient:
 Si heeft altoes voer u ghedient

Min no meer na dijn ghelike.
 Dat heeft de vrouwe van hemelrike,
 Sonderse, doer u ghedaen!
 Si heet u inden cloester gaen.
 Ghi en vint nyeman op u bedde.
 Hets van gode, dat ic u quedde!”

Na desen en waest niet lanc,
 Dat si uut haren slape ontspranc.
 Si seide: „god, gheweldechere,
 En ghehinct den duvel nemmermere
 Dat hi mi bringhe in mere verdriet,
 Dan mi nu es ghesciel!
 Ochtic nu inden cloester ghinghe
 Ende men mi over dieveghe vinghe,
 Soe waric noch meer ghescent,
 Dan doen ic ierst rumde tcovent.
 Ic mane u, god die goede,
 Dor uwen pretiosen bloede
 Dat uut uwer ziden liep:
 Ocht die stemme, die aen mi riep,
 Hier es comen te minen baten,
 Dat sijs niet en moete laten,
 Si en come anderwerf tot hare
 Ende derdewerven openbare,
 Soe dat ic mach sonder waen
 Weder in minen cloester gaen.
 Ic wilre om benediën
 Ende loven altoes mariën!”

Sanders nachs, moghedi horen,
 Quam haer een stemme te voren,
 Die op haer riep ende seide:
 „Mensche, du maecs te langhe beide!
 Ganc weder in dinen cloester,
 God sal wesen dijn troester.
 Doet dat maria u ontbiet!
 Ic ben haer bode, en twivels niet.”
 Nu heefsise anderwerf vernomen
 Die stemme tote haer comen
 Ende hietse inden cloester gaen;
 Nochtan en dorst sijs niet bestaen.
 Der derder nacht verbeyt si noch
 Ende seide: „eest elfs ghedroch,
 Dat mi comt te voren,
 Soe maghic cortelike scoren

Des duvels ghewelt ende sine cracht,
 Ende ocht hire comt te nacht,
 Here, soe maecten soe confuus,
 Dat hi vare uten huus,
 Dat hi mi niet en moete scaden.
 Maria, nu staet mi in staden,
 Die ene stemme ane mi sint,
 Ende hiet mi gaen int covint,
 Ic mane u, vrouwe, bi uwen kinde,
 Dat ghise mi derdewerven wilt sinden.”

Doen waecte si den derden nacht.
 Een stemme quam van gods cracht
 Met enen over groten lichte
 Ende seide: „hets bi onrechte,
 Dat ghi niet en doet dat ic u hiet,
 Want u maria bi mi ontbiet.
 Ghi moecht beiden te lanc.
 Gaet inden cloester, sonder wanc,
 Ghi vint die doren op ende wide ontdaen;
 Daer ghi wilt, moghedi gaen.
 U abijt vindi weder
 Ligghende opten outaer neder.”
 Als die stemme dit hadde gheseit,
 En mochte die zondersse die daer leit,
 Die claerheit metten oghen wel sien;
 Si seide: „nu en darf mi niet twien,
 Dese stemme comt van gode
 Ende es der maghet mariën bode;
 Dat wetic nu sonder hone:
 Si comt met lichte soe scone.
 Nu en willics niet laten,
 Ic wille mi inden cloester maken;
 Ic saelt oec doen in goeder trouwen,
 Opten troest van onser vrouwen,
 Ende wille mijn kinder beide gader
 Bevelen gode onsen vader;
 Hi salse wel bewaren.”
 Doen toech si ute al sonder sparen
 Haer cleder, daer sise met decte
 Heymelike, dat sise niet en wecte.
 Si cussese beide aen haren mont.
 Si seide: „kinder, blijft ghesont.
 Op den troest van onser vrouwen
 Latic u hier in goeder trouwen;
 En hadde mi maria niet verbeden,

Ic en hadde u niet begheven
 Om al tgoet, dat rome heeft binnen.”
 Hoert, wes si sal beghinnen.

Nu gaet si met groten weene
 Ten cloester waert, moeder eene.
 Doen si quam inden vergiere,
 Vant si die dore ontsloten sciere.
 Si ghincker in sonder wanc:
 „Maria, hebbes danc!
 Ic ben comen binnen mure;
 God gheve mi goede aventure!”
 Waer si quam, vant si die dore
 Al wide open ieghen hore.
 In die kerke si doe trac.
 Heymelike si doe sprac:
 „God here, ic bidde u met vlite,
 Helpt mi weder in minen abite,
 Dat ic over .xiiij. iaer
 Liet ligghen op onser vrouwen outaer,
 Snachs, doen ic danen sciet!”
 Dit en es gheloghen niet,
 Ic segt u sonder ghile:
 Scone, covele ende wile
 Vant si ter selver stede weder,
 Daer sijt hadde gheleit neder.
 Si traect an haestelike
 Ende seide: „god van hemelrike
 Ende maria, maghet fijn,
 Ghebenedijt moetti sijn!
 Ghi sijt alre doghet bloeme!
 In uwen reine magedoeme
 Droeghedi een kint sonder wee,
 Dat here sal bliven emmermee;
 Ghi sijt een uut vercoren werde,
 U kint maecte hemel ende erde.
 Dese ghewelt comt u van gode
 Ende staet altoes tuwen ghebode:
 Den here, die es ons broeder
 Moghedi ghebieden als moeder
 Ende hi u heten lieve dochter.
 Hier omme levic vele te sochter:
 Wie aen u soect ghenade,
 Hi vintse, al comt hi spade.
 U hulpe die es alte groet;
 Al hebbic vernoy ende noet,

Hets bi u ghewandelt soe,
 Dat ic nu mach wesen vroe.
 Met rechte maghic u benediën!"
 Die slotele vander sacristiën
 Sach si hanghen, in ware dinc,
 Vor mariën, daer sise hinc.
 Die slotele hinc si aen hare
 Ende ghinc ten core, daer si clare
 Lampten sach berren in allen hoeken.
 Daer na ghinc si ten boeken
 Ende leide elc op sine stede,
 Alsi dicke te voren dede,
 Ende si bat der maghet mariën,
 Dat sise van evele moeste vriën
 Ende haer kinder, die si liet
 Ter weduwen huus in zwaer ver-
 driet.

Binnen dien was die nacht ghegaen,
 Dat dorloy begonste te slaen,
 Daer men middernacht bi kinde.
 Si nam tcloczeel biden inde
 Ende luude metten so wel te tiden,
 Dat sijt hoerden in allen ziden.
 Die boven opten dormter laghen,
 Die quam alle sonder traghen
 Vanden dormter ghemene.
 Sine wisten hier af groet no clene.
 Si bleef inden cloester haren tijt,
 Sonder lachter ende verwijt:
 Maria hadde ghedient voer hare,
 Ghelijc oft sijt selve ware.
 Dus was die sonderse bekeert,
 Maria te love, die men eert,
 Der maghet van hemelrike,
 Die altoes ghetrouwelike
 Haren vrient staet in staden,
 Alsi in node sijn verladen.

Dese ioffrouwe, daer ic af las,
 Es nonne alsi te voren was.
 Nu en willic vergheten niet
 Haer twee kindere, die si liet
 Ter weduwen huus in groter noet:
 Si en hadden ghelt noch broet.
 Ic can u niet vergronden,
 Doen si haer moeder niet en vonden,

Wat groter rouwe datsi dreven.
 Die weduwe ghincker sitten neven:
 Si hadder op ontfermenisse.
 Si seide: „ic wille toter abdisse
 Gaen met desen .ij. kinden.
 God sal hare int herte sinden,
 Dat si hen goet sal doen.”
 Si deden ane cleder ende scoen,
 Si ghincker met in tcovent;
 Si seide: „vrouwe, nu bekent
 Den noet van desen tween wesen:
 Die moeder heefse met vresen
 Te nacht in mijn huis gelaten
 Ende es ghegaen hare straten,
 Ic en weet west noch oest.
 Dus sijn die kinder onghetroest;
 Ic hulpe hen gheerne, wistic hoe.”
 De abdisse spracker toe:
 „Houtse wel, ic saelt u lonen,
 Dat ghijs u niet en selt becronen,
 Na dat si u sijn ghelaten.
 Men gheve hen der caritaten
 Elcs daghes, om gode.
 Sint hier daghelijs enen bode,
 Die hen drincken hale ende eten.
 Gheberst hen yet, laet mi weten.”
 Die weduwe was vroe,
 Dat haer comen was alsoe.
 Si nam die kinder met hare
 Ende hadder toe goede ware.
 Die moeder, diese hadde ghesoghet
 Ende pine daer om ghedoeghet,
 Haer was wel te moede,
 Doen sise wiste in goeder hoede,
 Haer kinder, die si begaf
 In groter noet ende ghinc af.
 Sine hadde vaer no hinder
 Voert meer om hare kinder.
 Si leide vort een heylech leven;
 Menech suchten ende beven
 Hadsi nacht ende dach,
 Want haer die rouwe int herte lach
 Van haren quaden sonden,
 Die si niet en dorste vermondan
 Ghenen mensche, no ontdecken,
 Noe in dichten oec vertrecken.

Hier na quam op enen dach
 Een abt, diese te visenteerne plach
 Eenwerven binnen den iare,
 Om te vernemen oft daer ware
 Enech lachterlike gherochte,
 Daer si blame af hebben mochten.
 Sdaghes als hire comen was,
 Lach die sonderse ende las
 Inden coer haer ghebet,
 In groter twivelingen met.
 Die duvel becorese metter scame,
 Dat si haer sondelike blame
 Vore den abt niet en soude bringhen.
 Alsi lach inder bedinghen,
 Sach si, hoe dat neven haer leet
 Een ionghelinc, met witten ghecleet;
 Hi droech in sinen arm al bloet
 Een kint, dat dochte haer doet.
 Die ionghelinc warp op ende neder
 Enen appel ende vinken weder
 Vor tkint, ende maecte spel.
 Dit versach die nonne wel,
 Daer si in haer ghebede lach.
 Si seide: „vrient, oft wesen mach,
 Ende of ghi comen sijt van gode,
 Soe manic u bi sine ghebode,
 Dat ghi mi segt ende niet en heelt,
 Waerom ghi voer dat kint speelt
 Metten sconen appel roet,
 Ende het leet in uwen arm doet?
 U spel en helpt hem niet een haer.”
 „Seker, nonne, ghi segt waer:
 En weet niet van minen spele
 Weder luttel no vele;
 Hets doet, en hoert no en siet.
 Al des ghelike en weet god niet,
 Dat ghi leest ende vast:
 Dat en helpt u niet een bast;
 Hets al verloren pine,
 Dat ghi neemt discipline;
 Ghi sijt in sonden soe versmoert,
 Dat god u beden niet en hoert
 Boven in sijn rike.
 Ic rade u: haestelike
 Gaet ten abt, uwen vader,
 Ende verteelt hem algader

U sonden al, sonder lieghen.
 Laet u den duvel niet bedrieghen.
 Die abt sal u absolveren
 Van den sonden, die u deren.
 Eest dat ghise niet en wilt spreken,
 God salse zwaerlike an u wreken!”
 Die ionghelinc ghinc ute haer oghen;
 Hine wilde haer nemmeer vertoghen.
 Dat hi seide, heeft si verstaen.
 Smorghens ghinc si alsoe saen
 Ten abt ende bat, dat hi hoerde
 Haer biechte van worde te worde.
 Die abt was vroet van sinne.
 Hi seide: „dochter, lieve minne,
 Des en willic laten niet.
 Bepeinst u wel ende besiet
 Volcomelijc van uwen sonden.”
 Ende si ghinc ten selven stonden
 Den heyleghen abt sitten neven
 Ende ondecken al haer leven
 Ende haer vite van beghinne:
 Hoe si met ere dulre minne
 Becort was soe uter maten,
 Dat si moeste ligghen laten
 Haer abijt met groten vare
 Eens nachts op onser vrouwen outare,
 Ende rumede den cloester met
 enen man,
 Die twee kindere aen hare wan.
 Al dat haer ye was ghesciët,
 Dies ne liet si achter niet;
 Wat si wiste in haer herte gront,
 Maecte si den abt al cont.
 Doen si ghebiecht hadde algader,
 Sprac dabt, die heyleghe vader:
 „Dochter, ic sal u absolveren
 Vanden sonden, die u deren,
 Die ghi mi nu hebt ghelijt.
 Gheloeft ende ghebenedijt
 Moet die moeder gods wesen!”
 Hi leide haer op thoëft met desen
 Die hant ende gaf haer perdoen.
 Hi seide: „ic sal in een sermoen
 U biechte openbare seggen
 Ende die soe wiselike beleggen,
 Dat ghi ende u kinder mede

Nemmermeer, te ghere stede,
 Ghenen lachter en selt ghecrigen.
 Het ware onrecht, soudement swigen,
 Die scone miracle, die ons here
 Dede doer siere moeder ere.
 Ic saelt orconden over al.
 Ic hope, datter noch bi sal
 Menech sondare bekeren
 Ende onser liever vrouwen eren."

Hi deet verstaen den covende,
 Eer hi thuus weder wende,
 Hoe ere nonnen was gheschiet;
 Maer sine wisten niet
 Wie sie was, het bleef verholen.
 Die abt voer gode volen;

Der nonnen kinder nam hi beide
 Ende vorese in sijn gheleide.
 Grau abijt dedi hen an
 Ende si worden twee goede man.
 Haer moeder hiet beatrijs.
 Loef gode ende prijs,
 Ende maria, die gode soghede,
 Ende dese scone miracle toghede!
 Si halp haer uut alre noet.
 Nu bidden wi alle, cleine ende
groet,
 Die dese miracle horen lesen,
 Dat maria moet wesen
 Ons vorsprake int soete dal,
 Daer god die werelt doemen sal.
Amen.

↔

HADEWIJCH (13e eeuw)

LIEDEREN V

Al droevet die tijt ende vogeline,
 Dan darf niet doen die herte fine.
 Die doer minne wilt doghen pine,
 Hi sal weten ende kinnen al,
 — Suete ende wreet,
 Lief ende leet, —
 Wat men ter minnen pleghen sal.

De fiere, die daertoe sijn gedeghen,
 Datse onghecuster minnen pleghen,
 Si selen in allen wege daer ieghen
 Stout sijn ende coene
 Ende al ghereet ontfaen,
 Si troest, si slaen,
 Van minnen doene.

Bi wilen heet, bi wilen cout,
 Bi wilen blode, bi wilen bout:
 Haer onghedueren es menechfout.
 Die minne al maent
 Die grote scout
 Haerre riker ghewout,
 Daer si ons toe spaent.

Der minnen plegen es onghehoert,
 Also hi wel kint, dies hevet becoert;
 Want si in midden den troest testoert;
 Hine can ghedueren.
 Dien minne gheraect,
 Hi ghesmaect
 Vele onghemoeder uren.

Bi wilen lief, bi wilen leet,
 Bi wilen verre, bi wilen ghereet;
 Die dit met trouwen van minnen versteet,
 Dat es jubileren.
 Hoe minne versleet
 Ende omme veet
 In een hanteren!

Bi wilen ghenedert, bi wilen ghehoghet,
 Bi wilen verborghen, bi wilen getoget,
 Eer selc van minnen wert ghesoeghet,
 Doghet hi grote avonture,
 Eer hij gheraect,
 Daer hi ghesmaect
 Der minnen nature.

Bi wilen licht, bi wilen swaer,
 Bi wilen donker, bi wilen claer,
 In vrien troest, in bedwongen en vaer,
 In nemen ende in gheven
 Moeten die sinne,
 Die dolen in minne
 Altoes hier leven.

LIEDEREN IX

De voghelen hebben langhe geswegen,
 Die blide waren hier te voren.
 Hare blijscap es gheleghe,
 Dies si den somer hebben verloren.
 Si souden herde saen gheseghen,
 Hadden sine weder ghecregen;
 Want sine hebben vore al vercoren
 Ende daertoe werden si gheboren;
 Dat machmen dan an hem wel horen.

Ic swighe van der voghelen clage:
 Haer vroude, haer pine es saen tegaen;
 Ende claghe, dat mi meer meshaghe:
 Die minne, daer wi na souden staen,
 Dat ons verweghet haer edele waghe
 Ende nemen vreemde naghelaghe,

Sone mach ons minne niet omvaen.
 Ay, wat ons nederheit hevet ghedaen
 Wie sal ons die ontrouwe verslaen?

Die moghende metter sterker hand,
 Op hem verlatic mi noch sere,
 Die altoes werken in minnen bant
 Ende en ontsien pine, noch leet,
 noch kere,
 Sine willen dore varen al dat lant,
 Dat minne met minnen in minne ye vant.
 Haer fine herte es soe ghehere,
 Die weten wat minne met minne lere.
 Ende hoe minne de minne met
 minnen ere.

HADEWIJCH ?

MENGELDICHTEN XXI

Alle dinghe
 Sijn mi te inghe;
 Ic ben so wijt!
 Om een onghescepen
 Hebbic begrepen
 In eweghen tijt.

Ic hebdt ghevaen.
 Het heeft mi ontdaen
 Widere dan wijt;
 Mi es te inghe al el;
 Dat wette wel,
 Ghi dies oec daer sijt.

Men es vri
 In dat nabi
 Onghesceden;
 Daer omme wilt hi
 Dat alsoe si
 Met ons beden.

Gi moecht sijn erre
 Die noch achter verre
 In dat inghe sijt,
 Ende te groter vromen
 Niet voert en sijt comen
 In dat wide wijt.

Want in dat wide
 Es men blide
 In hope so groet,
 Dat men daer altoes
 Scijnt sorgheloes
 Van ewegher noet.

++

CALFSTAF EN NOYDEKYN

ESOPET. FABEL XXXVI

Die vlieghe beet eenen caluwen man
 Opt hoeft, die geen haer hadde an.
 Hi gaf hem selven slaghe groet,
 Om die vlieghe te slane doet.
 Hi sloegh te sticken sine kaken.
 Hine coste die vlieghe niet gheraken.
 Die vlieghe dede hem herde seer,
 Ende si beten soe lanc soe meer.
 Als hi achter die vlieghe sloech

Soe langhe stuuct men ende steect
 Den stolp te watre, dat hi breect.

Ende missede, die vlieghe loech.
 Doe seide die caluwe man ter vliegghen:
 Du doest mijn hant dicke na di vliegghen;
 Al bestu hier dus menech werven
 Ontgaen, nochtan moisture om sterven.
 Du lachges, alsic place mi,
 Du salt sterven gherakic di.
 Die vele pijnycheden maket,
 Int ende wert hi gheraket.

++

JACOB VAN MAERLANT (2e helft 13e eeuw)

VAN DEN VIJF VROUDEN

Maria, vrouwe uutvercoren,
 Ghi ontfighet in u oren
 Van den Heilighen Gheest u kint;
 Gabriël brochte u te voren,
 Doe hi u twort sprac in doren,
 Dies ghi twifelet niet en twint.
 Daer ontfigndi bider tale,
 Dies ghi vro waert, scone smale;
 Om die vroude diemen vint
 Die u daer bequam so wale,
 Ontfaet mi ten lesten male,
 Eer dat mi die viant bint.

Dochter, moeder ende maghet,
 Jeghen dat nature draghet

Brochti uwen vader voort.
 Salighe oghen, dat ghi saghet,
 Salich, daer ghi binnen laghet,
 Jhesus, des hoghes Vaders woort!
 Dor die bliscap, die ghi inne,
 Edele maghet, hadt van sinne
 Omme die salighe gheboort,
 Helpt mi dat ic mijn leit verwinne,
 Ende ic u ter noot bekinne,
 Vrouwe, daer therte scoort.

Vro so waerdi ooc, Marië,
 Doe Jhesus, u sone vrië,
 Vander doot te live opstont.
 Recht eest dat elc kerstijn lië,

Ende u love ende benedië

Omme dit elc ghelovich mont.
Maghet vol van alre doghet,
Ghi die aldus waert verhoghet,
Als u selven wel es cont,
Helpt mi, uutvercoorne joghet,
Ter noot, want ghijt wel doen moghet,
Jeghen den fellen helschen hont.

Selve saegdi ane, Vrouwe,
Dat u kint na sinen rouwe

Ter rechter hant sijns Vader clam,
Daer hi taelman es ghetrouwe
Ende bidt den Vader, dat hi scouwe
Die wonden, die hi dor ons nam.
Om dese opvaert, die u brochte
Bliscap groot in u ghedochte,
Want u also wel bequam,
Sijt ghenadich ende sochte
Mi, die also diere cochte
Jhesus, u kint, dat soete lam.

Ghi waert vro ter vijfter werven
Doe ghi ons allen te bederven

Gheheel bi Gode waert gheset.
U verscheden was gheen sterven,
Maer wissel toter hogher erven:
Van u nes op derde let.
Omme dese opvaert sonderlanghe,
Daer u omme loven met sanghe
Alle dingle ombesmet,
Helpt mi, Vrouwe, dat ic ontganghe
Inden lesten hartvanghe
Vor des onreins viants net.

Spiegel boven alle wive,
Ontfaet dese love vive
Van uwen vijf vrouden groot;
Laet u lief sijn datment scrive
Ende dat behouden blive,
Niet omme dat ghijs hebt noot,
Maer om dattet mi, keitive,
Sta te staden tenden den live
Voor des viants wederstoot,
Ende mine harde herte stive
Daermede also dordrive,
Dat si si suver vor die doot!

Amen.

♦♦

JAN VAN BRABANT (1253—1294)

LIEDEREN I

Minlice ende goet
Hovesc ende rein van sinne
Essi ende wel gemoet
Die ic met trouwen minne.
Sie es coninghinne
In miere herten gront
Daer si es vaste inne,
Nu ende ooc taller stont.
R_n Vriendelike bevangen
Heeft mi een rode mont,
Ende twee blosende wanghe,
Daerbi een kele ront.

Noch so wordic gesont,
Trooste mi die minnelike,
Die mi heeft verwont.
Ay, genade, doghederike!
Ic moet sekerlike
Sterven in corter stont,
Mine werde genadelike
Dan uwe goetheit cont.
R_n Vriendelike bevangen
Heeft mi een rode mont,
Ende twee blosende wanghe,
Daerbi een kele ront.

Lichtende oghen claer,
Een minlike, lieflike kinne
Doen mi sorgen baer.
Ay, genade, coninghinne!
In swinender noet ic brinne
Na u in aller stont.
Helpt mi, dat ic ghewinne
Troest, miere saelden vont.
Rn Vriendelike bevangen
Heeft mi een rode mont,
Ende twee blosende wanghe,
Daerbi een kele ront.

↔

WILLEM VAN HILDEGAERSBERCH (± 1350—± 1408)

EEN NOTABEL

Mochtwy malcander hier verdriven
Mit macht ende dan ten hemel cliven,
Als onse tijt ten eynde naect,
Soe hadt God onghelijc ghemaect.
Waer op souden dan die ghene hopen,
Die hier ter armoede sijn gheschopen?

↔

DICHTERS ONBEKEND (14e eeuw)

LIED VAN HALEWIJN

Heer Halewyn zong een liedekijn,
Al wie dat hoorde wou by hem zyn.

En dat vernam een konigskind,
Die was zoo schoon en zoo bemind.

Zy ging al voor haer vader staan:
„Och vader, mag ik naer Halewyn
gaen?”

„Och, neen, gy dochter, neen gy niet!
Die derwaert gaen en keeren niet.”

Zy ging al voor haer moeder staen
„Och, moeder, mag ik naer Halewyn
gaen?”

„Och neen, gy dochter, neen gy niet!
Die derwaert gaen en keeren niet.”

Zy ging al voor haer zuster staen:
„Och zuster, mag ik naer Halewyn
gaen?”

„Och neen, gy zuster, neen gy niet!
Die derwaert gaen en keeren niet.”

Zy ging al voor haer broeder staen:
„Och broeder, mag ik naer Halewyn
gaen?”

„’t Is my aleens waer dat gy gaet,
Als gy uw eer maer wel bewaert
En gy uw kroon naer regten draegt.”

Toen is zy op haer kamer gegaen
En deed haer beste kleeren aen.

Wat deed zij aan haren lyve?
Een hemdeken fynder als zyde.

Wat deed zy aen haer schoon korslyf?
Van gouden banden stond het styf.

Wat deed zy aen haeren rooden rok?
Van steke tot steke een gouden knop.

Wat deed zy aen haren keerle?
Van steke tot steke een peerle.

Wat deed zy aen haer schoon blond haer?
Een krone van goud en die woog zwaer.

Zy ging al in haers vaders stal
En koos daer ’t beste ros van al.

Zy zette haer schrylings op het ros,
Al zingend en klingend reed zy door
’t bosch.

Doen zy dat bosch ten halven kwam
Halewyns zoon haer tegen kwam.

Hy bond zyn peerd aen eenen boom,
De jonkvrouw was vol angst en schroom.

„Gegroet”, zei hy, „gy schoone maegd,”
„Gegroet”, zei hy, „bruin ooggen klaer!
Komt, zit hier neer, ontbindt uw haer!”

Zoo menig haer dat zy ontbond,
Zoo menig traentjen haer ontron.

Zy reden met malkander voort
En op den weg viel menig woord.

Zy kwamen al aen een galgenveld;
Daer hing zoo menig vrouwenbeeld.

Alsdan heeft hy tot haer gezeid:
„Mits gy de schoonste maget zyt,
Zoo kiest uw dood! het is noch tyd.”

„Wel, als ik dan hier kiezen zal,
Zoo kieze ik dan het zweerd voor al.

Maer trekt eerst uit uw opperst kleed.
Want maegdenbloed dat spreidt zoo
breed,
Zoo ’t u bespreide, het ware my leed.”

Eer dat zyn kleed getogen was,
Zyn hoofd lag voor zyn voeten ras;
Zyn tong nog deze woorden sprak:

„Gaet ginder in het koren
En blaest daer op mynen horen,
Dat al myn vrienden het hooren!”

„Al in het koren en gaen ik niet,
Op uwen horen en blaes ik niet,
Moordenaers raed en doen ik niet.”

„Gaet ginder onder de galge
En haelt daer een pot met zalve
En strykt dat aen myn rooden hals!”

„Al onder de galge gaen ik niet,
Uw rooden hals en strykt ik niet,
Moordenaers raed en doen ik niet.”

Zij nam het hoofd al by het haer,
En waschte ’t in een bronne klaer.

Zy zette haer schrylings op het ros,
Al zingend en klingend reed zy door
’t bosch.

En als zy was ter halver baen,
Kwam Halewyns moeder daer gegaen:
„Schoon maegd, zaegt gy myn zoon
niet gaen?”

„Uw zoon heer Halewyn is gaen jagen,
G'en ziet hem weer uw levens dagen.

Uw zoon heer Halewyn is dood
Ik heb zyn hoofd in mynen schoot
Van bloed is myne voorschoot rood.”

Toen ze aen haers vaders poorte kwam,
Zy blaesde den horen als een man.

En als de vader dit vernam,
't Verheugde hem dat zy weder kwam.

Daer werd gehouden een banket,
Het hoofd werd op de tafel gezet.

↔

EEN OUDT LIEDEKEN

‘Het daghet in den oosten,
Het lichtet overal;
Hoe luttel weet mijn liefken
Och waer ic henen sal,
Hoe luttel weet mijn liefken!

Och warent al mijn vrienden
Dat mijn vianden sijn,
Ic voerdu uiten lande,
Mijn lief, mijn minnekijn!
Ic voerdu uiten lande.’

‘Dats waer soudi mi voeren,
Stout ridder wel ghemeit?
Ic ligghe in mijns liefs armkens
Met groter waerdicheit,
Ic ligghe in mijns liefs armkens.’

‘Lichdi in uws liefs armen?
Bilo! ghi en secht niet waer:
Gaet henen ter linden groene,
Verslegghen so leit hi daer,
Gaet henen ter linden groene!’

Tmeisken nam haren mantel
Ende si ghinc enen ganc
Al totter linde groene,
Daer si den doden vant,
Al totter linde groene.

‘Och lichdi hier verslagghen,
Versmoort al in uw bloet!
Dat heeft ghedaen uw roemen
Ende uwen hoghen moet,
Dat heeft ghedaen uw roemen.

Och lichdi hier verslagghen
Die mi te troosten plach!
Wat hebdi mi ghelaten
So menighen droeven dach;
Wat hebdi mi ghelaten?’

Tmeisken nam haren mantel
Ende si ghinc enen ganc
Al voor haers vaders poorte
Die si ontsloten vant,
Al voor haers vaders poorte.

‘Och is hier enich here
Oft enich edel man,
Die mi nu minen doden
Begraven helpen can?
Die mi nu minen doden —’

Die heren swegghen stille,
Si en maecten gheen gheluit;
Dat meisken keerde haer omme,
Si ghinc al wenende uit,
Ende si ghinc wederomme.

Si nam hem in haren armen,
 Si custe hem voor den mont
 In eender corter wilen
 Tot also menegher stont,
 In eender corter wilen.

Met sinen blanken swaerde
 Dat si die aerde op groef,
 Met haer sneewitten armen
 Ten grave dat si hem droech,
 Met haer sneewitten armen.

‘Nu wil ic mi gaen begheven
 In een clein cloosterkijn
 Ende draghen swarte wilen
 Ende worden een nonnekijn,
 Ende draghen swarte wilen.’

Met hare claerder stemme
 Die misse dat si sanc,
 Met haer sneewitten handen
 Dat si dat belleken clanc,
 Met haer sneewitten handen.

♦♦

HET WAREN TWEE CONINCSKINDEREN

Het waren twee conincskinderen,
 Si hadden malcander so lief,
 Si conden bi malcander niet comen,
 Het water was veel te diep.

Wat stac si op? drie keersen,
 Drie keersen van twaalf int pont,
 Om daer mee te behouden
 Sconincs sone van jaren was jonc.

Met een quam daer een besje,
 Een oude venijnde bes,
 En die blies uit die keersen,
 Daer verdronker dien jonghen helt.

‘Och moeder, seidese, moeder!
 Mijn hoofje doet mijnder so wee,
 Mocht icker een cort half uertje
 Spanceren al langhes de see?’

‘Och dochter, seidese, dochter!
 Alleen en meucht ghi niet gaen,
 Wect op uw joncste suster
 En later die met u gaen.’

‘Mijn alderjoncste suster
 Dat is also cleinen kint,
 Si pluct maer al de roosjes
 Die si in haer wegghen vint.

Si pluct maer al de roosjes
 En die bladertjes laet si staen,
 Dan segghen maer alle de lieden:
 Dat hebben conincs kindren ghedaen’.

De moeder ghinc nae de kerke,
 De dochter ghinc haren ganc,
 Si ghinc maer also verre
 Daer si haer vaders vischer vant.

‘Och vischer, seidese, vischer,
 Mijn vaders vischerkijn!
 Woudt ghi een weinich vischen,
 Tsoud u wel ghelonet sijn.’

Hi smheet sijn net int water,
 De lootjes die ghinghen te gront,
 Hoe haest was daer ghevischet
 Sconincs sone van jaren was jonc.

Wat troc si van haer hande?
 Een vingerlinc root van gout:
 ‘Houdt daer, mijns vaders vischer!
 Daer isser den lone van jou.’

Si nam hem in haer armen,
 Si custen hem voor sijn mont:
 ‘Och mondelinc, cost ghi spreken!
 Och hertje, waert ghijder ghesont!’

Si nam hem in haer armen,
 Si spronker mee in de see:
 'Adieu mijn vader en moeder!
 Van uw leven siet ghi mi niet weer.

Adieu mijn vader en moeder,
 Mijn vriendekens alle ghelijc,
 Adieu mijn suster en broeder!
 Ic vaerder nae themelrijc.'

♦♦

HET VIEL EEN HEMELS DOUWE

Het viel een hemels douwe
 Voor mijns liefs vensterkijn,
 Ic en weet gheen schoonder vrouwe,
 Si staet int herte mijn,
 Si hout mijn herte bevanghen,
 Twelc is so seer doorwont,
 Mocht ic haer troost ontfanghen,
 So waer ic gansch ghesont.

Tmeisken si was beraden,
 Si liet haer liefsten in,
 Heimelijc al stille
 In een clein camerken.
 Daer laghen si twee verborghen
 Een corte wile ende niet lanc,
 Die wachter opter muren
 Hief op een liet, hi sanc:

Die winter is verganghen,
 Ic sie des meis virtuit,
 Ic sie die loverkens hanghen,
 Die bloemen spruiten int cruit;
 In ghenen groenen dale
 Daer ist ghenoechlic sijn,
 Daer singhet die nachtegale
 Ende so menich voghelkijn.

'Och isser iemant inne,
 Die schaf hem balde van daen.
 Ic sie den dach op dringhen,
 Al in dat oosten op gaen.
 Nu schaft u balde van henen
 Tot op een ander tijt!
 Den tijt sal noch wel keren
 Dat ghi sult sijn verblijt.'

Ic wil den mei gaen houwen
 Voor mijns liefs veinsterkijn,
 Ende schenken mijn lief trouwe,
 Die alderliefste mijn,
 Ende segghen: 'lief, wilt comen
 Voor uw clein vensterken staen,
 Ontfaet den mei met bloemen,
 Hi is so schone ghedaen!'

'Swighet, wachter, stille
 Ende laet uw singhen staen!
 Daer is so schonen vrouwe
 In minen armen bevaen;
 Si heeft mijn herte ghenesen,
 Twelc was so seer doorwont.
 Och wachter goet ghepresen,
 En makes niemant cont!'

'Ic sie den dach op dringhen,
 Tscheiden moet immer sijn,
 Ic moet mijn dagheliet singhen,
 Wacht u, edel ruitcr fijn,
 Ende maect u rasch van henen
 Tot op een ander tijt!
 Den tijt sal noch wel keren
 Dat ghi sult sijn verblijt.'

♦♦

OCH LICHI NU EN SLAAPT

‘Och lichdi nu en slaept,
Mijn uitvercoren bloeme?
Och lichdi nu en slaept
In uwen eersten drome?
Ontwect u, soete lief,
Wilt door uw veinster comen!
Staet op, lief, wilt ontfæen
Den mei met sinen bloemen!’

‘Wat ruischet daer aen die muer,
Dat mi mijn ruste berovet?
Die mi tscheiden maket suer
Die leit hier op ghedoghe
In minen arm so vast,
Wi en connens niet ontsluiten.
Mijn beddeken heeft sinen last:
Plant uwen mei daer buiten!’

‘O suiverlike jeucht,
Wilt nu uw rusten laten!
Doet op dijn veinsterkijn
Ende coomt uw lief ter spraken!
Al om te vinden troost
So ben ic hier tot u ghecomen.
Staet op, lief, wilt ontfæen
Den mei met sinen bloemen.’

‘Al stondi daer tot morghen,
Ic en sal u niet in laten.
Mijn boel leit hiet verborghen,
Ghi en condt mi niet vermaken.
Mijn herteken op u niet en past
Noch op gheen spel van luiten.
Mijn beddeken heeft sinen vollen last:
Plant uwen mei daer buiten!’

‘Ic sie den lichten dach
Al door die wolken dringhen;
Ic sie die bloemkens schoon
Al uit der aerden springhen;
Ic sie die sterren claer,
die verlichten in den trone:
Staet op, lief, wilt ontfæen
Den mei met sinen bloemen!’

‘Waent ghi dat ic nu slape?
Het is anders dat ic dachte:
Die mei houdt mi in wake
Daer nae myn herteken wachte;
Niet als in der aerden wast,
Rosenbloemen oft ander virtuiten.
Mijn beddeken heeft sinen vollen last:
Plant uwen mei daer buiten!’

↔

GHEQUETST BEN IC VAN BINNEN

Ghequetst ben ic van binnen,
Doorwont mijn hert so seer,
Van uwer ganscher minnen
Ghequetst so lanc so meer.
Waer ic mi wend, waer ik mi keer,
Ic en can gherusten dach noch nachte;
Waer ic mi wend, waer ic mi keer,
Ghi sijt alleen in mijn ghedachte.

↔

IC SECH ADIEU, WI TWEE WI MOETEN SCHEIDEN

Ic sech adieu, wi twee wi moeten schei-
 Bi u laet ic dat herte mijn, [den,
 Al waer ghi sijt, daer salt ooc sijn.
 Tsi vroude of pijn,
 Altoos sult ghi die liefste sijn.

Cost ic u eer of doocht bewisen,
 Dat sal ic doen nae mijn vermach,
 Bi u te bliven nacht ende dach
 Sonder verdrach,
 Sonder besweer te sijn.

Adieu adieu adieu! tmoet immer wesen,
 Adieu adieu! alst wesen moet.
 Ic ben ghewont, ic secht u bloot,
 Mijn hert lijdt noot,
 Ghi sijt mijn medicijn.

Och weerde boel, ic moet u altijt eren
 Ende dienen u in al mijn tijt,
 So worde ic alles trurens quijt
 Ende lief, in jolijt
 Uw eighen dienre wil ic sijn.

Belieft u wat, soet lief, dat laet mi weten,
 Ghi sult mi vinden altoos bereit,
 Met u te liden goet ende quaet,
 Als ghi wel weet,
 Ghi sult die liefste bliven.
 Ewich uw eighen,
 Stadich sonder scheiden.

↔

VREUCHT EN DEUCHT MIJN HERT VERHEUCHT

Vreucht en deucht mijn hert verheucht,
 Nochtans so moet ic treuren.
 Troost mi, lief, als ghi wel meucht,
 En laet mi troost ghebeuren!

Soete lief, uw claer aenschijn
 Dat verheucht het herte mijn.
 Liefde te draghen en is gheen pijn,
 Als liefde met liefde gheloont mach sijn.

↔

TE MEI HADDIC EEN BLOEMKEN

Te mei haddic een bloemken
 In mijn hertjen vercoren,
 Dat is mi desen couden winter
 Afghevoren.

Sal ic van u scheiden, goet lief,
 Dat valt mi swaer:
 So settic al mijn hopen ende troost
 Int nieuwe jaer.

Dat bloemken licht verborghen
 Onder den couden snee:
 Sal ic van u scheiden, goet lief,
 Dat doet mi wee.

Dat nieuwe jaer dat comet
 Met vrouwen an.
 Ic hope dat si mijn boelken
 Noch wel worden sal.

↔

IC WIL MI GAEN VERMEIDEN

Ic wil mi gaen vermeiden
 In Jesus liden groot,
 Van daer en wil ic niet scheiden,
 Int leven noch in die doot.

Tis een prieel met bloemen
 Bedaut met menighen traen:
 Och mochtic daer in comen!
 Mijn truren waer al ghedaen.

Men hoort den nachtegael singhen
 Al onder den scherpen doren,
 Sijn herte is vol van minnen,
 Die wilt die mach het horen.

Een liedeken heeft hi gheheven
 Al onder den doren groen:
 'O vader, willet hen vergheven!
 Si en weten niet wat si doen.'

Die schaker bat om vrede,
 Hi mocht wel hebben prijs;
 Die nachtegael sinct: 'noch heden
 Suldi sijn int paradijs!

O vrouwe, siet hier dinen sone!
 Joannes, die moeder dijn!
 Ic hebse u bevolen,
 Wilt haer behoeder sijn!

Hi sanc wel also hoghe:
 'Mijn god, waer om laetstu mi?'
 Sijn herte wert hem droghe,
 Te drinken begheret hi.

Men schanc hem daer te drinken
 Edic met galle ghemenct,
 Sijn hoeft dat liet hi sinken,
 Hi sprac: 'vervult is alle dinc.

O vader, in uwen handen
 Beveel ic minen gheest.'
 Met also soeten sanghe
 Voer hi in een ander forest.

Hi liet die violette
 Al onder den cruce staen,
 Die hem te Nazarette
 So ootmoedelic hadde ontfaen.

Hi liet die open rose
 Aent cruce hanghen so root,
 Haer bladerkens liet si risen:
 Die nachtegael bleef van minnen doot.

↔

ALOEËTTE, VOGHEL CLEIN

Aloeëtte, voghel klein,
 Dijn name es zoete ende rein,
 So es dijn edel zanc.

Daer dienst u met den Here allein
 Te love om sinen danc.
 Daer omme ben ic met di ghehein;
 Ander voghel willic ghein
 Dan di, mijn leven lanc.

Nider boos, onreine, vilein,
 De rouc die es wel dijn compein,
 Neimt dien in u bedwanc.
 Laet minlic hertzen sijn bi eyn,
 Sonder loos bevanc.

↔

DIRC HERMAN SZ VAN HERXEN (gest. 1457)

Och Heer, der hemelen stichter
End alder werlt verlichter,
Als ick my van binnen scouwe,
Soe heb ic groten rouwe.

Mijn scolt die is soe groet,
Die ic betalen moet;
Mijn misdaet is menichuolt —
't Is wonder dat my God ontholt.

Ick mocht met recht mishoepen
Van groten swaren saecken,
Mer my is troest ghecoemen,
Nye vrouw heb ic vernomen.

Christus is ons gheboeren,
Ten blijft niemant verloren,
Die Jesum wil versuecken
Gewonden in armen doecken.

Al ist in duecken ghewonden,
Hi vrijt nochtans van allen sunden;
Al ist in eenre cribben geleecht,
Hi is die hemel ende eerde dreecht.

Willic minen wille rechten
Soe derf ic niet meer versuchten,
Want nu de engelen singhen:
Vrede menschen van goeden willen.

Ic wil mitten herdekens tiden
Te Bethleem ter siden;
Daer vindic dat lieve kijnt
Mit sijnre moeder seer gemint.

Ic wil mitten coeningen comen,
Want ic wael hebbe vernomen,
Dat sy ter steden sijn geleit
Mit eenre steernen onderscheit.

Mocht ic noch vorder naken
Mit Symeon bi saeken,
Dat my Maria hoer lieve kijnt
Wolde handelen laten seer gemint,

Sijn voetkens wolde ic oepen,
In minen tranen doepen,
Sijn hertken vol der godlicheit,
Dat wold ic cussen al bereyt.

Wold hy sijn handekens reicken,
Een minlic, vrendelic teyken,
So waer mynen noot verwonnen;
Wat sold my deeren konnen?

Mocht hi mynen adem liden,
Ic solde noch naerre tiden:
Sijn mondeken sold ic rueren,
Och, mocht my langhe dueren!

O alreliefste kindekijn,
Mijn heer, mijn God end Schepper mijn,
Stort nu doch in mijn hertekijn
Die alre suetste minne dijn.

O Jhesu, Coeninc over groot,
Vrijt ons van sunden voer der doot,
Gheeft dat wy ons moeten besinnen
Ende u allene minnen.

Al is dit wael gesonghen,
Ten is niet dan begonnen:
Die Jesus wil ghewinnen,
Die sueken al van binnen.

Wie Jhesus heeft te vrende,
Hi vintten naet ellende,
Al in sijns Vaders rijcke;
Wie doet ons des ghelijcke?

DICHTERS ONBEKEND (15e eeuw)

WILDI HOREN SINGEN

Wildi horen singen
 Enen sueten sanc,
 Van Jesus, die ic geerne sange,
 Al wortet lanc,
 Ende hoe hi in der ierster nacht
 In eenre cribben wert gelecht,
 Al onverborgen?
 Die een rein hertken heeft,
 Die en derf niet sorgen.

Ende doe heer Jesus geboren wart,
 Doe wasset cout;
 In tween ouden hosen
 Hi gewonden wart.
 Daer stont een esel ende een rint,
 Die hueden Maria hoer lieve kint
 Ende onsen heren.
 Die hem so wel gedienen can,
 Hi lones hem sere.

Jesus wert besneden,
 Nae der ouder ee,
 Woudes u niet verdrieten,
 Ic songes u mee.
 Dat werden die heilige drie coninge
 Si brachten horen offer daer [ontwaer,
 Ende hore gaven,
 Si baden dat weerde kindekijn
 Om sine genade.

Joseph doe den esel nam
 Al bi den toom.
 Wat vant hi aen den wege staen?
 Een dattelenboom.
 Och eselken, du moetste stille staen,
 Wi willen die dattelen plucken gaen
 Wi sijn seer moede:
 Die dattelenboom ter eerden neech
 In Marien schote.

Maria las die dattelen
 In horen schoot,
 Joseph was een out man
 Dats hem verdroot:
 Maria laet die dattelen staen,
 Wi hebben noch viertich milen te gaen,
 Het wort seer spade.
 Wi bidden dat weerde kindekijn
 Door sine genade.

Joseph nam dat eselkijn
 Al by der hant;
 Si quamen bi schoonre sonnen
 In dat Eyeptenlant.
 Eyepten is een seer gueder stat,
 Daer Joseph ooc die herberge bat,
 Seer ellendich.
 Maria die span veel guedes gaerns
 Mit haren handen.

Maria die conde spinnen
 Dat vrouwelijjn,
 Joseph die conde timmeren:
 Si geneerden sich.
 Doe Joseph niet meer timmeren can,
 Doe was hi also ouden man:
 Hi haspelde geerne.
 Jesus droech dat gaernken te huus
 Den riken ende den armen.

ONS IS GEBOREN

Ons is geboren
 Een uutvercoren
 Clein kindekijn
 Waert niet geboren,
 Wi waren verloren
 Laet ons blide sijn!

Maket hem een bat
 Van tranen nat,
 Badet hem daer in!
 Hi waert geslagen,
 In bloede gedwagen,
 Om onsen wil.

Nu wieget hem sachte,
 Mit reinen gedachten
 Ende singet hem claer!
 Het spreket sijn mont,
 Hi mint een suver gront
 Ende dat is waer.

Nu leert hem gaen
 In enen volstaen
 In doogden voort!
 U afkeren
 Vergrammet hem sere,
 Ende hi wort verstoort.

Ellic si met sinnen
 Een voetster der minnen
 Ende nemes hem aen.
 Hi sals hem lonen
 Mit hem selven,
 Dat weet ic wael.

++

DIE LIEVE COELE MEI, DIE IS ONS ONDAEN

Die lieve coele mei, die is ons ondaen
 Ic sie dat cruce so hoghe staen

Daer an so hanghet een jonghelinc
 Daer onder steit die lieve moeder sijn.

Vijf rosen staen daer aen den mei
 Ende ander bloemkens menigherlei.

O edel siele, merket vromelicke aen,
 Hoe suetelicke singhet die wilde nachtegael.

Al aen den cruce, daer hi aen stont,
 Uut liefden was sijn herte ghewont.

Ende heeft daer iemant hongher of dorst,
 Die come ende drink uut Jezus borst.

Mijn herten bloet wil ic hem schenken,
 O mensche, wilt op minen doot ghedenken.

Ende latens u niet witten uwen herten gaen,
 O edele siele, omme u ist al ghedaen.

O god here, wanneer, wanneer?
 Wanneer die suete god wil ende niet eer.

++

ONS GHENAKET DIE AVONTSTAR

Ons ghenaket die avontstar,
Die ons verlichtet also claer.
Wel was haer doe.
Susa ninna susa noe,
Jesus minne sprac Marien toe.

Dat huus dat hadde so menich gat,
Daer Cristus in gheboren was.
Wel was haer doe.
Susa ninna susa noe,
Jesus minne sprac Marien toe.

Si sette dat kint op haren schoot,
Si cusedet voor sijn mondekijn root,
Het was so soet.
Susa ninna susa noe,
Jesus minne sprac Marien toe.

Si sette dat kint op hare cnien,
Si sprac: groot eer moet u gheschien!
Wel was haer doe.
Susa ninna susa noe,
Jesus minne sprac Marien toe.

Si sette dat kint op haren aerm,
Mit groter vrouden sach sijt aen,
Het was so soet.
Susa ninna susa noe,
Jesus minne sprac Marien toe.

Die moeder makede den kinde een bat,
Hoe lieflic dattet daer inne sat!
Wel was haer doe.
Susa ninna susa noe,
Jesus minne sprac Marien toe.

Dat kindekijn pleterde mitter hant,
Dattet water uten becken spranc.
Wel was haer doe.
Susa ninna susa noe,
Jesus minne sprac Marien toe.

Die os ende ooc dat eselkijn
Die aenbeden dat soete kindekijn.
Wel was haer doe.
Susa ninna susa noe,
Jesus minne sprac Marien toe.

↔

IN LIDEN ENDE IN STRIDEN

In liden ende in striden,
In menich swaer verdriet
Heeft mi die heer ghelaten,
Mijn sin wil al ontsaten,
Ic en cans ghedraghen niet.

Ic dooch in mijnre herten
So overgrote pijn.
Het cost mi al mijn crachten,
Ten can mi niet ghesachten,
Eer ic ontbonden bin.

Waer om wil ic dus truren?
Tmoet doch gheleden sijn.
In soeten ende in suren
Sijn evenlanc die uren:
Laet ons verduldich sijn.

Alle dinc coomt ten einde
Sonder die liefste mijn,
Hi sel ewich bliven.
Men machs niet al beschriven,
Wat hi bedrijft in mi.

Als nu so is mi wee,
Als nu so is mi wel.
Maer als die tijt sel comen,
Dat mi alle dinc sel vromen,
So ist een ander spel.

God gheve van sijnre goede
Dat so gheschie in mi,
So wortet al vergouden,
Dat ic gaern werken soude,
Tontbliven is in mi.

↔

IC DRAECH DAT LIDEN VERBORGHEN

Ic draech dat liden verborghen,
Besloten in minen gront.
Van savonts totten morghen
Wordic daer af ghewont.

Ic bin alleen in liden,
Och lacy ic bin alleen.
Hoe soudic mi verbliden?
Der trouwen en vindic gheen.

Mijn hert dat leit in sorghen,
In groter banghicheit.
Van savonts totten morghen
Is mi dat liden bereit.

Daer comt so menich suchten
Al uut mijns herten gront.
Mocht ic dat suchten vluchten,
Ic dede vlucht ter stont!

Mer nu ist dus ghelegghen,
Ten mach niet anders sijn:
Men wils mi niet verdreghen,
Dus blijft dat suchten mijn.

Ic selt den ghenen claghen
Die alle dinc vermach:
Wil hijt mi helpen draghen,
So wort mijn liden sacht.

Ic wil in hem verbliden
Ende hopen tot alre tijt,
Dat hi mi voor dit liden
Sel gheven groot jolijt.

Hi heeft die perse ghetreden
Al om die minne van mi.
Ic selt hem danken weder
So veer alst is in mi.

♦♦

ADIEU MIJN TROOST, MIJN LIEFSTE REINE

Adieu mijn troost, mijn liefste reine,
Van u te sceiden es mi leit;
Mijn herte blijft met u ghemeine.

So waer ic zi, hoet mi vergheit,
In ghere niet dan ghestadicheit.
Up minen heit, mijn vruecht es cleine
Als ic u niet bi mi en weit;
Du best mijn liefste ende liever gheine!

Nu biddic Gode dat hi u seine
Vor arch, vor al onreinicheit.
Soete lieve souvereine,
Ne sijt mi nummer onghereit,
In ghere niet dan ghestadicheit.

♦♦

MIJN HERTZE EN CAN VERBLIDEN NIET

Mijn hertze en can verbliden niet,
 Als soe niet vroilic up mi ziet,
 In wien ic vruechden aen bespiet;
 Elpt mi of ic verderve.

Mijn lief es leet, mijn heyl verdriet,
 Aldus ende wers es mi ghesciet;
 Ic biddu, vrouwe, ghedinct mijns yet,
 Eer ic van rouwen sterve.

Mine can gehelpen wijf no man;
 Als soe mi geenre hulpe ne jan,
 Ic moet van rauwen dwinen dan;
 Et es aldus mijn erve.

Meerre vruecht nie man ghewan,
 Als ic u vroylic scauwen can;
 In can ghesceiden niet daer van,
 Eenparich ic mi kerve.

Met vruechden zinghen een vroylic liet,
 Allen rouwe van mi vliet,
 In hopen wes ghi mi ghebiet;
 Elpt mi of ic bederve.

↔

SCEIDEN, ONVERWINLIC LEIT

Sceiden, onverwinlic leit,
 Onvruechdelijc es dijn beghin,
 Dat nemic waerlic up mijn heit;
 Ten brinct gheen dinc meer lidens in.
 Sceiden, du dwinx herte ende zin;
 So langher tijt, so meer verdriet;
 Sceiden, dune ghenouchs mi niet.

Al es beghin des sceidens zuer,
 Tlange merren en es niet zoet;
 So langher dat de tijt gheduer,
 Te meer verlangkens in den moet.
 Sceyden, nye en waerstu goet,
 Noch nie en es heil van di ghesciet;
 Sceiden, dune ghenouchs mi niet.

So liever lief, so liever paer,
 So meer verdriets den herten zi;
 Int sceiden hets een ure en jaer,
 So lanc so meer verdriets in mi;
 En hooptic niet om comen bi,
 Mijns lijfs gheduer waer als .i. riet;
 Sceiden, dune ghenouchs mi niet.

Als ic of sciet, mi was so wee;
 Mine dede ni dinc so grote pijn;
 Nu pijn mi .m. waerven mee,
 Dat ic so langhe van haer moet zijn.
 So sere verlanct der herten mijn,
 In weet niet wes mi es ghesciet:
 Sceiden, dune ghenouchs mi niet.

Hope, nu hebt mijns levens danc,
 Vor alle dinc ghi mi verhuecht;
 Al dinct mi tmerren wesen lanc,
 In dinen troost vindic ghenuecht.
 Ic biddu God mi zaen bewuecht,
 Bi haer, daer ic mijn hertze liet;
 Sceiden, dune ghenouchs mi niet.

↔

JOHANNES BRUGMAN (gest. 1473)

Ic heb ghejaecht mijn leven lanc
 Al om een joncfrou schone,
 Die alresoetste wijngaertranc
 Al in des hemels trone.
 Mit enghelen is si om beset,
 Ic en can daer niet bi comen,
 Mijn sonden hebbent mi belet,
 Des ic mi mach bedroeven.

Ic bin verdoolt op deser jacht,
 Die werelt heeft mi ghelogen.
 Ghenoechte heb ic seer gheacht,
 In wanen bin ic bedrogen.
 Rijcheit ende lof hebbic ghemint
 Ende idelheit uutvercoren.
 Int jaghen bin ic dus verblint,
 Den wech heb ic verloren.

Ic wil opstaen, tis meer dan tijt,
 Ende soeken hem alleine,
 Der joncfrou soon diet al verblijt,
 Jesus ist dien ic meine.
 Hi is den wech als men verclaert,
 Ic wil mi tot hem keren,
 Den rechten wech ter joncfrou waert
 Mach ic noch aen hem leren.

O Jesu heer, nu biddic di
 Uut al mijns herten gronde,
 Van sonden wilt mi maken vri
 Dats nu ende tallen stonden!
 Doet mi die pure moeder dijn
 Mit suverheit aenschouwen,
 Door haer wilt mijns ghenadich sijn!
 Ic wil haer dienen mit trouwen.

Der enghelen vroocht, wilt op mi slaen
 Dijn ontfermhertighe oghen!
 Ic heb u grotelic misdaen,
 Des is mijn hert in doghen.
 Ghi sijt des sondaers toeverlaet
 Ende troostersche der armen,
 Ghi sijt die gheen daert al aen staet:
 Wilt mijns doch nu ontfarmen!

Mijn vrienden, maghen ende schat
 Die sullen mi beswiken,
 Die scriftuur bewijst wel dat:
 Ic moet alleine gaen striken.
 O moeder gods, daer om wilt staen
 Bi mi als ic sel sterven,
 Want ic moet loon naet werc ontfanen,
 Wilt mi ghenade verwerven!

Die dit liedekijn eerstwerf sanc
 Is seer ghequetst van binnen;
 Sijn vleisch heeft hem ghemaect so cranc,
 Dat hi is flau van minnen.
 O Jesus, die dranc den bitteren dranc
 Aent cruus om smenschen wille,
 Behoede ons van der hellen stanc
 Ende van des duvels quelle!

↔

DIRCK COELDE VAN MUNSTER (1435—1515)

Och edel siele wilt mercken
 Ende hertelijck bekinnen
 Dijns soete brudegoms wercken,
 Sijn onghemeten minne;

Hoe veel ick heb gheleden,
 Al om die minne dijn;
 Dit soude v wel bi reden
 Doen doen den wille mijn.

Hemel, lucht ende aerde,
 Heb ick ghemaect om dy,
 Des hemels borgers weerde
 Sijn alle dijn dienaers vry;
 Die beesten op aertrijcke,
 Die voghelen inder lucht,
 Die bloemkens des ghelijcke,
 Die boomen ende alle vrucht.

Die middelaer seyt:

O siele wtvercoren,
 Nu keert v herte tot hem;
 Ontsluyt dijns herten ooren
 Ende hoort dijns brudegoms stem.
 Hi spreect tot v van binnen:
 O wtvercoren bruyt,
 Die werelt laet nu te minnen
 Ende gaet v selven wt.

Die bruydegom seyt:

Ick wil dat ghi sult laten
 Alle bliscap ende ghemack,
 Der creaturen af saten
 Ende vlyen der werelt wrack.
 Ende hebt mi lief alleene,
 Ick wil v bruydegom sijn,
 Der menschen trou is cleene,
 Int laetste niet dan pijn.

V hert tot miwaert draget,
 Ick ben van formen schoon;
 Mijn moeder is een reyn maget,
 Ick ben eens conincx soon;
 Dan moechdy eewelijck leuen
 Al in dijns bruydegoms rijck,
 Met gode sijn verheuen
 Den schonen engelen ghelijc.

Wildy der werelt volghen
 Ende soecken aertsch iolijs,
 So maect ghi mi verbolghen
 En verliest dat schoon paradijs.
 Den wech die is seer enghe,
 Die totten leuen leyt,
 Strijdt in duechden strenghe
 Die croone is v bereyt.

Doer v, o mijn vercoerne,
 Heb ick scherpe wegen ghegaen,
 Doer dijstelen ende doer doerne
 Moet ghi mi volghen aen.
 En wilt ghi niet vermiden
 Waelluste in deser tijt,
 So siet ws bruydegoms liden,
 Oft ghi hem ghelijcke sijt.

Om dy ben ick ghedalet
 Wt mijnder mogentheyt
 Ende heb v schult betalet
 Met grooter bitterheyt.
 Sijt mi ghetrouwe alleyne
 Ende gaet uwer sonden wt,
 Ghi hebt mijn herte reyne
 Ghewont, mijn suster ende bruyt.

Ick ben wt grooter eeren
 Ghecomen in scanden groot.
 Om v vruecht te vermeerden
 Gaf ick mijn leuen ter doot.
 Ick was der coningen coninc
 Ende wert des menschen knecht.
 Al duyster ick aent cruce hinc,
 Al was ick des hemels lecht.

Ick ben pelgrim gheworden,
 Ghecomen wt mijn rijck;
 Sij wouden mi vermoorden,
 O lief, seer nijdelijck.
 Hoe vele heb ick gheleden,
 Hoe bitter, oock hoe swaer!
 Om v heb ick ghestreden,
 O bruyt, drieendertich iaer.

Ick was soe seer onblide,
 Doen ick den strijt bestoet,
 Dat ick te dyen tide
 Sweete water ende bloet.
 Oock was ick alleen die man,
 Doen ick ten stride waert ghinc;
 Minne dede mi die wapen an,
 Daer ic met aen den cruce hinc.

O siele, o seer gheminde,
 Mijn bruyt, mijn wtuercoren,
 Nu volcht mi tot int ynde,

Als ick v gae te voren.
 En laet v niet duncken
 Dat ghi te weeckelijck sijt,
 Mijn kelc wt minnen ghedroncken
 En is soe bitter niet.

En staet nae gheener rusten,
 Ten is geen rustens tijt,
 Ni mocht oec rustens lusten,
 Doen ick ghinc in den strijt,
 Om v ellendicheden,
 Daer toe was ick bereet;
 Ick heb die perse ghetreden
 Met arbeyt swaer en wreet.

Vwen staf laet sijn mijn liden,
 Als ghi vermoeyet sijt.
 Merct doch tot allen tiden
 Mijn pine diep ende wijt.
 Ick heb om dijn minne
 Soe swaren cruyce ontfanen,
 Als lammeken soet van sinne
 Ben ick ter doot ghegaen.

Om v ben ick gheclommen
 Al op des cruycen boom;
 Waer toe ben ic ghecommen,
 O siel, du suyuer bloem?
 Om dy te gheuen drincken
 Ende engelsche spise daer by;
 Mijn passie wilt ghedincken,
 Set alle uwen troost in my.

Die middelaer seyt:

O bruyt, wilt met hem trueren,
 Met hem te liden kiest,
 Als doet tot allen vren,
 Die sijn liefste lief verliest.
 Vliecht op dat cruyce met sinne
 Daer hi leet groten noot;
 O bruyt, om uwe minne
 Is nu dijn bruydegom doot.

Dye minnende siele totten bruydegom:

Ick wil met ganser herten,

Al metten armen mijn
 Om vangen, met groter smerten
 V, Iesu, brudegom fijn.
 Mijn herte ick v gheue,
 O Iesu liefste aenschijn,
 Oft ick sterue oft leue,
 Laet nemmermeer sceyden sijn.

Die middelaer seyt:

Nu vliecht opt cruyce ootmoedich,
 Daer hi aen sterf de doot,
 Daer bloeyen bloemkens bloedich,
 Als vijf schoon roosen root,
 Ende doet ghelijc die byen fijn,
 Die suyghen der bloemen saet,
 Daer wt sy treckende sijn
 Dat alder soetste honich raet.

Hi heeft v meer beminnet,
 Dan eenich moeder haer kint;
 Sijn bloet is wt gherinnet,
 Daer met ghi v suyuer vint.
 Al sijt ghi vol misdaden,
 Hi en wil v niet versmaen,
 Als ghi begheert ghenaden,
 Hi wil v gaerne ontfanen.

Die bruydegom seyt:

Ick ben van v vergheten,
 O lacen, al heel bi nae.
 Voer uws herten dore gheseten,
 Daer ic dicwils cloppe en slae;
 Ende mi wort gheweyghert dat,
 O alder liefste siele mijn,
 Te rusten in uwer herten stat,
 Want dat al mijn weelden sijn.

O siele, hoort mi kermen,
 Waer om vlietstu van my?
 Laet v doch mijns ontfermen,
 Want ick dijn schepper sy.
 Mijn armen sijn ontploken,
 Mijn hoofd gheneycht tot v,
 Mijn leden om v ghebroken,
 Coemt bruyt ende cust mi nv!

SUSTER BERTKEN (1437—1514)

EEN LYEDEKEN

Die werelt hielt my in haer gewout
 Mit haren stricken menichvout;
 Mijn macht had sy benomen.
 Si heeft my menich leet gedaen, eer ic haer bin ontcomen.

Ic bin die werelt af gegaen;
 Haer vroechede is also schier gedaen
 In also corten daghen.
 Ic en wil die edel siel[e] mijn niet langer daer in wagen.

Ic sie den enghen wech bereyt,
 Die recht totter ewigher vroecheden leyt.
 Natuer, wilt nyet versaghen!
 Ic wil dair vromelic doer gaen, om Ihesus te behagen.

Ick voele in my een vonkelkijn;
 Het roert so dic dat herte mijn.
 Daer wil ick wel op waken:
 Die min vermach des altemael, een vuer daer af te maken.

Nu moechdi horen een groot beclach:
 Natuer si roept „o wy!” „o wach!”
 Haer vroude moet si laten.
 Daer si haer lange in heeft verblijt, dat moetse leeren haten.

Haddieu, haddieu, nature mijn!
 Mijn hert dat moet ontcommert sijn.
 Ten mach gheen claghen baten.
 Dye mijn siel alleen begeert, hem wil ic nu inlaten.

Mijn vianden nemen des nauwe waer,
 Heymelick ende openbaer:
 Si legghen mi valsche laghen;
 Hier om so moet ic wacker sijn bi nacht ende oec bi dage.

Ic en wil mi daer in niet verslaen;
 Met vroecheden wil [ict] anegaen;
 Ic selse [wel] verweren.
 Die minne voert so groten brant, si en moghen mi niet deren.

Daer vast staet mijn betrouwen in:
 Hi sterct mi met sijn hoghe min;
 Sijn cracht doet mi verwinnen;
 Sijn gaven sijn soe menichfout, geen hert en mach't versinnen.

MEESTER FRANSOIS STOC (± 1460)

REFEREIJN

LOFF STOCK DAER ELCK MOIDE HERT OP RUST

Hoe sal ic dorren vuyl sondich stof
 Misdadich grof/ ende min dan niet
 V alder goods liefste toe segghende loff
 Des drieuoldicheyts hoff daert al toe vliet
 Wat duecht bespriet/ ick onwerdich ijert
 Sconste/ wertse/ suuerste/ moider ende maecht
 Ick erm worm verrot/ ende een ydel riet
 Sin/ cracht/ verstant/ this hier al. in versaecht
 Niet te min want ghi die ontfermherticheyt draecht
 Onder dy duyck/ bueghende/ ghestreckt
 Want v ghenade niemant en veriaecht
 Hier op roipick in hopen ontweckt
 Tot v die al swerlts moijs sust
 Loff stock daer elc moyde hert op rust

V stock die bouen natueren bloijede
 Ende groijede/ goods sone was die vrucht
 O stock die dwanck/ hem/ diet al moijs
 Want ghy royde/ tscip al duer sonder ducht
 O stock wiens plucht/ payt al dat sucht
 Ende als palster ten rechte paede
 O stock die wijst den lustighen lucht
 Ende treckt den dolende van misdaden
 O stock van trooste/ van rechten rade
 Ghy buecht des rechters/ onbueghelick recht
 O stock daer des opperste princen ghenade
 Neder gheuallen is/ int gehecht
 O brugstock/ daer elc die hant aen lecht
 Dies roep ick mit alle mynre herten lust
 Loff stock daer elc moyde hert op rust

V roepen alle die nae troost verlanghen
 Die in siecksten verstranghen/ dyen pynt swaer last
 V roepen alle die ligghen gheuanghen
 Die langhe hanghen/ eert recht of wet past
 V roepen oeck vast/ dien druck toe wast
 Die van quade tonghen bijnae sijn tondere
 V roepen oeck aen by plaghen ghetast
 Die dolen te lande/ of ter zee bysondere
 V roepen wy aen/ ligghende hier ondere

V aenroepen pelgrims / moyde en mat
 V aenroepen oude crancke mit wondere
 V aenroepen ballinghen buten der stadt
 V aenroepen wy sondaers als segghende / dat
 Tot v wiens ionste alle herten cust
 Loff stock daer elc moede hert op rust

Princhesse

Ick verrott onuruchtbaer stock
 Kenne mij seluen mat en moijde
 Puer naect en sonder brulofs rock
 Myn hope sijdijs o ijesses roijde
 Ontbint myn pack mit uwen / goide
 Ghij wect mijnder herte ijnighe noot
 O reijne maria neemt my in hoide
 Anders ist tleuen hier een doot
 Die last myns ghebrecks is swaer en groot
 Mer uwe ghenade is sonder ghetal
 Ick stel mij in uwer ghenade scoot
 Och op dien stock soe rustet al
 Ende want ick ymmer steruen sal
 Den helschen hont doch van my hust
 Loff stock daer menich moide hert op rust

HEINRIC MAES (± 1490)

REFEREIJN

REYN DUUE DER CONCORDIEN VOL MINNEN

Lof suuer duue / reyn witter dan snee
 Die ons hebt een Olyue taxken bracht
 Mits welcke dat quam wter wilder zee
 Darcke te lande / met Noe beuracht
 V lieue dracht
 Seer hoghe gheacht
 Heeft verblyt alle aertsche sinnen
 O dauids dochterken van groter macht
 Die den toorn goods hebt ghesacht
 V loofick in alle myn beghinnen
 Reijn duue / der concordien vol minnen

Ghy syt de duue goods liefste bruyt
 Ende Cristus dolyue by comparacien
 Wiens hoghe cracht ende virtuijt
 Ons verlost wter zee van tribulacien
 Dies v alle nacien
 Ter salutacien
 Aue segghen duert jonstich bekinnen
 Soe salomons tempel vol contemplacien
 Lof Gedeons vlies / bedout mit gracien
 Hebt ewighen lof / inden hemel binnen
 Reyn duue der concordien vol minnen

Lof onbeulecte duue / der glorien
 Exemplersse alder duechden deel
 Shemels Manna ruste in v ciborien
 Besloten poorte van Ezechieel
 In v casteel
 Versaemde geheel
 Goods moeghentheynt onuerwinlic om
 winnen
 Lof moyses bosch / reyn maechdelic
 prieel
 Lof rose van Jerico / goods liefste juweel
 Die alle cracht des viants doet dinnen
 Reyn duue der concordien vol minnen
 Lof duue / vol godlyker minnen vloijende
 Lof vonckende vier / lof douwende troost
 Lof Arons roede bouen natueren bloyende
 Lof merghen sterre / blinckende recht
 Ick biddu gloost [oost
 Op myn propoost

Coninghinne van allen coninghinnen
 Op dat ic ten lesten blyf onghenoost
 Vanden boosen geest die elcken verloost
 Doet sijn cracht altijt van mij rinnen
 Reyn duue der concordien vol minnen

Souereyne vrouwe / des hemels pallaijs
 Edel bloeme wt jessen hoghe prelate
 Alle die werlt creech volmaecte paeys
 Mits uwer dracht suuer ghernate
 Claer caritate
 Ick arm van state
 Roep v lof toe / ter hoechster tinnen
 Neemt my in ghenaden / reyn aduocate
 Juecht borne / soeter dan honichrate
 En brengt my / inden choor der chera-
 phinnen
 Heijlighe duue / vol godlyker minnen

Amen

↔

ANTOENIS VAN DER CAEK

REFFEREIJNE

LOF REIJNE FONTEIJNE ALDER BLOEMEN VOETSEL

O vloijende vloijt natuerlick springhende
 Die erde doeringhende
 V seluen minghende
 Mits godlijke cracht en uwe virtuten
 Natuerlick voetsel alle crudekens bringhende
 Onghetempertheijt dwinghende
 De cracht verlinghende
 Van allen bloemkens diemen siet spruijten
 Hier opter erden doer tmlde ontsluijten
 Van allen conduten reijn suuer fonteine
 O maria wy waren allen ghesloten buijten
 Den hemel / ende laghen in sviants muijten
 Ten waer doer v schoon maghet reijne
 O maria wij waren al ghemeijne
 Daer groot en cleijne
 Mit sviants broitsel

Wy hadden moeten blijuen in pijnen ghemeijne
 Dus machic wel spreken dees worden int pleijne
 Lof reijne fonteijne alder bloemen voetsel

O springhende riuere van hogher naciën
 Wiens comparacie
 Tot enigher spacie
 Niemandt en sou wel connen versinnen
 Want naest gode / soe hebde die hoochste stacie
 Noijt meerde gracie
 Oft exaltacie
 En is ghegeuen noch santen noch santinnen
 Want verheuen soe sijde bouen alle seraphinnen
 Vierichst int minnen
 Als sterren die blincken
 O maria dit heeft v ootmoedich herte binnen
 Verdient / als god in v wilde ghewinnen
 Vleisch ende bloit / sijnen toren liet sincken
 Ende dmenschlick gheslacht wilde ghedincken
 Mit graciën dincken
 Doer shemels groetsele
 Waer duer des viants macht most krincken
 Dies ic v moet vriendelic een groetsel scincken
 Lof reijne fonteijne alder bloemen voetsel

Loff schone maria alder bloemen vruecht
 Reijn suuer juecht
 Diet al verhuecht
 Schoon rode roose violette kerssouwe
 Een witte lelijke bij god gheuecht
 Mits vwer duecht
 Wel wesen muecht
 Een edel goutbloeme ghelijck den gouwe
 Lof schone gentile bespoeit mit douwe
 Pioene ghetrouwe
 Van verwen root
 Accoleije pensee jonck en ouwe
 Blou corenbloemken die ick noemen souwe
 Tcawoirdeken ende ander cruiden bloot
 Looft de fonteijne cleijne ende groot
 Dees bloemkens minjoot
 Neemt in v behoetsel
 Die v syn erende in gheender noot
 En laetste niet steruen den onuersinneghen doot
 Lof reijne fonteijne alder bloemen voetsel

Princesse

Alle ertsche princessen sy te bouen gaet
 Nae haren staet
 Tes mynen raet
 En ont eerdt niet dese fonteyne claer
 Ende en doet gheen bloemkens ouerdaet
 Noch draecht ghenen haet
 In enighen graet
 Sy syn veel te reyn ende te eerbaer
 Van alle bloemen als Maria tpilaer
 Allene voerwaer
 Ghelooft verheuen
 Naest der drieuoudicheyt een wesen eenpaer
 Dus elc wel segghen mach sonder vaer
 Enen ewighen lof wy haer ghegeuen
 Reynste ootmoedichtste maecht beseuen
 Corts na die leuen geeft ons doch voetsel
 Als wy van hier sullen syn verdreuen
 Ende als wy voer god souden moeten sneuen
 Keert dan van ons alle sviants moetsel
 Lof reyne fonteyne alder bloemen voetsel

JAN DHAESE

REFFEREYN

HET VAER ALST SAL

Die altyt gheluc heeft die moet hem belouen
 Wie es dat / niemant dat es gheen wonder
 Daer deen beneden is / is dander bouen
 Deen is bouen / dander es onder
 Nae ghetempert weer coomt dicwils donder
 En nae vuyt neuel / soon sonnen schijn
 Gheluc of ongheluc / wie isser sonder
 Het moet ghewonnen / en verloren sijn
 Salment rocken / het moet ghesponnen sijn
 Hier int ertsche dal
 Wildy deijnde sien / het moet begonnen syn
 Het vaer alst sal

 Wie jst / wie wast / oft wie salt wesen
 Die wete / die wiste / wat hem sal gheschien
 Hebdi oyt soe wysen man ghelesen
 Die syn fortuyn heeft te voren ghesien
 Vintmen soe wysen oft cloicken engien

Hy mach vercloict versterct verduert sijn
 Wilt der bybilen historien doerwien
 Ghy onwetende mochter af beruert sijn
 Salment besitten het moet besuert syn
 Tsy gheluck ofte ongheual
 Valt goet / heb goet het moet gheauentuert syn
 Het vaer alst sal

Altyt gheluck / is een goede canse
 Sij iaghen dicke / die niet en vanghen
 Ten is altyt niet / gae wy ten dansse
 Salment wt gheuen / men moetet ontfanghen
 Fortuyn is wonderlick / nu van ghanghen
 Haestelic doet sy / een dinck verkeert syn
 Al meent elck nae tbeste verlanghen
 Deen is gheert / dander sal ongheert sijn
 Deen is vermindert / dander zal vermeert syn
 Groot sonder ghetal
 Het is fortune dwelc ic moets gheleert sijn
 het vaer alst sal

Prinche

Het vaer alst sal is mijn auijse
 Ic heb noch ter tijt mijn fundament gestelt
 Opten gront van enen beuenden ijse
 Dat mitten wint waer saen gheuel
 Alst wel schijnt in mijn bewijse
 Tsj goet oft scat en gelt
 Ic sie wel ten mach toch niet behouwen syn
 Wat wil icker meer mede syn ghequelt
 Het moet verteert mitten schonen vrouwen sijn
 Waerse ghetrouwe of onghetrouwe sijn
 Ic gheruckchs my al
 Langhe gheburcht sal niet quijt ghescouwen syn
 Het vaer alst sal

JACOP VAN DEN RIE

REFFEREIJN

ENDE VERGHEEFTMIJ MIJNEN VERLOREN TIJT

Ontfermt mijns god / syt mijns gehuldich
 Duer v intfermherticheijt menichfuldich
 Dwaet af nu mijnen sondighen staet
 In lijden bin ic seer onuerduldich
 En traech tuwen dienst ken ic mij sculdich

Dus bidick v reijnicht mijn sondich quaet
 Want ic bekenne mijn grote misdaet
 Dat ic in v ghesondicht heb alleene
 Daer en weet ic gheen ander toeueraet
 Dan op v godlyke gracie rene
 Luttel duechden heb ic ghedaen of ghene
 Dus bidic v geeft mij erm sondaer respijt
 Tot dat ic myn sonden groot en clene
 Hier in dit dal mit tranen bewene
 Ende vergheeft mij mijnen verloren tijt

Aensiet dat ic bin ontfacen in sonden
 Daer ons Adam erflic liet in ghebonden
 Ende mijn moeder heeft mij in sonden begort
 Wordic dan als mensche ghebrelic vonden
 Besprajit mij heer duer v heijlighe wonden
 Reijnder dan snee word ic seer cort
 V godlijke gracie soe in mij stort
 Op dat ic v mach dienen heere der heren
 Of dmenschelijke natuere hier broos in wort
 Wilt my den wech der volstandicheijt leren
 V aenschyn wilt van myn sonden keeren
 En maect mij der sondigher vleckten quijt
 Een reyn hert szept in mij sonder versere
 Venieut in mij den gheest tot uwer eeren
 Ende vergheeft mij mijnen verloren tijt

En werpt mij niet heere wt uwen ghesichte
 Noch daer toe wt den hemelschen ghestichte
 Uwen heijlighen geest treckt niet van mij
 Verlicht mij doch mit uwen godlijken lichte
 Op dat ick mij met duechden berichte
 Dat die verdoolde bekeren daer bij
 Maeckt mij heere van sonden vrij
 Mijn tonghe sal ic tuwen loue bereijen
 Op dat ick mijn hert soe waer ick sij
 Altijt mach tuwen dienste beleijden
 Ende mijn sondich leuen hier soe bescreijden
 Dat ick voordien viant worde beurijt
 En laet mij die werelt toch niet verleijen
 Op dat ic niet en worde van v ghesceijen
 Ende vergheeft mij mijnen verloren tijt

Prinche

Ick aerm sondich mensche soick raet in desen
 Aen v prince alder hoochste ghepresen
 Coomt mij te baten maeckt mij ghesont

Opent mijn lippen ick sal ghenesen
 Puerlick sal ick v louende wesen
 Van daghe te daghe mijn sondich mont
 Al es consciencie van binnen ghewont
 Nochtans laet mij niet in sonden versmoren
 Die sonden verootmoedighen den gront
 Berouwe van sonden heb ick ghecoren
 Nu keert heere van mij uwen toren
 Roipt ende verlost mij wt sviants strijt
 Ick bid v deuotelick noch als te voren
 En laet mij doch niet heer verloren
 Ende vergheeft mij mijnen verloren tijt

↔

ANTONJUS VAN RISELE (15e eeuw)

REFFEREIJNE

WAERDER GHEEN GOD EN MOESTMEN NIET STERUEN

O Godlijke oghen doerschijnich van lichte
 Wien alle dinc teghewordich en present es
 Du bescuts hier tleuen van wijsen van slechte
 Alre diepste diepheyte bouen ingels ghesichte
 Gheen hoochte noch lencte dy onbekent es
 Hoe coomt dan dat die mensche dus blent es
 Niet duchtende dyn rechtuerdige strenghe hant
 Mer neens / want elc soe te sonden ghewent es
 Verliesende die glorie die sonder endt es
 Versmadende Socrates indachtich verstant
 Die tvolc leerde beminnen int griexse lant
 Talder operste goet
 Mer sij sijn soe vast inder stochijen brant
 In allen wtwendicheyt tonende samblant
 Vol houerdicheden den moet
 Sy treden die geboden goods onder die voet
 Al souden sij ewelic goods glorie deruen
 Elc dede dusentweruen meer dan hi doet
 Waerder gheen god en moestmen niet steruen

Hoe machmen ter werlt meer onspoet weten
 Want elc sijns ondancs moet te vreden sijn
 Derme wilt nu den ryken synen voet meten
 Die rijke wil nu der ermer bloet eten
 Sulc wil nu lonen tmach xl iaer leden syn
 Tfiij nijdich Caijm du willes niet besneden syn
 En Saul heeft Aachabs misdaet vergheuen
 Dus blyct dat Cathoos weten verleeden sijn
 Mer lilions om dat sij sachter van seeden sijn

Worden vanden ghierighe ingel verheuen
 Sy en gedencken niet hoe choro ende abiro tleuen
 Lieten haestigher doot
 Noch hoe theer van sennacherib quam in sneuen
 Daer hondert ende lxxxm menschen bleuen
 In assirien cleijn en groot
 Sulc danst voer t gulden calf openbaerlic bloot
 Sacrilegi die opten kerf van iudas keruen
 Sulc vercofte tsacrament gelijk die backer tbroot
 Waer gheen god en moestemen niet steruen

Al es die rijke vrecke in sduuels net
 Tvolc arbeitet nochtans om te vuullen haer kisten
 Al was woeker verboden in doude wet
 Sij sijn nu dusentweruen meer besmet
 Die ghetelt willen sijn als Cortilibetisten
 Sulc vint oec om bedrieghen dusentich listen
 En die priesters sellen schier ghehuwet schijnen
 Waert dat die vrouwen mer eenen slotel en wisten
 Haer dochteren dat sij van alle weluaert misten
 Die mans begheren oec als Daudid veel concubijnen
 Niemand en vreest die salicheijt der philistijnen
 Dalder rijckste discorden
 Men vreest dinghels zweert niet alderstercster van limijnen
 Dat Daudids volc dede ter doot verdwijnen
 Om dat sij god stoorden
 Men rooft sonder vrese van suijden tot noorden
 Sij en achtend tverlies niet der hemelscher eruen
 Men soude trijck volc op haer bedde vermoorden
 Waerde gheen god en moestmen niet steruen

Prinche

Almechtich prinche en coopman alleene
 Noijt coopman soe duerbaren coop en cochte
 T dierbaer vleisch doergeeselt totten beene
 Hv heijlich bloit voer ons ghestort ghemeene
 Onmenschelijker doot noijt sijn en mochte
 Noyt ijemant sulcke liefde of caritate en wrochte
 Inghelen noch menschen en constens ghegronden
 Vw cracht / sviants macht tonder brochte
 Soe Eleazar steruende den oliphant gheraechte
 Vrij willich af dwaende al smenschen sonden
 Ach hoe luttel ghedencken wy dyn heijlige wonden
 Nae twerdich betamen
 Religiosen syn nu meest onreyn beuonden
 Ick weetet wel nae myn vermonden
 Sulc mocht hem scamen

En die broeder brenct nu syn syster in blamen
 Loestuters telioirleckers officien verweruen
 Et kint sou vader en moeder bescamen
 Waerder gheen god / en moestmen niet steruen

↔

ANTHONIS DE ROOVERE (gest. 1482)

REFEREIJ VAN BEROUWE

Ontfermhertichste here die noit genadeloos
 En waert, zijt, noch hope ic werden en sult,
 Vertrouwt mijn siele, ni wesende radeloos,
 Dat sij bij u mach commen schadeloos!
 Tsvijandts tempteren mij laes heeft verdukt!
 Wien wil ickt wijten? 't Is al mijn schult:
 Bij sober wijsheijt veel sonden bedreven,
 Met hen die deucht deden gegheckt ghedrult,
 Met sondighen aze mijn lijf ghevult!
 Mij beroudt soe hertelijck mijn sondich leven!

Hebt ghij oijdt, goddelijcke consistorie,
 Bemint de salicheijt van manne van wijve,
 Oft wijsheijt gegheven der suiwerlijcker memorie,
 Seijnde mij wijsheijt uut uwer glorie,
 Dat doch mijn siele behouden blijve,
 Wanneer si scheijden moet uutem lijve!
 Ontfermhertichste ontfermherticheijt, wilt se aencleven
 Als gheneselijckste confectie confortatijve,
 Niet vonnissende naer mijn wercx bedrijve!
 Mij beroudt soe hertelijck mijn sondich leven!

O Passie, o doodt, hoe bloedighe wonden!
 Hebt ghij uut uwer vaderlijcker herten vrij
 Den Publicaen gegheven, so scriftueren oirconden,
 Ontfermherticheijt, mids dberou in hem bevonden, —
 Hoe sult ghi dan ontfermherticheijt weijgheren mij?
 Mij dunckt, o Heere, en ick blijver bij,
 Is in mij tmsdoen, in u is tvergheven!
 Ick en ben niet meer steen dan sij!
 Ontfermt mijns dan, meer is in dij!
 Mij beroudt soe hertelijck mijn sondich leven!

O Prinche, al heb ick te menighen tijden,
 Mijne sielen salicheijt ghestelt bezijden,
 Ende in een groot perijckele ghedreven,
 Mij beroudt soe hertelijck mijn sondich leven!

BROOSCHEIJDT DER MENSCHEN

Och redelijck mensche, voordencckt de weelde
Daer u broosch lichaem mede ghecleet es
Ven hem, die u naer zijne beelde
Maeckte, ende altijds touwaerts bereet es.
Wien donbekentheijt van u soe leedt es,
Dat hij door dij doodt cuerde alst scheen!
Aensiet hoe saen hier dleven verspreec es!
Heden een man, ende morghen gheen.

Al waert ghij Heere ende saedt boven al,
Wat soude dijns daer nae ghebueren?
Hoe hoogher gheseten, hoe swaerder val,
Want hier en es gheen eewich ghedueren.
Jaren, maenden, daghen ende uren,
Possessien, zijn sij groot ofte cleen,
Alst blijkt het verglijdt al in trueren!
Heden een man, ende morghen gheen.

Vreempt ist, waer sij zijn ghevaren,
Die wijlent der wereltdt gouverneerden,
Ende voortijds groote meesters waren,
En in moghentheijdt haerlieder tijdt passeerden,
Minnelijck nae tghemeijne orboor studeerden;
Al voren wech, betalende haerlieder leen!
Oock volghen wij, hoe wij ons oijdt gheneerden:
Heden een man, ende morghen gheen.

Jonck man, wat baet u wellusticheden?
Onversekert staet ghij, alsoe wel
Als dese groote heeren deden,
Die voortijds bedreven ghenoechte en spel.
Wij moeten lijden al tselve ghequel
Des doodts, ten baedt ons jae noch neen!
Merckt op dit woordt, het dunckt mij fel:
Heden een man, ende morghen gheen.

Die dit woordt wel oversaghen,
Mij dunckt, hij soude hem bat bedincken
Eens anders been te naerder knaghen,
Op avontuere oft hij vermincken
Mochte tzijne, ende dan ghaen sincken
Int Kerkckhof, onder den blauwen steen!
Sij zijn, wij sient, die eten en drincken,
Heden een man, ende morghen gheen.

Prinche, dit woordt wil ick u schencken!
 Te mijnder bede willet doch bedencken,
 Ende wilt u beteren voortaan: Eén
 Betert u, die op anderen stincken!
 Aensiet, tvolck sterft noch als vincken:
 Heden een man ende morghen gheen.

SOTTE AMOUREUSHEIJT

Ick heete Pantken, mijn lief Pampoeseken,
 Dat geerne een croeseken
 Licht met vrucheden, daert niet en gheeft.
 Ghij en saecht ten daghen noijt blijder droeseken,
 Alst Appelmoeseken
 Sijn buijcxken al vol gheten heeft!
 Ick mindse soe dat mijn herte beeft!
 God wil se vercnapen
 Want alle de sorghe, die in haer cleeft,
 Dats eten en slapen.
 Men schreve niet in ses vellen van schapen,
 Als ick haer wille een pintken schincken,
 Hoe vriendelijck dat haer ooghskens pincken!

Tis in mijn herte een dijamantken
 Ende huer callantken
 Ben ick, eenpaerlijck sonder vercoelen:
 Als ick met haer drincke een quantken,
 „Godt loontse, Pantken!”
 Seydt zij gheringe, „dats blijde ghevoelen!”
 — „Pampoeseken”, seg ick, „voor al mijn boelen
 Hebstu proper sede”.
 Dan seegtse: „Pantken, laet staen dijn loelen:
 Du foolster mede”.
 Dan lachtse met rechter minnelijckhede:
 Men soudes nemmermeer voldincken
 Hoe vriendelijck dat haer ooghskens pincken!

Sij gaet met eenen bruijnen Coocxkene
 Ende van den Roocxkene
 Soe sijn haer handekens peperwit;
 Haar mondeken dat rieckt van den loocxkene;
 Van haren ghesprooxkene
 Soe is ontsteken mijnre herten pit:
 Waer Paesschen hier, door minnen verhit
 Wij houweden ghereedt!
 Ende als ick haer wille verclaren dit,
 Lachtse duijmen breedt.

Hij en leeft niet, die ten vollen weet,
 Als ick segghe: „Pampoeseken, gaen wij drincken!”
 Hoe vriendelijck dat haer ooghskens pincken.

Prince

Ghelijcke treckt tot ghelijken:
 Nature can selden haer helden mincken!
 Ick en liete u nemmermeer vol gheblijken,
 Hoe vriendelijck dat haer ooghskens quincken!

VAN DER MOLLENFEESTE

Hoort, ghy goede lieden al ghemeine,
 Edele, onedele, aerne ende rijcke,
 Ghy zijt ontboden, groot ende cleyne,
 Te trecken in een ander wijcke.
 Hy is uutghesonnen met zijnder pijske
 Des opperste Prinche messagier!
 Maeckt u ghereedt, alle ghelijcke,
 Ghy en muecht niet langher blijven hier.

Al in dat lantschap van den mollen
 Moetty trecken, sonder waen;
 Al wildy daer teghen stryden of grollen,
 Ten mach u helpen niet een spaen.
 Als de bode coempt, 't is ghedaen,
 Hoe jonc, hoe schoone, hoe vroom,
 hoe wijs,
 Als d' Opperste ghebiedt, soe moet
 ghy gaen
 Trecken in 't landt van Mollengijs.

Der mollen Heere, d' opperste prins,
 Die de mol schiep, de blinde beeste,
 Heeft ontboden haer en gins
 Onder 't volck, minste ende meeste,
 Dat sy commen ter mollen feeste,
 Daer sy hof houden onder d' eerde.
 Als dlichaem sal scheeden van den
 gheeste
 Sal men elck dienen nae zijn weerde.

De Paus ende zijn Cardinalen
 Moeten alle tdeser feesten sijn,
 Legaten, Bisschoppen, Dekens,
 Officialen,

Prochiepape, Predicare, Jacopijn,
 Freermineuren, Vrouwenbruers, ende
 Augustijn,
 Priesters, Clercken, ende Meesters wijs,
 Dese moeten alle binnen corten termijn
 Trecken ter feesten te Mollengijs.

Saertroosen, Monnicken, Regulieren,
 Bogaerden, Lollaerden, ende
 Cluysenaren,
 Fratres, wilt u ghereeden schiere!
 Nonnen, Baghijnen, wilt mede varen!
 Clopsusters, Susters Bedelaren,
 Ende alle die leven nae den gheeste,
 Maeckt u bereedt, sonder sparen:
 Ghy moet al trecken ter mollen feeste.

Keyzers, Coninghen, Hertoghen, Graven,
 Baenrotsen, Ridders, ende Jonckheeren,
 Ende voort alle rijcke van haven,
 Wilt u t' allen duechden keeren;
 Want den wech die moetty leeren
 Ter feesten te commene te Mollengijs:
 Maeckt u ghereet, dat ghy met eeren
 Daer muecht ontfanghen lof ende prijs.

Cancelliers, Bailious, ende Souvereyns,
 Schouthetens, Amptenaers, ende
 Dienaren,
 Schepenen, Meyers, ende Castelleyns,
 Ontfanghers, Rentmeesters, ende
 Wisselaren,
 Hoofmeesters, die de salen bewaren,

HET OORDEEL

Gedenckt doch mensche op 't Oordeel strange
 Daer den Reken-boeck wort opgeloken,
 Hier sult ghy sijn in sulcken bedwange,
 Dat alle daet sal sijn gewroken,
 Ydel gedachten, woorden gesproken
 Hier verborgen zijn, ende daer ontdekt:
 't Minste gebodt by u gebroken,
 Is openbaer daer niet achter en streckt;
 Ock hebby des Rechters toorne verweckt,
 Wie sal zijn Justitie bogen?
 Rechtveerdigheyt boven gratie streckt,
 't Sachtmoedigh Lam als een Leeuw daer spreckt:
 Houdt doch dit oordeel scherp voor oogen.

DE HELLE

Al dit vervaerlijck anxtelijck scheyen,
 Van aenschijn Godts tot in ellenden,
 ô Ziele daer naeckt een deerlijck schreyen;
 Och oft de sondaers wel bekenden
 't Eeuwich, oneyndelijck, sonder enden,
 Valt aldaer 't geduur tijdt immer lanck;
 Bernen, braden, tormentelijck schenden,
 Nu koude, dan hitte, stanck boven stanck,
 Kryschen, kuylen, kermen is den sanck,
 Des duyvels dans; ô Bitter gewach!
 ô Wee der weeden, der sonden danck,
 Voor korte weelde eeuwich bedwanck;
 ô Pijne der pijnen! ô Eeuwich geklagh!

HET EEUWIGH LEVEN

O Ziele in 't leste nu contempleert
 't Gestant van der hoogster glorie,
 Denckt hoe elcks ziele jubileert
 Met Godt in des Hemels consistorie,
 De plaetse is reynder dan yvorie,
 Klaerder en schoonder dan duysent Sonnen,
 Steen noch Peerle, oft wat Ciborie
 Daer by niet gelycken en konnen;
 Daer is een vaste ruste gewonnen
 Sonder outheyt, eeuwige jeught,
 Alles drucks van haer geronnen,
 Nimmermeer en is 'er onruste begonnen;
 ô Melodye! ô Eeuwige vreught.

DICHTER ONBEKEND (16e eeuw)

OCH VOER DE DOOT EN IS TROOST NOCH BOET

Och voer de doot en is troost noch boet;
 Met rechte mach ick wel kermen;
 Mer want ic ymmer steruen moet,
 Rijc God wilt mijnre ontfermen!
 Al toeft die doot een iaer oft yet
 Het moet eens sijn, ten baet mi niet,
 Ic moet daer toe, alst God ghebiet,
 Al mach hi mi weynich borghen.
 Daer om so lijdt mijn herte verdriet,
 Altijt leue ic in sorghen.

Al heeft mi God tot noch gespaert,
 Mijn herte verscricet van vreesen,
 Als ick denck op die henenvaert,
 Die ymmer eens moet wesen.
 De doot is snel, zeer fel en wreet,
 Ick moet van hier, tsi lief oft leet,
 Mijn teerghelt is een linen cleet,
 Ick salt hier haest begheuen;
 Och want ic nu dat seker weet,
 So mach ick oock wel beuen!

O steruen moet ic, dat is vast;
 Daer om mach ic wel trueren.
 Die doot heefter soe vele verrast,
 Ick wachtse tot allen vren.
 Si spoert mi na gelijc een haes
 Wat baet ghenoechte, wat batet solaes,
 Ick moet doch sijn der wormen aes,
 Ter stont na dit versceyden.
 Dat moet ic, olacy arme dwaes,
 Bedroeft altijt bescreyden.

Och als ic ben gheset te lijck
 Ende stae ghekist in baren,
 Ende tvleesch moet rotten onder tslijck,
 Waer sal mijn siel dan varen?
 Ic worde te graue met sanghe gheleyt,
 Men offert voer mijn siel een deit,
 Niet meer en worde ick nae bescreyt,
 Om tgoet soe gaet men kiuen.
 Maer och, ick weet so crancken bescheyt,
 Waer dat mijn siele sal bliuen!

Lijf, herte, nature, twort al ontstelt,
 Mijn sinnen bestaen te crencken,
 Mijn hayr dat crimpt, mijn bloet ver-
 Als ick gae ouerdencken, (welct,
 Bedruet, bevreest, met grooten gheclach,
 Och waer mijn siel den eersten nacht
 Na mine doot sal worden ghebracht,
 Oft watmen haer sal tiden;
 Iolijt, genoechte, noeyt gheen so sacht
 En can mi dan verbliden.

Nu bid ic v prince, o here god,
 Wilt mijns ghenadich wesen!
 Alst vleesch te samen leyt en rot,
 Begrauen inder eerden.
 O schone Maria, ic roepe op v,
 Och Anna, biddet voer mi nu,
 Dat Ihesus mijnder sielen si getrou,
 Als ick sal moeten steruen,
 Dat ick hier nae mach doer v
 Dat hemelrijck verweruen.

++

MARGARETHA VAN OOSTENRIJK (1479—1530)

MINNELIED

Mijn hertken heeft altijds verlangen
 Naer u, die alderliefste mijn!
 U liefde heeft my so ser bevanghen!
 U vrij eigene willic sijn

Voor al die de werelt alghemeine
 Zo wie dat horet ofte siet,
 Hebdy mijn hertken geheel alleine
 Daerom, lief, begheeft mij niet!

++

CORNELIS CRUL (1e helft 16e eeuw)

EEN GRACIE

Ghij die appelkens peerkens en nootkens maect
 Sijt ghelooft van uwer goeder chyere
 Van vlees van visch dat zoo wel smaect
 Van broot van botere van wijne van biere
 Ghij cleet ons ghij licht ons ghij wermt ons met viere
 Ghij gheeft ons ruste blijscap en ghesonde
 Ghij spaert ons ghij bewaert ons heere goedertiere
 En leert ons metten woorde van uwen monde
 Tleeft al bij u dat is in swerelts ronde
 Tsj zyerken tsij mierken tsij vloe tsij das
 Dies segghen wij u heere uut goeden gronde
 Benedicamus Domino / deo gracias.

Ja slanghen padden wormen en mollen
 Leeuwen draken serpentes inde woestijne
 Versiedt ghij van nesten speluncken en hollen
 Van proye van ase / elck int tsijne
 Vischen inde see / oft inde maryne
 Ontfanghen haer spijsse van uwer hant
 Elck naer tsijne natuere ende termijne
 Hoe soudt connen begrijpen eenich verstant
 Alle voghelen inde lucht picken van haren cant
 Dies vliegghen zij vro deur boom deur gras
 Dies segghen wij u goet vader tryumphant
 Benedicamus domino / deo gracias

Dinghelen des hemels voedt ghij met glorien
 Bij dijns selfs ghebruycken ende verthooghen
 Deurschijnende die gheesten ende memorien
 Met kennisse die hem lieden doet verthooghen
 Onse siele doet ghij uut u selven soghen
 Die zoetheit haers slevens dwelck ghij zelf zijt
 Den droevighen menschen vol lijdens en dooghen
 Ghij inwendich met troostlich voetsse verblijt
 Den crancken ghij cracht gaeft talder tijt
 Als hij alzo op u roupende was
 Dat hij in u gheloofde / dies met jolijt
 Benedicamus Domino / de[o] gracias.

Prinche

Prinche / der prichen van principaten en throonen
 Die alle dijn creatueren regeert en bewaert
 Wij loven u eenich God in drie personen

En bidden u dat ghij, alle doncker herten verclaert
 En bekeert alle die met zonden zijn bezwaert
 Den gherechtighen wilt in deuchden stercken
 Kijsers en coninghen van eedelder aert
 Spaert en bewaert oick bishops en clercken
 Gheeft gracie en pays der heyligher kercken
 Levende en doo deur die ons ghenas
 Op dat wij eewich segghen in u bemercken
 Benedicamus Domino deo gracias.

↔

MATTHIJS DE CASTELEIN (1485—1550)

DIVERSCHE LIEDEKENS VII

O Slingher minne
 Zeer wildt van zinne,
 Hoe persecueerdy my totter doot?
 Wat heeft dat inne
 Dat mijn vriendinne,
 My laet verdwynen inden noot?
 Och Lief mijn lyden is zoo groot,
 Schoon roosken root
 Ick zeght u bloot,
 Mach ick geenen troost verwerven,
 Zoo moet ick dan door liefde sterven.

Wien zal ick klaghen
 Mijn swaer mishaghen
 Dan u mijn alderliefste lief:
 Noyt ooghen zaghen
 Zoo blyde daghen,
 Als dat ghy bluschet mijn meskief.
 Noyt herte leet zulck ongherief:
 Mijn bitter grief
 Twelck ick besief
 Van eerst schoon lief om uwen wille,
 Dat klaghe ick heymelick en stille.

Ick ben verstenen
 Deur valsche treken,
 Die my helaas fortune doet,
 Mijn ooghen leken
 Vloedich als beken,
 Dat ick moet blyven onder voet:
 Ick klaeghs dat 't aldus wesen moet.
 O Beelde zoet
 Ghy zijt zoo goet,
 Veel beter dan my mach aenkleven:
 Dies dacht ick zuldy my begheven.

Mijn schoon Princesse,
 Deur wien ick messe
 Al mijn vijf zinnen t'eynden raet,
 Veel beter esse
 D'edel Meestresse
 Dan dit tmynen behoefte staet.
 Nochtans hoet was, het is dus, jaet:
 O fier ghelaet,
 Schoon vrouwlick zaet,
 Van eerst heb ick u wtverkoren,
 Laet mynen aerbeit niet verloren.

↔

ANNA BIJNS (1494—1575)

REFEREYN

O ongenadige doot, bloetgierige beeste,
 Ghij vernielet al dat leven heeft ontfacen:
 Hoe rijc, hoe schoone, hoe subtyl van geeste,
 Niemand en mach uwen schichte ontgaen.

Ghelijk ons Ecclesiastes doet verstaen,
De wijze sterven ghelijk de sotten.
T'herthe verschriect, hoorende Jobs vermaen:
Gelijk vuyl etter sal mijn vleesch verrotten
Int graf, als een cleet wert geten vanden motten,
Eerde werden, so alst es van eerden gemaect.
Veel brooscher dan glas oft scherven van potten
Es de mensch, die alle uren ter doot genaect.
Wij gaen al te niete Thecuts spraect,
Gelijk wateren, die inder eerden sincken.
Ic seg peynsende, hoe suer dees not wert gecraect:
O doot, hoe bitter is u ghedincken!

Wat mocht Sardanapalo sijn wellust baten?
Wat helpt eere, rijckom oft hooverdije?
Als de doot comt, moetment hier al laten.
Wat hielp Aristoteli sijn philosophije?
Waer is Alexanders macht en heerschappije!
Dien alle de Werelt was te cleene,
Moest sterven en als een stinckende prijje
In een graf van acht voeten rusten alleene.
O doot, ghij sijt alle menschen gemeene,
Een quale, daer niemant af en geneest,
Want wij sien, hier isser lutter oft geene,
Die over hondert jaer hier hebben gheweest.
En die hier nu sijn, ay lacen wat eest!
Sullen ooc eer hondert jaer in derde stincken.
Dus seg ic noch, soomen in schrifture leest:
O doot, hoe bitter is u ghedincken!

Wat baette Salomon al sijn glorie?
Wat holpen Mathusalem sijn lange jaren?
Waer is nu Julius Cesars victorie,
Die veel Coningen dwanc met sijnder scharen?
Waer sijn de machtige, die voor ons waren,
Die op de beesten der eerden reden?
Dlichaem doot, die siele ter hellen gevaren,
En ander sijn opgestaen in haer steden.
Waer is Absalon die schoone? overleden.
Waer is Sampson, Hercules, groot van crachte?
Haer graven werden met voeten getreden,
Sij liggen in derde als dongeachte.
Waer is Priamus en sijn edel geslachte,
Wiens glorie men in Troyen sach blincken?
Waer is tGriecsche heyr, dat Troyen tonderbrachte?
O doot, hoe bitter is u ghedincken!

Ons daghen vergaen gelijc eenen roock
 En ons leven en is niet dan eenen wint.
 Wij gaen oppe als een bloeme en verdwijnen so oock,
 Wanneer dat de doot comt, diet al verslint.
 So geringe als ter werelt comt een kint,
 Vindet hem met Adams misdaet belast,
 Sterflijc, want Godt elcken te sterven verbint,
 Om dat Adam de vrucht heeft ane getast.
 De mensche comt ter werelt, als een vremt gast,
 Hij begint te sterven, als hij wert geboren;
 Gelijc dwebbe eens wevers, als dlichaem wast,
 Werden sijn dagen vast af geschoren.
 Den boom des levens hebben wij verloren.
 Diveersche gebreken doen dlichaem crincken.
 Dus moeten wij sterven, ons ouders sijn voren.
 O doot, hoe bitter is u ghedincken!

Ons leven is cort, met lijden vervult;
 Door diveersche siecten schiet de doot haer stralen
 En sterven is ons natuerlijcke schult,
 Die elc metten lijve sal moeten betalen.
 De doot sal comen, ten mach niet falen,
 Onseker, wanneer, hoe oft in wat manieren.
 Wij loopen ter doot, daechlijcx corten ons palen,
 Ghelijck totterzee loopen alle rivieren.
 Het lichaem, dat wij nu schoone verciereren
 En seer behaechlijk is int aensien,
 Dat salmen gestorven ter eerden bestieren.
 Diet beminden sullender dan af vlien,
 En wat der armer sielen sal gheschien,
 Is onseker; noyt suerder sop om drincken.
 Elc mach wel seggen, want het blijkt uut dien:
 O doot, hoe bitter is u ghedincken!

Gheen mensche soo sieck, so arm, so snoode,
 Hij en vreest de doot en dat natuerlijck,
 Want van beminden dinghen scheytmen noode,
 Siele en lijf minnen malcanderen bruerlijck;
 En hierom scheyden sij oock seer suerlijck.
 Want Christus hem selve vander doot verveerde,
 Sweetende wter en bloet uut anxste verveerlijc
 Van vreesen der doot, die hij nochtans begeerde.
 Geen Capitein, hoe vroom, so rasch te sweerde,
 Peysende om de doot, hem schroemter teghen.
 Weer wij te voete gaen oft rijden te peerde,
 De doot vervolcht ons op alle weggen.

Sij is onverwinnelijck, victorieus, vol seghen,
 Met geender wapenen en machmense crincken.
 Dit doet mij segghen naer mijn oudt pleghen:
 O doot, hoe bitter is u ghedincken!

De doot is den ouders inde deure
 En de Jongers belacht sij over bergen en dal.
 Niemant so jonc, so schoone in sijnen fleure,
 Die weet oft hij morghen leven sal.
 Wij moeten al vallen der naturen val;
 Snelder dan een looper vergaen ons daghen.
 Dat wij niet en weten, is tvreesselijcste van al,
 In wat manieren ons de doot sal craghen;
 Want de doot die leyt ons dusent lagen
 Door oude, door siecte en door accidenten.
 Deen verdrinct, dander valt, de derde wert verslaghen,
 Deen sterft onversien, dander met veel tormenten.
 Dus haelt de doot alle jare hare renten
 Vander werelt, niet achtende, wiens vruecht mag mincken.
 Wanneer wij dit in ons herte prenten,
 O doot, hoe bitter is u ghedincken!

Prince

Wij weten wel dat wij moeten sterven.
 Waer af so willen wij ons dan vermeten?
 Stanc, vuylnis en wormen sullen wij erven,
 En de wormen sullen ons vleesch op eten.
 Altgene dat wij hier hebben beseten,
 Blijft hier; wij moeten der naect uut scheyen
 En ons eerste herberghe wij niet en weten.
 Wij en moghen geen vrienden met ons leyen,
 Wij moeten ons selven te reysen bereyen.
 Wij en mogen geen boden voor ons senden.
 De doot en sal oock niet lange beyen;
 Gelijc eenen scheme sal ons leven enden.
 Wij sijn ter werelt comen met allenden;
 Wij moeten den wech gaen, so Jobs snaren clincken,
 Daer wij niet weder dore en moghen wenden.
 O doot, hoe bitter is u ghedincken!

REFEREYIN

O doot, door u memorie ic vereyse;
 Weer ic voorwaert ga oft achterwaert deyse,
 Ic en mach u niet ontvlien, dit doet mij beven.

Ic moet wech, ic en weet waer leyt de reyse,
 Weer ter hellen oft ten hemelschen paleyse;
 Maer tis seker, al dat ontfaen heeft leven,
 Moet sterven, tvonnis is soo ghegeven;
 Hier tegen en is ooc geen appellatie.
 Mijn dagen zijn getelt, mijn jaren zijn geschreven,
 Alle uren werde ic ter doot ghedreven,
 Ic en weet, hoe oft waer, tijt oft spatie;
 Mijn sonden sijn vele sonder comparatie,
 En sviants tentatie sal mij dan bevechten.
 Dus mach ic arm sondaer wel roepen om gratie,
 Want sou mij God naer mijn verdiensten rechten,
 Ic werde geleverd den helschen knechten.
 O bermhertige Jesu, dus roepe ic dij aen:
 Heere, alst mij al afgaet, wilt mij dan bijstaen.

Als siecte mij quelt, niet om verstrangen,
 Als den neuse scherpt en de blosende wangen
 Verbleecken, de lipkens bestaen te blauwene,
 Alsmen roept om biechte, alsment cruys gaet langhen,
 Als diveersche pijnen mijn lichaem prangen,
 En als den pols begint te flauwene,
 Als treesusweet hem pijnt door tvel te dauwene,
 Tvleesch na trotten walgelijc te stinckene,
 Als de huyl eertachtich begint te grauwene
 En therte van uren tot uren begint te nauwene,
 Alsmen gaet kouten van graven, van sinckene,
 En mijn vrienden om tgelt bestaen te dinckene,
 Die meer mijn goet dan mijn leven begheeren,
 Alsmen Gods lichaam mij brengt met clinckene
 En alsmen de leden gaet oliën en smeeren,
 Als mijn mage geen spijs en can verteeren,
 O Christe Jesu, wilt u ooghen op mij slaen;
 Heere, alst mij al afgaet, wilt mij dan bijstaen.

Als memorie faelgeert, de crachten beswijcken,
 En der doot voorboden openbaerlijc blijcken,
 Als mijn magen, die naer mijn goet sullen erven,
 Mijns niet en achten, maer na plonderen kijcken,
 Als de dootlijcke nopen ter herten waert strijcken
 En de leden vaste allenskens sterven,
 Als ic allen eertschen troost moet derven
 En alleene moet comen voor Gods presentie
 Rekeninghe doen en den kerf afkerven,
 Wat ic misdaen hebbe, waer en hoe menich werven,
 Ende als mijn arm beladen conscientie

Van cleyne gebreken maect groote mentie,
Die ic gesont sijnde niet eens en achte,
Als ic Gods strange, rechtveerdige sententie
Van uren tot uren ligge en verwachte,
Als den dach voorbij is en het naect den nachte
En mij twijfelt, weer ick sal verdoemt sijn of vrij gaen,
Heere, alst mij al afaet, wilt mij dan bijstaen.

Als lutter iemant meer met mij vermaect is,
Deene moede gedient, dander moede gewaect is,
En elc mijnder moeyten begint te verdrietene,
Als den mont bitter, therte dorstich, verspaect is,
Als darne siele, die van deuchden naect is,
Sorcht Gods rechtveerdicheyt te genietene,
Als dlichaem van vreesen begint te verschietene,
En de tonghe niet meer en can ghespreken,
Alsmen daer wijwater bestaet te gietene
En tscheepken hem pijnt na sijn haven te vlietene,
Alsmen de gewijde keersse doet ontsteken,
Therte wilt bersten en dooghen breken,
Als daer geen hope en is te ghenesene,
En mij sullen geëyscht werden jaren en weken,
Van dat ic begonste eerst iet te wesene,
Och alsmen dendelveers begint te lesene,
En de werelt sal seggen van mij tfij! saen,
Heere, alst mij al afaet, wilt mij dan bijstaen.

Princelijc Prince, door u liefde heet,
Door u minnende herte, dat aent cruyce spleet,
Door u open vijf wonden bloeyende root,
Staet mij bij inde ure, die ic niet en weet,
Ontfermt mijns dan door u bloedich sweet,
Dwelc ghij storte int hofken uut vrees der doot.
Als ic ligge en gape in duyterste noot,
En mij niet volghen en sal dan mijn wercken,
Zijt dan mijn leytsman, mijn Prince, mijn hoot,
Jont mij te nuttene dlevende broot,
Dwelc mij in mijn pelgrimagie magh stercken,
Geeft mij warachtich berou als kint der kercken,
Volcomen biechte, al mijn sacramenten,
En wilt mij beschermen onder u vlercken,
Als mij bevechten de helsche serpente.
U bitter doot wilt in mijn herte prenten,
Mijn sondige besmette siele meucht ghij dwaen.
Heere, alst mij al afaet, wilt mij dan bijstaen.

ANNA BIJNS?

REFEREYN

O ghij dwase menschen, cranck, eerdich stof,
 Wat hebdijs vooren, waer zijdijs hoveerdich of?
 Als tgelas broosch, saen ontstucken ghewreven,
 Zo es u leven.

Ghij sijt hier suekende altijd volheerdich lof,
 Waer duer ghij verliest Gods eewich weerdich hof:
 Want de hoveerdighe werden daer verdreven,
 De cleyne verheven.

Och denkt om duusterste, ghij en selt niet sneven,
 Maer suchten en beven, peysdijs opt sterven;
 Want daendincken der doot, tes claer beseven
 En ooc ghescreven, doet sonden derven.
 Siet toe in tijts, wilt duechden op kerven,
 Zoo zeldijs verwerven tot uwer baten goet
 Gods rijcke hierna; daer zeldijs in erven.
 Daendincken der doot veel sonden laten doet.

Daendincken der doot doet wel vergeten tquaet.
 Eest niet alzoo? Na mijn vermeten iaet.
 Want als wij op onsen sterfdach dincken,
 Ons vruecht moet crincken.

Tseghen de doot en es gheenens secreten raet,
 En na dat ons scult dan afgequeten staet,
 So sal de ziele in der glorie blincken
 Oft neerwaert sincken.

Dlichaem moet int eerde rotten en stincken,
 Daert de wordmen mincken zelen en duernagen.
 Dwelck hier in welluste woude eten, drincken,
 Hoveeren en schincken na sijn behagen,
 Dat wordt dan walgelijck in corten dagen
 Voor vrienden en magen; elck dit wel vaten moet.
 Sterft eer ghij sterft, wildijs na niet clagen;
 Daendincken der doot veel sonden laten doet.

Peyst om u ende, ghij sult u verneeren snel;
 Als de doot ons sal coomen visiteeren fel,
 Zoo moeten wij van hier, aeylaeschen! maer
 Wij en weten waer.

Och waer na willen wij nu studeeren el
 Dan om ons somme te calculeeren wel,
 Op datse dan effen mach sijn en claer?
 Want dat geldt hier naer.

Bernardus die betuygt ons openbaer:
 Een reyn herte sal daer meer wesen geacht

Dan aessacken, geladen met goude zwaer.
 Voer dien dach hebt vaer, zoo zijdij wel bedacht;
 De rechter es van zeer grooter cracht.
 Die zijn coemste verwacht, es boven maten vroet,
 Want zij es onzeker, weer dach oft nacht.
 Daendincken der doot veel sonden laten doet.

Denckt, waer es Sampson, die vroom int werck was,
 Ooc mede Vergilius, die een groot clerck was,
 Alexander Magnus, daer elcx macht voer vloodt;
 Al gestorven de doot.
 Och den camp der doot es voorwaer een sterck pas;
 Ten baet geen vroomheyt, legt hier aen gemerck ras.
 Het moeder al ane, zoot God gebodt,
 Ondersaten en hoodt.
 Dit maket herte veel zwaerder dan loodt.
 Dus eest ons wel noodt, dat wij altijt waken
 En sorgen in tijts voor der zielen broodt,
 Want met goude roodt en mueght ghij niet ontraken;
 Peynst om de not, zeer bitter int craken;
 Als de sonden smaken boven granaten soet,
 Denckt hoet herte sal breken, den mont sal spaken.
 Daendincken der doot veel sonden laten doet.

Prince

Waert dat wij dit altsamen wel gronden wouwen,
 Certeyn mij dunckt, wij souden de sonden schouwen;
 Want der natueren scult moet elck betalen,
 Duytschen en Walen.
 Ten waer niet mueghelijck, dat wij vermonden souwen,
 Wat zuerder bier de helsche honden brouwen
 Voor die zij in dootsonden ter hellen waert dalen.
 Dus wacht u voort dwalen.
 U en zelen daer helpen borghen oft salen,
 Croesen oft schalen, treckt dit wel te beene;
 Want laschen! als ons de doot sal duerstralen,
 Dan salt al falen sonder de deucht alleene.
 Diet brulohtcleedt derft, blijft ewich in weene.
 Peyst, ghij onreene, die der armer bloedt aten,
 Hoe zwaer dat sal zijn vander weereldt te scheene.
 Daendincken der doot veel sonden doet laten.

REFEREYN

Mijn zoete liefken, mijn solaes, mijn weelde,
 Mijnder zinnen diefken, van minnen ic queelde,
 Waert dat ickt heelde;

Dus wil ic u mijn secreet al heel verhalen
 Rasch zonder dralen:
 Ghij staet in mijn briefken, mijn weerste beelde;
 Twaer mijn gheriefken, dat ic met u speelde,
 Dwelck noeyt en verveelde.
 Maer aeylaeschen! dat sal mij nu moeten falen;
 Dies vruecht moet smalen.
 U scheidyden, lief, zal ic metter dootd betalen,
 Want der minnen stralen hebben mij doorschooten.
 Troosteloos moet ic achter straten gaen dwalen;
 Dies mijn oogen dalen water ghelijck gooten.
 Noeyt dinck en heeft mij soo zeere verdrooten.
 Men teldt al mijn cooten; wat doe ic ghebooren?
 Door u scheidyden craeck ic de bitterste nooten.
 Therte es beslooten; ic wane versmooren.
 Dat diere ghecocht es, werdt node verlooren.

Diere hebic u ghecocht, neerstelijck bewaerd,
 Zeer langhe ghesocht, mij zelven niet ghespaerd.
 Trouwe heeft haer ghebaerd;
 En altijt vreesde ic, oft eenighe lieden
 Ons mochten verspieden.
 Liefde heeft ghewrocht, ons te samen ghepaerd.
 Mijn hertken verlocht, wanneer ghij wel vaerd,
 Al waer ic beswaerd.
 Waerom wildij mij dan uut u herte wieden
 En van mij vlieden?
 Berecht mij, liefken, wat mach dit bedieden?
 Wie zijse diet rieden? Eest door iemandts callen?
 Oft heb ic yet mesdaen, wilt mij dat ontbieden;
 Ten zal niet meer geschieden, eest mij mesvallen.
 Oft es voorleden zoetheyd verkeerd in gallen?
 Mijn bloedt dunckt mij wallen door den grooten tooren.
 Ghij worpt op mij veel schimpige ballen;
 Maer lief, zelck mallen es mij leedt om hooren.
 Dat diere ghecocht is, werdt node verlooren.

Ic heb om u geweendt meneghen heeten traen,
 Lief, meer dan ghij meendt heb ic duer u gedaen;
 Ghij achtet als een spaen;
 Veel nachten ooc onslapende ghelegen;
 Dit zoudij wegen.
 Maer u liefde vercleendt, tes goedt om verstaen.
 Es u herte versteendt? Wilt mijn suchten ontfaen,
 Mijns gade slaen.
 Met grooter pijnen heb ic u vercreghen,

U liefde gedreghen;
 Ic en ontsach noch storm, hagel oft regen.
 Hoe dmij ghinck tseghen, ten mocht mij niet ontdieren;
 Zoo was mijn hertken tuwer liefden ghenegen.
 Als reyn minnaers plegen, was ic goedertieren:
 Haddic ghehadt al de peerlen en saphieren,
 Die oeyt in rivieren waren na oft vooren,
 Ic hadt al ghegheven, wat ic can versieren;
 U reyn manieren mij daer toe pooren.
 Dat diere ghecocht es, werdt node verlooren.

Der minnen vruchten ic u mildelijck gaf,
 Maer een eewich zuchten houde ic daer af;
 Ic salt draghen int graf.
 Van droefheden ic heel overvloede,
 Mij es wee te moede,
 Achtes voor geen cluchten, u scheyden maect mij laf.
 Ic mach wel duchten. Ghij waert eens mijnen staf;
 Nu werdt ghij mij straf.
 Ic en heb u niet ghecocht met gelde oft goede,
 Maer met mijnen bloede.
 Vergheet geen trouwe, lief, doet als de vroede,
 Oft ic verwoede, dwelck ic wel claeghen mach;
 Ic stelle mij gheheelijck onder u roede.
 Duer troost ic voede, waer in mijn behagen lach;
 Ic verblijde, als ic u alle daghen sach.
 Die druck te veriagen plach, doet mij verdooren.
 U scheyden, lief, slaet mij metter plaghen slach.
 Ic roepe met vlagen, ach! therte sal mij schooren:
 Dat diere ghecocht es, werdt node verlooren.

Princelijck greynken, mijn hertken verfraeydt ghij;
 Mijn zoete fonteynken, troost uut u spraeydt vrij
 En daer in baeydt mij.
 Laet ons tsamen leven minlijck en trouwelijck
 In ons houwelijck.
 Gheneest mijn bleynken; ic binder ghepaeydt bij.
 Hoe in trefereynken mijn conste ontwaeydt sij,
 Te mij waerdt draeydt dij.
 Hoe ghelaet ghij u tegen mij dus schouwelijck?
 Ben ic zoo grouwelijck,
 Oft eest omdat ghij mij mindt zeer couwelijck?
 Zijdij mijns verspouwelijck om een ander dreelken?
 Ic en weet wat peysen, ghij hantierdt mij rouwelijck;
 Tes onverdouwelijck, een bitter morceelken.

Maer al wilt ghij ontcnopen der trouwen zeelken,
 Ghij blijft mijn deelken, zoo ic hebbe gheswooren.
 Hoe dierder ghecocht, hoe liever iuweelken.
 Uut sweerels pryeeelken heb ic u vercooren.
 Dat diere ghecocht es, werdt node verlooren.

REFEREYN

O druck, ghij doedt mijnen moedt heel dalen,
 Mijn sinnen crancken, mijn crachten falen.
 Compt, doodt, wildt mij utter weereldt halen,
 Vercort mijn pijn.
 Waer blijfdij, mij verdriet u langhe dralen,
 Rasch laet mij der natueren schuldt betalen.
 Mijn lippen valen, mijn wangen smalen;
 Gheenen dranck van wijne
 En mach mij verhuegen, het dunckt mij al brijne,
 Met galle gemingt, vol van venijne;
 Niet en dunckt mij smaken,
 Al waer heel eerdtrijck van cristalijne,
 Tgras rosemarijne, ental waer mijne,
 Ic soudt versaken,
 Mocht ic uut deser fanthasijen geraken
 En mij vermaken; maer neen, ic moet waken
 In drucke, fortune valt mij te stuere.
 Tes messchelijck, waeromme dat ic dus truere.

Gheen dinck ter weereldt en mach mij verblijden,
 Maer suchten en clagen tot allen tijden
 Es mijn erfrente. Hoe sal ick t gelijden?
 Ic en weets voorwaer.
 Tegen den doodt moet ic eenpaerlijck strijden
 Ic en weet ter weereldt, waer gaen oft rijden
 Om mijn bevrijden, want aen allen sijden
 Volght mij dlijden naer.
 Waer ic ben geseten, weer hier oft daer,
 Elcken dach dunckt mij langer dan een iaer;
 Mij es zoo bange.
 Ic sal mijn sinnen verliesen, des hebic vaer;
 Altijt in lijden te sijn eenpaer,
 Het es te langhe.
 Voor mijnen arbeijdt ic crancken loon ontfanghe.
 Ic ben inde prange met grooten bedwange.
 God vergeeft hem, die mij speelde dees cuere.
 Tes messchelijck, waeromme dat ic dus truere.

Al had ic alleene al tselver en tgoudt,
Dat alle de heel weereldt in haer houdt,
Peerlen, gesteenten van elcx dusendtfoudt,
Sacken vol ducaten,
Fanthasije maect mij mijn herte soo coutd,
Dat alle schadt, goedt en eere verspoudt.
Droegen de boomen int woudt, beyde ionck ende oudt,
Appels van granaten,
Al waren alle de steenen vander straten
Niet anders dan gouden en selveren platen
En ic heerscappije
Hadde over al dat leeft, wat soudt mij baten,
Want ic niet en zoude cuenen gelaten
Mijn melancolije?
Hier tegen en weet ic geen meesterije.
Astronomije oft philosophie
En mach mij helpen; hoordt wat ic ruere:
Tes messchelijck, waeromme dat ic dus truere.

Mijnen sanck en es niet dan deerlijck geclach.
Och wee mij, dat ic de weereldt oeyt sach!
Mijn lijden en zoude ic op eenen dach
Niet uutgespreken.
Ic ben gevangen als de meese inden slach;
Ic waerder geerne uute, maer ic en mach.
Noeyt droever gelach; ic roepe o wach!
Therte sal mij breken;
Mij dunckt datter dusendt zweerden in steken.
Alle mijn vrueght es van mij geweken;
Ic en weet waer gaen.
Mijn oogen altijd van tranen leken
Zoo overvloedich, al warent twee beken;
Mijn vrueght es gedaen.
Na gheenen troost en derf ic niet meer staen.
Een minlijck vermaen trooste mij eens saen,
Maer tsuete es al verkeerdt int suere.
Tes messchelijck, waeromme dat ic dus truere.

Dido en hadde gheene meerderen last,
Doen Eneas, d'ontrouwe vremde gast,
Haer ontvoer en zijn seyl track aenden mast
En liet tship drijven.
Menich heeft hem verhangen aen eenen bast,
Wiens herte niet zeerder en was ontpast.
Mijn droefheynt zoo wast, datse elck wel tast;
Ten baet geen kijven.

Ic ben der inne, ic moeder in blijven.
 Wat wil ic veel componeeren oft schrijven!
 Druck heb ic coevere;
 Alden dach moet ic mijn oogen wrijven.
 Ysyphile, de schoone bloeme van wijven,
 En was niet droevere,
 Doen sij haer verdranck en spranck van den oevere.
 O God, patience, want ic behoevere,
 Wilt doch vertroosten u aarme creatuere!
 Ghij weet, waeromme dat ic dus truere.

♦♦

DICHTERS ONBEKEND (16e eeuw?)

EEN AMOREUS LIEDEKEN

Ghestadighe minne draghe ic altijt
 Dies lijdt mijn herte pijn
 Mocht ic noch zijn van haer verblijt
 Hoe vrolijk soude ick zijn
 Tot haer soude ick mi keeren
 Gheen ander lief begheeren
 Want si is die alder liefste mijn

Ist niet een druckelijc leuen
 Te deruen die ick minne
 Ick hadder mi toe begheuen
 Ic en was niet dan een kint
 Ic dedet in corter vren
 Dat ick langhe moet besueren
 Eylaes ick was so seer verblint

Doen ick laeste met ooghen aensach
 Die mijn herteken heeft beuaen
 Doen was ic vrolijk nacht ende dach
 Ende nv ist al ghedaen
 Van haer ben ic gescheyden
 Alle druck moet ic verbeyden
 Ick mach wel truerich gaen

Mijn schip is mi ontbreuen
 Minen ancker en leit niet vast
 Mijn lief heeft mi begeuen
 Recht als een onwaert gast
 Eylaes this buyten minen schulden.
 Nochtans moet ic mi verdulden
 Al in myn hert lijde ic verdriet

Die dit liet heeft ghestelt
 Dat was een ruyter van droefheyt
 Sijn lief is hem onthelt
 This haest genoech gheseyt
 Eylaes van haer is hi gesceiden
 Allen druck moet hi verbeyden.
 Is hi niet ghenoech ghequelt

♦♦

VAN THIJSKEN VANDEN SCHILDE

Het is goet vrede in alle duytsce landen
 Sonder Thijsken vanden schilde
 Hi leyt te Delder gheuanghen
 Hi leyt gheungen so swaerlijck op zijn lijf

Die vrou al vanden scilde, si lach op hooger tinnen.
 Si sach die heeren die borghers comen binnen.
 Si en sach daer Thijsken haer liefste boele niet

Ghi ruyters, ghi rouers, ghi heeren vander straten
 Waer hebdi Thijsken vander schilde ghelaten
 Waer hebdi gelaten die liefste boele mijn

Och vrouken vanden schilde
 Nv en laet v niet verlanghen.
 Dat Thijsken vanden schilde te Delder leyt gheuanghen.

Dat vrouken vanden schilde, en woudes niet ghelooouen.
 Si dede haer paerdeken sadelen ende toomen.
 Si reedt te Delder al voor dat hooghe huys

Och Thijsken vanden schilde, dats bistu nv hier binnen.
 So steect v hoofdeken al wt der hoogher tinnen
 Laet mi aenschouwen v fiere ionghe lijf

Thijsken vanden schilde en liets hem niet verdrieten
 Hi liet zijn hoofdeken ter hooger tinnen wt schieten.
 Hi liet haer aenschouwen zijn fiere ionghe lijf.

Thijsken vanden schilde ghi en wout mij niet ghelooouen
 Dat ghi bi daghe by nachte soudt laten v ruyten v roouen
 Dat ghi soudt laten v roouen ter haluer middernacht

Ja vrouken vanden schilde, dat quam by uwen sculden
 Dat ghi wout draghen dat siluer ende root gulden
 Dat ghi wout draghen dat roode beslaghen gout

Och Thijsken vanden schilde, haddy dat woort ghesweghen
 Met siluer ende roode gout had ick v op doen wegghen
 Dat v nv sal costen dijn fiere ionghe lijf

Och vrouken vanden schilde, en soude v dat niet verdrieten.
 Dat mi die rauen die voghelen souden eten
 Dat mi souden eten so menich clein vogelken

Och Thijsken vanden schilde, en laet v niet verlangghen
 Ick sal v radeken met rooskens ombehangghen
 Daer op sal rusten dijn fiere ionghe lijf

EEN OUDT LIEDEKEN

Het wayt een windeken coel wten oosten.
 Hoe lustelijc staet dat groene wout
 Die vogelkens singen wie sal mi troosten.
 Vrouwen ghepeyns is menichfout

Ic wil mi seluen eens gaen vermayden
 Al daer die liefste te woonen plach
 Ende dencken om den tijt voorleden
 God gheue die liefste goeden dach

Ic was een clercxken ic lach ter scholen.
 Den rechten wech hebbe ic ghemist
 Schoon ionghe vrouwen doen mi dolen.
 Weder te keeren dat dunct mi best

Dit heffe ic op dat wil ic vaten
 Al om een die alder liefste mijn
 Drincke ic mi droncken, drinct ghi bi
 maten
 Dat v misquame dat waer mi leedt.

Noch weet ick een liefken wtuercoren.
 Daer waer ic also gaerne bi.
 Wat icse minne tis al verloren
 Crancken troost so gheeft si mi

Al op den hoeck van deser straten.
 Daer woont so properen meysken fijn
 Daer sal ick noch eenen nacht bi slapen
 Oft craey en salder gheen voghel zijn

Rijck god mach ic den dach noch leuen
 Dat si mi minde ende ic haer niet.
 So soude mijn herteken in vruechden
 Dat nv leyt in swaer verdriet [leuen

Nv is dit lot op mi gheuallen
 Daer ick een cansse af wachten moet
 Ay lacen ic en heb gheenen troost met
 allen.
 Niet dan altijd druc ende teghenspoet

↔

VAN VROU MARIE VAN BOURGOENGIEN

O Felle fortuyne wat hebdy gewracht.
 Wat hebt ghi nv bedreuen
 Aen een lansvrouw van grooter macht
 Te Brugghe liet si haer leuen
 Cranck auontuer schent menighen man
 Goods gracie wil haer bistaen nochtan
 God wil haer zijn rijcke gheuen

Och edel prince Maximiliaen
 Mijn man mijn edel heere
 Hier moet een scheyden zijn ghedaen
 Mijn herte doet mi seere
 Ende mijnen natuere wort mi so cranck
 O god almachtich lof ende danck
 Van deser werelt ick mi nv keere

Oorlof van Ghelre neue reyn
 Oorlof mijn heeren alte samen
 Eylaces het moet gescheyden zijn
 God behoede v allen van blamen
 Adieu Philips van Rauensteyn
 Adieu van Beueren neue reyn
 Ende Simpol hooch van namen

Oorlof mijn lieue nichte soet
 Van Ghelre hertoginne
 Oorlof mijn reyn Keyserlijck bloet
 Dien ic so seer beminne
 Tscheyden van v doet mi so wee
 Ghi en siet mi leuende nemmermeer
 Oorlof alle mijn ghesinne

Adieu Margrite edel bloeme reyn
 Mijn liefste dochter bidt voor mi
 Mijn herte is in grooten weyn
 Eylaes die doot is mi so bi
 Het moet doch eens ghestoruen zijn
 Adieu Philips lieue sone mijn
 Ick scheyde noch veel te vroeck van dijn.

Adieu mijn vrienden altemale
 Ghi hebt mi redelijc wel ghedient
 Nv bidde ick v met corter tale
 Weest doch mijn kinderkens vrient
 Ende mijnen man wilt doen bistant
 Ende zijt eendrachtich in v lant
 Ic hope het wert v noch wel versien

Oorlof lieue man mijn heere
 God verleene v paeys ende vrede.
 Ick ben so moede ick en mach niet meere.
 Die doot beroert mi alle mijn lede
 Adieu Brugghe schoon stede soet
 God wil v nemen in zijn behoet
 Daer toe elck lant ende stede.

EEN NYEU LIEDEKEN

O Lustelike mey ghi zijt nv in saisoene
 Schoon ende groene
 Die vogelkens singen nacht ende dagh.
 Dies ic wel mach Sonder verdrach
 Aensien reyn ooge opslach Van myn lief coene
 Haer liefde macht mi veel te doene

Int velt staet menichte van bloemen
 Wie soudese sommen
 Hoe lustelic dat gersseken wter aerden spruit
 Loof ende cruyt Gheeft nv virtuyt
 O mijnder herten iuyt Verblijt den dommen
 Een troostelic woort laet lief van v commen

Schoon lief ghi zijt die liefste creatuere.
 Mijns leuens duere
 Blijue ic gestadich tot in mijn doot
 Reyn lief minioot Troost mi tis noot
 Die mijn herte doorschoot. Reyn maget puere
 Om uwen troost ist dat ic labuere

Schoon lief ghi acht mijn woordkens cleene
 Dies ic in weene
 Blijue ic met drucke so seer doorwont
 Ghi zijt diet doet Schoon beelde soet

Verhuecht sin ende moet. Met uwen troost reene
 Worde ic verblijt door v alleene

Princersselic greyn, wien ick geerne aenschouwe
 Blust mijnen rouwe
 Laet mi arm dienaer troost ontfaen.
 Reyn vrouwelijc graen Hoort myn vermaen
 Laet mi in v gracie staen. So sal ic met trouwe
 V dienen lustelijcke vrouwe

↔

EEN NYEU LIEDEKEN

O Quade fortuyn wat doet ghi mi
 Wat hout ghi mi dat herte beuanghen
 Nacht ende dach so lijde ic pijn
 Naer anders te wesen staet mijn verlan-
 Al moet ick nv in drucke zijn [gen.
 Ic hope aen god den tijt sal keeren
 Swijcht ende denct in elck termijn
 Dit liedeken mach ick nv wel leeren

Die trou des werelts is al ghedaen
 Welc ick beclaghe tot allen stonden
 Niemand en ghelooft this mijn vermaen.
 So en wordi namaels niet verwonden
 Draghet int herte laet claghen staen
 Ende weest te vreden in v lijden
 Swijcht ende denct daer mede ghedaen
 So sult ghi namaels noch verblijden

Veel te betrouwen en is niet goet
 Want menich isser door bedrogghen
 Het doet verdwinen herte ende bloet
 Ende menige heeftet neder ghetogghen
 Twist ende discoort al sonder spoet
 Daer om verdraecht, ick segt den desen
 Swijcht ende denct wel wat ghi doet
 Van drucke sult ghi noch ghenesen

Ghi ionghe herten in swerelts pley
 Spiegghelt v aen mi ick bids v wt minnen.
 Schout alle druck ende groot gheweyn
 Ende wilt dat eynde altijt versinnen
 Verlaet quade tongghen tsi groot oft cleyn
 Want menich werter door bedrogghen
 Swijcht ende denct van herten reyn
 So en wordy namaels niet belogghen

So wie dit liedeken eerstwerf sanck
 God gheue hem gracie tot allen stonden.
 Sijn herte leyt hem in groot bedwanck
 Mer tsal eens keeren na mijn vermonden
 Den tijt sal comen al vallet hem lanck
 Te Loeuen int stadt is hi gheboren
 Swijcht ende denct neemt dit in danck
 Op hope te leuen heeft hi vercoren

↔

CATHERINA BOUDEWIJNS (1520 — ± 1603)

EEN GHEESTELICK LIEDEKEN

O Jesus lief gepresen
 Mijns hertsen medecijn /
 Wilt mijn arm ziel genesen
 Sij leyt in grooter pijn /
 Bij u soeckt zij te zijn
 Gheen ander en can haer helpen /
 Metten liefsten wille dijn /
 Wilt mijn begeerte stelpen.

Wilt mij Heer suyver maeken
 Van herten inden gront /
 Laet mij u liefde smaeken
 Sij maekt die ziele ghesont /
 En zij doet het pont
 Dwelck ghij hier hebt gegeven
 Dobbel winnen terstont /
 Ende naemaels deewich leven.

Ick bid u om ghenade /
 Gheen recht mij Heer en doet /
 Al coom ick int leste spade /
 Nochtans soo grijp ick moet /
 Dat u ghenade soet
 Mijn sonden sal bedecken /
 En dat u dierbaer bloet
 Sal wasschen mijn sondige vlekken /

In u Heere sal ick hopen
 Ghy zijt dat opperste goet /
 U gracie die staet open
 Voor die penitencie doet /
 En die hier met ootmoet
 Hen sonden nu belijden /
 Die sullen met voorspoet
 Naermaels met u verblyden.

Heere aenhoort myn clachten /
 Mijn natuere valt mij rebel /
 Ick soude mij gaerne wachten
 Van des werelts valsch voorstel /
 Den vijant doet mij gequel /
 Hij loopt om mij te vinden /
 Als eenen leeu zeer fel /
 Soeckt hij mij te verslinden.

En wilt niet langer beyden /
 Compt in mij Heer ten noot /
 En wilt van my niet scheyden
 In dure van mijnder doot /
 Door u genaede groot
 Ontfangt mij in uwen armen /
 Al ben ick van deuchden bloot /
 Wilt mijnder heer ontfermen.

Amen.

↔

EDUWAERT DE DHENE (gest. 1580)

GRAFSCHRIFT DOOR HEMSELVEN

Eduwaert de Dhene heeft betaalt natueren schult.
 Wanneer?
 Int jaer, maendt, dagh, als sijn tijdt was vervult:
 Niet eer!

↔

WILLEM VAN HAECHT (geb. ± 1530)

NOCH EEN LIEDT

Hoe salich sijn die landen,
 Daer die wijsheyt regeert;
 Alle cloecke van verstanden
 Hout sy onghecorrumpeert;
 Daer om draecht sy de croone
 Boven den goude schoone,
 Al wt des hemels troone
 Is sy ghedescendeert.

Sy was voor allen tyden
 Met Godt sonder beghin,
 Dafgronden om bevryden
 Ley sy naer haren sin;
 Wt Godt is sy gheboren,
 Daerom heeft sy te voren
 Die waerheyt wtvercoren,
 Ghebracht ter werelt in.

Ghy regeerders op der eerden
 Van God daer toe ghestelt,
 Wilt die wijsheyt aenveerden,
 Schout jonste ende ghewelt,
 Soo salse u vercloecken;
 Dus wilt wel ondersoecken
 Haer goddelijcke boecken,
 Eer u die waerheyt melt.

Nu dan, ghy ondersaten,
 Leeft naer des wijsheys vermaen,
 Want in quaey willighe vaten
 En sal sy niet ingaen;
 Dus wilt dan obedieren
 Die u wel gouverneren;
 Soo suldy prospereren
 En trijck sal blyven staen.

O Wijsheyt, edel vrouwe,
 Blijft in ons Princen raet,
 Dat hy u is ghetrouwe,
 Gherust blijft sijnen staet;
 Maer en wilts niet ghelooven
 Die slants welvaert berooven,
 Sy souden u verdooven
 Al om haer eyghen baet.

♦♦

DICHTER ONBEKEND (1586)

EEN NIEUW CHRISTELICK LIEDT

gemaect ter eeren des Doorluchtigsten Heeren / Heere Wilhelm Prince van Oraengien / Grave van Nassou / Patris Patriae, mijnen G. Forsten en Heeren. Waer van deerste capitael letteren van elck veers / syner F. G. name metbrengen. Na de wijze van Chartres.

Wilhelmus van Nassouwe
 Ben ick van Duytschen bloet,
 Den vaderlant ghetrouwe
 Blijf ick tot inden doot;

Een Prince van Oraengien
 Ben ick vrij onverveert,
 Den Coninck van Hispaengien
 Heb ick altijt gheert.

In Godes vrees te leven
 Heb ick altijd betracht,
 Daerom ben ick verdraven,
 Om landt, om luyd gebracht;
 Maer God sal mij regeren
 Als een goet instrument,
 Dat ick sal wederkeeren
 In mijnen regiment.

Lijdt u, mijn ondersaten,
 Die oprecht zijn van aert,
 Godt sal u niet verlaten,
 Al zijt ghy nu beswaert;
 Die vroom begheert te leven,
 Bidt Godt nacht ende dach,
 Dat hy my cracht wil gheven,
 Dat ick u helpen mach.

Lijf en goet al te samen
 Heb ick u niet verschoont,
 Mijn broeders hoog van namen
 Hebben u oock verdoont;
 Graef Adolff is ghebleven
 In Vrieslandt inden slach,
 Sijn siel int eewich leven
 Verwacht den jongsten dach.

Edel en hoog gheboren,
 Van keyserlicken stam,
 Een vorst des rijcks vercoren,
 Als een vroom Christen man,
 Voor Godes woort ghepresen
 Heb ick vrij onversaecht,
 Als een helt sonder vreesen,
 Mijn edel bloet ghewaecht.

Mijn schild ende betrouwen
 Sijt ghy, o Godt myn Heer,
 Op u soo wil ick bouwen,
 Verlaet mij nemmermeer;
 Dat ick doch vroom mach blijven
 U dienaar taller stontd,
 Die tyranny verdrijven
 Die my mijn hert doorwontd.

Van al die my beswaren,
 End mijn vervolghers zijn,
 Mijn Godt wilt doch bewaren
 Den trouwen dienaar dijn;
 Dat sy my niet verrasschen
 In haren boosen moet,
 Haer handen niet en wasschen
 In mijn onschuldich bloet.

Als David moeste vluchten
 Voor Saul den tyran,
 Soo heb ick moeten suchen
 Met menich edelman;
 Maer Godt heeft hem verheven,
 Verlost wt alder noot,
 Een coninckrijck ghegheven
 In Israel, seer groot.

Na tsuer sal ick ontfanghen
 Van Godt mijn Heer dat soet,
 Daer na so doet verlanghen
 Mijn vorstelick ghemoet;
 Dat is, dat ick mach sterven
 Met eeren in dat velt,
 Een eewich rijck verwerven
 Als een ghetrouwe helt.

Niet doet my meer erbarmen
 In mijnen wederspoet,
 Dan datmen siet verarmen
 Des Conincks landen goet;
 Dat u de Spaengiaerts crencken,
 O edel Neerlandt soet,
 Als ick daer aen ghedencke,
 Mijn edel hert dat bloet.

Als een Prins opgheseten
 Met mijner heyres cracht,
 Vanden tyran vermeten
 Hen ick den slach verwacht;
 Die, by Maestricht begraven,
 Bevreesde mijn ghewelt;
 Mijn ruyters sachmen draven
 Seer moedich door dat velt.

Soo het den wille des Heeren
 Op die tijt had gheweest,
 Had ick gheern willen keeren
 Van u dit swaer tempeest;
 Maer de Heer van hier boven,
 Die alle dinck regeert,
 Diemen altijt moet loven,
 En heeftet niet begheert.

Seer prinslick was ghedreven
 Mijn princelick ghemoet;
 Stantvastich is ghebleven
 Mijn hert in teghenspoet;
 Den Heer heb ick ghebeden,
 Van mijnes herten gront,
 Dat hy mijn saeck wil reden,
 Mijn onschult doen bekant.

Oorlof, mijn arme schapen,
 Die zijt in grooten noot,
 U herder sal niet slapen
 Al zijt ghy nu verstroyt;
 Tot Godt wilt u begheven,
 Sijn heylsaem woort neemt aen,
 Als vrome Christen leven,
 Tsal hier haest zijn ghedaen.

Voor God wil ick belijden
 End zijner grooter macht,
 Dat ick tot gheenen tijden
 Den Coninck heb veracht,
 Dan dat ick Godt den Heere,
 Der hoochster Maiesteyt,
 Heb moeten obedieren
 Inder gherechticheyt.

DICHTERS ONBEKEND (16e eeuw)

O HEERE, IN WIENS MACHT ALLE ONTFERMEN IS

O Heere, in wiens macht alle ontfermen // is,
 En versmaet my doch niet, ic arm creatuere!
 Om u gracie, Heere //, dat alle myn kermen // is,
 Want ic gesondicht hebbe, tsy mynder figure.
 Dus doogen vol tranen syn, o godtheyt puere,
 Therte maeckt clachtich, inwendich duer den noot;
 Memorie ompeyst, met grooten getruere,
 Myn leelycke sondige wercken bloot.
 Dus nu dan, bekennde myn sonden snoot,
 Biddu myn troost, myn toevlucht reene.
 O myn schepper & der heyliger kercken hoot,
 Aensiet u hantwerck vol drucx & weene.
 Heeft my myn sonde gemaect voer dyn oogen cleene,
 Ic bidde u, Heere Godt, vol van genaden:
 Heere, dwerck uwer handen en wilt niet versmaden.

Aensiet hoe ick in boosheden ontfangen // ben,
 Ende myn moeder ontfinc my in sonden;
 Wascht my, Heere, die betraent van wangen // ben,
 Op dat ic dyne gerechticheyt mach vermonden.
 Theeft ooyt genade voer dyn oogen vonden,
 Dat biddende was, voer dyn godtheyt eersame;

Dus bid ick u oock nu tallen stonden;
 Laet doch myn bidden u wesen bequame.
 Al moet ic nu wesen voer u ongename,
 Denckt dat ic sonder u niet wesen en mochte.
 Ic ben een werck, o goddelycke fame,
 Uwer handen, wiens sone tschaepken sochte
 Onder dystelen, doornen, daer lieffde in wrochte.
 Ic ben mee dit schaepken vol van misdaden:
 Heere, dwerck uwer handen en wilt niet versmaden.

Was ick goet, Heere, van u geschepen,
 Quaet heb ic my selven, o Heere, gemaect.
 Tvlees heeft altoos groote archeyt begrepen,
 Ende den gheest inwendich dyn soetheyt smaect.
 Mids dat my de sinnelycheyt heeft geraect,
 Daer broosche natuere toe help te meere,
 Ben ic gevallen; ic claech u naect:
 Weest myns genadich, het rout my seere.
 Die belofte die ghy ledekens teere
 In dat evangelium veel hebt gedaen,
 Syt dies gedachtich, almogende Heere;
 Want dyn woorden en mogen doch niet vergaen.
 Wilt my doch in uwer genaden ontfæen;
 Want ghy alleene muecht my ontladen:
 Heere, dwerck uwer handen en wilt niet versmaden.

Prinche

Ghedenckt dat ghy my dmaecksel hebt gegeven,
 & metten anderen schapen inde weirelt getelt,
 & my verciert met een natuerlyck leven,
 & oock in uwer schaeps cooyen gestelt.
 Dus wordy, Heere, een ruwaert geschelt;
 Gouverneur myns geests, dat ic u belye;
 Onderhouder, in wien geen lieffde en smelt,
 Van alle creatueren, soo syde ghye.
 Duer alle dit, Heere, siet doch opt sye;
 Gedinckt niet meer myn sondich misdaet.
 U bedruckt hantwerck, te desen tye,
 Syt doch myns genadich, myn toeverlaet,
 Eer ic in sonden mocht worden disperaet;
 Wascht all myn boosheyt, staet my in staden:
 Heere, dwerck uwer handen en wilt niet versmaden.

DEN HEELEN NACHT HEBIC MYN HANDEN UYTGESTRECKT

Den heelen nacht hebic myn handen uytgestreckt,
 U soeckende, lieff; maer, doen ic was ontweckt,
 Myn sterkte, myn Godt, u en heb ic niet vonden
 Te dien stonden.

Mynen leger wert van mynen oogen bedeckt,
 Swemmende in tranen u socht ic subject
 Die stadt rondomme; ic wert van nyder gebonden,
 Geslagen vol wonden,
 Ongenadelyc my int duyster gesonden,
 Daer ic strangelyc wert van leeuwen omseten,
 Die my wilden eten.

Myn vyanden quamen, opsperrende haer monden,
 & seyden: dits den dach, nu wert ghy verbeteret,
 Ontwee gespleten.

Doen heb ic wt den buyc der hellen gecreten.
 Ghy, lieff, dit hoorende, quaemt by my geresen;
 Poorten, mueren, hebt ghy neder gesmeten:
 U lieffde, lieff, heeft my wt lieffden genesen.

Want, doen myn siele aent stoff was clevende,
 Duer de Wet, in sonden, ter doot haer gevende,
 Hebt ghy my, lieff, doen ic dus was verloren,
 U trouwe gesworen.

Tcleet der doot wert rasschelyc van my snevende;
 Ja, duer uwen geest, maecte ghy my levende;
 Want eer ic wt het aerts lichaem was geboren,
 Hadt ghy my vercoren,
 & met tcleet der salicheyt, reyn als ivooren,
 Daer hebt ghy, lieff, wt lieffden my me gedaect
 & u bruyt gemaect,
 Vredelyc voer my versoent ws vaders thoren;
 Dragende myn qualen, hebt ghy my neerstich gewaect,
 My niet versaect,
 Als een lam voer my den doot gesmaect,
 Thantschrift geschuert, dat tegen ons was gelesen.
 Tis al volbracht, hoorde ic, lieff; dit woort ghy spraect:
 U lieffde, lieff, heeft my wt lieffden genesen.

Juecht, verhuecht, looft, ghy hemelen & sterren claer,
 Met tamboeren, simbalen en herpen gesnaer;
 Heft op een nieu liet, maechdekens, jongelingen,
 Wilt vrolyc singen.

Rasch op, myn salicheyt comt, myn middelaer.
 Siet dloon syns wercx: een geplette druyve swaer,

Syn aensicht becrabt, syn wonden bloedich springen,
 Siet hem tcruyce bringen.
 Hy roept ontfermhertelyc: wie sou hem thooft wringen?
 Comt, die belast syt & te swaer gedragen,
 Ic sal u ontslagen;
 Syt ghy dorstende, comt; wilt herwaerts dringen:
 Ic ben de levende fonteyne, soet int behagen;
 Schout ander doodelagen;
 Haelt vry wyn & melck om niet allen u dagen;
 Levende water wil ic u schinckende wesen.
 Myn verlosser, myn Godt, hoe sou ic geclagen:
 U lieffde, lieff, heeft my wt lieffden genesen.

Prinche

Al was ic van Babels beest bedrogen,
 Van Jesabel myn cleet vuyl leelycken bespogen,
 O ghy, lieff, syt comen & hebbet metter spoet
 Gesuyvert in u bloet,
 & int vier quaemt ghy vertroosten myn oogen;
 Doen die baren der see ooc om my vlogen,
 Hebt ghy my, lieff, geholpen wt de druyschen der vloet:
 Wonder ist dat ghy doet.
 Uwen mantel te recht hoete vreeselycke lieffde goet,
 Want een sterck verbont hebt ghy met vrolycheden
 Te mywaerts beleden,
 My treckende wt de doot int leven soet;
 Myn gevanckenisse vierichlyc bestreden,
 Tserpent vertreden.
 Nu comt ghy weer, om met uwen mont vol vreden
 My Jesrahel cussen de weertste gepresen.
 Al had ic verdriet, den buyck vol bitterheden:
 U lieffde, lieff, heeft my wt lieffden genesen.

O GODT, DIE ALLE HERTEN KENT

O Godt, die alle herten kent,
 In wat nooden ben ic nu ter tyt!
 Noyt hert en leet swaerder torment,
 Dan myn erm herte nu en lyt.
 Gave sy my troost, ick waer verblyt;
 Dien ick minne & seer vreesse te verliesen,
 Van grooten drucke myn herte splyt:
 Want voer u en sal ick geen ander kiesē.

Gherechtige lieffde, in u gesticht,
 Wt grooter lieffden, moet ick dit schryven;
 Om uwen wille heb ick dit gedicht,
 Op dat ghy daer duer mocht vruecht bedryven.
 Och! lieff, mocht nu u jonste beclyven;
 Van minnen sal ick myn sinnen verliesen;
 Al soudick my selven daerom ontlyven,
 Voer u en sal ic geen ander kiezen.

Ander en kiese ic nimmermeer,
 Al soudicker om sterven duysent doode;
 Van lieffde doet my myn herte seer.
 Troost my doch om de lieffde van Gode;
 Lyff & siele staet tot uwen gebode.
 Van minnen sal ick myn sinnen verliesen;
 Troost my nu, lieff, ic ben in noode,
 Want voer u en sal ic geen ander kiezen.

Och, lieff, mach ick tegen u niet spreken,
 Soo is myn hopen al gedaen;
 Van lieffde sal myn herte breken,
 Van rouwe en weet ick wat aengaen.
 Troost ghy my nu niet met woorden saen,
 Van minnen sal ick myn sinnen verliesen;
 Al soudicker de doot voer ontfaen:
 Voer u en sal ick geen ander kiezen.

Wat heb ick menigen heeten traen geweest,
 Daer my natuerlyck lieffde toe dwanck!
 Nochtans was u herte soo versteent,
 Dat ghy u verblyde als ick was kranck.
 O Godt almachtich, ic neemt in danck,
 Van minnen sal ic myn sinnen verliesen;
 Laeft my nu, lieff, met troostigen dranck,
 Ic en sal voer u geen ander kiezen.

Och! is dit de trouwe, is dit de duecht,
 Is dit myn goede vrinschap reene,
 Is dit den troost van mynder jonger juecht,
 Die was tusschen ons beyden alleene?
 Ick macht wel beclagen met swaren weene:
 Van minnen sal ick myn sinnen verliesen;
 Troost my nu, lieff, en latet u gaen te beene,
 Want voer u en sal ick geen ander kiezen.

Prinche

Daerom, Princherssen, alle ghy amoreuse sinnen,
 Als ghy wilt minnen, mint al by maten,
 & laet u lieffde dus niet volkimmen;
 Ic hebber by geleden groote achterbate.
 Ic loope gelyc eenen hont achter strate;
 Van minnen sal ic myn sinnen verliesen;
 Gheeft nu troost my, die u niet en verlate,
 Want voer u en sal ic geen ander kiesē.

TFY WEIRELT WT ALDER ALLENDICHEYT

Tfy weirelt wt alder allendicheyt,
 Tfy glorie, tfy welde, tfy wtwendicheyt,
 Als Judas cussende, condy ons doerwonden.
 Tfy pompius broos leven, sondige blendicheyt,
 Tfy schoonte, tfy wellust, tfy behendicheyt,
 Tfy tytlyc spel, musicke, tfy tafel ronde,
 Corruptie heeft ons menschen gevonden,
 Ter cause van sonden.
 Twoort eerde, dat naect quam, scheyt bloot;
 Misdaet heeft de felheyte des doots ontbonden,
 Sy liggen, die stonden.
 Voetsel der wormen wert elcx lichaem: tis noot;
 Hoe wys, hoe sterck, hoe schoone, hoe groot,
 Dafgryseelycke doot // neemtse in haer bejach;
 Fel is sterven tytlyc, quader deeuwige doot.
 De siele grouwelt, dlichaem wort swaer als loot:
 Ay! sterven, sterven is een hert gelach!

Och! wy leefden geerne & wy moeten sterven!
 De weirelt behaecht ons & wy moetense derven!
 Ons en baet banddoeck, plaester noch medesyne.
 Wat baet ons hoocheyt, ons gronden van erven,
 Daer wy Godt om vertoornen menichwerpen,
 Ons dienstvolk, ons gelt, ons kisten, ons schrynen?
 Wy moeten al sterven, o see vol pynen!
 Ons geesten verdwynen,
 Tgesichte traent, de borst sucht, de mont crocht,
 Elck sorcht, vliet, vreest, hoe heylich sy schynen,
 Elck beclaecht dan den synen.
 Godts sweet wert bloedich, doen hy te sterven bedocht;
 Wy clagen thoot, rugge, leden & schocht,
 Wy roepen: Jesus! oft ay my! lasen! o wach!

Dan wordet teeken des heylich cruys ghesocht;
 Waslicht, wywater wert dan bygebrocht:
 Ay! sterven, sterven, is een hert gelach!

O doot! ghy doet alle myn crachten flouwen;
 Want niemant, hoe hert, en ontffiet u clouwen;
 U strange passie maeckt ons vervaerlyc;
 Cout sweet doedy tgeheel lichaem douwen;
 De wangen ontblixemen, de lippen blauwen;
 De kele doede ruetelen misbaerlyc.
 Int sterven ghemist men syn sinnen eenpaerlyc;
 Thoot hangt seer swaerlyc;
 De aderen bersten, de senuen reken;
 Tcorpus wert cout, den polst jaecht claerlyc;
 Doogen staen stuerlyc;
 Armen, beenen sietmen van pynen strecken;
 Sprake, verstant & memorie vertrecken.
 U presencie, doot, ons sonder verdrach;
 Tgebeente faelgeert, dlichaem bleeckt met plecken;
 Dees punten, o doot, u felheyt ontdecken:
 Ay! sterven, sterven is een hert gelach!

Peyst hoe de doot int sterven therte duersnyt,
 Peyst hoe de pyne dinwendige leden duerryt,
 Peyst hoemen tvolck om hebben siet wroeten en grielen,
 Peyst hoe derfgenamen dan om tgoet verblyt,
 Peyst hoe de vyant om de siele stryt,
 Peyst hoe de wormen den lichaem vernielen,
 Peyst hoe de pristers roepen & knielen
 Om troost der sielen,
 Prekende perfortse patientie;
 Peyst die noyt eeuwen noch wet en hielen,
 Noch cranck en misvielen,
 Hoe dat sy dan jagen om penitentie;
 Medesyn, bichtvader crycht dan al credencie.
 Een elck wapen hem voor desen slach.
 O schoudy pocken, cortsen & pestilencie,
 Ghy moet sterven; dit leert experiencie:
 Ay! sterven, sterven, is een hert gelach!

Prinche

Dit sterven soo divers is van manieren,
 & smenschen henenvaert soo menigertieren,
 Dat smaect mynder herten als galle dranck.
 Synt schoone princhersen oft princieren,
 Oft kinders inder wiegen, men sietse niet vieren,

Tmoet al aen Machabeus dans; tis bedwank.
 Ten baet schreyen, kermen oft handen ghewranck;
 Wat gesont is twort cranck;
 Mont, oogen, ooren worden stinckende gaten;
 Als een gebluste keerse gevet lichaem stanck,
 Hoe wellustich, hoe blanck,
 Alst vander eelder sielen wort gelaten.
 Die dleven meest minnen, tsterven meest haten,
 Soomen dagelycx aent volck wel mercken mach;
 Noyt vrouwen, prelaten, noch ondersaten
 Bitterder morseel dan de doot en aten:
 Ay! sterven, sterven, is een hert gelach!

♦♦

MARCUS VAN VAERNEWIJCK (1518—1569)

TOT DEN BEGRYPERS

Laet my doch onghequelt, ic en winder met gheen gheldt
 O Momus caken!
 Tes minder const begrypen, met schimpich nypen
 Dan van ghelijcken maken.

♦♦

DIERYCK VOLCKERTZOOM KOORNHERT (1522—1590)

Des menschen zotte slechtigheyd/ Verblint in eyghen baat/ Bidt God met ongherechtigheyd Al om haar hooghste quaat/ Maar die hem zelf verstaat/ Begeert niet zonder raad.	Staat/ryckdom/ eer/ wellusticheyd Met macht nu elck begheert: T'verkrijghen maackt onrusticheyd/ T'misbruyck den dwasen deert: Want t'is hem al verkeert/ En t'scheyd met droefheyds steert.
De luyden en bekennen // nu Hen zelf noch Gode niet/ Door onverstant zy schennen // nu Haar leven met verdriet: En kiezen niet voor iet/ Want elck optijtlijck ziet.	Maar die de liefd aamercken // kan Die God tot ons waart draaght Neemt vrolijc al Gods wercken // an/ Hem nergkens af beklaaght: Al schijnt dat God hem plaaght/ Syn moed blijft onverzaaght.

Dees Prins laat al tvergankelijck
 En zoekt een goed ghemoed:
 Gods wille volght hy danckelijck/
 Des menschen hooghste goed
 Daar zyn begheert na spoet:
 Ghelyck int zuur en zoet.

♦

Al mijnen tyd
 Heb ick verteert
 In liefden/daar ick bleef verneert
 Sonder profijt/
 Om een die my noyt heeft begeert/
 Sy heeft met my den zot gescheert:
 Al mynen tyd.

Na hare jonst/
 Socht myn ghemoed:
 Die miste ick/maar schoon woorden zoet
 Gaf zy met konst:
 Dick heeft zij my uyt spot// ghegroet/
 Dies liep ick als een zot// arm bloed
 Na hare jonst.

Nochtans mind ick
 Die loze Vrouw:
 Op hope dat zy troosten zouw/
 Sy zeydet dick:
 Daar in vand icse onghetrouw/
 D'welc my arm dwaas int hert deed rouw:
 Nochtans mind ick

Al Korenhart.
 Princesse fier/
 Ben ic veyligh voor u dangier:
 Verlost van smert/
 My lustniet meer van uwen bier/
 Ic leef nu vry na myn manier:
 Al Korenhert.

♦♦

JEHAN BAPTISTA HOUWAERT (1533—1599)

Willecome beminde vrindinnen ghepresen/
 Hertelijcke wellecome soo moet ghij wesen/
 Ter goeder uren hebt ghy my ghevonden.
 Zijt ghy hier comen (peys-ick) om mijn ghenesen?
 En om my te vertroosten in desen
 Grooten noot? wilt my de waerheyt orconden.
 Oft zijt ghy van Godt by my ghesonden
 (Door zijn goedertieren milde gratie)
 Om dat ghy my door u soet vermondend
 Sout bevrijen van t'svyants tentatie?
 Ick ligh' hier in groote desolatie/
 Als eene die troost en secours behoeft.
 Die in doots noot is, mach wel sijn bedroeft.

♦♦

LUCAS DE HEERE (1535—1584)

DEN AUTHEUR TOT SIJN HUUSVRAUWE

Lief, ons liefde begonst ghelijc op eenen tijt
 Van God ghejont, die ons dese gracie dede:
 Welcke liefde blijft eenvoudigh, mids dat ghi sijt
 Van minen sinne, en ic ooc vanden uwen mede.

Dies en heeft twist, noch onruste bi ons gheen stede,
 En wi leuen aldus in rechte weelde eenpaer:
 Want daer sodanigh accoord is, paeys ende vrede,
 Ghebonden met Gods hant, wat can ghebreken daer?
 Naer dien ons liefde is zulk eenen stercken pilaer
 Dat si ons inde doot selfs niet en sal begheuen,
 Laet dit op ons graf (als wi steruen) zijn gheschreuen:
 HIER LIGHT MAN EN WIIF, NOCHTANS GHEEN TWEE LICHAMEN,
 DIE GHELIICK EN ACCORDIGH WAREN IN HAER LEVEN,
 STORVEN OOCK GHELIICK: EN LEVEN WEDER TE ZAMEN.

EEN BOERKEN VAN BUYTEN,
 AN EEN FRAEY STEEDSCHE DOCHTER

Miin alderliefste, end' alderzoetste minne,
 Ic hebb' u zoo lief, met herte ende zinne,
 Dat ic dagh noch nacht en can gherusten,
 Als ic peynse om u mammen, ic meen' busten
 Om u schoon wanghen, ende waerden mont
 So spitet mi dat ic u niet terstont
 Een zoen en magh gheuen te mijnder ruste:
 Als ic bi u ben, ic verhoe van luste,
 End' ic en can niet ghedueren God weett.
 Ghy hebt noch eenen vryer die hem vermeett
 V te minnen, ende dat tot minen spite:
 Maer ic hebb' een langh mes, daermé ic afsmite
 Eenen dicken tack houts, ten eersten slaghe
 Indien hijs te veel maect, tsinen meshage,
 Sal ic hem naer zijn vleesch hauwen crachtigh wel:
 Want als ic gram ben, ben ic zoo machtigh fel,
 Al de knechten vanden dorpe ontsien my,
 End' ic zaudt al om v waghen, ia ic vry.
 Dus bit' ic u, dat ghi my ooc wilt minnen,
 Ende comt dese koeremesse t'onsent binnen
 Teghen dan zullen wi een vet vercken slaen,
 En backen taerten, coecken en vlaen,
 Ooc goet bier inlegghen, t'uwer eeren.
 Ic sal soo moy sijn dan, met mijn nieu cleeren,
 Te weten' ic heb' een schaerlaken bonnette,
 Daer ic een gente langhe vere op zette,
 En eenen gauden streck, met quispels mé.
 Ic sal een wambaeyss hebben op de nieu sné,
 Van root Camelot gheboordt met fluweel,
 Ooc een hemde met zwert ghewrocht gheheel.
 En mi moere, sal my thalf-vasten gheuen,
 Een paer gh' ackelde caussens schoon bouen schreuen
 Die ic rondom sal vul nastelen steken.

My en sullen ooc gheen moy causs'banden ghebreken
 Van schoon root lint, met maellekens gheclanck.
 Sal dat niet knechts staen, op die hosen blanck?
 Ic heb' ooc eenen rock, niet om vermoyen,
 Gheboort met trijp, en heeft x x. ployen.
 Noch heb ic al, veel al, dat ic niet en schrieue:
 Maer ghi sullet sien comdy selfs metten liue.

↔

PHILIPS VAN MARNIX VAN ST. ALDEGONDE
 (1538—1598)

AEN DENSELFDEN [LUCAS DE HEER]

God houdt in syner handt den beker der gerichtten,
 Daer wt hy bitt'r of soet eenn' yegelyken schenkt,
 Na dat syn wysheyt groot verordent end gehengt,
 Maer gheensins by gheval, also de dwase dichten.

Nu moet syn kerck' altyts (want hys' int cruys wil stichten)
 Drincken den eersten dronk met bitterheyt vermengt,
 Maer 't goddeloose volck dwelck vry te wezen denckt,
 Den droesem drinken wt, end so den bodem lichten.

Dat willen wij dan doen Lucas, in tegenspoet,
 Sullen wij treurig syn, end geven op den moet?
 Neen, neen: maer wel getroost den beker met den drank
 Nemen van Godes handt gewillich en in danck
 En met dees Psalmen soet syn bitterheyt vermenghen,
 Die ick u t'samen wil met desen beker brengen.

↔

JAN VAN DER NOOT (1539—1595)

ODE AEN OLYMPIA

Ic wil nu singhen een nieu Liedt,
 Van 't gheen, Lief! dat my dic geschiet
 Deur u suet eerbaer wesen:
 Dies-men hier vreught, en daer verdriet
 In mijn Veerschen sal lesen.

Om u, Lief! denck ick nacht en dagh
 O schoonste Nympe die ick sagh!
 T'syndt dat ick werdt gheboren:
 Ick sal u dinen soo ick magh,
 Ghy blyft mijn wtvercoren.

Want ghy medt deughden zyt vercierdt,
 Ootmoedigh, wys, wel ghemanierdt,
 Zedigh, en goeder-hande:
 Waer deur myn Sile wordt ghestierdt
 Tot Liefde sonder schande.

Ghedenckende, Lief! uwer deughdt,
 So wordt mijn hert vervult met vreughdt:
 Maer dat ick u moet derven,
 Soo mejn ick (als ghy dencken meughdt)
 Dickmaels van druck te sterven.

En hoe den druck my herder dringht,
 Hoe dat myn tonghe suter singht,
 Ghelijck de witte Swane,
 Die al meer suter singht, beringht,
 Hoe de Doot meer comt ane.

Dies my, den Laurier heerlijk koen,
 Den Mirtus eel, het Ley-loof groen,
 En d'bleec loof der Olyven,
 Vier Goden gheven, deur u doen,
 Om myn suet eerlijc schryven.

Ay! u deughdt, alder schoonste Maeghdt!
 My bat dan al t'fyn Goudt behaeghdt
 Dat men treckt wt der eerden:
 Dus wilt my, medt Godt, onversaeghdt
 Veur Man, en Lief aen-veerden.

Lief! wat ghy zyt, dat wil ick zyn,
 Wat u mishaeghdt, dat is my pijn,
 Want Eendracht der Nature
 Maeckt ons van gheest' en van aenschijn
 Beyde, suet, en on-sture.

Dus, Wolven laet medt Wolven gaen,
 Beirinnen laet by Beiren staen,
 De quade by de quade:
 Maer laet Duyfkens Duyvinnen vaen
 Deur Venerems ghenade.

Soo sullen wy soo eerbaerlijck,
 Soo deughdelijck, soo vredsaelijck
 Al tydt te samen leven
 Dat men van Liefde in deertsryck
 Nooyt bat en vandt beschreven.

ODE

Als ic aensie den quaden tijdt,
 Den haet, de tweedracht en den strijt
 De pracht en de geldt-ghirigheyt
 En ooc des vleesch' wellustigheyt.

Ja siende dat den meesten hoop
 Der menschen nemen heuren loop
 Om dinstbaerlijc als slaven slecht,
 Het quaedt te dinen teghen recht.

Verquistende som gheldt en goedt
 Met grooter moyten, deur hooghmoet
 Aen Banketten, aen grooten staet,
 Aen peerden, aen pluym-strijckers quaet.

Aen copellaers en aen dronckaerts,
 Aen ghilden wilt, aen ghulsighaerts,
 Aen dobbelaers en tuysschers vals,
 Di heur goedt ghiten deur den hals.

En som, die nummermeer gherust
 En leven, deur den grooten lust
 Die sy draghen tot d'eerdsche gheldt,
 D'welc heur hert, sin, en geest ontstelt.

Dan denck ic, siet di menschen sot
 Van den buyc maken heuren godt:
 En dees' van heuren weerden schat:
 Di derde van heur hoogheyt prat.

En als dan kooft den lesten dagh,
 Die niemant hier verby en magh,
 Dan setmen die in een swert graf
 Sonder meer daer te spreken af.

Want Citherea, goedt en schoone,
 Heeft my doen drinken neghen mael
 Wt den vloedt, dies ick draegh' de croone
 Van Myrtus, en Laurier, niet vael:
 Ghetoghen deur de deught verschoondt
 Tot lof, / Niet grof,
 Van mijn Olympia, die woondt
 Ghestadighlijck in mijns gheests' hof.

En deur heur schoonheydt goedertiren,
 Schiet my de Liefde, heylighlijck,
 Soo suten smertten in mijn niren
 Dat ick ghemaect ben blijkelijk,
 Deur sulcken schichten, een reyn Swaen,
 Becleedt, / Ghreedt,
 Medt witte pluymen, sonder waen,
 Singhende claer, medt suet bescheedt.

Vlieghende stoutelijc bequame,
 Soot hoordt, deur Godts ghenade
schoon,
 Niet medt een eerds vlieghen, in blame,
 Noch soo Icarus vloogh ten troon,
 Maer medt een vlighen hoogher veel
 Niet blendt, / Maer ient
 Recht deur den wegh der Deughden eel
 Den eerdschen menschen onbekendt.

Soo dat ick, snydende myn eere
 Diep in der Famen tempel sterck,
 Bekendt sal zijn tot allen keere
 Over t'gants'eerdtrijck, deur mijn
werck.
 Deur het straf Duitslandt, over Rijn
 Bebaeydt, / Verfraeydt
 Van de Denouwe, sal ick zijn,
 Eeuwich bekendt, medt lof besaeydt.

In Denemarken, Polen, Sweden
 In Beemen, en in Switserlandt
 Sal ick gheacht zijn t'allen steden
 En in Boergoendien becandt,
 Oock in het heerlijck Spaensche rijck
 Deur macht, / Vol pracht,
 Sal ick vry wesen diesghelijck
 Deur mijn schoon werken hoogh
gheacht.

Ick sal daer toe oock bekendt wesen
 In Schotlandt en in Ierlandt wildt
 En sal in Engelandt ghepresen
 Worden, want soo den hemel wildt:
 Vrancrijck, en de Neerlanden schoon
 Medt lust, / In rust,
 Sullen mijn verschen suet van toon
 Singhen verstandighlijck, niet wust.

Provencen, en de heerschappyen
 Onder d'Italianen cloec,
 Griken-landt wijdt, en Hongheryen
 Sullen my achten om mijn boec:
 Ja d'Indiaensche Landen claer,
 Daer strydt, / t'goudt vrydt
 Sullen ooc prijsen verd'en naer
 My, en mijn werken, sonder nydt.

Middel der tyden doe mijn Sile
 Ghevoedt sal worden saechtlijck
 Medt balsem, daer Nectaer by vile,
 Onder Godts volck aendachtelijck:
 Wel wijt van Plutums sael', en ton
 Droef, swert, / Vol smert,
 Oock wijdt van Stix, en Flegeton,
 En van Acherons ruyschen herdt.

Dus wilt u nydegaerds vertrecken,
 Want ic seer weynigh achte toch
 Op sotten, op quaey langhe becken,
 En ooc op d'onbeleefde noch,
 Ic heb soo vast op Deughdt, en Eer'
 Mijn goudt / Gheboudt
 Dat ick der gantscher weerelt heer'
 Niet en wou zijn veur mijn Ampt
stout.

Daer toe sal ick noch deur mijn kunste,
 Op mijnder Liren snaren soet,
 Mijnder goey vrinden lof deur gunste
 Doen leven in mijn boeken goet.
 Ghelijck van Wonsels schoonen lof
 Sal wijdt, / Bevrijdt,
 Leven bekendt, in menigh hof,
 Deur mijn schoon Verschen t'alder
tijdt.

JAN VAN DER DOES (1545—1604)

Wie dat eens van uw komst het nectar heeft gesmaickt
 O Hout, dien zal noch vrees van all de Dijlsche staicken
 Noch dolle Jans geblaes vol hoerekijntsche wraicken
 Van u niet trecken af: mair deur u geest ontwaict
 Men zal, alwaer Baldeez zijn hoornen zijn gekraickt
 Zien enen nieu poëet met myrten thooft bedaiken
 Niet in t'Latijn oft Wals, maer in onze moeders spraiken.
 Droom' ick? of zij ick oick van dit zap nat gemaickt?
 O, die d'Ausoonsche lujt in t'Duijts eerst hebt doen klinken,
 O, die de ravens oick een swaents gelujt kost scincken,
 Van u ist, dat ick ijert met Phoebus heb gemeen,
 Van u ist, dat ick dorst *De-Portes* overstellen;
 Van u ist, dat ick hauw mijn poëzij te leen,
 Van u ist, dat ick derf mijn naem in uw blat spellen.

↔

ROEMER VISSCHER (1547—1620)

HET EERSTE SCHOCK VAN DE QUICKEN

2

O moghende Fortuyne seer onghestadich/
 Ghy neemt tot u so grooten recht/
 De goeden quelt ghy onghenadich/
 De boosen zijn door u opgherecht/
 De giften bederven het recht en slecht:
 Voor Fortuyne sietmen de onwaerdighe eeren:
 De Fortuyne plaecht den onnoselen knecht:
 Tot armoed doetse de rechtvaerdighe keeren:
 De onwaerdighe gaetse met rijckdom vermeerren:
 De jonghen doetse sterven subijt:
 De ouden laetse leven vol sieckten en sweeren/
 Onghelijck deelt sy een yeder zynen tijt:
 Sy neemt het den goeden/ en geeftet den ypcorijt/
 Gheen onderscheyt hebbende tusschen recht of crom:
 Onghestadich/ boos/ vals/ glat en dom/
 En diese toelacht bedoutse wel met druck/
 En diese verliet// versietse met gheluck.

17

Als ghy vande doot sult zijn verbeten/
 Dan sal men u lichaem niet meer toemeten/
 Dan alleen een plaetse van seven voeten:

Dus als ghy by u Liefken zijt gheseten/
 Wilt maken goedt chier met drincken en eten/
 Met danssen / met boerten / met spelen / en toeten/
 Waerom wilt ghy soo neerstich wroeten/
 Om wijsheyt te leeren / of rijckdom te verwerven:
 Solon en Cresus zijn dootd / en ghy moet sterven.

HET TWEEDE SCHOCK VAN DE QUICKEN

49

Mijn Liefgen laet ons met soenen en sabben
 Ons leven verslyten dewijl het ons lust/
 En niet daer op achten wat dat sy labben/
 Die haren brant nu al hebben gheblust:
 De Sonne daelt en rijst weer in d'Oostersche cust/
 De Mane vernieut haer hoornen subijt:
 Maer als wy door de doot zijn ghebracht tot rust/
 Soo sullen wy slapen een langhen tijt:
 Dus gheeft my dan hondert soenen met vlijt/
 En dan noch duysent / ghy weet wel hoe:
 Maer hondert duysent is niet eene mijt/
 Al gaeft ghy my duysentich duysent daer toe:
 Dus laet ons soenen tot dat wy zijn moe/
 Op dat de clappers niet van ons rellen/
 Dat wy malcander de soenen toe tellen.

HET DERDE SCHOCK VAN DE QUICKEN

60

Soo ghy in mijn moeyten sout scheppen lust/
 En hebt ghy in een ander beter behaghen/
 Mijt dan niet my te doen leven in onrust/
 En laet mijn ooghen het jammer beclaghen:
 Dewijl sy t'beginsel geweest zijn van dees plaghen:
 Soo ist reden oock datse de pijnne lijdten:
 Wel aen mijn ooghen / wilt soetgens draghen/
 De rouw / ghesproten uyt onseker verblyden.

HET VIERDE SCHOCK VAN DE QUICKEN

26

Ick heb gheen vrede / en ben met niemant twistich:
 Ick hoop / ick vrees / ick vriese in den brant:
 Ick legh op d'Aerde / en vliech ten Hemel listich:

Mijn sinnen zijn wuft / en op een plaets gheplant:
 Die my heeft ghevanghen / die wijst my vander hant:
 Sy wil my niet hebben / die my vast hout ghebonden:
 Willens ick verderf / en roep help t'allen stonden:
 Liefde laet my sterven / noch vree verwerven niet:
 Ick crijt sonder tongh / sie met ooghen bewonden:
 Lachende sucht ick / ick verbly my in t' verdriet:
 Ick slaep by daech / en s'nachts alst niemant siet/
 Loop ick op straet / prijs duysterheyt voort lichte:
 Den stercken stock verwerp ick / en steun op een riet:
 Leven en sterven is my eens int ghewichte:
 Al dees vreucht rijst my alleen uyt Liefs ghesichte.

34

Een ander meer dan hem selven beminnen/
 Met ydel hoop voeden lijf / ziel en sinnen/
 Duysentmael herdencken datmen dacht terstont/
 Sich selven voorbeelden veel vreemde grillen/
 Leven nae de reghel van eens anders willen/
 Bedroeft zijn van herten / en singhen met de mont/
 Van lichaem wel te pas / van sinnen onghesont/
 Cleynen loon en danck voor arbeydt groot/
 Dat is huyden der Minnaers daghelijcx broodt.

60

Een eerlijke schaemte die haer wangen doet blosen/
 Eerbare Liefde in een oprecht ghemoet/
 Twee borsgens rondt / twee lipkens als rosen/
 Een halsgen ghedraeyt / een keel singhende soet/
 Een vriendelijcke spraeck daerse my me groet/
 Twee oogghens die de myne verclarende quellen/
 Een bevallich wesen in al datse doet/
 Vervolghende reden als sy wat sal vertellen/
 En t'lodderlijck soenen en liefelijck lellen
 Zijn de cruyden daerse me betovert mijn domme sinnen
 En maecken dat ick haer eeuwich sal / wil / en moet beminnen.

HET SEVENSTE SCHOCK VAN DE QUICKEN

35

Waerom wenscht ghy om weder te stryen
 Dat ghy inde Werelt wilt zijn herboren?
 Om te minnen / en druck te lyen?
 Cont ghy daer voordeel in besporen?

Seecker my dunckt hy slacht de dooren/
 Die tweemaal een harde noot wil craken/
 En deur den wech wil gaen daer hy te voren/
 Met nauwer noot cost deur gheraken.

36

Ick ben niet meer / dat ick heb gheweest/
 Noch salt niet worden tot gheender tijt/
 Mijn Lenten en mijn Somer meest/
 Die ben ick al gheworden quyt:
 O Liefde ick heb u ghedient met vlijt/
 Boven alle Goden / niet om verhooghen/
 Dan werde ick herboren in swerelts krijt/
 Soo soude ick u weder dienen moghen.

37

Waerom bedrijft ghy soo grooten rou?
 Om dat u jeucht u heeft begheven?
 Seecker ghy zijt al frayer nou/
 Dan dese jeuchdekens onbedreven/
 Ghesloten cnoppen / Rosen verheven/
 Seer haestelijck dorren en vergaen/
 Gheduerigher schoonheyt sietmen aencleven
 Den bladen groen / die op den roselaer staen.

50

O aerdighe waardighe Meysken cleen/ O Vrouwen hert soo hart als steen/ Waerom martelt ghy mijn ghedachten/ Met een lymich verdwynich wachten ?	Ick bemin U siet in sulcker voeghen/ Als t' Paert moe en mat van ploeghen/ T'gareel bemint daert in moet braken/ Om dattet daer af niet vry kan raken.
---	---

Bemin ick dan spijt mynen sin/
 Teghen mijn danck dat ick bemin:
 Soo en haet ick immers hoe het gheschiet/
 Dan even wel soo en bemin ick niet.

HET EERSTE SCHOCK VAN DE ROMMELSOO

9

GRAFSCHRIFT

Hier onder leyt/
 Een jonghe Meyt/
 Die plach te zijn/

Vrolijck van praet/
 Eerlijck van daet/
 Schoon van aenschijn.

Met hare vreucht/
 Heeft sy verheucht/
 Groot ende cley:
 Maer haer verdriet/
 Claechde sy niet/
 Dan God alleyn.

Den wech ter doot/
 Deur lyden groot/
 Is sy ghetreden:
 Met Lazaro bloot/
 In Abrahams schoot/
 Rust sy in vreden.

Amen.

IO

Al zijt ghy op my nu seer ghestoort/
 Dgramschap sal ick in 't soet ghebruycken/
 Met u heb ick veel vreuchts orboort.
 Al zijt ghy op my nu seer ghestoort:
 Dan isser een ander die u herte becoort/
 Wilt hem vry in u armkens luycken.
 Al zijt ghy op my nu seer ghestoort/
 Dgramschap sal ick in 't soet ghebruycken:
 Men can uyt Gal wel Honich suycken.

II

Waer is schoon Lief den tijt voorleden/
 Die ons dede hanteren solaes en vreucht?
 Als wy t'samen spraken met lieflijcke reden?
 Waer is schoon Lief den tijt voorleden/
 Die u hart en t' mijn stelde in vreden?
 Maer scheyen van u/ maeckt onghenuecht.
 Waer is schoon Lief den tijt voorleden
 Die ons dede hanteren solaes en vreucht?
 Peynst'er om Lief/ als ghy niet slapen meucht.

TUYTERS

8

O Lief/ die u met Liefde niet wilt verstooren/
 Dan van deucht en eere die u doen achten/
 Sal door hitte en coude dan moeten versmachten/
 Mijn herte dat het uwe niet mach becooren.
 Al heb ick rampsalich mijn moeyten verloren/
 Omdat Liefde noyt quam in u ghedachten/
 So sal ic my nochtans te noemen niet wachten!
 De Stadt gheluckich daer ghy zijt gheboren.
 Ick haet u nemmermeer/ al waert ghy noch soo rebel/
 Dan hem/ segh ick/ hem/ mach ick haten wel/
 Die my bracht daer ick van u schoonheyt ben ghevaen.

Hy / hy heeft my vermoort / alst al is gheseyt/
 Want ist niet vermoorden als men yemant geleyt/
 Daermen de strick des doodts mach ontryen noch ontgaen?

9

Sedert dat ick door natuerlijck nopen/
 Tot een wettelijke Liefde mijn vrolijck leven/
 In ghetrouwe diensten hadde begheven
 Soisser wel Jaer en dach verlopen.
 Ick blijf die ick ben / wie sou sulcx hopen/
 Dat doort verlopen des tijts spoedicheyt/
 Cupido niet sou minderen zijn brandende woedicheyt/
 Of de tresoren van gratie my doen open.
 Maer ick vinde int vryen / soo goede partuur/
 Dat ick nu nimmer / noch tot gheender uur/
 Veranderen sal mijn stantachtighe hult.
 Die toecomende vreucht daer ick nae wacht/
 Van teghenwoordich verdriet de pyne sacht/
 En d'onseekere hoop voet mijn seecker gedult.

16

Helaes wat ist? Wat pijn voel ick by vlaghen?
 Is dat Liefde? Wat dingh mach Liefde wesen?
 Is hy goedt? Waerom wil ick dan voor hem vreezen?
 Is hy quaet? Hoe zijn my soo soet zijn slaghen?
 Brant ick met mijn wil? T'onrecht is al mijn clagen?
 En ist tegen mijn danck dat ick dees God moet wijcken?
 Hoe doet hy soo homoedich aen my zijn homoet blijcken?
 Mach hy soo gebieden sonder oorlof te vragen?
 O vlieghende kint / hoe vreemt is u gheweyde?
 Ick drijf inde Zee en dat op u gheleyde/
 Sonder Zeyl / sonder Roer / sonder Ancker / of touwe.
 Ghy voet my met suchten al lachende ween // ick/
 T'leven my verdriet / al singhende steen // ick /
 Inde winter lijd ick hitte / en inde somer couwe.

19

Wt mijn hert sal ick slippen tot ghene stonden/
 Jae als ick onder een sarck sal zijn vergheten/
 Het gedencken van een lieflijck wellecom heten
 Dat salvende ghenas mijn diepe wonden.

Als sy / die my doet doen de ronden/
 Met een heuse groete op my haer ooghen slaet/
 Soo gheheel en al mijn verdriet afdwaet/
 Datter geen achterstal meer en wort gevonden.
 Soo nu de groete van eenen goeden dach/
 Met een dicht omhelsen nae langh bejach/
 In suycker verkeert mijn bitter kermen/
 Wat een Hemel sal my dan zijn die nacht/
 Als mijn lyden niet alleen sal worden versacht:
 Maer ganselijck verswinden in haer armen?

♦♦

KAREL VAN MANDER (1548—1606)

Den tijdt die gaet voorby // en hy
 Bewijst scheydens termijn/
 Gheen blijven hebben wy // hier vry/
 Al ist scheyden ghepijn/
 Sulck scheyden scheydt
 Met truericheyt/
 Die goede vrienden zijn.

Siet / eenen raedt is goet // en soet/
 Teghen scheydens verseer/
 Laet t'samen met een goet // ghemoet/
 Aencleven Godt den Heer/
 Sonder daer van
 Te wijcken / dan
 Scheyden wy nemmermeer.

Om aen te cleven vast // den mast
 Van den waren wijnstock/
 De liefde t'lichte last // wel past
 Tot eenen bandt oft jock/
 Dus laet ons daer
 Aen vast te gaer
 Blijven in sijn belock.

Blijven wy soo 't betaemt // versaemt
 In onses Herders bandt/
 De liefde Gods ghenaeemt // al quaemt
 De Werelt stond in brandt

Seer haest / als noch
 Blevten wy doch
 Vry tsamen in Gods handt.

Noyt wilde hy / dat gheen // hoe cleen
 Verloren ginghe / maer
 Gheloovigh met hem een // ghemeen
 Zijnde behouden waer/
 Dies was van hem
 Jerusalem
 Beclaeght met weenen swaer.

Want recht ghelijck de Hin // uyt min/
 Op haer Kiecxkens met vlijt/
 Heeft tot versamen sin // om in
 Haer vleughels doen bevrijdt/
 Recht alsoo socht
 Hy / waer hy mocht/
 Oyt der Menschen profijjt.

Nu in der liefden deucht // verheucht/
 Te saem te blijven pooght/
 Vrienden / op dat ghy meucht // met
 vreucht

By Christum zijn verhooght/
 Daer scheydens druck/
 Noch ongheluck/
 En sal wesen ghedooght.

T'wert daer al ruym en breedt// gheen
 En sal daer wesen/ siet/ [leet
 Hoe schoon een croon en cleet// en weet
 Hier noch gheen Mensche niet/
 Dat daer ontfaen
 De bruydt sal saen/
 Verlost zijnd' uyt verdriet.

Adieu/ en goede nacht// de wacht
 Ons al bevolen staet/
 De liefde in de cracht// betracht
 Moet wesen vroegh en laet/
 Wie haer aencleeft/
 Eeuwigh hy leeft
 Met haer/ die niet vergaet.

+

Ghy vry verstroyde Nacy
 Wt Vlaender hier en daer/
 Door den krijgh fel en swaer/
 Den Heere van sijn gracy
 Van herten weest danckbaer/
 Bysonder Christenschaer/
 Want menigh Jaer te vooren
 T'bloedigh vervolgh u niet// en liet
 Woonen sonder verstooren:
 Ghy waert dickwils bespiet/
 En ghebrocht int verdriet:
 Nu meught ghy vry hier hooren
 Gods woordt/ loeft hem en siet
 Wat u al goets gheschiet.

Van excellent gheslachte/
 Mauritij sien men can
 In hem de deuchden/ van
 Seer loffelijck ghedachte
 Den Prince/ die daer wan
 T'herte van menigh Man:
 Ghelijck nu dan// de Staten
 Regieren seer playsant// jae want
 Die Consciency laten
 Sy in des Heeren hant/
 Sonder dat sy yemant
 Van haren ondersaten
 Daerom vervolghen: want
 Dat waer groot onverstant.

Loeft den Heer/ met verblijden
 En lieffelijck gheschal/
 Hier int Hollantsche dal:
 Want sy die u benijden/
 Haer macht die is hier smal/
 T'zijn s'Heeren gaven al:
 Wie ist/ die sal vermonden/
 Waer oyt wijs ende vroet// so goet
 D'Overheyte was ghevonden/
 Die gheen ghewelt en doet
 Over yemants ghemoet/
 Latende vry ontbonden
 Elcx Consciency soet
 In des Heeren behoet.

Den Prince der Princieren
 Van wonderlijcken raet/
 Alleen t'oordeelen staet/
 Des Menschen hert en nieren:
 Maer des Overheys daet
 Is te straffen het quaet:
 Dus Christelijck zaedt// verheven/
 Bidt voor de Overheyte// planteyt/
 Dat een Godtsaligh leven
 Van u mach zijn gheleyt/
 Ende Gods woordt verbreyt/
 Wilt den Heere lof gheven/
 Die ons hier heeft bereyt
 Een macht vol goet bescheyt.

+

Om niet te verliesen/
 O Mensch/ uwen tijdt/
 Siet hier te verkiesen
 V meeste profijt/

En staet niet nae't minste/
 Als kinderen doen/
 Die de meeste winste
 Noch niet en bevroen.

Voor ghelt oft rijckdommen/
 Zijn haer lief en weert
 Appelen en blommen/
 Maer wat elck begheert
 T'sal hem zijn ghegheven/
 T'zy goet ofte quaet/
 Want siet / doot en leven/
 O Mensch / voor u staet.

Voor u zijn ghelegghen
 In dit aerdsche dal/
 Twee diverse wēghen/
 D'een breedt d'ander smal/
 Vreucht is in den wijden/
 Lustigh ende schoon/
 Maer naer dat verblijden
 Is de doot den loon.

Coninghen / Princieren/
 Gaen hier cloeck van moe/
 En willen oock stieren
 Al het volck daer toe/
 Om dat haer den nouwen
 Wegh is onbekent/
 Die vol druck en rouwen/
 T'leven heeft aen 't endt.

De Werelt acht schande/
 Desen wegh te gaen/
 Maer die met verstande
 Door reysen dees baen
 Die sullen gheluckigh
 Zijn in s' Heeren dagh
 Als die ander druckigh
 Sullen doen beclagh.

Want al s' Werelts pooghen
 En is anders niet/
 Dan naer dat met ooghen
 Den Mensche hier siet
 Wellust / rijckdom / eere
 Ongheduerigh cort/
 Aldus ghedooft seere
 Int verkiesen wort.

Want dees ydel vruchten
 Van den Aerdschen boom/
 Sullen heenen vluchten
 Ghelijck eenen droom/
 Dat sy sullen spreken/
 Waer is nu te mael
 Den rijckdom gheweken
 Met den pronck en prael?

Als na ander saken
 Gods kinderen wijs/
 Verlanghen en haken
 Naer hoogheren prijs/
 En veel schoonder rijcke/
 Sulck een croone daer
 Die Aerdsche van slijcke
 Al by en zijn maer.

Daer zijn roeckeloose/
 Die moetwilligh fel
 Na volghen het boose/
 Ander isser wel/
 Die na ooren jocksel
 Verleydt henen treen/
 Met Esaus kocksel
 Zijnde wel te vreen.

Voor slot ick vermane
 Elck wie singht oft hoort/
 Arbeydt in te gane
 Door de enghe poort/
 Daer men stijf moet dringhen/
 Want dit is ghewis/
 Boven alle dinghen
 Een ons noodigh is.

Och Werelt / ghy singht / speelt ende
 lacht /
 Maer ghy soudt weenen dagh ende nacht /
 Dat ghy den graet / Daer ghy in staet /
 Wel overdacht.

T'licht des levens was gheopenbaert /
 Maer liever ghy in duysterheynt waert:
 Want ghy altoos // Met wercken boos /
 Volght uwen aert.

Dit is de verdoemenisse: want
 Daer was gheleert in het gantsche landt
 Gods wille claer // Maer ghy leeft naer
 Ws vleeschs verstandt.

Christus de Heere / t'onnoosel Lam /
 Die hier om u verlossinghe quam /
 V Overheynt // Met onbescheydt /
 Hem t'leven nam.

Gods goetheyt noch u tot boete lockt /
 Maer u herte blijft altijd verstockt /
 Gods tooren seer // Ghy meer en meer
 Op u berockt.

Yeghelijck sie toe / niet te slane mis /
 Noch oock te loopen op 't onghewis /
 Maer dat ghy elck // Een treffet // welck
 Meest noodigh is.

♦♦

HENDRIK LAURENSZ SPIEGHEL (1549—1612)

BYGHEVOEGHDE OUDE DUENTJENS

6

In alle landen onbekint /
 En van de wereld onbemint /
 Wel getroost in alle pynen /
 Soo wil God hebben den synen.

Sijn woorden sullen wesen goet /
 Sijn werken noch beter die hy doet /
 Sijn begeeren sullen zijn alderbest /
 Zoo word de deughd in hem gevest.

Ghy roemt wel vele van Christum / maer
 Ghy en kendt noch hem / noch sijnen
 Vaer /
 Daerom benijdt // Ghy / en bestrijdt
 Sijn cleyne schaer.

Noch neemt ghy minghen onder een
 V Rijck met t' sijne / maer lacy neen /
 Duyster en licht / Heeft / hoemen 't sticht /
 Ghemeynschap gheen.

T'gheloove costelijck sonderlingh /
 Dat en is niet yeghelijcks dingh /
 Want men siet heel / Het teghendeel /
 In 's Werelts ringh.

Och Menschen al / keert u ter boet /
 En blijft niet quaet / al is Godt goet /
 Neemt geen verdragh // Om vlien den
 Sijns toorens gloet. [dagh]

Want daer sal comen over de qua
 Droefheynt / angst / toorn / en onghena /
 Noyt druck so groot // Noyt swaerder
 Noyt meerder scha. [noot]

9

Zo wie kan wesen sonder bewint/
 En wesen simpel als een kint/
 En sien't al met goede oogen aen/
 Die sal het beste loon ontfaen.

Wy en mogen niet komen tot Gode/
 Zonder lyden al lyden wy noode/
 God heeft ons een voorbeeld gegeven/
 Verdragen en lyden was al zijn leven.

17

De wereltsche mensch spreeckt

Drie dingen beswaren mynen moed
 Het eerste is dat ick sterven moet/
 Dat ander beswaert my noch veel meer:

Dat ik niet en weet wanneer/
 Het derde beswaert my boven al/
 Dat ick niet en weet waer ik varen sal.

26

Als ick doorsie de werelt wijd/
 Soo en vind ick niet in deser tijt/
 Dat my mach hertelijk verblijden/
 't Is hier al niet dan druk en lijden/
 Want sie ick op/ of sie ik neder/
 Alles gaet deur daer keert niet weder/

Hoe seer het oock met minne wort
 beseten/
 Het gaet al te niet en wert vergeten.
 Dat mijn geneught was hier te voren/
 Heb ik met droefheydt al verloren/
 Och daer mijn sinnen haer in verblijden/
 Daer heb ick af inwendigh lijden.

+

Het vryen en can ick niet volprysen/
 Al ben ick een heelen dach by mijn Lief/
 Wy hebben veel verscheyden devysen/
 De tijt ontloopt ons ghelijck een Dief/
 Haer byzijn behoet my voor miskief/
 De dach dunckt my een uur warachtich/
 Spreekt my yemant aen/ 't is ongherief/
 Ick swijch heel stil of ick spreek mallachtich/
 Mijn voorgaende reden niet ghedachtich/
 Ick varieer in mijn woorden telcker stont:
 Maer als ick by haer ben/ die seer crachtich/
 Mijn jonghe herteken heeft deurwont/
 Soo vloeyen de woorden uyt mijn mont:
 Wy souden wel 't'samen een gants Jaer// kallen/
 En cussen/ en laechen/ en jocken goet ront/
 Hondert Jaer soud ick soo wel met haer// mallen:
 En het scheyden sou my dan noch swaer//vallen.

+

Liefde en de Doodt teghen my partyen/
 Dies weent mijn hert/ het kermt/ het claccht:
 Liefde door zijn brand heeft my doen vryen

Een schoone en suyverlijcke maecht:
 Maer de Doodt seer wreet en onvertsaecht/
 Heeft haer ghehaelt t' mijnder onvromen:
 Liefde heeft my mijn verstandt ontjaecht:
 En de Doodt heeft my mijn Lief ghenomen.

+

Wilt ghy treden
 Daer u reden/
 En de waerheyt/
 Door haer claerheyt
 De wech wysen:
 Wilt misprysen
 t'Allen tijen
 Het verblyen
 Boven maten:
 En wilt haten

Het bedroeven:
 Wilt niet proeven
 Hoop mispresen/
 Schuw het vreesen:
 In turbacy
 Zijn sy lacy/
 En verbolghen
 In onrust/
 Die haer lust
 Altijt volghen.

+

Des nakenden ouderdoms weest ghedachtich//altijt/
 Soo en laet ghy gheen stonde te vergheefs passeren/
 Terwijl ghy tijt hebt niet stofachtich//en zijt/
 Maer leert en ghebruycktse in u jeuchts floreren
 Want ghelijck des waters vloedten descenderen
 Alsoo gaen de jaren snellijck voort aen:
 En gelijck ghy gheen wat er moocht doen wederkeeren/
 Soo en comt gheen uur weder die voorby is gegaen:
 Dus hebt acht op u tijt/ wiltse gade slaen:
 Want seer haestich verlopen u stonden en jaren/
 En volghen nae soo goet niet/ als d'eerste waren.

GRAFSCHRIFT OP DIRK VOLKERTSZ. COORNHERT

Nu rust
 Diens lust
 En vreught
 Was dueght
 En 't waar
 Hoe swaar
 'tOok viel.

Noch sticht
 Zijn dicht-
 Geschryf:
 Maar 't lyf
 Hier bleef;
 God heef
 De ziel.

++

ADRIAEN VALERIUS? (gest. 1625)

'TGEWEEN, 'TGEHUYL, 'TGEKRYT

'tGeween, 'tgehuyl, 'tgekryt, op dees tyt,
 Gaet nu Heer, evenseer weder aen,
 Het arme volck, o God! wert bespot
 En gehoont, niet verschoont van Maraen.
     Hy slaet en moort, vernielt verstoort,
             Verdruckt, benout,
             End' spaert noch jong noch out.

Gelyck een doller Zee van de Ree
 Tiert en baert, en vervaert alle man,
 Soo woed oock desen bul, die als dul,
 Plaegt en druckt, ruckt en pluckt, waer hy kan,
     En maect het Land vol moort en brand;
         Daer 's niemant vry
         Schier van zyn tyranny.

Hy grypt en grabt int goet, en int bloet
 Daer hy weet, dattet breet is, en meest;
 Syn balg is nimmer vol, maer gantsch hol,
 Ruym en wyt, en altyt so geweest.
     Doch noch op 't eynd, eer dan hy 't meynd,
         Hy daer van al
         Syn loon noch krygen sal.

WEEST NU VERBLYT

Weest nu verblyt,		't Weer vriend'lick blickt,
Te deser tyt,		Elck is verquickt,
Wie dat ghy syt,		Dat 't God soo schickt,
Over is nu 's nachts droev' duysteren		En ons de Sonne vrede dus geeft
Al onse plagen	[schyn;	Tot een bevryding
In blyde dagen		En tot verblyding
Verandert syn.		Van al wat leeft.

Als alles haest
 Was op syn quaest,
 Was God ons naest,
 Syn hulp, Syn heyl, Syn schut Hy tot
 Laet ons Hem loven, [ons send.
 Die daer van boven,
 De saeck dus wend.

'T SPAENSCH E GEDROCHT MET HAER GESPUYS

't Spaensche gedrocht met haer gespuys
 Quamen met een groot gedruys
 Voor Oostende
 Met haer bende,
 Die daer rende om de stad,
 Schoten de wallen bynaer plat.

Maer die van binnen pasten oock
 Wat te raken int gesmooch,
 En sy schoten
 Onverdrotten,
 Dat de klotten treften wel
 Menig jong, kloeck en fraey gesel.

Mynden en stormden gantsch verwoet,
 Spaerden oock geen menschen bloet,
 Om te dwingen,
 En te bringen
 Sonderlingen na haer sin,
 Dese daer uyt, en zy daer in.

Trommel en fluyt en oock trompet
 Hoorde men seer soet te met;
 't Vroylyck wesen
 Werd gepresen,
 Al wast vreesen noch so groot;
 In blydschap werd verwacht de doot.

't Is waer, de stad werd Spanjaerts prooy;
 Laat hem wesen daer met mooy:
 Ons op heden
 Syn vier steden
 Weer met vreden aen ons land
 Daer voor gebracht tot synder schand.

MERCK TOCH, HOE STERCK NU IN'T WERCK SICH AL STELD

Merck toch, hoe sterck nu in't werck sich al steld,
 Die t'allen ty soo ons vryheyt heeft bestreden.
 Siet hoe hy slaeft, graeft en draeft met geweld,
 Om onse goet, en ons bloet, en onse steden.
 Hoor de Spaensche trommels slaen!
 Hoor Maraens trompetten!
 Siet hoe komt hy trecken aen,
 Bergen te besetten.
 Berg op Zoom, Hout u vroom,
 Stut de Spaensche scharen;
 Laet 'sLands boom, end' syn stroom
 Trouw'lyck toch bewaren.

'tMoedige, bloedige, woedige swaerd
 Blonck en het klonck, dat de voncken daer uyt vlogen.
 Beving en leving, opgeving der aerd,
 Wonder gedonder, nu onder was, nu boven,
 Door al 't mijnen en 'tgeschut,
 Dat men daeg'lycx hoorde;
 Menig Spanjaert in zyn hut

In syn bloet versmoorde,
 Berg op Zoom hout sich vroom;
 'tStut de Spaensche scharen;
 'tHeeft 'sLands boom en syn stroom
 Trouw'lyck doen bewaren.

Die van Oranjen quam Spanjen aen boord,
 Om uyt het velt als een helt 't geweld te weeren;
 Maer also dra Spinola 'theeft gehoord,
 Treckt hy floecx heen op de been al syn heeren.
 Cordua kruid spoedig voort,
 Sach daer niet te winnen;
 Don Velasco liep gestoort:
 'tVlas was niet te spinnen.
 Berg op Zoom hout sich vroom,
 'tStut de Spaensche scharen;
 'tHeeft 'sLands boom en syn stroom
 Trouw'lyck doen bewaren.

↔

BERTELMEUS BOECKX (± 1600)

EEN ANDER LIEDEKEN

Aenhoort doch mynen noot,
 O Heer, aenhoort myn kermen.
 Van deuchden ben ick bloot,
 Myn sonden syn seer groot.
 Door Cristus bitter doot,
 O Heer, wilt my ontfermen,

Mynen tyt heb ick verquist,
 Myn jeucht heb ick versleten,
 Op sterven niet gegist,
 Maer meynen heeft my gemist.
 Al door des vyants list
 Heb ick Goedts wet vergeten.

U liefde my verkoos,
 Dat moet ick hier bekennen.
 Den vyant is seer loos,
 De werelt trekt altoos;
 Natuer die is seer broos:
 Si laet haer saen verwinnen.

In myne Jeucht
 Doe steld'ick't al int wilde.
 Cleyne achte ick op die deucht,
 Maer stont naer aertsche vreucht,
 O Heer, diet al vermeucht,
 Troost my, ghy syt so milde!

Alle myne natuer
 Is tot ondeucht genegen.
 Weldoen valt my so suer,
 Daerom ist dat ick truer,
 Want Goedts geboden puer
 Die duncken my swaer wegen.

D'aertsch goet heb ick bemint.
 Al stichten ick Goedts toren,
 Ick en hebs niet wel versint,
 Soo seer was ick verblint.
 O Vader, ontfermt u kint
 En laet mi nier verloren.

Och waer ben ick gedwaelt
 Al van den rechten pade?
 In deuchden heb ick gefaelt,
 Van sonden ben ick deurstraelt,
 Myn schult blyft onbetaelt.
 Ick bidde u, Heer, om genade.

Al met den publicaen
 Staen ick beschaempt van verre.
 Al heb ick veel misdaen,
 Ghy hebt voer my voldaan,
 O Heere, wilt my ontfaen,
 Al ist dat ick . . . merre.

Prince

Prince, daert al voer beeft,
 Ghy moecht myn lyden boeten,
 Al hebbe ick lange gesneeft;
 Daerom my therte beeft.
 Alle myn schult vergeeft.
 Ick val u, Heere te voete.

♦♦

JOHANNES STALPAERT VAN DER WIELE (1579—1630)

ONSER L. VROUWE FEEST

Gegroet/ gepresen/
 Gelooft moet wesen
 De Hemelsche Princesse.
 Die als een roede
 Quam uyt den bloede
 Van 't Koninglijcke Iesse.
 't Was Anna diez' ontfingh:
 Maer vry van sonde.
 Noyt ongehoorder dingh!
 Des ick met vreughden singh
 Een gaef soo sonderlingh/
 In haer bevonden.

Maer sulcks gegeven/
 Most sulcks oock leven
 Tot tucht/ en tot exempel.
 Des sy besteden
 Haer teere leden
 Ten dienst gingh vanden Tempel.
 Van haer drie jaren oud/
 Op Goods begeeren/
 Als een Olijven hout
 Geplantet/ en bedouwt
 In 't aengename woud
 Van 't huys des Heeren.

Sy wierd geboren/
 Maer uytverkoren
 Van Gode tot een Moeder:
 Die vijftien jaeren
 Daer na sou baren
 Heer Iesvm, den Behoeder.
 Recht als den dageraet
 Het licht der Sonnen
 Al rijsende voorgaet:
 Heeft op gelijcke maet
 De wereld/ t'haerder baet/
 Dit kind ghewonnen.

Hier na ontmoete/
 Beneegh/ begroete
 Haer d'Engel/ vol van gracy.
 Des s'haer verneerde/
 En consenteerde
 In Godes Incarnacy.
 O eer! o weldaed groot!
 O vreemt mirakel!
 Den winner vande dood/
 Quam tot de Iesse loot/
 En maeckte van haer schoot
 Sijn Tabernakel.

Des hy voort spoorde/
 Met stille woorden/
 Sijn Moeder na de wegen:
 Daer hy sijn looper/
 Sijn vriend / sijn Dooper
 Sou geven d'eersten segen.
 Helaes! Elysabet
 Gods trouwe Deeren/
 Riep: blom van Nazaret!
 Van waen heb ick te bet/
 Dat g'op mijn snoodheyd let
 Moeder des Heeren?

Voorwaer met reden.
 Maer als verleden
 Den tijd was / die te voren
 Den soon des menschen/
 Na lange wenschen/
 T'erschijnen had verkoren;
 Vol baerde sonder rou/
 ('t Reyn onvermindert)
 De suyverste Jonckvrou:
 Recht als des Hemels dou/
 Een vlijsen laten sou
 Gaef onbehindert.

Mijn siel vermeerde
 Den lof des Heeren;
 Songh hier de Maegd der Maegden.
 Hoe veel te reynder/
 Soo veel te kleynder.
 Des sy haer gaefheyd waeghde/
 Wannears' haer offerand
 Ten tempel dede/
 Met Duyfjes inde hand/
 Alsof het dierste pand
 Van d'ongeraeckte stand
 Haer waer ontgleden.

Geluck gewerde/
 Geluck volherde
 Met u / vruchtbare Moeder!
 Ghy won te gader
 Uw' Soon / uw' Vader
 Uw' Schepper / uw' Behoeder.
 Maer wat een hoogen stee
 Hebt ghy mids desen
 In 's Hemels rijke vree?
 Maegd / witter als de snee!
 Deylt toch een weynigh mee
 Uw' arme wesen.

SINTE ONESIMUS, BISCHOP VAN COLOSSEN

Philemon end' Onesime,
 Die Paulus alle bey gewonnen/
 In Christus Tempel blincken dee
 Niet anders als twee held're Sonnen/
 Schijnd en licht // stijft en sticht // beurdt en richt
 Weer op door uw' gebeden
 Gods Autaer // 't welck de schaer // van Gommaer
 Jammerlijck heeft vertreden.

Ghy hebt toch 't leven alle bey
 Door Gods genae daer voor gelaten/
 Verkrijgt ons dan een vry geley
 Om weer te gaen door d'oude straten/
 Hier na tracht // hier op wacht // dagh en nacht
 Al 't Christelijck verlangen/
 Van de gheen // die gebeen // met gheween
 Storten voor haer gesangen.

Uw' Autaer Heer der Heeren kracht/
 Daer 't Tortelduyfken in te nesten/
 En 't Musken in te schuylen placht/
 Geeft ons eens weer ten langen lesten/
 End' of ons // eenigs sonds // hands of monds
 Misdaed / hier in waer tegen/
 Heer soo laet // uw' genaed // ons misdaed
 In desen overwegen.

Bysonder op den dagh van heen/
 Wanneer wy 't leven en de wercken
 Geheugen van die voor u le'en
 De dood in 't middel uwer Kercken/
 Iesv Heer // lief en teer // was u d'eer
 Die u de Martelaren
 Deden an // wilt ons dan // door hen van
 't Autaer verlies bewaren.

SINTE SILVINUS, BISCHOP VAN TARUANEN

Oude Bisdome van Terwanen,
 Nu genoemt na Sint Omeer,
 Houd niet af tot prijs end'eer
 Uw' landsaten te vermanen/
 Op dat s'immers danckbaer zijn
 Gods gena voor Sint Silvijn.

Sint Silvijn die van Tolosen
 Was ghekomen aende kant
 Van 't Noord-weste Vlaemsche land/
 Om daer Leeljen / om daer Roosen
 Voort te teelen / sulcks den Hof
 Christi baerd tot Godes loff.

Och! wat kreegh de Vlaemsche Nacy
 Door de overkomst van
 Een soo aengenamen man
 Wel een rijcke schat van gracy/
 Hoe bewassen / hoe beplant/
 Saghmen stracks het Vlaenderland?

Dorre heyden / droge duynen/
 Daer te vooren noyt en wies/
 Als een dijstel / als een bies/

Lagen als geblomde Tuynen/
 Groeyden / bloeyden na de wijs
 Niet dan van een Paradijs.

En hoe kond't oock minder wesen/
 Daer met woorden / daer met werck/
 Leerde sijn bevole Kerck
 Een Prelaet soo uyt gelesen?
 Die geen weelden / die geen schat
 Anders als in God en had.

Hy gebruyckte veertigh jaren
 Geenderhande kore-werck/
 Als het geen hem Christus Kerck
 Deed bedienen van d'Autaren/
 Doch verwesendt in een kost
 Van hem die ons heeft verlost.

Maer om tijdtelijck te leven/
 Was den goeden man genoegh/
 'tGeen van selfs de aerde droegh.
 Dese placht hem oock te geven/
 Slaepstee op haer harde schoot/
 Als tot slaep hem drongh de nood.

Dit was 't leven van Baptiste,
 Goe Silvine! met den welck'
 Ghy nu drinckt uws Heeren Kelck/
 Want die hier de weelde misten/
 Hebt nu voor 't verspaerde lot
 't Aldersoetste lust genot.

Doet het ons met u genieten
 Door de gunst van u gebed/
 Des zijn wy na Godes wet
 Weer tot alderley verdrieten/
 Die den Hemel ons opleyt/
 Willigh/ duldigh/ en bereyd.

SINTE IUTTA, DIENST-MAEGD VAN S. ELIZABET

Iutta die met trouwe handen/
 Onbedwongen/ onbesmet/
 Diende Sint Elisabet,
 Vyerdmen inde Duytsche landen/
 Daer haer lichaem wort bewaerd/
 Op den driemael sesten Maert.

Des soo holpse haer meestersse/
 's Morghens vroegh/ en 's avonts laet/
 Met ontsteken caritaet.
 't Was in wonden te ververssen/
 't Was in kancker/ 't was in pest/
 Iutta Maged deed'haer best.

't Was een dienst-maegd; maer in Gode
 (Soo ons Paulus heeft berecht)
 Isser tusschen Heer/ en knecht/
 Tusschen meester/ tusschen bode/
 Tusschen vrou/ en tusschen meyt/
 Na de siel geen onderscheyd.

't Gast-huys was haer Bruylofs-kamer.
 Och/ sprack sy/ wie sou hier veur
 Wenschen d'alderhooghste keur!
 Dit's mijn rust-plaets; geen bequamer.
 Want 't is Iesvs die'k hier in
 Dese krancke leden vin.

God is een gemeenen vader/
 Over knaep/ en over Heer.
 En sijn Soon heeft min noch meer
 Ons door 't cruys verlost te gader/
 Sonder scheel te maken van
 Kleyn of groot/ of wijf of man.

Hier voor sal hy my eens seggen:
 Met een wel beleefden danck/
 Ick was sieck/ end' ick was kranck;
 En ghy hebt mijn le'en doen leggen
 Met uw' vrou Elizabeth
 Op een sacht gespreyde bed.

En gelijk hy/ in dit leven/
 Hen bemind heeft all' gelijk:
 Sal hy oock in 't Hemelrijck
 Hen gelijke glory geven//
 Na den dienaer of den Heer
 Heeft gearbeyd min of meer.

Ick had sweeren/ ick had wonden/
 Ick vergingh van Lazery/
 En ghy hebt van herten blij/
 My gepleystert/ en verbonden.
 Komt ontfangt dan voor uw' loon/
 's Hemels alderrijkste kroon.

Hier van Iutta wel versekerd/
 Diende met een vast betrou/
 Van te samen/ met haer vrou/
 Eens geschotelte/ eens gebekert/
 Eens te werden aengedient
 Van haer alderbesten vriend.

Veel gelucks moet u geworden
 Iutta! met u rijck besit.
 Als ghy maer ten Hemel bid:
 Dat wy in't geloof volharden/
 En met deugd/ die daer op past/
 Hoep en segen maken vast.

SINTE OSWALDUS, KONIGH VAN ENGELAND

Oswald! die van uw' gebeent/
 D'eer verleent
 Hebt aen onse Neder-landen:
 Voeght uw' aengenaem gebed/
 Al te met
 Voor ons / by uw' lieve panden.

Dis toch van God / te hans/
 Rijcker krans
 Op het saligh hoofd gegeven:
 Als wel was de Konincks-kroon
 Vanden Throon/
 Die ghy droeght in 't aerdsche leven.

Beda schrijft / en 't is oprecht:
 Dat Goods knecht.
 Na veel loffelijcke daden/
 Door een konincklijke dood/
 Tot de schoot
 Is gekomen van genaden.

Als hy over Tafel sat/
 En vergat
 Hy den hongher niet der armen.
 Ja / soo 't scheen / zijn gansche vreughd/
 Was de deughd
 Van sich over hen 't ontfarmen.

Dat noch nu noch nimmermeer/
 Koninck Heer/
 Een soo milden hand verdroge.
 Maer van God gebenedijd
 T'alder tijd
 Blijf / om d'armen mee te dooghen.

Dus soo riep den Bisschop / doen
 Hy ter noen/
 By den Koningh was geseten:
 En hem schier 't geheel gelagh/
 Stieren sagh
 Aen den armen om te eten.

's Bisschops woord en gingh niet mis/
 Neen 't ghewis:
 't Was aen d'errem wel te mercken/
 Die te Bedaes tijden / gansch;
 Ja te hans
 Noch bewaert word inder Kercken.

Datmen dan op huyden vry/
 Danckbaar zy/
 Gode d'alderhoogsten Vader.
 Die Oswaldum heeft geloont/
 En ghekroont/
 Met zijn Zoon en Geest te gader.

SINTE VICTOR MET SIJN 330. GESELLEN MARTELAREN
 VAN SANTEN

Victor! in 't Neerduyts Zeger;
 Verwind door uw' ghebed/
 Het vyandlijcke legher/
 't Welck ons van Godes wet
 Gestadigh soeckt te dringen/
 Door list / of door gheweld.
 Op dat wy moghen dwinghen
 Haer maght te huys / te veld.

Het legher / segg'ick weder/
 Van wereld / vleesch / en hel:
 Daer voor wy al te teder
 Van ziel sijn / en van vel.

Ten zy dat Goods genade
 Ons door uw' mond verbeen/
 Vergun / met vrome daden/
 Haer boosheydt te vertreen.

Uw' voornaem is Victory;
 Uw' bynaem is Modest.
 Goods segghen is de glory
 Zoo van 't gemeene best/
 Als oock van yder mensche.
 Wilt ghy dan ons bystaen/
 Zoo'n kan't niet dan na wensche
 Met kleyn en groot vergaen.

Mids welcken wy versoecken	Bewaerdtsē / door uw' seghen
De gunst van uw' gebeen;	In 't Catholijck gheloof;
End' oock van all'uw' kloecke	En niet te min oock teghen
Soldaten / die gheleen	Den goddeloosen roof
Te gader binnen Santen,	Der geenre / die Hervormers
Drie honderd dertigh sterck /	Der Kercken zijn ghenomt:
Ons hebben daer doen planten	Maer die den naem van stormers
De blom van Christus Kerck.	Der Kercken eer toe komt.

SINTE GRATIANUS, MARTELAER VAN AMIENS

Genade / o Heer! genaed' / en geen recht.
 Gheeft gracy / door Gratianum uw' knecht.
 Die voor u gestreen // die voor u geleen
 Heeft des doods ghewicht;
 Swaer en dierbaer in u ghesicht.

Daer over uw'naem zy eeuwighen danck.
 Maer nademael wy zijn breuckel en kranck;
 Soo versoecken wy // op het jaer-ghety
 Van uw' Martelaer /
 Hullip en bystand in ons ghevaer.

Maer hullip / die ons soo vooren soo na /
 Vervorder ter deughd / behoede voor scha /
 Door verlichte sin / door verweckte min;
 En verwonnen vleesch /
 Blijven doe in een heylighe peys.

Peys / segg'ick weer / die de wereldsche maght
 Met alle haer weelden noch noyt en braght.
 Peys / die al het soet / van het aerdsche goed /
 Soo te boven gaet;
 Als d'aerde vanden Hemel staet.

Hier over geeft my uw' seghen / o Heer!
 End'of het gheviel / dat ick immermeer
 Uw'gena vergat: soo versoeck ick / dat
 Dese my weer treck;
 End'uyt de slaep der sonden weck.

Wat heb ick voor u begeert op de aerd?
 Wat hebby voor my ten Hemel ghespaerd?
 O God mijnder ziel // d'heele wereld is yel /
 Al haer weelden en goed /
 Is anders toch niet als ebb' en vloed.

Wie sou soo los dan van hersenen zijn/
 Dat hy het besit van de Hemelen dijn/
 Verquanselen sou // met een beel-berou/
 't Welck hem / als een pier/
 Eeuwigh sou knagen in 't helsche vyer.

Dat uw' voorkomende gracy / o Heer!
 Een blindheyd soo groot / van mijn' ydelheyd weer.
 Besit ghy daerom // als in eygendom
 Mijn sin / en mijn hart;
 Dat het noch wereld / noch hel en verwardt.

Prins Iesv! gunt my 't geley van uw'hand/
 In alle mijn paen / te water te land.
 Op dat ic eens raeck // door 't licht van uw'baec/
 Ter haven / daer ghy't
 Met uw' schoon wesen alt' saem verblijdt.

SINTE NICOLAES, BISSCHOP

Wy vyeren heden // Na d'oude seden
 Der Katholijcker Kercken:
 Tot Godes glory // De goe memory/
 En d'aengename wercken
 Van Nicolaes, den vrind
 En knecht des Heeren.
 Komt al die God bemindt:
 Komt die de deughd besindt;
 Want hier is 't dat men vindt
 Van beyds te leeren.

Ja 's Woendaeghs mede // Om d'eyghe
 Hoe seer hy quam te dorsten [reden/
 Zagh m'hem versterven // Zagmen hem
 Zijn moederlijcke borsten: [derven/
 Tot dat nu was geswight
 De strael der Zonnen.
 Wie 'n werdt hier niet gesticht
 In een soo vroeghen licht?
 Gaet voort / o heyligh wight!
 G'hebt wel begonnen.

Van d'eerste jaren // (Naer ons verclaren
 De sekerste getuyghen)
 Heeft hy de lasten // Van 't Christen
 Beoeffend oock in 't suyghen. [vasten
 Want siet / het soete lam/
 't Welck t'and'ren tijden
 Zijn noodigh voedsel nam/
 En soogh maer eens de mam
 Zoo dick den Vrydagh quam/
 Om Christus lijden.

Maer watte gunsten // Maer watte kun-
 Van milde caritaten? [sten/
 Daer ghy d'armoede // Mee quaemt ver-
 Om d'eerbaerheyd te baten. [goeden/
 Een voorschrift al te claer.
 Voor Godes tempel.
 't Welck om te volgen naer/
 Te recht van jaer tot jaer/
 Aen al de Christen schaer/
 Staet tot exempel.

Maer / och! de tuchten // Vergaen / ver-
vluchten

Ons 'tsamen met de eeuwen.

Men gaf voor desen / Aen d'arme weesen /

En d'ongetrooste weeuwen.

Nu werd de schoe vervult

Van nicht / van neve /

Met silver en verguld /

O Christen! 't is uw' schuld.

Toont eerst uw' mede-duld

Aen 't arme leven.

Geeft geld / geeft panden / Met milde
handen /

Geeft koussen / en geeft schoenen.

Geeft kost / geeft kleeren // Om u des

Genade te versoenen. [Heeren

De winter naeck / helaes!

Geeft wol / geeft webbe /

En Sinte Nicolaes

Zal u voor brood / voor kaes /

Het Hemelsche solaes

Weerom doen hebben.

O wonder-wecker! // O nood-verster-
Verlosser der gevangen! [cker/
Wilt ons bevryen / Van Ketteryen /
Gelijck ghy over langhe
Te Nicen hebt gedaen
In 't groot Synode.
Op dat wy onbelaen
Van dolingh / blijven gaen
In d'oude heyre-baen
Van Goods geboden.

♦♦

SIMON VAN BEAUMONT (1574—1654)

Waertoe te gaen door verre Landen dwalen,
Verslijten tijd, geld-quisten, breecken wind?
Die sonder moeyt' en kost in Holland vind
Dat noodigh is, wat hoeft hy 't verr' te haelen?
Als men al heeft gheleert de tael der Walen
Hoe Engelsch praet, of Spaensch, een vrou of kind,
En datmen 't huys gekomen wel versint,
Weetmen in Duytsch sich nauwlijcks te vertalen.
Een wulps gelaet, een valsch bedeckt gemoedt,
Hoererens lust, een dert'le quispel-voet,
Een tongh gewent tot vloeck en laster-reden,
Sijn het çieraet dat Napels, dat Parijs,
Dat Roome geeft . Hollander, sijn ghy wijs,
Blijft t'huys, leert wel 'sLands-recht, ghebruyck en seden.

♦

Eerbaerheyt eerst voor al, daertoe volmaeckte seden,
 Lieflijcke soete spraeck, beleeftheyt, end' daer by
 Jonckheyt, bevallicheyt, een wesen altijd bly,
 Schoonheyt soo van ghedaent, als wel ghemaeckte leden,
 Al watmen wenschen mach aen yemant hier beneden
 Bevindt men al in u, Princes, daer mede ghy
 Treckt met een soet bedwanck onder u slaverny
 Het hert van al de geen' die u maer sien gaen treden.
 De Majesteyt van een, die u van naem ghelijck
 En ongelijk van staet, grootmachtich in haer rijck,
 Voert, groote Koningin, de scepters en de kroonen.
 Recht seggh' ick mijnen sin, indien aen my de keur
 Yemand gaf, waer my niet soo lief, als dit getreur,
 So ghy mijn soete pijn met uwe gunst wilt loonen.

WEL-COOM-GEDICHT AEN JONCK-VROU ANNA ROEMERS

OP HARE OVER-COMSTE IN ZEELANT 1622

Sonnet

Ghy heerscher van de Zee, Neptun, wilt nu de baren
 Doen liggen stil en vlack, en houden in den bant
 De winden Noort, Zuyt, West, dat sy het Zeeusche lant
 Met haren rouwen storm niet vreeslick en vervaren;
 Want in een plancken hol komt met ons overvaren
 Een kostelick juweel, een onwaerdeerlick pant,
 Een maecht, wiens eer en roem, verspreyt aen elcken kant,
 U hoochlijck heeft verplicht haer schip wel te bewaren:
 Sy sal tot uwer eer doen klincken hare stem,
 En met een soet ghesang het danssende gheswem
 Van u Zee-Nymphen al doen gaen voor onsen steven.
 Maer als u wil of macht ontbraeck tot haer gheluck,
 Soo sal sy bergen noch op der Delphynen rugh,
 Meer als Arion deed', haer end' ons aller leven.

++

PETRUS SCRIVERIUS (PIETER SCHRYVER, 1576—1660)

OP PLUTARCHUS LEEVEN DER DOORLUCHTIGE GRIEKEN
 EN ROMEINEN

Dit Boek is een Tooneel, daar in *Plutarchus* 't speelen
 Stelt van veel duyzenden van menschen goedt en quaad,
 Bekleedt met deugd, ondeugd, in hoog' en laagen staat;
 D'een speelt tot lof en eer, geen' and're schande heelen.

Aanschouwt dan, Leezer, de gedaante van zoo veelen;
 Hun woorden hoort, en hunne daaden wel verstaat:
 Doorgrondt hoe zy verhoogt, verneêrd zyn en versmaadt,
 En door des hoogmoeds windt als kaf verstrooyt in deelen.
 Maar in het droef-spel van zoo menig vreemdt geval,
 Ziet, hoe de groote Godt, een Rechter over al,
 Het waar' behoedt, en straft de loogen, slaat in toomen
 Den opgeblaazen, dus 't geslacht' der menschen plant,
 En wil dat groot en kleyn buygt beevend' voor zyn handt:
 En zegt door deez', het grootsch der wereldt is maar droomen.

↔

JACOB CATS (1577—1660)

WAT HANGHT HY AEN EEN ANDER MAN, DIE VAN SIJN EYGEN LEVEN KAN

Danck hebt ô wijngaert, oude stam,
 Dat ick een reys soo verre quam
 Dat ick mijn eygen wortel had,
 En soogh voorttaen mijn eygen nat.
 Nu wil ick naer een ander dal,

Daer ick mijn eygen wesen sal.
 De vryheyt is te grooten goet,
 De vryheyt is te wonder soet:
 Wat hanght hy aen een ander man,
 Die van sijn eygen leven kan?

DIE ARM IS, ZIJ VOORZICHTIG

Waerom koomje boven drijven
 Jonge bliccken, kleyne vis?
 Ghy moght beter onder blijven,
 Daer uw eygen wooning is:
 Boven vlieden groote meeuwen
 Met een wonder fel geraes,
 Die gedurigh komen schreeuwen
 Om te grijpen eenigh aes.
 Laet daer groote vissen komen,
 Laetse stijgen in de lucht,
 Die geen grage vogels schromen,
 Noch voor grijpers sijn beducht.

Alderhande kleyne dieren
 Sijn beneden alderbest;
 Daer is 't datse mogen swieren,
 Daer is doch haer eygen nest:
 Als een blicck hem meynt te dragen
 Soo, gelijk een walle-vis,
 Dat sijn voor hem wisse plagen,
 Mits hy knap gevangen is.
 Als een minder meynt te plegen,
 Dat een meerder heeft bestaen;
 Dat is hem gansch ongelegen,
 Want het doet hem t'onder gaen.

EEN RIJK VAN DWANG EN DUURT NIET LANG

Als de most, te nau bedwongen,
 Leyt en worstelt, leyt en sucht,
 Sonder adem, sonder lucht,
 Siet, dan doet hy vreemde sprongen;

Siet, dan rieckt de gansche vloer
 Nae de dampen van de moer:
 Alle banden, alle duygen,
 Die het vry, het edel nat

Hielden in het enge vat,
 Moeten wijcken, moeten buygen
 Voor de krachten van den wijn,
 Hoe geweldigh datse zijn.
 Als een Koningh vrye lieden,
 Op een ongewonen voet,
 Uyt een trotsen overmoet,
 Al te vinnigh wil gebiedien;

Daer en is geen twijffel aen,
 Of 't en moet 'er qualick gaen.
 Strenghe Prinssen, harde Vorsten,
 Die met al te nauwen bant
 Drucken op het gansche lant,
 Doen het al in stucken borsten;
 Want een rijck van enckel dwangh
 Duert gemeenlijck niet te langh.

KREPEL WIL ALTIJT VOOR DANSEN

Lestmael quam ick in een velt,
 Daer een yder was gestelt
 Tot een uytgelate vreught,
 Nae de wijse van de jeught;
 Jonge lieden van het landt
 Songen, sprongen handt aen handt:
 Yder maeckte groot geschal,
 Yder was'er even mal;
 Doch van allen was'er een
 Met een krom, een krepel been,
 Met een plompen stompen voet,
 Die had veëren op den hoet,
 Die was voren aen den dans,
 Die was by den rosen-krans,
 Die was om en aen de mey,
 Die was leyder van den rey;
 Wat men peep, of wat men songh,
 Krepel hadt den eersten sprongh:
 Al is Fop een rap gesel,
 Al doet Heyn sijn dingen wel,
 Al leyt Jorden mooye Trijn,
 Krepel wil de voorste sijn.
 Maer al was dit in het velt,
 't Is oock elders soo gestelt;
 Want oock by de steedtsche liën

Wort dit menigmael gesien:
 Veeltijts, wat'er wort gedaen,
 Krepel maeckt hem voren aen;
 Krepel is een dapper man,
 Schoon hy niet, als hincken, kan.
 Is'et niet een selsaem dingh,
 Dat een losse jongelingh,
 Dat een onbedreven gast,
 Die het immers niet en past,
 Veeltijts eerst sijn oordeel uyt
 (Schoon het dickmael niet en sluyt),
 Eerst van alle dingh gewaeght,
 Al en is hy niet gevraeght;
 Eerst sal brengen aen den dagh,
 Wat hem op de tonge lagh!
 Vraeght'er iemant, hoe dit koomt?
 Wijse lieden sijn beschroomt,
 Dat'er iet mocht sijn geseyt,
 Dat niet recht en is beleyt;
 Daerom gaense traegh te werck;
 En al met een diep gemerck;
 Maer een geck vol losse waen
 Haest sich, en wil voren gaen;
 Daerom seyt men noch althans:
 Krepel wil eerst aen den dans.

OP 'T VERPLANTEN VAN EENEN BOOM

Een boom die wert verplant, moet, even t'sijner baten,
 Een deel van sijn gewaey en gulle tacken laten.
 Een mensch van God vernieut, die beter dingen wacht,
 Verlaet sijn out gelaet, en oock sijn eerste pracht.

JOHAN VAN HEEMSKERCK (1579—1656)

LIEDEKEN

Terwijl u oogh noch somtijdts Vriendlijck stondt,
 En ick een kus mocht krygen van u mondt,
 VWas niemand so geluckigh hier in 't landt,
 Als ick mijn selven vandt.

Dat is voorby, en nu voel ick mijn hert
 Allenckxkens in een ander net verwert,
 Dat sacht als sijd', my aen een Zieltje bindt,
 't Geen sijns ghelijck naeuw vindt.

Doch of 't gheviel dat d'uyt-gebluste vlam
 VVeer leven kreeg, en weer aen 't branden quam?
 Of d'Oude Min weer in mijn boesem sloop,
 En mijn gemoed becroop?

Hoe wel dat ghy Zijt schichtigh als een Rhee,
 Hard als een Rots, verbolghen als de Zee,
 Sy suycker-soet, en vriendlijck als 't gesicht
 Van 't eerste Morgen licht.

Nochtans met u wensch ick te mogen leven,
 Met u wensch ick mijn gheest te mogen gheven,
 Met u wensch ick, door on-verbroocken VVet,
 Een Dack, een Disch, een Bedt.

♦♦

SAMUEL COSTER (1579—1665)

LOF VAN 'T LANDTLEVEN

Wys zijse die'er begeben,
 Uit woelery der Steeden, en hier
 wenschen
 't Lukzaligh Boere leven,
 In heyloosheit begeert van alle Men-
 De Boer gerust [schen,
 Leeft na sijn lust
 Uit Hofs oneenicheden,
 By sijn gebuuren
 De Vog'len tureluuren
 Hem te vreden.

Hy wil sijn hut niet ruylen,
 Hoe slechtz' ook is, met gulden
 Prinssen Hoven,
 Om datze moeylijk pruilen
 Als d'een in staet den andren gaet te
 Want haer begeert' [boven
 Altijdt vermeerdt,
 En hy heeft goet genoeg
 Hy dankt de Goden,
 En leeft in haer geboden
 Hoeze 't voegen.

Met de deuren van korael
 Daer Cupido heeft zijn sael,
 Daer hy eerstmael is gheteelt,
 Tegen mijne lippen speelt.

En die woorden die mijn hert
 Doen beminnen zijne smert,
 En dat Goddelick verstant
 Dat den hemel heeft geplant.

Doende daer by eenen lach,
 Die niet sachter wesen mach,
 Soeten dief van mijn gemoet,
 Die my levend' sterven doet.

Dat is honich, dat is wijn,
 Dat sal mijn betaling sijn.
 Hier voor, wie 't behaecht of spijt,
 Ben ick mijne vrydom quijt.

AEN DEN HEER AMBASSADEUR IACOB VAN DYCK,

Als den Auteur hem tot een nieu Iaer desen Lof-sanck voor las, int Iaer 1616

De vruchten van de jeucht, de soetheyt van het minnen,
 Een rechte toovery, van ons en onse sinnen,
 Is nu met ons geweest. Ick late Venus gaen,
 En met het blinde kint zijn blinde wercken staen.
 Den hemel eyst het zijn . die selve sal verdwijnen,
 Wanneer den Heer en Vorst als rechter sal verschijnen,
 Beschreven in dit liet. Waer sal de minnaer sijn,
 Die niet en heeft ge[s]maeckt dan Venus soete pijn,
 Als hy den grooten schoot van Abraham siet blincken,
 Gewoon alleen den schoot van Circe te bedincken?
 Het vlees verleyt de siel . het vlees en is van haer
 Niet dan een roffiaen, niet dan een koppelaer.
 Dat leynt haer aen het goet, aen giften ende gaven,
 En doetse naer de pracht en hooge staten draven.
 Iae dickwils is een oog dat vriendelick toelacht,
 Veel stercker als zy self, en altemael haer kracht.
 Neemt dan, vermaerden Helt, wiens sinnen en gedachten,
 Gebonden aen het rijck, een meerder rijck betrachten,
 Den lof van onsen Heer en Koninck allegaer:
 Het eynde van mijn juecht, den inganck van dit jaer.

♦♦

PIETER CORNELISZOOM HOOFT (1581—1647)

Minnaer

Galathea siet den dach comt aen.

Galathea

Neen mijn lief wilt noch wat marren

Tsijn de starren,

Neen mijn lief wilt noch wat marren t is de maen.

Minnaer

Galathea t' is geen maneschijn.

Galathea

Hoe t' is noch geen een geslagen

Wat soud 't dagen?

Hoe? t' is noch geen een, t' en can den dach niet sijn.

Minnaer

Galathea' aenschout den hemel wel.

Galathea

Las! ick sie den dagerade

T' onser shade,

Las! ick sie den daegeraedt de tijt is snel.

Waerom duirt de nacht tot t'avont niet?

Dat wij bleven met ons beyen

Sonder scheyen

Bleven vrolyck tot dat ons de doot verriedt.

Nu Adieu mijn troost en blijft gesont.

Minnaer

Wilt mij noch een kusgen geven

Och mijn leven!

Jont mij nog een kusgen van u blije mont.

Galathea

Och mijn leven coomdijs t' avont weer?

Minnaer

Las u moeder mocht het hooren

En haer stooren,

Maer al sou s' haer stooren ick coom even seer.

Galathea

Och mijn hart hoe raeck ick van u hals?

Minnaer

Las den dach en wil niet lijen

T' langer vrijen,

Danck hebt van u sachte kuskens en van als.

+

Vluchtige nimph waer heen soo snel?

Galathea wacht u wel,

Dat u vlechten

Niet en hechten,

Met haer opgesnoerde goudt

Onder de tacken van dit hout.

Wackere nymph wendt, en siet

Eens te deech van wie ghij vlyet,

Sneller, dan de

Harten van de

Honden die 'r met open keel

Vollegen tot haer achterdeel.

Immer en volge' jck u niet nae
 Met begeerte van u schae,
     Maer van zinne
     Om u minne
 Te verwerven voor de mijn.
 Acht ghij dat groot verlies te sijn?
 Nymphe ghij vlucht al even stuirs
 En ick heb de borst vol vuys,
     Met een kusge,
     Wilge, blusge
 Dat ten deel, en wort bedangt.
 Geefdij dan meer als ghij ontfangt?
 Wildij mij niet dees jonste doen
 Lijdt dan dat jck u slechts soen
     Voor u lippen.

Ghij gaet glippen,
 Denckend' jck sou hier ter stee
 Soenen u hals en oochgens mee.
 Mogelijck kusten ick van als,
 Oochgens, lippens, witten hals,
     En niet trager
     Noch wat lager
 Yet wat poeselachtighs, dan,
 Dertele dier verloor g' er an?
 Alle mijn lust, en boeverij
 Galathea dat sijt ghij,
     Comt wat nader
     Want wat spader,
 Als de jonckheit neemt sijn keer
 Salt u soo wel niet passen meer.

SONNET

Leitsterren van mijn hoop, planeten van mijn jeucht,
 Vermogen oogen schoon in hemels vuyr ontsteken
 Als ghij u vensters luickt soo sietmen mij ontbreken
     Mijns levens onderhout, een teder soete vreucht:
     Want ghij besluit daerin een saligende deucht
 Vriendlijcke vrolijkheit; de Min met al sijn treken,
 Jock, Lach, Bevallijckheit daerinne sijn geweken
     En wat ter werelt is van wellust en geneucht.
 Natuire die daer schijnt in droeve damp begraven,
 Doort missen van u glans, betreurt haer rijkste gaven,
     Die gh' altesaem besluit in plaets soo nau bepaelt,
 Doch nau en is sij niet, gelijk het schijnt van buiten,
 Maer wijt en woest genoeg om alles in te sluiten,
     Daer sich mijn wufte siel soo ver in heeft verdwaelt.

+

Amaryl de deken sacht
     Van de nacht,
 Met sijn blaeuwe wolken buijen,
     Maeckt de werelt sluimerblind
     En de wint
 Soeckt de maen in slaep te suijen.
 Sien jck Oost of Westen heen,
     In t gemeen,
 Raên de sterren mij te scheijen
     Van de straet, om slapen gaen,
     En de maen
 Biedt haer dienst mij t' huijs te leijen.

Maer sij driecht mij (soo ick draec
     Niet en gae)
 Achter t luwe bosch te dalen,
     Sal ick al de wech alleen
     Dan betreen
 Bij de duister sterre stralen?
 Neenge seij de Min ick sal
     U voor al
 Gaen geleijen met mijn schichten
     Dus op yemants overlast
     Niet en past;
 En mijn fakel sal u lichten.

Amaryl ick stae hier veur
 Dese deur,
 Sal den dans noch langer duiren
 Daer ghij binnen aen crioelt,
 Noch en voelt
 Dese coude buiten wren?

Min, sij wort u fakel claer
 Niet gewaer
 Door de glasen, noch mijn clachten,
 Maer ick wandel even seer
 Heen en weer.
 Hoe verdrietich valt het wachten.

Maer siet gins, oft ooch oock mist?
 Neen, sij ist.
 Amaryl mijn lieve leven!
 Cephalo van waer comt ghij?
 Vraechdijt mij?
 Troost ick sal u antwoord geven.

C. Kond' jck leven sonder u,
 Ick sou nu
 Niet gaen dolen bij de wegen.
 A. Ach het harte tuichdent mijn
 En ick vijn
 Cephalo ghij comt mij tegen.

C. Schoone siele van mijn siel
 Als u viel
 In u besige gedachte
 Dat ick u ontmoeten sou
 Denckt mijn vrou
 Dat u min die bootschap brachte.

+

Sal nemmermeer gebeuren
 Mij dan nae dese stondt
 De vrientschap van u oogen,
 De wellust van u mondt?

De vrientdschap van u oogen,
 De wellust van u mondt,
 De jonste van u hartgen
 Dat voor mijn open stond

Soo sal jck nochtans blijven
 U eewich onderdaen,
 Maer mijn verstroyde sinnen,
 Wat sal haer annegaen?

Mijn sinnen mogen swerven
 De leijde lange tijt
 Nu sij, mijn overschoone,
 Sijn haeren leitstar quijt.

De schoon borst wt tot tranen,
 Ten baten geen bedwang,
 De traentgens rolden neder
 Van d'een en d'ander wang.

De schoone traentgens deden
 Meer dan een lachen doet,
 Al in sijn hoochste lijen
 Sij troosten sijn gemoedt.

Vrouw Venus met haer starre
 Thans claerder als de Maen
 Bespieden die vryagie
 En sacht mirakel aen.

En hebben teere traentges
 Seijd sij soo groote cracht,
 Waerom en is het schrejen
 Niet in der Goden macht?

De traentges rolden neder,
 Maer de Godinne soet
 Beij liever soud' ick schennen,
 Seij sij, mijn rosen hoet.

En eer sij cond gedogen
 Dat ymandt die vertradt,
 Ving sij de laeuwe traentges
 In een coel rosebladt.

Wat geef jck om mijn rosen
 Of t maecksel van mijn crans.
 Ick sal gaen maken perlen
 Van ongemeene glans.

De tranen werden perlen
 Soo rasch haer twoort ontginck
 Die sij met goudt deurboorden
 En aen haer ooren hinck.

De blancke perlen hielen
 De crachten van 't geweent.
 Sij doen noch in den hemel,
 Dat sij op aerde deent.

GRAFSCRIFT VAN JOFFROUW BRECHIE SPIEGHELS

overleden, den XV van Louwmaendt, des jaers MDCV

Goedtheid zonder laffery,
 Wijsheid zonder hovaerdy,
 Schoonheid zonder zich te haegen,
 Eere zonder roem te draegen,
 Ope borst inzonderheit
 Had zy, die hier onder leit.

CASTIGATIO

VOOR DE POORT VANT SPINHUIS

Schrick niet: ick wreack geen quaedt; maer dwing tot goedt:
 Straf is mijn handt; maer lieflijck mijn gemoedt.

GRAFSCRIFT

VOOR JACOB VAN HEEMSKERCK AMSTERDAMMER

Heemskerck die dwers door 't ijs, en 't ijser dorste streven,
 Liet d' Eer aen 't landt, hier 't lijf, voor Gibraltar het leven.

SONNET

Mijn lief, mijn lief, mijn lief; soo sprack mijn lief mij toe,
 Dewijl mijn lippen op haer lieve lipjes weiden.
 De woordtjes alle drie wel claer en wel bescheiden
 Vloeyden mijn ooren in, en roerden ('ck weet niet hoe)
 Al mijn gedachten om staech maelend nemmer moe;
 Die 't oor mistrouwden en de woordtjes wederleiden.
 Dies jck mijn vrouwe bad mij claerder te verbreyden
 Haer onverwachte reên; en sij verhaelde' het doe.
 O rijckdoom van mijn hart dat over liep van vreuchden!
 Bedoven viel mijn siel in haer vol hart van deuchden.
 Maer doe de morgenstar nam voor den dach haer wijck,
 Is, met de claere son, de waerheit droef verresen.
 Hemelsche Goôn, hoe comt de Schijn soo naer aen 't Wesen,
 Het leven droom, en droom het leven soo gelijk?

SONNET

Geswinde grijsart die op wackre wiecken staech,
 De dunne lucht doorsnijt, en sonder seil te strijcken,
 Altijdt vaert voor de windt, en ijder nae laet kijcken,
 Doodtvijsant van de rust, die woelt bij nacht bij daech;
 Onachterhaelbre Tijd, wiens heten honger graech
 Versloekt, verslint, verteert al watter sterck mach lijcken
 En keert, en wendt, en stort Staeten en Coninckrijken;
 Voor ijder een te snel, hoe valtdij mij soo traech?
 Mijn lief sint ick u mis, verdrijve' jck met mishae ghen
 De schoorvoetighe Tijd, en tob de lange daeghen
 Met arbeit avontwaerts; uw afzijn valt te bang.
 En mijn verlangen can den Tijdtgod niet beweghen.
 Maer 't schijnt verlangen daer sijn naem af heeft gegreghen,
 Dat jck den Tijd, die jck vercorten wil, verlang.

SONNET

Vonckende God, of geest van Godes naeste neven;
 Die hart aen hart met vuyr gesuivert innelijft,
 Waerin uw gouden grif gloejende wetten schrijft,
 Daer niemands wil af schrickt, of tegens denckt te streven;
 Ontternt mijn borst, en bidt de voester van mijn leven,
 Die met een soete windt mijn tedre sinnen drijft,
 Soo lang tot op mijn hart haer ooghe stilstaen blijft,
 Aenschouwen wat daer in is van uw handt geschreven:
 Daer salse lesen mijn eeuwighe slavernij,
 En d' eindeloose macht van d' opperheerschappij
 Die haer verheven deuchdt heeft op mijn siel bevochten,
 Waer voor haer mijn gemoedt nedrighe jonst betóont,
 En haer gesegent hayr met groene cranssen cróont,
 Van eerlijck laurenlof en soete myrth gevlochten.

SONNET

Wanneer de Vorst des lichts slaet aen de gulden tóómen
 Sijn handt, en beurt om hooch aensienlijck wter zee
 Sijn wtgespreide pruick van levend goudt, waarmee
 Hij naere anxtvallicheit, en vaeck, en creple dróómen
 Van 's menschen lichaem strijckt, en berch, en bos, en bóómen,
 En steeden vollickrijck, en velden met het vee
 In duisternis verdwaelt, ons levert op haer stee,
 Verheucht hij, met den dach, het Aerdtrijck en de stroomen:

Maer d'andre starren als naeijvrich van sijn licht,
 Begraeft hij, met sijn glans, in duisternissen dicht,
 En van d'ontelbre schaer, mach 't niemand bij hem houwen.
 Al eveneens, wanneer uw geest de mijne roert,
 Word jck gewaer dat ghij in 't haylich aenschijn voert
 Voor mij den dach, mijn Son, de nacht voor d'andre vrouwen.

NOODLOT

Foelix qui potuit rerum cognoscere causas

Geluckigh die d' oorsaecken van de dingen
 Verstaet: en hoe sij vast zijn onderlingen
 Geschakelt sulx, dat geene leventheên,
 (God wtgesejdt) oyt yet van selven deên
 Oft leên „maer al door ander oorsaex dringen,

Door oorsaex cracht men al wat schiedt siet drijven.
 Waer die te flaeuw geen wercking soud beclijven,
 En oorsaeck zijn geen oorsaeck. Wat gewracht
 Ter wereld wordt, is dan te weegh gebracht
 Door kracht „soo groot dat het niet nae kan blijven.

Elcke' oorsaeck heeft haer moederoorsaeck weder.
 'T gaet al soo 't moet: en daelt van Gode neder.
 Zijn goedthejt wijs vermoghen is de bron
 Daer 't al wt vliet als straelen wt de Zon.
 Hij kon „ en soud waer 't nutst, ons helpen reeder.

AEN EEN NIEUWGEBOREN JONGEN

O jongen, versse vrucht, die wt het slaerprigh leven
 In moeders schoot geleeft, door spooen van den tijdt,
 Die niet in stilte laet, tot ouders vreughde zijt,
 In der zinnen gewoel, en 't waeckend licht gedreven.
 Nu heeft u de geboort aen 't Luck overgegeven,
 Dat school van wissel houdt; de droevighe verblijdt,
 De blijde droevigh maeckt; verheft, en nedersmijdt;
 En tussen hoop en vrees, doet alle sielen sweven.
 Op onversufte moed, de zegherijcke Godt
 Geef u te schutten af, de pijlen daer het Lot,
 In sijn verbolghenheidt u mcede sal beschieten:
 Oock haere gaeven, als 't u mildelijck bedenckt,
 En rijckdoom, wellust, eer, wt volle vaeten schenckt,
 Met danckbaere genoeght, voorsichtigh te genieten.

SANG

Klaere, wat heeft 'er uw hartje verlept
 Dat het verdriet in vroolijkheid scheidt,
 En altijd even beneepen verdort,
 Gelijk een bloempje, dat dauwetje schort?

Krielt het van vrijers niet om uw deur?
 Mooghje niet gaen te kust en te keur?
 En doeje niet branden, en blaecken, en braên
 Al waer 't u op lust een lonckje te slaen.

Anders en speelt het windetje niet,
 Op elsetacken, en leuterigh riet,
 Als: lustighjes: lustighjes. Lustighjes gaet
 Het waertertje, daer 't tegen 't walletje slaet.

Siet d'openhartighe bloemetjes staen,
 Die u tot alle blijgeestigheidt raên.
 Self 't zonnetje wenscht' u wel beter te moe,
 En werpt u een lieffelijck ooghelijn toe.

Maer soo se niet, door al hun vermaen,
 Steeken met vreughd uw sinnetjes aen,
 Soo sult ghij maecken aen 't schrejen de bron
 De boomen, de bloemen, de sujvere zon.

↔

JUSTUS DE HARDUYN (1582—1641)

LIEDEKEN

Roose-mondt, neemt dogh eens acht
 Op de clacht/
 Die ick u droef ontbinde/
 Omdat ick my verr' en wijt/
 Voor wat tijt/
 Van u verscheyden vinde.

Mijn ghepeys en mijn ghedacht
 Dagh en nacht
 Is vol van jaloursije.
 K'peys / ick liggh' hier in t'verdriet
 Al om niet/
 En ghy zijt ghinder blij.

Eenen dagh dunckt my voorwaer
 Wel een jaer/
 Als ick van u moet wesen:
 Die mijn droefheydt en mijn quael
 Altemael
 Alleyne cont ghenesen.

Yemandt el is nu misschien
 Wel ghesien/
 En commen in mijn stede:
 Yemant el u metter daedt
 Naerder gaet/
 Soo ick hier voormaels dede.

Ghelijck den weerhaen oft het riet,
 Dat men siet
 Voor alle winden drijven/
 Is de liefde van een vrouw/
 Onghetrauw/
 Quaelijck ghestelt om blijven.

Fy, jaloursheydt, sot en quaet!
 Van my gaet.
 Mijn lief heeft ander zeden:
 Zy mint my voor groot en kleen,
 Ander gheen;
 En is met my tevreden.

Den spieghel vat wel alsoo licht
 Het ghesicht
 Van een slaeve-moorinne/
 Als hij doet de troinge schoon
 En persoon
 Van een schoon coninghinne.

Zy is een roots onverstelt:
 Die t' ghewelt
 Weerstaet van windt en baeren:
 Zy is een casteel bemuert,
 t'Welck verduert
 Heel leghers en heyr-schaeren.

T'herte van een vrouw voorwaer/
 Wanckelbaer/
 Is min noch meer van binnen:
 Al dat voor sijn ooghen siet
 Metter vliet
 Is het bereet om minnen.

Daerom laet' ick van nu voort,
 Soo 't behoort,
 Mijn claghen staen besijden:
 En wille wachten den dagh/
 Dat ick magh
 Met haer noch eens verblijden.

+

Blind man, die onbeschaemt met u ruyschende liere
 Gaet bedelen u broot nu hier ende nu daer/
 Ghy en leeft niet alleen in teghenspoede swaer;
 K'ben oock mijn ooghen quijt, die ick achte soo diere.

Even ghelijck als ghy, o lierman goedertiere,
 Is ghequetst/ is ghewondt mijns sights ghestraelte claer:
 Maer u mis-rief dat wort gheclaeght int openbaer/
 En t'mijne/ waer ick comm'/ en acht men niet een ziere.

Ghy treurt in armoe swaer/ en ick in droeve smert;
 U lijf-tochte ghy souckt/ en ick troost voor mijn hert;
 Maer niemant/ als van u/ en heeft met my melyden.

En noch is tusschen ons een ander onderscheydt:
 Ghy wordt van eenen hondt ghetrauwelijck gheleydt/
 En ick van een blind kindt/ dat m'alom leydt besijden.

+

O linde loover-rijck/ onder wiens lommer schoone,
 Vliedende t'sonnengloed, ick com nemen mijn rust/
 Geselschap met de liefd'/ die my tot fijnder lust
 Bespottigh heeft ghemaect aen elckeneen ten toone.

Wast op/ wast op/ en draeght tot in des hemels throone
 Den naem, die ick hier snijd' in dijn gheschorste bust/
 Naerdat mijn droeve stem nu moet wesen ghesust/
 Te noemen haer/ die my al dit quaet gheeft ten loone.

Heb ick in u ghesneen den naem van Roose-mond,
 En belght u daerom niet: want in mijns herten grond,
 Met eenen pijl bebloedt/ staet sy dieper gheschreven.

Ghy en sult daerom niet laeten in u saysoen
 Met u ontploken hoofd te staen jeughdigh en groen:
 Maer mijn doorsneden hert sal my ten eynd' begheven.

CLACHTE VAN MARIA BENEVEN HET CRUYS

Schoon boven alle schoone/
 Hoe maght gheschien
 Dat ghy dus hanght ten toone/
 Voor alle lien?

Dat ghy dus hanght ghenaeghelt/
 Vlack in den windt/
 Bereghent en behaeghelt,
 Mijn liefste Kindt?

Ghy, die 'tal hebt gheschaepen/
 Wat vremt bestier!
 Hebdy gheen pleck om slaepen/
 Elders dan hier!

Waer magh u bedde wesen
 Soo fraey beblomt/
 Dat u bruyt uyt-ghelesen
 Soo dickmael romt?

Voor wie de zy dogh maecken
 Dat Lede-kant/
 'Twelck Sestich mannen waecken,
 Met 'tscherp in d'handt?

Ha! 'tHert gaet my ontsincken
 In dit ghesicht.
 Wie sou zulcx van u dincken?
 O eeuwigh Licht!

Wee my, bedruckte Moeder!
 Wee my! wat raet?
 Alst nu/ o mijn behoeder!
 Met u soo gaet!

Sijt ghy dan doot, mijn Sone?
 Ist dan ghedaen?
 Sijt ghy mijn hulp ghewone/
 Dus vroegh ontgaen?

Ach Simeon vol weerden!
 Ach/ Ach! O smert!
 Nu gaen u seven sweerden
 Dweersch door mijn hert.

Ha Cruys! sijt dan gheboghen
 Op dat ick dus/
 Die my dicks heeft ghesoghen/
 Voor oorlof cuss'.

Op dat ick in mijn aermen/
 O zaeligh hout!
 Voor 'tbeste magh verwaermen
 Dit Lichaem cout.

Nu dan/ Spiegghel der menschen/
 Reckt naer u Bruyt,
 (Het sijn dogh al haer wenschen)
 U aerems uyt.

Comt/comt/wilt my gheleyden:
 'Kzal volghen naer.
 'Ken wil van u niet scheyden/
 Lief weder-paer.

Want hier met u te sterven
 Is groot gheluck:
 Daer u te moeten derven
 Waer langhen druck.

LAURENS REAEL (1583—1637)

MAEGHDE-KLACHT

Linde lommer wilt vry melden
 Als mijn Herder hier eens rust,
 Ick uw blaetjes heb gekust.
 Klapt vry bloemtjes deser velden,
 't Geen ick hier aen u beken:
 Ick mijn Herders eygen ben.

Als sijn lammertjes hier grasen,
 Op uw korte soete gras,
 Seght hem ick 'er oock eens was,
 Om mijn lieve lust te asen;
 Seght, terwijl sy knabb'len soet,
 Ick hem vlecht' een Roosenhoet.

Roosen waren mijn gedachten,
 Die ick met mijn hair bewon,
 Toen de stralen van de Son
 My de kleinste hitte braghten,
 Als mijn suchjes drongen voort,
 Sonder dat ick sprack een woort.

Doch de traentjes van mijn oogen
 Borsten uyt door liefds geweldt,
 Rollend' langhs 't begraesde veldt,
 En soo nae mijn Herder vlogen,
 Doen mijn kransje was gereedt,
 Dat aen hem wel was besteedt.

Moght ick nu mijn krans van Roosen
 Stellen op sijn lieflijck hooft,
 Dan sou 't immers zijn gelooft,
 Dat ick d'Herder heb verkoosen;
 En of 't niemandt loven wou,
 Met mijn mondt ick 't zeeglen sou.

Als mijn lief sijn vee gaet weyen,
 En hy op sijn rietje fluyt,
 Andre weymans komen uyt.
 Kan ick laes mijn lust niet peyen?
 Doch 't en waer uyt loutre schaemt,
 'k Sey wat meer dan my betaemt.

Herder doet ghy my niet krijgen
 Daer ick langh naer heb gewacht,
 Soo sal tonge noch gedacht'
 Qualijck langer konnen swijgen.
 Wy verkiesen alsoo wel
 Als een Herder of gesel.

Dickmaels wensch ick my verandert,
 In een lam of geytje teer;
 Want dan sou mijn waerde Heer
 My oock streelen neffens d'ander,
 Als hy doet sijn lieve vee.
 'k Wensch my in 't geselschap meê.

Lieve vee, gedooght mijn quellen,
 Klapt als ghy mijn Herder siet,
 Schaduw klaeght hem mijn verdriet,
 Boomen wilt het hem vertellen;
 Liever ick hem selver spraeck,
 Daer ick arme wicht nae haeck.

Windt, die al 't geboomt doet drillen,
 Seght hem wat ghy hebt gehoort,
 Alles vry van woordt tot woordt;
 Op dat hy mijn klaght magh stillen,
 Ruyscht met sulcken soeten toon,
 Dat ick weêrliefd' krijgh tot loon.

HUGO DE GROOT (1583—1645)

AVONDT GEBEDT

O Schepper van dag ende nacht/ Den duyster door u voort-gebracht/ Bedeckt dit al met sijne vlercken/ Wilt oock alsoo tot deser stondt Door u genade sonder grondt Bedecken onse quade wercken.	Den vyandt is op ons gestelt/ Met loose list en met geweldt: O herder waeckt voor uwe schapen/ Op dat wy vry van boose lust/ En sware sorge wel gerust/ In uwe hoede mogen slapen.
---	---

Wilt alle die gevangen zijn/
Bela'en met sieckten ofte pijn/
Vertroosten in haer droevig lijden:
Als dese loop sal zijn gedaen/
Wilt dan door uwe rust voortaan/
Ons in der eeuwigheydt verblijden.

↔

ANNA ROEMER VISSCHER (1583—1651)

ANTWOORT AAN S. VAN BEAUMONT

OP EEN GEDICHT DOOR DEZEN HAAR TOEGEZONDEN

De min, die vleesch en bloet verteert, Die heb ick lang van my geweert; Een anders luck my niet en wroecht, Want my het mijne wel genoecht, Nae hooge staet ick niet en tracht. Noch ben door laegheynt niet veracht. Ick slaep gerust de nachten lanck,	Ick nut met smaeck mijn spijs en dranck: Verwondert u dan daer niet van Dat ick wat meer weech, als een Man Die staech met sorgen is belaeen, Alleen niet hoe 't sijn Huys magh gaen, Maer die de lasten van 't gemeen Noch boven dien torst op de leen.
--	--

↔

BARLAEUS (CASPAR VAN BAERLE, 1584—1648)

AAN D'ACHTBARE JOFFROU T. ROEMERS.

Thessaliaansche Vrou, die met u soete dichten
Proserpinam vermeucht selfs uijt de hel te lichten,
Ghij hebt de Maen verruckt, ghij hebt de Son ontspoort,
Ghij hebt het starrelicht door uwen glants bekoort.

De puijck van 't Haegsche hoff, van naem en daet Stantvastich,
 Valt u, verlichte Vrou, met duijstre Schaduw' lastich,
 Hij komt, en steeckt u maer een Schaduw in de handt,
 Om van u wederom te krijghen 't licht te pandt,
 De ooghen van u Hooft verdonkert ghij met kunsten,
 En Muijdens heerschappij beschijnt ghij met u gunsten.
 De dwingelant van 't Oost, de geestighe Reael,
 Verheucht hem in u deucht en glinstert door u strael.
 Het raect al uijt syn snor, als ghij begint te spoocken;
 U pen, u tongh, u geest kan eunjer pappiens koocken.
 Doch syn dees' Goden dus hoochwaerdich met u naem,
 Ist wonder dat ick soeck te rijsen door u Faem.

GERBRAND ADRIAENSZ. BREDERO (1585—1618)

VOOR-SANGH

Ick sieje wel, al gaeje snel
 U in het bosch vertrecken,
 O Maechdekijn! u klaar aenschijn
 En kundy niet bedecken

Voor die u mint, myn Lief! ick bint,
 Ay! went u snelle voetjes!
 En ist u wil, so staet wat stil,
 Of gaet ten minsten soetjes!

Laet mijn doch yet verwerven, siet,
 Op mijn lieve geheetjes,
 En schort u gang, die my te langh
 Valt door u vlugghe treetjes!

Komt vlyt u weer by my hier neer,
 In dese groene blaetjes,
 Als wy verle'en, de Sondach de'en,
 Des avonts al wat laetjes.

Als ick noch denck om het ghewenck,
 Om al ons blye kuurtjes,
 Van ons ghevry en hoe dat wy
 Vertelden avontuurtesjes,

Daer wy den tijdt met wierden quyt,
 En van die nieuwe dansjes
 En was daer geen dan ghy alleen,
 Die wan de Roose-Kransjes.

Komt weest niet schuw, 't is hier so luw,
 Vol dichte Eglentiertjes;
 Mijn hart verheught hier door de vreucht
 Van die vrolycke diertjes.

't Wildt danst en springt, 't ghevoghelt
 't Is hier vol blijje lusjes, [singt,
 Waert ghy hier nu, ick segghet u,
 Ghy kreecht wel duysent kusjes.

Ick gis ghy vliet uyt vreesse niet
 Voor dese dreygementjes,
 Maer wilt misschien na hooger sien,
 Of na de jonge ventjes,

Die ghy bekoort en licht verdoort
 Door u beveynsde grilletjes,
 Daer ghy uyt suycht u lust, en buycht
 Haer hertjes na u willetjes.

Wie eens aenschout u hayr als gout,
Of u ghebloosde wanghen
En roode mont, die is terstont,
Al eer hy 't weet, gevanghen:

Die troertigjes en boertigjes
Vloeyen van soete kluchtjes:
Daer ghy wel weet, dat ghy me smeeet
Soo veel verliefde suchtjes.

Want u ghesicht boeyt ons seer licht
In onzichtbaere kluysters
En u schoonheynt ons voort verleyt
Door haer besond're luysters.

En 't is genoeg, ick hijgh en swoegh,
Mijn uytverkooren Troosje!
Ick ben so moe, doet als ick doe,
En rust u hier een poosje.

t'Hert dat ghy neemt, ghy flux ver-
Van alle sijn vriendinnetjes: [vreemt
Mits ghy ons stelt in 't soet ghewelt
Van uwe lichte sinnetjes,

Hoe moochdy mijn so hatich sijn,
So strafjes en soo fiertjes?
Ick sieje wel, al gae-je snel,
'tZijn u dreutsche maniertjes.

LIEDEKEN

Snachts rusten meest de dieren,
Oock menschen goet en quaet
En mijn Lief goedertieren
Is in een stille staat;
Maer ick moet eensaam swieren
En cruysen hier de straat.

Met hoop en vrees bevanghen,
Met een ghestaeghe stryt
Van sorghen en verlangen,
Verwacht ick nu ter tijdt
Van u, myn troost, t'ontfangen
t'Woort daar men lang om vrijt.

Ick sie het swierich dryven,
Ick sie de claare Maan,
Ick sie dat ick moet blyven
Alleen mistroostich staan.
Ach lief wilt my gheryven
Met troostelijck vermaan.

Myn vruchteloos verwachten
Myn commer niet en blust,
Sult ghy my heel verachten,
Och voester van mijn lust?
Maer siet, ick onbedachte
Claagh, nu sy leyt en rust.

Ach Lely hoogh verheven,
Verheven in mijn sin,
Mijn hoope van mijn leven,
Ghewenste schoon Vriendin,
Wilt my, u jonstich, gheven
Een lieve weder min.

Och, slaapt ghy myn behagen,
Dewyl ick doe myn clacht?
Wat baat my dan myn claagen
Nu ghy den dooven slacht?
Ick salt gheduldich draagen,
Ick wensch u goede nacht.

Adieu Prinsesge jeughelijck,
Mijn Vrou van mijn ghemoet,
Adieu en droomt gheneughelijck
En slaapt gerust en soet;
Ach tis my soo onmeughelijck
Te rusten als ghy doet.

SONNET

Sy die mijn hert besit, die schoonste van de schoonen,
Daer van mijn sware smert 't beginsel heeft ontfaan,
Begint een lachend' oogh eylaes op my te slaen,
Soodra de tranen nat haer om mijn wanghen toonen.

Met eene scheetsche lach gaet sy mijn lijden hoonen,
Als ick haer mijn gheween en klachten doe verstaen;
Eylaes, sou mijn dan niet dit quaet ter herten gaen,
Dat sy my met een sucht niet eens en gaet verschoonen?

Dan dit en ist noch niet, 't gheen my op 't hoogste quelt,
Want my behaeght die straf van haer soo soet ghewelt;
Maer och, dit gaet mijn gheest en hert om stucken kloven:

Dat sy my weenen siet en eenen overvloet
Van tranen uyt mijn oogh, nochtans niet wil ghelooven,
Dat sy de oorsaeck is die my dit lijden doet.

AMOUREUS-LIEDEKEN

De Liefd' die myn begeert verveelt
End' oorsaec van myn smerten teelt,
Ja van myns Ziels genuchten,
Ontsteeckt int midden van myn Hert
Een vyer, een oorsaeck van myn smert
End' van soo heete suchten,

Dat 't blind verstant 't welc is in myn,
Hoe wel het lijdt een vreemde pijn,
Niet merckt zyn eygen lijden,
Want siet het queelt, het sterft daer heen,
Het can gantsch geen gheluck betreen
End' 'tnoemt dit noch verblyden.

Helaes! ick voel niet dat de smert
Begint te mind'ren in myn hert,
Als ick by u mach wesen.
'k Moet in u teghenwoordicheyt
Noch 't selfde vreucht end' 'tselfde leyt
Als in u afsijn vreesen.

Hoe soud' dit Hert dan van syn quaet
Ghenesen, d'wijl het selfs de staet
Nau van syn lyen kennet?

Ach Lief, ghy wetet maer alleen
Die deur u schoone, trotse zeen
Al myn gedachten mennet.

Want dit Hert dat wel eer was mijn
Is 't nu niet meer, maer gantschlijc dijn,
Het heeft van u zijn leven,
Het voedt hem in u gonst altijd
End' als het wreetheyt van u lijdt,
Begint het voort te beven.

Dus my doch nu niet meer verbaest,
Maer om my te vertroosten haest,
Hoort doch ws Slaefs gebeden,
Verlicht dit Herte, dat ghy hout
In u gebiedt end' staech benout;
Stelt het doch weer te vrede.

Siet wat ick doe om vasticheyt
Mijns hoops te sien in 't Hert geheyt
Van de gheen dien ick eere.
Siet hoe myn Hert om gonste slooft,
Om Liefd' end' om te syn ghelooft
Van myn Eleonore.

'T vermetel Mahometisch heyr,
Gewapent in haer vol geweyr,
Sou myn Ziel niet verschricken,
Nochtans soo gaet het zitt'ren staech
Om hem naer uwen dienste graech
(Ach lieve lief) te schicken.

Ten is gheen bloote vrees van pijn,
Dien ick voel in myn hert te zijn:
Maer 't is een yvrich haecken,
Ick voel my sonder sterckte neer
Gheslagen, sonder dat ick weer
Hulp van myn vrouw genaecke,

Stelt weer u Ridder in zijn cracht
End' hem doch voor u Krijger acht,
Want hy dient u getrouwe,
Soo ghy hem meer in twijffel hout
End' niet zyn laffe geest herbout,
Men sal voor wreet u houwen.

Wreet salmen u noch noemen dan
End' yeder een sal weten van
Myn trouheyt end' u strafheyt,
Dan salmen my staech geven prijs,
Maer van u singen dese wijs:
Een trotsert hier in 't graf leyt.

Het was een soete schoonicheyt,
Vermengt met bitt're strafficheyt,
Een vrientschap loos, bedeckt doch,
Neen, neen sal myn geest seggen juyst
(Wanneer sy uyt dit Lijf verhuyst)
Haer Liefde na my treckt noch.

Maer Gods wil was ons in de weech
End' de Fortuyn en wou gheen deech
Om ons beyd' te vereenen,
Want sy en wilde niet de hit
Van dese kool dus maecken mit
Haer coude hert gemeene.

ADIEU-LIEDT

Vaert wel mijn Lief, mijn leven:
Hoe kranck is, laes! 't vermoghen by de Menschen,
In Godt bestaet het geven
Van 't luck en heyl, dat wy den and'ren wenschen.
'k Wensch dat de Heer
U wint en weer
En voorspoet gheef in 't varen;
'k Hoop Gods ghenade,
Sal u voor alle schade
Wel bewaren.

O ghy weeldighe vloedden,
Brootdroncken, licht en neetlich vol beroeren,
Wilt met dit buyich woeden
Des noorden wints geen strijt noch oorlog voeren;
O Zuyer Zee,
Van liever lee
Laat doch u rugh doorsnyen;
Wat sy door seylen,
Sal weer sonder verdeylen
't Samen vlyen.

Voor d'Amsteldamsche palen
 Lach 't bruyne Schip met swarte taeckel Touwen,
 Dat mijn Goddin quam halen;
 In plaets van koets, voor 'tpuyck van alle Vrouwen,
 Was 'tvunstich ruym,
 Het witte schuym
 De voor-boech nat bevochten;
     Maer als ghy scheyden,
     Mijn ooghen u gheleyden,
     Soose mochten.

De Son met gouden Stralen,
 Brack met ghewelt door blauwe Wolcken henen,
 De Winden my ontstaelen
 Het Schip en lijf, die allenghs vast verdwenen,
 't Hert wiert als loot,
 Roer-loos als doot,
 Door in-beeldinghs bewelven;
     Naer langh af-sond'ren,
     Soo quam ick met verwond'ren
     Tot myn selven.

U seer verlichte zinnen
 De myne Lief, in alles overstreven,
 Behalven in het minnen,
 Daer moet ghy my de volle prijs af gheven.
 Ick wint in gunst,
 Ghy lief in kunst,
 In wijsheyt en in reden,
     In aengheboren
     En eyghen selfs vercoren
     Brave zeden.

Ghy die uyt soute baren
 'tVlam-vierich hoofd onuytghedooft liet blijcken,
 Schift doch de gryse schaeren,
 Voor 't driftigh Schip laat golven angstich wijcken,
 Blancke Goddin
 Voert mijn lief in
 De wel ghewenschte steden
     En brengt mijn Vrouwe,
     Gheluckich en behouwe,
     't Huys met vreden.

Al wat een Mensch can dencken
 Om aen syn Vrient of waarde lief te gonnen,

Dat soud ick, troost, u schencken,
 Waer 't Godes wil het selfde my te jonnen.
 Ach! denckt om my,
 Als ick aen dy
 Met yverich verlanghen:
     Al mijn ghedachten,
     Die snacken en verwachten
     U 'tontfanghen.

KLAEGH-LIEDT

Moy Aeltjen is 't soo haest vergheten
 Myn lang vervolg van dagh en nacht?
 De schoone tijd die 'k heb versleten
 En met u wil heb door ghebracht
     In vriendelijckheydt,
     In vrolijckheydt,
     In vryicheydt
     En soeticheydt van praet,
 Van 's nachts tot 's morghens en des
                                     avonts laet?

Myn Vrienden smaet en 's Vaders toren,
 Die heb ick om u, in 't begin,
 Met sware dreyging moeten hooren:
 Maer 't ging soo haest my uyt als in,
     Dat bleeck soo dick,
     Wanneer als ick
     Een blinck of blick
     Van u schoon oogen sach,
 Soo bleef ick by u den geheelen dach.

Hoe dick nam ick u ted're handen
 En druckten s' aen myn slincker borst?
 Daer my het binnenst scheen te branden
 Van 't geen dat ick nauw spreken dorst:
     Daer wenst' ick myn
     Een vensterkijn,
     Van Kristalijn,
     Of van fijn spieghel glas,
 Dat ghy mocht sien, hoe ick te moede was.

So 'k by myn hart had konnen komen,
 Ick hadd' het met eerbiedicheyt
 Stracx uyt syn legher-stee genomen
 En in u lieve schoot gheleyt,

Soo lief waerd dy,
 De siel van my;
 Docht ick dat ghy,
 So wulleps waert van sin,
 En so lichtvaerdich oock in uwe min?

Daar ick ter Weerelt heb genooten
 De vreucht diemen verkrygen kan,
 Daer wert my nu de deur gesloten
 En men hout daar een ander an.
     Hoe sydy nuw,
     Voor my soo schuw?
     Of wien heeft u
     So schandelijck gheraen,
 Dat ghy my hebt dees trots en spijt
                                     ghedaen?

Wat moochdy in u selven dencken,
 Wanneer als ghy eens over siet
 Myn leurtjens en kleyne gheschencken?
 Of 't geender by ons is geschiet?
     Soo hier, so daer,
     Ghy weet wel waer;
     Met wat gebaer
     En gantsch verslingert hert,
 Was ick gestaech in uwe min verwert.

Wat woorden synder wel gesproken,
 Bedencktse eensjens in uw geest?
 Wat Eden hebje myn ghebroken?
 't Is wonder datje niet en vreest,
     Dat ick u eens,
     Met vry wat reens,
     Yet ongemeens
     Sal spelen op een tijd,
 Is dat myn liefde noch verkeert in nijdt.

Gaet heen geveynsde Kourtesane,
 Begoghelt d'oogen en het breyn,
 Met uwe Kokedriele trane,
 Van den verdwaesden Kapiteyn:
     Dien blooten bloet,
     Van wien ghy 't goedt
     Meer als 't ghemoedt
     En dat met reden acht,
 Versteurt my niet, vaart wel en voort genacht.

GEESTIGH-LIEDT

Wat dat de wereld is,
 Dat weet ick al te wis
 (God betert) door 't versoecken:
 Want ick heb daer verkeert
 En meer van haer geleerd
 Als vande beste boecken.

Want of ick schoon al las
 Het geen soo kunstich was
 Als Goddelijck geschreven,
 Ten gingh ter ziel noch sin
 Soo nyver my niet in
 Als 't eygen selfs beleven.

Nu heb ick 't al versocht:
 Soo dol, als onbedocht,
 Soo rauw als onberaden.
 Och Godt! ick heb te blind
 En al te seer bemind
 De dingen die my schaden.

Een hoofd vol wind en wijn,
 Een hart vol suchts en pijn,
 Een lichaem gants vol qualen
 Heeft Venus en de kroes,
 Of selfs die leyde droes,
 My dickwils doen behalen.

Och! een bedroeft gemoet
 En een hert seer verwoet
 Van duysent na berouwen
 Van overdaet en lust,
 Met een ziel ongerust
 Heb ick in 't lest behouwen.

Hoe strength breeckt my dit op:
 Myn kruijfte krulde kop
 Die brengt mijn voor de jaren,
 In mijn tijds Lenten voort,
 Op 't swart en 't swetigh swoort,
 Veel grijse graeuwe hayren.

Wanneer een ander leyt
 Gestreect en uytgespreyt
 En rust met lijf en leden:
 Dan plaeght my aldermeest
 De quelligh van mijn Geest
 Met beulsche wredicheden.

Dan dringht my door de huyt
 Het bange water uyt,
 Door kommerlijcke sorgen,
 Dies my het herte barst
 En wenscht alsoo gheparst
 Den ongeboren morgen.

En nimmer ick den dagh
 Alsoo geluckich sagh,
 Dat sy my vol verblyden:
 Voorwaer 'k heb uur noch tijd,
 Of ellick heeft syn strijd,
 Sijn lief, zijn leed, zijn lyden.

Al 't gene dat de Lie'n
 Ter Wereld mogen sien
 Of immermeer verwerven,
 En wensch ick niet soo seer
 Als saligh inden Heer
 Te leven en te sterven.

EEN SIECKENS KLAEGH-LAYDT

Ghy Maeghden en Jongelinghen,
 In stede van yet quaets,
 So hoord mijn droevigh singen
 En geeft de reden plaets,
 U spiegeld, o myn Maets!
 Met wien ick plach te swerven
 In grondeloos verderven,
 Als woeste onverlaets.

Die volght en dient zijn lusten,
 Die werd met my geplaeght,
 En sonder tijdelijck rusten
 Van zijn schuld-worm geknaeght,
 Och! dat my heeft behaeght
 Des werelds ydelheden
 Die Gods ghebodt en reden
 Wt ellick band en jaeght.

Ick plach wel eer te wesen
 Bly-geestigh en verheught
 En heb alsins gepresen
 De schijn-vluchtige vreught,
 Dies ick oock al mijn Jeught,
 Door 't al te licht bekoren,
 In dwaesheyd heb verloren,
 So ghy aenschouwen meught.

In 't luchtigh singen en springen,
 Heb ick my vaeck verblijd,
 In niet-waerdige dingen
 Heb ick mijn seer verblijd.
 Mijn kostelijcke tijd
 Heb ick tot quaed begheven,
 Dies 't beste van mijn leven
 De wraeck der straffe lijd.

Wijn, lust en wil van vrouwen,
 Het werelds suycker-soet,
 Die 't innerlijck aenschouwen
 Is 't gal en bitter roet:
 Verdwaest is zijn gemoedt,
 Die om so snoode dinghen
 Versuymt en laet ontspringhen
 Het alderwaerdste goedt.

Wat mijn lief plach te schynen,
 Is mijn nu doodlijck leyd,
 Mijn quelling eet met pynen
 Mijn rif en ingeweydt;
 Mijn ziel haer nu bereyd
 Om d'aertsche vrolijkheyden
 Te schiften en te scheyden
 Wt al mijn sinlijckheyd.

O Mensch! wild aen mijn leeren
 Hoe dat die boosheyd snoot
 Gods goedheyd Kan verkeeren
 In rechte gramschap groot.
 Mijn jammerlijcke noot
 Doet my, bedroefde Mensche,
 Soo menigh-male wensche
 Na die verlanghe dood.

Ick verwacht met verlangen
 De dood, die ellick vreest
 Met schricken, te ontfanghen,
 Maer mijn benauwde geest,
 Die voormaels heeft geweest
 Verheught in sotternyen,
 Verhoopt sich te verblyen
 Na dit mijn leven meest.

Ghy die met schreyen, klaghen
 Beweenen mijn verdriet:
 En die met een behaghen
 U wellust daer aen siet
 Of singers van dit Lied,
 Leerd, door mijn droeve klachten,
 U doch voor dolen wachten,
 Eer u dit oock geschied.

O Jonckheyd! wild aenmercken,
 Met Gods vrees en aendacht:
 U seer onsuyvre wercken,
 Door lust des vleeschs volbracht
 U loonen dagh en nacht.
 Vermaend en sticht malkanderen,
 Wie sich spiegeld aen anderen,
 Die spiegeld hem wel sacht.

AENDACHTIGH GEBEDT

O Levendige God! eeuwich, goed en almachtigh,
 Aenschouwt me-lyelijk my droeve en neer-slachtigh
 En uytgequeelde man van soberen gestalt.
 Gedooght niet dat hem nu de wan-hoop overvalt,
 Die doch een vyandt is van Hemelsche genade,
 Want sy mijn arme siel sou eeuwelijcken schade.
 Ontfangt, O Heere! doch het suyverst' van mijn hert,
 Gheeft dat my myne sond niet toe-gerekend wert.
 Neemt my (die hier op aerd' als vremdeling most swerven)
 In 's Hemels Borgery na een God-saligh sterven.
 Ach! dat u lieven Soon, met zijn onschuldigh bloedt,
 Voor myn ken-schuldige, de borrecht-tocht voldoet.
 Och! ick ben uytgeteert en ga met smart betreden
 Den algemeenen wegh van d'ouwde lang verleden.
 O Heer! ick kyve niet, noch hadder niet met u.
 Het sterven is mijn lief, ist U behaghelijck nu,
 Want ghy hebt my gemaect en mooght my weer ontmaken,
 Wanneer 't u wel gevalt. O God! voor alle saken
 Beveel ick U mijn Ziel, O Salighmaker goed!
 Ick geer geen ander vreughd, ick soeck geen ander soet,
 Geen ander blydschap, ach! noch oock geen liever lusten,
 Als by den Bruydegom van mijnen Ziel te rusten.

GERBRAND ADRIAENSZ. BREDERO ?

HET EERSTE VAN DE SCHOONHEYT

Vroeg in den dagheraad, de schoone gaet ontbinden,
 Den gouden blonden tros, citroenich van couleur,
 Gheseten in de lucht, recht buyten d'achter deur,
 Daer groene wijngaartloof, oyt louwen muyr beminden.

Dan beven amoureux, de lieffelijckste winden,
 In 't ghele sijlich hayr, en groeten met een geur
 Haar Goddelijck aanschijn, opdat sy dese keur
 Behieldt, van dagelijcx haer daer te laten vinden.

Gheluckigh is de kam, verguldt van Elpen-been,
 Die dese vlechten streelt, dit waardigh zijnd' alleen;
 Gheluckigher het snoer, dat in haer dicke tuyten
 Myn ziele mee verbindt, en om 't hoeft gaat beslyuten,
 Hoewel ick 't liever sie wildt-golvich na sijn jonst,
 Het schoone van natuyr passeert toch alle konst.

HET TIENDE VAN DE SCHOONHEYT

Van schoonder voetskens oyt, was 't aarderijc betreden
 Als dees die properlijck twee toffelkens aandoen,
 Van purper fijn fluweel, daar onder kleyne schoen,
 Met gout-draat geborduyrt, de schoenkens fraey doorsneden.

Het gras is amoureux op dees twee snelle leden:
 Ick heb het wel ghesien, met ander kruyden groen.
 Staan drillen vol van vreucht voor hare stapkens koen,
 Dan buyghdent met ootmoet voor hare soete schreden.

Sij zijn vol heylicheyt, als sij gaan na 't aflat,
 Sij zijn vol majesteyt, als sij gaan over straet,
 Sij zijn soo lieffelijk, als sij gaan om verblijen;
 Sij zijn vol eerbaerheyt, als sij gaan na 't bancket,
 Sij zijn vol eenicheyt al sij gaan na het bedt,
 Wat ist! sij zijn te snel voor diese wil gaan vrijen.

+

Me vrouw wel hoe? Wat nut sal U het weygren geven,
 Als van u fiere moet den tydt de vleugels cort,
 En dat de roosen root en lelyen verdort
 Van uwe kaken sijn, o Sonne van mijn leven?

In wat verdriet en anghst sal dan U siele sweven,
 Als 't roodt corael uws mondts in bleeck verandert wordt?
 En dat de gaven die so milt in u ghestort
 Waren door de natuer, u sullen sijn ontdreven.

En als 't goud-draedich hayr, ghekrult, gevlecht, gespreyt,
 In greysheyt gantsch verkeert, en dat de gladicheyt
 Uws voor-hoofts is beset met vele rimpels breedt?
 Niet anders als berou van u verlopen jaren
 Die met verdriet en smert U siel sullen beswaren,
 Om dat ghy jeucht nog tydt niet recht en hebt bestee.

++

DIRK RAFAELSZ. CAMPHUYSEN (1586—1627)

'S WERELDTS YDELHEYDT

Werelt/met uw' schijn
 En vermomde dingen
 Ach! hoe zeker zijn
 Uw' veranderingen!
 Waer vindt men in dy yet
 Dat lang kan duren?

Op vreuchdt/volght steeds verdriet;
 Na lachen/truren:
 De hoop' heeft staegh haer vreezen;
 't Genieten/zijn benaut verlangen:
 Al wat in u magh wezen/
 Is met zijn Ydelheydt omvangen.

't Bloempjen / dat nu staet
 Tot vermaeck van elcken/
 Eer een uer om-gaet
 Zal 't misschien verwelcken:
 't Gediert dat d'oor vermaeckt
 En zingt in blijheydt/
 Weet niet hoe haest hem naeckt
 Verlies van vrijheydt:
 Niets / dat een vaste uer heeft.
 Licht meynt de mensch / door voorspoed
 droncken/
 Dat hy 't geluck in huer heeft:
 Maer 't dooft snel uyt / dat snel kan
 voncken.

Laes! wat snelder keer
 Nemen Aerdsche staten!
 Hoe vlack zijnze ne'er
 Die noch korts hoogh zaten!
 Die / eertijds in gebiedt
 Van Steed' en Landen/
 Nu zijn gedaelt tot Niet/
 Met smaet en schanden;
 Die / (som) voor trouwe gangen
 In haren last en moey'lijck slaven/
 Nu moeten wet ontfangen
 Van die zy zelfs eerst wetten gaven.

Ach! hoe doolt het hert
 Dat zich hier laet binden/
 En in enckel smert
 Vaste vreuchdt wil vinden:
 Dat rust in onrust raept;
 En wil door droomen/
 Waer aen het zich vergaep/
 Tot ziel-heyl komen.
 Maer / (och!) wie kan bezinnen
 Hoe dwaes die mensch zy van gedachten
 Die / om een Niet te winnen/
 't Een dattet Al is / niet wil achten?

Off ick schoon nu zwerff/
 Eenzaem en verlaten/
 Zonder landt of erff/
 Steeds op vreemde straten:
 Al wat vergaet en vliedt
 Is niet van 't Mijne.
 Hy mist ter werelt niet
 Die blijft by 't Zijne.
 O! die in 't endt kan raken
 In 't eeuwich vreuchden-huys zijns
 [Heeren/
 Al 's Werelts waen-vermaken
 Wil zulcken dienaer gaern ontbeeren.

Godt / die mijn gezicht
 Door de held're stralen
 Van uw Hemelsch licht
 Hebt gevrijdt van dwalen/
 En 's Werelts valsch bedroch
 Klaer doen aenschouwen:
 Laet my die ooghen doch
 Altijdt behouwen:
 Op dat / als ick dit leven
 Onzondigh leef in al mijn handel/
 Het landt my werdt gegeven
 Daer ick nu met mijn geest vast wandel.

BEKLAGH OVER D'YDELE WEET- EN EER-LUST

Terwijlmen hier van alles zoekt te weten/
 Blijft menig mensch zelfs van hem zelfs vergeten.
 Zeer diep en ver zoekt hy der dinghen konde/
 Maer 't noodighst en naest-by / blijft ongevonden.

De heel Natuer wil ons verstandt door-delven.
 Elck denckt om veel/geen mensch schier om zijn zelve.
 Door Konst en Weet gestadigh na te hygen/
 Kan 't hert of nooyt of zelden beurte krijgen.

Door vragen/hooren/suffen/schrijven/lezen/
 Zoecktmē te kennen en gekent te wezen;
 Oock van die wy/noch zy ons nooyt en kenden;
 Zelfs in den Doodt/des kennens perck en ende.

Helaes! wat is 't als 't leven zoo vast heen schiet/
 En wy op elck/en we'er op ons elck een ziet?
 In diep' onkund' van 't geen hoogst is van noode/
 Sterftm'/onbekent hem selven en oock Gode.

NIET NIEUS ONDER DE ZONNE

Wat is 't/onvernoeghde mensch/
 Dat u wensch
 Stadig na wat Nieuws koomt drijven?
 Neemt de heele werelt voor/
 Loopt ze door:
 't Is de wer'lt/en 'tzalze blijven.

't Geenmen tegenwoordigh ziet/
 Is geschiedt;
 't Geen de tijdt hier na zal bringen/
 Is of nu/of al geweest.
 Op een leest
 Schoeyen alle aerdsche dingen.

Bouwen/breken/krijgen/staen/
 Doo'n/verrae'n/
 Jachten/trachten/zoecken/wroeten/
 Watmen hoort/beleeft/aenschouwt/
 't Is al 't Oudt
 Dat op aerd' ons zal ontmoeten.

Nieuwe menschen voedt en baert
 Steeds de Aerdt/
 Maer geen nieu begeert' noch haken.
 't Was als 't is/en 't is als 't was:
 D'ouden pas
 Houden als des werelts zaken.

D'eygen wegh die Cyrus tradt/
 Was oock 't padt
 Van den grooten Alexander:
 Daer na ging hem Cesar in:
 Cesars zin
 Is nu weder in een ander.

Dus aenschoutm'in alle ding
 Wisseling
 Van begeert' en zinne-buyden.
 Nu zijnz' hier; een ander jaer
 Op een aer:
 Nu by dees/dan by die luyden.

Dat in 't Groot' eerst is gespeurt/
 't Zelve beurt
 Naderhandt in 't Kleyn' en Lage:
 Hier by stucken en ten deel/
 Daer geheel;
 Nu gestadigh/dan by vlagen:

Hier/door listicheydt en kunst;
 Daer/door gunst:
 Nu/met voorspoedt; dan onspoedigh:
 Hier/met moeyt' en weder-lust/
 Daer/met rust:
 Nu/met vreeze; dan/kloeckmoedigh.

Zoo lang menschen menschen zijn/ Zalder pijn/ Kamp/gevaer/en onlust wezen. Zoeck op Aerdt geen Paradijs Zijt ghy wijs. Leegh uw hert van hoop' en vreeze.	's Werelts heyl en ongeval Is een bal Daer me'e d'aerdsche lusten spelen/ En ne'er valt/na d'Opper-heer 't Zacht of 't Zeer Onder menschen wil verdeelen.
--	--

LUST OM ONTBONDEN TE ZIJN

Hoe lang/ach Heer!
Hoe lang noch mist mijn ziel den zoeten standt
Van 't waer verheugen?
Helaes! wanneer/
Wanneer zal ick eens 't eeuwich Vader-landt
Betreden meugen?

Jerusalem/des hooghsten Koningsh Stadt/
Der Deucht-betrachters hoop en herten-schat/
Die u maer kent is licht des levens zat.
Te lang/
Te lang/
Valt bang.

Ach! kon het zijn
Dat ick/niet meer door d'aerdschen lichaems bandt
Om laegh gehouwen/
Dat klaer geschijn
Van Godes licht (nu ver/en in 't verstandt)
Dicht mocht aenschouwen.

Als ick maer denck om 't Hemelsche geklanck/
En aller Eng'len Goddelijcken zanck
Zoo toef my schier de doodt al veel te lanck/
En 'k acht/
En 'k acht
Haer sacht.

Wat hebt ghy doch/
Wat hebt ghy/werelt/waerom datm' in dy
Zou' willen blijven?
Niet dan bedroch/
Niet dan ellendt/gemencht met zotterny/
Is u bedrijven;

Off sonder deughde / min verstandt;
 Off by 't verstandt / meer deught.

Ach! waren alle Menschen wijs/
 En wilden daer by wel:
 De Aerd waer haer een Paradijs/
 Nu isse meest een Hel.

↔

JACOBUS REVIUS (JAKOB REEFSEN, 1586—1658)

LEVEN

Dit leven is gants niet, om dat de sware sonden
 Van blijtschap en geluck het maken naeckt en bloot,
 Dit leven is gants niet, om dat van s'moeders schoot
 Den mensch tot in het graf met smerten is gebonden.
 Dit leven is gants niet, om dat te geenen stonden
 Die t'leven heeft ontfaen is seker voor de doot,
 Dit leven is gants niet, om dattet als een cloot
 Rolt stadich na het eynd' en snellijck is verswonden.
 Dit leven is gants niet, om dat gelijck vergaen
 De wijse met den dwaes, de goede met de quaen,
 En huyden leyt hy neer die gister was verheven.
 Dit leven is al veel (wanneerment wel betracht)
 Om datmen seker hoopt en veylichlijck verwacht
 Wel levende alhier, hiernamaels t'eeuwich leven.

KINDER-MOORT

Doe den gecroonden wolf de schaepkens nieu-geboren
 Met zijnen wreedden muyl te Bethlehem verslont,
 Een clagelijck geschrey steech vander aerden gront
 En quam ten hemel in voor Gods gerechte oren.

Een vliegende geswerm der engelen vercoren
 Omvinck den cleynen hoop geplettert en doorwont,
 En nam de witte siel van haren roden mont
 Die stellend' onbesmet Gods aengesicht te voren.

Hoe cort was haren tijt in droevich tranen-dal!
 Hoe groot is hare vreucht die eeuwich dueren sal!
 Hoe loven zy den Heer haer gonstigen weldader!

Sy gingen haestelijck int leven door den doot,
Gerucket onverwacht wt hares moeders schoot,
Gedragen inden schoot van haren liefsten Vader.

BLOEDIGE SWEET

Trage siel, die in my slaept
Geeut en gaept,
Wilt u bruygom niet vergeten.
Waket op, en comt hem dra
Volgen na
Inden hof van Oliveten.

Siet hoe hem u Schepper buckt,
Onderdruckt
Door u eysselijcke sonden.
Siet hoe hem sijn teere huyt
Berstet wt
In wel duysent-duysent wonden.

Ah! sijn sweet is enckel bloet,
Met een vloet
Stralende van sijne leden
Ah! de aerde drinckt haer sat
In het nat
Sijpende van zijne treden.

En my dunckt dat ick aenschou
Desen dou
Opwaerts inde bladen trecken;
Was t'angierken niet snee-wit,
Dat nu sit
Oversaeft met bonte plecken?

T'blonde roosken gloeyt sijn schoot
Sangels-root;
En de bleecke Tulibanten
Sijn verkeert (of droomtet my?)
Op de ry
In gemengde flamboyanten.

Maer een bloem int duyre bloet
Opgevoet
Sie ick wter aerden comen;
O hoe liefelijcken bloem!
Die den roem
Allen cruyden heeft benoemen.

Godes milde goedicheyt
Wtgebreyt
Over die de sonden rouwen
Is haer alder-soetste naem,
Hullepsaem
Diese met geloof aenschouwen.

Droeve siel, die in my weent,
Sucht en steent
Wilt dees bloeme niet vergeten;
Ider hofken dat ghy siet
Draechtse niet
Maer den hof van Oliveten.

HY DROECH ONSE SMERTEN

T'en zijn de Joden niet, Heer Jesu, die u cruysten,
Noch die verradelijck u togen voort gericht,
Noch die versmadelijck u spogen int gesicht,
Noch die u knevelden, en stieten u vol puysten,
T'en sijn de crijchs-luy niet die met haer felle vuysten
Den rietstock hebben of den hamer opgelicht,
Of het vervloecte hout op Golgotha gesticht,
Of over uwen rock tsaem dobbelden en tuyschten:
Ick bent, ô Heer, ick bent die u dit heb gedaen,
Ick ben den swaren boom die u had overlaen,

Ick ben de taeye streng daermee ghy ginct gebonden,
 De nagel, en de speer, de geessel die u sloech,
 De bloet-bedropen croon die uwen schedel droech:
 Want dit is al geschiet, eylaes! om mijne sonden.

MAESTRICHT VEROVERT

Geluckich, soo ghy u geluck ten rechten kende,
 Inwooners van het schoon en lustige Maestricht!
 Van het Maraens gespuys bevindy u verlicht,
 Dat voor veel jaren u soo wredelijcken schende.
 De Heer, barmhertelijck aensiende u ellende,
 Keert tot u in genae zijn vaderlijck gesicht
 En van sijn reyne leer doet glinsteren het licht
 Op dat hy uwen voet tot zijne paden wende.
 Ghy hebt voor den tyran en d'afgoden gestre'en,
 Ghy hebt ons leet gedaen, en selve veel gele'en.
 Nu leerdy doort verlies het beste te verkiesen.
 Gelijck, als door den storm beschadicht is een schip,
 De menschen altemet haer redden op een clip
 Alwaerse lijf en goet gedachten te verliesen.

CLACHTE VAN ELISABETH

door Gods genade Coninginne van Bohemen, Princesse van Groot Britannien,
 Paltz-Gravinne aenden Rijn, Hertoginne van Beijeren, &c. op het
 overlijden des Konincx hares mans

Dien costelijcken draet is ylens afgesneden
 Waer in soo soetelijck mijn siele lach verstrickt.
 Die Sonne die dus lang mijn oogen heeft verquickt
 Is voor den avond-stont gedalet na beneden.
 Dat schouwelijcke spoock, dat met soo wyde schreden
 Ons op de hielen volgt, en dat soo seker mickt
 Heeft in sijn jonge tijt mijn Vrederijck verstickt
 En syne gouden croon te pletteren getreden.
 Ah Bemen! ach den Palts! ach ghy mijn droef gesicht!
 Hoe missen wy soo drae soo aengenamen licht!
 Hoe heeft ons onsen troost soo t'eenemaal begeven!
 „Voorseker sijn wy niet als assche ende stof!
 „Voorseker is maer roock al 'swerelts eer en lof!
 „Voorseker is maer druck en bitterheyt ons leven!

Antwoorde des Conincx

Princesse, die mijn hert gevangen hadt genomen
 En doe het bloessemen, en doe het vruchten droech,

Geloofst my, 'tis te veel, of eenmael al genoegh
 Om mynentwil gestort der tranen heete stromen.
 De uyr die ic nooit plach te wenschen noch te schromen
 My comende van God en comt my niet te vroeck.
 Want, doe ick daer benee'n mijn oogen nedersloech
 Heb ickse opgedaen int erve aller vromen.
 Den dach die my de laetst was in het jammer-dal
 Is hier den eersten, daer geen leste wesen sal.
 Wat soeckty? dat ick, die den hemel heb verworven,
 Ter aerden, ja weerom ter hellen my begeef?
 Of vreesdy dat ick hier niet blydelijker leef?
 Ah! leefdet ghy soo wis als ick niet ben gestorven!

JOOST VAN DEN VONDEL (1587-1679)

HET LOF DER ZEE-VAERT

*Ghebeylight den Edelen, Erenfesten, Gestrengen, Manhaften, Wysen, ende
 Voorsienigen Heere, Lavrens Reael, Voor desen Oppervooghd,
 en eenigen Bebeerscher vande Oost-Indien*

Al wat bepeckt beteert aengrypen kan, en vatten,
 En danssen op de koorde, en klauteren als katten:
 Zeespoocken, die geswind den steyle mast op vliegt,
 En zijt in Thetis schoot van kindsbeen opgewiegt,
 Bolkvanger-dragend gild, en blaeuwe toppershoeden,
 Die koortsen haelt op 't land, en lucht scheidt op de vloeden:
 Stuurluyden grijs van kop, die liever rijst, en sinckt
 In 't bedde vande Zee, als in de pluymen stinckt:
 Ghy Schippers die niet lang aen eenen oord kont rusten,
 En 't ancker licht, en worpt aen veergheleghen kusten:
 En al wat binnens boords, van schuym en pekelsoor,
 Nu ommeweghen soeckt, nu houd een rechter spoor,
 Verselschap myne reys, en voorghenomen bevaert,
 Die ick gheheylygt heb den lof der nutte Zeevaert.
 Sint Lavrens (niet die eer gheroost was, en ghebraen,
 Maer voormaels is als Voogd nae Indien ghegaen)
 Begunstige onsen tocht; want hy is omgedragen
 Op 't grondeloose vlack door stormen, en door vlagen:
 Hy wenckt ons toe alreede, en blyft versekeraer
 Te vryen onsen kiel van schipbreuck, en ghevaer.
 Van wie de Zeevaert eerst ghenoten heeft haer luyster

Tot noch hangt in gheschil, en d'oudheyd maecket duyster.
 Wat volck de Zeekust vrijt, en handelt aen het strand,
 Treckt uit dees vinding lof, bysonder Grieckenland,
 Dat op sijn Argo trotst, en op sijn Argonouten,
 En Tiphys, die de Zee te kruysen sich verstouten
 Om winnen 't gulde vlies: doch Tyrus hierom lacht,
 Die eerst een holle balck te water heeft ghebracht.
 Egypten geeft niet toe, dat vroeg het land verliesen
 Dorst met een rieten schuyt, en met ghevlochten biesen.
 Brittanien moedigt sich, dat lange wind, en weer
 Versmade, met een boot van barstig bockenleer.
 Voorts 't anckersmeden sich aenmeten de Tyrrhenen.
 Phoenicien is eerst Vrania verschenen,
 Die leerde hen gade slaen in 't onghestuymig meyr
 Het sincken van den As, en 't klimmen vanden Beyr.
 En Rhodus neemt sijn naem, vermids voor vele jaren,
 Sijn Iachten vande wind ghesleept zijn door de baren.
 Cephisus voelde eerst slaen met riemen synen vliet.
 Het seyl vond Icarus, en Dedalus den spriet.
 Men plockhaert om den slagh van veelerhande schepen,
 Des enes breyn heeft dit, des anders dat begrepen.
 Soo dingtmen om dien vond, een yeder roept vast mijn,
 En niemand wil de leste, en elck wil d'eerste sijn.

Wat mijn belangt, een geest my luystert in myne ooren
 Dat d'eerste Zeeman is van 't schuym der Zee geboren,
 Ontrent die streeck, daer nu Enckhuysen word bespoelt,
 Wanneer de zuyder plas uyt syne diepten woelt:
 Die, uyt het vocht geteelt, soodanig van naturen
 Was, dat hy op het droogh te qualijck kost geduren,
 En boomde met een vlot langs d'oever, tot dat hy
 By storm, en onweer eens geraeckte aen d'oversy:
 Van zedert, afgerecht in 't vaeren, hy de boeren
 Als veerman was gewoon nu hier, dan daer te voeren:
 Sijn eygen naem was Vreeck, vermids hy vreck onmild
 Kost vorderen sijn vracht, en eerde 't schippers gild
 Als hy 't op 't sterfbed noch uyt sijn verover't goetjen
 Sijn bolleckvanger schonck, en smoddig toppers hoetjen:
 Die van die tijd Mactroos sijn wettig aengeerft.
 Een dracht die sterven sal wanneer de Schipvaart sterft.

Doch 't zy hier mede hoe 't wil, wy laten d'oude kyven,
 Ons lust de saecke self wat nader te beschryven.
 Verwondering' voor eerst verbaest des dichters siel
 Als op stads timmerwerf hy leggen siet den kiel:
 Als hy scheeps timmerlie met bylen, en met diss'len
 De Bosschen hoogh van top in schepen siet verwiss'len:
 De balcken wedersijds een holligheyd bekleen,

En wassen uyt een hout, als uyt het ruggebeen
 De ribben van een riff, die tusschen beyden laten
 Een ruymen buyck bequaem om 't ingewand te vaten:
 Dan weder overdwers de plancken aengehecht,
 Verdubbelt, gestoffeert, gewoelt, gekromt, gerecht,
 Met bouten gelardeert, met houte, en ysre pennen,
 Gesmeert, en geharpuyst, gemoedight tegen 't schennen.

Maer siet, terwijl ick rijm, soo staet daer 't wonderwerck
 Geresen als een burgh, of als een groote Kerck,
 En levert strijd den Goon: die dit geweld verwenschen,
 Wt vreesse, dat van 't zaed der langgebeende menschen
 Nieu reusen zijn geteelt, die Iupiter aen boord
 Afeysschen rekening van 't bloed, dat light versmoort
 En onder 't wicht gestickt van d'omgestorte bergen,
 Tot straffe om dattet dorst Saturnus setel tergen.
 En als ick 't overleg soo lach ick om 't bestaen,
 En roep: hoe sal dit tuygh te water konnen gaan:
 Dien aerbeyd duncktme sou een Archimedes passen,
 Of een die wricken kost de weereld uyt hare Assen.
 Hier dient een Hercules, of Atlas opghespoort,
 Die met sijn schouderen den hemel onderschoort.
 Sacht mannen spaert uw moeyt, 't is buyten uw vermogen,
 Het is vermetelheyd, de waen heeft u bedrogen.

Men tyter evenwel aen 't eysselijck geveert,
 Als Priaems borgery aen het Troyaensche peerd.
 Het roert ghewisselijck, het wieght, het gaet, het gaeter:
 Daer valt de swaerte, en plompt, en rijt een gat in 't water.
 De Stroomgod vanden slagh en 't sacken is onstelt,
 En beurt sijn rieten pruyck eens uyt het blauwe veld,
 En graeut: onaerdigh volck, ter quader tijd gheboren!
 Thans leer ick u mijn rust, en heyl'ge Godheyd storen:
 Gaet zend te Scheveling te water uwe vloot,
 Daer Doris met haer kroost speelt in een ruymmer schoot,
 Mijn spoeling valt benaut, en moet ick schielijck wijcken,
 Soo quetst mijn bracke vloed de Waterlandsche dijcken.

Daer leyt de dicke romp, en waggelt, sijght, en stijght,
 Die dagelijcx al meer en meer volmaecktheyd krijght.
 Men rechter boomen op met taeckelen, en touwen,
 Men kroonter mars met mars. het schijnt schier ofse bouwen
 Kercktorenen in zee, van waer men magh bykans
 Een wereld oversien, als uyt een hooge trans,
 Neen, neen, geen masten zijn 't, noch marssen, het zijn katten
 Om verder me te gaen, en den Olymp te matten.

Ten lesten ick mijn Hulck op 't vlacke vanden stroom
 Voor 't ancker ryen sie, 't ghelijckt byna een droom:
 Wat vlaggen sietmen hier afswieren van haer stengen.

Wat kleuren groen, en geel, hun mengsel hier vermengen.
 Orangie blangie bleu. wat purper, en rood goud,
 Wat levend vermillioen het oogh met lust aenschout.
 Wat wapens brommen hier, in wimpels, toppestanders,
 En sluyers fijn van draed. o welcke Salamanders!
 Wat Leeuwen silverblanck in paers, in rood, in groen.
 Hier sweeft een Adelaer. daer slingert een Griffioen.
 Hier pronckt een Pauwesteert besaeyt met gouden oogen
 De prael van Iunoos koets. en ginder komt gevlogen
 Een witte Noahs duyf met den olyven tack.
 Daer daelt Mercurius van 't lichtgesterrent dack.
 Gins drijft een Pegasus met Perseus op de baren,
 En dreyght het Zeegedrocht, en wil de maeghd bewaren.
 Ick sie Andromeda besturven, Orion,
 En al het hemels heyr, en sterren maen, en son.
 De winden vryen vast de levendige verven,
 En lecken 't kaeckelbont, en willen 't noode derven.
 Het Schip met beeldewerck beset is een goet deel,
 Hoe bralt die gaeldery dat Vorstelijck kasteel.
 Hoe Christen reeders hoe! wat mannen, zydy droncken,
 Het geen de Nood bedocht misbruycky om te proncken.
 Te rijke schatten heeft de Zee u toegebracht.
 Sy werpt u peerlen op, ghy besightse tot pracht.
 De weelde heeft Tyrus eer voor haren val doen dolen.
 Maer swijgt Poet, dit zy den predickstoel bevolen.
 O Goddelijck gesticht! ghy lockt mijn sinnen uyt.
 Ghy juychende Meermin! en waterlandsche bruyt!
 De schoonheyd van uw pruyck Neptunus houd gevangen,
 Als hy kleynoodgie, en goud' siet aen uwe ooren hangen.
 Ghy schijnt een Cypria die in het parlemoer
 Nae 't Cypersch Eyland toe op 't levend marmor voer,
 En met 't aenminnigh vier haers uytsichts eerse landen,
 Al watter plompt in 't nat van minne dede branden.
 Die voet set binnens boords, siet met verwondren aen
 De groote en fockemast, de seylen, de besaen,
 Den boegspriet, 't galioen, spil, beting, anckers, kluyzen,
 Om vieren 't anckertou wanneer de baren bruysen,
 't Ghespannen boevenet, de koebrug, de kombuys,
 Waerin men spyse koockt voor 't driftigh eyckenhuys:
 Verneemt de bottlery, de koyen, gotelingen,
 Kortouwen wijd van mond, die vesten zouden dwinghen,
 De koegels swaer van wicht, de kamer, die het kruyt
 Daer Cerberus voor beeft, in haren boesem sluyt:
 De stuurplecht, de kajuyt, die bueren met malkander,
 De wyde stuurmans hut: verbaest hy onder ander
 Stijgt neder in het ruym, en roept: o Bootsgesel!

Rampsaligh mensch, wats dit, 't is 't voorburgh vanden Hel.
 Nieuwgierigh loopt vry heen doorsnuffelen, o sotten!
 Te Napels, en te Room d'Italiaensche grotten:
 Seldsamer duycktmen hier in onderzeeschen kuyl.
 Hier is de Noorder As. hier gaet de sonne schuyl.
 Een Koninglijcken oegst sou desen buyck verslinden.
 De Gierigheyd vertrouwt haer schatten hier den winden.
 De koopman knaeght sijn hert op 't bedde, of by het vier:
 Het lichaem dat is t'huys, sijn sorghen waecken hier.

't Geselschap dat dees Bruyt en Ionffer leydt ter kercken,
 Daer bancken zijn van steen, en graven sonder sercken,
 En 't koor staet onverdeckt; is Koopman of Kommijs,
 De Schipper, Stuurmans maet, en Stuurman, die om prijs,
 En winning 't roer bewaect: Hoogbootsman, Schimman, gieter,
 Seylmaecker, Bottelier, Barbier, en Busseschieter,
 De Wachter van 't kajuyt, de Putger, de Provoost,
 En 't statigh aengesicht dat sieltjes salft, en troost,
 De Timmerman, de Kock die voedsel schafft om leven,
 En op ghesette tijd' elck een sijn spijs moet geven.
 By dese komt Maetroos vaeck hondert in 't getal,
 Twee vanen krijgsvolck oock als 't ergens gelden sal.
 Dees leven welvernoegt nae 't schaffen vanden Kock is,
 By grut, by pekelvleysch, by labberdaen, en stockvis,
 Erweten, suyvel, rog, 't seewater maectse graegh.
 Een Bootsman wel ghehart en voelt gheen quade maegh,
 Ghelijck ons pronckers doen, die brassen, en vergasten,
 En voor een gastgaen vaeck drye dagen moeten vasten.

Vermids ter wereld oock bestaen moet alle ding
 By wetten, by ghesagh, by tucht, en ordening,
 Soo heeftmen sulcx in acht: men eeter goede seden,
 Men predickter het woord, men oeffenter ghebeden,
 Men spanter heylgen raet, het vierschaer eyscht sijn recht,
 Men strafte dievery, twist, vloecken, en ghevecht,
 Met dag, met vangenis, kielhalen, boeyen, slagen,
 En temtse die op 't land geen weelde konnen dragen.
 Men smetster viermael daeghs. ses ledighen een back.
 Elck nuttigh sijn ranssoen, sijn koye, en ongemack.
 Een yeder staet sijn wacht. men meet den tijd by glasen,
 Die schendigh word verquist van reuckeloose dwasen.

Dit alles aengemerckt, staet t'overwegen, of
 Mijn Kraeck niet evenaert met eenigh Keysers hof,
 Dat met veel kost, en moeyt ten golven uyt ghetimmert,
 Van lijst, en beeldewerck, van goud en marmer schimmert,
 Dat sijn vertrecken heeft daer menigh in verdooft,
 Sijn salen hoogh, en leegh, sijn kelders uytgehooft,
 Wiens balcken zijn vergult, wiens gevels, tinnen, daecken

Het oogh des vromdelings verletten, en vermaecken:
 Daer knechten sonder tal hun plichten gade slaen,
 En knielen voor hun heer, en zijn hem onderdaen:
 Wiens vesten vol gheschuts, en kopre slangen leggen,
 Om alle uytheemsch gheweld te stuyten, en t'ontseggen,
 En daer rechtveerdigheyd tot billijckheyd geneyght
 De deughd met prysen eert, met straf de boosheyd dreyght.

Ghelijck een voghel als de dagh begint te kriecken
 Ter vlucht sich rust, en reckt, en wackert syne wiecken,
 Soo doet mijn seylbaer vlot, en watertreder me:
 Hy spant sijn vleugels uyt, en maect sijn seylen ree.
 De wind de doecken vult, en doet het hennep klemmen.
 Den Eyck de baren spout, en wint de diepte in 't swemmen.
 Recht als een swimmer doet, die moeder naeckt ontkleed,
 Met handen water schept, en met de voeten treed,
 En stiert, en 't oever siet al meer te rugge deysen,
 Soo neemt oock 't Schip te baet al wattet kan in 't reysen.
 En als een duyf, ter vaert zich gevend, drymael klept,
 Geeft vier Konstapel, is 't, wanneer de kiel sich rept;
 Trompetten slaen de locht, met trommels, en schalmeyen,
 Met een vermengt gheluyt van lachen, en van schreyen.

Geen duyn, nocht witten blinck, nocht Pharos kan voorwaer
 d'Aenstaende swarigheyd, den nood, het leet, 't gevaer
 Van 't varen oversien, nocht ons volkomen uyten
 Wat golven op de borst eens grysen Zeemans stuyten,
 En breken reys aen reys. Die 't sich beroemt, en pocht,
 Dat hy op d'oever 't sand, de sterren aen de locht,
 In Zee de baren tel. Wat sterffelijcke lippen
 Oyt melden Stuurmans sorgh, de blinde, en siende klippen,
 De steerten hard van steen, de bancken onder zee,
 Daer menigh eycken swaert' sijn bodem stoot aen twee:
 Charybden, Scyllen, die dan braecken, dan weer slorpen,
 Afronden, die nocht loot kan peylen, nocht beworpen,
 En platen stijf van rug, draeystroomen diep van kolck,
 En rotsen vaeck ontsien van 't zee bevaren volck:
 Der winden dwarreling, de blixems, donderslagen,
 Onmatigheyd van hitte, en koude, en wintervlagen.
 De naerheyd vande nacht, langdurigh sonder licht,
 Van sterren, en van maen: den nevel die 't ghesicht
 Der baeckens hem beneemt, het waecken, en het braecken,
 Des waters vochtigheyd, het kloeken, en het kraecken:
 Der golven tuymelingh, de broosheyd van het hout,
 Daer hy sijn leven op onseker heeft vertrouwt:
 De veerheyd vande reys, van magen afgescheyden,
 Van vrou, en kinders, die met wenschen hem gheleyden.
 Noodtdrufftigheyd van kost, van takel, en van tou:

Het spillen van sijn volck door ongemack, en kou:
Weerbarstigheyd van weer, der roovers dreygementen,
En wat anxstvalligh 't breyn kan schrick, en vrees inprenten.
Een aengename koelt die over 't vlacke sweeft
Lockt Palinurus uyt goedaerdig, en beleeft,
Belooft hem weer na wensch, en heyl, en spoed in 't varen:
Het is voor wind, voor stroom, met vollegsame baren.
Men viert den schoot van 't seyl, men settet inden top,
Het schuym bruyst soetelijck recht voor den steven op:
Tot dat de schaduw' valt, en Titan in het duycken
Wijckt voor d'Atlantides met goudgesnoerde pruycken.
Den heldren Hemel dicht van sterren is besaeyt.
De doecken hangen slap. men twijffelt of het waeyt.
Als onverwacht de wind versucht langs 't sandige oever,
De locht betreect, en dooft de sterren langs hoe droever.
En steect syne ooren op, en gaet den Oceaen
Met dicken nevelen bevatten, en beslaen:
Mengt Zee, en Hemel t'saem, plasregen, en buyen.
Het Oost is tegen 't West, en 't Noorden tegen 't Zuyen.
Den Opgang d'Ondergang al bulderende ontseyt.
De Middagh huylt en raest. de Middernacht die schreyt.
De berning woed aen 't strand, op Syrten, en op platen.
De Winter is ontboeyt. de stormen uytgelaten,
Vermeestren Æolus; die twijffelt of't Geval
Van Hemel, Aerde, en Zee een Chaos brouwen sal.
De vloed weerstreeft den wind. de winden aen het hollen
Omwentelen den vloed, en doen de golven rollen.
Waer waendy blijft mijn schip ghedreven vanden Nood,
Geworpen inden muyl, en kaecken vande dood?
Men isser drock in 't werck met strijcken, pompen, hoosen,
Met kerven, klutsen, slaen, met binden, klimmen, looslen.
Nu lydet achter last, nu voren, nu ter sy.
De Zee vergeet haer perck, en Nereus eb en ty.
Nu hanget aen een berg. nu breeckt de mast de wolcken.
Nu slickt den Hel het op door 't slorpen vande kolcken.
Men vloect 'tgewenschte land al schricktmen voor den plas.
't Schip luystert nae geen roer, na Stuurman, nocht kompas.
De kunst is overheert. gelijk wanneer door tooren
't Ianitser schuym verhit, wil na geen Sultan hooren,
En schuymbeckt, dreyght, en driescht, en stamp, en huylt, en woelt,
Tot met der Bassen bloed sijn wraecklust word ghekoelt:
Mijn Tiphys vaeck aldus, sijns ondancx, de ghemoedren
Der Watergoon versoent, met d'ingeladen goedren,
En licht ter nood scheeps last, en sijne masten kerft,
Smackt willigh over boord het gene hy noode derft,
En worstelt by den tast, en hoort de touwen gieren,

Verneemt geen hemels licht, nocht siet geen baeckens vieren:
 Of soo hem licht gebeurt, 't zijn blixemen met kracht
 Geslingert van Iuppijn in 't droefste vanden nacht:
 Tot traegh de dagh aenbreeckt: die hem te moet gaet voeren
 't Geen met medoogen soude een steenen hert beroeren:
 d'Ontrampeneerde vloot, verbaest, en afgeslooft,
 Van seyl van treyl, van roer van snoer, van mast berooft,
 Gesloopt, versand, gestrand, op riffen, en op scheeren:
 Wanhopige die hulp in 't uysterste begeeren,
 En hangen van een roots, of swemmen op een planck,
 d'Een levend, d'ander dood, versopen, flaeu, en kranck,
 En andere die stijf van vreesse sijn gekrompen,
 En wachten op het jongste, en houden 't op met pompen,
 En smeecken noch van verre om bystand met een schoot,
 En and're die gepropt sieltoogen in een boot.
 Help Proteus! wonder is 't dat sterffelijcke menschen
 Noch smalen op den ploegh, en om een Zeelucht wenschen.

Niet minder is 't gevaer, wanneer dat mijn Pinas
 Nu inden afgrond stort, nu slaet den Noorder As,
 En voor sijn anckers rijd, en hoort de golven klotsen,
 Ontrent een strand omheynt met eysselijcke rotsen.
 Als Corus 't water stuuwt, en opjaegt uyttet ruym,
 En mijn Maetroosen sijn begraven onder 't schuym
 Een etmael twee of drye, en door 't langdurig stoocken
 't Plechtancker naulijcx vat, en alle kabels roocken,
 En branden door 't geweld van schuren sonder maet,
 Ia breecken vaeck van een gelijk een dunne draed.
 't Armdicke touw men viert vaeck tweemaal honderd vadem,
 En jonnet ruymmer bot om halen synen adem.
 Men kleed, men onderleyt, men ziddert slagh op slagh,
 En elcke waterberg hun dreygt den jongsten dagh.

De Zeevaert evenwel uyt soo veel swarigheden
 Sich pronckeryen weeft, en gaet op 't cierlijxst kleeden
 Haer uytgeblasen lof: gelijk de Koningin
 Penthesilea doet, onsterffelijcke Heldin!
 Die op d'Atriden bickt, en derfse 't voorhoofd toonen,
 En voert de benden aen der woedende Amazonen,
 En van geen aerslen weet met haer gemaende schild:
 Daer al het Dorisch heyr vergeefs 't geweer op spilt.
 En om haer dapperheyd de wereld te vertoogen
 Tert met gepluymden helm 't wit van Achilles oogen.

Maer als den Oceaen bewogen door gebeen
 De baren kemt, en rust sijn afgematte leen,
 Vergeet Maetroos sijn smert, met tjuyteren, en quelen,
 En oeffent synen geest met deuntjens, en met spelen,
 En koestert inde son sijn lichaem vry van pijn:

Ghelijck Halcyone by heldre sonneschijn
Sich baeckert op het meyr, en net, en pluyst haer pennen,
Die afgesleten zijn met Ceyx na te rennen:
Haer troost en eegemael, wiens Koninglijcke siel
Leed schipbreuck, als de storm veroverde den kiel.
De Zeevaert is beroemt in veelderley manieren.
Men siet een kleyne balck een groot geveert bestieren,
En dwingen na sijn lust, nu voor, nu by den wind,
Dan loef dan lywaert aen. schoon of de nachten blind,
En woest de wegen zijn, 't kompas dat kanse brengen
Door d'ongebaenden plas, en toonen 's weerelds hengen.
De lely doelt nae d'As, en dwaelt, en is ontrust
Tot datse Arcturus vind, en hem van blyschap kust.
Aentreckelijcken steen! en leydster van mijn vloten,
Wat Godheyd, wat geheym, ghy stadig opgesloten
In uwen boesem voert! mijn siel om weten joockt,
Waerom de borsten doch der gener die ghy stroockt
Dus rasen om de min van grouwelijcke beeren,
Soo datse tijd noch eeuw versetten kan nocht keeren.
Oock lacht den Hemel toe met sonderlinge gunst
Mijn Seylkunst, wien verstreckt de gulde Sterrekunst
Een uurwerck in het diep, en leert, hoe uyt de kimmen
De tortsen op haer beurt ontsteken hooger klimmen:
Hoe hoogh de gordel, die het midden vanden kloot
Omgort, geresen is uyt Thetis blaeuwe schoot:
En of de fiere Paeu in 't zuyder deel geweken
Sich rechtende sijn hoofd kan uyttet water steken,
En waer de Wagenaer op ons gesicht moet staen
Wanneer het hoofdpunt raect den vleugel vande Swaen.
Dees teeckens, schoon de kiel van pekelschijnt bedolven,
Ons leyden als een spoor en voetpad door de golven:
Des heb Hipparchus danck, Anaximander me,
Leydsmannen van mijn Hulck, vierbaeckens inde Zee,
En andre lichten meer, Atlassen, Hemelschragers,
Die geerne doen bericht aen yverige vragers:
Oock Tycho braef van geest, die tot Saturnus spijt,
Ons weder heeft hersteld den ouden wysen tijd,
En op dien wetsteen soo sijn sinnen heeft geslepen,
Dat hy niet ledigs laet, maer treckt, en schrabt vol strepen
Het schoon gesternde veld: waer door mijn Castor weet
Te dwalen vande lijn schier op een vinger breed.
Sijn leerling komt oock lof, die geen bancket van taerten
Nocht maerssepeynen schaft, mijn Ridderen, maer kaerten,
Graedbogen, Astrolaebes, en klooten hol en bol,
Met teyckenen vermaelt, en beelden wonder dol:
Die boecken brengt in 't licht, waer voor sy hem bedancken,

Als hy de gronden peylt, en waerschout voor de bancken,
 d'Inhammen ruym van schoot, en hoecken krom van bocht,
 Waer doorse seecker gaen braveren door het vocht.
 Mijn eycken Slot aldus door d'ongeruste paden
 Sleept grooter last, en vracht als duysend wagens laden,
 En wind te Paphus op het ancker uyt den grond,
 Vliegt in een etmael heen den Nilus inden mond:
 Of stoot van Parthenoop aen 't land daer de Sirenen
 Met vleyende gesangh Vlysses zijn verschenen.
 Stond weer en wind ten dienst, waer 't vlack een rechte baen,
 Men sou om 's weerelds riem in hondert sonnen gaen.
 Soo draeft mijn Pegasus, hy weet van geen vermoeien,
 Drijft op sijn wiecken voort daer andre vogels roeyen.

Maer och wat hoor ick hier een jammerlijck gheschreeuw!
 Soo haest de pijnboom swom versmolt de gulden eeuw,
 Een ys're tijd begost, de Gierigheyd op eerden
 Invoerde 't mijn, en dijn, en quam te veld met sweerden,
 Met trommel, en trompet, met harnas, en met spies,
 En in 't onnoosel bloed haer klauwen greetigh wiesch:
 Voor loch en voor bedroch Gerechtigheyd most duycken,
 Nocht mocht haer dorpels meer vreedsamelijck gebruycken:
 Men boude muur en slot, men stichte burg, en stad,
 Een yegelijck sijn haef met sorg en anxst besat.

't Is waerheyd, ick bekent, 't misbruyck is weerd gelastert.
 Wech met dit hoerekind, en aterlinxen bastert,
 Wech met dit Zeegedrocht, flux smackt hem buyten boord,
 Die de geselligheyd der sterffelijcken stoort.
 Besoect vrymoedelijck de veergelegen oorden,
 Maer pleegt oprechtigheyd in handel, en in woorden,
 Nocht brandmerckt door geweld niet 't Christelijck geloof,
 Nocht mest u selven niet op 't vette vanden roof,
 Maer doelt nae 't rechte wit. de Grootvorst vande winden,
 Om 't menschelijck geslacht door liefde te verbinden,
 Elck land te maeyen gaf een sonderlingen oest,
 Op datter geenig rijck door oorloogh werd verwoest,
 Als elck om sijn gebreck, en nootdruft af te weeren,
 Verstond hoe qualijck hy sijn nabuur mocht ontbeeren,
 En dat 't een landschap was tot 's anderen gerijs:
 Gelijck een yeder lid, oock 't minste, 't gantse lijf
 Met dienst te stade komt. Indienmen wil bereycken
 Het eynde van dees kunst met swaergeladen Eycken,
 Soo sal de segen Gods toevloeyen door de vaert,
 Gelijck de balssem droop in 's Hoogenpriesters baert:
 Soo zal de Zeevaert lof behalen door mijn dichten.
 Men sal haer Majesteyt een eer, en Pronckbeeld stichten,
 Een achtste wonderwerck, voor Tessel op het ruym,

Daer stevens af en aen steeds bruysen door het schuym.
Haer pruyck met diamant geciert, en gulde snoeren,
En steenen schoon van glans, een Schip tot prael sal voeren,
Een keurs van fijn fluweel, die op het zeegroen treckt,
Met Indisch goud geboord de lendenen bedeckt:
Waer op een mantel hangt, gewatert als de stroomen,
Van licht en hemelsblaeu, bepeerelt om de soomen,
De slincker sweyt een vlag, een staf de rechter hand:
Soo maectse als Zeevoogdes een trotse, en brave stand.
De watergoon bemoscht beschouwen haer verwondert,
En wat na Godheyd aerd bedropen opgedondert,
Den kop beurt uyttet diep, de groote, en kleyne Steen
Die leggen aenden stroom, of palen aende Zeen.
Ick sieder die den Golf verlooft is, 't rijk Venedig,
Het pratte Lissebon, Marsillien steeds onledig,
En Londen Konings stoel, haer suster, en gebuur
't Welvarende Amsterdam, en Dantsick korenschuur.
Ick sieder 't uytheemsch volck handklappen, en haer groeten,
En Mooren swart van huyl neervallen voor haer voeten,
En wenschen mijn Godes geluck, en spoed, en heyl,
En al die om haer eer een ooge slaet in 't seyl.

Ick vind my onder land. wy sien de Loodsluy naren,
Een volck dat kennis heeft aen gronden, wind, en baren.
Sy leggen ons aen boord, die wel ervaren maets,
En Tritons van het meyr ons sturen binnen gaets.
Wy krygen in 't gesicht den hoogen Burgh van Muyen,
Daer Hoofd der Rymers hoofd met veersen streelt de buyen,
De Nymphen vande Vecht op 't strijcken van sijn Veel
Met Glaucus leyd ten dans. Wy sien het Zee-prieel,
De marckt van Christenrijk, daer Weelde in haren zetel,
En trotsgewelfde Beurs ten sterren vaert vermetel.
Wy naecken Schreyers hoeck, daer liefelijck en bly
Een Waterlandsche Rey, de Iuffertjens van 't Y,
Met ongehuyfde pruyck, en kletten geestig singen,
En na den toon van sang, en spel hun treden dwingen.
Twee Diertjens inden hoop aenminnig groeten ons:
d'Een volght met soet musijck des anders violons,
En hebben toegewijt haer kuysheyd Phoebus suster.
Laet vallen 't ancker, strijck. hier is de vloed geruster.
Hier gaet noch eb noch ty. hier hoortmen geen geruys.
Hier open ick mijn reys in 't saligh Roemers huys:
Wiens vloer betreden word, wiens dorpel is gesleten
Van Schilders, kunstenaers, van Sangers, en Poëten.

OP BARNEVELT

Dit 's Grootvaâr, van wiens deugd geen eeuwen zullen zwijgen,
 Hij deê zijn Rechters zelfs het hair te berge stijgen
 Toen hij ter vierschaar quam al even wel gemoed;
 Zijn Vijand dronk de dood aan zijn onschuldig bloed.

 GESPRECK OP HET GRAF VAN WIJLEN DEN HEERE
 JOAN VAN OLDENBARNEVELT

Vreemdelingh. Kerckgalm

- Wie luystren om de vraegh eens Vreemdelings te hooren? *K. Ooren.*
Vr. Wie stopt 's Lants Voorspraeck hier den mont met desen steen? *K. Een.*
Vr. Mauritius? wat kon den Landtvooght dus verstooren? *K. Tooren.*
Vr. Zoo heeft hy om verraedt hem 't leven afgesneên? *K. Neen.*
Vr. Was 't om de Vryheydt dan met kracht op 't hert te treden? *K. Reden.*
Vr. Wat mist al 't Vaderlandt by 'tkorten van dien draet? *K. Raet.*
Vr. En brack men meer dan 't Recht der vrygevochte Steden? *K. Eden.*
Vr. Wat baert dit, nu elck voelt hoe veel sijn doot ons schaet? *K. Haet.*
Vr. Wat moet men doen, die met den Dwinghlant t'samen-zweeren? *K. Weeren.*
Vr. Zou dan hun hooghmoedt haest verwelcken, als het gras? *K. Ras.*
Vr. Wat zal men *Barnevelt*, die 'tjuck socht af te keeren? *K. Eeren.*
Vr. Wat wort de Dwingelandt, die 't Recht te machtigh was? *K. As.*

 OP HET OVERLYDEN VAN WYLEN DEN E. E. HEERE
 CORNELIS PIETERSZ HOOFD,

Raed en oud Burgermeester der vvydberoemde koopstede Amstelredam
 Salighlyck ontslaepen den eersten dagh des jaers 1626

KLINCKDICHT

Treckt om 't Raedsheerlyck lyck geen' droeve toorenklock:
 Het burgerlyck beklagh sal dese baer geleyen.
 De balling, weeu, en wees beluyen hier met schreyen
 Hunn' waerd, haer' man, haer' vooghd: daer 't leven uyt vertrock.
 Hangt aen de wand van 't Koor dien Burgemeestersrock,
 Dien tabberdt, wyd van baet en staetsucht afgescheyen:
 Dien Deeghlyckheyd hem ging so onbesproken breyen:
 Hier aen heeft Eygebaet niet d'alderminste vlock.
 Dat nu Amstelredam in 't roukleed valle aen 't huylen:
 Haer' segenrycke beurs ontbeert een' haerer suylen,
 Haer raedhuys een pylaer. Hoe druckt ons dit verlies!
 Doch troost u, rycke Stad! men sal u saligh noemen:
 Als Room Fabricius, en Catoos deughd wil roemen,
 Seg: *Hoofd* dat was de man waer door myn' glori wies.

ORANJE MAY-LIED.

O Hoe salig is 't te duycken
 Onder den Oranje boom;
 By een kristalijnen stroom
 Gouden appelen te pluycken;
 En te ruycken geur en lucht
 Van die schoone Oranje vrucht!

Wil de blixem, hagel, donder
 Bloem en kruyd en lover slaen,
 Duycken speelt, laet overgaen;
 Mannen duyckt, en houdt u onder:
 Onder desen boom is 't stil,
 't Weer mach ruysschen hoe het wil.

Wil de son met hitte steecken,
 Mannen, duyckt hier in de schaeu,
 Zijt gy dorstig, mat en flaeu,
 Hier vloeyt Peneus met sijn beecken:
 Hier zyn Tempe; hier is geur:
 Hier is lessing; hier is kleur.

Zijtge schuw voor eenich ondier,
 Voor een adder of een slang;
 Weest voor geen fenynen bang:
 Duyckt in luwte voor de son; hier,
 Hier zyn alle beesten tam,
 En de wolf gelijk een lam.

Maer indien Hollanders vragen:
 Waer van daelt dit vredsaeem lot?
 Antwoord: waerlijck van een God,
 Die in vrede scheidt behagen;
 Die, op eenen oogenblick,
 Twist en tweedracht streckt tot
 schrick.

Dat 's Prins *Frederick*, de Vader
 Van Prins *Willem*, kleene vorst,
 Die noch lurckt aen 'svoesters borst,
 Uyt een milde koester-ader,
 Melck, die sonder ongeval
 Hollands Heyland queecken sal.

Laet ons twee autaren wijen,
 Een den Vader, een den Soon,
 En met lieffelijcken toon
 Hunnen grooten naem belijen,
 En hun Godheen al verheugd
 Eer bewijsen voor dees deugd.

Want wij sien ons gladde koeyen
 Onbeschroomt te weyde gaen,
 d'Uyers uytgespannen staen;
 Die van room en boter vloeyen.
 Melcker-buur die siet syn lust,
 Daar hy schrander Elsken kust.

Daer hy wentelt in de bloemen,
 In het piepend klavergroen:
 En sy weygart hem geen soen;
 't Sal haer ziel doch niet verdoemen:
 Want de susters van de ste
 Soenen selfs hare herders me.

Daer hy met een dartzel rietje,
 Of een dunnen stroyen halm,
 Onder Elskens soeten galm,
 Lindeboomen na het liedje,
 Met den top ten sang gekeert,
 Graeg en nyver luystren leert.

Waterlandsche melck-boerinnen
 Vlechten handen aen den rey,
 Om te loven desen Mey,
 Die haer lockt en nood tot minnen;
 En Prins *Frederick* word lof
 Toegesongen na het hof.

Onder 't singen onder 't spelen
 Sit Mevrouw *Æmilia*
 En slaet beyde Princen ga,
 Die haer edel harte stelen;
 En sy vind den Maytyd schoon
 In het midden van twee Goðn.

KLINCKDICHT

Noch leeft, tot Hollands heyl, de vvachter van den tuyn;
 Gebroken door en door met diepe vvaterplassen;
 Omheynt met stroomen hier; en daer met broeckmoerassen;
 Met golven ginder, die sich vventelen in duyn.

Noch tart u *Fredricx* helm, vervvaende koningskruyn!
 Die op uvv'kroonen noch meer kroonen vvaent te tassen.
 Koom aen eer dat hy self uvv' steden koom verrassen,
 En doe uvv' heerlijkheyd vergaen in roock en puyn.

Ghy dreyght hem, doch vergeefs: ghy dreyght den onvervaerden;
 Die voormaels, by de Roer, omcingelt van uvv' paerden,
 Trots paerd en ruyter velde, en redde sich' er door.

Sijn lemmers deughd versmaed de sne der Spaensche klingen;
 Sijn' rusting uvv' pistols. 'tIs quaed een' leeu te dvvingen,
 Die door 't benautste streeft, en maeckter 't ruymste spoor.

BEECKZANG

Wycker Bietje, die by 't Beeckje
 Nestelt, en geeft menigh steeckje
 Die uw honigh komt te dicht;
 Wacker Nymfje, die zoo klaartjes
 Met uw ooghjes op de blaartjes
 Flickert, blickert, straalt, en licht;

Zegh my, meisje, die zoo netjes
 Poezelachtigh zigt, en vetjes,
 Levend, helder, wel gedaan;
 Waar van mooghje zoo wel tieren,
 Daar al d'andere, arme dieren,
 Bleeck en treurigh quijnen gaan?

Eetje slaatje met een eitje?
 Drinckje niet dan schapeweitje?
 Pluckje moesjen uit den tuin?
 Backje struifjes van de kruitjes?
 Treckje heen, na zomerbuitjes,
 Om lamprey en knijn, in duin?

Slaapje op dons van witte zwaantjes?
 Leckje muskadelle traantjes?
 Houje een ongemeenen stijl?
 Leghje in schim van koele boompjes?
 Droomje daar geen andre droompjes
 Als van suicker, uit Brezijl?

Zwemje in lachjes, en genughjes?
 Leeft uw geest in zoete kluchjes?
 Springt uw zieltjen in uw lijf?
 Erfje niet als heil, en zegen?
 Benje juist van pas gereggen,
 Niet te los, noch niet te stijf?

Zegh het toch uw medemeisjes,
 Vol zwaarmoedige gepeisjes,
 Heel uw speelnoots algelijck.
 Redt die diertjes van haar teering.
 Onderkruip den *Haes* zijn neering,
 En wort dockter van de Wijck.

GEUSE VESPER OF SIECKEN-TROOST

VOOR DE VIERENTWINTIGH

Hadt hy Hollandt dan ghedragen,
 Onder 't hart,
 Tot zijn afgeleefde dagen,
 Met veel smart,
 Om 't meyneedigh swaert te laven,
 Met zijn bloet,
 En te mesten kray en raven,
 Op zijn goet?

Maer waerom den hals gekorven?
 Want zijn bloet
 Was in d'aders schier verstorven:
 In zijn goet
 Vontmen noyt de Pistoletten
 Van 't verraet,
 Wtghestroyt, om scharp te wetten
 's Vollecks haet.

Gierigheyt en wreetheyt beyde,
 Die het swaert
 Grimmigh ruckten uyt der scheyde,
 Nu bedaert,
 Suchten: Wat kan ons vernoegen
 Goet en bloet?
 Och, hoe knaecht een eeuwigh wroegen
 Ons ghemoedt!

Weest te vreen, haelt Predikanten,
 West en Oost:
 Gaet en soeckt by Dortsche santen
 Heyl en troost:
 'T is vergeefs, de Heer kooft kloppen,
 Met zijn Woort.
 Niemandt kan de wellen stoppen
 Van die Moort.

Beslyt

Spiegelt, spiegelt u dan echter,
 Wie ghy zijt:
 Vreest den worm, die desen rechter
 't Hart afbijt.
 Schent uw' handen aen geen Vaders,
 Dol van haet.
 Scheldt gheen Vroomen voor verraders
 Van den staet.

OP AMSTELREDAM.

Aen d'Aemstel en aan 't Y, daer doet sich heerlijk open
 Sy die, als Keyserin, de kroon draeght van Europe,
 Amstelredam, die 't hoofd verheft aan 's hemels as,
 En schiet, op Plutoos borst, haar wortels door 't moerasch.
 Wat watren worden niet beschaduw't van haar zeilen?
 Op welke marckten gaat zy niet haar waren veilen?
 Wat volcken zietse niet beschijnen van de maan;
 Zy die zelf wetten stelt den ganschen Oceaen?
 Zy breit haar vleugels uit, door aanwas veler zielen,
 En sleept de weerelt in, met overlade kielen.
 Welvaren blijft haar erf, soo lang de Priesterschap
 Den Raed niet overheert, en blindhockt met de kap.

IAERGETYDE VAN WYLEN HEER IOAN VAN OLDENBARNEVELD,
VADER DES VADERLANDS

ORAKEL.

's Lands treurspel weêr verjaert: om wiens gedoemde trouwe,
 Als weeu of wees, in rouwe,
 Bedruckt en troosteloos, treurt Hollands goe gemeent,
 Op Grootvaêrs koud gebeent.
 Soo ras d'Aertslastertong van 't huychelaers Synode,
 Den aerd des Duyvels, Gode
 Aenteegh, en had Gods Naem, tot suyving van haer' saeck,
 Gebrandmerckt, op haer' Kaeck:
 Ontbrack'er 't segel, om dien gruwel kracht te geven,
 Met quisting van het leven,
 En afgemartelt bloed der allervroomste borst:
 Daer Helsche Wraeck naer dorst.
 De Basterdvierschaer dan, na 'et schoppen van 's volcks Vaders,
 Geschandvleckt, als verraeders,
 Verwijst ons' *Bestevaer*, met afgeleefden strot,
 Te verwen 't Hofschavot.
 Geduldigh stapt hy, met sijn stocksken, naer het ende
 Van doorgesolde ellende,
 Van last, en baerens wee, ô banck des Doods! ô sand!
 Waer toe verseylt ons land?
 De siele seylvlugh, om, door d'aders, wt te vaeren,
 Begraut de traege jaeren,
 En noopt den ouderdom. haer frissche jonge moed
 Wil bruysen, door sijn bloed.
 Na onschuld, en gebed, getroost, voor 't swaerd, te bucken,
 Door 's boesems openrucken,
 Sagh elck in 't oprecht hart: dat allesins bestreen,
 De maet sloegh, als voorheen.
 Hy knielt. ah! ah! hy sneeft, met sleep van nederlaegen,
 En storting aller plaegen.
 De boôm van Duytschland kraeckct, en ziddert overal,
 Van soo vermaerden val.
 Van soo vermaerden val besterft de vreughd, en hope,
 In t' aenschijn van Europe:
 Euroop gevoelt dien slagh. sy sucht, en sit verdooft,
 Door 't ploffen van dat Hoofd.
 Dat Hoofd, dat heyligh Hoofd, dat spring op springvloed schutte:
 Dat Nassaus glori stutte:
 Dat Hoofd, dat Spanjen, eer het sloot sijn' gouden mond,
 Op goude bergen stond.
 De geest ontkerckert, sagh, van 's hemels hooge deelen,

Den dollen Moordlust spelen,
 Met romp en kop, en 't bloed verstrecken, versch en laeu,
 Een roof van 't paepegraeu.
 Soo kinders, riep hy, soo: vermaeckt u, op mijn leste.
 Ick offer 't lijf ten beste.
 Mijn' siel, oh! of de Staet gebergh't waer, door mijn' dood,
 Vind rust, in Godes schoot.
 De schim was heen, de stem, voor wind, oock heen gevlogen.
 Wy klaeghden 't aen ons' oogen:
 En 't oogh was, na dat Licht, in 't naere nachtgevecht,
De Vrybeyd quijt, en 't *Recht*.

TRIOMFTORTS

OVER DE NEERLAEGH DER KONINGKLYKE VLOOTE OP HET SLAECK

T Gewapent Scheld ging t'seyl, met dit geschreeu:
 Dat geld, dat geld den Leeu
 Syn hartebloed, syn' siel, te vet gemest.
 Doorschiet hem in syn nest.
 Het wacker dier, hoe vreeslyck datmen riep,
 Sich veynsde, als of het sliep.
 De vloot, hier door gemoedight, nader quam.
 Haer' draecken spogen vlam,
 En swavelvier, granaeten, lood en stael:
 Dies Hollands *Amirael*
 Hem noopte, dat hy rees, geterght tot wraeck,
 En sloegh syn' klaeu in 't Slaeck.
 De maen besweem, besprengkelt van het nat,
 Van breyn en bloed bespat,
 Verdooft van al 't gejammer en 't gekarm:
 Erbarm, erbarm, erbarm.
 Als Xerxes, sonder hart, uyt Griecken vloot,
 Soo viel Graef Ian in 't boot,
 Met Barbançon. 't was roey, eer alles blyf.
 Marye bergh ons lyf.
 Die roof bleef ons van schepen, volck, en schut.
 Al d'arbeyd was onnut.
 Leer, stoffer, leer, hoe dat een oogenblick
 Veel' jaeren smoot, in 't slick:
 En ghy, die hier te land 't gewisse plet,
 En doemt uw' eyge wet,
 En nypt, en grypt: sie toe, sie toe, sie toe:
 Rechtvaerdigh is Gods roe.

INWYING DER DOORLUCHTIGE SCHOOLE T'AMSTERDAM

Aen den heer Herman vander Pol, Raed en schepen der selve stede.

Oprechte *Pol*, de hemel heeft gespaert
 Uw rimpligh voorhoofd, en besneeuden baerd,
 En stacitabberd, die stads Recht bewaert,
 Om noch te tuygen,
 Met u, in 't ander leven, vry van leet;
 Hoe ghy de bloem der jeughd, te min besteed,
 De suyvre borst van heylige Angeneet,
 Met lust, saeght suygen.
 O vroomme vader, glori van myn' luyt,
 Vw' stemme steef dit loflyck Raedsbesluyt.
 Nu veeghtghe noch, van vreughd, een kreucksken wt,
 En word herboren:
 Gelyck somtyds de guure winter plagh
 t'Ontluycken, met een' somersonnelach;
 En 't hart t'ontdoyen, op een' soeten dagh,
 Als 't was bevroren.
 Myn' swaeneschacht, myn treckebecksken drinckt
 Sich droncken, in onsterfelycken inckt:
 Ons' wapenkroon veel heereycker blinckt,
 Op d'eer der feesten.
 De Wysheyd setmen op den hooghsten trap,
 Beschoncken met den glans der burgerschap,
 En toegejuycht, met vrolyck handgeklap,
 Van braeve geesten.
 Nu yckt de Deughd de sielen, met haer merck.
 Nu sweetmen in 't Sokratisch worstelperck,
 Nu boutmen aen de zede-en-redekerck,
 Doorgalmt van leering,
 Die 't buyghsaem hart der jonkheyd vormt en sout,
 En heylsaem voor verrotting onderhoud,
 En instort vroegh, 't geen onvermuft veroud,
 Door Deughds hanteering.
 Hier blaect het nonnenouter ongedooft.
 Hier stuyft de vorstenrenplaets, daermen slooft.
 Partyschap hier geen' lamme geylen looft,
 Tot yemands voordeel.
 De pallemtack en lover nimmer droef
 Word toegeleyt, naer Recht, den vluggen hoef,
 Die glimt, als goud, na d'wtgestaene proef,
 In 't billyck oordeel.
 Dit is 't doorluchtigh Argo, 't welck, bevracht
 Met hemelsch puyck van ridderlyck geslacht,

Naer d'eere streeft van Kolchos gulde vacht,
Door Nereus weyden.
Hier vindmen 't wettigh swaerd, dat, buyten hoop,
In stucken hieuw den Gordiaenschen knoop;
Oock 't kluwen, dat, in 's doolhofs ommeloop,
Ons recht kan leyden.
Dees' schoolmeestres haer' schatten maeckt gemeen.
Se weet Natuurs geheymenis t'ontkleen,
S'ontleedse moedernaeckt, van top tot teen,
Voor 's leerlings oogen;
En wroet, op 's overouden Tales spoor,
Haer' grondeloos boesem door en door.
De necktartong verleckert 't leersaem oor,
Op soete toogen.
't Geschichtboeck wacht syn' beurt, in dees'kappel;
Dat brengt Fortuyns lichtvaerdigheyd in 't spel;
En toont er leeuwenhuyd en Vossenvel,
Geweld en treecken;
Oock hoemen heelt het ingekanckert quaed;
Wat vloecken syn, wat zuylen voor den staet;
Hoe 't een verryst, en 't ander ondergaet,
Door landgebreken.
D'ervaeren Chiron bant den blinden dwergh
Wt dees' spelonck en wackren oeffenbergh;
En voed het voesterkind, met dierenmergh,
Op dat het schrappet
Syn' krachten stel, voor 't land van syn' geboort,
En verw den grond des vyands rood van moord;
Of hou in vredehandeling het woord,
Soo wys, als dapper.
D'eerwaerde Themis, op den rechterstoel
In barning van krackeelen even koel,
Verwerpt het valsch, en mickt op 't witte doel,
En schift partye.
Het doodse lyck, dat flus lach wtgestreckt,
Nu wt den ysren doodslaep opgeweckt,
Bedanckt den God, die 't leven schept en reckt,
Door artzenye.
De Poësy, het Goddelijckst van al,
Spant keel en snaer op sluysenwaterval,
En trippelt op fluweelen burreghwal,
Die krielt van swaenen.
Se dompelt Baerles kop in d'Amstelbron.
Se schept, door hem, in Holland Helikon.
Ick quinckeleer, beschaduw, voor de son,
In lindelaenen.

O goude lettereeuw! o wyse lent!
 O lucht vol geurs, na 's onweers dreygement!
 Ick raeskal, of Apol is hier ontrent,
     Met negen nonnen;
 Die maecken tien met hem: of tel ick elf?
 Gewislyck ja; daer sienwe Pallas self
 Haer heylighdom betrouwen 't hoogh gewelf,
     Noch ongeschonnen.

OLYFTACK AAN GVSTAAF ADOLF.

Om sijne Majesteit te bewegen datse Keulen, mijn geboortestad, verschoone.

't Wild vogelkijn dat singt, daar 't onbeknipt is:
     Al d'ope lucht is mijn;
     Noch steent het, om te sijn
 By 't lieve nestje, daar het uitgekipt is.
 Ick meed: hoewel mijn blyde geest vaart speulen,
     Daar draaiboorn sluit nocht heck;
     Een heimelicke treck
 Verleit het hart naar mijn geboortstad Keulen.
 Daar heb ick eerst om honigh uitgevloogen,
     Ontrent den blonden Rijn,
     Beplant met Rinschen wijn;
 En als een bie violendau gesogen.
 Vit dit geboortsogh word mijn sorgh geboren,
     Nu 't Sweedsche vaandel vlieght
     Daar ick ben opgewieght:
 Nu 't grof geschut vast dondert in mijn ooren.
 Hoe wensch ik, als een Rijnswaan, Mars t'ontmoeten,
     En met de borst in stroom,
     Aldus door sang sijn toom
 Te temmen, langs het stof van paardevoeten!
 De sware smack van Tyrus trotse muuren
     Deê zidderen in 't rond
     Den Asiaanschen grond,
 En schreeuwde, dat' er niets gemaackt is om te duuren.
 't Verslegen Sion laat sijn schilden hangen.
     Het heiligh Priesterdom
     Sich statigh toereed, om
 Den dappren triomfeerder wel t' ontfangen.
 Hy naackt in 't end: Iaddus treed hem tegen,
     Met Godgewijde pracht,
     Van 't Kerckelijck geslacht,
 Om den gesteurden veldheer te bewegen.
 De jonge krijgsheld blijft verwondert staren
     Op 't priesterlick gewaad;

En' 't goddelijck gieraad
Sijn bittere wraack verweldicht tot bedaren.
Hy leest Iehovaas dieren naam gesneden
In 't voorhoofd, op den hoed.
Hy siet der steenen gloed,
Den glans van goud en purpere offerkleeden.
Ootmoedigh stijght hy van den hoogen paarde.
En eert den priester Gods,
En Salems tempelrots,
Met neigend hoofd en afgeleiden swaarde.
Hierusalem, bekleed met groene meyen,
Hem feestelijck begroet;
Terwijl hy met sijn stoet
Op Davids burgh sich vreedzaam laat geleyen.
So vreedzaam wensch ick dat met fluit en cyter
Mijn Rijcksstad u onthaal,
Met geestelicke praal,
En Roomschen bisschops staf, en witten myter:
Dat sy niet swijm voor uwen rooden stander;
Maar hou haar verve braaf,
En groet u, ô *Gustaaf*,
Als een van God gedreven Alexander.
Ghy sult haar grijsen ouderdom verschoonen,
Wanneer sy heusch en mild
V toont den wapenschild,
Het bloedigh veld, gewijd met goude kroonen.
Dat 's d'eeuwige eer der Perssiaansche Wijsen,
Die met geschenck en stem,
In 't nedrigh Bethlehem,
Den grootsten koning offeren en prijsen.
Dat 's 't jammerteecken, dat haar oude straten
Gedoopt zijn so verwoed
In 't kuische maaghdenbloed,
Vergoten van Barbarische soldaten.
Ghy sult, als eertijds Francksche en Hunsche rotten
En woedende Attyla,
Niet sluiten uw gena;
Maar harten winnen door bedaarde Gotten.
So word aldus uw zege niet besproken
Van 's dichters scharpen stijl:
Hier heeft de Gotsche bijl
Den Agrippijnschen arbeid afgebroken.
So sweeftge boven Alexanders vlercken,
Die Pindars wooning stut;
Daar mijn gesang beschut
Een stad vol volcks, vol kloosters, en vol kercken.

HVIGH DE GROOTS VERLOSSING

Aan Mevrouw Marie van Reigersbergh

Gewelt van wallen, dubble gracht,
 Ontruste honden, wacht by wacht,
 Beslage poorten, ysre boomen,
 Geknars van slotwerck, breede stroomen,

En d'onvermurwde kastelein
 Versekerden, op Loevestein,
 Den Grooten Huigen, buiten duchten
 Van in der eeuwigheit 'ontvlugten:

Ten waar sijn schrandre gemalin
 En druckgenoot en kruisheldin
 Een eerlijcke uitkoomst had gevonden,
 En hem van 't lang verdriet ontbonden.

Sy sprack: mijn lief, mijn levens licht,
 (De tranen stonden in 't gesicht)
 Sal dees spelonck uw glans versmooren,
 En is uw deught dit graf beschoren?

Helaas! Maar 't is vergeefs gesuft.
 Hier helpt geen kermen maar vernuft.
 Mijn geest die sal wat groots besoecken.
 Terstont verandert hy in boecken.

De schiltwacht draaght dien vetten
 buit
 Op hare beê voor boecken uit.

Een vrouw belacht al die haar perssen
 En laat hen op de tanden knarsen.

Een vrouw is duisent mannen t'ergh.
 O eeuwige eer van Reigersbergh,
 De volgende eeuwen sullen spreken,
 Hoe ghy den haat hebt uitgestreken.

Na datge op 't droef gevangenhuis,
 Gelijk Marye neffens 't kruis
 Vw bruigom, onder moordenaren
 Gerekent, trooste heele jaren.

Soo liet de trouwe Michol eer
 Haar liefsten schat met koorden neêr;
 Toen Sauls zwaarden hem besetten,
 Gelijk de jagers 't hart met netten.

Aldus wert Lynceus oock geredt
 In sijn belegert bruiloftsbedt,
 Toen soo veel ledekanten smoorden
 In 't gruwlick bloedt der mannemoorden.

Vergun mijn luite datse speel
 Het bergen van ons lantjuweel,
 In 't onweêr, dat het roer vermande,
 Toen 't groote schip vol stuurmans
 strande.

STEDEKROON VAN FREDERICK HENRICK

PRINCE VAN ORANJEN, EC.

Syne Vorstel: Doorlucht: toe gewijd op den grooten triomf van Maestricht en d'andere Steden en Schanssen.

Die bange nacht doen Alexanders dolck
 Sich droncken soop in lecker burgerbloed,
 En grimmigh borst wt d'onderaerdsche kolck,
 Gelijk een slang, getrapt van vyands voet,
 De lucht besmet en beemd en waterval
 Met pest en blaeu vergift en groene gal:

Die nacht gedenckt hoe droef de Trichtse Maeghd
 Gesleept geboeit op haeren oever sat,
 Gedoodverwt en door vier en vloed gejaeght,
 En afgewaeckt en strydend afgemat.
 Se klaeghde 't leet den Vaderlijcken Stroom,
 Wiens geest verscheen in haer' benauden droom.

Een bloedigh sweet dat brack hem alsins uit,
En hing als kraelen aen sijn biesenhair.
Hy steende, en sloegh in 't end een heesch geluid:
Mijn Dochter, die op 't oorloeghsmoordautae
Uw suchtjes en bedruckte traentjes loost,
Grijp moed, mijn kind, grijp moed, en weest getroost.

't Is waer, ghy syt de bloem uws maeghdoms quyt,
Dat's noodlot, en 't belieft den Hemel dus.
Maer sus, mijn schaep, daer kooft een ander tyd.
Soo spreekend gaf hy haer een' hartekus,
En wischte met sijn kleed (en suchte diep)
Het roode bloed dat langs haer' boesem liep.

Daer kooft een tyd (soo voer hy lieflijk voort)
Die rekening van Spanjen eischen sal,
En sussen 't landgeschrey van desen moord,
En troosten uw langduurigh ongeval.
Dan sal de Wraeck den Spanjaerd, als een haes,
Doen ommesien, en jaegen over Maes.

Die held is een belofde *Frederick*,
Uw wrecker en beschermer in der nood,
Der vromen schild, der dwingelanden schrick.
Dees sal beleeft u koestren in sijn' schoot;
Na dat ghy hebt, geketent van Farnees,
Een halve eeuw gekermt slaevin en wees.

Al treuren nu uw straeten doods en woest,
Ay sie dat met geduldige oogen aen,
Soo lang tot dat in Parmaes rypen oegst
Oranje koom de strenge zeissen slaen;
En selfs mijn Maes en 't fier beschanste Scheld
Sich buigen voor een machtiger geweld.

Dan sla op uw' Verlosser 't bly gesicht,
En wijd hem de verdiende Stedekroon.
Vlecht Boschloof om de Pronckstar van Maestricht,
En hef hem hoogh in 't goud van Neerlands troon.
Dan ruim 't uitheemsch gebroedsel veld en slot,
En Brabant kniel voor Hollands Wapengod.

Ick sie alree (mijn geesten worden vlugh)
Den blixem die mijn' vochten vliet versengt.
Alreede tors ick meer als eene brugh,
En weeck robyn mijn klaer kristal besprengt.

De Gallem baeuw't geschut na sonder mond,
En tart het Spaensch en maghtigh Roomsch Verbond.

Hun antwoord is niet schaers van donderkruid,
Nu Mars syn rol volspeelt op 't wreed tooneel:
En d'uitvaert van Castiljen word beluid
Met onweer van kortouwen grof van keel:
De Vryheid op dit graf haer' standert plant
In 't aensicht van Filips en Ferdinand.

Soo word met vier het eeuwigh vier gebluscht.
Soo vreet de vlam des Hemels taeie roe,
En *Henrick* houd de heirbaen van August,
En sluit de poort van 't gruwlijck oorloogh toe.
Vaer wel, mijn hart, leer harden, en swijgh stil.
Soo droop hy door haer armen in sijn kil.

GESCHREVEN UYT MAGHDENBURG AEN DE GRAEF VAN PAPENHEYN

Hier rot een Kreng, het hoofd van moordenaers en fielen:
Gedaeght voor 't Vyerschaer Godts, van soo veel duysend zielen:
Aerts-vyandt, pest en vloeck van 't menschelijck geslacht:
Die wel-lust scheidt in moordt, gheweldt en Vrouwe-kracht:
Die eel noch on-eel viert; noch 't heyligh, noch 't onheyligh:
En gheeft de boosheydt ruymt; en acht het schenden veyligh:
Die knevelaer, die schelm, die Stadt en Landt verwoest;
En die sijn Hengsten jaeght in 's Landt-mans suren Oegst:
Die bloed-hondt en Tyran; verbast-aerd van meedogen;
Die bloedt uyt d'aders drinckt, en tranen parst uyt d'oogen.
Kerck-roover, klokke-dief, mensch-viller, groote Beul:
Die Godt versworen heeft, en soeckt aen d'af-grondt heul:
Die sijn ghe-weten schroyt, en aerselt van berouwen;
Die zuygelingen smoort, en trapt op swanger Vrouwen.
Hoe wayt het hoeren aes? en wend sijn rugh na 't licht!
Vervloect hem daer hy stinckt, en spouwt hem in 't ghesicht.
De Krayen vlien de pry; niet eet-baer voor de Raven;
Den Hemel hier ontseydt, met bloedt het veld te laven!
Wat schimmen waren hier? Men hoorter een geloy.
Die ziel spooct om haer bloedt, en 't Vee taelt na sijn hoy.

KINDER-LYCK

Constantijntje, 't zaligh kijntje,
Cherubijntje, van om hoogh,

D'ydelheden, hier beneden,
Vitlucht met een lodderoogh.

Of onderhiel, met bickel en boncket,
 De kinderlijcke wet,
 En rolde en greep, op 't springend
 elpenbeen,
 De beentjes van den steen;
 En had dat zoete leven
 Om gelt noch goet gegeven:
 Maar wat gebeurt? terwijl het zich ver-
 maackt,
 Zoo wort het hart geraackt,
 (Dat speelzieck hart) van eenen scharpen
 fiits,
 Te dootlick en te bits.
 De Doot quam op de lippen,
 En 't zieltje zelf ging glippen.

Toen stont helaas! de jammerende
 schaar
 Met tranen om de baar,
 En kermde noch op 't lijck van haar
 gespeel,
 En wenschte lot en deel
 Te hebben met haar kaartje,
 En doot te zijn als Saertje.
 De speelnoot vlocht (toen 't anders niet
 moght zijn)
 Een krans van roosmarijn,
 Ter liefde van heur beste kameraat.
 O krancke troost! wat baat
 De groene en goude lover?
 Die staatsi gaat haast over.

VERTROOSTINGE AAN GEERAERDT VOSSIUS,
 KANONIK TE KANTELBERG, OVER ZIJN ZOON DIONYS

Wat treurt ghy, hoogheleerde Vos,
 En fronst het voorhoofd van verdriet?
 Beny uw soon den hemel niet.
 De hemel treckt. ay, laat hem los.

Hy schut vergeefs sich selven moe,
 Wie schutten wil den starcken vliet,
 Die van een steile rotse schiet,
 Naar haren ruimen boesem toe.

Ay, staack dees ydle tranen wat,
 En offer, welgetroost en bly,
 Den allerbesten vader vry
 Het puick van uwen aartschen schat.

Soo draait de weereldkloot; het sy
 De vader 't liefste kindt beweent:
 Of 't kindt op vaders lichaam steent:
 De doot slaat huis noch deur voorby.

Men klaaght, indien de kiele strandt,
 Maar niet, wanneerse rijck gelaên,
 Vit den verbolgen Oceaan,
 In een behoude haven landt.

De doot die spaart noch soete jeughdt,
 Noch gemelicken ouderdom.
 Sy maackt den mont des reedners
 stom:
 En siet geleertheit aan noch deught.

Men klaaght, indien de balsem stort,
 Om 't spillen van den dieren reuck:
 Maar niet, soo 't glas bekoomt een
 breuck;
 Als 't edel nat geborgen wordt.

Geluckigh is een vast gemoedt,
 Dat in geen blijde weelde smilt,
 En stuit, gelijk een taeie schildt,
 Den onvermybren tegenspoedt.

BEDE AEN HET WESTEWINDEKEN

Laeuw en lieflijck Westewindje,
 Voorbo van 't gevleugelt kindje,
 Vader van de soete maend,

Voor Pieter van Buren ende Yda van Gerwen
 Die de drooge paden baent,
 En bestroyt voor Venus wagen,
 Na de guere en suere vlagen,

Als het al van minne praet;
 Koom, bestroy de Warmoestraet
 Met meer loven met meer bloemen
 Als mijn Swanepium kan noemen.
 Vraeghtghe noch, wat dit beduid?
Buren sal sijn schoone Bruid
 Met de roosen op haer wangen
 In het vrolijk huis ontfangen,
 Op den segenrijcken galm.
 Sroy nu onder kuischen palm
 Wit ligustrum en viooltjes
 Voor de maeghdelijke sooltjes,
 Die al bevend uit het koor
 Treen op 't ongewoone spoor
 Derwaert, daer de maeghden spreiden
 't Bed, daer *Ida* op moet scheid
 Van den bloessem, die soo waerd
 Sy voor *Buren* heeft gespaert,
 Die door 't stadigh minneprieken
 Nu gevaer loopt van te sticken
 In den jeughdelijcken brand

Op de nieuwe ledekant,
 Soo ghy met uw' koelen aessem
 En verquickelijcken waessem
 't Paer, dat vierigh treckebeckt,
 Niet bevochtigt, niet en leckt.
 Troostse dan die sieltjes spinnen
 Onder 't web van 't weeligh linnen.
 Laef met aengenamen douw
 Venus beemd en ackerbouw,
 En verversch de roosetippen
 Van de lieve leckre lippen,
 Die in 't kussen onversaed
 Sich verpynen sonder maet.
 Laet u d'arbeid niet verveelen,
 Want sy sullen bloemen teelen
 Schoonder als de schoonst, die vast
 In uw Amstelhoven wast.
 'k Wou mijn bede langer maecken,
 Maer met putjes op de kaecken
 Loegh de Bruid in haren geest,
 En die lach verçiert de feest.

BEDE VOOR HET WAELEN WEESHUIS 'AMSTERDAM

Aen alle Christenen

Och laet uw mededoogen straelen
 Op dees van elck vergete schae,
 Op 't arme Weeshuis van de Waelen,
 Wiens last noch aengroeit jaer op jaer,
 Wanneer 't ontfangt met open armen
 Die arm zijn zonder hunne schuld,
 De Weeskens, die om nooddruft kermen;
 En voed hen op met groot geduld
 In tucht en eereijke zeden.
 Wie zietze zonder schreien aen?
 Heeft Christus arm voor ons geleden,
 Wie kan voorby dees kribben gaen

En stallen, zonder met de Wijzen
 Te offeren een luttel goud,
 Om 't naeck en hongrigh kind te spijzen,
 Dat in dit Bethlehem verkoud?
 Ay zorgt niet, dat de schatten mindren,
 Die ghy aen God op woeker geeft,
 Door vreemde en ouderlooze kindren.
 Gedenckt dat God hun vader leeft,
 Die in uw weldaed word geprezen
 En 't goed dat nimmer zal vergaen.
 De zuivre Godsdienst is den Weezen
 In hun ellende by te staen.

OP ONS WEESHUIS

Hier treurt het Weeskint met gedult,
 Dat arm, is zonder zijne schult,
 En in sijn armoe moet vergaen,

Indien ghy 't weigert by te staan.
 Zoo ghy gezegent zyt van Godt,
 Vertroost ons met uw overschot.

GRAFDICHT OP JONGKVROUW ISABELLE LE BLON

Wie hoor ik op mijn graf?
 Gy minnaers gaet'er af.
 Wat koomt gy rouwe draegen
 En mijne dood beklaegen?
 Ay staekt uw droef gesteen:
 Schept moedt, en weest te vreên,
 En wenscht my niet op aerde
 By u te zijn in waerde.
 De wereltd die is doch
 Vol valscheitd en bedrogh.
 De mensch leeft met bezwaren
 Om schatten te vergaeren:
 Daer alles, wat men ziet,
 Veel minder is dan niet,
 En in 't rechtvaardigh oordeel
 Heeft niemant eenigh voordeel.

Zelf d'allergrootste vreught,
 De schoonheit en de jeught
 En kan niet lange duuren.
 't Moet al den dootd bezuuren:
 Hoe machtigh en hoe rijk,
 't Vergaet tot stof en slijk.
 Al wat'er is geboren
 Werdt asch, als 't was te vooren.
 Ik rust hier wel te vreên,
 En ben u voorgetreên,
 En zal uw komst verbeiden,
 Om zonder meer te scheiden
 t'Ontfangen zelf van Godt
 Het onverganklijk lot,
 En na een zaligh sterven
 De zaligheitd te erven.

OP IONCKVROUVV ISABEL LE BLON

Hier sluimert *Isabel le Blon*,
 Die, als een roosje met de zon,
 Blygeestigh op haar steeltje stondt,
 En riep met een bedaeuden mondt:

Wat is de schoonheit? wat 's de roem
 Der jongkheit anders, als een bloem?
 Dit was haar eerste en leste leer,
 Toen zweeghse stil, en sprack niet meer.

ANDERS [OP HET AFZETSEL VAN DEN HEERE GEERAERT VOSSIUS]

Laet sestigh winters vry dat *Vossen*hoofd besneeuwen,
 Noch grijzer is het brein dan 't gryze hair op 'thoofd;
 Dat brein heeft heughenis van meer dan vijftigh eeuwen,
 En al haer wetenschap in boecken afgeslooft.
 Sandrart, bestuw hem niet met boecken en met blaren;
 Al wat in boecken steeckt is in dat hoofd gevaren.

REY VAN BACCHANTEN

Toen Bacchus lag en sliep, en sliep,
 In Ariadnes armen, Evoe, Evoe,
 Al 't leger zong en riep.
 De zee en 't Eyland klonk, en klonk,
 Van Bommen en Cymbalen, Evoe, Evoe,
 Wat voeten had dat sprongh.
 De Saters dansten voor, en voor,

Op 't schrewen der Menaden, Evoe,
 Evoe,
 Neptuin lagh op zijn oor.
 De spiessen groen van blaen, van
 blaen,
 Vast drilden heen en wedre, Evoe, Evoe,
 Geen boxvoet recht kon staen.

Beschaduw't van uw Koninglijcke vaen:
Wie geeft u stof tot twisten?
Ghy halve Ioón, verstockte Sabbatisten,
Die met een dolle vuist
Uw Koningen en Godts gezalfden kruist?
Wat raeskalt ghy, eilaci!
Van bedt op bedt, om noch een reformaci?
Vernoeght Elizabeth
Noch Eduaert uw woestheit, zonder wet?
Uw Herder weit geen lammers,
Maer 't wolvenest, het broeinest van veel jammers.
Uw zeestrant, wit van krijt,
Wort root van moort en burgerstrijt op strijt.
Was 't niet genoegh, dat *Karel*
Aen zijne kroon most missen zulck een parel
Als Straffort, Yrlants stijl,
Om veer gehackt met uw verwoede bijl?
De bijl, zijn deughts belooning,
Die Londen dreef in 't hart van zijnen Koning,
Door Wentworts trouwen neck.
Noch zee noch Teems kan zuivren zulck een vleck.
Vertrapt ghy 'shemels zegen?
En mickt met bus en spiets en dolck en degen
Na uwe vaders borst?
Naer 't oprecht hart van uw gekroonden Vorst?
En wroet ghy met uw handen
In 'sKonings ziel, en heilighste ingewanden?
Vervolght nu Esaus haet
Het doode lijck van *Jacob*, in zijn zaet?
Die, als een vreedzaem vader,
Twee Rijcken bont met eenen naem te gader:
Die 's moeders ongelijck
Vergeten kon, in 't moederslaghtigh Rijck:
En, als een oorlooghstemmer,
Noit slaghzwaert trock, noch bloet zagh aen zijn lemmer,
Der nageburen vrient:
Heeft zulck een Helt dien vloeck aen u verdient?
Zoo rieckt geen geur van Roozen,
In 't Engelsch Rijck. Bezete zinneloozen,
Wat 's d'oirzaeck van dit quaet?
Of spruit uw roede uit een verborgen zaet?
Uit bloet, dat lang most rotten,
En droop van 't hoofd, gewijt by Vranck, en Schotten?
'T godtvruchtigh hoofd van haer,
Die 't aertsche Rijck versmade om 't Kristaltaer?
Vergeefs wilt ghy verdelgen

Het bloeiend puick der zegenrijkckste telgen,
 Gesproten uit haer'stam,
 Die afgeknot tot zulck een' wasdom quam,
 En spande twee paer kroonen:
 Zoo hanthaeft Godt den staf van *Stuarts* zonen,
 Den haet en nijt ten trots
 Ghy breeckt vergeefs uw buldren op een rots.
 De hemelsche Behoeder
 (Die *Iakob* vrijde, in 't lichaem zijner moeder,
 Voor 't goddeloos geweld,
 En 't zinkroer, op haer zwangre borst gestelt)
 Belacht de dreigementen
 Van 't slim gedroght der vinnige serpentes,
 Dat met zijn' bitsen tant
 Om aemtoght bijt door 's moeders ingewant.
 Dit Huis zal u verduren,
 En Londen eer zien treuren, zonder muren,
 Den stroom met puin gevult,
 Dan ghy 't gezagh van *Karel* kneuzen zult.

DOOTSHOOFT

Arme mensch, wat zijt ghy trots?
 Ziet ghy 't zwaart niet opgeheven
 Van den strengen Engel Godts
 Dreigende u den slagh te geven?
 Schat noch rijckdom kan u niet

Van een snelle Doot bevryden,
 Die ghy voor uw oogen ziet,
 In dees droeve en vege tijden.
 Nu u Godt noch leven gunt,
 Beter u, terwijl ghy kunt.

OP DEN IAGER VAN EICKHOF

Hindelopen loopt de hinden
 En de hazen achter aan.
 Al de joffers laat hy staan.
 Hy bemint de hazewinden,
 En zijn bracken, en het wilt,

En het velthoen, en de lijstern,
 Meer dan al de jonge vrijsters.
 Is dat niet zijn jeught gespilt?
 Hy magh rennen, hy magh jagen,
 Maar hy zal zijn jaght beklagen.

GRAFSCHRIFT OP JOAN VAN GALEN

AEN ZIJN QUETZUUR OVERLEDEN

Hier deekt de zerck het lijck van *Galen*,
 Wiens dapperheit alle Amiralen
 De heirbaen van de glori toont,

Daer 't eint zijn brave daden kroont,
 Die gout en marmarsteen verduren.
 Hij storf, en leeft door zijn quetsuren.

TER LYCKSTAETSI VAN WIJLEN DEN EDELEN HEERE JOAN VAN GALEN

Amirael in de Middelantsche Zee

GESPRECK

Vreemdeling, Amsterdammer

- V. Wien deekt dit graf? *A.* Den Edelen van *Galen*.
 V. Wie zag hem lest? *A.* het Florentijnse strant.
 V. Waer blonck zyn deught? *A.* op zee, in bloet, en stralen.
 V. Wat trofze daer? *A.* het hart van Engelant.
 V. Hoe eert men hem? *A.* als 't licht der Amiralen.
 V. Wat schroomde hy? *A.* geen beenbreuk, maer de schant.
 V. En waerom slechts hem 't eene been gelaten?
A. Een pyler stut de Beurs van Zeven Staten.

OP MYNE SCHILDERY,

Toen GOVAERT FLINCK my uitschilderde, in het jaer MDCLIII

Ick sluit van daegh een ring van zesmael ellef jaeren,
 En zie myn hoofd besneeuwt, en tel myn gryze haeren,
 Oock zonder glazen oogh, in deze schildery,
 En noch ontvonckt myn hart in lust tot poëzy;
 Terwyl ick Lucifer zyn treurrol leer' volspelen,
 En met den blixem sla, op hemelsche tooneelen,
 Ten schrick en spiegel van de Staetzucht, en de Nyt.
 Wat is myn ouderdom? een roock, een damp, geen tyt.

OP MYNE AFBEELDINGE IN HET KLEEN DOOR FILIPS DE KONING

Zoo schildert my een Konings hant	Vast volge, in top van 's levens jaeren,
In 't kleen, terwyl ik 's Konings snaeren,	Een min dan seventigh. Wat is't?
En heiligh harpgezang, en trant	Noch min dan verf, een damp, een mist.

HET STOCKSKE VAN JOAN VAN OLDENBARNEVELT
VADER DES VADERLANTS

Myn wensch behoede u onverrot,	Gestut hebt op dat wreet schavot;
O <i>Stock</i> en stut, die, geen' verrader,	Toen hy voor 't bloedigh zwaert most
Maer 's vrydoms stut en Hollants Vader	knielen,

Siet hoe soetjens dat hy licht/
 In sijn armkens u verwacht/
 Siet sijn handtjens uyt hem steken/
 Die u locken al te seer/
 Daer en sal gheen vreught ontbreken
 Met den kleynen soeten Heer.

Hoe met kinders speelt mijn kindt
 Weet alleen die 't onder vindt:
 Die gheniet sijn minne-treken/
 Met een suyver kleyn ghemoet/
 Die tot kindtsheynt meer verwecken
 Hem die 't kindtjen is soo soet.

Doch hoe dat ghy kleynder zijt/
 Hoe hy meer sal zijn verblijt/
 Tot u d'ooghskens soeter keeren/
 Soeter toe u lacchen sal/
 Om d'onnooselheydt te leeren
 Die is comen in den stal.

Sijn corale lipkens hy
 Dickwils kust met 't kindt soo vry/
 Dat hy aen sijn hert gaet douwen/
 Daer den Heer me is ghedient/
 En gaet dat soo vast oock houwen/
 Al te seer van hem bemint.

Kleynt u dan in u ghemoedt/
 Om die deught ghewelt u doet/
 Soo verborghen/ ongheploghen/
 Die de werelt niet en kent/
 Vol bedrogh/ vol van de loghen/
 Alle dobbelheynt ghewent.

Gheeft ons/ liefste kindt/ die deucht/
 Die u hertjen soo verheught/
 Tot die vrijheynt die gheraecken
 Doet de ziele rijck van haer/
 Wilt ons daer meer in volmaecken/
 Op dat sy ons met u paer.

OP DE WOORDEN CHRISTI, MIJ IS GHEGHEVEN ALLE MACHT
 IN HEMEL EN IN AERDE

UYT HET EVANGELIE VAN DEN FEEST-DACH DER H. DRYVULDICHEYDT. MATTH. 28

Mensch wilt niet lyen
 Dat heerschappyen
 Sal over u iet dan den Heer/
 Aen u het leven
 Die heeft ghegheven/
 Op dat g'hem gheven sout die eer:
 Die u dat oock daer boven hooch sal loonen/
 Met glorie u het hoofd eeuwelijck croonen.

Hy is ghecomen/
 Hy heeft ghenomen
 Door sijn ghenad' in u'nen woon/
 Wilt doch dan trachten
 Dat hy u crachten
 Alleen ghebie uyt sijnen thron/
 Wilt die aen hem alleen gheheel onsluyten/
 En alle schijn van 't goedt houwen daer buyten.

Wilt uyt u keeren/
U 't hert verheeren
Laet niet het ydel punct van eer/
Wilt niet beminnen
Met dwase sinnen
Het geldt/ dat heerscht allom soo seer/
Schout neerstich alle wereltse ghenuchten/
Die naer een cort gheniet baren veel suchten.

Laet gheen van dryen
Doch heerschappyen
In 't hert daer 'thoohste goedt in woont/
Daer aen de schaeyen/
Als wel beraeyen/
Doet wijcken uyt u heel ghemoedt/
Op dat aldus in u den Heer der heeren
Wyt ende breet hem magh wenden en keeren.

Die met ghenaden/
Die met weldaden
U dan te seer verrijcken sal/
Sonder verdrieten
U doen ghenieten
U eeuwich goedt oock in dit dal.
Wilt hier/ o mensch/ dan neerstelijck op achten/
Die groote puertheydt hier salich betrachten.

Hier toe onsteken/
Wilt u doch breken/
Op dat ghy eens becomt dat goedt.
Een kort versterven
Sal u verwerven
Een wel bereyt en puer ghemoedt.
Spaert dan geen moet om daer toe te geraecken/
Om u in Godt den Heer vry te vermaecken.

O Heer der heeren/
Wilt ons doch leeren
Met allen herten daer naer staen/
U soo beminnen/
Met alle sinnen/
Dat w'al/ dat vrent is/ daer uytstaen/
Dat w'onder u ghebiedt gheheel ons houwen/
Tot dat wy eewich u claer eens aenschouwen.

VAN DE H. MAGHET ENDE MARTELEERSSE DOROTHEA

O Dorothea, ghestreden
 Wettich die hebt hier beneden/
 En vergoten u reyn bloedt/
 Appels / Roosen die van boven
 Hebt gheschickt uyt u Liefs hoven/
 Weerdich u ons eeren doet.

Patronerss'u van hun hoven
 De Bloem-misten dienen / loven/
 Stellen onder u behoedt
 Hun ghewas / dat d'ooghen keeren
 Tot den schoonsten Heer der heeren/
 Hunnen schepper / ons hier doet.

Doch voor all'wilt onse zielen/
 Daer de doornen soo in krielen/
 Maecken bloemich voor den Heer:
 Datter Tulpans aller deuchden/
 Tulpans oorspronck aller vreughden/
 Door u bed' in wassen seer.

Hyancinthen en Narcissen/
 Animonie / alle Lissen/
 Schoon Ienoeffels / Irias/
 Tyloos / Goubloem / Martegoenen
 Met jonckillien / en Pioenen/
 En de bloemen van Damas.

Dat de Roos der hoogster minnen/
 Dat de Lelie reyner sinnen
 Daer in nemen hunnen groei:
 Dat de Son-bloem rechter meyningh/
 In een volle herten reyningh/
 Daer / ghekeert tot Godt / in gloey.

Datter oock schoon boomen groeien/
 Seltsaem vruchten overvloeien/
 Vruchten van volmaecte deught.
 Schoon Oranien / en Limoenen
 Met Granaten en Citroenen/
 Daer den Heer sich in verheucht.

Op dat hy daer com' in rusten/
 Daer in nem' met u wellusten/
 En die brenghe eens tot sijn Rijck/
 Dat sy op van vreucht daer springhen/
 Lof den Bruygom met u singhen/
 Hem daer dancken eeuwelijck.

GHECLAGH VAN DE ZIELE, OVERLADEN VAN
LIJDEN EN BEKORINGHEN

Wie sal my doen vermonden
 De bitter smert/
 En all' de diepe wonden
 Van mijn droef hert?

Ick gaen in suchten treuren/
 Benauwt en bangh/
 Mijn hert dunckt my te scheuren
 Van groot ghedrangh.

't Hert / dat in dusent persen
 Verplet nu light/
 Die my altijd ververssen
 Hun swaer ghewicht.

Een uer dunckt my te duren
 Wel dusent jaer/
 Die ick al moet besuren
 In druck en vaer.

Den nacht comt my ontrusten/
Die rusten doet/
Wat magh my hier van lusten/
Vremt van mijn goedt?

Den daegh'raet my verlanghen
Doet naer den nacht/
Die naer den dach weer hanghen
Doet mijn ghedacht.

My dunckt ick gaen verloren
In 's vyandts strijdt/
Die heeft mijn dootd ghesworen
Uyt helschen nijdt.

De Hel dunct my te naecken
Met groot ghevaer/
Begint my te doen smaecken
Haer pijn soo swaer.

Ick roep tot Godt/verladen
Met druck en wee:
Treckt my door u ghenaden
Uyt dese zee.

Daer ick nu gaen in sincken
Sonder weerhoudt/
Laet ghy my dan verdrincken/
Van my ghetrouwt?

Dat my oock 't merch des herten
Doorgaet soo seer/
Doorgit met dusent smerten
't Hert meer en meer.

Maer als ick dus gaen claghen/
Brisch als den leeuw/
Dunckt my Godt te mishaghen
Mijn droef gheschreeuw.

Dit is dat my doet sterven
Weer een nieuw dootd/
Dat ick sijn hulp moet derven
In desen noodt.

'k Roep dan: Wilt my verdraghen
Die eens waert mijn/
Waer wildy my verjaghen
In dese pijn?

'Ken kan dogh niet meer leven/
Heer/sonder u/
Mijn crachten my begheven/
Van stryden mu.

O vrees het merch comt suyghen
Uyt mijn ghebeent/
Doet 't hert ter aerden buyghen/
Te seer versteent.

Die my soect te vernielen
Tot allen stondt
Is m'altijdt op de hielen
Met open mondt.

Beschermt my doch van boven
Voor desen Leeuw
Op dat ick u magh loven
In allen eeuw.

♦♦

JAN JANSZ. STARTER (1594—1628)

Of in een Dagh, in een Maend, in een Jaer
't Geluck u bekroon met veel duysend vrolijkheden;
't Verandere kan, van een uyr of een paer,
Kruysschen u vreughd vveer met soo veel bitterheden,
Rijckdom, hoogheyd, schoonheyd, jeughd
Zijn maer ydle schynen,
VVulpsche liefde, dart'le vreughd,
Sal als roock verdvynen.

's Werelts roem, als een bloem,
 Moet in 't end verkeeren.
 Al haer kracht, kan geen nacht
 't Leven ons vermeerren.

Dorpere menschen dus haect na de deughd,
 Die saligh maeckt: vvant ghy sult te veel verliesen,
 So ghy de aerdsche verganckelijcke vreughd
 VVilt voor de eeuuvige Hemelsche vreugde kiezen,
 Door een Beeckjen aerdsch geneughd
 Vloeyd een zee van sorgen:
 En bloeyd heden onse jeughd,
 Die verdort vvel morgen.
 Hierom d'aerd, vvord verklaerd
 Een herbergh te wesen,
 Daermen slyt, synen tijd
 Beyd in sorgh en vreesen.

Ach! droeve tyden, veel blinder als blind,
 Die dus de rijckdommen boven de deughden verheffen,
 Keerd doch by tijds, ach! ick bid u versind,
 Hoe de verledene tyden, d'onse overtreffen,
 Toen en had niemand te veel: en nochtans
 Had elck sijn genoegen.
 Nu is de vverelt so verkeert, dat vvy t'hans
 Slechts naer rijckdom ploegen,
 Deughd en eer, vvord nau meer
 Hedensdaeghs gepresen.
 Is men rijck, 't geld gelijk,
 Men moet deughdsaem vvesen.

LA ROYALE

Iuffrou / als ick u deugt / u hooge gaven/
 U soet gesicht / u jeugt / u vreugt / u aerdigheyt/
 't Vernuft dat in u heeft Natuyr begraven/
 De heusheyd van u lieflijcke mee-waerdigheyt/
 U leden / u zeden / u reden aenmerck/
 Sie ick Naturaes wonderwerck.

My docht doen my onlangs de eer geschieden
 Dat gy met my gingt singende deur 't groene wout/
 Dat ick al het geboomt u eer sagh bieden/
 En duycken nedrig met haer tackjes nat bedouwt:
 Duyckt boomtjes / duyckt (docht ick) altemael/
 Nae 't singen van dese Nachtegael.

Mijn geest was in geneught gantsch opgetogen/
 Mijn ziel/ mijn zinnen vlogen vrolijck uyt en in/
 Na dat ghy uwe stemme woud verhoogen/
 Of dalen/ of drayen/ of neuryen naer u soete sin:
 Ick dachte/ wat is eens Konings pracht
 By sulcken wellust waerd geacht?

Och dat my het geluck so wou verblyen
 Dat ick altijd genieten mocht u by-zijns vreught!
 Ick sou Keyser noch Prins sijn Rijck benyen/
 Maer achten my geluckiger door mijn geneught
 Als Keyser/ als Koning/ Prins of Heer
 Ick kies 't genoegen voor die eer.

Maer/ laes! schoone/ het scheyden is voor de deur/
 Ghy treckt van hier/ gy voerd met u u vrolijckheyd
 En laet my u af-zijn met rouw betreuren;
 Maer of gy schoon Goddin lichaemlick van my scheyd
 U beeld ghy in mijn harte laet/
 Mijn gonste volght u waer ghy gaet.

+

'K heb veel nachten lang gewaect/
 Als een ander hiel sijn rust/
 Naer u soete gonst gehaect/
 Dien ick hiel voor al mijn lust/
 Lief ick was u Dienaer immer/
 Mind my nu, o mind my nu, o mind my
 Of mind my nimmer. [nu,

Laet by u zijn overleyd/
 Of ick oock verdien dees smarte/
 Daer ick u met dienstbaerheyd
 In het beste van mijn harte
 Een Altaer van trouheyd timmer/
 Mind my nu, o mind my nu, o mind my
 Of mind my nimmer. [nu,

Schoon die met u soet gesicht/
 Met u suycker-soete woorden/
 In mijn boesem hebt ghesticht
 D'eerste brand die my bekoorden/
 Weest voortaan geen suyre grimmer/
 Mind my nu, o mind mij nu, o mind my
 Of mind my nimmer. [nu,

Ick swoer u d'eed van mijn trouw/
 Dien ick troulijck heb betracht/
 't Welck ghy hoorde wel Juffrou
 Maer te weynigh hebt geacht.
 Liefd is als een koorts/ jae slimmer/
 Mind my nu, o mind my nu, o mind my
 Of mind my nimmer. [nu

Sterf ick door dees koorts der min/
 Daer uwe hulp my mach genesen,
 Waert geen schand/ dat ghy Goddin
 D'oorsaeck van mijn dood soud wesen?
 Weest gheen moorderesse immer/
 Mind my nu, o mind my nu, o mind my
 Of mind my nimmer. [nu,

↔

MARIA TESSELSCHADE ROEMER VISSCHER (1594—1649)

ONDERSCHEYT TUSSCHEN EEN WILDE, EN EEN TAMME ZANGSTER

TER EEREN VANDE JONK-VROUWE MARIA PILT, UYTNEMENDE ZANGHSTER

Wilde Zanghster

Prijs vry den Nachtegael,
 Als hy uw' menighmael
 Verlost, en schatert uyt;
 Een zingendt veedertje en een ghewieckt gheluydt,
 Wiens quinckelere zoet
 De oore luystre doet
 Gauw nae het tiereliertje
 Der vlugge luchtigheyd van 't oolijck vroolijck diertje,
 Wiens tjlpendt schrill geluydt,
 Gelijck een orgel fluyt,
 Veel losse toontjes speelt,
 En met een tongh alleen als duyzent tongen queelt.
 Zijn hoogh' en laege zwier,
 Met liefvelijk ghetier
 Van 't helle, schelle zoetje,
 Vermeestert al 't gesang van 't zingend', springend' goetje.
 Een diertje, wiens ghelaet
 In zeldtzaamheydt bestaet,
 Omdat het niet en heeft
 Als zangh, die maer een maendt in 't gantsche jaer en leeft.
 Maer 't meeste wonder, dat
 Zijn roem ooit heeft gehadt,
 Is, dat zoo kleyne leeden
 Herbergen zulk een kracht van die luytruchtigheden.

Tamme Zanghster

Maer, wilde Zanghster, zwijght
 En na uw' adem hyght;
 Uw' tjukken heeft geen klem,
 Noch komt niet by den aerdt van Rosemondts stem,
 Die na een liever trant
 Doet luyst'ren het verstandt,
 Met wisse maat en snikjes,
 Die vriend'lijkheitjes sluyt in vaster toone strikjes;
 Wiens reden-stem vertaalt
 En waerdiger onthaaldt
 De geesjes van 't ghehoor,
 En hipp'len doet de ziel van 't hartje tot het oor,
 Als zy met grof ghedreun,

En dan met teer gekreun
 Van minnelijke treeken,
 Doet onderscheidelijk verscheide tongen spreken.
 Geen veelheit ons verveelt,
 Hoe veel haar keeltje queelt,
 Maar eenen versschen lust
 Bekoort het grage oor, als 't maar een snikje rust.
 't Is zeldtzamer geneught,
 Die staagh op nieuw verheught;
 Geen stemmigheyt zoo lustigh
 Als deez', die zoomers is en 's winters even rustigh.

Oordeel

Een yder oordeel nu
 Van Nachtegael en uw,
 Wat een ghelijkenis
 Het ydel galmen by dit woorden zielen is.

AEN MYN HEER HOOFT

OP HET OOVERLYDEN VAN MEVROUW VAN SULEKOM

Die als een Baeck in Zee van droefheidt wort gehouwen,
 Geknot van stam en tack, en echter leeven moet,
 Zeynt Uw dit swack behulp voor 't troosteloos gemoet,
 Gedompelt in een meer van Baerelycke rouwen.

Zeght Vastaert, dat hij moght pampieren raet vertrouwen,
 Zoo dinnerlycke smart zich schriftlyck uyten kon.
 Hij staroogh in liefs glans als Aedlaer in de Son,
 En stel syn leed te boeck, zoo heeft hij 't niet t'onthouwen.

Pampier was 't waepentuijch, waermee ick heb geweert
 Te willen sterven, eert den Heemel had begeert;
 Daer overwon ick meê en deed mijn Vyand wijcken.

Zijn eijgen letter leer hem matigen zijn pijn,
 Want queling op de maet en kan soo fel niet syn;
 Besweer hem, dat hy sing op maetsangh droevelijcken.

CONSTANTIJN HUYGENS (1596—1687)

O geluckigen mensch, die hem ontrecken mach
 T'onstadich steeds gewoel! sonder sorgh oft gewach
 Van der Coninghen staet, maer als een lantman wacker
 Ploecht met syn oskens om den vaderlycken acker!
 De tanden vol fenyns van den spijtighen nijt,
 De geltgierighe sorgh, pramen hem t'leven nijet.
 De palen van syn landt bepalen syn begeeren
 Den lief-dranck sal hem uyt het silver niet verveeren.
 In plaets van Griekschyn wyn, in plaets van t'hemels-broot
 Schept hy niet uyt het gout t'rattekruyt breng-ter-doot.
 Syn handt is synen croes, t'beeckwater uytgelesen
 Syn soetsten hypocras; syn melck ende syn keesen
 Syn appeltgens hier by met syn selfs handt geint
 Sonder reetschap gereet t'aller uren hy vint.

De schrickelycke trom, de schettrende trompet,
 Douwen hem niet op t'hoofd, half slaperigh, t'helmet,
 Van eenen veltheer straf t'gebodt dat hem vervaerden
 Stoot hem niet, als verblint, van t'bedt onder der aerden.
 Den Cam-gecroonden haen bootschapt hem synen dach,
 Bepaelt hem syn eetmael, brengt hem met syn gewach
 Eenen lust om te sien langs de beplante banen
 De bloemkens nat-bepeerlt met schoon Auroras tranen.
 Een bang-besloten locht, de vuyl stanck-stegen langs,
 Beroert hem niet syn bloet met haer hitte vol stanckx.
 Maer de wyd-open locht, onder dewelcke hy levet
 Een nieuwen appetyt t'aller uren hem ghevet,
 Houdt hem altydt gezondt; de doot niet als heel laet
 Comt by syn hutgen cleyn dat ver' van cante staet.
 Hy slyt te hove niet syn ellendighe dagen
 Hy hoeft, t' geen hem belieft, geen grooter te gaen vragen.

EEN COMEDIANT

Hij is een Alle-mann, altijd en allerweghen
 Waer 'them den honger maectt; een Bedlaer met een degen;
 Een Papegay om Go'; een laccher van gebreck;
 Een Meerkatt in een Mensch; een meesterlicke Geck;
 Een Schilderij die spreeckt; een spoock van weinig' uren;
 Een levendige *Print* van 'sWerelts kort verduren;
 Een *hijpocrijt* om 'tjock; een schaduw diemen tast;
 Een drolligh Aristipp, dien alle kleeding past.

Hij is dat ijeder een behoort te kunnen wesen:
 Verandering van staet verandert maer sijn wesen
 Nae't noodich wesen moet: geraeckt hij op een Throon,
 Sijn hert ontstijght hem niet nae 'tstijgen vande kroon:
 Vervalt hij van soo hoogh tot op het bedel-bidden,
 'Tgelaet past op 'tgeluck; 'thert drijft in 'tgulde midden,
 En onder 'tmommen-hoofd steeckt noch de selve mann
 Die op en neder gaet, en niet bewegen, kan.

De Werelt is 'traduijs daerop de Menschen mommen,
 Veel' staen op spreken roll, veel dienender voor stommen;
 Veel' draven, veel' staen still, veel' dalen, veel' gaen op,
 Veel sweeten om gewinn, veel scheppen 't mette schopp:
 Geluckigh hij alleen, die krijgen kan en houwen
 En missen dat hij moet, en matelicken rouwen,
 En lacchen matelick in suer of soet gelagh,
 En seggen, Is't nu soo, God kent den naesten dagh.

AMSTELDAM

Ghemeen' verwondering betaemt mijn' wond'ren niet,
 De Vreemdeling behoort te swijmen die mij siet.
 Swijmt, Vreemdeling, en segt, Hoe komen all'de machten
 Van all dat machtigh is besloten in uw' grachten?
 Hoe komt ghij, gulde Veen, aen 's hemels overdaedt?
 Packhuys van Oost en West, heel Water en heel Straet,
 Tweemael-Venetien, waer's 'tende van uw' wallen?
 Segt meer, segt, Vreemdeling. Segt liever niet met allen:
 Roemt Roomen, prijst Parijs, kraeyt Cairos heerlickheit;
 Die schricklixt van mij swijgt heeft aller best geseyt.

SCHEEPS-PRAET,

TEN OVERLYDEN VAN PRINS MAURITZ

Mouring, die de vrije schepen
 Van de Seven-landsche buert
 Veertigh jaren, onbegrepen,
 Onbeknepen heeft gestuert,
 Mouring, diese door de baren
 Van soo menigh tegen-tij
 Voor den wind heeft leeren varen
 All en was 't maer wind op zij,

Mouring, Schipper sonder weergae,
 Die sijn' onverwinlickheit
 Waer de Sonn op, waer sij neer gae
 T'aller ooren heeft gespreit,

Mouring, die de Zee te naw hiel
 Voor sijn' zeilen en sijn wand,
 Die de voghelen te gau viel
 All bezeilden hij maer 't sand.

Mouring was te koy ekropen,
 En den endeloose slaep
 Hadd sijn wacker oogh besloopen
 En hem leew gemaect tot schaep,
 Reeërs en Matroosen riepen,
 Och! de groote Schipper och,
 Wat sou 't schaen of wij all sliepen,
 Waeckte Schipper Mouring noch!

Schipper Mouring, maer je leghter,
 Maer je leghter platt evelt,
 Stout verweerer, trotz bevechter
 Beij te Zeeword en te veld,
 Kijck de takels en de touwen
 En de vlaggen en het schutt
 Staen en pruylen inden rouw, en
 Altemalen inden dutt.

Dutten? sprack moy Heintie, dutten?
 Stille maets, een toontje min,
 Dutten? wacht, dat most ick schutten,
 Bin ick anders dien ick bin,
 Khebb te langh om Noord en Suijen
 Bijden baes te roer estaen,
 'Khebb te veul gesnorr van buyen
 Over deuse mutz sien gaen.

Kselt him lichtelick soo klaren
 Dat ick vlaggen, schutt en touw
 En de maets die met me varen
 Vrijen sel van dutt en rouw.
 Reeërs, (jouwerliefde mien ick
 Die van vers op 't kusse vicht)
 Wiljer an?kedaer you dien ick,
 You allienich by dit licht.

Weeran, riepen de matroosen,
 'Tis een man oft Mouring waer,
 En de Reeërs die him kosen
 Weeran, 'tis de jonge vaer.

Heintgie peurde strack an 'tstuer, en
 Haelde 't ancker uyt de grond,
 'Tscheepje gingh deur 't zee sopp schuren
 Offer Mouring noch an stond.

Maer hij stond so dra an 't stuer niet,
 'Tscheepje vlootte niet so dra,
 Off de doot die altyd suer siet
 Treften him mit nieuwe scha.
 Goeije Ian die all syn heul was,
 Die hem nergens en begaff
 Die sijn weinich en sijn veul was
 Viel van voor sijn voet in 'tgraff.

Tquam hem wonder ongelegen
 Ian te delven in een kerck
 Iuyst in 'tdichtste vande regen
 Van sijn ongeweune werck,
 Ian kon schrijven, Ian kon lesen,
 Ian kon rekenen mit krijt,
 Ian was minnelick van wesen,
 Voll van trouw en sonder spijt:

Goeje Jan was alle dingen,
 En now was hy nimmendall;
 All die Heintjes haert begingen
 Treurden over 't ongevall.
 Heintje self uyt sijn beleeftheit
 Voor sijn leste en beste loon
 Tuygde dat hij vroom eleeft heit,
 Met een traentgien op syn koon.

KOORTSIGE BEDDE-BEDE

Wilt dan deerniss met my hebben,
 En de qualen eens doen ebben
 Die my persen vloed op vloed,
 Valt mij niet te lastich banghe,
 Heer, en worstelt niet te lange
 Tegen dit onmachtigh bloed.

Machteloos en schuldigh kenn' ick't,
 Maer voor dijn gesicht beken ick 't,
 Daer genade staet bij Recht,

Laet mijn' sonden dusend wesen
 Boven dusenden geresen,
 Emmers blijv ick noch dijn knecht.

Emmers een van dijne schapen,
 Die ghij met de trouwe wapen
 Van dijn' Engelen besett,
 En veel ijsigher gevaren
 Schadeloos doen wedervaren
 En ten halven hebt belett.

Doe ick langs de klippe-trappen
 Op vier voeten moste trappen
 Daer den afgrond nevens lagh,
 Daer mijn' herssenen af klagen
 Dat sij noch een' draey af dragen
 Als 't mij somwijl heugen magh:

Doe ick door den mist gedreven
 Tij en haven mis gedreven
 Endelick ten sande stack,
 Daer mij niet te kiezen stonde
 Verre van bekenden gronde,
 Dan een bootgen als een wrack:

Doe ick tusschen karr en paerde
 Met het opperst naer der aerde
 Viel, en hong, en niet en viel,
 Met de handen inden teugel,
 Met de beenen door den beugel
 Ter genade van een wiel,

All om hebt ghij mij gedragen,
 En gedreight met schaduw-slagen,
 En geschort ter halver vall.
 En is 't nu een flauwe toortse
 Van een ongesiene koortse
 Die mij 't onder houden sal?

Waer is 't vijer, waer zijn de kolen,
 Onder welcke darmen-holen
 Staet den rooster die mij braeyt?
 Die haer' wonden leeren kennen,
 Leeren aen 'tgesicht gewennen,
 Half genesen, half gepaeyt.

Waer af komt de vloed en ebbe
 Die ick in mijn' leden hebbe?
 Waerom gaet het uerwerck vast
 Dat soo veel kost van ontstellen,
 Doender ons soo veel mis-tellen
 Daer de meester staegh op past?

Maer het zijn dijn' diepe gronden
 Die wij noyt en ondervonden,
 'Tzijn dijn' wonderen, o God,
 Daer ghij ghierighe bevragers,
 Sterren-boorers, hemel-plagers
 Met begriijpende bespott.

Nu en houd' ick 't nedrigh ooghe
 Niet all uyt in 't zeil soo hooghe;
 Maer ô Kenner van mijn hert,
 Een gebedjen moet ick lesen,
 Wilt mij kennelick genesen
 Van mijn' onbekende smert.

+

Van d'ure dat ick waeck
 En sluype t'mijnent in door 't splijten vanden vaeck,
 Staet Sterre voor mijn' ooghen,
 Mijn' ooghen trane-vocht, die dan maer eerst en drooghen,
 Gelijck de dauw verdwijnt
 Van dat de Morghen-sonn de droppelen beschijnt.
 Sterr, segh ick, Morghen-Sterre,
 Die verre van mij staet, en noch, en noch soo verre,
 En noch soo verre laet,
 Als daer het hooghste licht van all' in 't ronde gaet,
 Hoe kont ghij Sterre wesen
 En houden teghens mij soo staegh, soo fieren wezen,
 En staen als een Comeet
 Die, verr van tintelen, van wencken niet en weet?
 Kan 't Sterren-licht bevriesen,
 En gaen de Sterrheit quijt, en heel de daed verliesen

En houden heel den naem?
 En, Sterre, staet ghij toe dat sich Nature schaem'
 Der plaetse die s' u gonde
 Van doe sij 'thelle holl der Hemelen berondde,
 En van genoeghen loegh
 Mits dats' u naerde Sonn de tweede plaets opdroegh?
 All kont ghij mij vergeten,
 Die heldere geboort en mooght ghij niet ontweten,
 En onder uw geslacht
 Soo menigh minder licht dat stadich staet en lacht.

LIED

'T kan mijn Schip niet qualik gaen,
 'T kan mijn Schip niet qualik gaen,
 'Ksie mijn Sterr in 't Oosten staen,
 Mijn Morgensterre;
 Stiermann houw vrij Oostwaerd aen,
 Het land en is niet verre.

'T Oosten daer de Sonn ontslaept,
 'T Oosten daer de Sonn ontslaept,
 Daer Aurora haer perlen raept,
 Het helder Oosten,
 Hebb ick 't lang vergeefs begaept
 Belooft mij nu te troosten.

Trotser Toortse vanden Dagh
 Trotser Toortse vanden Dagh
 Dan 't uw blicken halen magh
 Bij Sterres ooghen,
 Spaert de moeyt van uw bejagh,
 Sij sal den dauw wel drooghen.

All mijn aensicht was een plass,
 All mijn aensicht was een plass,
 Nu is 't drooger dan 't oyt was,
 Met bey' sijn' kranen.
 Wat zijn droppelen van gras
 Bij sulcken Zee van tranen?

Sulcken Zee heeft Sterr gedroogt,
 Sulcken Zee heeft Sterr gedroogt,
 En mij maer van verr beooght,
 Verr uyt den Oosten,
 Komt sij eens ter Middagh-hooght
 Denckt hoese mij sal roosten.

Stercke Sterr, staet verder af,
 Stercke Sterr, staet verder af,
 Uw' medoogen valt te straff,
 'T is niet te lijden
 Dat die mij het leven gaf
 Het leven sou besnijden.

Maer besnijdt mij 'tlevn vrij
 Maer besnijdt mij 'tlevn vrij
 Stercke Sterr staet neven mij,
 Verlies ick 'tlevn
 Sulcken levend licht als ghij
 Sal licht niew leven geven.

Vier, en meer als menschen-pijn
 Vier, en meer als menschen-pijn
 Sullen all mijn wenschen zijn
 In uwe handen,
 Sterre brengt uw vier bij 'tmijn
 Het sal te heeter branden.

Hoe ick heet en haester brand,
 Hoe ick heet en haester brand,
 Hoe ick min uw' plaester-hand
 Sal moeten derven.
 Dood, uw' vreesen zijn vermant
 Mijn leven is mijn sterven.

OP 'T GRAF VAN DE WEDUWE VANDEN GOUVERNEUR PAUL BAX,
VAN EENEN STEEN VERLOST

Vier kindren en een' Steen gebeurde 't mij te baren;
Maer 'tlaeste kinderbedd was 'tswaerste wedervaren,
En 't laeste kind riep luydst, all was het stomm als steen:
Noch sleepte ick 'tlevens door soo sueren schip-breuck heen,
En berghden op die klipp drij halve jaren wesens;
Daermede voelden ick mijn' roll ten ende lesens,
En lede minder smert in 'tscheiden uyt dit lijf,
Dan doe 't behouden werd: Maer 't een was Gods bedrijf
En 't ander Menschen werck. 'T een was beghinn van leven,
En 't ander een verlengh van voor de Dood te beven,
Bedenckt hoe liever mij de Steen is van dit Graff
Dan die mij langer dood in langer leven gaf.

EEN VERGETEN PEERD

Mijn peerd gaet slijten datmen 't siet,	'Tvergaet om dat het niet vergaet.
En 't eet en 't drinckt en anders niet;	Wat raed? de plaester legt op straet:
Wat reden is hier uyt te delven?	Verstaet ghij 't niet? 'tverstaet sich selven.

CUPIO DISSOLVI

OP DE DOOD VAN STERRE

Of droom ick, en is 't nacht, of is mijn' Sterr verdwenen?
Ick waeck, en 't is hoogh dagh, en sie mijn' Sterre niet.
O Hemelen, die mij haer aengesicht verbiedt,
Spreeckt menschen-tael, en seght, waer is mijn' Sterre henen?
Den Hemel slaet geluyd, ick hoor hem door mijn stenen,
En seght, mijn' Sterre staet in 't heilighe gebied,
Daer sij de Godheid, daer de Godheid haer besiet,
En, voeght het lacchen daer, belacht mijn ijdel weenen.
Nu, Dood, nu Snick, met-een verschenen en verbij,
Nu, doorgang van een' Steen, van een gesteên, ten leven,
Dunn Schutsel, staet naer bij, 'ksal 't v te danck vergeven;
Komt, dood, en maect mij korts van deze Cortsen vrij:
'Kverlang in 'teewigh licht te samen te sien sweven
Mijn Heil, mijn Lief, mijn Lijf, mijn' God, mijn' Sterr en mij.

AENDE SNEEW

Droogh water, koele woll, witt roet, gehackte veeren,
Weest welkom boven op mijn besten hoed en kleeren,
Ick sie niet hoemen u met reden haten sou,
Die ons van boven brengt de Warmte met de kou.

DE TWEEDE TESSELSCHADE

Is Tessel op het pad na Roomen van Geneven?
 Is d'afgelockte ziel in 't poppe-goed verwart?
 Heeft menschen-mijmering bekropen 'thooghe hart?
 Heeft Papen duyster licht Gods lichter uyt gedreven?
 Is haer welwetenheid in 't doncker uytgewreven?
 Is in haer dampigh oogh de witte Reden swart,
 Het rechte spoor te slecht, het sachte jock te hard?
 Is Roemers Roomens kind? O Roemer, die dit leven,
 Dit slijck gewisselt hebt voor 'teewighe besitt
 Van 'teewighe besien, wat toenaem geeft ghij dit,
 Dit schip en goeds verlies, eer 'tancker' off ontlade?
 Sij soeckt V; maer een mall, een stall-licht leijdt haer miss;
 Haer naeld is 't noorden quijt, sy zeilt maer bij de giss.
 O min als Tesselscha, o meer als Tessels-schade!

GEBED OVER DES HEEREN AVOND-MAEL

Ghij maeckte Water Wijn: dat's klaer als wijn of water;
 En 'twas een wonder-werck. Ghij noemde Brood uw Lijf,
 En Wijngaerd-sap uw Bloed, en 'twas een tucht-bedrijf
 Tot uw' geheughenis: soo lees ick, en soo staet'er.
 Mijn ziel vergaep sich niet aen wat vele eewen later
 De grove gronden leij van eewelick gekijf;
 Wie u 'tmirakel, Heer, of aen-schrijv' of ontschrijv,
 Houd ick voor even boos van opsett en van snater.
 Gunt mij het recht, het slecht, het oud, het all-gemeen,
 Het onbemorst gebruijck van wat ghij hebt gesproken;
 En dit mirakel toe: O God voor mij gebroken,
 Breeckt nu dit lichaem oock en dese ziel van een.
 Neen, neen, verworpen steen, ghij zijt er van gewroken;
 Maeckt maer mijn' steen tot vleesch, en maer mijn vleesch tot steen.

SCHOON WEDER EN KINDEREN

Schoon' kind'ren in de wieghen,	Mij dunckt 'ten kan niet liegen,
Schoon weder op de straet,	Hoe 't iemand hebben will',
Zijn beij van een gelaet.	Haer schoonst is, droogh en still.

NIEUWE JAER

'Tis uijt . de leste Sonn gingh gisteren in Zee,
 Getuijghe van mijn jaer voll ongeregelheden.
 O dien daer dusend jaer zijn als de dagh van heden,
 Voor wien ick desen dagh mijn vuijle ziel ontklee
 Van 'tsmodderigh gewaed van veertigh jaer en twee,
 En drij, en noch eens twee, die Ghij mij hebt geleden,

All vergh ick 't dijn geduld met sondighe Gebeden,
 Gunt mij een schoonder pack dan ick 'er oyt aen dee.
 In d'eerste niewicheid sal 'tVleesch en Bloed wat prengen,
 En 'tpast haer moijelick: maer ick betrouw dijn' hand;
 Die sal 't mij lichtelick wat ruijmen en wat lenghen.
 Maeckt mij maer op de Reis naer 'teewigh Vaderland
 In dese Wilderniss een' dijner Israelyten,
 En laet dit nieuwe Kleed mijn leven niet verslijten.

+

Credo in deum, patrem omnipotentem, creatorem coeli etc.

God sprack, en niet wert ijert . dat's God zijn sonder weergae.
 Allmachtigh Wesen, of ick op, en of ick neer gae,
 'Kontmoet dy in dijn werck . van dese voetbanck af
 Tot in dien hooghen throon die dij dijn' wijsheid gaf,
 Is 'tall God, en voll Gods . den Hemel is voll tongen,
 En die voll wonderen: het Aerdrijck roert sijn' longen,
 En tolckt daer tegen op . Wat stoffe was dat, Niet,
 Daer soo veel ijets uijt rees als Hert en ooge siet,
 En rees in eenen wenck, den wenck van seven daghen,
 Die ghij soo noemt, om mijn' onmacht te leeren dragen?
 Niet was, en Yet was niet: ijert werd, en Niet verging,
 Soo was Niet, en was niet . Maer Ghij waert alle ding.

NEEL EN DRONCKE CLAES

Claes quam t'huijs soo voll wijns als hij pas recht kon dragen.
 En Neel syn wijf, die Claes met preken placht te plagen,
 En seid' hem niet een woord: dat Claes soo wonder gaf,
 Dat hij most seggen, Neel, ghij stelde 't lest soo doll aen,
 Hoe is 't sus heiligh dagh, verdien ick nu geen' straf?
 Vergeeft mij, Claes, sej Neel, ick sagh u niet voor voll aen.

IN EEN PSALMBOECK

AENDE WEDUVROUWE VAN DORP VEREERT, SOO HET OUDE, VAN HAER
 MAN GEKOMEN, VERLOREN WAS

Oprechte weduvrouw, die Gods gesproken Woord
 Met lust en aendacht hoort,
 En tuchtelick beleeft: God biedt u oock syn' ooren
 En wilt u singen hooren,
 En suchten in Musieck. En, of ghij niet en vondt
 Waer met ghij 't pleghen kondt,
 Bestelt u tot de konst een' Coningh en syn' snaren,

Daer alle Wedervaren
 Van voor en tegenspoed bevallicken op luijdt.
 Valt aen de nieuwe Luijt,
 Soo d'ouw' versleten, of vergeten, of versuijmt is.
 Als dese soo beduijmt is
 Als die u liever was dan eenigh rijcker pand
 Van d'allerliefste hand,
 Dan geef ick u verlof om, uijt den sang gescheiden,
 Stillswijgens te gaen beiden
 Op d'uyterste Bazuijn die met een hell geschal
 De vrome wecken sal,
 Die met een holl gehuij de boose sal doen beven,
 En roepen u in 'tLeven
 Der nieuwe hemelen, daer, drij mael heiligh, 'tslot
 Der lofsangen tot God,
 En, drijmael, haer beghin voor 's lams verheerlickt wesen,
 Daer 'tall Musieck sal wesen,
 All minnelied, all vred', all evenstemmicheit,
 All een, all eewicheid.

**AENDEN RAEDSHEER VAN DORP
 OP 'T AFSTERVEN VAN SIJN VROUW**

Sy was een Diamant van suiiverheid en Trouw
 Gekast in uw jong hert. Daer is sy uijt gestolen.
 Nu weten Ghij en ick hoe 'tsiet in sulcke hollen,
 En oft'se noodigh zijn behangen inden rouw.

MIJN' HUIJSINGH TOT BEECKBERGHEN

Daer achtien Peerden staen en byten dagh en nacht
 In 'thoy, of Peerd in Peerd: daer deser beesten wacht
 Met Rossen en met slaen noch meer tiert dan de beesten:
 Daer een' keel onder loeijt, als d'onderaerdsche Geesten,
 Van een verhongert Kalf; daer kinders drij of vier
 Of in of om de wiegh en om een' roockend vier,
 In 'tmidden van een' Schuer (men weet'er van geen' Schouwen)
 Een luijsighe Musijck van halve toonen houwen;
 Daer een' Catt onder meewt, daer een Haen onder kraeijt,
 Daer 't door de daken druijpt, daer 't door de wanden waeijt,
 Daer twee drij Heeren staegh op vijf sess knechten kijven;
 Daer 't Boeren hofgesinn met meissens en met wijven
 Met Klomp en Boter-keern en met een' vuijle pann
 All doet wat ijemands haer te berghen setten kan,
 En all wat Noah self kost van syn' Arck vermanen,
 Daer maeckten ick dit Dicht, en drij of vier Pavanen.

ONTWAECK

Hoe goed is God! hier ben ick noch,
 Vrij van gekreun en van gekroch,
 Als uyt een' korte dood verresen.
 Moght ick het uyt mijn' sonden wesen
 Die staeghe dood mijns levens! Heer,
 Kroont dese weldaed met wat meer:
 Laet my mijn selven niet verslapen,
 Dry daghen was dijn vriend ontslapen
 En stonck den vierden, als hy rees.
 Hoe is't met mijn bedorven vlees,
 En met mijn' vuijle ziel daer binnen?
 Sy stincken beij voor alle Sinnen,
 Iae voor dijn neus-gat, jae voor 'tmijn;
 En, Heere, soo en kant niet zijn,
 Of dese nieuwe vonck van leven
 Hebt ghij mij voorde hand gegeven.
 Soo zijn myn' ooghen beij niet toe;
 Ghij doet dat ick'er een op doe:
 Ick droom niet, want ick sie mijn' droo-
 Mijn open oogh te voren komen, [men
 En ick vertelse dij, o Heer,
 En werpse voor dijn' voeten neer
 Als vuijle vodden van de leden
 Die tegens dij ten stryde treden,
 Iae tegens mij, die beter weet
 En steeds van Evas Appel eet.

Maer emmers, nu ghy mij siet geewen,
 En hebt ghij niet soo luyd te schreewen,
 Als, Lazare, komt uyt de Kist;
 Ick weet wat dat hij niet en wist,
 Ick weet ghij zijt mij by gekomen,
 En grijpe selfs niet naer de zoomen
 Van dijn door-en-door-heiligh kleed:
 Mij heelt, dat ick geloov en weet,
 Hoe Ghij, gezeghen door de wolcken
 Ter saligheid van alle volcken,
 Voor alle volcken van dijn' Kerck

Getreden zijt in 'tbloedigh werck,
 En hebt de wyn-pers self getreden;
 Met wonderwercken en met reden
 De Kieckens van dijn' eighen' renn
 Vergadert, daer ick een af ben:
 Ghij hebt van dijn' verdoolde schaepen
 De Cudde t'samen komen raepen,
 En van die Schaepen ben ick een;
 Dat weet ick uyt dijn' eighen re'en.
 Dat weten kond ick niet bereicken,
 Hadt ghij de hand niet willen reicken,
 Om mij te slepen uyt den nacht
 Van myn' onkunde sonder macht.
 Hebt medelyden met den Weter,
 En, dien ghij wel deedt, doet hem beter:
 Gedooght niet dat in wetenschap
 Mijn wanckelend Geloove slapp'.
 'Twas een mirakel my te scheppen,
 En, dat sich dese leden reppen,
 En dese ziel met haer bedrijf,
 Is meer mirakels dan mijn lijf:
 Maer 'tschepsel over eind te houwen,
 Is minder niet als 'teerste bouwen,
 En, schiept ghij mij niet alle daegh,
 'Tgebouw laegh duysend mael om laegh.
 Schept en herschept verstand en reden,
 Soo dat sij, meesters deser leden,
 Haer weten buygen naerde wet
 Die ghij den weter hebt gesett:
 Soo sal dat wettelicke weten
 Gehoorsaemheid en Liefde heeten,
 En strecken tot des weters nut;
 Soo sal de roede zyn geschutt,
 De dobb'le roede dijner slagen
 Die ghij den knecht dreight te doen drae-
 Die 's Meesters wil weet en verstaet [gen
 En willens wetens tegen staet.

SCHADE VAN LEDIGHEIT

Des menschen Hoofd of Hert soeckt altoos wat te maelen,
 En daer moet stoff toe zijn, all souw mens'er toe haelen.
 'Tvermaelt sich anders en 'tverslytt sich als den Steen
 Die maelt als waerd'er Coorn, en daer en is'es geen.

Veracht uw' vyand noijt, verkleint noyt syne krachten.
 Verwint ghij een swack mann, dat is niet hoogh te achten.
 Verwint de swacken u, gelyck wel wesen kan,
 Soo valt ghij schandelick voor een onmachtigh mann.

VASTELAVONT-PAEP

Heerroom en preeckt maer alltemet,
 En stadigh sietmen hem te Pankoeck of te Wafel.
 Men magh wel seggen, Heerroom lett
 Min op de Taf'len vande wett
 Als op de wetten vande Tafel.

NOODIGH LIJDEN

Die geen mis-seggen will, noch misdoen kan verschoonen,
 Noch schimp, noch tegenspoed, noch ongerechtigheit,
 Noch ydelheit, noch haet; moet na der Eewicheit,
 Of naer een' werelt daer gheen, menschen in en woonen.

SEMPER AMICUS AMAT

De vrienden die 'ck oijt had
 En heb ick noyt verloren,
 De boose moeten 't hooren,
 'Kbesit dat ick besat.
 Is mij d'er een ontvallen
 Die sich soo heeten liet,

De schad'is niet met allen;
 Hij was noyt dat hij hiet.
 Most ick om schae gevreesst zijn,
 Of t'syner baet bemint,
 Hy magh syn eigen vrind,
 Maer noyt de mijn geweest zijn.

+

Laet ons te bedd gaen; dat 's te seggen,
 Voor lieden die de dood verbaest,
 Laet ons gaen proeven op het naest,
 Hoe ongevoelick soet het is in 'tgraf te leggen.

BOOM

De Boomen die ick sie
 Van d'aerd ten hemel gaen met uytgestreckten armen,
 Zyn als de Goddeloos' in nood, die opwaert karmen,
 En weten niet tot Wie.

DROOMEN

Ick denck 's daeghs of ick droomd', ick droom 's nachts of ick saegh:
 Waer 't 's nachts soo doncker niet, en niet soo licht by daegh',
 'Ksagh qualick uyt den droom van desen droom te komen,
 Of mijn droom dencken is, of mijn' gedachten droomen.

IN EN UIJTSCHULD AEN MIJN' SOON

'Kheb menigte van volck beleefdelick verplicht,
 Daer mij den thiende nu den hoed niet voor en licht.
 Wie mij oijt vriendschap de, dien heb ick met verlangen
 En met de volle daed weer-vriendschap doen ontfangen.
 Laet u niet manen, Soon. 'kstaen niemand in syn boeck:
 In 'tmijne vind ick 'er bij nae meer dan ick soeck.
 Soo moet mij Nyd en Spijt dit waere woord gedulden;
 Ick laet veel' schulden naer, en ick sterf sonder schulden.

VEEL WETEN, WEINIGH

Wat is geleertheit? All te weten dat sy wisten
 Die voor ons waeren, en min wisten dan sy misten?
 Wien sou die wetenschap dan helpen, en waertoe?
 Wat scheelt het, of het veel', of ick alleenigh doe
 'T geen maer gedaen en werdt? Maer spreeckt drij nieuwe woorden,
 Drij dingen diemen noijt van and're menschen hoorden;
 All die de Wereld soo geringhen gave geeft,
 Is 'tmeer als all dat oijt geleert geheeten heeft.

AL TEGEN STROOM

Ghij vraeght, hoe ick soo veel gedicht heb en geschreven,
 Door all' de besighheid daer men my lang in sagh?
 Will de mensch niet altoos all wat hij niet en magh?
 Had ick meer tyds gehad, ick had veel min bedreven.

HAMER

Een' kort woord, snell en fel gesproken, heeft meer kracht
 Dan een lang swaer bericht dat slaep'righ uytgeseght werdt:
 Een kleinen hamer, snel gedreven, heeft meer macht
 Dan een swaer Yser dat maer op den Bout geleght werdt.

NOODIGHE SWACKHEIT

Gedenckens taeve kunst en wensch ick niet te weten:
 Ick hadd'er liever een' te leeren van Vergeten.
 Sou my te voren staen all wat ick heb besweet
 In lyden of in vrees; het waer een pack van leed
 Dat and're schouderen als mijne mosten dragen:
 Soud ick oock al de vreugd van all' mijn' blancke dagen
 In eenen spiegel sien; een stercker ooggh als 'tmijn
 Most dat versamelde geblixem machtigh zijn.
 Wat is 't ons dienstigh dat vergeten en onthouwen
 Haer' krachten wederzijds onthouwen en verdouwen;
 Wat is des Heeren doen voordachtigh en doorwijs,
 Die ons 'therdencken wel vergunt; maer stuxgewijs!

BEDSUCHT

Wat soud ick op doen? leed en ongemack gaen lijden?
 Sien wat mij niet en kan verbet'ren noch verblijden,
 En hooren wat mij spijt, en riecken wat mij quelt?
 Neen, 't nestje daer ick ligh is min noch meer gestelt
 Als daer ick twee mael drij en noch drij maenden in lagh,
 Eer dat ick schreijend' aen den tepel van de min lagh:
 Ick ligh warm, ick ligh dicht, en stillekens en sacht.
 Moet ick eens alle daegh ter wereld zijn gebracht,
 Ter werelt daer 'tsoo raest, als of ick inde baeren
 Gestort wierd uyt de Koijs? Ey, beddeken, uw baeren
 En komt mij niet te pas: 'ten waer de malle pijn
 Die hunger heet, ick wouw wel ongeboren zijn.

OVER 'S HEEREN AVONTMAEL

Wat doen ick in dijn' Kerck, en aen dijn heiligh mael,
 Milddadigh voesterheer voor mij om laegh gesonden,
 Voor mij hantdadighe aen vele van die sonden
     Die ick hier melden hoor in 't droevighe verhael?
     Wat icker doe, o God? wat doenw'er altermael
 Die yeder een van ons verstrickt zijn en gebonden
 Van dit hier en daer dat; en, waeren wij ontbonden,
     Noch hadden wij dit Broot te soecken en die Schael.
 De dank-schael voor die gunst? neen, Heer, ghij vindt ons wijser,
 Weer wijser door dijn gunst. wegh met sich selvns prijsers;
     Wij steken een voor een door een in all' de schult,
     En pleiten hier alleen om deernis en gedult:
 Dat vonnis, Heer, staet vast, ghij hebt het self gewesen,
 'Twas beter Tollenaer als Pharisee te wesen.

OM BESTANDIGH GELOOF

Wat ick voor oogen sie en kan ick niet gelooven,
 Het ghen' ick niet en sie, daervoor ick God moet loven,
     Geloov ick of ick 't sagh:
 Groot Gever van die gaef, geeft dat ick 't herden magh,
 Tot dat Geloof, Gesicht sal werden, en Sien, Weten,
     En alles Liefde heeten,
     In 'trijnsen van dien dagh.

NIEW JAER

Ick soeck het hier, ick soeck het daer,
 Ick vind niet nieuws aen 't Nieuwe jaer,
 Dan datmen 't nieu heeft willen noemen.
 Waer 't nieuwe tijd met nieuwe bloemen,

Waer 't nieuwe Maen, waer 't nieuwe Sonn,
 Die ons het nieuwe jaer begonnt;
 'T waer een nieuw jaer bij mij te achten:
 Maer 't Iaer is oud en uijt syn' krachten.

't Gras is in 'tslaep, het Hout is dood,
't Gevogelt stomm, de Boomen bloot,
't Is inden middernacht der daghen,
Die ons, en die wij voor ons jaghen.
Waerom is 'tjaer dan nieuw, en waer?
Is 't mergen soo niet weer nieuw jaer,
En overmerghen soo, en weder
Met allen wind en alle weder,
En allesins, en alle dagh?
't Iaer is een' Ketingh, die ick magh
Van alle schakelen beginnen.
'T en is geen' slang, naer 'toud versinnen,
Die met den steert light inden mond;
Het is een toe, oneindigh Rond,
Oud bij 'tbeginn, nieuw op het ende
Daer wederom dat oud belende,
Maer oud en nieuw, waer yeder will,
Gegrondt alleen op menschen grill.

Dat schaedt niet; moghtmen maer die
Menschen

Een beter oud en nieuw toewenschen,
Toe wenschen, soo dat inder daed
Het nieuw sat' op den neck van 'tquaed,
En gaeve den naem aen nieuwe jaeren,

Die nieuw genoemt oock nieuwe waeren,
Boetveerdigh nieuw, onsondigh oud.
Maer kind'ren zyn, en blijven stout,
Is kind'ren werck, en in Gods kind'ren
Sien ick die kindsheit niet verminderen;
Wij kootten gist'ren, en van daegh
Is 't knick'ren, of een' ander vlaegh;
Ick sie niet een paer nieuwe schoenen,
Ick sie niet een paer oude boenen,
Al 'tslyck van gist'ren hangter aen,
'K sie niet een witt hemd aengedaen,
Verr van een bruijloft-kleed ter eeren:
Iae laet ick mijn' gedachten keeren
Door eew en eewen lang voorbij,
All die gedachten seggen mij,
Het was als 'tis, ons' Nieuwe jaeren
Zijn even als haer' oude waeren.
'Ksie, deughd en ondeughd gaen door een
Gevloghten even als voorheen.
De Son en siet niet nieuws; en onder
Die Sonn en wacht ick na dat wonder,
Dat wonder niet van 'trecht nieuw jaer,
Maer daer het tyd waer dat ick waer.

OP MIJNEN GEBOORT-DAGH

Noch eens September, en noch eens die vierde dagh
Die mij verschijnen sagh!
Hoe veel Septembers, Heer, en hoe veel' vierde dagen
Wilt ghij mij noch verdragen?
Ick bidd om geen verlang: 'tkan redelyck bestaen,
Het ghen' ick heb gegaen:
En van mijn' wiegh tot hier zijn soo veel dusend schreden
Die ick heb doorgetreden,
(Met vallen, lieve God, en opstaen, soo ghij weett,)
Dat die all 't selve leed
En all' de selve vreughd naer mij hadd door te reisen,
Sich drijmael sou bepeisen
Wat besten oorber waer, gelaten of gedaen.
Mij, Heere, laet vrij gaen;
Mijn' roll is afgespeelt, en all wat kan gebeuren
Van lacchen en van treuren
Is mij te beurt geweest, en all wat beuren sal
Sal 'tselve niet met all,
En d'oude schaduw zijn van dingen die wat schijnen

En komende verdwijnen.
 Wat wacht ick meer op aerd, waerom en scheid' ick niet?
 'K wacht, Heer, dat ghij 'tgebiedt.
 Maer, magh ick noch een' gunst by d'andere begeeren,
 Laet mij soo scheiden leeren,
 Dat yeder een die 't siet mijn scheiden en het sijn
 Wensch' eenehand te sijn.

STIJL

Bedrieght uw selven niet Gemannen vande Penn,
 Daer van ick lichtelijck een swacker lidmaet ben
 Dan die' ck berichten derv; bedrieght u niet, goe Vrinden,
 Men moet in all ons werck ('tzij Dicht of Ondicht) vinden
 Dat soet en krachtigh zij: goe woorden, sachte Tael
 Als Blompapp, sijn wel ijert, maer verr van altemael:
 Goe stoff en kloeck geweld van deftighe gedachten
 Zijn heel niet, alss' in 'tbarsch van duijst're woorden smachten.
 In een woord, all ons werck moet sterck Gebeente sijn
 En Zenuwen, en 't Vell daer over, klaer en fijn.

DROOMEN

Twee werre-Werelden bewoon ick over hands,
 Een die 'tvolkomen is, een andere bijkans.
 'S daeghs vind ick mij in d'een', 's nachts dunck ick mij in d'ander,
 In arbeid en in ernst gelijcken sij malkander.
 Dit scheelt het, dese sie 'ck, die droom ick dat ick sie:
 Of is dees'mogelick soo wel een droom als die?

ONSCHROOM

Lachts' onbekommert uijt, all' die u dreigen derven:
 Men kan u 'tlevē wel benemen, maer het sterven
 En kan u niet ontstaen;
 En dat's te ruste gaen.

OPTIMUS ILLE, QUI MINIMIS URGETUR

't Schoon aensicht vande Deughd hebt altyd voor uw'oogen,
 Voor d'oogen van uw' Geest: want verr is hij bedrogen
 Dies' in de Wereld meent te vinden sonder vleck.
 All ons volmaeckste doen is rondom voll gebreck;
 En 'tmenschelicke Vroom in 'tschoonste van syn Wesen
 En is maer, wat min boos als andere te wesen.

MATIGH BEGEEREN

Neemt danckelyck all wat God doet,   En alle Wolcken te verdwijnen.
De Sonn en hoeft juijst niet te schijnen,   Als 'tweer niet boos en is, is 'tgoed.

OVERLEGH

'Kheb lang genoegh gewoelt in allerhande baren,
In voor en tegenspoed; mij is meest wedervaren
Wat wedervaerlijck is van vreughd en ongenucht;
'T waer tyd gescheiden uijt het tijdelick gerucht
En mij ter neer gestelt daer mij geruste dagen
En nachten sonder sorgh ten Grave moghten dragen.
Dit wensch ick menighmael: maer ben ick wel bedacht?
Neemt (segh ick tegens mij) dat waer te weegh gebracht,
Daer is geen twijffel aen, ick sou geluckigh wesen.
Maer hebb ick dat geluck te wenschen, of te vreesen?
Ick vrees het ernstelick; en hebber reden toe.
Mijn vrees is, dat geluck en wierd ick nemmer moe,
Ick bleef er aen versott, gelijkmen inde veeren
Van 't warme bedd verwert; 'tis wentelen, 't is keeren,
't Is draeyen als een' deur die vast is daer s' aen sweeft.
Hoe wierd ick, altoos wel gesint, eens satt geleeft?
Wie geerne rijsen sal moet eerst sijn Bedd vervelen.
Neen, laet ick dus mijn' roll ten einde blyven spelen
En missen 'tvoordeel niet dat God de menschen gaf,
Van selver, als hy roept, te wenschen naer het Graf.
Daer gaet er na 'tSchavot, tot sterven wel begeven;
Maer stond het in haer' keur, sij wilden liever leven,
Want uyt gesonde weeld te scheiden sonder pijn,
Schijnt voorde menschlickheit een' harde kans te zyn.
Dat voelt de siecke niet, diens ziel met alle reden
Ontslaghen wenschte te zyn van uijtgepijnde leden.
Het uijtgepijnde hert van allerhande leed,
Van leed dat meestendeel alleen de lyder weet,
Doet hals en schouderen na 'tsaligh einde reken,
En daer het geerne gaet is 't lichtelijck te trecken.
Blijft tobben, Ziel en Lijf, en Lyden, als ghy doet:
God volgen doet seer suer gedijen tot seer soet.

DRUCKER

Mijn Drucker leeft in droeven druck,
Want drucken druckt hem weinigh druck.
't Waer geen bedruckte Drucker,
Viel 't drucken maer wat drucker.

VAN MIJ

Voor een' besond're gaef bedanck ick God den Heer;
 Sij hebben mij niet lang te vreesen, die mij krencken.
 All socht ick het te doen, ick kan 't niet lang gedencken.
 't Goed dat ick heb gedaen ontgaet mij noch veel eer;
 't Goed dat mij is geschiet vergeet ick nimmermeer.

OP EEN' WIEGH

Wij woelen sonder end voor kinderen en erven;
 En 'tgaet ons in 'tgewoel gelijk 'tgewiege kind;
 Wij woelen ons in slaep door allerley bewind,
 En vallen moe daer heen, met d'oogen toe, en sterven.

VROUWEN ONSTADE

Wat zaid' hij 't na mijn' sinn een van de kloeckste Wijsen
 Ick derv geen' Vrouwen prijsen;
 De beste die ick ken
 Moght licht veranderen terwijl ick besigh ben.

EIGEN ONKENNISS

Mij vraagd' een Vreemdelingh, wat zijt ghij voor een Vent?
 Ick sei, dat wist ick niet; hij moght het mog'lick weten:
 Mijn' jaeren waeren nu ten naesten bij versleten,
 Maer, die sich selven kend', en hadd ick noijt gekent.

POËTEN ONSCHULD

Een Prediker, die 'ck weet,
 Op Dichters en Poëten
 Onsoenelick gebeten,
 Verweet een arm Poeet,
 Die altemets eens eett
 Wanneer 'them kan gebeuren,
 Poëten waeren Leuren,
 En voor 't Gemeene Best
 Bij naer een' halve Pest;

Om datse niet en stichtten.
 Eilacij, arme Wichten,
 Sei de beroyde knecht,
 Siet wat ghij van ons seght:
 Waer souden wij af stichten,
 Kerck, Huijsing, of Casteel?
 Wy krijgen voor ons dichten
 Nau neering voorde keel.

AENDE IEUGD

Besteedt den dieren tijd
 Van Dagen en van Nachten,
 Terwijl ghij in uw' krachten
 En onversleten zijt.
 Het schijnt, jong en ervaeren

En is niet wel te paeren;
 Maer 'tis een valsche schijn:
 Men kan wel jong van jaren
 En oud van uren zijn.

AEN HEM SELF [MIJN SOON]

Soon, die, door Gods beleid, de kloecke vinder zijt
 Van deser gangen onbewegeelick bewegen,
 Hoe 'swerelds slingeren u gaen mogh', mé of tegen,
 Hebt haer' eenparicheit voor oogen t'aller tyd.
 Hebt ghij het swacke werck, in 'tschudden vande baren,
 Tot ongevoel gebracht van alles wat het lydt,
 Gedenckt, wat u toe staet in alle wedervaren,
 Die door des Heeren Geest vol Redens krachten zijt.
 Stelt vond en Vinder, Geest en Raderen te samen;
 't Waer jammer dat het Werck den Meester sou beschamen.

OP MIJN VERJAEREN DEN 4en SEPTEMBER 1671

Noch eens September, Heer!	Soo goede, voor mijn deel,
Hoe staet'er lang geschreven	In 'tleven hebt verdragen.
In 't Boeck van mijn lang leven,	Om een gunst bid ick seer;
Noch eens en dan niet meer!	Leert mij mij soo bereiden,
Ick bedel om geen' dagen,	Als of ick stond te scheiden,
Naer dat ghij 'r mij soo veel,	Met een noch, en niet meer.

TWEË CONINGEN

De Coningh op 't Tooneel, die 's avonds 'tkleed uijt schiet,
 En legt de Croon daer heen daer om hij Coningh hiet,
 En was hij 'tniet soo wel als een' van d'allergrootste,
 Die Coningh scheen in ernst, en God maer naer en bootste
 In 'tgroote Camerspel, de Wereld? gaet aen 'tgraf,
 En siet wat heefter d'een of d'ander meerder af.
 Elck heeft sijn' rol gespeelt. de groote was het banger,
 De kleine kommerloos, d'een korter, d'ander langer.
 Sy liggen beid' in 't end en rusten van haer werck,
 D'een onder Marmer-dack, den and're sonder serck,
 Een ongevoeligh scheel; en d'een vergaet in 'tleste,
 En d'andere verstuijft. wie heeft van beiden 'tbeste?
 Bei waeren Schaduwen met kleeren, en nu bloot,
 De groote grooter doe en nu al even groot.

LIEVEN ARBEID

Die 't Ambacht wel verstaet daer van hij leven moet,
 En die 't, niet wel alleen, maer wel en geerne doet,
 Beleeft het grootst geluck dat ijemand kan begeeren.
 Hij spoedt, en spoedt met vreugd, hij wint, en wint met eeren.
 O aller staeten staet, daer voordeel gaet met lust,
 En lof en danck met beid', en wercken self is rust!

OVERLANG LEVEN

Bejaerde Lieden, die om noch meer levens wenschen,
 Zijn meer als Kinderen, dat 's Kinderen en Menschen.
 Op blijven, is van jongs der kinderen vermaeck;
 En blijvens' op, wat dan? sy waggelen van vaeck.
 Ouw'Lieden waggelen soo wel als jonge kind'ren;
 Gehoor, Gesicht en Smaeck en alle dingen mind'ren,
 De voeten stooten aen, en d'een is al in 't Graf,
 En dat's haer leste vaeck: noch is 't haer als een' straf
 Te moeten scheiden en niet langer op te blijven,
 Als waerder veel en veel meer wonders te bedrijven
 Als watter lang gesien, en lang bedreven is.
 Hoe tast de menschlickheit tot op haer einde mis!
 Hem danck ick die mij lang en wel zijn heeft gegeven,
 Ick waggel van geen vaeck en heb lang op gebleven.
 Is rustens uer voor deur? mijn Rol is afgedaen,
 God roep' als 't hem gevalt, 'kwil wel te bedde gaen.

DROOMEN

Wat haest heb ick na Bedd? daer moet ick liggen droomen.
 Dat's aengeboren quael, die 'k noyt en sal ontkomen.
 En droom ick dan wat soets, en swemm ick in vermaeck,
 Hoe hoogh en val ick niet door 'tscheuren vande vaeck!
 Hoe verr zijn, hebben, en, niet hebben, van malkand'ren,
 Hoe droevigh sietmen 'tlyf in schaduwe veranderen,
 Hoe beter waer het, noijt geseten aen't Bancket
 Als spottelijck met wind daeruijt en af gesett!
 Of droom ick dan wat suers, van hangen en van moorden,
 Van vuijler grouwelen dan een oijt wacker hoorden,
 Van honger, en geen brood, van angst, en geen ontsett,
 En dat den ganschen nacht, wat haest heb ick na bedd?

NIEW JAER

Noch eens ten einde 'toud' en voor aen 't nieuwe jaer,
 En tell ick tachentich op negen maenden naer!
 Waer zijn die zeventich en negen jaeren henen?
 Als nieuwe droomen elck verschenen en verdwenen,
 En nu de volle som maer eenen ouden droom.
 Wanneer sal 't einde zijn? hoe lang staet d'oude Boom
 Op taeije wortelen en weert sich onder allen
 Die 's daeghs by dusenden rond om hem neder vallen?
 Hoe lang en wanckelt mijn' onafgesleten kracht
 Niet meer als and'ren meest ter halver weghe placht?
 Ghij weet het, Heer, alleen, en houdt het mij verborgen.
 Laet die onkunde mij tot meer en meerder sorgen
 Gedijen, om een eind, 't zij noch verr of nae bij,
 O goedertieren God, dat dij gevalligh zij.

OP MIJN 80.^E VERJAEREN 4^{EN}. SEPT. 1676

Wat magh de meening zijn van Vrienden en Verwanten,
Die mij van alle kanten,
Als een' voorneme Maer
T'huys brengen het verloop van viermael twintich Iaer?

Mijn' Schepper heb ick lof te singen en te spreken,
Die mij vier duijsend Weken
En wat daer boven gaet
Sijn licht gegonnen heeft, en noch genieten laet.

Maer wordt'er wel bedocht wat mij de menschen praeten,
Die sich soo fijn gelaeten,
Als braght mij haer gedruijs
Een' ongehoopten hoop van weeld' en welvaert t'huys?

En komt het niemand voor, dat, als de Dagh ten end is
De Nacht dicht daer ontrent is,
En dat geen' Avond-uer,
In 't scheiden vande Son, van vreugd is of van duer?

En wenscht men mij geluck met dat ick 'tlevē derven
En noch eer lang moet sterven,
Als seij m' een' Dief in spot,
Geluck, verwesen man, men wacht u op 't Schavot?

Verheught u, veege bloed, ghij sult niet langer leven
Als om den Geest te geven.
Wat dunckt ons vanden bloed;
Soud' hij die Vrienden oock bedancken voor de groet?
Nu doe ick't evenwel, o Vrienden en Geburen,
Die mij mijn' leste uren
Soo minnelyck vermelt,
En mij mijn' Oorber wel en wiss voor ooghen stelt.

Ghij doet recht Vrienden-plicht: ghij leert mij met uw wenschen
't Ghen' allen slagh van Menschen,
Men laet stock-oude staen,
Gedurigh door het hoofd en door het hert moet gaen:

Ghij leert mij 's Coninghs less aendachtigh t'overleggen,
En alle daegh eens seggen,
Hoe naer is nu mijn end,
En maeckt mij God, mijn God, mijn uijterste bekend;

En helpt mij 't Overigh aen Hem en mij besteden:
 Aen Hem in mijn' Gebeden,
 Aen mij in 'toverslagh,
 Boetvaerdigh overslagh van desen langen dagh.

Dus blyv' ick u verplicht, of onbekende Vrinden,
 Of die mij lang beminden;
 Iae, soo gh' onvrienden zijt
 Die mij den tijd vermaent van scheiden uijt den Tijd.

Weest welkom met de Maer; ick grouwse niet te hooren;
 't Is in mijn oude Ooren
 Noch nieuw, noch vreemd geluid:
 De Dood-klock heb ick lang mijn selven voor geluijdt,

En hoordese noyt noo; selfs als ick mij dit leven
 Niet moeylick vond beleven,
 En veelen van mijn' slagh
 Bij mijne Welvaert niet of slecht gezegent sagh.

Want, waerop hadde sich dat Wel-zijn te verlaten?
 Op onbewogen Staet en
 Op Schoon Weer sonder Storm,
 Op daghen even net gegoten in een' vorm?

Ghij weet het, groote God: ick magh's mij niet beroemen,
 Maer Eeck en Suijcker noemen,
 Al wat mijn Lijf en Ziel
 Van spoed en tegenspoed van jongs ten deele viel.

En houdt het nu noch op, dat heiligh Bitter? neen het:
 Schoon, Vrienden, dat ghij meenet,
 Gesonden Ouderdom
 Is 't uijterste geluck en aller heilen Som.

Gesonden Ouderdom in droevighe gedachten,
 En altoos vrees of klachten,
 Is een' benauwde Vreughd.
 Wien streeelde dat geluck in 'tgroenste van sijn' jeughd?

Wie word niet moe gesucht, wien kan het lang behagen
 Of om geleden slagen,
 Of om te lijden slagh,
 Gesond of ongesond, te lijden, of m' hem sagh?

Wie werd' niet moe gesien Haet en Ondanckbaerheden
 Op alle Deughden treden,
 Wie werd' niet moe geseit,
 Waer sal het einde zijn van Ongerechtigheit?

Wie wordt niet moe misdaen, en God, den goedertieren
 Doorkenner onser nieren,
 Die ons een Herte verght
 Dat hij alleen besitt', oneindelick getergh?

Wie werd' niet moe getobt in 't woeste wedervaren
 Van winden en van baeren:
 Wie haeck' niet na de rust
 En onbewogen grond van een' vertrouwde Cust?

Niew' Aerd en Hemelen, 'tsal mij niet langer lusten
 Als t'uwent in te rusten,
 Als 't Hem gevallen sal
 My op syn heiligh hoogh te voeren uijt dit Dal.

Weest wel gemoedt, mijn' Ziel, de Heere God sal komen,
 Al heeft hij u benomen
 De kennis van die stond
 Die mij den lesten snick sal haelen uijt den mond.

Telt maer op Tachtich: meer hoeft ghij niet te weten:
 't Is u voor afgemeten.
 Uw tijd en is geen tijd.
 Denckt maer all' oogenblick, dat ghij ten einde zijt.

Maer Ghij, almachtigh Heer van Hemel en van Aerde,
 Die haere swack' onwaerde
 Door en door henen kent,
 Maeckts' allen oogenblick genegen tot dat end;

Genegen en bevoeght, vol innerlyck berouwen,
 Vol ongeveinst vertrouwen
 Op Die voor haer geboett
 En haere vuijlen Witt gespoelt heeft in Syn Bloed.

OUDERDOM

Der Menschen ouderdom is als haers levens winter,
 Sij dorre bladeren, die noch aen 't tackje staen,
 Men vindter die der los af slingeren; men vindter
 Die taey, en hard en steech, als noo ter aerde gaen.

De tyd is niettemin verloopen soo hij placht,
 Het jaer verstaet geen jock. Het Blad moet van de rijsen.
 Een windje, een rijpje van een Coortsje doet het rijsen:
 En dan wie min of meer gewaect hebt, goeden nacht.

JOHAN VAN BROSTERHUISEN (1596—1650)

In 't dickste van de Linden / op een hups Slotelijn
 Zo veer aen geen groen Heide plaght Rosemond te zijn.
 Langs d'oever van een beekje was dat zy nam haer gang/
 En zong van reiner minne zoo meen'ghen zoeten zang.
 Het beekje dat zijn armen rondtsom het Slootje schiet
 Verzuimde neer te stroomen / en luisterde nae het Liedt.
 De Nachtegael die 't boschje met zijn geslacht bewoont/
 Heeft nergens meer met zingen als daer zijn konst betoont.
 De winden zweegen stille op 't hemelsche geluidt/
 Met repte tak noch loover / noch bloem / noch eenigh kruidt.
 Waer zijn nu dichte linden / of beek / of Slotelijn/
 Of voogel / of groen heide daer Roozemond moght zijn?
 'k Hoor niet dan felle winden / nu vrij al min beleeft/
 Die roeren lucht en water / dat schip / en schipper beeft.
 Dies wentelden mijn skeepjen en kaetsen 't als een bal/
 En weinigh weet de Liefste waer ik vervaren sal.

↔

JOAN ALBERT BAN (1597—1644)

Springt op geheel van vreughde soet/
 Bedroefde Werelt neemt een moet:
 Want nu komt van des Hemels salen/
 Gods sone goet ter aerde dalen.

O uytnemende Bethlehem!
 Daer eerst gehoort is dese stem:
 Van peys / en vree / en van ghenaden/
 Voor d'arme mensch / met quaet beladen.

Hoort die Enghelen over-al/
 Sy singhen vree / met bly gheschal/
 En loven Godt / die aen de menschen
 Van goeden wil / doet vrede wenschen.

O Jesu! goedertieren Heer/
 Waerom bemint ghy my soo seer/
 En laet u Throon / en komt my soecken?
 Gewonnen hier / in arme doecken

Siet / ick offer u mijn gemoedt/
 Mijn hart / mijn sin / en al mijn goedt/
 Verrijckt mijn armoed / en mijn shade/
 O Jesu soet / door u genade.

↔

JACOB WESTERBAEN (1599—1670)

Daer door het frisse Morgen-rood
 De Son beschynt den Aerden kloot
 En schiet syn gouwe straelen
 Daer leyt een boschje, dicht beplant, gedooken inde daelen.

In 't midden staet een huysje net
 Gedeckt met roos' en violet
 Die amber van haer schieten,
 Rondom het huys met soet gheruys veel silvre beeckjes vlieten.

Op eenen hyacinthen Throon
 Sit Venus met een myrte-kroon
 Om haer goud-geele tuyten,
 Waer sy haer ooghjes vallen laet veel soete bloempjes spruyten.

Als sy dan met een wenckend oogh
 Seyt wien sy met den minne-boogh
 Eens hebben wil geschooten,
 Haest sich haer Soontjen om te doen het geen sy heeft beslooten.

'T handige boefje met een vlucht
 Dryft door de spooreloose lucht
 Met syn gevlerckte armen
 En schiet syn pyltjes door het lyf tot midden in de darmen.

TROOST-RIJM

Droeve ziel, wat helpt het klaegen
 Over 't geen de wyze God
 Nae syn enckel wel behaegen
 Ons wil geven tot ons lot?
 Datmen niet en kan vermyden,
 Is 't niet reden dat men 't ly?
 En wat valter, als te lyden.
 'T geen men niet en kan voorby?

Is 't niet beter dan geswegen
 Daer het klaegen niet en helpt,
 Noch het Nood-lot kon bewegen,
 Daer geen sucht de wonden stelpt,
 Daer geen kermen, daer geen steenen,
 Daer geen woelen, daer geen woên,
 Daer geen schreyen, daer geen weenen
 'T geen gedaen is kan ontdoen?

Onder vrienden en vriendinnen
 Heeft de Dood te vroegh gemaeyt;
 Maer wat voordeel salmen winnen
 So men sich in traenen baeyt?

Klaegh ick, vraegh ick, wensch ick,
 ween ick,
 Loost myn boesem sucht op sucht,
 Wringh ick handen, roep ick, steen ick,
 Wat's de winst, en welck de vrught?

So ick op den Hemel vloecke,
 So ick Son en Maen betygh,
 So ick 't op de Sterren soecke,
 Wat is 't voordeel dat ick krygh?
 Wat sal ick in 't eynd bedyen
 Tegen Son en Sterr' en Maen?
 Dat ick ly, dat moet ick lyen,
 Dat gedaen is, blijft gedaen.

So myn oogen syn geswollen,
 So ick bittre tranen ween,
 Dat se biggelen en rollen
 Over myne wangen heen,
 So myn spier van rouw verdrooge;
 So ick vleesch en bloed verteer,
 Wat verdient myn rouw, myn ooghe?
 Dieder dood is komt niet weer.

So 'k myn haer kom uyt te rucken,
 So 'k myn borst met vuysten slae,
 So 'k myn kleeren scheur' in stucken,
 En door eygen ongenae
 Myn gesontheyd gae verkorten,
 Dat ick swack en afgegaen
 Met de neus in 't bed moet storten,
 Wat geniet ick? 't blyft gedaen.

Droevē Ziele, leert dan lyden,
 Leert den draegen met gedult.
 'T geen ghy niet en kunt vermyden,
 Noch herdoen of mooght, of sult;
 Leert vroegh aen de Reden geven
 'T geen ghy doen moet aen den Tyd,
 Die al watter werd geleden
 Door 't verloop van jaeren slyt.

♦♦

JACOB VAN DER BURCH (1601—1659)

NIEUWE-JAARS BEEDE

Zoo een getreft gemoedt uw Godtheit kan behaagen,
 En ongeveinst berouw brandt-offer stijgt voor by,
 Zoo een vermoede ziel van 't zondig pak te draagen,
 O Schepper! U gevalt, soo vindt ik troost voor my.

Vermeestert is mijn wil en schier des weerelts eigen.
 Mijn hart is afgemat, en van zijn lust vermant:
 Doch 's redens beste deel en schijnt noch niet te neigen
 Ten afval, en verwacht ontzet van uwe handt.

Mijn vryheit lang geboeit, en mijn vervoerde zinnen
 Vergaapten zich aan 't schoon, dat haar met schijn belas,
 Mijn oordeel baakeloos vergiste zich in 't minnen,
 En badt voor Hemels aan het geen maar Aarde was.

Mijn logge geest, gewent op losse hoop te rusten,
 Die keurde eeuwigheit voor al t' onwisse vreugt,
 Verslingert op 't genot van tijdelijke lusten,
 En zag de zonden aan voor d'onbevleekte deugt.

Maar Heer, nu ik ontwaak uit d'aangenaame droomen,
 Daar menigh weerelts hert zich willens in verslaapt,
 Geleit my op het pat om weer tot u te koomen,
 En lijdt niet dat mijn ziel zich aen een niet vergaapt.

Leetweezen is den oegst van driemaal neegen jaeren,
 Waar van de Lente zich in kintsheit meest verloor,
 En die de beste deel van 's leevens Zoomer waeren,
 Bekoorden heete min en brachtze buiten spoor.

Mijn oogen, nimmer droog van vreugdellooze stroomen,
 Die vloeiden in een brandt die uit mijn boezem steeg:

Maar laas! mijn zuchten wist het blussen voor te koomen,
En blies mijn vlam weer aan wanneer ik koelte kreeg.

Maar nu ik ben geraakt van Goddelijker minne
En voel een nieuwen brandt in mijn gemoedt ontstaan,
Laat, Heer, geen dartelheit meer woonen in mijn zinnen,
Maar laat zoo eedlen vlam tot in uw wooning gaan.

De traanen die wel eer met drang van brakke plassen
Door lafheit van gemoedt, ten oogen storten uit,
Geef dat ik daar voortaan mijn ziel met af magh wassen,
En dat dees waarden dagh mijn zondig leeven sluit.

♦♦

JAN HERMANZ. KRUL (1602—1646)

Vlieght snelle Winden haest voor heen,, na Charileen,
Bruyst, schommelt soetjes bracke stroom
Met Zuyer vlaeghjes,, dan hoogh, dan laeghjes;
Tuyght dat ick coom.

Ey! soete golfjes van de Meer,, springht op en neer.
Ey! blaeuwe tyen, drijft u vloet
Met snelle stroomen,, de Eycke Boomen
Eens ruysschen doet.

Slaet saghjes teghen 't swacke riet,, tot dat zy siet
Mijn wt-gespannen Zeyltjes staen
Door gunst der stroomen,, voor wind af-koomen
Met Min belaeen.

Wanneer ick com ter plaets daer zy,, sal sien na my,
So stiert mijn tongh (o God Iupijn)
Dat zy met reden,, mach aen-gebeden,
Werden van mijn.

Eerbiedigh vallen haer te voet; met heusche groet:
En klagen van mijn swaere pijn,
Op dat met lusjes,, drie soete kusjes
Mijn wellekomst sijn.

VVERELTSCHEN BEDRIEGHLIJKHEDEN

O Werelt! werelt! die mijn sinnen,
Soo meenighmael hebt aen geport
U ydelheden te beminnen,

Mijn hert u wellust in ghestort;
U soetigheydt ghestelt voor ooghen,
Waer door dat ghy my hebt bedrogen.

De hovaerdy, en weligh leven,
 Ghesangh, gespel, en aerdsche vreught,
 Hebt ghy, ô werelt! my gegeven,
 In 't bloeyen van mijn jonge jeught:
 Hoe lokten ghy de lust mijns sinne
 Tot lusten van de soete minne?

Hoe soght ghy, werelt, mijn te trecken
 Tot al het geen dat werelts hiet;
 Mijn ooghen quaemt ghy overdecken,
 Ik als verblint, en kost u niet:
 Mijn hert bleef aen u lusten hangen,
 Ghelijk een visch door 't aes ghevangen.

Hoe pleegh ik mijne jeught te çieren,
 Soo dat ik als een Aertsch Goddin,
 Gingh moedigh over strate swieren,
 De praght dat was mijn lust en sin,
 Mijn vreugd bestond in pronk van kleren
 Om al de werelt te braveren.

Ik liet mijn hayre lokjes hangen,
 Gekrult, geçiert, met Goud, en Zy,
 Al speelend op mijn bloosde wangen,

Uyt enkel lust van hovaerdy;
 Mijn meeste vreughde neffens desen,
 Was altijd by de jeught te wesen.

Een werelts Liedt van min te singen,
 Dat was mijn vreughde dien ik soght,
 Ik heb met danssen en met springen
 Mijn jonge dagen door ghebroght,
 En alle ydelheydt bedreven,
 Die oyt de werelt weet te gheven.

Ach! ach! als ik dit overdenke,
 Ik die nu legh in sware pijn,
 En voel mijns levens krachten krenke
 Helacy! soo verfoei ik mijn
 Dat ik hier toe mijn jeughd verliende
 En soo de snoode werelt diende.

Met recht magh ik nu wel bewenen
 De werelt dien ik heb gheproeft;
 Wiens vreugden zijn als stof verdwenen
 Het geen my nu de ziel bedroeft,
 Wist yemandt dit verdriet te vooren,
 Geen werelt sou hem meer bekoren.

'S WERELTS YDELHEDEN

Die de werelt wel in siet,
 Ach die sal te recht bespeuren,
 Dat sijn vreugde geeft verdriet,
 En sijn wellust niet dan treuren,
 Wat de werelt stelt te veuren,
 Dat is wellust, werelts pracht,
 Aerdsche vreugde, dertel leven
 Dees sal ons de werelt geven,
 Dit ist dat de werelt acht.

't Ieughdigh hert, versot door min,
 Stelt op schoonheydt sijn behaghen;
 En het peyt sijn aerdsche sin
 Inde lust van geyle vlagen:
 Maer als nu de tijdt sijn daghen:
 Heeft een levens eyndt ghebaert,
 Rijkdom, min en werelts vreughde,
 Aerdsche wellust, en gheneughde
 Maken dan de ziel beswaert.

Armen mensch! wat gaed u aen,
 Dat ghy, soo verdooft van sinnen,
 Mooght nae werelts vreughde staen?
 Aerdsche schoonheydt soo beminnen?
 Leer, ô mensch! u lust verwinnen
 Mits dat u de doodt bestrijdt
 Die ghy niet en kunt ontwijken;
 Die u ziele sal doen blijken,
 Hoe dat ghy bedroghen zijt.

Wat sal 't zijn met schoonheydts lof,
 Wat salt 't zijn met roose kaken:
 Als de doodt die sal tot stof,
 En tot aes der wormen maken!
 Laet dit doch u herte raken
 O verblinde werelts jeught
 Leer des werelts wellust myen;
 En het weligh vleesch bestryen,
 Door de krachten van de deught.

Floramondi (in het bloesen
Vande koele daegeraet)
Voeght haer onder schauw van rosen
Daer sy neder sitten gaet,
En daer sy haer Maeghden schoot
Pronkt met roosjes wit en root.

Even so sy was geseten,
Komt den Herder Floriaen,
Die (al eer sy 't heeft geweten)

Neemt een handt vol rose blaen,
Die hy (wt haer schoot geplukt)
Op haer roose kaekjes drukt.

Schaemte pronkten tegens roosen,
Mit dat Floramond hem sagh;
Roode rosen, by haer bloesen
Scheelden als den nacht by dagh,
Floramond riep overluyt
Herder, segh wat dit beduyt?

'k Sie eens, seyd'hy, of de roosjes
Met haer inkarnate blaen,
Wel soo schoon zijn als de bloosjes
Die op uwe kaekjes staen,
Heb ik u misdaen, seyd'hy,
Herderin, vergeeft het my.

++

ADRIAEN POIRTERS (1605—1674)

Myn oogen zyn te kleyn
Om nats genog te geven,
Myn oogen zyn te droogh
Voor sulck een ydel leven:

Ach had ick een rivier
Die stroom op stroomen gaf!
Ick spoelde my, mijn hert,
Myn bliende wulpsheyt af.

Wie sieter hedens daeghs,
Oock van die sijn gevangen,
Dat sy in't s'wereldts net,
En loose stricken hangen?

De Wereldt die ons streeft,
En die het Hert verleyt,
Hoe lacht sy in't begin
Die soo op 't eynde schryt.

Maer gy ô grooten Godt,
Sal ick met David singen,
Gy braeckt myn banden los,
Gy deedt de boeyen springen!

Gy toont my wat ick was,
En wat ick wesen moet,
En dat in 'sWereldts vreucht
En is maer schyn van goet.

Adieu dan pracht en eer,
Adieu gy valsche lusten,
Adieu bly-treurig hof,
Noyt Hert en can hier rusten:

Ach wie met een goe oogh
Een stuckxken hemels siet,
En acht op staenden voet
De gansche wereldt niet.

+

O Heer spreckt my een salich woordt,
Terwyl het uwen knecht aen hoort,
U woordt ist saet van alle goet,

Dat vruchten draeght in overvloet:
Iae soo den grondt wel is gebouwt,
Het schiet al meer als hondert fout.

Wat wasser menich kloecke Siel
 Waer in een enckel graentjen viell!
 En die schier op den selfsten dagh
 Gaf wonder vruchten diemen sagh,

Een weenichje, een lutteltjen,
 Een titeltjen, een tutteljen,
 Waer in maer twee dry woorden staen,
 Heeft s' Werelts banden los gedaen.

+

Wanneer ons Claesje s'avondts laet
 Op solders, of op't Kerck-hof gaet,
 Dan singht en fluyt hy wat hy magh,
 Veel meer als hy doet over-dagh,
 Niet dat het singen hem behaeght
 Neen, daer is jet dat Claesje plaeght,
 Hy is vervaert, blood, en schouw,
 Hy vreest by nacht den Bitebouw,
 Dat die hem ergens grypen sal,
 En daerom vynst hy bly geschal,
 Want waer ons Claesje niet verveirt,
 En sat t'in t' hoexken van den heirt,

Ten peysden niet eens op den sanck,
 Al viel den avondt noch soo lanck.
 Veel singen by den koelen wijn,
 Die in hun hert niet bly en sijn;
 Veel lacchen op een bruyloft feest,
 En treuren binnen in den geest;
 Veel dansen met een lichten voet,
 En laeyen droefheyt in't gemoet:
 Al spelen sy dan nachten lanck,
 Gaet al gelyck ons Claesjes sanck,
 Geen acht geen blyschap noch geen feest,
 Daer d'aensicht lacht, en t'herte vreest.

++

ANNA MARIA VAN SCHURMAN (1607—1678)

OVER HET DROEVIG VERVAL DER CHRISTENEN

Verbastert Christendom! waer is u'eerster luyster
 Van Liefde, hoop, geloov'? Hoe schijnt u'licht so duyster?
 Uw' Sterren vallen af van 's hemels vasten loop,
 En werpen op het slijck, gelijk een mollenhoop.
 De volgers volgen blind; en beyde gaen sij dwalen
 Van s' hemels smalle wegh en ieder stelt sich palen
 Van eygen sin en lust; eb smeeet sich selv' een croon,
 Die van sijn dwase waen sal zijn een droeve loon;
 Zijn niet de sienders blind? van 't blinde volck gepresen,
 Die op het alderlichst' de swaerste breuck genesen?
 Die spreken: vrede, vree! daer doch geen vreed' en is
 En gaen met haer gevolg, den heelen hemel mis.
 Sij leeren Jesus is genesing voor de sonden;
 En niet hoe Godes wett eerst opent zielewonden,
 En hoe het steenen hert moet eerst verbrieselt sijn,
 Eer Jesu' geest en bloet verdrijft het zielsfenijn.
 Gods soon en spreeckt geen vree, daer vreed' is met de sonde.
 Sijn olij ende wijn sijn niet dan voor verwonde,
 Veel sijn haer eygen God! die leven sonder leet,
 En meynen rijck te sijn en siend' en wel gekleet.
 So staet het met het volck! en die het selve leyden

En wie sal so het hoord' haerbeyder ramp verbreyden?
 De Christenwereld slaept op 't topje van de mast
 En hoe de zee tempeest, wie ist, die daerop past?
 Doch wee! jae, drijmael wee! voor die, die herders heeten
 En die der zielen heyl en haren plicht vergeeten,
 Die meynen, dat het schaep den herder soecken moet
 En dencken niet, hoe God van haer eyscht ziel en bloet.
 Wee Herder, dien de wacht der kudde is bevolen!
 En die door uw versuym de schapen laet verdolen,
 Die 't swackke sterven laet en 't siecke niet geneest
 En als een Huyrling plach, maer eygen schaede vreest.
 Geluckigh is dat volck, dat Jesus dan comt weyden
 En door syn Geest en Woord sijn onderherders leyden!
 Dat uyt die Heylfonteyn den dranck wordt toegebracht
 En daer de dienaer self een hemels crone wacht
 Daer comt een Noordewind in Godes kercke swayen,
 Oock comt een Suydewind in Jesu' luthof waeyen.
 Die doet de specerij verspreyden hare cracht,
 En nu ist, dat men vrucht van Godes planten wacht,
 God laet ons van herstel noch blijven in verwachtingh.
 Daer is van soete vrucht een overvloet in achtingh,
 Daer is van meerder hoop een breed en open veld
 En mog'lijck, dat de Heer noch sevenduysent teld.
 Daer sijn noch vaders hier van 't geestelijcke leven
 En stijlen van de kerck in gunst van God gegeven,
 Die toonen, hoe een Christ can hemelsch sijn gesint,
 En in den Hemel woont, alwaer syn ziele mint.
 Noch is een Heyligh saet tot steunsel hier gebleven,
 Dat door een stille cracht, sich poogt omhoogh te geven.
 Doch, dien God door de vaem tot in den top verheft,
 Moet pogen dat hij 't al door daeden overtreft.

JEREMIAS DE DECKER (1609—1666)

CHRISTUS GEKRUYST

Ik hoor de spijckeren met ysselijcke slagen
     Door hout en handen jagen:
     't Geklop gaet overhand;
 De wreedheyd treft by beurt dan d'een dan d'ander'hand.
 Nu salse gaen aen 't hout de teere voeten hechten:
     Daer smijtse door den rechten,
     Daer door den slincken heen;

Amy! wat slaen is dat! dat knerst door vleesch en been.
 Men recht het hout om hoog: ach! ach! dat dreunen, draeyen,
     Dat waggelen en swaeyen
     Dan van dan na den grond,
 Is elk hier weer op nieu een slag in elke wond.
 Sie daer het kruys gerecht, sie daer des Heeren leden
     Van boven tot beneden
     Soo jammerlijk gerekt,
 Dat laes! het vel geen' rib geen' senuw houd bedekt:
 Sie daer het wondenbloed verspreyt in twee paer beken
     Langs hout en armen leken,
     Dat suyver wondenbloed
 Gestort tot suyvering van ons besmet gemoed:
 Mijn siele (seg ik) sie, maer sie met een uw' sonden
     Den oorsprong van sijn'wonden
     En onverdiende pijn;
 Hier siet ghy watse sijn, en watse waerdig sijn.
 Want soo de gramme God de straf van ons'misdaden
     Had liever op te laden
     Een' schuldeloos' persoon,
 Ia sijnen Sone self, ja self sijn' eenig' Soon,
 Als ongestraft de smet der sonde te gedoogen;
     Soo moetse voor sijn' oogen
     Seer leelijk sijn en snood,
 Ia leelijker als hel, als duyvel sijn en dood:
 O laet u dan niet meer van sulk' een' vloek verheeren.
     Nu wilt u weder keeren
     Na 't kruysse, mijn gemoed,
 En sie wat uwen Heer hier sien en hooren moet:
 Hier siet hy in sijn' smert sijn' weynig' kleeders stelen,
     En of door 't stael verdeelen
     Van 't woeste krijgers rot,
 Of wat ondeelbaer is verspelen door het lot.
 Twee moorders siet hy hier met sich ter wedersijden
     Een selve straffe lijden,
     Als waer de misdaed een,
 Ia sich (ô spijt!) als 't hoofd gespijckert tusschen tween.
 Hy siet sijn' moeder hier met half gebroken' oogen
     Tot in haer siel bewogen
     Om 't geen hy uyt moet staen,
 Ia door haer' droeve siel een swaerd van droefheyd gaen.
 Sijn' Vader siet hy hier, maer toornig en ontsteken,
     Maer vaerdig om te wreken
     Den schandelijcken hoon,
 Sich aengedaen by ons, op sijn' beminden Soon:
 Hier siet, hier voelt hy hem soodanig als de poelen

Des afgronds hem gevoelen;
Hy siet, hy voelt hem hier
Als een' vergrimden Leeu, als een verterend vyer.
Hier siet hy 's Hemels boôn als tuygen van sijn lijden
Vergaert van alle sijden;
Maer och! van allen geen,
Geen, die hem hier vertroost, hier lijd hy 't all alleen.
Hier hoort hy, nu byna van helschen angst verslonden,
Der lasteraren monden
Soo onbeschaemt als wreed
Noch smaden op sijn' smert, noch lachen in sijn leet.
Hier hoort hy: dit's de man die tempelen kan slechten,
En in dry dagen rechten,
Die goddelijke man
Dael neder van het kruys, en toon nu wat hy kan.
Hier hoort hy: dit's de man die raed wist tot elcx pijn,
En suft hy op de sijne?
In God heeft hy vertrouwt,
Laet sien eens of hem God nu helpen sal van 't hout.
Ongoddelijk gebroed, dit pak van pijn te dragen
Is thans sijn welbehagen;
Ia weet dat hem de pijn,
Die ghy aen hem verdient, meer druks doet als de sijn'.
Hy bid hier niet alleen dat God u wil vergeven
Den hoon aen hem bedreven,
Maer bovendien hy pleyt
Voor u, en schuyft uw schuld op uw'onwetenheyd.
Hy dalen van het kruys? 't en komt hem niet gelegen;
Hy is te kruys gestegen,
Onmenschelijk geslacht,
Om meer sijn' lijdsaemheyd te toonen als sijn' macht.
Gods Soene wil ons thans door lijden en door sterven
Gods soen aen 't kruys verwerven;
De liefde tot dien soen
Houd hem aen 't hout gehecht meer als uw' nagels doen.
De bange mist ('t is waer) der menschelijke qualen
Houd hier een wijl de stralen
Van sijne Godheyd doof:
Maer waert ghy niet verblind door nijd en ongeloof,
Ghy soud in hem iet meer als menschelijks sien stralen
Ook door den mist der qualen:
Siet maer den moorder an,
Die stijgt een boef te kruys, en sterft een eerlijk man;
Dien weet hy van een' leeu terstond een lam te maken,
Sijn dat geringe saken?
Ia heden (sweert hy hem)

Word u mijn Rijk gemeen; is dat eens menschen stem?
 En lust u meer te sien? soo slaet uw' duyster' oogen
     Eens opwaerts na den hoogen,
     En schaemt u, schandig rot,
 Voor 't aensicht van de Son dien sienelijcken god;
 Die sienelijcke god die prince der planeten
     Tast u in uw geweten,
     En toont u naekt en klaer
 Dat of Natuur of God in angst is en gevaer;
 Hy suft, ach! ach! hy swicht voor 's hemels minder' lampen;
     't En zijn nochtans geen'dampen,
     Geen'Maen, geen' swijmel-vlaeg;
 Apoll huyst in den Ram, sijn Suster in de Waeg:
 Ia heel ons Halve rond siet hem den moed ontsincken,
     En die den Niger drincken,
     En die aen 't Witte Meir
 Geplaetst tot toppunt heeft de Vieren van den Beir.
 Wel (roept ghy) hoe? wat's dit? wat sal ons nu gebeuren?
     Wat doet den hemel treuren?
     Wat of hem schorten mag,
 Dat hy ons dag ontseyt op 't schoonste van den dag?
 Den hemel, wreed gebroed, treurt om sijns Heeren lyen,
     Schaemt sich uw' schelmeryen,
     En sluyt sijn groot gesicht,
 Om niet te sterven sien den Vader van sijn licht.
 De wolcken, die de Son thans decken voor de volcken,
     Sijn uwer sonden wolcken.
     Wat hoor ik? wat geluyd,
 Wat angstig moordgeschrey berst tot die wolcken uyt?
 Ach! 't is des Heeren stem, die nu in siel en leden
     Ten uystersten bestreden
     Van 's duyvels rasery,
 Roept uyt: *Mijn God, mijn God, vvaerom verlaet ghy my?*
 Ia 't is der menschen stem, de stemme van ons allen,
     Die all' in een' vervallen,
     Tot vuyle afgrijslijkheên,
 All'weder voor een' wijl verlaten zijn in een'.
 Gods Soon hangt desen dag (ô lijden niet om vaten!)
     Van Godes soen verlaten,
     Op dat hy desen dag
 Ons, ons verlaters Gods met God versoenen mag.
 Hy siet het aengesicht sijns Vaders als betrecken,
     En met de Son bedecken,
     Dat heylsaem aengesicht,
 Waer buyten self de Son noch leven heeft noch licht;
 Of soo hy 't hier en daer by wijlen door siet breken,

't Vertoont hem een ontsteken
Een toornende gelaet:
Ach! ach! het hoogste goed dreygt hem het hoogste quaed.
Aen d'een zy voelt hy sich van Godes wraeck gedrongen,
Aen d'ander zy besprongen
Van duyvel, hel en dood;
Helaes! waer wend hy sich? wat raed in desen nood?
Hy rookt van heeten angst, hy voelt sijn ingewanden
Van binnen braên en branden
Als in een' ovengloed,
Van buyten smilt hy weg in tranen, sweet en bloed.
Kortom hy voelt sich nu benauwen en beknellen
Als van den angst der hellen;
Dat doet hem uyt sijn'borst
Uyt sijn verdorde long uytsuchten, ach! *My dorst.*
U dorst, maer, Iesu, meest na 't eeuwig heyl der herten
Waerom ghy sijt vol smerten:
Ik twijffel (ik bely 't)
Of ghy of hooger liefst, dan of ghy hooger lijd.
Uw dorre longe dorst, terwijl wy als de swijnen
Tot walgens toe met wijnen
Beswaren maeg en moed:
God stikt hier van gebrek, de mensch van overvloed.
Hy, die soo ree, soo ruym, soo mild is met sijn' gaven,
Om al wat leeft te laven
Met melk en soeten wijn,
Word stervende gelaeft met alssen en azijn.
Ik hoor, ik hoor hem na den lesten adem stenen,
Noch strijd hy als voor henen,
Noch toont hy moed en macht:
Daer singt hy 't sege-lied: *Het is nu all volbracht.*
Ia, Iesu', t is volbracht: ghy hebt in siel en leden
Den grooten strijd volstreden,
En als een dapper held
Hel, duyvel, sonde, dood geslagen uyt het veld.
Ia Iesu, 't is volbracht: ghy hebt met roode plaessen
Ons' vlekken afgewasschen,
Het offer-vier geslist,
Het handschrift tegens ons ten vollen uytgewist:
Ghy hebt den vloek der Wet op uwen hals gedragen,
Haer felle donderslagen
Van klem en kracht berooft,
En Sinaes blixemen op Sion uytgedooft.
Dies gaet sich nu u hert vernoegt tot sterven strecken:
Ach! ach! ik sie het trecken
Van mond en aengesicht.

Daer blust, daer blust de dood dat levens waardig Licht:
 Sy sluyt die oogen toe; maer siet met een de deuren
     Der graven openscheuren,
     En (wonder overgroot!)
 De dooden wederom herleven door die dood.
 De voorhang rijt van een op 't sluyten van die oogen,
     En komt ons klaer betoogen
     Dat Japhet nevens Sem
 Nu toegang heeft tot God en 't nieu Ierusalem.
 Wat 's dit? het aerdrijk beeft, het word door all'sijn'leden
     Als van een' korts bereden:
     Steenrotsen hard van steen
 Versmelten door den rou en morselen van een.
 Ach! ach! Nature gaet om 't lijk haers Vaders quelen;
     All' all' haer' groote deelen,
     Locht, Aerde, Water, Vuur,
 Bejammeren de dood des Scheppers der Natuur.
 En ghy, versteende Joôn, ja harder als de steenen
     Onthoud ghy u van weenen?
     Dit lijden, soo ghy siet,
 Breekt harde steenen self, en breekt u 't herte niet?
 Het gantsche Wereld-rond van boven tot beneden
     Weerspreekt uw' dulligheden,
     En doemt u schelmery,
 En spreekt hem, dien ghy doemt, van quade treken vry.
 Ia 't hoofd der Roomsche schaer tot spot thans ongenegen
     Roept ernstig en verslegen
     Voor d'ooren van sijn rot:
 Die mensch was schuldeloos, was meer als mensch, was God.
 Noch laet men na sijn dood sijn zy niet ongeschonden:
     Maer weet dat soo veel wonden
     Als ghy hem slaet en steekt,
 Soo vele monden zijn waer met hy voor ons spreekt.
 Soo vele druppelen als uyt sijn' sijde leken,
     Sijn soo veel frisse beken
     Op ons verdort gemoed;
 Sijn soo veel emmeren in 's afgronds heeten gloed.
 Dees bloed en waterbeek spoelt wech het slijk der sonden,
     Beek in de twee Verbonden
     Verbeeld aen ons gemoed,
 Door wat er nu in 't Nieu, in 't Oud voorheen door bloed.
 Maer och! wie sal mijn hoofd nu vochts genoeg verleenen,
     Op dat ik stadig weenen,
     Op dat ik dag en nacht
 Bestenen mag 't vergrijp van dat versteent geslacht?
 Ghy hebt, halstarrig saed, nature, wet en reden

Als met den voet getreden,
En sinneloos den tand
Geslagen in uws Gods uws Vaders ingewand:
Des Vaders, die u heeft uyt slaverny getogen,
Gemint heeft als sijn' ooggen,
En met veel soeter sucht
Getroetelt en omhelst als moeder oyt haer vrucht.
En evenwel nochtans ghy hebt, veraerde loten,
Noyt offerbloed doen vloten
Uyt koe, of kalverstrot
Soo heylsaem voor den mensch, soo aengenaem by God.
Dit offer heeft alleen de gramschap Gods doen vallen,
Alleen alleen ons allen
Meer segens aengebracht,
Als all het offer-vee by Aron oyt geslacht.
Bloed moest ons (ik beken't) van onse schulden lossen;
Maer och! geen bloed van ossen,
Van lam, van ram of koe;
Neen, neen, soodanig bloed was daer te snoode toe.
't Moest bloed zijn van een mensch, die God en mensch te gader
De wraek van God den Vader
Kon uytstaen met geduld,
En schuldeloose mensch voldoen der menschen schuld.
't Moest bloed zijn, wreed gebroed, uyt Hemel-saed gesproten:
Gelijk ghy nu vergoten,
Vergoten? ja verwoed
Gelijk als iet wat snoods geschopt hebt met den voet.
Uw dulle boosheyd dan en onrechtvaardig woeden
Heeft God beleyd ten goeden,
En sijn' rechtvaardigheyd
En wijsheyd uytgevoert door uw' uytinnigheyd.
Maer hoe? (dus mort alhier de vleeschelijke reden)
Hoe? d'onschuld te vertreden,
De schuldenaers t'ontslaen.
Heet dat rechtvaardigheyd? kan dat met recht bestaen?
't Schijnt tegens recht (ik ken 't) onschuldelyk te moeten
Eens anders schulden boeten:
Maer die sich borge stelt,
Indien hy boeten moet, lijd onrecht noch geweld.
God wou ons straffe doen naer onse schulden lijên,
Gods Soon, om ons te vrijen,
Die badse van ons af,
En nam de schuld op sich en met de schuld de straf.
De Vader sloeg den Soon met recht dan soo veel wonden,
Niet om sijn' eyge sonden,
Hy hadde geen begaen,

Maer om dat hy als borg voor d'onse wilde staen.
 Hy was wel schuldeloos ten opsicht van sich selven,
     Ia in sich d'onschuld selve;
     Maer om ons' schelmery
 En wegens onse schuld geen schuldiger als hy.
 Ook was hy 't Offerlam van aenbegin gesonden
     Ten offer voor de sonden
     Van 't menschelijk geslacht,
 Derhalven moest hy bloên, ja noodig zijn geslacht.
 Maer ghy, ô volckeren, van Japhet afgekomen,
     Die ook iet scheent te droomen,
     Dat namelijk met bloed
 De sonde moest geweert, Gods gramschap zijn versoet,
 Spaert spaert voortaan het bloed der redeloose dieren,
     Der kalveren en stieren,
     Hier vloeyt het rechte bloed,
 't Welk en Gods gramschap blust en 's menschen schulden boet.
 Hiet vloeyt een bloed van soen, 't welk als een milde regen
     Van 't kruys-hout afgesegen
     Teelt vruchten voor de siel
 Veel beter, als de dau die oyt in Eden viel.
 Het kruys-hout hoe veracht draegt nutter vrucht op heden,
     Als oyt het hout van Eden
     Hier voormaels had gelaên,
 Dat hout bracht ons de dood, dit hout het leven aen.
 Wat ging u aen, ô dood, uw' doodelijke flitsen
     Op desen Held te spitsen,
     Die door uw' eygene hand
 U overweldigt heeft, en stervende vermant?
 Wat, dwase, ging u aen dien Samson aen te randen,
     Die 't hert van sijn' vyanden
     Met sijnen val verdrukt,
 En moedig door sijn' dood hun 't leven heeft ontruikt?
 En ghy, o oude Slang, en smelt ghy niet van rouwe?
     't Beloofde saed der vrouwe,
     Hoewel van angst en wee
 Gebroken en gemat, breekt u den kop in twee.
 En ghy, o hel, wat heyl staet u voortaan te hopen?
     Het Paradijs springt open;
     Ik sie, ik sie den gloed
 Van 't vlammeende geweer geblust in Jesus bloed.
 En ghy, mijn siel, wat ramp staet u voortaan te duchten?
     Uw' vyanden of vluchten,
     Of liggen in het sand;
 Hel, dood en duyvel sijn verlopen of vermant.
 Ontlast sijt ghy van schuld, dienvolgens ook van sorge:

Uw' schuldeloose borge
Heeft uwe schuld betaelt,
En met een streke bloeds het schuld-blad deurgehaelt.
Op, geef u naer het kruys, genaek uws Heeren wonden
De plaesters uwer sonden,
Omhels sijn heylsaem bloed
Een 'salve voor 't verseert en etterig gemoed:
Maer poog, eer ghy genaekt, uw' lusten te versaken;
Die 't kruysse wil genaken
Moet uyt sich selven gaen:
Men kan de vrucht van 't kruys niet ongekruyt ontfaên.
Men kan hem onbebloed niet kussen, niet omarmen;
Hoofd, zijde, voeten, armen,
't Is all van bloed besproeyt,
Hy is een lelibloem, die tusschen distels bloeyt.
Ten minsten laet sijn' smert wat tranen van medoogen
Doen leken uyt uw' oogen;
Nadien uw wanbedrijf
Heeft soo veel beken bloeds doen stroomen uyt sijn lijf.
Indien ghy vleesch en bloed genegen sijt te minnen,
Wend herwaerts uwe sinnen,
Hier hebt ghy vleesch en bloed,
Bloed 't welk ons' geesten laeft, vleesch 't welk ons sielen voed.
Schep in dat vleesch en bloed uw hoogste welgevallen:
Want of ghy 't schoon van allen
Alhier verstooten vind,
Niet dient'er boven dat, niet buyten dat bemint:
Ia leven, lijf en bloed moet u soo waerd niet wesen
Als d'eere, mensch, van desen,
Die leven, lijf en bloed
Soo mild ten besten geeft, op dat hy u behoed,
Die tusschen u en 't stael op uwen hals getogen
Kloekhertig ingevlogen,
Den houw (o trouw bestaan!)
Uyt liefde t'uwerts heeft op sijnen hals ontfaen.
Dat God aen mensche denkt gelijck aen iet besonders
Hiel David voor wat wonders:
Maer dat hy te geval
Des menschen lijd en sterft, dat's wonder boven all.
En och! hoe menigmael ('t is waerheyd, dat wij schrijven)
Schat ghy een' hand vol schijven,
Een damp van ydel' eer,
Een' vuyle verckens lust ver boven uwen Heer!
O Iesu, help ons eens ons vleeschelijcke sinnen
Bevechten, ja verwinnen,
En geef dat mijn gemoed

U keure voor sijn heyl, sijn all, sijn hoogste goed.
 En als ik nu den weg van alle vleesch betrede,
     Soo laet (dit is mijn' bede)
     Door dit uw sterven 't mijn
 Geen sterven, maer een weg na 't eeuwig leven zijn.

DE TOT GOD WAKENDE SIELE

De gramme zee ligt stil en als van vaek verkracht;
     Met vlerken houd de nacht
     De fackelen beset,
 Die 't blaeu der Hemelen doorgaen met stillen tred.
 All wat sich hier om leeg op 't drooge land onthoud,
     All watt' er leeft in 't sout,
     All wat de locht doorswiert,
 Ververscht met vochten slaep sijn geesten, rust en viert.
 Maer ick, och armen! ick en werd geen' rust gewaer,
     Wende angstig hier dan daer,
     Onseker wat geval
 Wat duyster ongeval mijn leven treffen sal.
 O tortsen van den All, steeds wacker Hemelsch heir,
     O meer en minder Beir,
     Beir, die met tragen voet
 Staeg rondom 't Noorder-punt uw' trage ronde doet,
 Een eeuwelijck het diep mijd van den Oceaen,
     Hoort hoort mijn' klachten aen,
     Mijn suchten vol van vier;
 Ach! draegtse derwaerts aen daer ickse henen swier,
 Dat's voor den grooten voogd van 't onbepaelde rijck,
     En legtse eerbiedelijck
     (Dat eyschick en niet meer,
 Dat dorsten sy alleen) voor Iesus voeten neer.

LENTE-LIED

Nu sich den Hemel open doet
 Met schooner lucht en sachter dagen,
 En 't aerdrijck voor soo felle vlagen
 Een minnend aensicht bied soo soet:

Nu 't licht gehuyst ontrent den Stier
 Soo blye dagen brengt te voren,
 Gereckt, gematigt naer behooren
 Met winter-koude en Somer-vier:

Nu 't aerdrijck sijnen schoot ontsluit;
 Nu lauwe hette en koele droppen
 Ontspringen doen de frisse knoppen,
 En trecken geeft ten wortel uyt:

Nu lieffelijck in veld en bosch
 Sich opdoen met soo versche roken
 Hier 't eerste groen nau half ontloken,
 Daer suyver wit, gins aerdig blos:

Nu 't schouw gevogelt welgemoed
Den nieuwen tijd met vrolijk quelen,
Met mengsang van duysend kelen
Onthaelt, besegent en begroet:

Nu 't vee den muffen stal verlaet,
En haekt na d'opgedroogde landen;
Nu kalf en koe met grage tanden
In 't nieuwe gras te bruyloft gaet:

O die nu oock in ope locht
Van dienst en engen dwang ontslagen,
Langs tuyn, langs duyn en dorenhagen
Eens 't vrye veld betreden mogt.

Hoe soude ick by dees'Lente-Son
Mijn greetig ooge spelen leyden
Door blaauwen Hemel, groene weyden,
Door berg en dal, door beek en bron.

Soo bly soo breed een uytgesicht
Sou my met heeter sang-lust treffen,
Sou mijn gedachte bet verheffen
En mijn gedachte mijn gedicht.

Een geeft genegen t'onderstaen
Een werck dat eeuwen mag verduuren,
Wil niet beknelt sijn tusschen muuren,
Wil breed en ruymschoots weyen gaen,

Wil met een onbelemmert oog
Door Aerde, zee en Hemel sweven:
'T genot eens voorwerps soo verheven
Verheft sijn geesten hemelhoog,

Treect sijn' gedachten uyt het slijck,
Doet sijn' gedichten kracht ontfangen;
En maekt sijn' schoone maetgesangen
De schoonheyd hunner stof gelijk.

Is 't wonder dat mijn rijm als mat
By d'aerde kruypt, nadien mijn' oogen
Ons huysdack nau passeren mogen
Mijn' voeten noyt den wal der stad?

TER GEDACHTENISSE VAN MIJNS VADERS BROEDER

overleden den 19. November 1652

'K heb veelmaels van dit jaer geseyt tot myn gemoed,
Als ick soo menig lijck ten grave sag geleyden:
'T sal tijd sijn, myn gemoed, dat wy ons oock bereyden:
Maer 't ging my noyt soo diep gelijk het heden doet,
Nu my de slag der dood als van naby begroet,
En onverhoeds van een twee vrienden dwingt te scheyden,
Die niet min overeen en stemden met hun beyden
In wesen en gelaet als in geslacht en bloed.
O brosse sterflijkheid! ick sie den mond gesloten,
Waer uyt de woorden oyt veel soeter zyn gevloten,
Als uyt mijn' dorre pen oyt vloeyde mijn gedicht:
Mijn' siele, 'k sie noch meer, ick sie de frisse trecken
(O laet u dit voortaan voor eenen spiegel strecken)
Van myn gelaet verflenst in myns Ooms aengesicht.

AEN MIJNEN STERFDAG

Dag, die my eens van Son versteken sult en dag,
Dag, die my binnen 't graf, dag, die my eeuwig buyten
De ruyme Wereld sult dien schoonen Tempel sluyten,

Dien Tempel daer ick God in toe te singen plag
 Verwondering en prijs soo dik ick hem besag;
 Dag, die my in den loop sult van mijn' dagen stuyten,
 En 't na-wee proeven doen der dier verbode fruyten:
 Dag, seg ick, dien ick vliên, maer niet ontvlieden mag;
 Hoe spoed ghy herwaerts aen doch als op wolle voeten!
 Ghy sult ghy sult misschien my in dit jaer ontmoeten,
 Misschien in dese maend, in dese weeck misschien;
 En kleef ick dwase noch soo vast aen mijn' gebreken,
 En leef ick noch soo los als of ick noch veel weken,
 Noch vele maenden sou, noch vele jaren sien?

↔

DANIEL JONCTYS (1610—1654)

Ondoorgrondelijke gronden!
 'k Gaa niet veilig, zonder nood;
 'k Ben niet vrolijk, zonder wonden;
 'k Kan niet leven, zonder dood.

't Zyn twee oogen die my geeven
 Dood, en doodelijke wond:
 En dat dooden doet my leeven;
 En dat wonden maakt gezond.

Hierom, op dat ik zou moogen
 Hoeden my voor doods gevaar,
 Zoek ik stadig naa deeze oogen,
 Om gewond te zyn van haar.

Zoete wonden, zonder sterven!
 Lieflijk sterven, zonder dood!
 Aardig steelen, zonder derven!
 Wonder derven, zonder nood!

↔

PIETER RIXTEL (gest. 1673)

Het sterven valt hem swaer, die al te light hier leeft;
 Soo sterft hy light, wiens deught hier swaer geleden heeft.
 Dogh, op dat ons de Doodt, en 't leven light sal wesen,
 Moet niemant naer de Dood verlangen, nog hem vresen.

↔

JAN SIX VAN CHANDELIER (1620—1695)

GRAF-SCHRIFT

VAN JOAN VAN GALEN ADMIRAAL DER HOLLANDTSCH E VLOTE,
 IN DE MIDDELANTSCHE ZEE

Van Galen hiel, tot roem van 't Vaderlant,
 Op eenen Been zo lang kloekmoedigh stant,
 Tot dat Hy had verkregen d'overhant
 Van vijftien Kielen;

Verjaaght, vermant, gesonken, en verbrant
 Zijn Lijf is hier, zijn EER aan alle kant:
 Geen tijt, verduurt van Gowt noch Diamant,
 Kan deught vernielen.

↔

JAN VOS (1620—1667)

GRAFSCHRIFT

VAN DEN HEER P. C. HOOFT, DROST VAN MUYDEN, & C.

De Doodt heeft Hooft geveldt. De steen bedeckt het graf.
 De tijdt maect hem tot asch: maer alles is te laf
 Op 't edele vernuft, als was't voor weynigh uren.
 Zijn veder zal de Doodt, de Steen, en Tijdt verduuren.

↔

JODOCUS VAN LODENSTEYN (1620—1677)

DEN NEDRIGEN CHRISTEN

Myn Vader die mijn smerte siet/
 Mijn herte siet/
 Mijn hert gebiedt/
 En al sijn grepen weet:
 My dunckt / daar legt het neer/
 Daar legt het nedrig neer/
 En / dwaal ick / proeft het selve wis/
 Of 't nog verheven is.

Siet / Vader / of mijn oogen aan
 Het hoge slaan/
 En hoge staan?
 Siet my gebogen gaan,
 Mijn hert / mijn cleyn begrip/
 Mijn oordeel is een stip/
 Ten comt aan 't grondelose niet/
 Dat het niet door en siet.

Als ick u my genegen sie/
 Uw wegen sie/
 Verlegen bie
 Ick u mijn dienst. En wie
 Wie ben ick worm / of maad
 (Seg ick) die uwen raad
 't Geheym van uw gena-verbond
 Soud peylen tot den grond?

Heb ick my niet in billijckheyd
 Gewillicheyd/
 En stilligheyd
 Ootmoedig neergeleydt?
 Soo nedrig als een kind/
 Soo nedrig als een kind
 Dat sig ten vollen vergenoegt
 Als 't maar de Moeder mint.
 Een kindje dat maar suygen kan/
 En buygen can/
 En tuygen van
 Sijn onlust met een traan:
 En treckt men 't van de borst/
 En treckt men 't van de borst
 't Mag schreyen om des moeders raad/
 Maar noyt het twisten dorst.

Soo my Heer uw genade-stroom
 Te stade coom;
 Of spade coom;
 Of sig van my vertreckt:
 O! droevigen vertreck!
 O! droevigen vertreck!
 Nog sal mijn siele swijgen stil
 Om dat het Vader wil.

O! Sienders / Priesters / Koningen!
 Die woningen/
 En kroningen
 Hebt van Israels Heer.
 Wagt verder op sijn gunst/
 Wagt verder op sijn gunst
 Want is sijn goedheyd grondeloos/
 Soo is sy eyndeloos.

HET JONGE EN ONBECOMMERT LEVEN

Doet yemand sorg / of jaren beven/
 Verteert hem commer of verdriet/
 (Hoe wonder wel lust my het leven!)
 Van sorg of commer weet ick niet.

Weg ydelheden! strenge banden!
 Aan-lockelijcke slaverny!
 Gy bindt mijn armen en mijn handen/
 En laat mijn jeugdige hert niet vrij.

Mijn jeugdig hert wil aan geen banden/
 Het schrickt voor commer en voor pijn:
 Dies geev' ick dat in Jesus handen/
 Daar 't altijd vry en bly sal sijn.

Soud ick mijn wel-geschapen leden/
 En dier-gecogte sieltje meed/
 En jonge jaren gaan besteden
 In 't kopen van mijn eeuwige leed?

Mijn hertje is een wees verlaten/
 En / als het sig van schild ontbloot/
 Ist onder duysend die het haten/
 In duysend prijck'len van de Dood.

Die sijde stricken wis sijn stricken
 En prangen van mijn vrye siel;
 Daar my de Hel mee comt verstricken/
 Op dat ick in sijn handen viel.

De wereld segt / Ick sal u cleden
 Met sijd en costelijck gewaad/
 Dat na de mood' uw soete leden
 En jonge jaren voeg'lijck staat.

Mijn lieven Jesus trouwen Vader/
 Die Deugd-cieraad voor ydlen schijn
 Wt-deelt, gy sult mijn goedheyds ader
 En ick sal altijd d'uwe sijn.

Ick deck uw wang met losse locken;
 Ick maack uw arm ter elboog naackt:
 Ick koord' en boord' uw sijde rocken;
 En herstell' al wat u mismaackt:

Het is my beter hier met Deugden
 Voor Godt en mensch verciert te staan/
 (Want dat is hier ons Hemels-vreugde/
 Eer wy ten Hemel inne-gaan?)

Ick prang uw schouders in baliijnen/
 In doecken en in diere kant:
 En doe in soet verschiet verschijnen
 Aan hand en borst den Diamant.

Dan na een cleyn vermaack van d'oogen
 Verworpen van uw aangesigt/
 Het eeuwige knersen te gedogen
 In 't eeuwige Duyster / sonder Ligt.

Sal ick eens Hallelu-jah singen
 Met die hier sijn in smaad en pijn/
 Soo moet ick van de wereldlingen/
 Als Jesus Bruyd / gescheyden sijn.

Pause

De bose lusten my verleyden
 Door overdaat en leckerny/
 Om my van Jesus af te scheyden
 Door sleghte tongen-heerschappy.

Neen tonge / daar sijt gy te cleyn toe/
 Gy werdt soo ligt mijn Meester niet:
 En Hertje daar sijt gy te reyn toe/
 En onder suiverder gebied.

Mijn Jesus / als ick soo veel spijs
 Maar hebbe / dat ick leven can/
 So sal ick uwe Goedheyd prijzen
 Voor enckel brood als smaacklijck Mann.

In waarheyd dit en is mijn spijs niet/
 Maar 't Hemelsch brood van boven af;
 Het vleesch dat Jesus ons ten prijs liet
 Als hy 't voor ons ter cruyce gaf.

Begeerten! die ick niet en kenne/
 Blijf uyt mijn onbesoedelt hert/
 Dat ick aan Jesus liefde wenne/
 Op dat het niet beveleckt en werd.

Ey Jesu lief! besit mijn oogen:
 Ey Jesu lief! besit mijn tong:
 Ey Jesu lief! wilt niet gedogen
 Dat oyt mijn voet te dertel sprong.

Ey Jesu lief! besit mijn ooren/
 Ey Jesu! houd mijn handen vast/
 Dat die niet dertels oyt en horen/
 Dat geen van desen mis en tast.

Ja Jesu lief! besit gy 't herte/
 En houdt dat rijck voor eeuwig in/
 Duldts daar nog min / nog minne-smerte/
 Als / Jesu lief! uw reyne min.

Nog eens Heer Jesu! mijn gedagten
 (Die duysenden tot stricken sijn)
 Bewaart die / dat sy maar betragten
 Ons liefden / Here / d'uw en mijn.

Laat dubben / dutten in gepeynsen/
 Laat sugten vry so lang hy leeft/
 Laat anders dencken / anders veynsen
 Die Jesum liev niet liev en heeft:

Laat vry / die wil / die heerschappy toe/
 En treurig draag dien overlast/
 Mijn jeugdige hert blijft daar te vry toe/
 Mijn jonge jaren vreugde past.

U sal ick soetste Jesu singen/
 Een vrolijck liedtjen: en weerom
 Mijn hertjen in u vrolijck springen
 Van nu aan tot mijn ouderdom.

Daar sal dan 't Hallelu-jah na-staan/
 Als ick u in een reyn gewaad
 Sal als een reyne maagd'lijn na-gaan
 Op Syons hoogten / waar gy gaat.

2. Pause

Niet can mijn herte meer bederven
 Als 't volgen van mijn eygen sin,
 Dies leerde Jesus my 't versterven
 Als ick quam t'sijner scholen in.

Mijn eygen sin is niet dan draff: ja
 Mijn Jesus is mijn heyl: daarom
 Hoe 'k verder van my selven af-ga
 Hoe 'k digter by mijn Iesus com.

En meest dewijl mijn jonge jaren
 Des Hemels wegen ongewent/
 In 's menschen-saken onervaren
 Sijn; Jesus uw geleyde sendt.

Gy hebt mijn Vader my benomen/
 Dat was uw wil / dies oock de mijnn':
 U sal ick / Heer / als Vader schromen/
 En so sult Gy mijn Vader sijn.

Mijn lieve Moeder sal ick eeren/
En lieven met een trouwe min/
En in gehoorsaamheyd gaan leeren
Haar Moederlijck gebod en sin.

Mijn lieve Moeder uw bevelen
Sal ick betragten alle-tijd/
Die my na 't goddelijck bedelen
Mijn Vader en mijn Moeder sijt.

Mijn sin/mijn soete Jesu! buygen
Wil ick om u/en Moeder meed/
En dat in al mijn doen betuygen/
Dog meest so ick ten egte tred.

3. *Pause*

Myn hert/Heer Jesu! wilt hervormen
Ten Hemel door uw Heerschappy/
Om die met yver te bestormen:
Den sleur-trant van de wereld verby.

Geen sleur-dienst can mijn siel genoegē/
My walgt het padt dat d'eerde gaat/
Maar wil my met die reye voegen
Die steeds op Zyons heuvel staat.

Weg vuyle lied'ren/dertle boecken/
Het Woord dat 's Hemels liefde gaf/
Sal ick in Liefden ondersoecken:
Sendt/Heer/uw Geest van boven af.

Het verckens-gnorren van de sängen
Des werelts is mijn siele een last/
Mijn jeugdig vrolijck hert sal hangen
Aan Zyons' maat-sang eeuwig vast.

Uw lieve leedtjes/Heere/clede'
En spijsigen mijn spijsē sy;
En dat ick in dien pligt bestede
Mijn tijd/mijn gelt/mijn sorg/en my.

Doet my/Heer/na Bethlehem reysen/
My na de lage hutjens troont/
En lóóven doet/dat dat paleysen
Sijn/daar gy nu onsigtbaar woont.

In die paleysen sal ick singen/
Op Conincklijcken toon/het lied
Van uwe diere Liefelingen;
De wereldlingen kennen 't niet.

Haar vreugden is maar schijn van
vreugde:
Het blickren van een doorne-vlam/
Die maar een corten tijd verheugde/
En in verdriet een eynde nam.

Het Hert heeft in dat lachen smerten
(Soo is het gall met soet vermomt)
Als 't hert (hoe vrolijck) wil beherten
Den wissen rekendag/die komt.

Mijn vreugd/sal door/en weer door/
vreugd sijn/
Een vreugd/dien Jesus selve stuyrt;
En 't Jeugdig hert van nu verheugt sijn/
In blijdschap die voor eeuwig duyrt.

Lust ymand draf/en slavernye/
Dat hy vry om de wereld ding'/
En ly dat ick de leckernye'
Van 't jeugdig leve pluck; en sing

Doet ymand sorg of jaren beven/
Verteert hem commer of verdriet:
(Hoe wonder wel lust my het leven)
Ick weet van sorg of commer niet.

Mijn jeugdig hert wil aan geen banden/
Het schrickt voor commer en voor pijn;
Dus geev ick dat in Jesus handen/
Daar 't altijd vry en bly sal sijn.

OP DE AANKOMSTE MIJNS VADERS EN SUSTERS,

ALS DE WAGEN TE GEMOET WANDELDE

Myn Vader! had gy voor uw andre kind'ren
Te laten/en met een tot een te gaan?
Ick bid u laat u weer nog wind verhindren:
Maar denckt den Hemel blaast u herwaarts aan.

Wy sullen wel met u ons sugten stuyren
 Na boven/vreest niet/'t weer is in Gods hand:
 En wil Hy 't soo/'t is weynig/te besuyren
 Een buy voor die in Christi liefde brandt.

De winden die den Avond-kouw verwecken
 Vreest slegs/en daarom maack uw reys wat vroeg;
 En of het paard onwillig was te trecken/
 Sijt niet besorgt/mijn herte treckt genoeg.

Dus mijmer ick en siet daar komt hy rijden
 Op sijn beloft/en op sijn liefde: Wagt
 Wat mijmrend volck/gy sult u haast verblijden/
 'T is avond/en uw Heyl komt voor de Nagt.

♦♦

MATTHYS VANDER MERWEDE VAN CLOOTWYK (geb. 1625 ?)

MATTH. 7. V. 1.

En oordeelt niet, op dat gy niet geoordeelt wert,
 Dit is een Wet die ons ons' Heer self voor wou schryven,
 Om niet, na 'toordeel van een deel versufte Wyven,
 Te raken, self besmet, een ander in sijn hert.

Laet dan, gy Dief, een ander voor een Dief te schelden,
 Laet, die eens anders Wijf na-jaegt en lagen legt,
 En aen een ander, voor sijn weldaed, giff berecht,
 Een ander voor een vlek van 't Kristen-rijk te melden.

Tast in u boesem, ga u ingewand door-vroeten,
 Sie wat gy Self, u Wijf, u Kind, u Maeg bedrijft,
 En wacht dat gy met anders quaed u quaed niet stijft,
 Of sult misschien voor u en voor een ander boeten.

Gy vleyd u selven, maer u oordeel komt te kort,
 Kruyp in u schelp, en leg den toom in 't herssebekken
 Van u verwaentheyd, die u ziele gaet bevlekken,
 Op dat u oordeel niet Gods oordeel op u stort.

Mijn oordeel is, dat ik een ander niet en oordeel,
 Elk draeg sijn pak, ik heb genoeg met 'tmijn te doen,
 En schoon ik my seer geern met mijnen God versoen,
 'kEn neem mijn kracht'loos smeeken niet tot mynen voordeel.

U oordeel oordeelt na het oordeel van een ander,
 Die oordeelt sonder oordeel wat een ander doet,
 En 't oordeel van een ander sonder oordeel voed,
 Soo raekt gy met u oordeel dikmaels aen malkander.

Maek dat u oordeel niet u wroegend' hert benert,
 Dat, schoon u aensicht bleek is, wel van schaemt gaet blosen,
 En smelt voor waerheyds Son, schoon u wang is bevrozen,
 En oordeelt niet, op dat gy niet geoordeelt wert.

↔

REINIER ANSLO (1626—1669)

EUANGELISCHE PAREL

GEKOCHT VAN CHRISTINE VOOR DE KROONE VAN ZWEDEN

Al of Fortuin van vrou Christines hant
 Te vliegen scheen, te water en te lant;
 Al of ze in Zweden hadt haar' stoel geplant
 Om nooit te wyken.

Al of het milt geluk haar alles gunt;
 Haar ziel, die 't op iet hoogers heeft gemunt,
 Geen grootheit vindt in een ondeelbaar punt
 Van aardsche ryken.

Zy zeit: wat zoek ik met trompet en trom
 Te hitsen aan myn koningryken, om
 My koninginne in 's anders koningdom
 Te laten kroonen?

De kroon alleen maakt niemant koningin;
 Zy heerscht al meê, die hare ziel en zin
 En wil bestuurt; schoon of zy als vorstin
 Niet treedt op troonen:

Want ik de macht en edeldom van 't bloet
 Niet acht voor gaven van een vroom gemoet.
 Ik schat de schande alleen voor quaat, voor goet
 Niet dan het eerlyk.

Een, die 't geluk stelt in het ryksbewint,
 Verdient daar door geen loon: maar die bemint
 Zelf zonder loon de deugt; die 't al verwint,
 Is groot en heerlyk.

Indien ik niet kan wezen in myn ryk
 En koningin en teffens Katholyk;
 Zoo wil ik, dat myn kroon de waarheit wyk',
 Ik wil ze laten.

Ik volg de les, die my de wysheit raadt.
 Een vorst weleer verdiende een' koningsstaat,
 Toen hy het Roomsche altaar omhelsde, ik laat
     Daar voor myn staten.
 Al of de Zweedtsche kroon en scepter met
 Zoo kostelyke paalen is bezet,
 Een parel nogh ontbreekt'er aan, om bet
     Te geven luister.
 Die parel is het Katholyk geloof,
 Van Luther en Kalvyn gedoemt ten roof.
 By zulk een zon zyn alle starren doof,
     Ja bleek en duister.
 Dit Roomsche Godtskleinoot, dit steenepuik,
 Dees flonkerbag voegt best aan myn perruik;
 Zoo maak my Godt, eer ik myn oogen luik,
     Myn oogen open.
 Zoo sprak Christine, en daalde van haar' troon.
 Zy volgt d'Apostolyke kerkgeboôn,
 En wil zelf met het afstaan van haar' kroon
     Die parel koopen.
 O Koningin, gy hebt wel afgeleit
 Uw ryk en kroon, maar niet uw majesteit;
 Die zien wy hier te Rome in nedrigheit
     Nu hooger pralen.
 Hier blinkt de waarheit, die u overwon;
 Hier vloeit de stroom van Godts genadebron;
 Van 't Roomsche hof schiet hier onze outerzon
     Haar sterkste stralen.

OP HET LAETSTE OORDEEL, MATTH. 25

De Heer, om laegh bespot, sal noch, tot troost der vromen,
 In hooge heerlijkheydt op 't laetst' ten oordeel komen.
 Elck wacht dan, nae sijn werck, of blyschap of ellend:
 En 't end dat yeder krijght sal wesen sonder end.

♦♦

GERAERDT BRANDT (1626—1685)

MICHIEL DE RUYTER L. ADMIRAEEL GENERAEEL ETC.

Aenschouw den Heldt, der Staaten rechterhandt,
 Den redder van 't vervallen vaderlandt:
 Die in een jaer twee groote koningrijken

Tot driemael toe de trotse vlag deedt strijken;
 Het roer der vloot, den arm daer Godt door strêe,
 Door hem herleef de vrijheit en de vreê.

♦♦

DICHTER ONBEKEND (17^e eeuw)

'T STALLEKEN VAN BETHLEEM

Herders brengt melk en soetigheyd;
 Den lieven Jesus legt en schreyt.
 Hangt uwen lankrock voor de wind,
 Den Voedstervader sorgt voor 't Kind.

Maria geeft hem suykerpap;
 En Joseph brengt den windelap;
 Den lieven Jesus kryt van dorst,
 Zyn Moeder geeft hem haere borst.

De logt vol schoone engels vliegt
 Een engel met Maria wiegt,
 Daer Joseph werckt den heele nacht
 En wascht de luyers in den gracht.

Nu maekt hy vier, dan raept hy hout,
 Want met den winter is het kout.
 Maer Joseph die was heel verblyd
 Om dat het Kind niet meer en kryt.

Slaept Jesus, slaept Emmanuel,
 Slaept grooten prins van Israël;
 Duyst en duyst zielen zyn verblyd
 Om dat gy nu geboren zyt.

Den goeden God in d'hemelpoort
 En is op ons niet meer gestoort,
 Want Jesus brengt den olyf meê,
 Het Kind dat brengt ons peys en vreê.

Zoo Maria haer heylig Kind
 Voor 't vier in diversche doeken wind,
 Zyn handen speelen hier en daer
 Van haeren borst tot in haer hayr.

Uyt Jesus wesen vloeyt een soet,
 Een soet dat myn ziel leven doet.
 Segge ik nog Bethleem, ik mis,
 Want nu den stal een hemel is.

♦♦

CORNELIS DE BIE (1627—1711)

Quellingh lijden, doet verblijden
 Alsmen peyst dat maer een sondt
 (Die den mensch brengt in veel lijden)
 Soo veel zielen heeft ghewondt
 Om de selve te ontvluchten
 Eer de straffe daer uyt groyt
 Die de ziel soo droef doet suchten
 En houdt strengelijck gheboyt
 Met de banden van veel plaeghen
 Als ghenoeghsaem is ghetoont
 Wat den mensch al moet verdraeghen
 En hoe swaer hy wort gheloont

Voor de sonden: wilt dan letten
 Op u ziele salicheyt,
 En u selven noot besmetten
 Met de aertse vuylicheyt
 Die voor Godt soo comt te stincken
 Als een swerten modderpoel
 Daermen licht in can verdrincken,
 Want hy steckt soo vol ghewoel
 Van vergiftighe serpenten,
 Wiens doodelijck fenijn
 Cruyst den mensch met veel tormenten
 Dat niet als ons sonden sijn,

Die ons plaeghen alle daeghen
 En ons vallen al te swaer
 Moyelijck om te verdraeghen
 Hier noch beter als hier naer.
 T'lijden sal hier weynich dueren
 Daer de doot ons van verlost

Maer voor eeuwich te besueren
 Is te vreeslijck, en het cost
 Al te droef en bitter traenen
 Sonder hulp oft hop' van troost,
 Laet u dan by tijdt vermaenen
 En daer uyt u welvaert oost.

↔

WILLEM SLUITER (1627—1673)

VAN DE VOORBEREYDINGE TER DOOD

Die tegen 't sterven al by tijd
 Zijn herte wel bereydet/
 Sal onversaegt zijn en verblijd/
 In d'uur wanneer hy scheydet:
 De dood is hem een welkom gast/
 Die hem niet onvoorsiens verrast/
 Maer lang al is verbeydet.

Hy weet/dat desen gast bevel
 Van God is med' gegeven/
 Om hem te brengen uyt gequel
 In 't eeuwig salig leven/
 Waer by al 's werelds luyster is
 Niet als een dikke duysternis:
 Waer toe dan tegen-streven?

Maer een verydeld wereldsch mensch/
 Die al sijns levens-dagen
 Heeft hier alleen gesocht zijn wensch/
 En kan niet dan vertsagen/
 Als dese gast heel onverwacht/
 Als een schult-eysscher hem met kracht/
 Sal snel en fel na-jagen

Dan is 't: o dood/o bitt're dood
 Voor een die leefd' in vrede/
 En die nog at met lust zijn brood/
 Dien 't alles hier ging mede!
 O onverbiddelijke boo'/
 Van wien ik hooren mocht soo noo'/
 Zijt gy nu hier alrede?

Dan siet hy/hoe hem jammerlijk
 De wereld heeft bedrogen/
 En vreest/dat hy nu haest met schrik
 In d'hel sal zijn getogen
 O! hadd' hy dan doch weer de tijd/
 Die hy is in de sonden quyt!
 Maer neen; die is vervlogen.

O mensch! leer 't sterven eer gy sterft/
 Zijt staeg bereyd mids-desen:
 De dood/die 't quaed geweten kerft/
 En sult gy dan niet vreesen;
 Maer sult als van dit leven moe
 In Christo sluyten d'oogen toe/
 Om by hem steeds te wesen.

↔

JOACHIM OUDAAN (1628—1692)

AANDACHTIGE GEDACHTEN, OVER DE EENZAAMHEID EN AFGESCHIEDENHEID

O Eenzaamheid, die 't rein gemoed
 Met kracht van Godlyk voedsel voed;
 Wanneer een invloed, en een zegen,

Van d'Allerhoogsten neergedaalt,
 Een nederige ziel bestraalt;
 Ontlast van 't woelende bewegen.

Wie vat dien kostelyken schat
 Der zegening, die gy bevat?
 Gy zyt dat zacht en lieff'lijk Suizen,
 Daar God in woont; wien geen getier
 Van stormwind, noch geweld van vier,
 Behagen kan, om in te huizen.

De slaap, ô heilryke Eenzaamheid,
 Deelt met u in gemeenzaamheid;
 Gy zyt de rust-tijd van 't geweten,
 Van hem, die geen beroering voelt,
 Daar 't alles om en om hem woelt:
 Gy zyt nochtans geen slaap te heten:

Want slaap, diens fluisterend geluid
 De zinnen in haar vlerken sluit,
 Beroert veelyds de rust met droomen;
 Gedachten die in 't duister gaan,
 En door verwarring, af en aan,
 Bezwaarlijk weten t'huis te komen:

Dies vind de geest zich in geen rust;
 Al schynt het lichaam, door den lust
 Van 't slapen, nieuwe kracht t'erlangen:
 Daar hier, in tegendeel, de ziel,
 Waar op de rust dier stilte viel,
 Kracht en verquikking komt t'ontfangen:

Want hare stille werk'lykheid
 Bestaat in diepe opmerk'lykheid
 Van hooge en heilige gedachten;
 Die 't licht der reden steeds bestiert;
 En wacht zich datse buiten zwiert,
 Om voor verstrooying zich te wachten:

Tot datze in zulk een rust geraakt,
 In zulk een stilte, die, volmaakt,
 Omtrent het alvolmaakte Wezen
 D'oetmoedige aandacht bezig houd;
 En God in 't Heiligdom aanschout;
 Al 't zichtb're ver voorby-gerezen:

Want als ze eerbiedig, en beschroomt,
 Door dezen Voorhang binnen kooft,
 Dan vindze al 't rach der aardsche dingen
 Zoo verre van zich weg geveegt,
 Dat niets haar Eenzaamheid beweegt,
 In 't diepste dier Bespiegelingen.

Doch aangezien het God behaagt,
 Zoo lang de ziel het lichaam draagt,
 Dat alles aan zyn beurt en stonden,
 Dat alles aan de stoff'lykheid
 Des nooddwangs, hier ons opgeleid,
 Geketent blyft, en vast-gebonden;

Zoo wekt haar weder het gewicht
 Van 't trekkend Uurwerk, tot haar plicht
 Der vorige noodwendigheden:
 Doch hier gesterkt op zulk een wys,
 Gelyk Elias door zyn spys,
 Om tot den Godsberg voort te treden;

Zoo tredse voort van stap tot stap,
 Volhardende in haar eigenschap
 Van Afscheidenheid, en hope;
 Terwylze niet te rugge ziet
 Na 't geen voorby is; als die niet
 Alzoo als op 't onzeker loope.

Ook keertse zich naar 't Worstelperk
 (De liefde valt de dood te sterk);
 En ziet daar Jesus Bloed-getuigen
 In 't worst'len zoo gemoedigt staan,
 Gelyk hun Hoofd is voorgegaan;
 Die balsem uit zyn wonden zuigen.

Want overmits het God behaagt
 Dat hy in haar zyn waarheid waagt,
 Om, als het goud door 't vuur in d'oven,
 Die proef der zuiv'ring uit te staan,
 Zoo steekt een gloed hun zielen aan,
 Dat ze in, die proef, zyn' Name loven.

O Eenzame Afscheidenheid,
 Gy hebt ooit iemand ingeleid
 In uw geheim der Heiligheden,
 Of hebt uw heil hem meegedeelt;
 't Geen d'Eeuwige Erff'nis hem verbeeld'
 In glans en voorsmaak hier beneden.

Wat is uw geest, o *Barend Stol*,
 Hier, van dien gloed der liefde vol!
 Wat hebt gy dit geheim doorkropen!
 En d'Eenzaamheid, waar na gy haakt,
 Een Huis der Eng'len Gods gemaakt;
 Daar ons uw voorgang aan wil nopen.

OP EEN HEREMYT, DOOR F. KNIBBERGEN

Hier woont de Vader ver van huis,
 Versien slegs met een Boek, een kruis,
 Een doods-hoofd; en een schelletje
 In dit bouvallig Celletje:
 De Stadsche overtolligheid,
 Hovaerdigheid, holbolligheid,
 Wellustigheid, vermetelheid,
 En veeltyds goeds-vergetelheid,
 En al dien langen ommeswaei,
 Van 't geene dat sy noemen fraei,
 Van huis, van hof, en lustig plein
 Onttrekt hy sich, en houd sig klein,
 En geeft sig in de wildernis
 Daer hart-gerustheid milder is:
 Hy beeld sig in dat met hem spreekt
 Het water, dat soo schichtig breekt,
 Van den bemoschten top des rots,
 Leer (murmelt het) des grooten Gods
 Almachtigheid, en wys bestier,
 Leer aerdsche worrem, arrem dier,
 O mensch, uw' eigen nietigheid:
 En wyl hy 't Godlyk leven leid,
 In aldernaerste eenzaamheid,
 Nut hy soetste gemeenzaamheid,
 Van 't hart dat onbelemmert is,
 En hooger sweeft, dan 't oogende is:

Somtyds siet hy op bloem en kruit,
 En trekter Godes almacht uit;
 Somtyds weer op de snelle vliet,
 Waar in hy 't Godlyk wonder siet;
 Des winters ryst hy uit syn bee,
 En siet de grove riffen snee'
 Hier hol, en daer op een gepakt:
 Somtyds hy d'oude oogen swakt,
 Wanneer hy doorgaens hemelwaert
 Op 't groote heir der starren staert,
 Of op het root, of op 't azuur,
 Of op het helder sonne-vuur;
 En 't minste geeft hem nieuwe stof
 Om uit te meten Scheppers lof:
 Den reisiger, wanneer hy faelt,
 (Door onkund' van den weg gedwaelt)
 Geleit hy op 't begange pat,
 Vermaent, en toont, en leert hem, dat
 Een ander pat, dat hooger leid
 (Indien 't een trouwen poger heit,
 Ontslagen van beslommering,
 Getogen uit bekommering,
 Die daer op errenstig hout stal)
 Ten hoogen hemel leiden sal,
 En dat men dit, voor wereldds goet,
 Voor eer, en staten, zoeken moet.

♦♦

WILLEM GODSCHALK VAN FOQUENBROCH (1630?—1675)

AAN KLORIMENE

Toen u myn zuchten steeds myn liefde kwamen melden,
 Die ik herkomstig zwoer uit uw volmaakt gezicht;
 Toen ik geen godheid had dan u en 't minnewicht,
 Die ik tot Afgoôn van myn ziel en zinnen stelde.

Toen ik in proos, en vaars uw groote glans vertelde,
 Die ik veel schoonder vond dan 't hemels zonnelycht.
 Toen my de weêdom van een doodelyke schicht,
 Gelyk gy denken moogt, met duizent pynen kwelde.

Ja, toen myn tranen, als getuigen van myn smart,
 Verzelschapt met een tal van zuchten uit myn hart,
 U scheenen 't aldermeest myn liefde uit te leggen.

Toen deed ik, Klorimeen, al even eens als nu,
 Dat is (om u in 't end de waarheid op te zeggen)
 Ik lachte in myn geest, en schoer de gek met u.

GEDACHTEN OVER 'T ONBESTENDIG GELUK

Hoe wonderlyk verkeert des weerelds vreugd?
 't Zoet word gevolgd van bittere ongeneugd,
 En geen geluk, hoe zeer 't de ziel verheugt,
 Of 't is gansch ydel.

Wanneer men zich in volle voorspoed vind,
 Dan denkt men niet op felle tegenwind;
 Maar ach! men doolt; want 't los geluk is blind,
 En zonder breidel.

Die gistren noch een tweede Kresus was,
 Vind zich vandaag een Irus; want zo ras,
 Als 't luk verheft, zo breekt het weêr als glas
 Onze ydle hoopen.

Wie acht dan nu voortaan, ten zy hy dwaalt,
 Zyn staat voor vast, als hy in voorspoed praaft?
 Wyl 't wankel rad nu klimt, en dan weer daalt
 In stadig loopen.

O ydelheid van 't los geluk op aard!
 Hy, die op u met schrandre oogen staart,
 Vind dat gy niet dan zo een wellust baart
 Die maakt ellendig;

En hy, die zoekt het alderhoogste goed,
 Vertreed om eer en glorie met de voet,
 En ziet zyn luk in eeuwige te moet,
 En dat 's bestendig.

GEDACHTEN OP MYN KAMER

Hier in dit klein, doch stil vertrek,
 Tracht ik alleen myn vreugd te zoeken;
 Daar ik my al 't gewoel ontrek,
 En my verlustig in myn boeken,
 En hou de weereld voor myn gek.

Al 's weerelds vreugd acht ik een spook,
 Die men op 't vaardigst ziet verzwinden,
 Dit leer ik hier, wyl 'k zit en smook:
 Mits ik daar daaglyks uit kan vinden,
 Dat alle vreugd is min als rook.

Dit leer ik hier, en 't is gewis;
Want waar ik myn gezicht mag keeren,
Straks vind ik een gelykenis,
Die my, uit 't geen ik zie, doet leeren,
Hoe ydel dat de weereld is.

Een greins die ik van var beschou,
Leert my de weereld wel bekyken,
Mits d'ontrou zich vermomt met trou,
En dat een schelm kan eerlyk lyken,
Zo men de schyn gelooven zou.

Zie ik myn fiool, en fluit,
Die doen my meê een leering vinden;
Want even eens gelyk 't geluid,
Noch nauu gehoort, voort gaat verzwinden

Zo dra heeft mêe het leven uit.

Zie ik wat snorrepypen aan,
My uit vermaak wel eer gegeven,
Zo laat ik myn gedachten gaan
Op d'ydle vreugd van 't jeugdig leven,
Die d'ouderdom haast doet vergaan.

Zo myn gezicht een flesje vat,
Gevuld met balzem voor veel wonden;
Dunkt 't leven my geen groote schat,
Vermits dat zomtyds is gebonden
Alleenig aan een druppel nat.

Dit brengt my hier myn eenzaamheid
Gestadig voor in myn gedachten,
Zo dat ik leer geen zekerheid
Van al dees weerelds vreugd te wachten;
Want alles is maar ydelheid.

GEDACHTEN

Hoe onstantvastig is 't heelal,
Met al het gene dat daar in is?
Steets draait 't geluk, en 't ongeval,
Vermits geen staat zo in 't begin is,
Gelyk ze in 't einde wezen zal.

Verlossing volgt na zwaar ellend,
Mits 't luk het onluk moet verdryven,
Gelyk de smaat de vreugde schent,
Dus kan gen staat in 't eerste blyven,
Gelyk zy wezen zal in 't end.

Zie ik myn wapens aan ter zy,
Die my myn ouden adel toonen;
Ik vind my van die zorgen vry,
Die steeds omtrent de Hooven woonen,
En spot met al die slaverny.

Of zie ik voor my op het beeld
Van Karel, d'oude Britsche Koning,
Zo dunkt my dat het niet veel scheelt,
Of 't leven is maar een vertooning,
Daar ieder mensch zyn rol in speelt.

't Is waar, d'een toont een majesteit,
En dees een arm man, die een ryken,
Elk scheelt hier veel in heerlykheid;
Maar die in 't graf hen kwam bekyken,
'k Geloof, hy zag geen onderscheid.

Of zie ik van ter zyden aan
De beelden van myn bloedverwanten,
Ik denk, wie kan de dood weerstaan?
Want schoon 't kopy hangt aan dees
wanten,
Het principaal is lang vergaan.

Zo maakt de dood elk een tot slyk,
En spaart geen slaaf, noch knecht, noch
heeren,
Want ieder moet, 't zy arm, of ryk,
In 't geen hy eertyds was, verkeeren;
Zo maakt de dood elk een gelyk.

De liefde volgt zomtyds de haat,
De haat word ook uit min gebooren;
Het goed komt dikwyls uit het kwaad,
Men vind 't geen eertyds was verlooren,
Dus blyft er niets in zynen staat.

Zo los is 't kwaad, zo los is 't goed,
Wie kan des iets standvastig hoopen?
De weereld is maar ebbe en vloed;
Niets blyft bestendig voor 't verloopen,
Wyl alle ding veranderen moet.

Niets is 'er vol verzekerdheid;
Niets is volstandiger bevonden,
Dan zelve d'onvolstandigheid,
Mits alles steunt op losse gronden,
In 't end, is alles ydelheid.

Des is de mensch berispens waard,
Die wanhoopt in zyn ongelukken;
Want geen ramp is van zulken aard,
Dat ze iemand eeuwig kan verdrukken;
Mits niets bestendig blyft op aard.

Ook doolt de lukkige niet min,
Die, pochende op zyn goude schyven,
Zich steeds niet beeld dan voorspoet in;
Mits dat geen staat in 't end kan blyven,
Als zy geweest is in 't begin.

Geen grooter gelukzaligheid
Kan iemand des op aarde vinden,
Dan in verdriet; en vrolykheid
Zich altyd aan Gods wil te binden,
En dus leeft men in zekerheid.

♦♦

JOHANNES VOLLENHOVE (1631—1708)

MORGENZANG

Daar schuift het morgenlicht
Van 's hemels aangezigt
De duisternis en dampen.
De dagtoorts, die nooit rust,
Verschynt weêr bly, en bluscht
Al 't nachtlucht met zyn lampen.

Al wat nu adem haalt,
In woudt of weide dwaalt,
De lucht doorsnydt met pennen,
Begroet, elk op zyn wys,
Den dageraat, ten prys
Van d'almagt, dus te kennen.

D'onzigtbre toont alom,
Is 't hart niet blind en dom,
Zich zichtbaar in zyn werken.
Hoe ryst myn ziel zo traag!
Hoe zweeftze noch zo laag
Langs d' aarde met haar vlerken!

Hoe sluimert zy, helaas,
Hoe droomtze in 't waken, dwaas
Door mist en damp bedrogen;
Door 's werelts list misleit!
Waar Delila dus vleit,
Daar gelt het Simsons ogen.

O Schepper van de zon,
O aller lichten bron,
Verlicht myn hart, dus duister;
Dat 's werelts valsche schyn
En boze drift verdwyn'
Voor dien genadeluister.

Uw liefde ontsteke een' gloet
Van liefde in myn gemoet;
Die nu, en al myn dagen,
Geen schepsel diene, ô neen,
Maar u, myn heil alleen,
Verheff' naar uw behagen.

Och! leerme uw ongunst vliên,
 Uw alziende oog ontzien,
 Uw hoge vierschaar vrezén,
 U volgen, wis van tredt,
 Op 't heilspoor van uw wet;
 Uit 's misdaats slaap verrezén.

Wek nieuwe kracht en vlyt,
 Die in uw werk zich quyt',
 Door 't myne nooit bedorven:
 Vooral de kroon ter eer
 Van 's levens opperheer,
 Met smaat aan 't kruis gestorven.

Hou staag myn' lust gespeent
 Van 't goet, dat ons, geleent,
 Kan dag op dag begeven.
 Schenk rykdom, eer en staat,
 Die lyf en ziel verzaadt,
 Nooit endigt met dit leven.

Geleime in dees woestyn,
 Gereet in vreugt, of pyn,
 Uw hant altoos te loven.
 Uw heillicht wysme klaar,
 Als wolk- en vierpylaar,
 Naar Kanaän hier boven.

++

ANDRIES PELS (1631—1681)

Harten veroveren,
 Zielen betoveren,
 Is zulk een kunst niet, Filles, als het schijnt:
 Staat gy na moogenheid,
 Zo toon médoogenheid,
 Wanneer een Minnaar om uw' schoonheid kwijnt,
 Zijt gy wéerspannig,
 Gy zijt tierannig;
 Kwél my dan niet, óf hélp my uit myn pyn:
 Toont gy afkeerlijkheid
 Van myn begeerlijkheid,
 Ik wil niet langer in uw' banden zyn.

Alle uw' manierlijkheid
 Geeft u geen sierlijkheid,
 Alle uwe geestigheid dient waerd bespot,
 Alle uwe aantrékk'lijkheid
 Is maar gebrékk'lijkheid,
 Misgunt gy aan een Minnaar uw genot:
 Ons jonge leeven
 Is ons gegeeven,
 Om te besteeden in dat zoet vermaak.
 Wat waar 't my wénschelijk,
 Waart gy wat ménschelijk,
 'k Vrees dat ik anders in mijn vryheid raak.

Kom dan, myn waardige,
 Dartele, én aardige,
 Die op de min zo fél ontsteeken zijt;
 Dwing tóch uw' zinnelijkheid,
 Gun my uw' minn'lijkheid,
 Daar ik zo lang vergeefs héb om gevrijdt:
 Ay, stél uw zinnen
 Tóch eens tot minnen,
 Deel, zo gy wys zijt, méê in 'swaerelds vreugd;
 Want zijt gy lieffelijk,
 En niet gerieffelijk,
 Wat baaten u de gaaven van de jeugd.

♦♦

PETRUS CROON (1634—1682)

GRAFF-SCHRIFTEN

VAN EENEN GAREEL-MAECKER

Die het alder-sterckste Peirt
 Kost betoomen en bestieren,
 Wort hier vande naeckte Pieren
 Over-rompelt en verteirt.

VAN EENEN HOVENIER

Wiêns leven nimmer-meer
 Het graven rust en gaff,
 Diêns sterven heeft hier rust
 Gevonden in het graff.

VAN EENEN HERBERGIER

Hier onder leyt het riff
 Van eenen Herbergier
 Wiêns ziel misschiên noch leyt
 En brandt in 't Vagevier.
 Dus Reyser, wensch hem rust
 Met eenen *Requiem*:
 U is soo menigh-mael
 Goe' reys gewenst van hem.

VAN EENEN KUYPER

Hier leyt, die menigh Vat
 Met kloppen heeft gebonden
 Door 't kloppen van de doot
 In duygen en geschonden.

♦♦

HEIMAN DULLAERT (1636—1684)

CHRISTUS STERVENDE

Die alles troost en laaft, verzucht, bezwymt, ontverft!
 Die alles ondersteunt geraakt, o my! aan 't wyken.
 Een doodsche donkerheit komt voor zyne oogen stryken,
 Die quynen, als een roos die dauw en warmte derft.

Ach werelt, die nu al van zyne volheit erft;
Gestarnten, Engelen, met uwe Hemelryken;
Bewonderen der Aarde, ey! toeft gy te bezwyken,
Nu Jesus vast bezwykt, nu uwe Koning sterft?

Daar hy het leven derft, wil ik het ook gaan derven:
Maar hoe hy meerder sterft, en ik meer wil gaan sterven,
Hoe my een voller stroom van leven overvloeit.

O hooge wonderen! wat geest is zoo bedreven,
Die vat hoe zoo veel sterkte uit zoo veel zwakheid groeit,
En hoe het leven sterft om dooden te doen leven?

DE BEKEERDE MOORDER

Die langs het aardryk zworf om op wat buit te passen,
Wiens flukse wakkerheid de reizenden verriedt,
Heeft hier, dus vast geknelt, de volheit zelf bespiedt,
En komt het Hemelryk tot roofgoet te verrassen.

Die diep in eenzaamheid de hand wiesch in de plassen
Van een verdoemend bloet, wort hier, daar 't yder ziet,
In 't zaligende bloed, dat Jesus vast vergiet,
Aan hand, aan lyf, aan ziel, van bloedschult afgewassen.

Hy, in zyn Moorderschap aan schaduwen verplicht,
Word in 't geloof bedaagt van een genadelicht,
Terwyl zyn quynend oog 't natuurlyk licht gaat derven,

De Kruisnacht, door het recht den Booswicht aangezeit,
Word den Boetvaardigen een dag van zaligheid
Die dood was toen hy leefde, ô! leeft hier in zyn sterven.

AEN MYNE UITBRANDENDE KAERSE

O haast gebluschte vlam van myne kaers! nu dat
Gy mynen voortgang stut in 't naerstig onderzoeken
Van nutte wetenschap, in wysheidvolle boeken,
Voor een leergierig oog zoo rykelyk bevat,
Verstrekt gy my een boek, waar uit te leeren staat
Het haast verlopen uur van myn verganklyk leven;
Een grondles, die een wys en deughtzaam hart kan geven;
Aan een aandachtig man, wien zy ter harte gaat.
Maar levend zinnebeeld van 't leven dat verdwynt,
Gy smooit in duisternis nu gy uw licht gaat missen;
En ik ga door de dood uit myne duisternissen
Naar 't onuitbluschlyk licht, dat in den Hemel schynt.

EEN KORENWANNER AAN DE WINDEN

Ik offer vermillioene rozen,
 En lelyen, en vyolette;
 En bloemen versch geplukt, die blozen,
 Waar op de daauw haar' paarden zette,
 En strooyze met gewasschen handen
 Op uw altaar, ô lichte veugels!
 Gebroederen, die alle landen
 Der werelt met uw' snelle vleugels

Doorreist, en met een duislig ruisschen
 Het schaduwryke loof beweegt, [schen,
 Waar door gy zachjes heên komt bruis-
 Wanneer gy al de vlakten veegt.
 Ei, azem met uw' droogen aassem
 In 't winterkoren dat ik wan,
 Op dat de lucht met vochten waassem
 Myn' dorschvloer niet beschaden kan!

++

GABRIEL A SANCTO JOANNE BAPTISTA (2e helft 17e eeuw)

Een Maghet van haer eerste jeught,
 Haer Ouders lust, en hooghste vreught,
 Die badt haer Moeder om verlof,
 Te rijden naer een buyten hof.
 Te varen naer een boere-feest,
 Om te vermaecken haeren gheest,
 En met de vrienden haer bekent,
 Te doen ghelijckmen is ghewent.
 De Moeder heeft de jonghe Maeght
 Op alle saecken ondervraeght,
 En naer het stuck-was overlegt,
 Soo heeftse die haer afgheseght:
 Neen kindt dit spel en dient u niet,
 VWant malle vreught die baert verdriet,
 Ick hebbe dit wel meer ghesien,
 Ick weet al watter kan gheschien;
 Ick weet wat vryheyt dat men nam,
 VVanneer het heck is van den dam.
 VVanneer de jeught speelt op het lant,
 Dan springhtmen lustigh uyt den bant.
 Men raester dickwils nachten lanck,
 Ten minsten tot den haenen sanck.

VVat vryheyt daer noch meer gheschiet,
 En segh ick u, om reden, niet.
 Ick prijs daerom wanneer de jeught
 Gaet buyten om haere soete vreught,
 Dat vry dan iemant van ontsagh,
 En die-men jeught betrouwen magh,
 Sy by, en aen, alwaer-men gaet,
 Om 't spel te houden in de maet;
 VWant anders, mallen sonder dwanck,
 Dat nemt ghewis een quaden ganck,
 Als vier en strooy te samen komt,
 VVat onheyl dienter niet gheschromt,
 Want schoon het raectt maer aen den
 kant,
 Een voncke maect den vollen brant,
 En dat ghebeurt, men vveet niet hoe,
 En 't klimt in haest tot boven toe;
 VWant als het vier is aen het gaen,
 Daer is by naer gheen houden aen:
 En schoon men blust het naderhandt,
 'T blijft oock daer swart, daer 't niet en
 brant.

++

JAN LUYKEN (1649—1712)

's Uchtens, als het haantje kraayt,
 Onder 't klappen van zijn wicken,
 Als de dag begint te kriecken,
 Eer den Huysman ploegt of zaayt,

Gaat Lucella bloempjes pluyken,
 Daar zy 't graatig oog me streeft:
 Bloempjes die naar honing ruyken,
 Daar de lekk're Bey in speelt.

O Lucel, wiens bloejend schoon
 Al het puyk der Velt-godinnen,
 Praalende komt te overwinnen,
 Strykende de schoonste kroon,
 Waart ten troon te zijn verheven,
 Laat dese oogen-streeldery;
 Word gy van een lust gedreven
 Tot de bloemen, gaa met my.

Loop niet meer door 't wilde lof,
 Ga met my in liefdens gaarde,
 Schoonste Nimph, daar baart ons d'aarde
 Bloemen van een eedler stof;
 Die alleen de reuk niet vleyen,
 Maar het lieffelyk gevoel
 Schaffen duisent lekkernyen,
 Door een streeleend geestgewoel.

Liefdens-hof braveert het al,
 Laat 'et haag'len, laat 'et waajen,
 Laat den Hemel blixems swaayen,
 Met een sware donder val,
 Laat de guure winter beven,
 Dat al 't geurig groen bederft,
 Liefdens bloemen blyven leven,
 Laat 'et sterven wat 'er sterft!

TE VERGEEFS PREEKT MEN DEN DOOVEN

O dat de min zich zelf bespiegelen wou
 Aan 's anders shade, aan 's anders naberou,
 Aan 's anders schande, en los gewenschte trou,
 En groote elenden,
 Men hoorden niet van zo veel bitter leet,
 Van zo veel ramps, door losse min gesmeet,
 Van zo veel spijs, die 't harte knaagt en eet,
 En 't al kan schenden.
 Maar 't is vergeefs, wat voorbeeldt dat men stelt:
 Hoe ver het naar de grootste jam'ren helt,
 Noch doet het op de liefde geen geweld,
 Het is verlooren.
 Hy drayt het oog ten klaren spiegel af,
 En schelt de schroom en vrees, voor blô en laf,
 Wat goude les men oyt dien dwazen gaf,
 Hy wou niet hooren.
 Men spreek, men preek, men leer vry jaren lang,
 De dart'le min gaat zijnen ouden gang,
 Hy lacht, en acht het al voor kind're zang,
 En beuzelingen.
 Dies is 't onnut, dat ik mijn uren spil,
 Met leering die ik lang voor ijdel hiel:
 Ik laat de min zijn gangen gaan, en wil
 Van zoetheyd zingen.

VERSCHIL

Tymena

De dageraat begint te blinken,
 De Roosjes zijn aan 't open gaan;
 De Nucht're Zon komt peer'len drinken,
 De zuyde wind speelt met de blaau:
 Het Nachtegaaltjen fluyt,
 En 't Schaapje scheert het kruyt;
     Hoe zoet
     Is een gemoet,
     Met zulk een vreugd gevoet.

Hofrijk

O Harderin! wat meugt gy zingen?
 Van 't geen gy in den uchtend ziet;
 Van vreugd, van duyzend zoete dingen:
 De rechte zoetheyd kent gy niet:
 Wat is een bloot gezicht,
 Van beemde, en morgen licht?
     Ik vin
     Voor myne zin
     Daar geen vernoeging in.

Tymena

Wat keurt gy Harder dan voor 't besten?
 Te slurpen uyt Silenus kan?
 En 't lijf met lekk're spijs te mesten,
 Zoo veel de buyk verdragen kan?
 Of is het noch al meer?
 Kom, wyze Harder leer
     My 't wit,
     En 't rechte pit,
     Dat in de vreugden zit.

Hofrijk

Een menschentong kan 't niet verbeelden
 Het is een eeuw'g duurend vuur;
 Een vuur dat al de wereld streelden
 Van ouds; het is een zoet en zuur;

Het is de schoone Min,
 Onnoos'le Harderin;
     Geen beest,
     Of 't is geweest
     Bewoont van deze Geest.

Tymena

Onnoos'le Harder, loop vry heene,
 Is dit het pit der zoetigheid?
 Dat tuygt uw zuchten, klagen, steene?
 Uw ongeruste levens tijd;
 O ver verdoolde gast!

Het spreekwoord dat gaat vast:

Die mint
 Is blind,
 Onnozel als een kint.

Wy kuyze Harderinne ryen,
 Gaan onder lindeschadu ten dans,
 Gerust, en onbelust op vrijen;
 Wy pronken met de maagde-krans,
 Ons allerbeste goet;
 Wat is de Maagdom zoet!

Swijg vry
 Want Harder gy
 Praat nimmer min in my.

Hofrijk

Geveynstheyd is ten troon gezeten,
 In 't wulps en brandend maagden hart:
 Hoe spreekt men tegen zijn geweten!
 Wat voed uw ziel al vuur'ge smart,
 Om dat gy dragen moet
 Uw allerbeste goet;
     Waart gy
     Met eeren vry
     Daarvan, wat waart gy bly!

MIJN LIEF IS AL MIJN VREUGD

Och Leliana! och al mijn goet,
 Die mijn hartje branden doet,
 Door uwe lonkjes,
 Vol van vonkjes,
 Vonkjes, die van 't lodder oog
 Quetzen, als pijltjes van een boog.

Schoone, waar schuylje hier in 't groen?
 'k Moet my laven met een zoen,
 Voor de tipjes,
 Van uw lipjes,
 Lipjes die als rooze-blaau,
 Zijn met een zoete dauw belaan.

't Rijzend zonnitjen gaat my voor,
 Wenkt mijn lonkjes, om zijn spoor,
 Na te reppen,
 En te leppen,
 't Vochjen van uw montjen zoet,
 Als hij 'et van zijn Lauren doet.
 Nu dan mijn waarde, sla geluyt,
 Steek uw hoofd ten groenten uyt:
 Met dit wachten
 Mijn gedachten
 Raaken in een diep gepeyns;
 Lelienhalsje, dat 's geen reyns

Of hebt gy uyt boerterij,
 Voorgenomen, datje my
 Wat zoud quellen,
 En eens stellen,
 In een vuur van ongedult?
 'k Sweer dat je 't my betalen zult.
 Als ik je nu maar vinden kan,
 Prille Nymph, zoo moet je 'er an;
 Hondert kusjes
 Zijn mijn lusjes
 Niet genoegzaam tot een wraak:
 't Gelt dan uw halsjes, mont, en kaak.

HET WACHTEN VALT PIJNELYK

Vervager der dagen, zo stadig in 't jagen,
 Hoe vliegt gy, hoe vliegt gy zo trage?
 Nooyt susten uw 't rusten, of zoude 't u lusten
 Een minnaar, een minnaar te plagen.

Wanneer ik verlange, dan traagt gy uw gangen,
 Dat valt my, dat valt my zo bange
 Ik achte, te smachten, dit beyden, dit wachten
 Dat smaakt my, dat smaakt my zo wrange.

Wanneer mijn beminde haer by my laat vinden,
 Dan kunt gy, dan kunt gy verslinden,
 O guure, zoo duure vergulde schoone uren,
 Dan tart gy, dan tart gy de winden.

Dan tart gy de stromen, die langs hare zomen
 Als pijlen, als pijlen afkomen.
 De kusjes, de lusjes, van heden, van flusjes,
 Die maakt gy, die maakt gy tot dromen

Dit uurtjen is hene, dit weder verschene
 Dit kusjen, dit kusjen verdwene.
 Dat glijden der tijden is beter te lijden,
 Als 't treuren, als 't treuren alleene.

Den dach is aan 't rijzen, en 't nachjen aan 't dijzen,
 Ay rep u, ay rep u wat grijze,
 Ga spoede, nooyt moede, dan noem ik u goede,
 Dan zal ik, dan zal ik u pryzen.

VERRASSING

Spytig klaartje sou haar baden
 Moedernaakt in eene beek,
 Die langs klavere boorden streek,
 Overschaaut van wilge-bladen;
 Grage Reynoudt sat en keek,

Watertandend door de rietjes;
 En hy riep eens soet met een:
 Noch wat dieper, tot de knietjes;
 Daar mee droop sy schaamrood heen.

AIR

Droom is 't leven, anders niet;
't Glijt voorby gelijk een vliet,
Die langs steyle boorden schiet,
Zonder ooyt te keeren.
d'Arme mensch vergaapt zijn tijt,
Aan het schoon der ydelheyd,
Maar een schaduw die hem vlijt,
Droevig! wie kan 't weeren?
d'Oude grijse blijft een kint,

Altijd slaap'rig, altijd blind;
Dag en uure,
Waart, en duure,
Word verguygelt in de wind,
Daar me glijt het leven heen,
't Huys van vel, en vlees, en been,
Slaat aan 't kraaken,
d'Oogen waaken,
Met de dood in duysterheen.

+

*Die d'onrust niet in 't hart en heeft,
Leeft zalig. als hy buyten leeft*

Gelukkig mensch, wien 't is gegeven,
By 't vreedzame en onnozele vee,
Dat nooyt noch quaat, noch onrecht dee,
In 't veld zijn dagen af te leven;
De Bloemekrans braveert de gouden Kroon
Die 's Konings zorg by nacht doet waken;
Geruster zit men onder daken,
Van riet gebout, als op den hogen Troon.
O hoe pleyzierig is 't te kruypen,
Ter kooye, op eene veed'ren zak,
In 't land-huys, onder 't lage dak,
Wanneer de regevlagen druypen,
Een koele wint in hooge beuken ruyst,
De krekkel die geen zorg wil dragen,
Voor winter, zingt uyt ruygte en hagen,
Tot dat men word in zoeten slaap gesuist.

Daar legt me en ronkt en droomt in vreden,
Niet als den Vorst, die onverwacht
Uyt zijne slaap springt, en by nacht
Het klamme sweet vind op zijn leden,
Om dat hem docht: men stak hem naar het hart:
Maar hoe het veld begint te gelen,
Hoe in het groen de Gytjes spelen,
Hoe Bloemerts fluyt de Nachtegalen tart.

Den hofhond bast met zijne makker,
Wanneer den Huysman smorgens vroeg,
Voor dag, met omgekeerden ploeg,
Al zingend', trekkende ten akker,
Op zyne Guyl voorby de hoven rijt;
Dan waaktme, en hoort de wakk're hanen,
Die ons tot naarstigheyd vermanen;

Gelukkig mensch, die zoo zijn jaren slijt.

Men opent vensteren en deuren,
Men ziet de starren dun gezaayt,
Men voelt hoe 't westewindje waayt,
Dat met een schat van versche geuren,
Van Vlierblom en Violen zuyker-zoet,
Van Wijnruit, Tijm, en hage-Rozen,
Die als een root scharlaken blozen,
U in een huys zoo liefelijk begroet.

Daar ziet men 't blode Haasje lopen,
Gins zeylt den Havik in de lucht,
De Klok-hen raast, en is beducht,
Dat hy haar kooft heur kiekens stropen;
De Tortel kort, de swarte Lyster fluyt,
Men hoort langs 't veld de beesten loeyen,
Terwijl de dag begint te gloeyen,
En langs hoe meer haar licht te spreiden uyt.

Men ziet den hof met vruchten prijken;
Men zayt, of plant, of ent den boom,
Of queelt een deuntjen aen de stroom,
Zo gaat de zomermiddag strijken;
Tot dat de Zon in 't weste aan 't ondergaan,
De schad'we rekt, langs beemde en heyden,
En jaagt de beesten uyt de weyden,
Ter kooye, met hun Uyers vol gelaan.

By winter, als de wat'ren sluyten,
Wanneer het snippen van de vorst,
Het land met eenen harden korst
Bedekt, dan blijft men in der muyten;
Den avond steekt heel vroeg haar lampen aan;
De deeren zit 'er by te spinnen:
Men sluyt de laauwe Zomer binnen,
En laat gerust den Winter buyten staan.

Dan groeyt het roet in schoorsteen hoeken:
Dan knapt de harde Beuke-stam,
En roost de schenen met zijn vlam,
Terwijl men gaat te gast in boeken;
Men braat in d'as Kastanien; of vertelt
Malkander sprookjes: zo met vreden
Verwacht men weer de zoetigheden
Des zomer-zons, die 't koude berg-sneeuw smelt.

Dit leven loofden alle wijzen:
Dit haagden *Kats*, en *Westerbaan*;
Die prijzen 't ons met vaarzen aan;
Dit leven zal ik altijd prijzen.
O dat het lot my zulk een leven gaf?

Mijn zanglust zou veel schooner bloejen
 En met den Wilg aan 't beekjen groeyen;
 Gelijk een Swaan lijde ik het leven af.
 Gelukkig mensch, wien 't is gegeven,
 By 't vreedzame en onnozele vee,
 Dat nooyt noch quaad, noch onrecht dee,
 In 't veld zijn dagen af te leven:
 De bloemekrans braveert de goude-kroon,
 Die 's Konings zorg by nacht doet waken,
 Geruster zit men onder daken,
 Van riet gebout, als op den hogen Troon.

DE ZIELE BETRACHT DE NABYHEYT GODTS

Ick meende oock de Godtheyt woonde verre,
 In eenen troon, hoogh boven maen en sterre,
 En heften menighmael myn oogh,
 Met diep versuchten naer om hoogh;
 Maer toen ghy u liefden t'openbaren,
 Toen sagh ick niets van boven nedervaren;
 Maer in den grondt van myn gemoet,
 Daer wiert het lieflyck ende soet
 Daer quamt ghy uyt der diepten uytwaerts dringen.
 En, als een bron, myn dorstigh hart bespringen,
 Soo dat ick u, ô Godt! bevondt,
 Te zyn den grondt van mynen grondt.
 Dies ben ick bly dat ghy myn hoogh beminden,
 My nader zyt dan al myn naeste vriden.
 Was nu alle ongelyckheyte voort,
 En 't herte reyn gelyck het hoort,
 Geen hooghte, noch geen diepte sou ons scheidyden,
 Ick smolt in Godt, myn lief; wy wierden beyde
 Een geest, een hemels vlees en bloedt,
 De wesentheyte van Godts gemoedt,
 Dat moet geschien. Och help getrouwe Heere,
 Dat wy ons gantsch in uwen wille keeren.

DE ZIELE SPREEKT VAN HAER WESEN,

hoe haer Godt geschapen had, en door welk middel sy in haer eerste stant mag komen

Een water als kristal, waer op geen koelte speelt,
 Ontfangt so cierlyk en so schoon het sonnenbeelt,
 Soo was de schoone Ziel, het edelste aller dingen,
 Die door de wysheyte Godts een wesentheyte ontvingen;
 Een vonck van 't eeuwich vuur, doorschenen met Godts licht,
 Een klare Spiegel voor het eeuwige aengesicht,
 Daer 't eeuwig end'loos *Een*, in hoogte, noch in brete,

Noch eeuwig' diepten, noyt te gronden noch te meten,
 Sich selve schoude, en vond in een geschapen beelt.
 Dat voor de schepping in zyn wysheyt had gespeelt.
 Dien klaren Spiegel heeft de valsche lust geschonden;
 Dat kristallyn gevult met grovigheyt der sonden;
 Dien stillen suyv'ren grondt beweegt uyt syn accoort,
 En d'edele Beeltenis soo jammerlyck verstoort.
 Wat sal de mens nu doen? wat gaet hy best voor gangen,
 Om dit verloren Beelt in 't herte weer t'ontvangen?
 Een *Wille*, uytgaende van het eeuwig Zielen-vuur,
 Die dryve, als met een sweep, de gantsche creatuur,
 Met al haer beelden uyt, en sta de Godtheyt stille,
 Van alle neyg'lyckheyt, dat hy volbrengt zyn wille.
 Daer is geen ander raedt, al kost het wee en pyn,
 Het moet geleden, of het moet verlooren zyn.

WAT IS 'T LEVEN?

Myn dagen zyn lichter geweest dan een Weevers Spoel. Job VII : 6

Dit oogenblik of Punt, terug gekeeken;
 Weg is de tyd van dertig, veertig jaar,
 Gelyk een Pyl, of wind voorby gestreeken,
 En als een droom, of 't nooit geweest en waar
 Zo is 't, tot nu; en even zal 't ook weezen,
 Aan 's Levens Eind, in 't uurtje van de dood;
 Heeft dan de Ziel geen rykdom, uitgelezen,
 Van Hemels goed, dan is het jammer groot:
 Uit is de droom, van alle aardse dingen.
 De bitt're dood snyd al het zichtbaare af;
 Weg gaat de geest, en laat de waereldlingen,
 Het vlees en bloed, dat vaart in 't duister graf.
 Waar is de weelde en vreugd, van 't lange leven?
 Zo swelt een Bel van water, sierlyk uit,
 Maar, in een blik, is alles weg gedreeven,
 De goude tyd, is slechts, verydeltuit.
 Maar die gestaâg zyn zinnen en gedachten,
 In 't Hemels goed, en 't Herte Gods liet gaan,
 Om met dat zoet, zyn bitter te verzachten,
 En trok zyn Ziel met schoone deugden aan;
 Wel hem als 't Eind des levens komt voorhanden,
 De naare droom, van 't aardsen, is voorby,
 Zyn Geest word los van kerker, en van banden,
 De stryd is uit, de moeite aan een zy.
 De dood mag vry het dubbeld leven scheiden,
 Van de eeuwigheid, en tyd, aan een geknoopt!

Elk gaat zyns weegs; De Ziel in haar bereide
 Hoogwaarde vreugd, daar zy op heeft gehoopt.
 ô! Onderscheid, hoognoodig te overweegen,
 Wat is 't gevolg van 's levens Einde groot!
 God meent het wel; Ons leit'er aan gelegen.
 Wat is op aard gewisser als de Dood!

NOCH VER, NOCH WYD, MAAR DAAR GY ZYT

De Heere is naby allen die hem aanroepen, allen die hem aanroepen in der waarheid. Psalm CXLV : 18

Waar woont myn God, myn lief, myn overschoone?
 Zouw 't hier niet zyn, waar zouw hy anders woonen?
 ô Middelpunt der eind'looze eeuwigheid.
 Die 't Middelpunt myns levens-sirkel zyt!
 Als ik u zal in myn gemoed betrachten,
 En maak een Kruis, met spelende gedachten,
 Dat ik een streek van honderd-duizend jaar,
 Of rechts, of lings, of op, of neder vaar;
 En sta daar stil; met uitgestrekte zinnen,
 Of wy aan 't perk een nadering gewinnen,
 En dichter zyn aan 's eindens ommestreep,
 Als daar ik eerst den wil ten voortgang greep,
 Zo vind ik niets; en schoon de zinnen weiden,
 Recht Sirkel-rond, rondom aan alle zyden,
 Zo vind ik my van 't eind der eeuwigheid,
 Aan alle kant net even ver en wyd;
 In 't Middelpunt der Eindellooze Groote,
 Van 't eeuwig al, in geen besluit beslooten;
 Hier is de Plaats, dat Verr'heids Beeld verdwyn;
 Zouw Onzen God niet in het midden zyn?
 En 't Middelpunt staat vast in alle wyken
 Waar dat wy zyn, of ooit gedachten reiken.
 Gelyk de Schrift, die Heil'ge spiegel, toond,
 Dat God zo laag als in de hoogte woont,
 Zo hier, als daar, zo na, als in de verte,
 In 't Hemelryk en in verbrooken Hertem.
 Alvullend Al, daar over zyn wy blyd,
 Dat gy een God van onverdeeldheid zyt,
 Onomgevat door zinnen of gedachten,
 Maar overal, de Welbron aller krachten,
 En uit de Kracht, de Bloem van 't eeuwig schoon;
 Van eeuwigheid den Vader en den Zoon.
 Wy trachten ons dan dicht aan u te houden,
 Op dat wy zyn gelyk als twee getrouwde,

En 't levens-vuur der Zielen word gepaard,
 Met koele dauw, uit Jezus Hert gebaart.
 ô Schoonste lief, die ons zo vriend'lyk noode,
 En deeze trouw zo mild hebt aangeboden,
 Ten kosten van uw over heilig bloed,
 Bereid voor u het huis van ons gemoed.

HET WORD HAAST DAG

*De nacht is voorby gegaan, ende de dag is naby
 gekomen. Rom. XIII : 12.*

De naare schaduw is aan 't breeken,
 Terwyl de schoone Morgenster,
 Zyn blinkend hoofd komt op te steeken,
 En brengt den dageraad van ver.
 ô Zonne! heerlyk overtoogen
 Met purper, van het Morgenrood,
 Zo koninglyk voor onze oogen,
 Uw Majesteit is schoon, en groot:
 Maar in het Oost' van ons Geloove,
 Verryst een and're Dageraad,
 Die uwe schoonheid gaat te boven,
 Hoogwichtig, zonder perk of maat:
 Als die de schaduw eens doet wyken,
 Van 't grof verduisterd vlees en bloed,
 Dan zal geen nacht ons meer bestryken,
 Gelyk zy hier op Aarden doet:
 Uw heerlykheid gaat op en onder,
 En maakt een wisselbaare tyd,
 Daar dag en nacht, elk in 't byzonder,
 Zich over de aarde heenen spreid:

Maar deezen dag, die wy verwachten,
 Weet, eeuwig, van geen ondergaan,
 Maar blyft in zyne volle krachten,
 Oneindig, zonder wanken staan.
 ô Schoone Dag! wie kan u roemen
 Na waarde van uw heerlykheid;
 Wie kan uw glans genoegzaam noemen,
 Van zulk een hoogen Majesteit?
 ô Jezus! laat het doch geschieden,
 Dat haare stralen, door 't geloof,
 Alle aardse schaduw weg doen vlieden,
 Als of men een gordyn verschoof,
 Wy kyken uit naar 't zalig Oosten,
 Met uitgestreken hals en hoofd,
 En hoopen op het schoon vertroosten,
 Dat ons de waarheid heeft beloofd:
 Wat achter blyft; dit zal gebeuren;
 Noch maar een wyltjen in geduld;
 Tot God ontsluit zyn goude deuren,
 En alles heerlyk word vervult.

DE SEILE MAAKER

De vlugge wind, Vat, daar hei't vind

Het seil aan ree en mast gespannen
 Gaad over see met schip en mannen;
 ô Mens, span uit, span uit het Seijl,
 Van hart'lyk willen en begeeren,
 Soo voerd den heil'gen geest des Heeren
 U naa de Goudkust, aller heijl.

DE GRUTTER

Dat binnen sit, Is't rechte Pit

Het Saad van 't buiten deel ontbloot,
 Word eerst te recht tot eetbaar Brood:
 Soo steekt de Kern van 't Mens'lyk leeven,
 In d'Aardse Bast van vlees en Bloed,
 Daar uit zy heer'lyck word ontheeven,
 Als God een goede Scheiding deed.

DE ZADELMAAKER

Uw eigen dier Vereist bestier

't Geweldig, trots, en weelig paard
 Word nochtans van den man bereeden,
 Betoemd, bezadeld, en bedaard:
 Zo moest de geest, door hooge reden,
 Zyn wilde dier van vlees en bloed
 Betemmen, om een eeuwig goed.

DE SCHILDER

Al wat het oog besiet, Is't prinsepaal nog niet

De Kunst steld ons en Schijn te voeren,
 Hoe 't in het Weesen staat beschooren,
 Gelijk de groote Schilderij,
 Van 't Al der sienelijke dingen,
 Die door de wijsheid stant ontvingen,
 Vertoond wat in den Oorspronck zy.

DE HOROLOGIEMAAKER

Dat men bereid is Terwyl het tyd is.

ô Mens, beschik uw zielenstaat,
 Terwyl des levens uurwerk gaat;
 Want als 't gewigt is afgeloopen
 Van deezen korten leevenstyd,
 Daar is geen ophaal weêr te koopen,
 Voor konst, noch geld, noch achtbaarheid.

VAN ONS VREEMDELINGSCHAP

In vreemd'lingschap gebooren/
 Gequeekt en opgevoed/
 Quam ons gemoed te voeren/
 Een land van eeuwig goed;
 Dies maakten wy ons op de gang/
 Op 't zelve na te spooren/
 Ons gansche leeven lang.

Dus gaande onderweegen/
 Quam nu en dan ons by/
 Een Pel'grim zoo geneegen/
 En zoo gezind / als wy/
 Dat maakte zoete maatschappy/
 Om 't land van volle zegen/
 Te zoeken / zy aan zy.

Den eenen komt van 't Noorden/
 Den ander komit van 't Zuyd/
 Van allerhande Oorden/
 't Geboorte Landschap uyt/
 Als vreemdeling van vrind en maagd/
 Wijl hem / met ons / bekoorde
 Het land / dat ons behaagd.

Als uit een net ontvlooden/
 Verheugd zich haaren Geest/
 Als blyde Gast-genooden/
 Op zulck een hoogen Feest;
 Terwijl de waereld schimpig lacht/
 Maar zy verachten 't snoode/
 Als 't droomen van een nacht.

Om een / die zy beminnen/
 Beminnen zy malkaar/
 In hoop van t'overwinnen/
 Al 't prikkel en gevaar/
 En 't eeuwigduurend Jubeljaar/
 Alreede te beginnen/
 Dat eeuwig duurt hier naar.

Dus gaande met malkander/
 Door 't land van deezen tijd/
 Verteld den een den ander/
 Van zijn geleegentheyd;
 Van waar hy quam / en hoe 't hem ging
 Op bergen / en in daalen/
 Soo vreemd en zonderling.

Zy troosten zich tezamen/
 Hoe 'twechje kort zal zijn/
 Gelyk zy wel vernaamen/
 Zoo klaar voor oogenschyn;
 Van haar/die in een korten tijd/
 Het aards gezicht ontquamen/
 Veer weg/in d'eeuwigheid.

Laat ons nog eensjes zingen/
 Van die gescheiden zijn/
 Die eertyds met ons gingen/
 Door 't Land van dees woestyn:
 Want immers zijn zy ons niet dood/
 Maar naa 't genot der dingen/
 Waar toe wy zijn genood.

ô Zaalig heene scheiden/
 Van meenig jonge spruit/
 Of gy uw leevens tijden/
 Met vreugd/jaar in/jaar uit/
 In ydelheid had doorgebracht/
 Nu was 't al aan een zijde/
 Als 't droomen eener nacht.

Maar nu zijt gy gepreezen/
 Als wijs en wel bedacht/
 Dewijl gy 't waare weezen
 Voor 't schyngoed hebt geacht/
 Hoe heug'lijk is der vromen dood!
 In 't heugen weer verrezen/
 ô Heyl wat zijt gy groot.

Zy zijn voor onze zinnen/
 Als een bewaarden schat/
 By hem/die wy beminnen/
 Die haar gemoed aanbad.
 Een schat/die wy naa deezen tijd/
 Noch hoopen t'overwinnen/
 Tot vreugd' in eeuwigheid.

Gezaaligd moet gy weezen/
 Die voor ons heenen ginkt
 In schooner dag verrezen/
 Die uit Gods weezen blinkt.
 Vaar eeuwig wel/wy volgen naa/
 Op dat wy t'zamen zingen/
 Dat schoon Haleluja.

Haleluja/den Heere/
 Den Vader/en den Zoon/
 En Heil'gen Geest/ter eeren/
 Den Goddelijken Troon;
 Haleluja/met al de geen/
 Die in Gods Rijk verkeerem/
 Zoo schoon en ongemeen.

Wel aan dan reis-gezellen/
 Wel aan hebt goede moed/
 Wijl wy malkaar vertellen/
 Van 't eindelooze goed/
 Daar onze reys zoo sneedig spoed/
 Dat ons geen onlust quelle/
 Maar God ons spoor behoed.

Nog maar een weinig daagen/
 Dan scheiden wy van hier/
 Na 't Land van welbehaagen/
 En laten 't oude dier.
 Wel aan/wel aan het is maar kort/
 Dat onze weg van plaagen/
 Zoo schoon ge-eindigd word.

ô Jesu! hoog verheeven/
 Gy hebt het ons beloofd/
 Dat hy zoud eeuwig leeven/
 Die in u heeft geloofd:
 In u/ô God/gelooven wy/
 ô Brood/van Godtgegeven/
 Zet ons steeds voetzels by.

NOCH VAN 'T LYDEN CHRISTI

Wie hangter zo deerlijk/geteystert/geschonden/
 Roosverwig/vol striemen en wonden/
 Tot smaadheyd en schande/aan 't kruys-hout verheeven/
 Wat heeft hy/wat heeft hy misdreeven.

Dat isser het Slacht-lam / zoo heylig gebooren/
 Tot breeking / en lessing van tooren:
 Zijn misdaad is liefde / uytvloeijen en geeven/
 Dat kost hem / dat kost hem zijn leeven.

Kost hem dat zijn leeven / die schoonste van allen/
 Hoe is hy in 't lijden vervallen?
 Of is het uyt liefde / en heylige minne;
 Wat zal hy daar mede dan winnen?

Wat anders als 't leeven der eeuwige zielen/
 Die droevig in zonden vervielen/
 Op dat hy die schulden verzoene en boete:
 Zoo druypen zijn handen en voeten.

Ach Jesus! beminde / hoogwaarde / en schoone/
 Wie zal u / wie zal u beloonen?
 Uw' weldaad die gaat ons vermogen te boven;
 Wy willen u prijzen en looven.

SAMENSPRAAK TUSSEN DE GELOOVIGE ZIEL, EN CHRISTUS

Myn lief, ik moet van heter minne wenen,
 Hoe sijt gy soo besweet,
 En waarom sien u klederen als eenen,
 Die in de Wijn-pers treet?
 Als van een berg de water-beeken stromen,
 Mijn lief, mijn alderschoonste Heer,
 Soo vloeyd dat bloedig purper neer
 Tot in uw soomen.

Daarom ô Bruyd, zijn over al mijn leeden,
 Mijn klederen soo rood,
 Dat ik de pers alleene heb getreden,
 't Is 't bloed dat ik vergoot:
 Uyt min, om u versmagte hert te drenken,
 Mijn duyf, mijn alderliefste Bruyd!
 Staat op en gaat u selven uyt,
 Ik sal 't u schenken.

[schoone,
 Och! bloed gy soo om mynent wil, mijn
 Vol liefde, vol geduld,
 Hoe soud' ik dit in eeuwigheyd beloone,
 Hoe diep raak ik in schuld:
 Waar hebt gy my onwaarde toe verheven,
 Ik ben van uwer minne krank,
 Nu laaft my met dien soeten drank,
 Mijn lief, mijn leven.

LIED DER LIEFDE VAN DE HEERE JESUS TOT ALLE VERMOEYDE ZIELEN

Daar is een bron ontsprongen
 Van liefden in Gods Throon,
 Uyt 's Vaders hert gedrongen,
 Gegoten door den Soon;
 Hy weld en straald, en vloeyd soo schoon
 Den geest vaard uyt den hoogten,
 Om 't dorstig hert te noên.

Ik ben voor uwe sonden,
 Als water uyt gestort,
 En als een druif bevonden,
 Die uytgewrongen werd,
 Dit is den loon van al mijn smert,
 Dat gy maar komt genieten,
 Dat u geschonken werd.

Komt al tot my ô mensen,
 Komt al die dorstig zijn,
 Ik ben na 's geestes wenschen,
 Een levende Fonteyn;
 Komt al tot my, en drinkt om niet,
 Dit is het eeuwig leven,
 Dat uyt mijn wonden vlied.

Wie van my heeft gedronken,
 Die dorst altyd na mijn;
 Mijn Vader heeft geschonken
 Sijn alderbeste Wijn.
 Wie die versuimt; blijft in den dood;
 En mist het eeuwig leven.
 Die schaad is al te groot.

Nu wild niet langer beyden,
 O Ziel, treed'aan, treed'aan,
 Eer d'aangename tyden
 Des Heeren ons ontgaan:
 Geloof zy God in eeuwigheyd,
 Die sulken bron des levens,
 De Ziele heeft bereyd.

VAN JESUS DE WARE RUSTE

Al ruysschen alle woude;
 Al bruyst het wilde meer,
 Al beeft het al van donder,
 Al straald de blixem neer,
 Mijn Hert blijft sonder vreesen
 In sijn wezen.

Als Jesus sich in 't Herte,
 Te ruste heeft geset,
 Laat eens een onweer komen,
 Dat dese rust belet;
 Al 't quaat versmeld in vresen
 Voor sijn wesen.

Het kan ons niet verschrikken,
 Al wat van buyten woeld,
 Wanneer men maar van binnen,
 Die schoonste ruste voeld;
 Die schoonste rust van binnen
 Kan 't verwinnen.

O mensen woud gy leeren,
 Waar in u heyl bestaat,
 't Is hier in dat gy weelden,
 En aartsche rijkdom haat;
 En dat gy tragt te winnen
 Rust van binnen.

DE MOS

*Hoe hooger goed,
Hoe meer beboed*

Graauw Mosjen, onder 't klein gediert,
Dat in de lucht en op der aarden,
Zo wel gemoed en weelig tierd,
Al zyt gy zeer gering van waarden:
't Is hoog, wanneer 't gemoed betracht,
Hoe gy, zo laag, in graad gezeten,
Van d'allerhoogste word gedacht,
En voor hem niet en zyt vergeeten.
Dat troost het menschelyke hert,
Op dat hy uit dien spiegel leere,
Hoe hy veel min vergeeten werd,
Of ongedacht zy by den Heere.
ô Ziel vergeet gy zyner niet,
Hy zal u nimmermeer vergeeten,

Die alles van naby beziet,
En d'oorsprong is van alle weeten.
Erkent die groote waardigheid,
En 't heil van zulk een grooten zegen,
Dat d'allerhoogste Majesteit,
Zyn oogen heeft op uwe wegen.
Den Koning die het land regeerd,
Mag uwe naam, noch staat niet weeten,
Op dat gy by hem wierd ge-eerd,
En hoog in achting waard gezeten:
Maar God, die niemant hooger heeft,
Weet al uw gantse doen en laten,
Zo gy oprecht van herten leeft,
Dien Vader zal u nooit verlaten.

DE MORGENSTOND

ô Welkom, schoone dageraad,
Die uit een gulde kamer gaat
Met glans van held're stralen!
'k Ontsluit myn venster voor uw licht,
Om met een vrolyk aangezicht
U minnelyk in te haalen.

Zo ook de Meester die u riep
En tot een licht der wereld schiep,
Die groote Zon der zonnen,
Schynd met een glans van eeuwig goed,
Voor 't venster van het toe gemoed;
Met opdoen was 't gewonnen.

Gy wacht niet als ik open doe,
Maar dringd ten eersten mild'lyk toe;
Ja, eer ik kom t'ontsluiten
En noch in 't naare duister zy,
Zo staat en wacht gy al na my,
Voor toe gelooke ruiten.

Stofwormpje, onder 't dak van stroo,
In 't leeme huis, hoe zyt gy zo?
Het is een Heer der Heeren,
Die voor uw arme hutje staat,
En uwe kleinheid niet versmaad
Om zich tot u te keeren.

Laat in, laat in de waarde Gast,
Op dat uw heil voorspoedig wast:
Hy komt met groote zegen,
En brengd een blyde boodschap mee,
En eeuwig wel voor eeuwig wee,
Daar leid u aan gelegen.

DE REIZENDE MAN

*Die met zyn Reizen Nut wil winnen,
Die trek van buiten af, na binnen.*

Men Reize Oost, men Reize West,
Zo, hier en daar, naby, en veere,
T'huis is het noch het alderbest,
Dat doet vermoeidheid wederkeere:
Keer weder uitgekeerde Ziel,
Van uwen oorsprong afgetoogen,
Daar gy u langen tyd onthiel,
Verstrooid in vreemde lust der oogen.
Keer weder, 't is genoeg gedwaald,
In alle dingen van der aarden,
Daar word geen voordeel meê behaald,
Van veel belang en groote waarden.
Keer weder, tot u Vaders Huis,
Tot God, Uw Schepper en uw voeder,

Den Hemel is uw rechte T'huis,
Jeruzalem uw rechte Moeder.
Gy hebt nu alle ding gezien,
En door Ervaarenheid bevonden,
Dat alle lusten van u vlien;
En door de tyd zyn weg gezonden.
Keer weder, eer gy werd bezet,
Van ongeval, om voor te schroomen
Dat iemants wederkeer belet,
Zo dat hy nooit weêr t'huis kan komen;
Maar Eeuwig, in het vreemdste land
Aan d'allernaarste hoek gelegen,
Moet wonen in de zwaarste stand,
Daar nooit verlossing word verkreegen.

DE BOOM

Den Ekelaar, die met zyn kruin ten Heemel vaard,
Slaat zyne wortels vast, en schiet ze diep in de aard;
Zo staat hy Eeuw op Eeuw, en weet van geen verswakken,
Al woed de storm, al schiet de donder op zyn takken.
Zo moet, indien gy voor het onweer wild bestaan,
Myn woord zyn wortels diep en vast in 't herte slaan.

+

'k Wierd wit van Ouderdom, en 't leeven zat en stram,
In de oude wooning, daar de wanhoop vaak kwam waaren,
En joeg me doodschrik aan, en doopte in 't zweet myn hairen.
Hoe dikmaal keek ik uit, of Jezus nog niet kwam.
Maar allerwyste Heer, 't mag kort of lange duuren,
Uw naame zy geloofd, gy komt ter regter uren.

HET KOMT OP REKENSCHAP AAN

Het groote voorjaar, dat der eeuwen winter sluit,
Breekt met het lighaam nu, als gras, ter aarden uit.
Daar staat dat wonder, daar zoo lang van is gesproken,
En Adams dorre Boom is weer in 't loof ontlooken.
Gelukkig leven, dat deeze uur ter herte nam,
Op dat zy hem ten goede en niet ten kwaade kwam.

HET EINDE DRAAGD DEN LAST

Waar is de rust en lust van 't ongebonden leeven,
 De magt, de pragt, de moed, het goed en al gebleeven?
 Was dat ten kosten van zoo grooten val gehaald?
 ô Wee en ach! dan is het al te duur betaald;
 Wel hem, die deeze Bui van verre al op zag komen,
 En zyne toevlugt in Gods liefde heeft genomen.

DE OVERDENKING DES DOODS

ô Dood! hoe hoorden u gedenken,
 Het leven in dit vlees en bloed,
 Uit zyn gerustigheid te wenken,
 Ter toegang tot een eeuwig goed!
 Want als het kaarsjen van dit leven,
 Tot in de pyp is afgeteerd,
 Waar is dan 't zoete licht gebleeven?
 En waar's de hand die 't Uur-glas
 keerd?
 De Jeugd en vreugd die leid vervallen,
 Gelyk een afgevalen roos,
 Men reekend op veel Jaar-getallen,

Zo is het maar een korte poos.
 ô Dood! hoe naar zyn uw gedachten,
 Hoe kleed gy 't werelds hert in rouw,
 Dat niet bereid is u te wachten,
 Maar gaaren altyd leeven zouw.
 ô Dood! hoe zoet is 't overweegen,
 Voor 't vroom en welbedacht gemoed,
 Hoe, met uw doorgang word verkreegen,
 Het leven in een eeuwig goed!
 ô Dood! hoe hoorde ons uw gedenken,
 Tot wys'lyk overleg te wenken!

DE KAARSSNUI TER

Knypt van het Pit den Dooden-kop,
 Zo helderd gy uw Kaars-licht op:
 Nypt van uw Hert de Overdaade,
 Die tot de lichte levens-schyn,
 Niet dienstelyk noch noodig zyn,
 Maar enkel hindernis en schade:
 Want al wat boven nooddruft is,
 Maakt in de Ziel een duisternis;
 Hier toe bevind men traage handen,
 Zo dat 'er veel in dezen tyd,
 Gezeten zyn in somberheid,
 Wyl haare kaars niet recht kan branden.
 Het Licht dat puur en Enkel is,
 En vry van alle duisternis,
 Leerd ons het weg doen aller zaaken,
 Die tussen God, het hoogste Goed,
 En tussen 't menschelyk Gemoed,
 Een duisternis en scheiding maaken.

ZUCHTINGEN

Myn God, myn eenig deel,
 Verbergt u niet geheel
 Van my, in al myn stryden;
 Ach laat uw aangesicht
 My zyn tot troost, en licht,
 In al myn kruys, en lyden.
 Gy zyt de Levens Son!
 Der Zielen zaal'ge bron;
 In uw bestaan myn krachten:
 O myn volmaakste Heer!
 Ach werpt my niet ter neer!
 Dan soud' ik gantsch versmachten.
 Toont my uw aangesicht,
 U weesen vol van licht,
 Waar in bestaat myn leven;
 Dan sal ik noch bestaan,
 En volgen u voortaan,
 En 't hert u kunnen geven.

DE HOEPEL

Als 't Hoepeltje niet wierd gedreeven,   Van kinds af, in zyn oude dagen,
 Dan zouw zyn loop zich haast begeeven: Met minder en met meerder slagen,
 Zo moet het mensch'lyk leven voort;   Indien 't zal komen daar het hoord.

♦♦

JOAN VAN BROEKHUIZEN (1649—1707)

GEDACHTEN

O mijn verheerde zinnen,
 Hoe streng zyt gy geboeyt,
 Nu 't vuur van uwe minne
 Met scherper vlammen gloeyt,
 Dat u verteert van binnen,
 En daaglyks annegroeit!

Wat zult gy nu gaan maken
 De leide lange tyd,
 Die onder vreemde daken
 Gy rusteloos verslyt?
 Vergeefs is al uw waken:
 Uw leidstar zyt gy quyt.

In droefheit en in tooren
 Uw ziel haar grafstee delf.
 Wat kan haar dog bekooren
 Van 's werelds wijd gewelf?
 Gy hebt u zelf verlooren,
 Verlooren zy haar zelf.

Uw leidstar, die met lonken
 U te verfraayen plagt,
 Die 't hartje maakte dronken
 Met liefvelijke kragt,
 En dropte glôende vonken
 Door d'oogen in 't gedagt.

Nu wentelt in 't herdenken
 Van uw voorlede zoet,
 En zoekt uw leed te drenken
 In wellust van 't gemoed.
 Fortuyn kan dog niet krenken
 Het eens genootte goed.

Niet meer en kunt gij hooren
 Dat malse mondelyn;
 Niet meer, als wel te voeren,
 Vergeten daar uw pyn;
 Niet drinken meer door d'ooren
 Dat minnelyk venyn.

Ligt of gy mogt verzetten
 Uw duldelooze smart
 En 's nootlots strenge wetten,
 Waar in gy zyt verwart,
 En helderen de smetten
 Van roest in 't quynend hart.

MORGENZANG

De Morgenstondt, gehult met stralen
 Noch schooner dan hy voortijts plagh,
 Bezaait het voorhoofd vanden dagh
 Met goud, met paerlen, en koraalen.

De Maan verflaaut schier dat men 't ziet,
De Nacht allenskens aen 't verdwijnen
Rolt op haer duystere gordijnen;
De starren deizen in 't verschiet.

Quijt is de Hemel duizent oogen,
En wagt de schooner komst van een.
Het bytje draaght zyn buit vast heen,
Dien 't heeft uyt roos en tijm gezoogen.

De forsse Leeuw der dieren Vorst
Ontwaect het bosch met moedigh brullen.
Ai zie zyn maan en staart eens krullen,
En 't zwellen van die breede borst.

Hou op, o wydgeduchte Kooningh,
Endymion, op uw geluit,
Loopt, wat hy magh, ten bossen uit;
En schrickt nu voor sijn oude wooningh,

Hy vind sijn Meesteres in 't veld;
Die onder breede beuketoppen,
Haar buyt en de bebloede koppen
Der borstelige zwynen telt.

Hoe vrolijk komt dat meisje zingen,
Dat voor haar schaapjes, dick van vacht,
Zoo vriendlijk als de Morgen lacht,
Als hy komt uyt de kimmen dringen.

Het lammeke zoo jongh als 't kruit,
Zoo wit als melk, zoo zacht als roozen,
Schynt met zyn harderin te koozen,
En huppelt voor en achter uit.

'T pluimdraagend gild met open gorgels
Bedankt der Zon, die nu gehult
Hun veeren en hun hof vergult
Op wilde maat van duizent orgels.

Wat kunst van zangerige veel
Kan deezen wildzangh evenaaren?
Wat hand met afgerichte snaaren?
Haalt by die ongeleerde keel?

Zyn ossen Melker drijft van binnen,
En spantse voor den gladden ploegh.

Mooy Haasje, schoon 't haar dunkt te vroegh,
Begint een deuntjen onder 't spinnen.

't Verwart geluit, en 't licht, verkracht
De stilte en krepelgaande Droomen.
De zon begint alree te koomen,
En wekt den slaaperigen Nacht.

De hoveling, die uyt de lippen,
Van Clorisje sijn leeven zoogh,
Schrikt dat de nacht hem zoo bedroogh,
En Cloris met den droom gaet glippen.

De sterke smit met de armen bloot
Is nyverigh en drok aan 't werken.
Hy hoort het gloeyent yser snerken
En 't borlend water in de goot.

Op Roosje: laat ons 't bedde ruimen,
De vlam van onze kaars is dood,
Beschaamt voor 't purper morgenrood,
De zon beschijnt ons op de pluimen.

Op, op mijn hartje: laat ons gaan,
En zien of onze hof kan roemen
Op zoo veel rooze- en lelybloemen
Als op uw blyde koontjes staan.

AAN DE GEDACHTEN

Gezwinde dochters van nooit maalens moede zinnen,
Gedachten, die u zelfs in duizend vormen giet,
Tuchthoudsters heusch in schyn, wanhebbelyk van binnen,
Waarom verlaat gy my ook in myn droomen niet?

Of is de slaap, de slaap, die 't alles kan beleezen,
Die 't al betoov'ren kan, in klem van uw geweld?
En moet ik u by nacht, en u by dag dan vreezen,
Die my by dag en nacht uw wilde wetten stelt?

Postloopsters zonder toom, onmogelyk om hooven,
Spoorbystere gezin, onzeker, ongewis;
My dwingt uw onbescheid om zeker te gelooven,
Dat waaken droomen, en dat droomen waaken is.

LUKAS ROTGANS (1654—1710)

BYSCHRIFT OP DEN TOREN VAN BREUKELEN

Vrouw *Pergens* yver tot Godts kerk
 Lei hier den eersten steen aan 't werk
 Gy die dit nieuw gebouw aanschouwt,
 Vergaap u niet aan steen of hout:

Maar treê met een godtvruchten zin,
 Vernieuwt van geest, ter tempel in;
 Leg daar uw oude zonden af,
 Zoo vindt gy 't leven by uw graf.

KLINKDICHT OP DEN NAAM VAN DEN HEERE JOANNES BRANT

Leeraar der Remonstrantsche gemeente t' Amsterdam

Een moedig zeeman ploegt gerust den Oceaen,
 Wanneer het daglicht schuilt, op 't branden van de baaken,
 Om zonder tegenspoedt ter haven in te raaken,
 't Gevaar te myden, en de bank en klip 't ontgaan.

De wereldt is een zee, waar in veel klippen staan,
 Gevaarlyk voor den mensch, zo hy niet op wil waaken;
 Maar *Brant*, dat helder licht, verbiedt ons die te naaken:
 Zyh hemelsch vuur wyst ons die hinderklippen aan.

Gy, die door ebbe en vloedt op deze zee moet zweeven,
 Schoon lang de nacht der zonde ons licht heeft wechgedreven,
 Bezwykt niet; maar houd moedt, en ziet uw baak in *Brant*;

Die zal u lichten op deze ongestuime baaren,
 En gy zult, door dien glans beschenen, veilig vaaren;
 Tot ge in de haven van uw zaligheid belandt.

♦♦

MICHEL DE SWAEN (1654—1707)

TOEMAET

BIJ GEDACHTEN OP DEN TYDT, GEPAST OP HET BEGINNENDE JAER

Ziele, die gewaerschouwt syt
 Om met 't nieuwe jaer te leeren,
 Hoe gy uwen weerden tydt
 Moet opwegen en waerdeeren,
 Wilt ge dese les verstaen?

Merkt den oogenblik van heden
 Voor den alderbesten aen,
 Die gy sult op aerd besteden.
 Waerom eenen stont verwacht,
 Die is buyten uwe macht?

TOEMAET

BIJ GEDACHTEN OP DE YDELHEYT DES WERELTS, GEPAST OP D'ONVER-
SADELYKHEYT DES HERTEN

Adam, dieren en gewassen
 Besigh naemen toe te passen,
 Sagh een vogel onder al
 Die geduerigh uyt het dal
 Boven alle vlugge dieren,
 In de wolcken wilde swieren;
 En, terwylen onder een
 D'Ander saken na benêen
 Om hun voetsel te gaen rapen,
 Sagh hy 't vliegend beesie gapen
 Met een open ademtocht
 Om te suygen reyne locht
 Tot verversschingh syner leden.
 Nimmer vindt hy het beneden,
 Aen den coelen waterstroom,
 Of op eenen dadelboom
 Of in beembden neer geseten,
 Om te drincken ofte t'eten.
 Dikwils socht hy 't soete dier
 Op den rooden Aglentier,
 Dikwils dacht hy het te vinden,
 Onder nieuw gebloeyde linden;
 Nu op eene lauwer-spruyt,
 Dan in 't weeligh mirte-cruyt:
 Nu by vers-ontloken lissen,
 Dan in 't midden van narcissen
 Nu by keersen root als bloet,
 Dan by peeren suyker-soet.
 Somtyts gingh hy 't dier najagen,
 Onder witte doren-hagen,
 Somtyts langs een groene laen,
 Somtyts midden door het graen,
 Nu op rype koren-hairen,
 Dan ontrent de haselaeren:
 Dogh hy socht al waer hy mocht,
 Altyt sagh hy 't in de locht;
 Of soo 't daelde naer beneden,
 't Was tot ruste syner leden;
 Maer van eten geen bewys,
 Schoon het was in 't Paradys.
 Adam stont 'er in verwondert
 Siende 't beest, soo afgesondert

Van al aerdsche spys en vocht,
 Leven by de reyne locht:
 Daerom seyde hy, al tieren;
 Wysste dier van alle dieren
 Dat voor drincken ende spys
 Suygt de locht van 't Paradys
 Mits gy syt soo reyn van leven,
 Hoor wat naem ik u wil geven;
 Dat men u, waer Phison vliet,
 Paradysens vogel hiet.
 Vader, wort togh niet ontsteken,
 Derft uw soon u tegenspreken,
 'k Weet een schepsel meer bequaem,
 Tot soo loffelyken naem;
 'k Weet een schepsel, welckers oogen
 Zee nogh aerd versaden moogen,
 Dat geduerigh naer de lucht
 Van 't waerachtigh Æden sucht.
 't Paradys voedt syn gedachten,
 't Paradys wekt syne clachten,
 't Paradys is 't eenigh wit,
 Waer het na versucht en bidt.
 Geef dat schepsel het vermaken
 Dat gy mocht op aerden smaken,
 Voor u, om den appel-beet
 Godt uyt uwen lusthof smeedt;
 Geef dat schepsel al de schatten
 Die de woeste zeen omvatten,
 Het versaekt die al gelyk
 Om de lucht van 't hemelryk.
 Vraegt gy welk dit is, o Vader?
 t' Is een spruyt van uwen ader,
 Schoon van lichaem, wys in ziel,
 Die in u, met u verviel.
 't Is een tastelyken waessem
 Uytgestort uyt Godes aessem,
 Tot het maeksel van een mensch.
 Dit 's het schepsel welckers wensch
 En begeerte noyt can rusten
 Dan in hemelsche wellusten.
 Noem het dan naer dit bewys,
 Vogel van het Paradys.

ANDREAS VAN DER SCHUUR (1656—1719)

LOFZANG IN DEN ADVENT

O Schepper, die het ligt
Des Hémels hebt gestigt,
Die 't ligt zijt onzer zielen:
Verlosser van het menschdom, let
Genadelijk op ons gebedt,
Die nédrig voor u knielen.

Wiens hooge wijsheit wist
Des vyands snoode list
Van 't menschdom af te weeren:
Die aengevoerd door liefdedrift,
De wérelde van het helsch vergift
Geneest, en kooft bekeeren.

Gy kooft dan zonder vlek
Uit 't Maegdelijk vertrék
Genadig ons ontmoedten:
Om 's werelds algemeene schuld
Eerlang met goddelijk geduld
Voor ons aen 't Kruis te boeten.

Zoo haest uw naem hier klinkt,
De magt uws woords doorblinkt,
En schittert haere straelen:
Buigt al wat in den Hémel leeft,
Wat d'aerd betreedt, al wat'er sweeft
In d'onderaerdsche dalen.

Die op den jongsten dag
Met luister en gezag
Als regter zult verschijnen:
Bescherm ons in dit ballingland
Met kragt van uwe regterhand,
Doe 's Vyands magt verdwijnen.

Aen hem zy eer en lof,
Die in het opperhof
Des Hémels word aenbéden:
Den Vader Zoone en heiligen Geest,
'T Drieen dat altijd is geweest,
En blijft in eeuwigeden.

Amen.

BLIJDE ROUWDIGT

AEN DE HOOGÉDELE MEVROUW AMELIA, G. v. S.
Den XXVII. van Wintermaend, daegs voor den Feestdag der Onnozele
Kinderen. M.DC.XCIX

Zoo haest my 't grof gebombam van de klokken
In d'ooeren klonk, al voor den dageraedt:
Zoo dagt ik, dat geluidt beduidt geen quaedt.
Is *Donaes* Roosje mooglijk afgeplokken?
Gelijk ik dagt, zoo was 't. Het lieve Wigt
Is door den Englen dienst uit ons gezigt
Omhoog getrokken.

Dat minzaem Kind, zoo blank, zoo schoon van wézen,
Was schoonder nog van binnen voor Gods oog:
Des 't reine zieltje na den Hémel vloog,
Daer 't veilig is, in 't koor der Uitgelézen.
Daer heeft de tédre wil, nog kuisch en net,
'T verstand nog onbevlekt, geen aerdsche smet,
Nog vuil te vreezen.

Onnozel Schaep, een van Gods Lievelingen,
 Ter regter tijdt verreisd na 't Vaderland!
 Ter regter tijdt brak Godt uws lévens band!
 Nu kent g'uw heil, veel béter dan wy 't zingen.
 Nu sweeft gy vroolijk boven zonne en maen:
 Nu gaet gy weiden langs de gulde baen
 Der hémelkringen.

Daer speelt gy zoet en lieflijk onder d'Englen,
 Met kroon en palmtak, voor den throon van 't Lam:
 In 't helderwit gekleedt, als uit den stam
 En 't rein geslagt, van die zig nimmer mengen
 Met zielesmet, van 't afgewasschen tal:
 Totdat zig 't lijfje weer voor eeuwig zal
 Met 't zieltje strenglen.

Mevrouw *Amelia*, ik had meedoogen
 Met uwen rouw: schoon hier geen rouw en past,
 Om 't sterflijk deel. 'T onsterflijk is ontlast,
 En zonder strijdt al vroeg 't gevaer ontvloogen.
 Nu lacht het Kindje, dus den ramp ontvlugt,
 Met al wie zijn geluk en heil bezugt,
 Uit 's Hémels boogen.

♦♦

JAN BAPTISTA WELLEKENS (1658—1726)

TER BRUILOFTE

van den Heere STEVEN BOGAERT en Jonkvrou CATHARINA IMMERSEEL
 Vereenigt binnen Leiden, den van Louwmaant, MDCCV

Hef op een' Bruilofttoon, ter eere van de Bruit;
 Nu maagdepalm en mirt haar tedre lokken sieren,
 De Minnegoodtjes om de Bruilofttafel swieren,
 En roemen trouwe min, met zang en snaargeluit.

De brave Bruidegom omhelst, door Godts besluit,
 Die Schone. Tooi de zaal met eeuwige Lauwrieren,
 Daar liefde en eendragt komt dit heilig Echtfeest vieren.
 ô Waarde Bant! ô Trou! ô Deugden, vast vertuit!

Wy staamlen in de keur van zo veel zaligheden!
 ô Harten wel gepaart! ô Zielen ryk van zeden!
 Juich Ryn en Amstel! juich: op dezen blyden dag:

't Is *Immers-eel* gevoegt, te huwen met genuchten.
 De frissche *Bogaert* pronkt eerlang mer edle vruchten.
 Daar daalt de Bruiloftsgodt. Wy luistren met ontzach.

JOANNES A CASTRO (midden 17e eeuw)

BETRACHTINGHE

O Godt! ick heb u lief op 't hoogst' van al mijn' crachten,
 Maer ick ben niet vol daen: ick wou wel hooger trachten:
 Om dat sy zijn te kleyn: on-eyndight dan mijn macht;
 Om u on-eyndelijck te minnen dagh en nacht.
 Ach waer het mogelijk dat ick u moght aen-schouwen,
 En my by 't Godd'lijck-sijn, in glori' moght ont-houwen,
 En hadde u vergramt; oft dat ick inde hel
 Van al de duyvels wirdt gepijnicht: even wel,
 Ick waer in u genaed: dat sou ick liever kiezen,
 Dan inden Hemel self, u liefde te verliesen.
 Al mijne glori is, met u in vrindschap zijn,
 Daer't sondigen alleen, my is een helsche pijn.
 ô Heer jont my genaed', dat ick u magh behaegen,
 En al wat my geschiet daer sal ick niet naer vraegen.
 Is't dat ick vrees voor't quaet, oft schroom voort helsche vier;
 Ten is niet om de pijn, van duyvelsche bestier,
 Maer wel om dat sy zijn u haeters, die daer wonen,
 Die u mil-daedigheydt met sonden wilden loonen.
 Soo ick den Hemel min; ten is niet om 't geniet,
 Van 't on-gemeten goedt, dat ons den Hemel biedt:
 Maer wel, om dat al die, daer rusten, zijn Godts vrinden,
 Versekert dat sy Godt noyt vyandt sullen vinden.
 Mijn Ziel, dat sy uw' wensch, betracht doch anders niet,
 Als dat gh'u sonder sond', in liefd' vol-herdigh siet.
 En soeckt maer Godt alleen, en tracht hem te behaegen.
 En soo ghy hem bekomt; en wilt naer meer niet vraegen:
 VVant soo ghy Godt beerft, u niet on-breken sal,
 Als ghy met hem geniet, de schat-kist vanden Al,
 Men moet dan red'lijck zijn, met Godt alleen te vreden:
 VVant soo ons giericheydt, socht d'aerd' en Hemel meden;
 Godt heeft den Hemel self en d'aerd' gemaect, en meer,
 Ghy hebt al dat ghy wenscht: als ghy mint uwen Heer.

DAVID VAN HOOGSTRATEN (1658—1724)

UITVAERT VAN DEN HEERE AELBRECHT SPYK, KUNSTRYK SCHILDER

Wat baet het, ryk begaeft met kunsten,
 Te deelen in Minerves gunsten?
 'T is alles vol verganklykheit,
 Wat aen de menschen is gegeven.
 En het bedriegelyke leven
 Verraed de hoop, die ons verleid.
 Natuur mag wat'er is bezielen;
 De doot komt wat'er is vernielen.

Daer leggen nu de schilderyen,
 Waer in zig yder kon verblyen,
 Wanneer de kunst, zoo vol van geest,
 De schrandere natuur kon volgen.
 Al raest het noodlot, zoo verbolgen,
 Dat woeden treft het lichaem meest.
 De ziel, die glory heeft verworven,
 Is met het lichaem niet gestorven.

Zoo blonk de schaduw van het leven
 Van *Spyk*, van d'aerde weggedreven,
 En weggesmolten in de lucht,
 En, in het opgaen zyner jaren,
 Gelyk een rook om hoog gevaren,
 En uit onze oogen weggevluht.
 Het leven is gelyk aen droomen,
 Die schielyk ons te voorschyn komen.

Zy zal haer zelve in beter leven
 Tot d'onverganklykheit begeven;
 Terwyl de nazaet zuchten zal,
 Dat zulk een bloem, vroeg afgesneden,
 En deerlyk in het zand getreden,
 Niet opluikt van dien zwaren val.
 Wat is de duurzaamheit der aerde?
 Een ydle schat van geene waerde.

♦♦

MATTHEUS GARGON (1661—1728)

HET GEBED VAN SALOMON

Geev my geen overvloed, en laat my niets ontbreken.
 Maar voed my, Heer! met 't brood van myn beschoren deel.
 De mensch houdt 't leven niet, by 't geen hy heeft te veel
 Maar by 't geen nodig is, om 't leven aan te kweken.

Ligt zoud ik zad van spijs deez' laster-tale spreken;
 Wat heb ik God van doen? myn God is buik en keel.
 Weer van my het gebrek, op dat ik niet en steel.
 Die nood door diefstal keert, blyvt van uw' gunst versteken.

Dies Heer, zo lang ik in het kommer-dal zal leven.
 Zo wilt my matelyk myns levens nooddruft geven.
 Gy weet wie dat ik ben, gy kent myn brosch gemoed.

De rykdom maakt den mensch verwaand, en opgeblazen.
 De schrale armoed kan de kloekste ziel verbazen.
 Genoeg, is op der aard, het wenschlykst aardsche goed.

♦♦

ELISABETH KOOLAART-HOOFMAN (1664—1736)

VEENBERGER BEEKZANG

Klaare beek, wier kronkel-stroomtjes
Schitteren met gouden zoomtjes,
Als het licht natuur doet leven;
Wat kan ons uw waterval,
In dit zielbetovrend dal,
Niet al lust en blijdschap geeven?

's Morgens, eer de zon de dropjes
Afdroogt van de rooze knopjes,
Lust ons, vrolijk, korf en mandjes,
Van 't gebloemt, dat langs uw boord
Ons op 't veldtapijt bekoort,
Op te vullen langs uw randjes.

Of in 't lommer neêr te duiken
Van nabuurige elzestruiken;
Blijden morgenzang te paaren,
Met de weergalooze keel
Van de schelle Philomeel,
Dat het schatert door de blaâren.

's Avonds, als uwe ijpe-dreeven
Langer schaduw van zich geeven,
Schaft ge ons aangenaame plassen,
Laauw van middag zonneshijn;
Daar we ons in uw kristalijn,
Loopend, lobb'rend, spelend wasschen.

Deze streek is vrij en veilig,
Boom en bron Diana heilig,
Zonder laagen, zonder smetten;
Daar geen Satijr, daar geen wigt,
Trots op zijn gevreesden schigt,
Dartle voeten in durft zetten.

Hier verslijt men, zonder zorgen,
En den avond, en den morgen,
Middernagt en middag-uuren;
Altoos lustig, altoos blij,
Altoos vreeze en kommer vrij.
Lang moet zulk een leven duuren!

OP DEN XXXVIII. VERJAARDAG VAN MYNEN ECHTGENOOT,

PIETER KOOLAART

Terwijl de guure vorst
Zijn kegellokken kemt,
En duin en dal bekorst,
En vlotte vloeden stremt;
En door de dunne lugt
Op noorde wicken snuift,
En 't laatste loof, ter vlugt,
Uit bloem en boomgaard stuift,

Daar wenschte ik dat de Mei,
Die 't sterflijk hart verblijdt,
Als ze aan de lenterlei
Verschijnt op haaren tijd,
Met roozen opgetooid;
Gekleed in leevend groen,
Met hijacint bestrooid,
Haar bloemkorf op wou doen.

Dan vond mijn ijver thans
Blij groen en bloozend rood,
Tot een geboortekrans,
Voor u mijn Echtgenoot.
Dan las ik uit haar tuin
Al 't geen het oog verheugt,
En knoopte 't om uw kruin,
Ten blijk van gulle vreugd.

Maar schoon het jaartij kwijnt,
Geen nood, mijn lief, mijn licht.
Daar mij de zon beschijnt
Van uw vernoegd gezigt,
Ontdooit mijn koude geest,
En schiet een letterspruit
Met bloemen, op uw feest,
In blijde zangen, uit.

Dit zij uw jaarfestoen;
 Dit uw geboortekroon.
 'k Beken 't is wintergroen,
 En derft het lenteschoon.
 Maar 't wintergroen houdt vast,
 Daar 't meigroen schiet te kort.
 Zo groent de harde mast,
 Als 't purpren roosje dort.

Zo duurzaam blijve uw trouw
 Aan mijne trouw verpand.
 Geen tegenspoed noch rouw
 Verbreeken deezen band.
 Mijn hart, u toegewijd,
 Blijft aan uw hart geknoopt;
 In weerwil van den tijd,
 Die 't al vernielt en sloopt.

Leef duurzaam, groei en sta,
 Standvaste winterstam,
 Ten schaduw voor uw Gâ,
 Door heete zomervlam
 Noch winterkouw bekneld:
 Tot namaals u Gods hand,
 Als u de doodbijnelt,
 In 't Paradijs herplant.

♦♦

HERMAN VAN DEN BURG (1682—1752)

Had ik krachten naar myn lust,
 Was ik nimmer moê gekust,
 'k Zou my aan uw schoon vergaapen,
 Altoos wakker, nimmer slaapen:

En ik zoude een Moordenaar,
 Klorimeen myn uytgelezen,
 Van u en my zelve wezen;
 Want de min steekt vol gevaar.

AAN FILLIS

Ach Fillis lief,
 Myn hartedief,
 Kom by my in dit Laantje,
 Ontvonk myn bloed,
 Voed myne gloed,
 By 't schynen van het Maantje.

Geen Mens kan hier,
 Ons jeugdig vier,
 Bepieden of besnappen.
 Hier vryd het al,
 In 't jeugdig dal,
 En niemant weet van klappen.

Hier woont de rust,
 Hier leeft de lust,
 Hier dartelen de Goden,
 En Kruid en Blad,
 Met dauw bespat,
 Omstryd, ons herwaards nooden.

Gy kunt met my,
 Hier zyde aan zy'
 Gezeten, bloempjes plukken;
 En, in het groen,
 De wellust voen,
 En hartje aan hartje drukken.

De Nachtegaal,
 Vryt in haar' taal,
 Hier 't gaaitje, op linde takken;
 Hier schuilt de Haas,
 Schuuw, voor 't geraas,
 Der Winden, en der Brakken.

En krygt gy vaak,
 Met zoet vermaak,
 Kunt gy in 't gras hier rusten,
 Daar 't Water stroomt,
 Want, die hier droomt,
 Droomt steeds van Minnelusten.

Kom lonkstertje;
 Kom pronkstertje;
 Kom by my dartel wichje,
 Zing jey een lied,
 Voor bos en vlied,
 Terwyl ik maak een Dichje.

Een windje koel,
 Zoo fris als zoel,
 Speelt hier op Zilvre baartjes,
 Dat zal uw hals,
 En Borsjes mals,
 Doorwrogt met bleekblauwe aärtjes,

Gy kunt hier gaan,
 Op Roozeblaân,
 Vol leevendige geuren;
 Uw blonde hoofd,
 Met bloem en ooft
 Optoojen, schoon van kleuren.

Verkoelen zagt,
 Kom Lief ik wagt,
 Rust hier op Matelieven;
 Kom herwaards aan,
 De Min zal staan
 Op schiltwagt, ik u grieven.

+

Stoor Amaril u aan geen logen,
 Zy overtuigt zich zelfs in 't end'.

Zy heeft op Onschuld geen vermogen,
 Ik ben haar woeden wel gewend.

+

Elk vergt in nood,
 Hulp van den Dood,
 Om hem t'ontlsaen van 't lastig leven:

Maar als zyn leyfschut Ziekte kooft,
 Zal elk vol angst, benart, beschroomt,
 Voor dien hy hulpe smeekte, beeven.

KWAAT UIT GOED

Vraagt gy myn Vriend, hoe 't komt dat alles u mislukt,
 En dat gy ongeacht in droefheit slyt uw' dagen,
 Daar gy vast word vervolgt door Legejoenen plaagen,
 Steeds eensgezind, hoe zeer ook overwicht u drukt?

Gy zegt, dat gy nooit vrucht van uwen akker plukt,
 En dat gy zyt ten spot van uwe ryke magen;
 Wier bitren schimp en smaad gy daaglyks moet verdraagen,
 Om dat u alle hulp en bystand is ontrukkt;

Uw' Vrouw laat nimmer af van uwe rust te stooren,
Uw' snoode Kinderen, in 's Hemels toorn gebooren,
Doen u al wat de ziel en 't hart versmelten kan.

Al wien uw' schreden volgt kan niet gelukkig wezen,
Die zich als gy gedraagt, heeft ydereen te vreezen;
En vraagt gy my waarom? gy zyt een Eerlyk man.

BILLYKE BEGEERTE

Schoon my de Hemel straft door duizende van plaagen,
Schoon my de Laster volgd waar ik my wende of keer,
En Ondeugd, hoe 'k my draag, gestadig meer en meer,
Door Loge als aangehitst, my tergt en komt belaagen;

Schoon myne schouderen bezwyken onder 't draagen,
En ik door zielsverdriet aan 't kweinen, gansch verteer,
Geen toevlugt hebbe in noot, en alle hulp ontbeer,
Voel ik in myn gemoed geen wreede wraakworm knaagen;

Schoon ik van elk beschimpt, versmaad wierd en veracht,
Gebrek my had gesteld in Armoeds wreede macht,
Noch zouw ik met gedult myn' plaagen tegen rennen.

Schoon al wat ik begin mislukt en tegengaat,
Nochtans begeer ik niets, hoe reddeloos van staat,
Dan 't allerhoogste goed op aard' myn God te kennen.

ONAANGENAAME WAARHEIT

'k Beken, *Amelia*, noch in de bloem der jeugd,
Dat gy in geestigheid veel' Maagden gaat te boven,
Ik uwe zedigheid naar waarde niet kan loven,
Daar gy een voorbeeld zyt van onbesmette deugd:

Gy haat eenzinnigheid, gemaatigt by de vreugd;
De laster is te zwak, om u uwe eer t'ontrooven,
Uw geestig blos, braveert de roos in Floraas hoven,
En uwe vriendlykheit, het droevigst hart verheugt.

Terwyl 't natuurlyk is, dat yder wenscht te trouwen,
Beklaag ik u, ô pronk en morgenstar der Vrouwen;
Uw' schoonheit doet vergeefs op 's Minnaars hart gewelt.

Deugd, schoonheit, noch verstand, kan nu geen' mans behaagen,
 Dies zult g'uw maagdebloem met u ten graave draagen,
 Want elk zoekt nu naar 't geen gy niet bezit, dat's gelt.

ARMEN RYKDOM

'k Heb gelt in overvloed; 't ontbreekt my aan geen' Vrouwen,
 Myn schat neemt daaglyks toe, 'k maak veeltids tien van een,
 Ik ben gezont en sterk, niets hapert aan myn' leên,
 En yder zouw met recht my voor gelukkig houwen.

'k Word nimmermeer geplaagt door ramp of naaberouwen,
 Niets stoord myn' zoete rust, elk waant my wel te vreên;
 My word eerbiedigheit getoont van groot en klein,
 En 'k woon in een Paleis, het schoonste der gebouwen.

Nochtans met al den schat, die my de Hemel geeft,
 Geloof ik dat geen mensch zoo ongelukkig leeft
 Op aarde, als ik, schoon ik myn' schyven zie vermeerden.

Indien gy weeten wilt myn vriend waar 't in bestaat;
 'k Bezit myn' middelen in 's Hemels toorn en haat;
 Want 'k heb het hart niet, van één stuiver te verteeren.

DE DRIFT BEGEERT, EN KIEST VERKEERT

'k Schyn niet naar Amaril die my bemint te trachten,
 En Fillis die my haat, is 't voedzel van myn' brand;
 'k Veracht die my waardeert, en die my van haar bant,
 Waardeere en bidde ik aan met zinnen en gedachten.

De schoonste treurd om my en smelt door Minneklagten,
 En zy die schoonheid derft, doch my heeft overmand,
 Boeit myne vrye Ziel' myn' Kracht Wil en Verstand,
 'k Veracht haar die my mint en min dien 'k moest verachten.

Ik waar misnoegt om 't Huis daar ik niet in moog' gaan,
 En schuuw de deur, die my vernoegd werd opgedaan;
 'k Verwaarloos 't geene ik hebb', zoek 't geene ik niet kan vinden:

Doch 'k ben het niet alleen, het is een 's Minnaars aart,
 Hy zoekt den Staart by 't Hoofd, en 't Hoofd weer by den Staart;
 En kiest zo spoorloos en onzeker als den blinden.

AAN DE NAAVORSCHERS
DER BOVENNATUURLYKE DINGEN

'k Weet van 't Beginzel niets, en zal van 't Eind' niets zien:
'k Weet niet hoe 't all' bestaat, noch waarom dat de dingen,
Hier vlugten van elkaâr, daar in elkander dringen;
'k Weet d'oorzaak niet van 't minst, dat 'k daaglyks zie geschiên.
Weet gy zo weinig Mensch, en poogt uw Brein te weeten
Wat Godt is? dat's de Zee uitdrinken, d'Aarde opeeten!

GEEN DAPPERHEID BESTING OOIT IN EEN' LANGE KLING'

Een opgespalkt gezicht', een grove stem, bruin vel,
Twee zwarte knevels, en een paar verwarde braauwen,
Een wyden bek, gewoon te vloeken en te graauwen,
Een vochtel op de zei, lang anderhallevē ell',
Behoeft men in den nootd, wanneer die dwingt te hoopen
Dat's Vyands Heir, linksom zal speelen en gaan loopen;
Maar, als men vechten moet, gelyk 't een Krygsman past,
Met eenen Vyand die met reden is te duchten,
Is al dat Snoetshaans tuig vergeefschen overlast,
Dat slechts wat kinderen of gekken kan doen vlugten;
Want hy, die wel verstond de maat van zyne kling,
'k Stel Schurken, Roffejaans, Bretteurs of Legerguiten,
Lichtmissen, Krotters, en Moelvechters, alle buiten,
Nooit om de lengte 't Staal op zyne zyde hing.

↔

PIETER LANGENDYK (1683—1735)

TEDER AFSCHIED

Hoe kan myn waarde helft, myn lief, dus van my scheidē!
Riep Filles, Mikons vrouw, met jammerlyk misbaar,
En sloeg haar handen in haar schoon en goudgeel hair;
Zy snikte, en riep nog eens, kunt gy my dus zien schreijen!

Hy poogt met zoete taal zyn waarde lief te vleiē,
En zegt, zyt tog getroost, 'k bid denk om geen gevaar,
Wy zullen in het kort weer weezen by malkaar,
't Geluk zal hoop ik my op myne reis geleiē.

Ach! sprak ze, zonder u heb ik noch vreugd noch lust!
An als het dan moet zyn, nog eens voor 't laast gekust,
Hoe klopt myn hart! het zal van droefheid overstroomē!

Daar op vaart Mikon met de schuit van Amsterdam
 Op Haarlem, waar van daan hy's avonds wederkwam.
 Dat was de groote reis, die hy hadt voorgenomen.

REMEDIE TEGEN DE DRONKENSCHAP

Een predikheer, gewoon de dronkenschap te laaken,
 Bestrafte deeze zonde omtrent twee uren lang.
 Het volk dagt dit geteem zal nooit ten einde raaken;
 Deeze droop de kerk uit, en die wachte na den zang,
 Daarna stond ieder op, voor 't eind der predikaatsje
 Hierop keert Dominé het uurglas nog eens om,
 En roept: blyft likkebroërs hoe zyt gy zot of dom?
 Neemt afscheid met fatzoen, dit is het laatste glaasje.

↔

JAKOB ZEEUS (1686—1718)

DE SPIN

De Spin, in Roozeblaën verscholen,
 In Hiacinten en Vioolen,
 Zwelt van vergif, terwyl zy weit
 Op dau, die zich als zilver spreit
 Langs perken, die bezet met bloemen
 De zorg van Bloemaert hoog doen roemen.
 Zoo trekt de nydt vervloekte stof
 Uit 's naestens welverdienden lof.
 De deugt staet bloot voor monsterdieren.
 De laster blixemt op laurieren.

↔

PIETER VLAMING (1686—1733)

Angeriaan,
 Een edele Napolitaan,
 Een minnedichter, nam zich 't leeven
 Om d'ongena
 Van Celia;
 Zyn min heeft hem dit graf gegeven.
 Ei, wandelaar, vertrek doch ras,
 Hier schvilt een vlam, geen asch.

↔

ARNOLD HOOGVLIET (1687—1763)

KLAGT DER GODVRUCHT,
OVER HET MISHANDELT HOOGLIET VAN SALOMON,

ERGERLYK UITGEBREIDT DOOR J. H.

Thans laat Godtvruchtigheid het hoofd
Met ongesnoerde tuiten hangen,
Daar zy, met natbadaude wangen,
Van droefheit byna afgeslooft,
Te zuchten zit by 't smeulend outer;
Terwyl het ziltigh tranennat
Druipt op haar schaal en wierookvat:
Zy zucht, of slaat weêr somtyts stouter,
Het oog ten hemel op, en klaagt
Dus 't leet dat ze in den boezem draagt:

Moet my, na lang en eindloos treuren,
Na zooveel schimp, en hoon, en smaat,
Van elk die deugt en godtvrucht haat;
In 't eind' dit hartzeer nogh gebeuren!
Moet ik, (ach! had ik geen gezicht!)
Myn heiligdommen zien ontluisteren!
't Gesteente en 't fijne gout verduisteren!
Moet ik, helaas! 't alkoestrend licht
Der Heilzon, en haar fynste stralen,
Met roet, met modder af zien malen!

O Zeden! ô bedurven tyt!
Vermetelheit (wie kan het weren?)
Gekranst met trotse paauweveêren
Durft, alle eerbiedigheid ten spyt,
Ontbloot van reden, zonder kennis
Van dichtkunst, houding, zwier en
maat;

Eer zy haar moedertaal verstaat,
De handen slaan (ô heiligschennis!)
Aan 't Godtlyk Dicht! (wien deert dit
niet?)

Aan Salomons Orakelliet!

Dat Godtlyk Dicht, vol hemelvonden,
Wordt deerlyk van zyn kracht berooft,
In luister en in glans verdooft,
En al zyn heerlykheit geschonden:
Dat dierbaar Kerkjuweel, helaas!

Wordt heilloos in het stof vertreden,
Van rymleryën; all' zyn leden
Ontleedt, door onbesuist geraas,
Door straattaal en gewraakte toonen,
Die d'eedle Bybeldichtkunst hoonen.

Zoo wroet een boszwijn onbesuist,
Ten wildernissen uitgestooten,
Den bloemhof om met muil en pooten,
Vernielt de geuren, en vergruist
De rozen en de kruideryën.

Een stinkend aas besmet de lucht:
Een vlieg, met onbezonnen vlucht,
Vergoort de heilzaamste artsenyën.
Zoo heeft Frans Baltes, dwaas van aart,
Ook 't Euangeliwoort verklaart.

Op zulke toonen ('t is geen wonder.)
Betrekt de heldre hemelzaal;
De groene velden worden vaal;
De lente haalt het hoofd weêr onder;
Het Godtgewyde wout wordt naar:
Ai, hoor het krassen en het huilen
Van onweêrvoglen, ravens, uilen;
Terwyl, op deze bybelsnaar,
De spreeuwen, met haar snaterbekken,
Een' dubblen wedergalm verwekken.

Wat durft de drift naar ydele eer,
Tot myn verdriet, zich onderwinden!
Een schryver kan een' drukker vinden:
Een drukker vindt zyn koopers weêr.
ô Dartle vryheit, niet te dwingen!
Stak Bake, op zulk een wangeluit,
't Gelauwert hoofd ten grafzerke uit,
Hy zou met my een' treurzang zingen,
En wreken dezen smaat en hoon
Met scherper taal, met straffer toon.

Maar hoe kan Schim in onze dagen
Zyn Dichtstof dus mishandelt zien,

Mars. Myn beuklaer, speer en degen
 Zyn uwen blixemsmid,
 Hunn' eigen maker, tegen.
 Me lief, wie oit verlegen zit,
 Wy zitten niet verlegen.

Venus. Ik gruw voor schelmsch verrassen.
 De min is achteloos.

Mars. Hier zyn nogh kortelassen.
 Gy weet, al toeve ik eene poos,
 Dat my myn wapens passen.

Ik tart met fiere zinnen
 Den kreupel en zyn rot.
 Dit zwaert kan 't al verwinnen.
 Het schaert op bekkeneel noch strot,
 Pronkparel der godinnen.

Venus. Och! wierden Lemnos oven
 En reuzen flux van daer
 In 's werelts nacht verschoven!
 De blixemmokers zyn zoo zwaer,
 Gy zoudt het niet geloven.

Mars. Als ik met harnasplaten
 Deze yzre borst bekleê;
 Laet komen die ons haten.
 Maer tegen Venus lieflijk wee
 Magh stael noch yzer baten.

Venus. Drael, Febus. pas te dralen,
 Of zwyg, by Stix.

Mars. 't Is nacht.
 De minvlambouwen stralen:
 Het dons is warm, myn knaep houdt wacht.
 Hier kent de vreugt geen palen.

Venus. Vindt ons het hof der goden,
 Naer welk een donkre hut
 Dan best met schaemt gevloten?

Mars. 'k Moet lachen dat myn lever schud.
 Zyn hier meer goôn van noden?

Koom, mont aen mont. hoe paren
 Een roode vederbos
 En frissche rozeblaêren!

Venus. Stil, Mavors. och myn riem gaet los.
Mars. Ik zal hem wel bewaren.

O reex van minnesporen,
 O tovergordel, wie
 Heeft u toch ingezworen
 De hantvest dezer krachten, die
 Door hart en nieren boren?

Dat blyde tempelreien,
 Met heiligh kerkgebaer,
 Lofzangen en schalmeien,
 U tot op Pasos minautaer
 Al juichende geleien.

Venus. Dat benden met kornetten
 En heesch klaroengetoet,
 Krygstromlen en trompetten,
 Met dezen dolk en storremhoet
 Het naer Krestone zetten.

Mars. Wie zou dan veiligh slapen?

Venus. Waer bleef dan d'Aertssoldaet,
 In blinkend stael geschapen?

Mars. De schoonheit tracht naer pronksieraet.

Venus. De krygsdeugt naer het wapen.

Mars. Ai zie de koets eens groenen
 Van mirt.

Venus. En jeugdigh gras.

Mars. Natuur vlecht zelf festoenen.

Dus zou ze, onttrokt ge u haer, wel rasch
 Uw gramme godtheit zoenen.

Rust, aertryk, rust in vrede:

Ik gunne u ditmael rust.

Venus. Dat heil blyv' hier ter stede:

Ik vrees.

Mars. Welaen, al weêr gekust;

Uw duiven kussen mede.

Minqueekster, myn verlangen.

Venus. Aldwingende Oorlogsgodt.

Och och! wat komt me prangen?

Op, Mavors, help: wat droever lot?
 Helaes, wy zyn gevangen.

Een net bewoelt myn leden:

Mars. Met diamante draên,
Dat zou ik wel beëden.

Venus. Ai, goôn, laet los: noch lacht. wy gaen.

Mars. Vulkaen, hoe kunt gy smeden!

DE MAEN BY ENDYMION

De zuster van de zon
Liet op Endymion
Haer minnende oogen dalen.
't Was nacht toen zy hem zag;
Maer heur gezicht schoot stralen
Trots Febus over dagh.

Men hoorde mensch noch dier,
Geloei van koe noch stier.
Gerucht in velt noch kolken.
Het weer was zonder wint,
De hemel zonder wolken,
Diane mingezint.

De Herder, onbewust
Van alles, sliep gerust
In Latmus wilde bosschen.
Zy hielt haer zilvre kar
En ahgelwitte rossen
Recht op hem aen van ver.

Haer eeuwigbleek gelaet
Wert roozigh inkarnaet
In 't nadrend nederryden.
Diones dwerg schoot straf;
Latones telg most lyden;
Zy steeg ten wagen af.

De bloemen aen den top
Des heuvels loken op.
De tyt scheen te verjongen.
De nachtegael hief aen.
Het wout kreeg duizent tongen,
't Geboomt veel groener blaên.

Terwyl quam Febe by
Den Slaper, dien ze bly
Toelichtte met haer glanssen.
't Gaet wel, zei zy, my leit
Aen lucht noch starretranssen:
Hier slaept myn zaligheid.

Nu scheen 't eens of 't haer speet,
Dat Jupiter dus wreet
Endymion dorst boeien
Met vaek; dan was 't weêr: neen,
Laet hier vry mankop groeien,
Het slapen sterkt de leên.

Dat ik naer myn geval
Nu eens een zoentje stal,
Wat was 'er aen bedreven?
Maer zoo hy wakker wort!
'k Zal 't dubbel wedergeven:
Wie doet hem dan te kort?

Zy nam hem in haer' arm.
De middernacht was warm,
En queekte lusje op lusje.
De koude Maen wert heet.
De Herder kreeg een kusje,
Hy klaegde van geen leet.

Daer hadt gy 't Saterdom
Zien nadren van rontom
Uit ruigt en wildernissen.
't Geil vier brandde onbegrenst.
't Is lichtelyk te gissen
Wat dit gebroetsel wenscht.

Zy schoven 't dicht gewas	De zoete minnares
Wat open: elk mikt rasch	En wakkre jagtgodes
En scharp . loopt, geitevoeten:	Verloor zich met verblyen
De blakende godin	In minsliefkozery.
Zal hier haer' lust wel boeten,	Laet maegden ook eens vryen.
Zy heeft in u geen' zin.	De vryery is vry.

In 't ende most ze heen.
 Zy liet haer lief alleen,
 En voer, doch traeg, van d'aerde.
 Ik weet geen minnaers ziel
 Die blydelyker paerde
 Daer 't scheiden harder viel.

HERDENKING

De westewint blies zacht; de zwoele zomer bukte
 Met zyn gebloost gelaet de blyde werelt toe;
 Het wout was lang verlost van 's gryzen winters roê;
 Toen ik met Rozemont de teëre kruitjes drukte:
 Niet met den voet alleen, aen wien dit slechts gelukte,
 't Gebloemt spreidde ons een bedt. och, myn gedachten, hoe!
 Och, hoe was in dien nacht myn brandigh hart te moê!
 Dat sprong van blyschap op terwyl zy nederhukte.
 Wy kenden haet noch nyt noch spyt noch wrevelheit:
 Saturnus eeu quam weêr; doch met dit onderscheit,
 Dat in den gulden tyt de Min geen minnaers plaegde
 Met toorts en boog en schicht; en dat, naer myn onthoudt,
 D'oranje Auroor in 't ooft voor ons veel vroeger daegde
 Dan ze outtyts was gewent in d'eeu van klinkkaer gout.

ZOMERSCHE AVONT

De moede zonnewagen
 Staet vrachtloos. d'avontzon
 Zinkt in de westerpekelbron.
 Aldus ontglippen ons de wentelende dagen.
 De star der Mingodin
 Ziet d'eerste op 't aerdtryk neder.
 Mineias dochters vliegen weder:
 Ook spant de stille Nacht zyn zwarte paerden in.
 Wy zien de schemeringen
 Verdikken, daer we staen.
 Alrede heft de gulde maen
 Haer horens op, en rukt ter baene in haerer kringen.

Hoe rust het hangend loof
 Der luisterende boomen!
 Geen wint beroert de vlakke stroomen.
 Het slaeperige velt wort blind en stom en doof.
 Thans telt de herder blyer
 't Gestalde vee, half vet.
 De melkmeit schikt haer hooftdoek net,
 En wacht met ongedult de komst van haeren vryer.
 De stadt, het woelen moê,
 Sluit, angstigh voor gevaeren
 Die in 't bedrieglyk duister waeren,
 Haer logge poorten, en elk huis zyn deuren toe.
 Voort biên de heusche bedden
 Den matten werkliên rust.
 De halve werelt voelt met lust.
 Zich uit den dichten drom der daegsche zorgen redden.
 Waer Amaryl nu myn,
 Wy zouden onder 't schuilen
 Voorwaer geen drooge kusjes ruilen;
 Maer och! zal my 't geluk wel oit zoo gunstigh zyn?

AKKERLEVEN

Aen den Heere Mr. Kornelis's Gravezande, Rechtsgeleerden

<p> Hoe genoeglyk rolt het leven Des gerusten Lantmans heen', Die zyn zaligh lot, hoe klein, Om geen koningskroon zou geven! Laege rust braveert den lof Van het hoogste koningshof. Als een boer zyn hygende ossen 't Glimpend kouter door de klont Van zyn' effelyken gront, In de luwt der hooge bosschen, Voort ziet trekken, of zyn graen 't Vet der klai met gout belaên; Of zyn gladde mellekkoeien, Even lustigh, even bly Onder 't grazen, van ter zy, In een bogtigh dal hoort loeien; Toon my dan, o arme stadt, Zulk een' wellust, zulk een' schat. Welige akkers, groene boomen, Malsche weiden, dartel vee, Nieuwe boter, zoete meê, </p>	<p> Klaere bronnen, koele stroomen, Frissche luchten: overvloet Maekt het buitenleven zoet. Laet een' koopman koopmanswaeren, Huis en hof en kas en gout Waegen op het schuimend zout Daer de witte zeilen vaeren, Vaeren, maer met groot gevaer, Veemans rykdom blyft vandaer. Laet de drokke pleitzael woelen, Menigh vreezen dat de schael Van de vierschaer ryze of dael' Voor de strenge rechterstoelen; Veeman houdt zich by zyn vee, En daer blyft zyn zorregh mê. Zaeien, planten en verzetten Geeft hem werk. hy vist en jaegt. Dikwyls valt hem eer het daegt Vliengt wilt in looze netten: Dikwyls voert hy met zyn raên Grazigh zuivel stêwaert aen. </p>
---	---

Appels enten, peereplukken,
 Maeien, hooien, schuur en tas
 Stapelen vol veltgewas,
 Schaepescheeren, uiers drukken;
 Zeven kinders en een wyf
 Zyn zyn daeglyx tytverdryf.
 Vork en riek en schup en spade
 Zetten zyne lusten pal,
 't Zy de welgemeste stal,
 't Zy de boomgaert hem verzaede,
 't Zy de kruitben niet te loom
 Op zyn laege tafel koom'.
 Als de lente 't lant beschildert,
 Als de zomer zweet en gloeit
 Ploegt en spit hy onvermoeit.
 Als de winter 't wout verwildert
 Houdt hy den berookten haert
 Met zyn vrienden, ront van aert.
 't Herfstsizoen, vooral te danken,
 Snyt hem druiven, perst hem most,
 Most die slechts wat moeite kost:

Hemelwaerde wyngertranken
 Vullen dan met wyn zyn ton;
 Onlangs schutten ze ook de zon:
 Want des zomers, na veel zwieren,
 Neemt hy, om zich goet te doen
 Onder 't loof een slaepje in 't groen
 Daer de vogels tierelieren,
 Daer een levendige vliet
 Van de steile rotsen schiet.
 Els, zyn liefste door het trouwen,
 Wiegt met zang hem daer hy slaept
 Schoon ze vry al wyder gaept
 Dan de hoofsche staetjongkvrouwen;
 En hy kust 'er Elsje voor.
 Dus brengt Melker 't leven door.
 Zeg my nu, o 's *Gravezande*
 Die behalve meer ook weet
 Hoe een boer zyn' tyt besteet;
 Toon me, o Rechtlicht in den lande,
 (Zoo zy u myn zang gewydt)
 Wie zyn leven zachter slyt.

VROLYK LEVEN

Waer is myn citer toe bereit?
 Wat klanken wil ze geven?
 Wat zing ik, daer een ander schreit:
 De vrolyke blygeestigheid
 Is 't leven van het leven.

Wat laet zich 't volk door ydlen schrik
 En mymerende zorgen
 Beknellen? vrienden, doet als ik;
 Gebruikt toch 's levens oogenblik
 Zoo lang de doot wil borgen.

Al schokte zelf de hemelspil
 Uit haer metaele pannen,
 Weest gy te vreên, gerust en stil:
 Een die gelukkig leven wil
 Moet hoop en vrees verbannen.

Zoudt gy gestaêg bekommert zyn?
 Zou druk uw vreugt besnoeien?
 Neen, neen. verdryft die boezempyn.
 Gy woont zoo ver niet van den Ryn
 Daer muskadellen groeien.

Hoeft gy geen kleëren nochte kost
 Van goede liên te prachen;
 Wat scheelt 't u hoe de werelt host?
 Daer Heraklyt om schreien most
 Most Demokryt om lachen.

Maer, zegt gy: och! het weer wort
 Ons dreigt een felle donder. [zwaer.
 Geen noodt. ai beit een luttel maer.
 De nevel scheurt: de lucht wort klaer:
 Het onweer is al onder.

Dan, 't licht is ook aen 't ondergaen.
 De nacht zal u benarren.
 My niet, nu komt de blanke maen
 Met haer vergulde horens aen
 En hondertduizent starren.

OP DE DOOT VAN MYN DOCHTERTJE

Jakoba tradt met tegenzin
 Ter snode werelt in;
 En heeft zich aen het endt geschreit,
 In haere onnozelheit.
 Zy was hier naeu verscheenen,
 Of ging, wel graeg, weêr heenen.
 De moeder kuste 't lieve wicht
 Voor 't levenloos gezigt,
 En riep het zieltje nogh te rug:

Maer dat, te snel en vlug,
 Was nu al opgevaren
 By Godts verheugde schaeren.
 Daer lacht en speelt het nu zoo schoon,
 Rontom den hoogsten troon;
 En spreit de wickjes luchtigh uit,
 Door wee noch smart gestuit.
 O bloem van dertien dagen,
 Uw heil verbiedt ons 't klagen.

♦♦

JOAN NANNING (1689—1761)

HEILIGE OPWEKKING

OP DEN FEESTDAG VAN DE HH. APOSTELEN PETRUS EN PAULUS

Wie moet geen heil'ge blydschap tonen,
 Terwyl het grote feest verjaard
 Der twee, die door het kruis en zwaard
 Verworven hunne martelkronen?
 Der twee Apostels, die uitblonken
 In arbeid, yver en gezag,
 Wier onvermoeidheid dag aan dag
 Het kruisgeloof heeft uitgeklonken.
 O Petrus! gy hebt kloek gestreden,
 En uw verlochening vergoed,
 Als gy voor 's Meesters naam uw bloed
 Verstort hebt, en het kruis geleden.
 En gy, ô Paulus, die veel volken
 Na Jezus Schaapskooi hebt geleid,

En hen met 't ware ligt bespreid,
 Als een van Gods getrouwste Tolken.
 Gy hebt uw misdaad van het plagen
 En drukken van het kruisgezin
 Geboet door 't grote zielgewin,
 Dat gy alöm hebt weggedragen.
 Wil, ô myn ziel, dit spoor betreden,
 En boeten 't quaad, van u begaan,
 En alle smaad, Gode aangedaan,
 Door vasten, waken en gebeden:
 Wil 't vleesch met zyne lusten doden:
 Dat de oude mensch steeds zy gekruist:
 Dan zal, als gy van hier verhuist,
 De kroon u worden aangeboden.

♦♦

SYBRAND FEITEMA (1694—1785)

TER GEDAGTENIS VAN DEN EERWAARDIGEN JAN TEN CATE,

In Amsteldam overleeden den 27. van Wyn-Maand, en tot Slooterdyk begraven
den 1. van Slagt-Maand 1678

ô Dood! geneegen om te breeken
Deez' aardsche wooning van de ziel,
Die u voor 's leevens doorgang hiel
Wekt gy op om aldus te spreken.
Ten Cate door u is gestorven,
Die in Gods Leere dapper streê,
Maar nu verkreegen heeft de vreê,
En zyne zaaligheid verworven.
Van Godes Geest wierd hy gedreeven
Tot Heiligheid, de regte grond
Daar zyn Geloove en Hoop op stond,
Om eeuwig na de Dood te leeven.
Als Simeon, met groot verlangen,
Trad hy zyn Heiland te gemoet,
Op dat hy ook 't Beloofde Goed
Door Gods Genaade mogt ontfangen.
Aldus heeft hy zyn loop volloopen,
Zyn Ligchaam rust tot Slooterdyk,
Dog voor zyn ziel onsterffelyk
Houd God den hoogsten Heemel oopen.
Daar zal hy wonen, en verkeeren
Op Zions Berg, vol Heiligheid,
Daar hem een wooning is bereid,
In 't Eeuwig vreugden Huis zyns Heeren.
Wy, die 't roemwaardig Lyk geleiden,
En aan hem deden d'Uitvaards Eer,
Die ons door Leeven en door Leer
Beweest, hoe men van hier moet scheiden;

Laat ons uit zyn vermaaning leeren
Beleven, 't geen hy heeft beleefd,
Zoo lang als God ons 't leeven geeft;
Wy kunnen hem niet meer vereeren,
Nog toonen, hoe wy hem beminden,
Wiens afscheid ons nu valt zeer swaar
Dog hoopen ons verlies hier naar
In volle vreugd by God te vinden:
Dus stelt men best de droefheid maate.
Dat dan na Godes wille blyk,
Hoe wy nu treuren Christelyk,
Om onze waarden vriend, ten Cate;
Op dat hy blyve in de gedagten
Van die hem dikwils heeft gehoord
Verkonden Godes Heilzaam Woord.
Zoo zal elk een zyn pligt betragten,
En voor zig zelfs de vrugten trekken,
Die hier met traanen zyn gezaaid,
Maar vroolyk werden afgemaaid,
Als God haar met hem op zal wekken.
Help ons, ô Heere Jesus! verder,
Als gy ten Oordeel koomen zult;
Vergeef genaadig onze schuld,
Breng ons uw Schaapen by haar Herder,
Verr' van de Bokken afgescheiden;
Wys ons aan uwe Regter Hand,
Tot Zions Berg, 't Beloofde Land,
Dat wy daar eeuwig t'zaamen weiden.

♦♦

PIETER BODDAERT (1694—1760)

VERZUCHTING

'k Heb lang genoeg geleefd, indien 't u mogt behagen,
Vrymagtig Heer, die eerst myn ziel in 't lichaam zond,
Den engen band, die hen zo lang te samen bond,
Te ontbinden, en een end te maken van myn dagen.

Maar zo gy rekenschap van myn bedryf zoud vragen,
 Sloot angst en schaamte my gewis den bangen mond,
 Bewust, dat ik den tyd, dien gy my hebt gegond,
 In myne jeugd heb aan de waereld opgedragen.

'k Heb naderhand ('t is waar) myn mannelyken tyd
 (Gestuit door uw gená) wel aan uw' dienst gewyd,
 En 't heil omhelsd, aan 't kruis door uwen Zoon verworven;

Maar noch kleeft my, helaas! de zonde aan, tot myn smert.
 Och, Heer, wees gy myn Borg! verlos myn zuchtend hert!
 Hy leefde lang genoeg, die zalig is gestorven.

ZARA MARIA VAN ZON (gest. 1755)

BESTENDIGHEID VAN 'T ONBESTENDIGE

Wat eertyds is gebeurd dat zienwe ook thans geschieden,
 Eén zaak, op één tooneel, alleen door andre lieden.
 Al 't geen de zon beschynt, al 't geen ons oog beschout,
 Leert ons de wyste Vorst, is geenzins nieuw, maar oud:
 Ofschoon de onweetendheid, als vreemd iets uit mag schreeuwen,
 Dat zelfde is reeds geweest voor ons, in vroegere eeuwen.

Hoe dwaalt hy, die op de aarde een vast geluk verbeidt,
 Daar niets bestendig is dan de onbestendigheid!

ROUKLAGT,

OVER DEN DOOD VAN HAARE VORSTELYKE HOOGHEID, CHARLOTTE AMELIA,

Geboorene Hertoginne van Tremouille, Douariere van Oldenburg, enz. enz. enz.

Overleeden te Utrecht den XX^{sten} van Loumaand MDCCXXXII

Indien uit Vorstlyk bloed te weezen voortgesprooten;
 Indien, met gaaven van 't gemoed,
 Te schatten boven 't Vorstlyk bloed,
 Versierd, eene eer te zyn van zyne tydgenooten;
 Indien in diepe needrigheid,
 Een deugd die haaren glans door alle deugden spreidt,
 In Godsdienstoeffening ten voorbeelde elk te strekken;
 Indien ten troost te zyn van Jesus arm gezin,
 Een kind van Adam, kon der sterflykheid onttrekken,
 Wy treurden heden niet om uwen dood, Vorstin.

Ach! thans hoe hoog bejaard, is ze ons te vroeg onttoogen.
 De mensch is ydelheid. Helaas!
 Hoe sterft de wyze met den dwaas?
 En wat is tachtig jaar, wanneerze zyn vervloogen?
 Zo stort een Ceder eindlyk neêr,
 Die eeuwen stond ten doel aan 't woeste en buldrend weêr;
 Wiens kruin, met sneeu gekroond, een jeugdig groen vertoonde,
 Hy valt, door eenen storm geslingerd uit den grond;
 Terwyl het pluimgediert, dat in zyn takken woonde,
 Blyft zwerven om de plaats daar hy te vooren stond.

Gebedenhuizen, die haar yver nooit zaagt minderen,
 Ge ziet haar Hoogheid nimmer weêr
 Zich nederbuigen voor den Heer.
 Ge ziet haar nimmer weêr, gezelschap van Gods kinderen;
 Hoe teder was ze aan u verknogt;
 Ook toen haar liefdebede uw voorgebed verzocht,
 En haare ziel, voor 't laatst, zich met uw zuchten paarde.
 O dood! ô eindloos lot van hemel vreugde of smert!
 O alverganklykheid der dingen van deeze aarde!
 O God, die eeuwig leeft, maakt indruk op ons hert!

♦♦

BALTHAZAR HUYDECOPER (1695—1778)

OP HET HUWELIJK

VAN DEN HEER ADRIAEN MATEN, EN JONGKVROUWE
 MARIA VAN VOLLENHOVEN

in den echt vereenigd den 6den May, 1721

Gelukkigen, wier haren
 De moeder van de min,
 In 't bloeien hunner jaaren,
 Bekranst met mijrteblaâren,
 En toelonkt, bly van zin!

Zy voeden hun gedachten
 Met geenen rook of wind.
 Zy ieveren, zy trachten
 By dagen en by nachten
 Naar 't geen hun hart bemint.

Geen staatzucht, die de zinnen
 Verbystert en verwacht,
 Ontrust hun ziel van binnen.
 Die trouw en teêr beminnen
 Zijn nederig van hart.

Geen rijkdom, geen vermogen,
 Gebouwd op ydlen waan,
 Verblindt hun vrolyke oogen,
 Die, door geen' schijn bedroogen,
 Naar 't rechte doelwit gaan.

De schoone Venus, teder
 Van harte en van gelaat,
 Slaat blyde, en steeds gereeder,
 Haare oogen op hen neder
 En zegent hunnen staat.

Zy overgiet hun kusjes
 Met honig van Hymet,
 Die, zachjes en gerusjes,
 Hun lachjes en hun lusjes
 Geen paalen zien gezet.

Hun lipjes, malsch van boordjes,
 Vol vriendschap en gestreel,
 Verschaffen zoete woordjes,
 Aaneen gehecht met koordjes
 Van zyde en van fluweel.

Hun hartjes, wel te vreden,
 Gaan baaden in een' vloed
 Van duizend zoetigheden,
 Naarspoorende de zeden
 Van een oprecht gemoed.

Hun mondje, rijk van lachjes,
 Beloofd hun, elk om strijd,
 Een reeks van blyde nachjes,
 En dagen zonder klagjes,
 En eenen gouden tijd.

De fabeldichters zingen
 Van koning Noitgenoeg;
 Hoe allerlei dingen
 De kracht van goud ontvingen,
 Daar hy zijn hand aan sloeg.

Maar zy, die weêrzijs blaaken
 In eenen kuischen gloed,
 Vereeren alle zaaken,
 Daar zy op zien of raaken,
 Een' smaak van 't eêlste zoet.

De bruijom volgt de baakjes
 Van 't oog der jonge bruid,
 En vindt op haare kaakjes
 Zijn liefste zielsvermaakjes,
 Een' langgewenschten buit.

Zijn vryheid, op de klipjes
 Gestrand van haaren mond,
 Eert de ambrozynen tipjes
 Van haare lieve lipjes,
 Daar zy haar einde vindt.

Daar zy begon te leeuen,
 Waar' ruim zo wel gezeid:
 Wijl hy, door min gedreeuen,
 Haar vry den toom mag geeuen;
 Daarze onbedwongen weidt.

Sluit in een' hof vol bloemen
 Een honigzieke by:
 Zult gy haar vryheid roemen,
 Of haar gevangen noemen,
 In zo veel lekkerny?

Zy bromt met dunne vlerken
 Van bloem op bloem: haar lust
 Vindt hier noch paal noch perken.
 In zulk een' dienst te werken,
 Is haar vermaak en rust.

De vryheid van heer Maten
 Zingt zulk een ' kerker lof;
 Wil alles graag verlaaten
 Om 't zoet der honigraaten
 Van zulk een' Vollen hof.

Zijn min zweeft, als die bye,
 Van de eene op de andre bloem.
 Wat staat, wat heerschappye,
 Streeft zulk een slaavernye
 Voorby in vreugde of roem?

Mijn zangnimf, op 't herdenken
 Van 't wederzijsche zoet,
 Schijnt my van ver te wenken;
 Bevreesd haar hart te krenken,
 Te zengen aan dien gloed.

Ze ontvlucht my, zy keert weder.
 ô Bruidegom en bruid!
 Zo leg ik myne veder
 Op haar bevelen neder:
 Doch wensch u tot besluit:

Het bijtje veel genugten;
 Den hof een' overvloed
 Van bloemen en van vruchten,
 Die wind noch storm doe zuchten,
 Noch zon, te heet van gloed.

BOVEN DEN INGANG DER BANK VAN LEENING, TE AMSTERDAM

Hebt gy noch geld, noch goed? gaa deeze deur voorby.
 Of hebt gy 't laatste, en mist gy 't eerste? kom by my.
 Geef pand, ik geef u geld. Waarom zoude ik u borgen?
 Of is 't u niet genoeg dat gy van 't myne teert?
 Maar eischtge uw goed te rug, dan dientge in tijds te zorgen,
 Dat my mijn hoofdsom, met de renten, wederkeert:
 Zo help ik u en my; en toon, aan de onderzoekers
 Van mijn geheimen, 't graf des eervergeeten woekers.

♦♦

DIRK SMITS (1702—1752)

UITVAERT VAN MYN ZOONTJE

Kornelisje zag 't leven,
 Door pyn en ongeneugt,
 Zyn pasöntloken jeugdt
 Hier, reis op reis, weêrstreven,
 En dacht, in zyn verdriet:
 „Zulk leven lust my niet.

Zyn zieltje, moê van 't zuchten,
 Nu vlot in 't lyfsgevaer,
 Nam zyne kans des waer,
 Om 't pynlyk vleesch te ontvluchten,
 En vloog, met blyden zinn',
 Het smertloos leven in.

De Berg bergt, vol meêdoogen,
 Het lichaemtje uit den nood',
 In zynen zachten schoot',
 Tot Godt het, in den hoogen,
 Op 't aertsbazuingeschal,
 Aen 't zieltje paren zal.

AEN DEN WESTEWINDT

Levenwekker, Westewindt,
 Lentelazer, die gezwindt
 Door de frissche telgjes spartelt,
 Huppelt, tuimelt, danst en dartelt;
 Als gy luchtig zwiert en zweeft,
 Daer myn vreugdt Lykoria leeft,

En haer eerste minnezuchtjes
 Offert aen uw zwoele luchtjes;
 't Zy ge door haer lokjes speelt,
 Of de roode roosjes streelt,
 Op haer lelywitte kaken;
 't Zy ge uw koelheit zelfs voelt blaken,

Door het vlammenstokend licht
 Van haer tooverend gezicht;
 't Zy ze u strookt met lonkje op lonkje;
 Blaes dan 't kleene minnevonkje,
 Dat ze in haren boezem voedt,
 Tot een' reinen minnegloedt,

Die haer koelheit eeuwig were,
 En in felle vlam verkeere!
 Die haer borst zoo stove en raek',
 Dat zy gloeije, brande en blaek'!
 Duik dan stil in groente en lover;
 Laet vry 't blusschen voor my over.

LAETSTE DICHTSNAK

Kleene Jakob! jeugdig Knaepje,
 Nuchter Bloempje, Lentespruit,
 Ryst ge uit uw verkwikkend slaepje,
 Kom ryst dan uw wiegje ook uit.
 'k Zie u lachen, 'k zie u blozen,
 Als het puik der uchtend rozen,
 Als het helder morgenlicht
 Blinkt uw vriendelyk gezicht.

Zie eens hoe de golfjes danssen,
 Door den zwoelen windt gestreelt,
 Zie hoe 't goud der zonneglanssen
 Door het zilvren stroomnat speelt;
 Ei zie ginds dien Bruinvis dartelen,
 Springen, duikelen en spartelen.
 Koom, o vrolyk visje, koom,
 Spring voor Jakobje uit den stroom.

Laet ons uitgaen, aertig guitje.
 De allerschoonste lentedag,
 't Vroeg gebloemte, 't jeugdig kruidje
 Nood u uit met lach op lach.
 'k Zal u dragen en spanseren
 Daer de skeepjes snel laveren,
 Daer 't gevogelt tiereliert,
 't Vee in 't klavergrasje tiert.

Zie de witte meeuwjes vliegen,
 Wemelen met snellen spoed',
 Zie de vlotte skeepjes wiegen,
 Luchtig dobbren op den vloedt.
 Zie hen wenden, zie hen draeijen,
 Zie hun kleurde vlaggen waeijen.
 Vlugges skeepje wend en keer,
 Zeil voor Koojsje ginds en weêr.

TROOST AEN MYNE NICHTE AGATHA BRAKEL,

Echtgenoot van mynen neef Pieter vander Wallen, den Jongen,
 over het afsterven van hare dochtertjes, Elizabeth en Kornelia.

Zucht, zucht niet, *Agatha*,
 Ai wil uw tranen droogen;
 Zie met geen weenende oogen,
 Uw lieve Wichtjes na.
 Wat smaelt gy op den doodt;
 Waer toe al 't droevig kermen;
 Zy vliegen uit uwe armen,
 De Godheit in den schoot.
 Ontwyken ze uw gezicht;
 Zy worden met gezangen,
 Van de Engelen ontfangen,
 In 't ongenaekbaer licht.
 Schoon gy ze trouw en teêr,

Gehoedt hebt met behagen,
 En liefde toegedragen,
 De hemel schenkt ze meer.
 Hier zaegt gy hen in pyn,
 En zwakheit licht bederfelyk,
 Daer zullen zy onsterfelyk,
 Twee Cherubytjes zyn.
 Uw *Lysje*, die haer stem,
 Zoo lief aen de uwe paerdde,
 Zingt thans, ontlast van de aerde,
 In 't nieuw Jeruzalem.
 Zy blinkt in 't Engeldom,
 En heet, met kusje op kusje,

Haer lieve en jongste Zusje,
 Blymoedig wellekom.
 Uw *Keetje* omhelst haer bly:
 Dus leven zy hier boven,
 In 't eeuwig hof der hoven,
 Verhemelt zy aen zy.
 Dus zien ze al 't Hemelsch schoon,
 Op aerd' nooit recht te kennen;
 Dus zweven ze op haer pennen,
 Al juichende om Gods troon.
 Des wensch haer niet beneên,

Met uw bedrukte klachten;
 Wat is hier toch te wachten,
 Dan rampen en geweên?
 Zy zyn de zonde ontgaen,
 En all' haer snoode lagen,
 Die ziel en zinnen plagen,
 En 't zwakke vleesch verraên.
 Loof dan, o *Agatha*,
 Den wil van 't Alvermogen,
 En zie met vrolyke oogen,
 Uw lieve Wichtjes na.

♦♦

ABRAHAM DE HAEN (1707—1748)

TER VERJAARINGE VAN DEN HEERE DIRK WILLINK

De snelgevlakte Tyd vervliegt gelyk een stroom;
 De dagen gaan voorby of 't oogenblikken waren,
 En al 't voorledene, in een eindloos ruim vervaaren,
 Ontvlucht ons vlot verstand gelyk een ydle droom.

'k Heet uw' geboortedag, ô *Willink!* wellekoom,
 En zie verwonderd op de snelheid onzer jaaren:
 'k Zal wederom myn' wensch eenvoudig openbaaren;
 Al klinkt hy laag, uw gunst beneemt my allen schroom.

Beleef noch menigwerf den blyden dag van heden!
 Gewen uw jonglingschap aan deugd en eerbare zeden!
 Koop, koop den vluggen tyd tot dees betrachtning uit!

Zo zal de Heiland, wiens geboortefeest wy vieren,
 Met u verëenigd, u met gloriekroonen sieren,
 Ter plaats, daar de Eeuwigheid den loop der tyden stuit.

ELK TRACHT NAAR VOORDEEL

Een Krygsman tart den dood, om voordeel, in het veld;
 Een Zeeman waagt zyn lyf, om voordeel, op de baaren;
 Een Landman zal geen zweet, geen werk, om voordeel, spaaren!
 Een Koopman zorgt en slaaft, en waagt, om voordeel, geld.

Een Arts wordt middernagts, om voordeel, opgescheld;
 Om voordeel ondergaat een Reiziger gevaaren;

Om voordeel koopt en slyt een Winkelier zyn waaren;
Om voordeel word de Deugd voor goud te koop gesteld.

Om voordeel ziet men stout den Ysbeer onder de oogen;
Het voordeel is het wit van wenschen en van poogen;
Het voordeel is by elk een allerëerste pligt.

Ik zelf, ik schep vermaak om ook dien weg te kiezen,
En maak, om voordeel, dit erbarmelyk Gedicht,
Vermits ik anderszins vyf gulden zou verliezen.

♦♦

WILLEM VAN HAREN (1710—1768)

OP DE MUNT DER NEDERLANDSCHE DUKATEN

Verklaart ons heden toch, o zeven ryke landen,
Weleer zo sterk van moed en handen,
Zegt ons, wat doet die held op uwe gouden munt,
Verbeeld hy wat gy durft en kunt?

Welaan, ik zeg; ontrukt, ontrukt hem zynen degen,
Hy is met zynen helm verlegen;
Zyn yzer' harnasch is hem enkel tot een last:
Werpt weg dit tuig dat hem niet past.

Beschenkt veel liever hem met nieuwe pronkcieraden,
Blanketsels, vrouw'lyke gewaden;
En geeft hem eene naald met eenen gouden draad:
Opdat hy leliën bordure voor den staat.

♦♦

LUCAS TRIP (1712—1783)

INVAL OP HET ZIEN VAN EENEN ZYDEWORM

Ten danke voor deszelven gifte vereerd aan de jufferen B; en K, J; G . . . . .

Teêrgezusterde Vriendinnen;
Neemt een proefje van de Zy',
Die ik, van myne amptzorg vry,
Kon van uw gewormte winnen!
Afgehaspeld, en getwynd
In myn werksaam denkvermogen,
Breng ik haar u onder de oogen;

Om, in huiszorge afgepynd,
Beter handwerk op te zetten:
Door, met een geneegen ziel,
Op het geen me in de oogen viel
Van Godts handelwys te letten.
't Is een Zy, die, zacht en sterk,
Zoo gy ze aanlegt zonder kloove,

Op de breinaald van 't geloove,
 Luister geeft by duurzaam werk.
 Staaken de avondschemeringen
 D'arbeid, dien gy 's daags verrigt;
 Midden in den nacht is 't licht
 Voor dat soort van oeffeningen.
 Laat een kwynning 't matte lyf

Aan 't bezweete leger binden;
 Hier is voor 't gemoed te vinden
 Zaal'ge rust in tydverdryf.
 Zyn' genadestaat te ontdekken
 In een print van geest'lyk goed,
 Is een striksteek van 't gemoed,
 Om de Bondknoop toe te trekken.

♦♦

ONNO ZWIER VAN HAREN (1713—1779)

DE HERSCHIJNING

Toezending

Gy! die, wanneer met bitt're zorgen
 Meyneedigheid ons overviel,
 Den dag van gister, heeden, morgen,
 Verdraaglijk maakt' aan myne ziel;
 Wiens aangenaam' hoedanigheeden,
 By zeedigheids bevalligheden
 Verrukten myn', en ieders, jeugd;
 Wiens kuysche trouw in lange banden
 Tot voetspoor strekt aan onse panden,
 En eerbaar' ouderdom verheugd;

Ontfang, beminlyk' Adeleide
 Dit laatste werk van myne hand,
 Dat ik, door uwe hulp, bereide
 Voor Nassau, u, of 't Vaderland.
 Met u, heb ik trouwloosheids slagen,
 Door u, de wanhoop zelf, verdragen,
 By u verdweenen zorg en smart;
 Uw voorbeeld wist geduld te geeven;
 Wyl zagte tong deê vrede leeven,
 En stille rust vloeyd' uit uw hart.

Mag ik U zien aan myne zyden
 Als 't einde myner tyd genaakt,
 Als gy, gezond, myn overlyden
 Standvastig ziet, hoewel geraakt;
 Als spraak verflauwd in naare snikken
 Als ieder adem dreigt te stikken,

En alles spoeyd na 't gaapend graf;
 Mag dan (met liefd' als toen wy trouwen!)
 Myn' hand, bezwykende, nog houden
 De hand, die my de trouwdag gaf!

En wyl myn lyk, aan nyd ontrokken,
 In sluimering van kalme nagt
 De woede tart van noodlots schokken,
 En eene tomb' ons zamen wagt;
 Moogt gy, in volgend' eeuw getreeden,
 Uw oordeel, wys gedrag, en reeden,
 Op vleug'len van de luyde faam,
 Nog lang in Nederland vertoonen,
 En myne lier daar eeuwig woonen,
 Onstervelyk door uwen naam!

Zo dan, in zoek van beezigheeden,
 (Geen leedigheid was u bekend)
 Geheugen van den tyd voorleeden
 Uw oog na deeze zangen wend,
 Mag in 't grootmoederlyke weesen
 Louis 't genoeg zien gereesen!
 Geen laatste dag verbied geneugt,
 Wanneer m' als gy in alle tyden
 Vertoond', aan strenge Godsdiensts
 zyden,
 De zoete grimlach van de Deugd.

♦♦

SARA MARIA VAN DER WILP (1716—1803)

OP HET TYDELYK LEVEN

Verganklyk Leven! tedre bloem!
 Hoe streelt ons uw bevallig wezen,
 Als gy, door frissche jeugd, uw' roem
 Ten hoogsten toppunt ziet gerezen!
 Maar ach! hoe ras mist ge uw sieraad!
 Een onweêrbui van ziekte of pynen,
 Verknocht aan uw' onzeekren staat,
 Doet uw bekoorlykheid verdwynen.
 De zon beschouwt uw' bloei met lust
 Des morgens, van haar' gouden wagen;

Maar eer ze in 't west haar fakkel
 bluscht,
 Ligt ge, onherstelbaar, neêrgeslagen.
 ô Wondre Spruit van korten duur!
 Al schynt ge ons jaaren voor te spellen,
 De zeis des doods is ieder uur
 Gereed om u gewis te vellen.
 ô Heilzon! koester in ons hart
 Een Leven, dat het sterflot tart.

↔

HERMANUS ASSCHENBERGH (1726—1792)

HOVAARDY

Wie zich hovaardig op zyn' schat toont, word belagcht;
 Wie 't op geleerdheid doet, verdient ons mededoogen;
 Wie op zyn' rang of staat zich trots toont, wordt veracht;
 Wie 't op zyn kunst doet, is bespottlyk in elks oogen:
 Maar, geestelyke hovaardy
 Is de onverdraaglykste en streeft allen waan voorby.

GEVEINSDHEID

Geveinsdheid, die we, in 't needrig kleet,
 Het hoofd, gelyk een bies, zien krommen!
 Schoon gy, kwanswys, op doornen treed,
 Gy kunt u niet voor God vermommen.
 Leg af, schynheilige! uw gewaad: smeek om genaê,
 Eer u Gods bliksem treffe, eer u zyn wraak verslaa!

↔

AHASUERUS VAN DEN BERG (1733—1807)

DE VERLOSSER AAN 'T KRUIS

Mijn Verlosser hangt aan 't kruis,
Naar, ten spot van snoode smaders!
    Zoon des Vaders,
Waar is toch uw almagt thans?
Waar uw goddelijke glans?

Mijn Verlosser hangt aan 't kruis,
Al zijn grootheid is verzwonden.
    Niets dan wonden,
Builen, striemen overal,
Niets dan lijden, zonder tal!

Mijn Verlosser hangt aan 't kruis,
En hij hangt er mijnendwegen,
    Mij ten zegen.
Door zijn dood koopt hij me vrij
Van den vloek, en zaligt mij!

Mijn Verlosser hangt aan 't kruis,
Ook voor mij heeft hij zijn leven
    Weggegeven.
Brand, mijn hart! in heeten gloed
Jegens hem, mijn hoogste Goed!

Mijn Verlosser hangt aan 't kruis:
En ik zou den lust der zinnen
    Nog beminnen?
Neen! ik ken geen kwaad zoo groot;
Deze kostte hem den dood.

Mijn Verlosser hangt aan 't kruis:
En ik zou naar uw vermaken
    Blijven haken,
Wereld? neen, o neen, ik zij
U gekruisigd, en gij mij!

Mijn Verlosser hangt aan 't kruis.
Zou dan nog mij zijns te schamen
    Mij betamen?
Wie me ook hier om hate of smâ,
'k Draag zijn kruis hem gaarne na.

Mijn Verlosser hangt aan 't kruis;
En ik zou, in droeve dagen,
    Troostloos klagen?
Bij dit schrikkelijk gezicht,
Valt mijn zwaarste last mij licht.

Mijn Verlosser hangt aan 't kruis:
'k Loof hem dies; in al mijn handel,
    Al mijn wandel:
Hem, die met zijn bloed mij koopt,
In wiens dood ik ben gedoopt!

Mijn Verlosser hangt aan 't kruis.
'k Heb mij, Heer, in dood en leven,
    U gegeven!
'k Leef, in vreugd en tegenheên,
'k Leef en sterf voor u alleen!

♦♦

JULIANA CORNELIA DE LANNOY (1737—1782)

DE ONBESTENDIGHEID

Moest eindlijk Babijlon in puin en asch verkeerem,
    Die stad, die 't gansch Heelâl verwondring heeft gebaarnd!
En gij, o Ninivé! dat zoo voortreflijk waart,
Kon niets den ondergang van uw Paleizen weeren?

Moest Titus Zegeboog zijn luister ook ontbeeren!
 Is Piza's heerlijk Beeld door de eeuwen niet gespaard!
 Ja, zag men 't woedend vuur, dien Tempel zoo vermaard,
 Epheze's wonderstuk in eenen nacht verteeren!

o Pharos! wierp de tijd uw trotsche vuurbaak neêr!
 Mauzool, is van uw Graf het minst bewijs niet meer!
 In 't kort, kan niets op aard zijn eersten glans bewaaren?

Wat reden heb ik dan om zoo verbaasd te staan,
 Dat naa den trouwen dienst van acht of negen jaaren,
 Van mijn balijnenrok de haak is afgegaan?

VERS

OM TE PLAATSEN IN DE KERK TE NOORDELOOS

Looft Hem, die is, die was, die weezen zal:
 Den Schepper en den Koning van 't heelal.
 Hier past het u den roem zijns naams te zingen.
 Maar weet ge, welk een hulde hem behaagt?
 't Is niet de tong, die van zijn' lof gewaagt:
 Neen; 't is uw hart, uw liefde, ô Stervelingen.

♦♦

ELIZABETH WOLFF-BEKKER (1738—1804)

GEDACHTEN,

BY HET LYK VAN DEN EERWAARDEN, GELEERDEN HEERE, ADRIAAN WOLFF,
 Predikant in de Beemster

Is dit myn waarde Wolff, zo minzaam in zyn spreeken!
 Zo keurig in zyn' smaak! zo goed — zo groot van ziel!
 Zo wakker op zyn' post, zo treffend in zyn preêken!
 Die nooit, uit vroomer drift, in laage straattaal viel,
 Noch 't heilig bedenhuis ontheiligde door twisten;
 Die, op 't meest noodige, het meest heeft stilgestaan:
 Is dit die groote man? die ongeveinsde Christen?
 Neen, 't is zyn lichaam slechts; hy zelf is heen gegaan,
 Ter plaats daar zwakke deugd, in God's getrouwe vrienden,
 Haar vryspraak uit genade, en loon by God zal vinden.

♦♦

JAN NOMSZ (1738—1803)

BEPEINZING IN MYNE EENZAAMHEID

Laat trotsen 't wuft fortuin om kroon en scepter smeeken,
 Laat Plutus zwoegen, ja, hy plundre Peru's kust:
 Ik, verr' van 't aardsch gewoel, tracht, in een zagte rust,
 De wysheid in myn' geest door oefning aan te kweeken.

ô Wysheid! zuiver my van snoode zielgebreken!
 Gy, Hemel! maak myn geest op 't schoon der deugd belust!
 Wie wys en deugdsaam leeft, van staatzorg onbewust,
 Smaakt meer geluk in 't hart dan ooit is uit te spreken.

Het wisselvallig lot vervolge, op 't aardsch tooneel,
 Hem met een grievend wee; de droefheid zy zyn deel
 Voor een' geruimen tyd! geen moed zal hem begeven.

Hy eert den tegenspoed, en heeft zichzelf' ten vrind;
 En, daar hy in zyn hart zyn' grootsten trooster vind,
 Kent hy geen ongeluk in 't ongelukkigst leven.

++

AGATHA DEKEN (1741—1804)

DE LIEFDE OVERTREFT

Het wreedste lyden bly te lyden zonder schuld;
 Den laster, haat en smaad kloekmoedig te verdragen;
 In 't allerfelste leed nog van geen leed te klagen,
 Zyn vruchten van Geloof, van Hoop en van Geduld.

Maar Liefde, door een straal van 't godlyk beeld gehuld,
 Houdt beiden de armen om haar moorders hals geslagen,
 En tracht, al stervend', voor haar' vyand hulp te vraagen,
 Eer dat de tyd der straff' volkomen is vervuld.

ô Eedle Liefde! gy, uit godlyk zaad geboren,
 Kondt, om uw' luister, 't Hoofd der Englen zelfs bekooren:
 Gy kwaamt, in zyn persoon, op 't zondig aardryk neêr.

Geloof en Hoop! dat u en Mensch en Englen looven!
 Gy, Liefde! gaat hen verre, onëindig verr' te boven;
 Gy, gy wordt toegejuicht van aller Englen Heer.

AAN DE ZIEL

Gy, gy, ondeelbaar Deel! Gy, enkelvoudig Wezen!
 Gy, schitterende straal der ongeschapen Zon!
 Gy, kristallyne drop uit de altydvlloeibre bron!
 Gy, onüitspreekbaar Iets, uit 't eeuwig Al gereezen!

Ontstoffelyke Ziel, waarin ik klaar kan leezen
 De waarheid van 't bestaan van hem die nooit begon,
 Der Oorzaak, zonder welk 't gewrocht niet weezen kon!
 Gy wordt van my beschouwd met een eerbiedig vreezen.

Zeg my: zult gy, gelyk het ligchaam, eens vergaan?
 Is, als die stofklomp valt, uw werk ook afgedaan?
 Zult gy, daarvan verlost, nog werken, of maar slaapen?

Zy zegt: Vraag nooit naar meer dan 't Heilwoord heeft gezeid.
 Werk hier het werk van God, en leer in de eeuwigheid
 Het Hoe, zo wel als 't Eind, waar toe gy zyt geschapen.

♦♦

WILLEM HENDRIK SELS (1741—1789)

MYN ZINNEN ZOEKEN RUST

't Is nacht...
 ô Myne ziel, myn zinnen willen slaapen.
 Zy hebben hunnen post volbragt.
 Is niet de nacht — de rust voor hun geschapen?
 ô Myne ziel, laat dan de zinnen slaapen!
 Zy zoeken rust... verstoor ze niet! 't Is nacht.

Vlieg heen,
 Laat stof in stof toch stil en stoorloos rusten!
 Sta op u zelve en werk alleen.
 Smaak, ô myn ziel, nu geestelyke lusten;
 Laat stof in stof toch stil en stoorloos rusten!
 Laat stof in stof, en vlieg, zweef elders heen.

Dring door,
 Dring naar den staat der afgeloste zielen...
 Vaar op. De hoop gaat u al voor...
 Leer voor Gods troon, gelyk de serafs knielen
 Dring naar den staat der afgeloste zielen.
 Dring hemeltrans en alle heemlen door.

Ja, waar',
 Tot dat de slaap myn zinnen wil begeeven...
 Maar... valt die reize u al te zwaar,
 Blyf dan, ja blyf door 't gantsche lichaam zweeven,
 Tot dat de slaap myn zinnen heeft begeeven;
 't Is 't werk der ziel, dat ze in het lichaam waar'!

Geef acht,
 Dat deze slaap, door geen geweldig denken,
 Geen te ydele verbeeldingskracht
 Zich, in 't geringste of 't allerminst, voel'krenken.
 Geef op u zelve en uwe wys van denken,
 ô Myne ziel, dan toch behoorlyk acht!

Gedraag,
 Gedraag u zeer oplettende en omzichtig,
 Op dat ik over u niet klaag',
 Uw nachtpost is zeer zorglyk en gewigtig.
 Gedraag u toch oplettende en omzichtig.
 De ziel voldoet, als zy zich dus gedraag'.

Gy moogt
 In stil gesprek met alle deugden treden;
 Want, zo ge iets zondigs overwoogt,
 Dat zondige zou dringen door de leden.
 Laat heiligheid met u te voorschyn treden,
 Nu gy, schier los en stofloos, werken moogt.

Ik sluit,
 In deze hoope, ô ziel, gerust myne oogen...
 Doof waereld, doof uw fakkels uit...
 Ga op ô zon, ô glansch, ô *alvermogen*!
 't Is in uw' naam, dat ik gerust myne oogen,
 Terwyl myn ziel door u zal denken, sluit.

♦♦

HIERONIJMUS VAN ALPHEN (1746—1803)

AAN TWEE LIEVE KLEINE JONGENS

Zie daar, lieve wigjtjes!
 Een bundel gedigtjes,
 Vermaakt u er meê!
 En springt naar uw wooning;
 Maar... eerst ter belooning
 Een kusjen of twee.

Door liefde gedrongen
 Heb ik ze gezongen,
 En wilt gij er meer,
 Gij moogt er om vragen.
 Wanneer ze u behagen,
 Komt huppelend weêr.

HET KINDERLIJK GELUK

Ik ben een kind,
 Van God bemind,
 En tot geluk geschapen.
 Zijn liefde is groot;
 'k Heb speelgoed, kleedren, melk en brood,
 Een wieg om in te slapen!

Ik leef gerust;
 Ik leer met lust;
 Ik weet nog van geen zorgen.
 Van 't speelen moe,
 Sluit ik mijn oogjens 's avonds toe,
 En slaap tot aan den morgen.

Geloofd zij God
 Voor 't ruim genot
 Van zo veel gunstbewijzen!
 Mijn hart en mond
 Zal hem, in elken morgenstond,
 En elken avond prijzen.

DE PERZIK

Die perzik gaf mijn vader mij,
 Om dat ik vlijtig leer.
 Nu eet ik vergenoegd en blij.
 Die perzik smaakt naar meer.

De vrolijkheid past aan de jeugd
 Die leerzaam zig betoont.
 De naarstigheid, die kinderdeugd,
 Wordt altoos wel beloond.

DE KINDERLIEFDE

Mijn vader is mijn beste vriend.
 Hij noemt mij steeds zijn lieve kind.
 'k Ontzie hem, zonder bang te vreezen.
 En ga ik hupplend aan zijn zij',
 Ook dan vermaakt en leert hij mij;
 Er kan geen beter vader wezen!

Ik ben ook somtijds wel eens stout,
 Maar als mijn ondeugd mij berouwt,
 Dan wordt zijn vaderhart bewogen:
 Dan spreekt zijn liefde geen verwijt,
 Ja zelfs, wanneer hij mij kastijdt,
 Dan zie ik tranen in zijn oogen.

Zou ik door ongehoorzaamheid
 Dan maken, dat mijn vader schreit;
 Zou ik hem zugten doen en klagen;
 Neen, als mijn jonkheid iet misdoet,
 Dan val ik aanstonds hem te voet,
 En zal aan God vergeving vragen.

HET VROLIJK LEEREN

Mijn speelen is leeren, mijn leeren is speelen,
 En waarom zou mij dan het leeren verveelen?
 Het lezen en schrijven verschaft mij vermaak.
 Mijn hoepel, mijn priktol verruil ik voor boeken;
 Ik wil in mijn prenten mijn tijdverdrijf zoeken,
 't Is wijsheid, 't zijn deugden, naar welken ik haak.

DE NAARSTIGHEID

<p>Des morgens lang te slapen, Te geeuwen en te gapen, Staat lelijk voor een kind. Die altoos veel moet snappen, En zotte taal wil klappen, Ziet zelden zig bemind.</p>	<p>Zou ik mijn tijd besteden Aan duizend nietigheden? 'k Heb daar geen voordeel van. Mijn lessen wil ik leeren, Mijn meesters zal ik eeren, Dan worde ik haast een man.</p>
--	--

DE SPIEGEL

<p>Die telkens in den spiegel ziet, En zig met schoonheid vleit, Beseft de waare schoonheid niet, Maar jaagt naar ijdelheid.</p>	<p>Dit glas maakt trots, of geeft ons pijn; Wil 'k weeten, wie ik ben, Dan moet Gods woord de spiegel zijn, Waar ik mijn hart uit ken.</p>
---	---

KLAGT VAN DEN KLEINEN WILLEM OP DE DOOD VAN ZIJN
ZUSJEN

<p>Ach! mijn zusjen is gestorven, nog maar veertien maanden oud. 'k Zag haar dood in 't kistje liggen: ach wat was mijn zusje koud! 'k Riep haar toe: mijn lieve Mietje! Mietje, Mietje! maar voor niet. Ach! hare oogjes zijn gesloten; schreijen moet ik van verdriet.</p>	<p>Altoos wil ik om haar treuren, bloempjes strooien op haar graf: Weenend aan de kusjes denken, die mij 't lieve meisje gaf. Morgen zal ik — maar voor mij ook is 't gevaar van sterven groot. Gistren liep zij met mij speelen; gistren nog! en nu — reeds dood!</p>
---	---

HET HONDJEN

<p>Hoe dankbaar is mijn kleine hond Voor beentjes en wat brood! Hij kwispelstaart, hij loopt in 't rond, En springt op mijnen schoot.</p>	<p>Mij geeft men vleesch en brood en wijn, En dikwijls lekkernij: Maar kan een beest zo dankbaar zijn, Wat wagt men niet van mij!</p>
--	--

HET GESCHENK

Moederlief! zie daar een roosjen
                                     Van uw Coosjen,
 Wijl gij heden jarig zijt.
 'k Heb van morgen al gezongen,
                                     En gesprongen:
 Zoo verlangde ik naar dien tijd.

Maar kan ik geen rijmpjes digten,
                                     Moet ik zwigten
 Voor mijn broêr in poëzij.
 Neem dan moeder! slegts dit roosjen
                                     Van uw Coosjen,
 'k Heb u tog zo lief als hij.

WELKOMGROET VAN CLAARTJE VOOR HAAR KLEINE ZUSJE

Welkom lieve kleine zus!
 Welkom in dit leven!
 Baker mag ik niet een kus
 Aan mijn zusje geven.

Slaap gerust, dan wordt gij groot;
 Leer tog spoedig loopen!
 Als gij zit op moeders schoot,
 Zal zij speelgoed koopen.

Wilje slapen? o zij krijt!
 't Zal haar wis verveelen.
 Morgen, als gij wakker zijt,
 Zal ik met u speelen.

O! Mamaatjen is zo goed!
 Alles wil zij geven,
 Als haar kindertjes maar zoet
 En te vrede leven.

DE LEDIGHEID

Nimmer moet ik ledig wezen;
 Alles doen met lust en vlijt.
 Bidden, leeren, schrijven, leezen,
 Spelen, werken heeft zijn tijd.

Moeder lief kan 't ook niet veelen,
 Dat de tijd verwaarloosd wordt.
 Lui zijn, zegt ze, is tijd te steelen,
 En ons leven is zo kort!

HET GEBROKEN GLAS

Eene vertelling

Cornelis had een glas gebroken
                                     Voor aan de straat.
 Schoon hij de stukken had verstoken,
                                     Hij wist geen raad.
 Hij had een afschrik van te liegen,
                                     Wijl God het ziet;
 En zou hij nu Mama bedriegen,
                                     Dat kon hij niet.

Hij stond onthutseld en bewogen;
                                     De moeder komt:
 Zij ziet de tranen in zijn oogen;
                                     Hij scheen verstomd.
 Heeft Keesje, zeize, wat bedreven?
                                     Wat scheelt er aan?
 'k Heb zei hij, moeder lief! zo even
                                     Weer kwaad gedaan.

Terwijl ik bezig met paletten
 Bij 't venster was,
 Vloog mijn volan, door 't fors raketten,
 Daar in het glas.
 Maar als uw Keesje 't van zijn leven
 Niet weder doet,
 Dan wilt gij 't immers hem vergeven,
 Gij zijt zoo goed!

Kom Keesje lief! hou op met krijten,
 Zei moeder toen:
 'k Wil u die misslag niet verwijten,
 Hij kreeg een zoen.
 „Die altoos wil de waarheid spreken,
 „Wordt wel beloond.
 „Die leugens zoekt voor zijn gebreken,
 „Wordt nooit verschoond”.

DE DRIJFTOL

Nooit loopt mijn drijftol zonder slagen;
 Want hou ik op, dan loopt hij niet.
 Ik heb in al dat slaan verdriet,
 En zal om ander speelgoed vragen.

Maar is 't ook zoo met Flipje niet?
 Ja; had ik nimmer slaag te vrezen,
 'k Zou zelden in mijn boeken lezen,
 En dat geeft vader ook verdriet.

Foei dat ik van een tol moet leeren,
 Met vlijt te werken zonder dwang.
 'k Wil tot mijn straf, mijn leven lang
 Geen ander speelgoed meer begeeren.

DE PRUIMEBOOM

Eene vertelling

Jantje zag eens pruimen hangen,
 o! als eieren zo groot.
 't Scheen, dat Jantje wou gaan plukken,
 schoon zijn vader 't hem verbood.
 Hier is, zei hij, noch mijn vader,
 noch de tuinman, die het ziet:
 Aan een boom, zo vol geladen,
 mist men vijf zes pruimen niet.
 Maar ik wil gehoorzaam wezen,
 en niet plukken: ik loop heen.
 Zou ik, om een hand vol pruimen,
 ongehoorzaam wezen? Neen.

Voord ging Jantje: maar zijn vader,
 die hem stil beluisterd had,
 Kwam hem in het loopen tegen
 voor aan op het middelpad.
 Kom mijn Jantje, zei de vader,
 kom, mijn kleine hartedief!
 Nu zal ik u pruimen plukken;
 nu heeft vader Jantje lief.
 Daar op ging Papa aan 't schudden,
 Jantje raapte schielijk op;
 Jantje kreeg zijn hoed vol pruimen,
 en liep heen op een galop.

DE WAARE VRIENDSCHAP

Een vriend, die mij mijn feilen toont,
 Gestreng bestraft, en nooit verschoont,
 Heeft op mijn hart een groot vermogen:
 Maar 't laag gemoed, dat altoos vleit,

Verdenk ik van baatzugtigheid;
 Ik kan zijn bijzijn niet gedogen.
 Die zelden prijst, spreekt vriendentaa!
 Die altoos vleit, liegt menigmaal.

DE KLEPPERMAN

Zou ik voor den klepper vreezen,
 O! die lieve brave man
 Maakt, dat ik gerust kan wezen,
 En ook veilig slapen kan.
 Moeder lief 'k geloof het vast,
 Dat hij op de dieven past.

Schoon hij loopt door wind en regen,
 't Zingen wordt hij nimmer moe:
 Goede God! geef hem Uw zegen,
 Maar mijne oogjens vallen toe.
 Lieve klepper! hou de wagt!
 Ik ga slapen: goeden nagt!

KLAASJE EN PIETJE

Klaasje

Pietje, zoo gij niet wilt deugen,
 Dan verschijnt de zwarte man.

Pietje

Klaasje, foei, dat is een leugen!
 Laat hem komen als hij kan.
 Die aan zulk een man gelooft,
 Is van zijn verstand beroofd.

HET GEDULD

Geduld is zulk een schoone zaak,
 Om in een moeielijke taak
 Zijn oogwit uittevoeren;
 Dit zag ik laatst in onze kat,

Die uren lang gedoken zat,
 Om op een rat te loeren.
 Zij ging niet heen voor zij de rat,
 Gevangen, in haar klauwen had.

DE ONBEDAGTSAAMHEID

Zie Keesje! deze dode mug
 Vloog nog zo even blij en vlug,
 Maar 't is door onbedagtsaamheid,
 Dat hij nu dood op tafel leit.

Hij had in 't kaarslicht zulk een zin,
 En vloog er onvoorzigtig in.
 Nu ligt hij daar; maar 't is te laat;

Er is voor 't mugje nu geen raad.
 Zij werd bedrogen door den schijn.
 O! laat ons dit tot leering zijn,
 Dat, eer men iets gewigtigs doet,
 Men zich wat lang bedenken moet.
 Eén uur van onbedagtsaamheid
 Kan maken dat men weeken schreit.

DE STARRENHEMEL

EENE CANTATE

Choor

Nu lust het ons van God te zingen,
 Den Schepper van het grootsch heel-al;
 Den Heer, — den Vriend der stervelingen;
 Die is; die was; die wezen zal.
 Schoon de avond valt, zijn gunstbewijzen
 Verdwijnen niet, gelijk de zon.
 De nagt zal ons gezang doen rijzen,
 Waar nooit de dag het voeren kon.

Solo

Sprei uit uw vlerken, stille nagt!
 O wolken! drijft voorbij!
 Dat 's hemels glans in volle pragt
 Voor 't menschdom sigtbaar zij!

Choor

Sprei uit uw vlerken, stille nagt!
 O wolken! drijft voorbij!

Recitatief

Daar rijst het tintlend starrenheir!
 En de aarde zwijgt verbaast.
 't Gestarnte spiegelt zig in 't meir,
 Waarop geen windje blaast.
 't Is alles hemel wat men ziet;
 Zelfs bergen vlugten heen.
 't Verdorde blaadje schuifelt niet;
 't Gestarnte spreekt alleen.

Choor

Kniel, menschdom, kniel! bid zwiingend
 Gij englen, moet de citers slaan; [aan;
 Knielt menschen!... zwijgt!... bidt aan!...
 Bidt aan!...

Solo

O stilte, die mijn aandacht boeit!...
 O stroomen van gedagten,
 Die bruischend in mijn boezem vloeit!...
 Hoe zalig zijn die nagten!!
 Waarin 't gordijn wordt opgehaald,
 En mij 't heel-al in de oogen straalt.

*Duetto**A*

Wie kan al de starren meeten?

Wie spreekt hun getalen uit;
 Wie heur doel en duuring melden,
 Of den kring, die hun besluit.

B

Hij, die al wat hij formeerde,
 Met een wenk regeeren kan,
 Noemt de sterren bij hun namen,
 Meet den hemel met een span.

A

Eeuwig God! onze oogen scheemren;
 Wat is groot dan Gij alleen?

B

Eeuwig God! Uw magt en goedheid
 Drijft de starren voor zig heen.

A en B

Zonnenstelsels! kleinste stofjes!
 Zingt zijn liefde en majesteit!
 Ja, een schepsel Gods te wezen,
 Dit alreë is zaligheid!

Aria

Laat dan dit stipje van 't heel-al
 Een druppel aan den emmer wezen,
 Waar ooit een schepsel wonen zal,
 Wordt nimmer God vergeefs geprezen.
 Ja noemt deze aarde een niet,
 De Godheid hoort haar lied.

Choor

De Godheid hoort ons lied; wij zingen,
 Het hoofd omhoog, een vrolijk lied.
 Al is 't maar taal van stervelingen,
 Het choor der englen woont hier niet.
 Maar hunne toon zal de onze ook wezen,
 Als 't licht rijst uit de duisternis;
 Wanneer de dooden zijn verzezen,
 En de aarde op nieuw een Eden is.

Recitatief

Is de nagt niet reeds een Eden,
 Schenkt de nagt geen zaligheden,
 Bij het licht der avondster.
 Ja, door zonnenglans beschenen,

Rijst Saturnus vrolijk henen!
 Naast hem wandelt Jupiter.

Solo

Spoort mij de dag tot danken aan,
 De nagt doet mij verstommen;
 En zie ik duizend starren staan,
 'k Zie duizend heiligdommen,
 Waarin mijn Schepper wordt ge-eerd,
 Als die 't heelal regeert.

Choor

Als die 't heelal regeert.

Terzetto

A B en C

Zou 't Christendom zig niet verblijden,
 Wanneer hun oog de starren ziet?
 Daar staan de grenzen van het lijden,
 De starbewoners weenen niet.

A

Edle grijsaarts, die met zilvren hairen
 Bukkend, waggelend, neerziet in het graf,
 Ziet de wooning, waar ge heen zult varen,
 Legt gerust het aardsche leven af.

B

Jongelingen, maagden, frisch van kragten,
 Uwe vroomen vaders wonen daar;
 Staan met open armen u te wagten.
 Eert hun God en streeft hun deugden
 naar!

C

Menschdom! Zie het huis van Jesus
 Vader!
 Zie den troon, waarop hij zelf gebiedt.
 Zondig menschdom, trêe eerbiedig nader,
 't Is de troon, dien Hij om u verliet.

A B en C

Ja! Orion is zijn wagen,
 Gij o melkweg! zijt zijn pad;
 Juicht; wanneerge hem moogt dragen,
 Die geen starren tot Zijn wagen
 Noodig had.

Choor

Deze aarde zelf heeft hem gedragen;
 Zij is de paerel van 't heelal.
 In haar schiep Jesus welbehagen,
 Hij nam haar op in haeren val.
 Al rollen daar tienduizend zonnen
 Rondom het ongenaakbaar licht;
 Hier is zijn levensloop begonnen,
 Hij heeft Zijn zetel hier gestigt.

Solo

Gij engelen, die op starren treedt,
 Aanschouwt met eerbied onze wo-
 ning;
 Schoon gij met luister zijt bekleedt,
 Uw Vorst is hier ook koning.
 Wij zijn ook schakels in 't heel-al,
 En leden van het rijk, dat eeuwig
 bloeijen zal.

Choor

Juich, Hemel! juich! De Koning leve!
 Zijn rijk groei aan in deug den magt.
 Dat al wat leeft hem eere geve,
 Voor 't geen zijn goedheid heeft
 volbragt.
 Grijpt moed, bedrukte stervelingen!
 Loopt hier uw pad door een woestijn,
 De schepping zal eens samen zingen,
 En God in allen alles zijn.

LIED VAN EENEN GRIJZAARD

Al ben ik oud, mijn hart is jong.
 En heeft geen lust in klagen.
 In liedren, die mijn jonkheid zong,
 Vindt mijne stamele tong,
 Nog daaglijks welbehagen.

Mijn reis is, als een droom, voorbij;
 'k Zal hier niet lang vertoeven;
 Maar was ik in mijn leven blij,
 Ach! dat mijn sterven vrolijk zij,
 En niemand moog bedroeven.

'k Heb lang geleeft; mijn oog zag veel;
 Mijn hart moest veel bevinden;
 Maar God, mijn rots, mijn eeuwig deel,
 Behield mijn bloempjen op zijn steel,
 In spijt der felste winden.

Hij was mijn licht in duisternis;
 In twijfeling mijn rader;
 Mijn goud en zilver in gemis;
 En 't geen mijn ziel het dierbaarst is,
 Ook een vergevend vader.

Ja 't pad, waarop mijn treden staan,
 Getuigt van struikelingen;
 Maar riep ik hem boetvaardig aan,
 Hij deed, om Jesus wil voldaan,
 Mij van vergeving zingen.

Ik hield in voorspoed en geluk
 Het oog op Hem geslagen;
 Ik heb in kruis, in angst en druk,
 Mijn hals gebogen onder 't juk;
 En 't met mijn God gedragen.

Ja, menig slapeloze nagt
 Lig ik van vreugd te schreien,
 Als ik herdenk, wiens liefde en magt
 Mij zwakken dus ver heeft gebragt,
 En verder zal geleien.

Moest ik langs donkre paden heen,
 Ik ging, schoon bevend, mede.
 De vrees waar' groot, 't vermogen klein;
 Het licht des woords, dat mij bescheen,
 Gaf sterkte, moed, en vrede.

Dat woord, die Bijbel, was de schat,
 Waar uit ik wijsheid gaarde;
 Ik leerde, wie mijn pronkelpad
 Meêdoogend afgeteekend had,
 Wie 't was, die mij bewaarde.

Bekroop de lust mij, om Gods raad
 Naar mijn verstand te meeten;
 Dan zag ik daar, hoe 't hem vergaat,
 Die stout naar hooge dingen staat,
 Of meer dan God wil weeten.

Neen: God is wijzer dan de mensch;
 Zijn weg te volgen, veilig.
 Onthoudt zijn goedheid eenen wensch,
 Zij geeft er duizend! — zeg, o mensch!
 Is God niet wijs en heilig?

In deze wijsheid was mijn rust,
 Mijn hoop, mijn vreugd, mijn leven;
 Die heeft het twistvuur uitgeblust,
 En gaf in smarten moed en lust,
 Om Gode de eer te geven.

Ja, als mijn ziel er 't minst op dagt,
 Kwam mij zijn hulp te stade:
 In 't leed zag ik zijn wijze magt;
 In mijne zwakheid zijne kragt;
 In voorspoed zijn genade.

Zo leefde ik vergenoegd en blij
 In 's waerelds wisselingen;
 Zo bleef mijn ziel van zorgen vrij;
 Zo zeilde ik meenig klip voorbij;
 En leerde 't scheepje dwingen.

Ik zong, als jongeling: "God is goed".
 Als man leerde ik hem danken;
 Maar nu mijn struikelende voet
 De laatste treden grafwaarts doet,
 Verdubbel ik mijn klanken.

De kruin, die mij tot sieraad strekt,
 Moet van Gods liefde spreken;
 Mijn hand schrijft, bevend uitgestrekt,
 Op 't graf, dat mij welhaast bedekt,
 Daar van dit duurzaam teeken:

Gods goedheid is voor mij geweest
 Een bron in dorre streken;
 'k Heb in den dood zelfs niet gevreesd.
 ô Wandlaar, die dit grafschrift leest,
 Ik zwijg, maar steenen spreken!

PIETER LEONARD VAN DE KASTEELE (1748—1810)

HET BADEN IN ZEE

AVONDZANG AAN DE REEDE VAN TEXEL

Op! Texelbewoner!
 Geen avond ooit schooner;
 't Loopt alles ons mee.
 Op! jeugdige knapen!
 De zon wil gaan slapen;
 Komt! baadt u in zee!

Zie 't Noorderzout blinken!
 De zon gaat er zinken,
 Zie ginds in het Oost
 De Zuiderzee dartlen,
 De Maan haar ontspartlen;
 Zij beeft, en zij bloost.

Het westelijk luchtje
 Doorgolft met een zuchtje
 Mijn flodderend haar.
 Twee zeeën begroeten
 Mijn kletsende voeten;
 Ze omarmen elkaâr.

Rondom zich die glansen
 Op zee te zien dansen,
 Hoe lacht dit ons aan!
 Wat vreugd! onbeladen
 In zee zich te baden
 Met zon en met Maan!

++

RHIJNVIS FEITH (1753—1824)

DE NACHT

't Is nacht! — mijn ziel, bevrijd van 't rusteloos gewemel
 Der woelige aard', herleeft in dit gezegend oord.
 't Is nacht! — de heldre maan drijft langs een' zuivren hemel
 In stillen luister voort.

Het aardrijk scheidt weêr aâm: een zachte dauw zijgt neder;
 Het labbrig koeltje speelt in 't bruine dennenwoud;
 't Aamechtig vischje vindt de kille schuilplaats weder,
 Daar 't zich des nachts onthoudt.

Op gindschen koelen steen, met donzig mos omgeven,
 Zet ik mij zorgloos aan dit eenzaam kerkhof neêr;
 Natuur! hier vindt mijn hart den Oorzprong van mijn leven,
 U en zich zelve weêr!

Hier kan in 't ruimst verschiet mijn zoekend oog zich laven,
 Tot daar 't op gindschen berg van dorre beendren stuit,
 Beschaduwd door het gras, het lange gras der graven,
 Dat treurig om hen fluit.

Mijn God! wat is de mensch in deze naauwe woning!
 Is dit het eindperk dan van zoo veel ramps en noods? —
 Zinkt, trotschen! zinkt in 't slijk — herkent den slaaf en koning
 In 't eigen stof des doods!

Door 't akelig gevoel mijns eigen niets verwonnen,
 Schouwt mijn verbijsterd oog uw' eeuwgen hemel aan;
 Waar duizend duizenden van werelden en zonnen
 Uw wenken gadeslaan.

Daar ik heur talloos tal, verrukt, bedwelmd, betrachte,
 Verzink ik in den glans van uwe Majesteit.
 O God! wat is dit heir! — eene enkele gedachte
 Van uwe Almogendheid!

Wat statelijk geluid treft ijlings daar mijne ooren?
 De klok slaat middernacht, en roept: „de tijd vergaat!”
 Och! mogt mijn ziel zoo kalm haar jongste roepstem hooren,
 Als zij mijn sterfuur slaat!

Gelukkig hij, die in dit kommervolle leven
 Den wellust van zijn hart in God alleen geniet,
 Die boven al den glans der wereld is verheven,
 Als hij Gods aanschijn ziet.

Die, in de zachte schaâuw der reine deugd gezeten,
 Haar smaadheid boven de eer van 't vleijend misdrijf mint;
 En in het stil genot van een gerust geweten
 Zijn' grootsten rijkdom vindt!

Wat storm zijn kiel bedreig', zijn moed blijft onbezweken;
 Natuur deinz' siddrend af, hij ziet zijn' schoonsten dag;
 De jongste orkaan steke op, hij hoort een' Vader spreken
 In elken donderslag!

Komt de onvoorziene dood zijn' aardschen kerker sloopen,
 Zijn veege mond vertroost zijn schreiend huisgezin;
 Hij ziet in 't open graf den schoot der Almagt open,
 En kwijnt ten leven in.

Zoo moet mijn lot omlaag, zoo moog' mijn einde wezen,
 Zoo vrolijk daag' voor mij de zon der Eeuwigheid!
 Dan zal mijn hart den nacht, den langen nacht niet vreezen,
 Die mij in 't graf verbeidt.

GEDACHTEN BIJ EENEN BOUWVAL

Mijn God! wat is de mensch,
 Ook bij zijn' stoutsten wensch!
 Een veldbloem, die verkwijnt,
 Een schaduw, die verdwijnt,
 Een droom, die vleijend vliet,
 In al zijn' glans een Niet!
 Hoe trotsch rees deze puin
 Eens boven woud en duin,
 En was een praalgesticht,
 Betoovrend voor 't gezigt!
 De tijd slonk keer op keer
 Bij de achtbre zuilen neêr,
 En vloekte daar, vermand,
 De stomphheid van zijn' tand.
 Het scheen door zijn' gevaart'
 Voor de eeuwigheid bewaard,
 En boorde, op 't uitzigt stout,
 Zijn torens door het woud.
 Van daar zag 't wijd en zijd
 Al wat het oog verblijdt,
 Al wat de zinnen streelt,
 Al wat het harte steelt:
 Een zalige Natuur,
 Een Eden op den duur!

En nu, van al die pracht,
 Wat ziet het nageslacht?
 Het staart den puinhoop aan,
 En wentlende eeuwen gaan,
 Met al haar praal en pracht,
 Haar taal, haar' geest, haar magt,
 Haar kunst en heerschappij,
 Als rook mijn oog voorbij.
 Een uitgeknaagde romp,
 Een ongevormde klomp
 Van halfverteerde puin,
 En brokken van arduin
 En zerk en marmersteen,
 Gedaaftloos ondereen,
 En waar het oog zich boeit,
 Met aaklig mos begroeid,
 Is al de heerlijkheid,
 Die 't somber hart nog vleit.

Waar menig lieve maagd
 Zich eertijds heeft behaagd,
 Als zij door 't ver verschieft
 Hare oogjes weiden liet,
 Of door het heldre glas
 De teedre woordjes las,
 Die de aangekomen Mei,
 Bij Sefirs zacht gevlei',
 In 't groenend blaadje dreef,
 Of op een roosje schreef;
 En waar ze schouwde in 't rond,
 Alom een Tempe vond;
 Scheurt nu een enkle vos
 Het digte spinrag los,
 En kijkt door gras, dat fluit,
 't Bemoste venster uit;
 Maar schouwt aan alle zij'
 Een barre woestenij.

Waar schuilt de frissche jeugd,
 Die eens haar zoetste vreugd
 In deze dreven vond?
 Waar lacht de lieve mond,
 Die hier de lente riep,
 En bloempjes om zich schiep?

Hoe sloop dan vaak de Min
 Hier 't veilig boschjen in,
 En bragt er, ongestoord,
 Haar warme zuchtjes voort,
 Of juichte er bij een' vliet,
 En hemelde in 't verschieft!

En nu — Natuur is stom.
 Verwoesting heerscht alom.
 Het hangend venster krijt
 Als 't heen en weder glijdt,
 En klapt en knarst en raast
 Wanneer de herfstwind blaast,
 In oude schoorsteens schuilt,
 En buldrend tiert en huilt,
 Of, door een' muur geboeid,
 Uit duizend spleten loeit.

De stroeve weërhaan snort
 Van torens, half gestort,
 Terwijl de knappende uil
 Met akelig gehuil
 Dit doodsch muzijk verzelt,
 En door het ledig veld,
 Als de avond zich verspreidt,
 Uit puin en holen schreit;
 Door de echo van rondsom
 Met statig lang gebrom
 Herhaald, en dan verflaauwd
 Nog eenmaal nagebaauwd;

Terwijl op 't laatst 't geluid
 Van 't ver gebergte stuit,
 En hol, als uit den grond,
 Dof mompelt in het rond.

Mijn God! wat is de mensch,
 Ook bij zijn' stoutsten wensch! —
 Een veldbloem, die verkwijnt,
 Een schaduw, die verdwijnt,
 Een droom, die vleijend vliet,
 In al zijn' glans een Niet!

AAN BOSCHWIJK

U, troost en wellust van mijn leven,
 U, stille, kalme, dierbre dreven,
 Vertrouwd van mijn vreugdsmart,
 Waar nimmer dwang mijn aanzijn mar-
 telt,
 En ieder boom, daar 't windje in dartelt,
 Mij zoet herdenken ruischt in 't hart!

U, die dat hart, geprangd van kommer,
 Zoo vaak in uwe koele lommer,
 Of bij een' zachtbewogen' vliet,
 Op eene zodenbank gezeten,
 Dit vlugtig aanzijn deed vergeten,
 U, Boschwijk! wijdt mijn hart een lied!

De beste jaren van mijn leven
 Zijn langs uw velden afgedreven,
 Door rust en rein genot geleid;
 Ik zag mijn dagen effen vloeijen,
 Mijn gade en kindren om mij bloeijen
 Vol zalige tevredenheid.

Waar weekt gij, vluchtige oogenblikken?
 't Herdenken moog' nog staâg ver-
 kwikken,
 Gij zelf, helaas! gij zijt niet meer!
 O vaderland! die zoete weelde,
 Die eenmaal uwe landrust teelde,
 Keert nimmer tot uw velden weêr.

Maar ook in later, banger dagen,
 Als 't hart zijn lasten naauw kon dragen,
 Bleeft gij mij wijkplaats in de smart;
 Uw schaduw kwam mij mild omvangen,
 Uw windje koelde mijne wangen,
 En blies mij vaak de zorg van 't hart.

Nog altijd blijft mij 't aanzijn zegen,
 Nog altijd zwelt genot mij tegen,
 Als ik uw velden mag betreên.
 En elke dag, op u gesleten,
 Doet mij een' levenslast vergeten,
 Rolt nimmer ongenoten heen.

Wanneer de morgenzon de kimmen
 Van 't lieflijk uchtendrood doet glimmen,
 Hier van de kruin der dennen glimt,
 Dáár zachtkens neêrzakt op de telgen,
 En onder 't schaduwen verzwelgen,
 Den dauwdrop van de velden drinkt;

Hoe deelt, o Schepping! uwe vrede
 Zich dan aan mijnen boezem mede!
 Hoe geeft me uw blik de zielrust weêr!
 Hoe staat mijn ziel dan op den drempel,
 Natuur! van uw' verheven' Tempel,
 En knielt dáár voor uw' Schepper neêr!

Of als de heete middagstralen
 Mij aan een' kleiner kring bepalen,

En mij een koele rustplaats trekt,
Van waar mijn oog, langs berg en dalen,
Door bloem en heester rond kan dwalen,
En 't breede lindenloof mij dekt:

Hoe doet ook dáár van stil genoeg
Natuur 't genietend harte zwoegen,
En strooit me alom haar rozenblaân:
Maar naauw mijn woning uitgetreden,
Wordt alles om mij heen een Eden,
Lacht overal 't genot mij aan.

't Zij mij mijn duifjes dan omringen,
En korrend op mijn handen springen;
't Zij mij mijn kleine kom verlangt,
Waar, in de zon, de goudvisch spartelt,
En om mijn vingren henen dartelt,
Als ze uit mijn hand het brood ont-
vangt.

Hetzij mijn vreemde plantgewassen
Mij met een' bloesemknop verrassen,
Dien de uchtendstond te voorschijn
riep;
En dan mijn hart tot Hem doen naken,
Die, om zijn menschen te vermaken,
Zoo rijk en schoon 't gebloemde schiep.

Hoe vaak als 't maanlicht op de weide
Zijn' zachten tooverglans verspreidde,
En 't vee dáár in zijn schijnsel blonk,
Hier zich aan 't knappend gras vergastte,
Dáár drinkend in het water plaste,
Of op Gods aardrijk nederzonk;

Terwijl geen dwalend beekje morde,
Geen koeltje blies, geen tortel korde,
Geen hond zelfs baste in 't hol verschiet;
Maar 't hart een stille rust verrukte,
Die 't blaadje, dat de voetzool drukte,
't Gesuis van d'adem hooren liet;

Hoe vaak werd in die stille nachten
Mijn ziel op wieken van gedachten
Aan 't nietig stof der aarde ontvoerd!
Hoe dikwerf dreef mij, opgetogen,

Dan 't zalig Land der rust voor oogen,
Waar nooit weêr drift het hart beroert!

Het diep gevoel van menschenwaarde
Verheft ons hart hier boven de aarde,
Door edeler verschiet geveid,
En stort ons, onder vreugd en smarte,
't Bemoedigend geloof in 't harte
Aan God en aan onsterfelijkheid.

Van daar de moederlijke zangen
Nog vrolijk 't hobblend wiegje om-
vangen,
Tot daar de dood de treurlier spant,
Wat is dit kort, dit nietig leven? —
Een droom, uit vreugd en smart geweven,
Een spel van schimmen aan den wand!

Maar 't morgenrood van beetre dagen,
Dat, onder al ons leed en plagen,
Van achter verre bergen gloeit,
Doet hier den Eedlen 't stof verduren,
En houdt in stille, heilige uren,
Hem aan zijn' zachten glans geboeid.

Daar schijnt de toekomst hem ontsloten,
Hij voelt zijn uitzigt steeds vergrooten,
Dit aanzijn wordt zijn hart te kleen,
Het staart op eindelooze jaren,
En zachtkens smelt hem, onder 't staren,
De tijd en de eeuwigheid in één.

Hoe dikwerf loeg die beste zegen
Me, o Boschwijk! van uw velden tegen,
Of ruischte door uw hoog geboomt! —
Ach! in de schaduw uwer blâren
(Getuigt het, ras vervlogen jaren!)
Hebik mijn'zoetsten droom gedroomd!

Waar zijt gij, eedlen! in wier kringen
Mijn hart zoo vaak een lied mogt zingen
Aan d'avond van een' zwoelen dag!
Wier deugd en wijsheid mij kon streelen,
En me eens in een genot deên deelen,
Dat nog mijn hart genieten mag!

Hetzij we al wandlend ons vermaakten,
 Of naar een koele rustplaats haakten,
 En één gevoel, één wensch, één nood,
 Ons tot het eigen plekje leidden,
 Waar, eenzaam, van 't heelal gescheiden,
 Natuur ons met haar rust omsloot;

Waar den en esch de scheemring boeijen,
 De kamperfoelie, mild in 't groeijen,
 In 't rond om 't steil geboomte bloeit,
 En 't beurtlings licht en donker water
 Eens heldren vliets, met stil geklater,
 Langs eik- en beukenwortel vloeit;

Waar, in het spichtig gras verscholen,
 De liefelijke nachtviolen
 Een koele zodenbank omkleên,
 En duizend leliën van dalen,
 Bij 't heerlijk lied der nachtegalen,
 Haar geuren mengen ondereen;

Of daar een hutje, meer verheven,
 Van dicht kastanjeloof omgeven,
 U vrolijk in zijn' kleiwand sluit,
 En 't oog door niets zich ziet bepalen,
 Totdat het, afgemat van dwalen,
 Op 't Veluwsch hoog gebergte stuit.

Hoe vaak, in zielrust opgetogen,
 Dreef dáár de toekomst voor onze oogen!
 Hoe dikwerf werd de nacht ons licht!
 Hoe won mijn menschheid dáár in
 waarde!

Hoe rees mijn hart dáár boven de aarde!
 Hoe veel ben ik dien tijd verplicht!

o Dierbren! zoude ik u vergeten!
 Neen, de uren in uw' kring gesleten
 Zijn vastgeboeid aan dezen grond.
 Nooit drukt mijn voet die dierbre plek-
 Of altijd zweven uw gesprekken [ken,
 Nog zielverheffend in het rond.

Vaak, als het avondrood zijn stralen
 Verteedrend op het woud laat dalen,
 Is 't of uw schimmen om mij staan.

Een zoete weemoed doet mij weenen,
 En 't wapprend koeltjen om mij henen
 Ruischt mij uw dierbre namen aan.

O zalig Land! o stille velden!
 Wie kan voor 't hart uw waarde melden?
 Uw rust verheft ons boven schijn,
 Ge ontruktaan 't stofzijn' valschen luister,
 En 't is of we in uw heilig duister
 Veel nader aan den hemel zijn.

Hoe vaak, als mij uw rust verblijdde,
 Heb ik den dood aan mijne zijde
 Met lachjes op 't gelaat beschouwd!
 Hoe graag had ik op u mijn leven
 Aan mijnen Schepper weêrgegeven,
 Mijn stof aan uwen schoot vertrouwd!

Het statig ruischen uwer boomen,
 't Verteedrend murmlen uwer stroomen,
 Uw avondrood, uw maneschijn,
 Het treurig lied der filomeelen,
 't Zou alles mijne grafrust streelen,
 Mij in 't verschiet tot wellust zijn.

En zoo, na lange, lange jaren,
 Een vreemde voet u rond mogt waren,
 En u als eigendom betreên,
 Als ligt uw naam zal zijn geweken,
 Uw grond een nieuw geboomt' zal
 kweeken,
 En ligt mijn schepping zelf verdween;

Dan moge in uwe zaalge dreven
 Te met nog mijn gedachtenis leven;
 Dan spreek' bij zoete lentevreugd
 't Gevoelig hart nog eens: voor jaren
 Sloeg hier een Dichter eens de snaren
 Voor God, voor Vaderland en Deugd!

O loon den Eedle dit herdenken!
 Zoo moge uw rust hem zielrustschenken;
 Zoo smaak' hij op uw' kalmten grond
 Al 't zoet, dat ooit Natuur kan geven,
 Al 't heil, dat ik, door heel mijn leven,
 In uwe milde schaduw vond!

HET LEVEN

Ach! hoe snelt ons leven,
 Als een stroom gedreven,
 Die van rotsen schiet!
 Blijde en droeve jaren
 Vlugten met de baren,
 En zij keeren niet!

Kindschheid ijlt als 't krieken,
 Jonglingschap heeft wicken,
 Kommer zweept den man,
 Grijsheid maant tot scheiden —
 Zweeft er tusschen beiden
 Wel eene enkle span?

Onder min en kozen
 Welken aardsche rozen,
 Worden Tempe's duin;
 Onder spel en dansen
 Vlecht de grijsheid kransen
 Om de kale kruin.

't Glinstrend smalt der weide
 Wordt een vale heide
 Voor den ouderdom;
 't Koor der Filomeelen,
 Hoe ze om bloemtijd kwelen,
 Blijft voor 't harte stom.

't Mondje, toovrend blode,
 Dat tot kusjes noodde,
 Wekt geen wensche meer.
 't Oog, dat lustjes teelde,
 Vochtig eens van weelde,
 Zinkt verlaten neêr.

Of de beekjes stollen,
 Of haar golfjes rollen,
 Winter sneeuwe in 't hart.
 Bij den druk der jaren
 Rekken al de snaren
 Van de vreugd en smart.

Alles, wat wij minden,
 Werd een spel der winden,
 Of omsluit een graf.
 Stomp en afgesleten,
 Eenzaam en vergeten,
 Zinkt ons de eeuwgeest af.

Wie zou 't leven dragen
 Met zijn heil en plagen,
 Met zijn lang verdriet,
 Zwol, na zoo veel kommer,
 In een dal vol lommer
 't Zachtste rustbed niet?

Alles is verschijning,
 Alles is verdwijning,
 Op den levensstroom.
 Niets kan 't rustpunt raken —
 Sterven is ontwaken
 Uit een' bangen droom.

NIEUWJAARS-LIED

Uuren, dagen, maanden, jaren,
 Vliegen als een schaduw heên.
 Ach! wij vinden, waar wij staren,
 Niets bestendigs hier beneên!
 Op den weg, dien wij betreden,
 Staat geen voetstap, die beklijft:
 Al het heden wordt voorleden,
 Schoon 't ons toegerekend blijft!

Voorgeslachten kwijnden henen,
 En wij bloeijen op hun graf;
 Ras zal 't nakroost ons beweenen.
 't Menschdom valt als blaadren af.
 't Stof, door eeuwen zaamgelezen,
 Houdt het zelfde graf bewaard.
 Buiten U, o eeuwig Wezen!
 Ach! wat was de mensch op aard'!

Maar door U aan 't niet ontogen,
 Liet uw gunst hem niet alleen.
 Godlijk Licht omscheen zijne oogen,
 En zijn nietigheid verdween.
 Onder uw Genadeleiding
 Wordt hem deze levensbaan
 Slechts ontwikkeling, voorbereiding
 Tot een eindeloos bestaan.

Dat de tijd hier 't al verover',
 Aan geen tijdperk hangt mijn lot.
 Gij, gij blijft mij altijd over,
 Gij blijft eindeloos mijn God.
 Welk een ramp mij hier ook nader,
 'k Vind in U mijn rustpunt weêr.
 Gij blijft in uw' Zoon mijn Vader,
 Wat verander', wat verkeer'.

Vader, onder al mijn nooden,
 Vader, onder heil en straf,
 Vader, ook in 't rijk der dooden,
 Vader, ook in 't zwijgend graf.
 Waar ik ooit verandering schouwe,
 Gij, o God, houdt eeuwig stand.
 Ook mijn stof rust op uw trouwe,
 Sluimert in uw vaderhand!

Snelt dan, jaren, snelt vrij henen
 Met uw blijdschap en verdriet.
 Welk een ramp ik moog beweenen,
 God, mijn God, verandert niet.
 Blijft mij alles hier begeven;
 Voortgeleid door zijne hand,
 Schouw ik uit dit nietig leven
 In mijn eeuwig Vaderland.

♦♦

ELISABETH MARIA POST (1755—1812)

DE STERVENDE CHRISTEN

Goede nacht! goede nacht!
 'k Heb mijn levenstaak volbragt,
 En mijn uurglas is verstreken,
 'k Voel mijn weenende ogen breken;
 'k Voel, ô dood! uw ijz'ren magt,
 Goede nacht, goede nacht!...

't Is voorbij, 't is voorbij,
 Al wat mij aan deze zij
 Van het graf ooit vreugd kon leenen;
 Ook 't verdriet dat mij deed weenen.
 'k Ben aan 't eind' der woestenij!
 Ik ben blij! 't is voorbij!

ô! Hoe snel, ô hoe snel,
 Lieve trouwe reisgezel!
 Vlogen onze pelgrims dagen.
 Zijt, bij 't eenzaam zwervend klagen,
 Toch getroost in Gods bestel,
 En vaart wel! eeuwig wel!...

Eeuwigheid! eeuwigheid!
 Angstige ernst en majesteit
 Zweeft mij van uw grenzen tegen;
 Onbekend zijn hier de wegen;
 Vreemd, het oord dat mij verbeidt;
 Eeuwigheid! eeuwigheid!

Vol van spijt, snelle Tijd,
 Zie ik, nu ge ontvloden zijt,
 Hoe 'k zoo weinig Gode leefde;
 Niet naar 't waare doel steeds streefde!
 Gij, die mijne toevlucht zijt!
 Zie die spijt, zie die spijt!

Ach! hoe zwicht, bij 't gewigt
 Van mijn onvervulde plicht,
 Al het ijdel zelfsbetrouwen;
 Maar geloovig Hem te aanschouwen,
 Die hier alles heeft verricht,
 Dit verligt, dit verligt!

Jesus bloed, Jesus bloed,
 Heeft voor al mijn schuld geboet;
 Daarop rustig stervend', nader
 Ik mijn rigter als een' vader.
 Zink vrij, aarde, met uw goed!
 Ik hou moed, door dat bloed!

'k Heb geen nood, 'k heb geen nood,
 Want uw aak'lig dal, ô dood!
 Heeft mijn Borg vóór mij betreden;
 'k Volg vol moeds, en druk zijn schreden:
 'k Weet, zijn licht, zijn trouw is groot,
 In den nood, in den nood.

Ja zijn hand, ja zijn hand,
 Leidt mij straks in 't vaderland,
 Wijst me een woning bij zijn vrinden;
 Daar zal 'k rust na 't zwerven vinden.
 Vaar dan wel, bedrieglijk strand!
 'k Zie reeds land! 't vaderland!!

AAN EEN BEEK

Lief beekje dat daar kronkelt,
 En zagtjes murm'lend vloeit,
 Zo aangenaam verdonkerd
 Door 't lommer dat hier groeit!
 Ik zet mij onder de eiken
 Op 't zwellend oevermosch,
 Geen zorg kan mij bereiken
 Hier in dit zalig bosch.

Hoor! welk een statig ruischen
 Van waterval bij val,
 Fontein en springbron bruischen;
 ô! Welk een zalig dal!
 Hoe rijk in koele stromen,
 Hoe eenzaam en hoe stil,
 Of niets het lied van bomen
 En water storen wil.

Ik zie door 't windj' u strelen,
 Het krult uw oppervlak,
 'k Hoor 't in de takjens spelen
 Van 't groene schomm'lend dak.
 Een vogel schommelt mede,
 Zingt onderwijl zijn lied,
 't Is of hij, wel te vrede,
 Zijn beeld in 't water ziet.

Verhit, en moe van 't dwalen,
 En schier van dorst verstikt,
 Kwam ik hier adem halen
 En werd geheel verkwikt;
 Mijn liefde en eerbied groeiën
 Voor U, ô God! wiens hand
 Die beekjens zo doet vloeïën
 Door dit gelukkig land.

Hoe geuren Eik en Berken!
 Wat is 't hier koel en fris!
 Hier voelt zich 't hert versterken
 Dat mat en dorstig is.
 Hoe lavend is dit water!
 — ô Welk een teug! — Het leeft!
 Men hoort van ver 't geklater
 Der bron, die 't leven geeft.

Leidt, waterrijke strecken,
 Leidt, koel beschaduwd oord,
 Mij tot de volle beeken
 Van Jesus liefde voord.
 Daar 's lafenis en krachten
 Voor 't hart dat Gode leeft;
 Dat dorstig moet versmagten
 Bij al wat de aarde geeft.

WILLEM BILDERDIJK (1756—1831)

DE WINTER

Het vochtige teeken
 Der stortende beken
 Rijst over ons hoofd.
 Nu zinken de stralen,
 Waar heuvels en dalen
 Door wierden gestoofd.
 De snelheid der stroomen
 Begint te verloomen,
 In 't vallen gestuit
 Door schuivende korsten,
 Die de oevers doen dorsten
 Met telgjens en kruid.
 De koele Najaden
 Verleeren het baden,
 En schuilen in 't hout:
 En 't groeien der plassen
 Maakt vuile moerassen
 Van weiden en woud.
 Zoo wislen de stonden,
 Aan beurten verbonden,
 En houden hun treê!
 Zoo spruiten en sterven
 En bloemen, en gerven,
 En boomooft, en snee!
 Viersoortige rente,
 Van 't bloeien der Lente
 Tot d'aftocht der kou!
 En loop der Getijden,
 Ons nu tot verblijden,
 En dan weêr tot rouw!
 Gy hebt met ons haken
 Naar nieuwe vermaken,
 Het zelfde gemeen:
 Zoo drijven de wenschen
 In 't harte des menschen
 Elkanderen heen. —

Den dwingland ontweken,
 Die de opene streken
 En velden verwoest,
 Vliên Floraas gespelen;
 De grond ligt te kwelen;

En 't ploegijzer roest.
 Beschouw dees violen,
 Nog even ontscholen
 Aan 't woeden der lucht:
 Op 't steeltjen gebogen,
 Ontduiken zy de oogen
 En geven een' zucht.
 Dees dorrende heester,
 Den winden nog meester,
 Beschutte' 't nog kort:
 Daar slaat hem het weder
 Op 't plantjen ter neder,
 En 't bloemtjen verdort! —

Nu zoekt hy de steden
 Die, kortlings geleden,
 De velden bezong:
 Nu vlucht men die oorden,
 Die korts zoo bekoorden,
 Met haastigen sprong.
 Ondankbare vrienden,
 Wie de adem der winden
 Zoo spoedig verdreef!
 Maar zeg, wat beminnen,
 Geground op de zinnen,
 't Vermaak overleev'? —
 Nu tracht men de dagen
 Door 't spel te verjagen,
 Door zang en tooneel:
 En 't vluchtige glimmen
 Der zon op de kimmen,
 Schijnt thands nog te veel. —

Voor ons, mijne Odilde!
 De Landgrond verspilde
 Zijn zoet niet voor ons:
 De Zomer mocht naken,
 Wy voelden geen blaken
 Des koestrenden zons.
 De Winter mag naadren,
 En wouden ontblaadren,

Wy vreezen geen vorst.
 Geen dagen verdrieten,
 Daar de uren me ontschieten,
 Geklemd aan uw borst.
 De keer der saizoenen

Moog dorren of groenen,
 Onze Echtkrans blijft frisch:
 U, mijne te heeten,
 Is, al te vergeten,
 Wat buiten ons is.

DE KREKEL

Voor schatten is uw heil
 Niet veil,
 Door woorden niet te melden;
 ô Krekel, die, op d' eikenbast,
 U met een luttel daauws vergast,
 En huppelt door de velden!

Waar gij, op akkers, graan
 Ziet staan,
 In voren, zaadtjens schieten;
 Voor u is 't, dat het koren wast;
 En wat de boer in schuren tast,
 Gij moogt het al genieten.

De noeste boer besteedt
 Zijn zweet
 Voor u, voor uw genoegen:
 En als uw zuizen hem vermaakt,
 De vorsch rikkikt, het eendtjen kwaakt,
 Vergeet hij al zijn zwoegen.

Gij zijt geen haatlijk leed-
 profect,
 Als duizend onweêrkraaiers;
 Maar, zomerboô, maar zongezant
 Bevestigt ge aan 't bezwangerd land
 De onzekre hoop des zaaiers.

Gij draagt de gunst der Min-
 godin;
 Der Heliconiaden;
 Apol verleende u in den snuit
 Een zoet en zangerig geluid,
 Waar aan geen jaren schaden.

En matig, en benij-
 dingvrij;
 In altijd vrolijk zingen;
 Bereikt ge, ô kleen en bloedloos dier,
 Den staat der hooge Goden schier,
 En spot met stervelingen.

DE WARELD

Wat zijt ge, ô samenstel van onbegrijpelijkheden?
 ô Schaakling van gewrocht en oorzaak zonder end?
 Wier mogelijkheid de geest ter naauwernood erkent;
 Wier dadelijk bestaan een nacht is voor de reden!

ô Afgrond! dien 't besef geen weg vindt in te treden!
 Wat zijt ge? Een bloote schijn, het zintuig ingeprent?
 Een indruk van 't verstand, waarom 't zich vruchtloos wendt?
 Een denkbeeld, dat we ons zelf uit ijdele meening smeden?

Of zijt ge in tegendeel een wezen buiten my?
 Bestaat ge? is dat bestaan geen enkle droomery?
 Of is 't een wijziging van eenig ander wezen?

Dus vraagde ik reis op reis, tot God my 't andwoord gaf.
 Hy sprak: 't bestaan is 't mijn'; wat is, hangt van my af,
 De Wareld is mijn stem, en roept u, my te vreezen.

BY MIJNE AFBEELDING 1790

My schonk 't geboortelot, by flikkrend Dichtvermogen
 Waar 't oude Griekenland zijn' eigen geest in kent;
 (Voorvaderlijke vrucht, op d'echten stam geënt,
 Een hart, voor 't woest gekrijsch der menigte onbewogen:
 Een ziel, aan tijd, noch lot, noch menschenwaan verkleefd,
 Die de Almacht en zich-zelv alleen tot rechter heeft.

BY MIJNE AFBEELDING 1793

Beschouwer, zoek hier niet dat oog vol gloed en leven,
 Dien mond vol redenkracht en zachte toovery,
 Die me eens by 't dichtrenchoor mijne eerplaats heeft gegeven:
 De strengheid van mijn lot, zoo drukkende als verheven,
 Heeft wat mijn uchtend sierde op eenen maal verdreven,
 Hetzelfde hart alleen bleef me in deez' avond by.

GEBED

Genadig God, die in mijn boezem leest!
 Ik vlied tot U, en wil, maar kan niet smeeken.
 Aanschouw mijn nood, mijn neêrgezonden geest,
 En zie mijn oog van stille tranen leken!

Ik smEEK om niets, hoe kwijnend, hoe bedroefd.
 Gy ziet me een prooi van mijn bedwelmden zinnen:
 Gy weet alleen het geen uw kind behoeft,
 En mint het meer, dan 't ooit zich-zelf kan minnen.

Geef, Vader, geef aan uw onwetend kroost,
 Het geen het zelf niet durft, niet weet te vragen!
 Ik buig my neêr; ik smEEK noch kruis, noch troost;
 Gy, doe naar uw ontfermend welbehagen!

Ja, wond of heel; verhef, of druk my neêr:
 'k Aanbid uw wil, hoe duister in mijne oogen:
 Ik offer me op, en zwijg, en wensch niet meer:
 'k Berust in U, zie daar mijn eenigst pogen!

Ik zie op U met kinderlijk ontzag:
 Met Christen hoop, noch laauw noch ongeduldig.
 Ach, leer Gy my, het geen ik bidden mag!
 Bid zelf in my; zoo is mijn beê onschuldig.

ELIANES JAARFEEST

't Gedicht
 Uit plicht
 Gelukt niet licht,
 Maar hinkt aan ijsren boeien:
 't Heeft vier,
 Noch zwier,
 Noch bloei noch tier,
 En kruipt in plaats van vloeien.

Maar brandt
 De hand,
 Die 't speeltuig spant,
 Van 't innig boezemgloeien;
 Geen toon
 Zoo schoon
 By mensch en Goôn,
 Dan die het hart ontvloeien.

Voor my,
 Ik wij'
 Mijn Poëzy
 Geen dorre plichtbetooning:
 Heur lied
 Klinkt niet
 Op vreemd gebied;
 De Dichtluim kent geen Koning.

Doch kon
 Een bron,
 Die eens begon,
 Steeds onuitputbaar springen,
 Hoe blij
 Zou zy
 Op 't Feestgetij'
 Van Eliane zingen!

Dan ach!
 Ik mag
 Dien blijden dag
 Met geen gezang begroeten:
 De smart,
 Die 't hart
 Te fel benart,
 Maakt Zang- en Speelkunst voeten.

Daar 't leed
 Zoo wreed
 De borst doorsneed,
 En tranen drong uit de oogen,
 Zou daar
 't Bezwaar
 De zangrige aâr
 Niet tevens op doen droogen?

Den gloed
 Van 't bloed
 In zilten vloed
 Van staâg geweën verdronken,
 Is al
 't Geschal
 Van Feest of Bal
 Niet weêr in staat te ontvonken.

Neen, zang
 Waar dwang
 En hartgeprang;
 Doch waar voor zuivre wenschen
 Ons heil
 Slechts veil
 In 't hoogste peil,
 Dan maakte u dit mijn hart de zaligste
 aller menschen.

Hier ligt het overschot van 't hartbekoorlijkst wichtjen,
 Voor 't uur des kwaads ontroofd aan de Ouderlijke min,
 De onsterfelijkheid reeds rijp by 's levens aanbegin;
 En ruilde 's Moeders schoot voor 't kille grafgestichtjen.

De droeve Vader, die van 't minlijk aangezichtjen
 Nooit kinderlachjen won noch lonkend ooglichtjen,
 Schreef zelf op 't doodsch verdek dit treurig denkgedichtjen,
 En sloot de helft zijns harts by 't dierbaar lijkjen in.

AAN MR. JAN VALCKENAER

't Gegier der wervelwinden
 Die eik en ceder knakken,
 Rukt broederlijke takken,
 Rukt teëre hartevrinden
 In 't stormgewoel van een.
 Wy moesten 't ondervinden,
 Wy, eens zoo eensgezinden!
 Wy, eens zoo lotgemeen!

Elkaâr van 't hart gereten,
 In 't barnen van de vloedjen;
 In Landverdelgend woeden;
 En wijd van één gesmeten
 Op 's warelds Oceaen;
 Wat wierd de Vriendschapsketen
 By Staats- en Oorlogsveten? —
 Gewis! zy moest vergaan.

Zou zy in woeste vlagen,
 Die de allerhechtste banden,
 De aandoenlijkste aller panden,
 By broeders, echtknoop, magen,
 Verwaaien deên als kaf;
 Zou zy die felle slagen,
 Die wreede schokken, dragen,
 En breken nimmer af? —

Zoo spreke de onbekende
 Met innig hartgevoelen!
 Wiens vriendschap (zelfbedoelen!)
 Zich naar den weërhaan wende

Van 't onbestendig Lot!
 Zoo, 's aardrijks stofklompbende,
 Laaghartig in ellende,
 En dartel in genot!

Neen. Krimpen, kruipen, beven
 Verachtbre, lage wormen! —
 Door 's Noodlots dolle stormen
 Langs golf en zand gedreven,
 Maar ziel noch hart verwrikt;
 Was 't beurtlings ons gegeven,
 Als balling om te zweven,
 Maar kalm en onverschrikt.

Vereend door 't Kunstbeminnen;
 Door de echte Dichtrenader;
 Door d'eerbied voor een' Vader,
 Den Vriend der Zanggodinnen,
 En Leidsman naar heur Choor;
 Kon niets den gloed verwinnen;
 Die onzer beider zinnen
 Gelijkelijk doorgloor.

Ik strooi u hier geen bloemen,
 Ik stort u hier geen zangen,
 Voor weldaân, ruim ontfangen,
 Die 't Nageslacht zal roemen,
 Indien het me ooit herdenkt:
 Maar my uw' Vriend te noemen,
 Dit kan geen kieschheid doemen,
 Wie dankbetooning krenkt.

Wat dan, wat ooit kan breken,
 ô Houden deze banden,
 Die wat hen aan mocht randen,
 Voor tijd noch lot bezweken,
 Ons eeuwig vastgeboeid!
 En laat dit Vriendschapsteeken
 Van 't heilig Dichtvuur spreken,
 Dat harten samengloeit!

+

De ontwortelde en verdorde tronk,
 Steeds prooi van wind en vlagen,
 Voor wien nooit heldre hemel blonk,
 Wat zou die vruchten dragen?
 Zijn voet houdt aan geene aard meer vast,

Zijn schedel bukt van eigen last,
 Zijn saplooze armen knakken;
 En de adem van 't verwoestend Noord
 Jaagt de overschot der bladers voort,
 Met de afgestorven takken.

MINERVA

Minerve vond de veldfluit uit,
 En speelde 't eerste lied,
 Aan d'oever van Permessus vliet
 Gehukt in 't jeugdig kruid.
 De boschgoôn sluipen op den klank
 Bedeesd en luistrend aan,
 En laten kruik en druivendrank
 Voor deze wellust staan.

Het mastbosch staat van rondom stom,
 En wordt niet hoorens moê:
 Het windtjen plooit zijn vlerkjens toe,
 En speelt met blad noch blom. —
 Maar de Echo vangt een toontjen op,
 En alles vliegt in roer:
 Nu hupplen veld en heuveltop,
 Met schaterend rumoer.

Wat zong zy? Van den bergsneeuwleeuw
 Dien Herkules verwon;
 En hoe hy by een meisjes spon,
 Hy, monsterschrik der eeuw!
 Het spinrad snorde door haar' zang,
 En gonsde na in 't oor;
 En 't kusgeklap op mond en wang
 Klonk somtijds dwars daar door.

„Iô, wat klinkt die zangtoon schoon!
 „Zie daar den rechten trant!
 „Dit klatert over bosch en land!
 „Dit laatste spant de kroon!
 „Die weêrklank daar, van ha, ha, ha!
 „Die treft en hart en zin!
 „Minerva speelt bevallig, ja;
 „Maar de Echo doet niet min.” —

Nu ving zy van de wildbaan aan
 En zong Dianes stoet.
 Men hoorde 't kraken van den voet
 Door de afgeworpen blaân.
 De pijlen ramm'len door 't gerucht;
 De boogstreng krakt en drilt;
 De schicht vliegt schuiflend door de
 lucht;
 De bloedstroom ruischt om 't wild.

Minerve, die een' blos kreeg, zweeg,
 Nam 't fluitjen van den mond,
 En wierp het lachende op den grond,
 Terwyl zy de oogleên neeg.
 Zy zet den voet op 't piepend riet,
 En trapt den halm in tweên:
 „Zing, Echo, zing uw eigen lied!”
 En ijlings vloog zy heen.

BERUSTING

Mag my dan na zoo veel treuren,
 Zoo veel zwoegen, zoo veel wee,
 Niet een uur van rust gebeuren
 Op een stille legersteê?
 Drijft my, met gebroken lenden,
 Kreupel, ademloos, en krom,
 In een' kring, die nooit zal enden,
 's Warelds tuimelmolen om?

God! Gy zaagt my heel mijn leven
 Aan natuur- en leedgenoot
 Onvermoeid ten beste geven,
 Waar uw wijsheid dit gebod.
 'k Dreef nooit handel met de gaven
 Door uw goedheid my besteed.
 Mocht ik redden, troosten, laven,
 Altijd was mijn hart gereed.

'k Zag den last van duizend schouderen
 Op mijn zwakke hals gelaân;
 In dien dwang mijn jeugd verouderen;
 In dat leed mijn' bloei vergaan.
 Niemand, waar mijn lijdend harte
 Ooit zijn last in overgoot!
 Niemand, die my in mijn smarte
 Troost, verkwikking, bystand bood!

Doorgeworsteld zijn die plagen!
 'k Vond de blijde reê van rust!
 'k Dacht het, ja, maar nieuwe vlagen
 Slaan my rugwaart van de kust.
 Daar, daar storten nieuwe baren
 Op mijn' wrakken steven los!
 'k Scheen de haven ingevaren,
 En verbrijzel op een rots!

't Is uw wil, mijn God, ik zwijge!
 'k Ben getroost, en zal vergaan.
 Zoo ik zuchte, zoo ik hijge,
 'k Roep U niet om redding aan.
 Neen, ik leg het hoofd hier neder,
 Zie de zeekolk in den mond,
 Geef het op aan 't stormend weder,
 En ga in Uw' naam te grond.

HET LEVEN

Ja, het aanzijn heeft zijn waarde,
 Wie erkent het niet gereed?
 't Is gewis niet alles leed.
 'k Weet geen beter ding op aarde.
 Eten, drinken, slaap, vermaak,
 Wat een aangename zaak!

Hoort niet, Vrienden, naar het praten
 Van een' Dichterlijken grijn,
 By zijn hoofd- en lendenpijn.
 Wie wou zoo het leven haten!
 't Is maar, dat hy altijd suft,
 In zijn nachtjapon vermuft.

Zeker, 't is een groot genoeg,
 Om een schamel mondvul brood,
 Om een teugjen uit de sloot,
 Ziel en lichaam af te zwoegen,
 En te koopen voor zijn bloed,
 Wat de veldmuis kostloos voedt.

ô Hoe smaakt het, van zijn leven
 Steeds een vierde weg te geven
 Aan een werkelooze nacht,
 Die uw uitgeputte leden,
 Moê van louter nutloosheden,
 Moet herstellen in hun kracht!

ô Hoe zoet is't, in het razen
 Van een menigte van dwazen
 Om te zwieren zonder rust;
 En in nietigheên te deelen
 Die hun kinderzinnen streelen
 Met geveinsde hartelust!

ô Hoe fraai is 't, meê te lachen,
 Als zy om uw byval prachen
 Voor een ongezouten klap!
 Meê te praten, meê te loopen;
 En zijn vrijheid niet te koopen
 Dan met aller vijandschap!

ô Hoe schoon, de gangbre logen,
 (Spijt gevoel, verstand, en oogen)
 Meê te huldigen voor waar!
 Met de blinden die u mennen,
 In de diepe gracht te rennen,
 Tot onredbaar lijfsgevaar!

Ja, hoe moet het niet bekoren,
 Uit hun mond een lof te hooren,
 Die uw geest of braafheid hoont!
 Of den wissen smaad te vreezen,
 Van als dom te zijn verwezen,
 Zoo gy u daar boven toont!

Zeker! wien het kan vermaken,
 'k Gun hem, dat geluk te smaken;
 Maar hy sta my gunstig toe,
 Dat ik al die fraaie dingen
 In de doodkist wensch te ontspringen!
 'k Ben ze vijftig jaar reeds moê.

DE ROZEN

Zangstukjen

Ik heb ze zien bloeien
 By 't uchtendontgloeien;
 Nu hangen de bladen en storten in 't stof,
 Tot speeltuig der stormen,
 Tot aas van de wormen,
 Tot schaamte van d'op haar zoo pralenden Hof.

Toen zogen haar knopjens
 De lavende dropjens,
 Tot parels geronnen uit hemelschen daauw:
 Nu missen zy kleuren,
 En spreiden geen geuren,
 Eer de avond de velden nog wikkelt in 't graauw.

Zoo zag ik geslachten,
 Zoo schoonheid en krachten
 Ontluiken en bloeien, maar luttel bestaan:
 Zoo lach en verblijden
 In jammer en lijden
 Voor 't schemerend Westen des levens vergaan.

Zoo 't zingen en springen
 Voor 't handenverwringen
 Verwisseld, in min dan een vluchtigen wenk.
 't Zijn alles slechts bloemen
 Waarop wy hier roemen;
 't Is alles een daauwdrop, een morgengeschenk.

De luister der oogen,
 Met nevels betogen,
 Ja, zenuw- en voeding- en spierkracht verkwijnt.
 Ook oordeel en reden
 Bezwijkt met de leden,
 En 't leven verwaasemt, vervliegt, en verdwijnt.

OP EEN AFBEELDSEL VAN MY 1816

Wat geeft die vlotte lach op 't stroef gelaat te lezen?
 Is 't zelfmin? Hekelzucht? Beschouwer, waan het niet.
 Neen, 't is het merk der smart op 't vroegverouderd wezen,
 Waar in gy 't kalme hart als door een nevel ziet.

VOORBESTEMMING DES CHRISTENS

Daauwdrop van een hooger lucht
 Dan des arends steilste vlucht,
 Op het aardrijk uitgegoten;
 Ziet Gy my, ô Eenigst Goed,
 Op dees hobbelenden vloed,
 Van een aardsche schelp omsloten.

'k Spiegel, in dit holle graf,
 't Etherzuivre licht niet af
 In een mengeling van verven;
 Maar, omgeven van de nacht,
 Moet ik van Uw hemelpracht
 Alle gloed en schijnsel derven.

Gy nogthands, Gy laat me, ô God,
 Niet, ten spel van 't blinde lot,
 Worstlend door de baren zwemmen;
 Neen, dit weet ik, en gedwee
 Kruisde ik de onafzienbre zee,
 Zeker van uw heilbestemmen.

De oever wacht my van de rust:
 't Windtjen drijft my naar de kust
 Die my eenmaal op moet vangen.
 Parel aan Zijn halskarkant,
 Zal ik, by den diamant,
 Op de borst van Jezus hangen.

ZIELZUCHT

Zoo de wijsheid
 Aan de grijsheid
 Waar verknocht,
 En de ervaring
 Zielsopklaring
 Schenken mocht;

'k Zou de dagen
 Niet beklagen,
 Vol van pijn,
 Die me een leven
 Heeft gegeven,
 Dat me moest tot leerschool zijn.

Maar, ô Hemel!
 In 't gewemel
 En gewoel
 Rondgedreven
 Door een leven
 Zonder doel;
 Prooi der stormen;
 Aas der wormen;
 Asch en stof;
 Heb ik 't leven
 Weg zien zweven
 Als een boomblad in den hof.

Wat 's den blinden
 't Ondervinden
 Van het licht,
 Zoo 't zijn stralen
 Onder 't dwalen
 Op hen richt?
 't Geeft hunn' oogen
 Geen vermogen
 Om te zien;
 't Zijn de handen
 Aan de wanden,
 Die hun bystand moeten biên.

Op U hopend
 Die 't ons opent,
 Bleef 't gezicht
 In dit duister
 Naar Uw luister
 Heen gericht;
 Maar — wat zag ik?
 Wat vermag ik,
 't Graf ten buit!
 Blind geboren,
 Is 't verloren,
 Zoo Gy 't oog my niet ontsluit.

Immer droever,
 Thands op d'oever
 Van het graf,
 Onder 't breken
 Van den weeken
 Wandelstaf,
 Streck ik de armen
 Onder 't kermen
 t' Uwaart heen!
 Zij me in 't donker
 Slechts één flonker
 Van Uw heilzon afgebeên!

'T LEVEN

Breek, ô mensch, uw sluimer af,
 Denk aan 't graf
 Leer u-zelven recht beschouwen:
 't Leven weet geen stand te houden,
 Maar 't ontsnelt ons in zijn draf.
 Haast genaakt u 't oogenblik
 Dat u aller schepslen schrik,
 In een blinden hoek verscholen,
 Aangestapt op wollen zolen,
 Onzacht toeroept: Hier ben ik!

Ach, wat is des warelds lust
 Ras gebluscht!
 ô Hoe vluchtig is 't genoegens!
 Welk een bron van angstig zwoegen!
 Hoe verwoestend voor de rust!

Achten we ieder morgenrood
 Als een bode van de dood,
 't Tegenwoordige als voorleden,
 Elk genot voor reeds ontgleden,
 Eer het nog den kiem ontsproot!

ô Bedrieg' de Hoop ons niet!
 Wat ze ons bied',
 't Is een schaduwschim van dampen,
 Die, wanneer men ze aan wil klampen,
 Door de leege vingers schiet.
 Ja het leven stort zich uit
 Met een stroom, door niets gestuit
 In den Oceaan der tijden,
 En voert droefheid en verblijden
 Der vergetelheid ten buit.

Wat dan ziet men om naar vreugd!	Zwakheid, onlust, kommer, pijn,
Wat 's de Jeugd?	Onvermogen en gekwijn!
Ach, een daauwdrop uit den hoogen	Zoo dit kwellingvolle leven
Door de zon haast op te droogen!	Ons voor eeuwig waar gegeven,
Wat is Grijsheid? ongeneucht!	Hoe rampzalig ware ons <i>zijn!</i>

OUDERDOM

Het tiende zevental der jaren, welk getal!
 De loop voleindt dus in dit wisslingvolle dal
 En 'k zie het eindperk. Dank! ô Gy die my behoedde
 En op wiens ademkracht mijn leven henenspoedde!
 'k Zag vreugde en droefheid, maar kortstondig; twijfelbaar
 Wat op den toetssteen heil, wat waarlijk onheil waar.
 Uw hand schonk 't. 't Was dus goed, 'k erken het. 'k Heb genoten
 En lijf en leven by mijn worstling ingeschoten
 Om 't geen ik zelf niet kende, en echter angstig zocht,
 Of 't voor geduld en zweet op 't aardrijk wierd gekocht.
 Wat thands, wat rest my nog van 't geen ik heb geschenen,
 Met woelingen verkwist, met zorgen, zuchten, weenen;
 Met dartlen mooglijk ook; of (liever) met genot
 Te veinzen, deels in ernst, en grootendeels in spot;
 En eindlijk, moê gesold, slechts schaduw van 't voorleden,
 My-zelv' onkenbaar en als schaduw weggeleden!
 Waar bleef 't, waarin ik als byzondere hemelgift
 Eens juichte: doorzicht, vlijt, en Dichterlijke drift
 Naar 't schoone, zucht en smaak voor kunsten? Waar 't vermogen
 Der fijnheid van gevoel, met d'adem ingezogen,
 (In ieder zintuig hoogst zorgvuldig aangekweekt,)
 Waardoor Natuur (of 't waar) vertrouwlijk tot ons spreekt,
 En de opgetogen ziel met stoute en vaste treden
 Zich in de diepten dringt van heur verborgenheden,
 Ja, in de wereld meer dan de enkle wereld ziet
 Die zich aan 't grof gestel ten ijdel schouwspel biedt?
 Waar bleef dat scherp gevoel dat in de vingertoppen
 De polsaâr die ik tastte in 't onderscheiden kloppen
 Erkende, in elken graad van snelheid, slag, of bots,
 Bedaard of hevig, zwaar of luchtig, stijf of los,
 Gelijk of hipplend, glad of hortend, bruischend, kwijnend,
 Belemmerd, opgezet, vrij, krampig of verdwijnend,
 Flaauwhartig of gesterkt, volbloedig, zwak, of klein;
 Als borende als een geest door de overkleedsels heen?
 Ach 't is verdoofd, verlamd, en weet met ijdel nijpen
 Geen stuk papier, geen speld, geen koorddraad op te grijpen;
 't Gebloemte is voor mijn reuk van geur en vaag beroofd;
 't Gehoor is me in het oor door lijkgebrom verdoofd

Dat steeds tot de afreis maant, die meer en meerder nadert,
En roept met stomme tong: „Uw pakjens gaauw vergaderd!”
(Met reden, 'k sta gereed. Mijn paspoort in de hand,
En als die bengel zwijgt, ik steek gerust van land.)
Het scherp gezicht, dat eens met schrijfpen en penceelen
Een nauwlijks zichtbaar hair kon splitsen en verdeelen,
In maan- en zonneshijn met de eigen juistheid zag,
Staart scheemrende op het schrift bij min dan vollen dag.
De smaak, schoon nooit gevleid, en dien ik nooit waardeerde,
Doch fijner dan wellicht één slemper zich begeerde,
Verstompte, en 'k zag hem niet met treurig leedzijn naar:
Hij streele of kind of knaap, maar voegt geen graauwend hair.
Doch stem en adem, die voor waarheid, wet, en rechten
De pleitzaal daavren deed en de onschuld mocht vervechten,
Verzonk me in 't hol der borst tot piepend wangeluid;
De matte long bezweek; de dorre gorgel sluit.
De spierkracht is niet meer; de matte schouders bogen,
Met ruggraat en gebeent' waar 't merg schijnt uitgezogen;
En die zich gelden deed, waar 't nood was, als een man,
Werd zwakke grijsaart, die geen zwaard meer voeren kan.
Alleen de moed hield stand, onschokbaar in gevaren,
Die rampen trotsen kan met zuiver bloed in de aären
Dat van zijn oorsprong nooit verbastert, maar, is 't plicht,
De dood te moet kan gaan met onverdraaid gezicht.
Geen kleinzing meer van spijs by 't wagglen van de tanden!
Geen kokend werken meer der slapende ingewanden!
Geen leden, dan verstramd! De kniën weigren 't lijf
Te dragen, in gewricht en bindselpezen stijf.
Slechts mijmering voor slaap, slechts duizlen by 't ontwaken,
Verwisslen, om 't bestaan tot overlast te maken;
En 't taai geheugen, 't hoofd ten boek- en voorraadschat
Dien zestig jaar verrijkt en opgestapeld had,
Sleet uit, of weigert zich, 't vertrouwde weêr te geven,
En 't stormweêr sloop de vrucht van 't arbeidvolle leven.
Het oordeel (ach, heb dank ô Hemel, voor die gift!)
Dat beeld by denkbeeld voegt, vereenigt, scheidt of schift
Wordt werkloos, daar 't geteelde en vlijtig opgegaârde
In 't half ontledigd brein zijn plaats niet meêr bewaarde,
En de aandacht die de ziel aan 't voorwerp als verbindt,
Met brein en zintuig zwiert als in één wervelwind.
Wat is dit leven dan? Wat bleef er my van over,
Dat nog de prooi kan zijn van d'algemeenen roover?
Een handvol stof, (niets meer!) verdroogd en uitgedord,
Dat spoedig onder de aard tot wormverknaagsel wordt.
Ziedaar dan 't kunstgestel van de Almacht gants tot sloopen
Gedoemd, daar 't levenspad ten einde werd geloopt!

UITVAART

Befloersde trom
 Noch rouwgebrom
 Ga romm'lende om
 Voor mijn gebeente;
 Geen klokgebom
 Uit hollen Dom
 Roep 't wellekome
 In 't grafgesteente;
 Geen dichte drom
 Volg' stroef en stom;
 Festoen noch blom
 Van krepgefrom
 Om 't lijk, vermomm'
 Mijn schaamle kleente!
 Mijn jaartal klom
 Tot volle som,
 Mijn oog verglom;
 En de ouderdom
 Roept blind en krom
 Ter doodsgemeente.

Wat zoude ik thands,
 Beroofd der glans
 Van 's hemels trans,
 Op de aard begeeren?
 Geen moed des mans,
 Geen spies of lans,
 Geen legerschans,
 Kan 't sterfuur keeren.
 Geen spel of dans,
 Geen dobbelkans,
 Geen lauwerkrans,
 Of Rijkbeheeren.
 Een handvol zands
 Des grafkuilrands
 Is 't nietig gants,
 Dat de asch mag eeren:
 De beet des tands
 Des Aartstyrans
 Des menschenstands,
 Zal 't lijk verteeren.

Doch wat 's dit my,
 Die bandenvrij,
 In 't uitzicht blij
 Dat ik belij,
 Op 't noodgetij'
 Mag triomfeeren?
 Ik juiche en strij';
 Wat glippe of glij',
 Hy staat me by,
 Die 't af kan weeren.
 Geen dvinglandy,
 Geen razerny,
 Geen Helharpy
 Van Sofistry,
 Geen nood, dien wy
 Aan Jezus zij'
 Niet stout braveeren!
 Zijne Englenrij
 Verordent Hy

Tot wachters om ons hoofd. Geen onheil kan ons deeren.

'S LEVENS DOEL

Is ons 't leven
 Slechts gegeven
 Tot verdriet,
 't Licht der dagen
 Slechts tot plagen,
 Anders niet?
 Is zich 't lijden
 Toe te wijden
 's Menschen lot;
 Ons verkwijnen
 In de pijnen,
 't Wit van God?
 Waartoe zucht ik
 Dan, en ducht ik
 Wat my wacht?
 Waarom woel ik,
 Waarom doel ik
 Dag en nacht
 Op het morgen
 Dat de zorgen
 Stillen moet,
 Onder 't twisten
 Met dit gisten
 Van mijn bloed?
 Wat bedoelen
 Heeft gevoelen
 Van een smart,
 Ingeweven
 Met het leven,
 In de zelfheid van het hart?

 Neen, het delven
 In zich-zelven
 Toont den geest.
 't Leedbeklemmen
 Is 't bestemmen
 Nooit geweest
 Van een wezen,
 Uitgelezen
 Om Gods lof
 Met zijne Engelen
 Saam te mengen
 Uit dit stof.
 Ons bedroeven

Is beproeven
 In een staat
 Die, na 't lijden,
 In verblijden
 Overgaat.
 't Hart vertederen
 In 't vernederen,
 Met het oog
 Uit de dampen
 Dezer rampen
 Naar omhoog:
 In de klachten
 Uitkomst wachten,
 En de lust
 Niet te vieren
 Met de dieren,
 Zich der toekomst onbewust:

Dit betaamde ons;
 Dit beraamde ons
 't Godsbestel,
 Voor dit nietig
 En verdrietig
 Kinderspel
 Zonder waarde,
 Waar ons de Aarde
 Toe verlokt,
 Dat de harten
 In de smarten
 Slechts verstokt; —
 Voor dit treurend,
 Hartverscheurend,
 Wanbestaan,
 Waar we in zweven
 Om in 't sneven
 Te vergaan. —
 Naar den hemel
 Door 't gewemel
 Van dees tijd
 Op te schouwen,
 In betrouwen,
 Dat niet slijt;
 Dit zijn plichten,
 Uit te richten

In dees stand,
Onder 't hijgen
Naar 't verkrijgen
Van het eeuwig vaderland.

AVOND

De tijd des arbeids is vervloten;
De staf, die 't lichaam onderstut,
Is d'afgematten arm ontschoten,
Van geest en krachten uitgeput;
Gevoel en leven zijn verdoofd
By 't afgepijnigd brein in 't hoofd.

De dagtoorts heeft haar loop voltogen,
Maar de onvermoeibre tijd volhardt;
Een nevelschemer dekt mijne oogen,
Met weêrzin pijnlijk opgespard;
En 't blinkend legioen der Nacht
Bestijgt zijn tintlende avondwacht.

De breede vleugels uitgeslagen,
By 't bruischen van 't vergistend bloed,
Strooit om d'ebenen statiewagen
Verbeeldings dartle schemerstoet
Zijn maankropzaad, en bilzenkruid,
By handenvol op 't aardrijk uit.

Daar streeft in duizlig kringgewemel
Het kakelbonte droomlivrei
En wandelt by den duistren hemel,
Door mist en neveljacht ten rei,
Doorhuppelt aard en lucht en zee
En sleept Verbeeldings wolkkoets meê.

Neemt me op in deze uw wentelkringen
Gy vlugge Geesten daar gy waart,
En steunt mijne ijdele huppelingen
In 't roekloos steigren boven de Aard.
Ach 't harte vindt hier duur noch rust,
En hijgt en dorst naar hooger lust.

ô Dat ik op uw vlindervlerken,
Van dit benedenwareldvlak
Mocht rijzen tot de hooger perken
Van 't ruim en onbezoedeld vak,
En scheppen met den ademtocht
Een drop van 't boezemsterkend vocht!

Doch neen, wat viere ik enklen schim-
In 't afgematte brein den toom? [men
Duik neêr in de u bepaalde kimmen,
Mijn ziel! en kweek geen ijdlen droom.
Zij 't uitgeput en geestloos bloed
Door kalme nachtrust aangevoed!

Strooi maankrop, Susser aller zorgen;
Giet balsem op de moede leên!
Haast groeten wy d'ontwaakten morgen,
Met al wat ademt, lotgemeen.
Verpoozinglust van 't daggewoel
Is zin-insluim'rend ongevoel.

Welaan dan! strekken we onze leden
Ter krachtvernieuwing door die rust,
Die, hart en adres ingegleden,
Ons voorberei tot versche lust!
Tot versche lust ten Christenplicht
Die oprijz' met het morgenlicht!

Blijmoedig legge 't hoofd zich neder,
En werp' zijn zorgen op zijn God.
Al stormt in 't rond het buldrend weder,
Die God belast zich met ons lot.
Geen leed, dat onze koets genaakt,
Daar, waar Zijne Almacht voor ons
waakt!

JACOBUS BELLAMY (1757—1786)

AAN MIJNE VRIENDEN

Als wij, op den weg des levens,
 Aan den kant van 't stille water,
 In een koele schaduw rusten;
 Als de lieve zuidewindjes,
 Dart'lend, door mijn lokken, spelen,
 En der bloemen frissche geuren,
 Door de zuiv're lugt verspreien;
 Dan gevoel ik al den wellust,
 Dien Natuur mij doet genieten;
 Maar, hoe groot, hoe onuitspreeklijk,
 Wordt die wellust, lieve vrienden,
 Daar we, in ons verëenigd harte,
 Dien gevoelen en bezingen!

Als de stormen uit het noorden,
 Buld'rend, door de boomen, gieren,
 Ons, den scherpgepunten hagel,
 In 't gebogen aanzigt drijven;
 Als een ratelende donder,
 Met de forsche stem der winden,
 Ons het jeugdig hart doet rillen;
 Als het opgezette water,
 Bruisschend, spoelt, langs onze wegen,

Ons, onzeker, voord doet hijgen;
 Dan, mijn vrienden, stroomt vertroosting,
 Uit uw hart, in mijnen boezem!
 Dan zijn mij uw gulle blikken,
 Zonnen, die mijn ziel verheugen!

Lieve vrienden, reisgenooten,
 Als ik eens, vermoeid van 't wand'len,
 Aan uw zijde, neêr zal zijgen,
 En de Dood mijn oogen sluiten,
 En mij zagtkens zal doen slaapen;
 Dan, mijn vrienden, voert mij slaapend,
 In een stil en eenzaam boschje:
 Ziet gij daar twee digte boomen,
 Die elkander als omhelzen;
 Geeft mij, onder deze boomen,
 Dan een stille, zagte, rustplaats!

En als gij, mijn lieve vrienden,
 Dan uw' weg weêr rustig wandelt,
 Wilt mij dan niet gansch vergeten:
 Leest, om aan uw' vriend te denken,
 Somtjids eens in deze zangen!

AAN GOD

Ik heb mijn lier, voor u, besnaard,
 En 'k nader bevend voor uwe oogen,
 Daar gij, door 't ruim der hemelboogen
 Op vleugels van uw almagt, vaart! —
 Voor u, die, in het eeuwig licht,
 Uw' trotschen zetel hebt gestigt,
 Een' troon, ontsaglijk als uw wezen!
 Voor u, die immer liefde zijt! —
 Maar hun, die uwe magt niet vreezen,
 Een schriklijk wrecker zijt!

o God! wie is de sterveling,
 Die 't onnaarvolgbaar lied mag hooren
 Der eeuwig-zingende engelen-chooren?
 Dat hij van uwe grootheid zing'!
 Mijn ziel verliest zich in haar zelf!
 Mijn oog verdwaalt, aan 't hoog gewelf,
 Waar duizend, duizend, zonnen blinken,
 Die eens uw stem ten voorschijn riep!
 Hier moet al 't eindige verzinken,
 In 't nimmer peilbre diep!

Gij had den weg nog niet gemaakt,
 Waarlangs de vlugge tijd zou loopen;
 Maar 't plan lag voor uw wijsheid
 Der dingen werking afgebaakt: [open —
 Toen zaagt gij, hoe der boozen list,
 Door haat en wrevel, aangehitst,
 Langs duizend onbekende wegen,
 De leidsvrouw is tot waar geluk;
 Hoe vaak de wenschelijkste zegen
 Zijn bron heeft in den druk!

Toen zaagt gij ook, geduchte God,
 In al die wondre wisselingen,
 Dien kronkelloop der aardse dingen,
 Den aart, de gangen van mijn lot.
 Toen had ik, op dit groot tooneel
 Der wondre waereld, ook mijn deel,
 Door uwe wijsheid, reeds ontvangen.
 Ja! hoe gering mijn werking schijn',
 Gij deedt mij toch de gunst erlangen,
 Een stip, in 't plan, te zijn!

Hoe dan, op dezen wanklen bol,
 Uw hand mij ginds en herwaards
 voere,
 De snoodheid op mijn onschuld loere—
 Mijn hart blijft steeds gerustheid-vol!
 Mijn God! hoe troost mij dit gevoel!
 Gij schiept mij ook, om 't groote doel,
 Uw godlijk oogmerk te bereiken!
 Ik voere ook uw bevelen uit!
 Bij u zijn eeuwen-levende eiken
 Niet meer dan 't kleinste kruid!

Verhef u dan, mijn traage geest!
 Doorstreef die nimmer meetbre
 kringen,
 Tot hem, den vader aller dingen,
 Wiens liefde uw wording is geweest!
 Verhef u! stijg in 't hemelhof! —
 Maar neen — verneder u in 't stof!
 Die luister zou uw oog verblinden!
 Gij smolt voor dat ontsaglijk vuur!
 o Neen! gij kunt de Godheid vinden,
 Op 't aanzigt der Natuur!

Ja! op dat glansrijk aangezigt
 Is God, in elken trek, te leezen!
 Gij zijt, o groot, o eeuwig wezen,
 De luister van dat aangezigt!
 't Geruisch der grootsche waterval,
 De zachte stilte, in 't vrugtbaar dal,
 Het golvend graan — 't geklots der
 baaren,
 Der vog'len zang, die 't hart verblijdt;
 't Doet alles onzer ziel ervaaren,
 Dat gij de schepper zijt!

Maar — wat ons ook uw magt vertoon'
 In visschen, vogels, zeeën, landen;
 Van al de werken uwer handen
 Vertoont de mensch het edelst schoon:
 De vorm van zijn welschappen leên,
 Die lagchende bevalligheên,
 Zijn slegts de ruwste en flauwste trek-
 ken;
 Zijn ziel, zoo mild door u bedeed,
 Heeft meerder glans en grootscher trek-
 Van uw onstoflijk beeld! [ken

o Wijsheid! — onbeperkte magt!
 'k Verlies mij in uw' grootschen luister!
 Mijn oog bezwijmt — 't is alles duister!
 Waar ben ik, in deez' donkren nagt?—
 o Eeuwig wezen! laat het licht
 Van uwe wijsheid, mijn gezigt,
 Het toppunt uwer grootheid wijzen!
 Maar hoe! zou 't eindige vernuft
 Dan ooit, tot deze hoogten, rijzen,
 Daar 't op den drempel suft!

Genoeg, zoo ik een staamlend lied,
 Mijn God, van uwen roem, mag zingen!
 Bij 't hooge lied der hemellingen,
 Verägt gij toch mijn zangen niet!
 Schenk mij een vonkje van dien gloed,
 Die 't vuur van uwe zangers voedt!
 Dan zing ik waardiger gezangen
 Van uw gedugte majesteit,
 Wier toon ik grootscher zal vervangen,
 In 't choor der eeuwigheid!

DE LIEFDE

De teêrste hartstogt, die 't genoeg
 Der stervelingen 't meest vergroot,
 Staat immer voor het nijpend wroegen
 Der redelooze kwelling bloot.

Vrees, moeite en agterdogt bespringen,
 Met felle woede, 't minnend hart.
 Al vaak zijn kleene beuzelingen
 De bronnen van de grootste smart.

De Liefde, tuk op veinzerijen,
 Die zij zich zelf te ontveinzen tragt,
 Heeft zich al menigwerf in lijën,
 Door schuldelooze list, gebragt.

Soms zwijgt de spreekendste bewustheid,
 Wanneer de vrees heur stem verheft.
 Daar 't hart, gefoold door ongerustheid,
 Zijn eigen toestand niet beseft.

ô! Mogt ik iets den hemel smeeken!
 Ik vroeg niet dwaas om rang of schat;
 Maar, om een min, die voor het steeken
 Der kwelling niets te vreezen hadt.

♦♦

JAN VAN WALRÉ (1759—1837)

AAN DEN OPPER-DICHTER, MR. WILLEM BILDERDIJK

Van jongs af, Dichter-Vorst! eerde ik uw' Zwane-stander:
 Eens bragt *Mécénas* ons, reeds graauw van kruin, bijëen;
 Als ijzer en magneet trok ons gevoel elkander,
 En 't eerste ontmoetings-uur lei vriendschaps eersten steen:
 Hoe groot ook de afstand was in onzer gaven waarde,
 Ons blaakte 't zelfde vuur; wij hielden de eigen vlugt;
 Gij, door den éther-stroom; ik, langs het vlak der aarde,
 Op vrije wicken toch — en voor geen' val beducht;
 Nogtans de zwaluw strijkt; de Rijn-zwaan blijft nog stijgen:
 Mijn Grenspaal predikt *rust*; uw Grijsheid kent geen perk!...
 Blik vriendlijk neder op dees dorrende offer-twijgen;
 Uw Naam verfrissch' het tuiltje en kleur' mijn avond-werk!

♦♦

WILLEM ANTHONIJ OCKERSE (1760—1826)

OP DEN DOOD VAN LEENTJE,

EEN UUR NA HARE GEBORTE, MET HARE MOEDER OVERLEDEN

Leentje, ontwaakt van 't lange slapen,
 Wierp een blikjen om zich heen,
 Zag, dat hier niets was te rapen,

Dan ellende en droef geweest.
Leentje sloot haar schuldlooze oogen;
 't Sterven was voor haar gewin,
 Ze is toen juichende gevlogen,
 Moeder na, ten hemel in.

↔

ADRIAAN LOOSJES (1761—1818)

Gij ziet, ô mensch, vol trotschheid neêr,
 Op al 't gedierte, als hoofd en heer,
 Maar hebt in zeden en manieren,
 Nog veel te leeren van de dieren.

Gij, die in hoog' en laagen staat
 Uw dierbaar kroost pas gadeslaat,
 Gaat nog in zeden en manieren
 Vrij school bij wilde en tamme dieren.

Beschouwt, door diep berouw geraakt,
 Hoe al 't gevogelt nestjes maakt,
 Om, naar des Hemels welbehaagen,
 Voor hunne kiekens zorg te draagen.

Ziet, ziet die ijvrige Ojevaar,
 Met groote takken dik en zwaar,
 Door niets vermoeid na boven zwieren,
 Tot in den top der populieren.

Daar bouwt hij in den Lentetijd,
 Met onvermoeibre zorg en vlijt,
 Als 't waar door kindermin gedrongen,
 Een nest ter schuilplaats voor zijn jongen.

En als het dun gevederd jong
 Gereed staat, om den eersten sprong
 Uit moeders enge nest te waagen,
 Ziet dan die moeder zorge draagen.

Hoor, met een klepperend geluid,
 Spreidt zij beangst haar wieken uit,
 En steunt de jongen onder 't vliegen,
 Of jonge trotsch hun mogt bedriegen.

Ach waar de mensch 't zij arm 't zij rijk,
 Dit reedloos dier in trouw gelijk,
 Gelijk in voor hun kroost te waaken,
 Wat heil zou dan den mensch genaaken.

Dan zou een braaf, wel opgebracht,
 Een hupsch, een vriendelijk geslacht,
 Dit woest, oneerlijk, ligt verbolgen,
 Dit snood geslacht van menschen volgen.

DE NAAM OP DE DUIVENTIL

Philas, door de min bestreedend,
 Hadt den naam van *Amaril*,
 Met zijn' naam, wel diep gesneeden
 Op den rand der Duiventil.
 'k Zie haar na heur Duifjes treden,
 Die ze als anders voêren wil.

't Meisje vindt haar naam geschreeven
 Bij zijn' naam, zij bloost, zij lacht:
 Wat zij dacht, is ons om 't even.
 Maar wie hadt het ooit verwacht,
 Dat haar Duifjes hongrig bleeven,
 Daar zij om geen voêren dacht.

AAN GALATHE

Een stille éénstemmigheid
 Is door 't Heeläl verspreid,
 Welk onderwijzer,
 Hoe groot, hoe schrander weet,
 Wat vriendschap den magneet
 Verbindt aan 't ijzer.

Jaa om den lindenbast
 Hegt zich de klimöp vast,
 Terwijl de wingerd
 Zich om den Olmenstam,
 Als blaakend door de vlam
 Der Liefde, slingert.

Ei zie, dit Duivenpaar,
 Dien wondren trek elkaêr,
 Verrukt, ontdekken.
 Wat kirren ze aangenaam,
 Hun bekjes kleeven t'zaam,
 Zij trekkebekken.

Dat wonderbrandend Vuur
 Heeft ook de goê Natuur
 Den mensch geschonken.
 Dat vuur, mijn *Galatbé*,
 Kon onzen boezem meê,
 In min ontvonken.

Wel smaaken wij dat zoet,
 En trachten wij dien gloed,
 Niet uit te blusschen.
 Dat men dien trek voldoe,
 Steek mij uw mondje toe.
 'k Dorst na uw kusschen.

DE VREESACHTIGE MINNAAR

Phileet een hupsche Herdersgast
 Was met het liefdesjuk belast:
 De zon was in de kim gedooken:
 Hij ziet bij 't zagte licht der maan
 Zijn *Cloe* aan de stulpdeur staan;
 Nu wordt zijn liefde op nieuw ontstoken.

„Wel, zucht hij in zijn kloppend hart,
 „Ik folter mij door dwaaze smart,
 „Die ik van dag tot dag voel steig'ren,
 „Welaan! 'k zal nu na *Cloe* gaan:
 „Staat haar mijn voorslag thans niet aan,
 „Wat kan zij meerder doen dan weigren.”

Hij treedt zijn stulp nog éénmaal in,
 En tooit zich op ter eer der Min,
 Gelijk toch meest de minnaars handlen;
 Daar gaat hij heen - „Zagt, denkt hij,
 zagt!
 „De zaak dient rijpelijk overdacht:
 „k Zal deeze laan nog om gaan wandlen.

„*Philetas*, foei! al weêr bevreesd,
 „Gelijk gij altoos zijt geweest!
 Dus gaat hij voort „wat zotte dingen!
 „Misschien verhoort zij wel mijn wensch!
 „Een meisje is immers maar een mensch.
 „Straks wordt mijn zuchten veelligt zingen.”

Dus komt hij aan het eind der laan,
 En ziet zijn lieve *Cloe* staan:
 Nog staat de knaap een poos te kijken:
 „Kom, zegt hij, 't moet'er nu meê door!
 „Veelligt verleent zij mij gehoor . . . !
 Dat alle droeve zorgen wijken!

Hij nadert. Schoon hij vrolijk ziet,
 Beeft hem het hart, gelijk een riet.
 Welaan! beluistren wij zijn minnen:
 „Goed' avond *Cloe!* 't is mooi weêr!”
 Dit zegt hij staamlend, en niets meer.
 Hij schijnt betoverd in zijn zinnen.

Zoo vrees ik niets:
 Hoe veel verdriets,
 ô Dood! wordt, met mijn' zorgen,
 Ook eens, bij u, geborgen?

Dan dreig' de storm;
 Dan knaag' de worm;
 Niets kan mijn' rust ontwijden,
 Of mij, van Jesus, scheiden! —

MIJNE KEUZE

Langs diepe spooen
 Van moeite en kruis,
 Is mij beschooren
 De weg naar huis:

Door wildernissen,
 Waar in mijn voet
 Den weg kan missen
 Of struik'len moet;

Waar distels groeijen
 Van angst en leet;
 En traanen vloeijen
 Van bloedig zweet:

Dáár boven, wolken,
 Van onweêr zwaar,
 Hier, onder, kolken
 Vol doods-gevaar!

Om 's daags te schuilen,
 Geen boom; — geen hut,
 Die, 's nachts, voor 't huilen
 Des storms, beschut!

Langs diepe spooen
 Van moeite en kruis,
 Is mij beschooren
 Mijn weg naar huis:

Of, op de baaren
 Der holle zee,
 Rondöm bevaaren
 Met angst en wée! —

En echter derwaart,
 Hoe moeilijk, ligt
 De landstreek, werwaart
 Mijn pad zich rigt. —

Mijn dwaalweg loope
 Woestijnen door;
 Het oog der hoope
 Wijst mij het spoor:

Waar Jesus, bloedig,
 Is heen gegaan,
 Zou 'k daar, mismoedig,
 Van verre staan?

En hem niet volgen? —
 Hij vormt de zee,
 Hoe ook verbolgen,
 Ten veil'ge reê.

De rotsen vloeijen; —
 De wildernis
 Moet weelig bloeijen,
 Wáár Jesus is!

Dáár steekt de prikkel
 Des doods niet meer, —
 Noch maait zijn sikkel
 De bloemen neêr!

Ik zal steeds hoopen
 In moeite en kruis;
 En moedig loopen
 Den weg naar huis.

Ik laat 't gewemel
 Der zorg beneên,
 En kies den hemel
 En 't pad daar heen!

Natuur, zoo zacht, zoo wars van schijn,
 Laat in uw spoor mijn voetstap zijn,
 Gelei mij door 't oneffen land
 Gelijk een kind aan 's moeders hand.

Als ik vermoeid van struiklen keer,
 Dan zink ik aan uw' boezen weêr;
 Dan lescht aan uwe moederborst
 Uw hemelnekter mijnen dorst.

Hoe rust ik dan in uwen arm!
 Gij dekt mij in de koude warm.
 O! lei mij door 't oneffen land
 Gelijk een kind aan 's moeders hand?

↔

JOHANNES KINKER (1764—1845)

DE JONGE KLOË

Kloë, zestien jaren oud,
 Sprak: ik zal de min ontvlugten:
 Want als men het wel beschouwt,
 Doen de minnaars niets dan zuchten.
 't Is of elk zijn' tijd besteed
 In 't gevoelen van zijn leed.

Waar ik slechts mijne oogen wend' —
 Nergens vind ik twee gelieven
 Die niet zuchten. Wat ellend'
 Mag hun teedre boezems grieven?
 Waarom staag de vreugde ontvlugt
 Door hun eindeloos gezucht? —

Neen, nooit zal de liefde mij
 In haar nare kluisters binden:
 In die teedre slavernij
 Kan ik zoo veel heils niet vinden.
 Heeft de min er anders geen? —
 Liever blijf ik dan alleen.

Laatst vroeg *Lykas* om een' zoen . . .
 ('k Moet nog lagchen om dat vragen.)
 'k Riep: Och, *Lykas*, neen! — En toen
 Zuchtte hij, en sloeg aan 't klagen.
 ô Wat is het minnen dwaas!
 Al zijn antwoord was — helaas!

Gistren zag ik *Lykas* weêr.
 'k Dacht: 't is best zijn oog te ontvlugten;
 Wijl ik ligt zijn smart vermeêr:
 Want hij weende en scheen te zuchten.
 'k Vlood zeer schielijk van die plaats:
 Alles riep mij daar — helaas!

Zoo zong *Kloë*; — maar de Min
 Hoorde het vermetel zingen
 Van die jonge herderin. —
 „'k Zal die stoute schoone dwingen!”
 Sprak hij. — Kloë maak vrij staat,
 Dat hij 't bij geen zeggen laat.

Eensklaps vloog hij naar beneên.
Kloë dacht: „Zou hij mij dwingen! —
 'k Blijf gerust met hem alleen.”
 Lagchend ging zij voort met zingen:
 „'t Is of elk zijn' tijd besteedt,
 „In 't gevoelen van zijn leed.”

Hij nam 't meisje bij de hand,
 Wees haar lagchend twee gelieven.
 „Houd u wat aan dezen kant
 „*Kloë*! (sprak hij) 't mogt hen grieven.
 „Veilig moogt gij hen bespiên,
 „Zoo gij maar niet wordt gezien.”

Och! hoe gretig hoorde zij
 Toen het zuchtend, teeder hijgen,
 Dat, in dees liefkozerij,
Kloë toeriep, onder 't zwijgen:
 „Zie hoe men den tijd besteed,
 „In de liefde zonder leed.”

Toen *Cupido* haar verliet,
 Gloeide hare lieve wangen:
 En de gulle vreugd verliet
Kloë's hart voor 't zoet verlangen.
 Sedert heeft zij het gezocht
 Van haar' *Lykas* nooit ontvlugt.

♦♦

PIETER NIEUWLAND (1764—1794)

ORION

Wie heft, met statelijke pracht,
 Bij de achtbre stilte van den nacht,
 Uit d'oceaan het hoofd naar boven?
 Wie blijft in 't aanzien van Diaan',
 Die vruchtloos poogt dien gloed te doven,
 Met onverzwakten luister staan?

Zijt gij 't, Orion! voor wiens licht
 Der kleiner zonnen flikkring zwicht
 Als 't licht der maan voor Febus glansen?
 Rijs, grote Orion! rijs omhoog!
 Zijt welkom, held! aan onze transen!
 Verruk, verruk ons starend oog!

Wat sterreglans, die eerbied baart,
 Praalt op uw' gordel, knods en zwaard,
 Bezaaid met tintelende vieren!
 'k Zie Betelgeuzes roden gloed
 Uw' schouder, naast Bellatrix, sieren,
 En Rigel flonkren op uw' voet.

Ik zie, daar u de stier ontvlugt,
 Voor de opgeheven vuist beducht,
 DenNoordschen beer van verre grimmen.
 De bloedige Aldebaran zelf
 Ontwijkt uw' knods, bij 't statig klimmen,
 En ruimt u plaats aan 't stergewelf.

Zo drijft ge, in 't schoon Elysisch woud,
 Daar zich der helden schare onthoudt,
 Voor u de woeste dieren henen!

Zo hebt ge, in 's waerelds morgenstond,
 Met al uw' luister vroeg verschenen,
 Auroras teder hart gewond.

Dit zag de wreevle Jagtgodin;
 Haar wrok ontvlamde om deze min,
 Zij deed u door haar schichten sneven.
 Jupijn verijdelde dien nijd,
 Door hem aan hoger' trans verheven,
 Blinkt gij daar eeuwig, haar ten spijt.

Rondom u schittren zon bij zon,
 Daar Sirius en Procyon
 Met diep ontzag uw schreên verzellen.
 Wie noemt in klanken, zwak van toon,
 Die heiren, door geen oog te tellen?
 Wie schetst hun godlijk, eeuwig
 schoon?

ô Gij, geleister van mijn held,
 Die, als gij onze zon verzelt,
 Uw' naam verleent aan onze dagen!
 ô Heldre hondster! zou uw licht
 De voorboô zijn van felle plagen?
 Ons siddren doen op uw gezicht?

Neen! 't bijgeloof verzon dien waan.
 Mij lacht uw glans beminlijk aan,
 Vorstin der hoge sterrenchoren!
 'k Voel, daar mijn eerbied op u staart,
 Gedachten in mijn ziel geboren,
 Wiêr vlugt mij opvoert boven de aard.

Is elk dier lichten, die gij ziet,
 Zelf 't kleinste, dat uw oog ontvliedt,
 ô Stervling! slechts voor u in wezen?
 Is, bij 't gezicht van 't stergewelf,
 Geen denkbeeld ooit in u gerezen
 Dan 't nietig denkbeeld van u zelf'?

Vermeete! draait voor u alleen
 De gansche schepping om u heen?
 Is ze u alleen ten dienst gegeven?
 U, die, uit nietig stof geteeld,
 Het broosch genot van 't vlugtig leven
 Met vlieg en mier en made deelt!

Zijt gij op de aarde zo gering;
 Die aarde, trotsche sterveling,
 Is een dier duizendduizend bollen
 Die om de zelfde grote zon
 In afgeperkte baanen rollen,
 Licht scheppen uit de zelfde bron.

Elk, elk gevoelt haar heerschappij.
 Die streeft bestendig haar op zij,
 Daar deze uit afgelegene streken
 Haar eens in vijftig eeuwen groet,
 Of ligt, haar wijd gebied ontweken,
 Slechts eens bestraald wordt door haar
 gloed.

Elk lichtjen, dat gij tintlen ziet,
 Zelf 't kleinste, dat uw oog ontvliedt,
 Is zulk een bron van licht, omgeven
 Van waerelden, die zonder tal
 Als stofkens door elkander zweven,
 En veilig zijn voor schok en val!

Verbeelding! is u niets te hoog,
 Zo leer mij gindschen heldren boog,
 Den goddelijken Melkweg, kennen.

Voer, langs dat breed en glansrijk
 spoor,
 Mijn' tragen geest, op vlugge pennen,
 Den wijden kreits der schepping door.

Die baan, wier zacht en lieflijk licht
 Slechts wolkjens vormt voor 't scherpst
 gezicht,
 Is een gestel van sterrenheemlen,
 Wier eindloos flauwe tinteling
 Van verre schijnt dooreen te weemlen,
 Zich samensmelt tot éenen kring.

Hebt gij de grenspaal nu ontdekt?
 Weet gij, hoe ver de schepping strekt,
 ô Stervling, eindig van vermogen?
 Zo sla nog eens, uit dat verschiet,
 Op held Orions beeld uwe oogen,
 En zink, verzink dan in uw niet!

Orion! uw volmaakte glans
 Voert mij omhoog van trans in trans,
 Ontruikt mijn' geest aan 't aardsche
 duister!
 Mijn oog beschouwt u uren lang,
 En telkens vindt het nieuwen luister,
 En nieuwe wondren voor mijn' zang!

Is 't waar? of faalt mijn zwak gezicht,
 Dat ginds een kring van bleker licht
 Meent in uw prachtig zwaard te ont-
 decken?

Een dunne vlek, wier flauwe schijn
 Zich telkens poogt aan 't oog te ontrek-
 ken?

Wat mag dat glinstrend wolkjen zijn?

Dat glinstrend wolkjen, sterveling!
 Is ook een melkweg, in wiens kring
 Ontelbre sterrenstelsels weemlen,
 Den uwen ligt in glans gelijk! . . .
 Verbeelding! daal! verlaat die heemlen,
 Eer mijn geschapen geest bezwijk'.

DE MORGENSTOND

Hoe lacht ons met vernieuwde glansen
De zon, die 't al met vreugd vervult,
Terwijl zij de Oosterkimm' verguldt,
Weër vrolijk toe van 's Hemelstransen.

Aurore ontsluit, in 't geel gewaad,
Met ving'ren, juist van verwe als rozen,
Terwijl haar zachte kaken blozen,
De poorten van den dageraad.

Nu schijnt het veld op nieuw herboren,
Daar 't pluimgedierte, dat in 't woud,
In stille vrijheid zich onthoudt,
Ons reeds zijn schelle stem laat horen.

Hoe wordt ons hartverkwikt, verheugd,
Daar duizend zangrige orgelkelen
Hunn' onbedwongen veldzang kwelen,
En delen mede in onze vreugd.

De Landman, thans verfrist van leden,
Verlaat, door 't rijzend licht gewekt,
De stulp, die hem ter woning strekt,
En gaat naar 't veld met rasse schreden.

Hij melkt, blijgeestig opgestaan,
Zijn kudde, vrij van wrange zorgen,
En voert, al zingende, elken morgen
Het grazig zuivel steêwaart aan.

Hoe ligt de daauw, bij zilvren droppen,
Verspreid op bladers, plant en kruid.
Zie, hoe zich elke bloem ontsluit:
De morgenstond ontluikt hun knoppen.

Thans rijst de zon voor elks gezicht,
Zij droogt de liefelijke rozen,
Zij doet de heuveltoppen blozen,
En stelt het hoog gebergte in 't licht.

Terwijl in de altoos vruchtbre streken,
In 't loofrijk boschjen, op 't eenzaam
land,
Langs bogtige oevers, dicht beplant,
Het zacht geruisch der zilvren beken,

En 't veldmuziek onze oren streeft.
Gij houdt ons hart als opgetogen,
Door al uw gaêd'loos schoon bewogen,
Natuur, met zo veel glans bedeed!

Gij kunt ons oog, ons harte wekken
Tot vreugd, zo dra het kriekend licht
Zich zelve ontdekt voor elks gezicht,
Terwijl we alom Gods gunst ontdekken.

Zo heuglijk is het veld, wanneer
De zon, gehuld met goud en glansen,
Den morgen maakt aan de oostertransen;
Dus blinkt Gods goedheid keer op keer.

De zon, vast meer en meer aan 't klimmen,
Bestraalt het aardrijk met haar gloed,
En, daar ze onze ogen scheemren doet,
Verlaat zij spoedig de oosterklimmen.

Zij rijst, terwijl ze alom natuur
Verheugt, verkwikt met heldre stralen:
Zij koestert de aarde uit 's hemels zalen
In een doordringend zonnevuur.

TER GEDACHTENISSE VAN MIJNE ECHTGENOTE

ANNA HARTWIGINA PRUIJSSENAAR

geboren 27 Julij 1770, gehuwd 24 Julij 1791, gestorven aan de kinderziekte 29 Maart 1792

EN VAN ONZE DOCHTER

geboren 29 Maart 1792, gestorven 31 Maart 1792, begraven met hare moeder 2 April 1792

o Teêrgeliefde en vroegverloren Vrouw!
Om wier bezit ik alles gaarne geven,

En willig goud en glorie offren zou,
Kon ik u slechts herroepen in dit leven!
Ontvang van mij, die ook in 't zwijgend graf
U minne en ere en uw volmaaktheên huldig,
Dees laatsten pligt! . . . Ik leg dien wenende af.
'k Ben dit uw trouw en mijner liefde schuldig.
Ook gij, lief Wicht! dat moeders schoot verliet,
Om in den schoot des grafs met haar te slapen,
Gij eischt gewezen, geen vrolijk welkomlied!
Hoe ras, o God! wordt freugd in wee herschappen!
Of is 't een droom, een zwevend schaduwbeeld,
Dat 's nachts den geest benaauwt met nare zorgen,
Doch dat, ter vlugt in 't bijster brein geteeld,
Ter vlugt ook wijkt bij 't nadren van den morgen?
Neen! 't is geen droom! . . . 'k Ontwaak, en tast in 't rond,
Maar vind geen vrouw aan mijn verlaten zijde,
En voel geen' kusch van haren lieven mond,
En hoor geen stem, wier klank mijn ziel verblijdde.
Die lieve mond is bleek en koud, en zwijgt.
Stijf is de hand, die teder mij omärmde.
Nu klopt geen hart, geen boezem zwelt en hijgt,
Waarään welêr haar liefde mij verwarmde.
Nacht dekt het oog, den spiegel, daar haar ziel,
Steeds groot en goed, en telkens toch verscheiden,
Zo hemelsch blonk, en altoos elk geviel,
En niemand wilde en niemand kon misleiden.
o Gij, die bouwt op schoonheid, jeugd, en kracht!
Was zij niet jong en schoon als lentebloemen?
Wie kon, als zij, van 't maagdelijk geslacht,
Op mannekracht bij vrouwezachtheid roemen?
Maar 't doodlijk gif van een' verborgen worm
Vernielt in 't veld de schoonste roos van allen;
Het woest geweld van enen maartschen storm
Doet ook in 't woud de kloekste stammen vallen.
O Edle roos! o knopjen, jong en teêr!
De zelfde storm heeft beide fel verslagen.
Ik ben geen Gade, ik ben geen Vader meer!
De winter heerscht reeds in mijn lentedagen.
Mijn heil, mijn vreugd, mijn wellust was een droom,
En als een droom is 't al voorbijgevlogen!
Nu voortään kruipt mijn leven, doodsch en loom,
Zijn baan ten einde en gaat naar 't graf gebogen.
Waar snelt gij heen, tonelen van geluk!
Geliefd verschiet van aardsche zaligheden!
Doch ja! verdwijn! uw beeld verzwaart mijn' druk.
Wat heb ik meer te hopen hier beneden?

Vergeefs mijn ziel gestemd voor zacht gevoel;
 De snaar, die klonk als mijne, hangt gebroken.
 Wat is uw gloed, o Vriendschap! dof en koel
 Bij 't hemelsch vuur, door kuische liefde ontstoken!
 Ik dank u voor den balsem van uw troost:
 Maar kunt ge mij de stille vreugd van 't leven,
 't Verfijnd genot, de hoop op bloeiend kroost,
 't Geen ik verloor, kunt gij 't mij wedergeven?
 De felste wond wordt door den tijd geheeld,
 Doch laat in 't vleesch haar diepgeprente groeven.
 o Gij, wiens hand dees wrangen kelk mij deelt!
 Ik drink hem wel, maar blijf toch 't bitter proeven.
 Dan, is 't uw wil, mijn Vader! dat mijn baan
 Vol doornen zij en hobblig en verlaten,
 Welään, geleid me, ik zal gewillig gaan;
 Wat zou uw kind het stout weêrstreven baten?
 Zo hier of daar ene enkele bloem nog groeit,
 Ik zal die niet versmadelijk vertreden,
 Al werd die bloem, die 't lieflijkst heeft gebloeid,
 Mij 't meest bekoorde, ontijdig afgesneden.
 Doch neen! zij is in beter hof verplant,
 Voor zomerzon en herfstörkaan beveiligd.
 Mijn *Anna!* gij waart rijp voor hoger' stand;
 Wij worden hier door lijden nog geheiligd.
 Uw ziel was rein als verschgevalen sneeuw,
 Bestraald met glans van meer dan aardsche klaarheid;
 Geen damp van waan, verspreid op volk of eeuw,
 Benevelde bij u het licht der waarheid.
 De weelde, die den stam des levens knakt,
 De welvaart moordt, en zeden tart en wetten,
 't Gevoel verdooft, den edlen geest verzwakt,
 Had nimmer u bezoedeld met haar smetten.
 Gij zongt en sprongt en lachte schuldeloos,
 En hadt dat zoet nog gaarne lang genoten!
 Maar kende ge ook dees waereld, valsch en boos?
 En 's levens gal, met honig overgoten?
 Lach nu gerust, in 't zalig oord gevoerd,
 Waar nooit een traan de lachjens zal vervangen,
 Geen laster mikt, en geen verleiding loert,
 Maar alles juicht in rijen en gezangen.
 Mijne Engel! ja! gij voelt en denkt en leeft!
 Dat zie ik zelf nu klarer dan voorhenen.
 't Is deze hoop, die kracht en troost mij geeft.
 Wij zullen vroeg of laat ons weêr verënen.
 De vlam, voor u in mijne ziel gevoed,
 Is niet gedooft bij 't zielverscheurend scheiden:

Die vlam zal nu, met enen zachter' gloed,
Zich over mensch en vriend en oudren spreiden.

Ik zal op 't graf, dat uw' gebeent' bevat,
Nog menig traan in stille stonden plengen:
En, win ik ooit een duurzaam lauwerblad,
Die lauwren zelfs aan u ten offer brengen.

Wie *Nieuwlands* naam, na menig vlugtig jaar,
Herdenkt of hoort, zal dit ook tevens weten:

„Hij werd bemind door *Anna Pruysenaar*,
„Verloor haar vroeg, en heeft haar nooit vergeten”.

Met dezen moed hervat ik pligt en post;
'k Zal rustig staan, al wordt het heet in 't strijden:

Eens komt ook 't uur, dat ik word afgelost,
En rust erlang van werken en van lijden.

'k Ontmoet u dan, uw Dochter naast uw zij':
Gij roept haar toe, bij 't vrolijk tegenzweven:

„Mijn kind! zie daar uw' Vader! vlieg met mij
„In zijnen arm! wij zullen met hem leven!”

♦♦

CORNELIS LOOTS (1765—1834)

OOGSTLIED AAN ST. JACOB

Sint Jacob reikt ons, blij te moê,
Den overrijpen graanhalm toe,
Als weldaad uit den hoogen.
Op, Landvolk! op, 't is meer dan tijd,
Dat gij de zwellende aren snijdt,
Van zwaarte neêrgebogen.

Het veld, zoo arm en nu zoo rijk,
Het lagchend veld, aan goud gelijk,
Schijnt u om hulp te vragen;
't Land schreeuwt van onder d'overvloed,
Dat gij zijn' last verligten moet,
Te mocilijk om te dragen.

Zoo komt de koe, met d'uijer vol,
Die van de vette klaver zwol,
Van selv' den melker tegen,
En biedt aan hem de milde borst,
Die ze als onnutten last slechts torscht,
Hem tot een' rijken zegen.

Nu met een juichend vreugdgeschrei,
Dat over akker rolt en hei,
En klinkt tot in de steden,
De zeissen langs den grond gezwaaid,
En wat zoo zorglijk werd gezaaid,
Al dartlende afgesneden.

Nu, daar van heldren hemeltrans,
Gods gunst lacht in den zonneglans,
De schoven zaamgebonden;
En, zweeft de jeugd er dansende om,
Het danklied van den ouderdom
Wordt stil om hoog gezonden.

Nu, nu met de armen, forsch gespierd,
Den vlegel boven 't hoofd gezwierd,
Dien beurtlings neêr doen komen
Op 't graan; elk kloek, elk even rad,
Om hoog, om laag, den slag hervat:
Zoo moet de koornzee stroomen.

Fluks, knaap! de wagenas gesmeerd,
Den dissel stadwaarts heen gekeerd,
De paarden ingespannen.
Land op: al kraakt het hellend rad;
Draaf, hol naar de uitgevaste stad;
De honger zij verbannen!

Elk steekt het hoofd ten venster uit,
En juicht, als ware een vette buit
Den vijand afgenomen;
Slechts hij schuilt weg met gram gemoed,
Die, uit der armen tranenvloed,
Zijn' goudoogst op zag komen.

Hij bad in 't heiligdom tot God,
Daar hij met eigen bede spot,
Voor alles milden zegen;
En 't oog, dat stil in 't ronde sloop,
Lachte, als van vocht het kerkglas droop,
En de oogst verdronk in regen.

Bij 't raatlen van den donderslag
Viert hij zijn' blijdsten zomerdag;
De hagel werp' de planten,
En vrucht en 's landmans hoop ter neêr,
De hoop des rijkaards klimt te meer:
Het hagelt diamanten.

Hoe dat de graankorl meerder zwelt,
Hoe meer hij 't hart zich voelt bekneld;
En, als in Simsons dagen,
Zou hij met lust een' vossendrom
Door 't koorn, dat boven wenschen klom,
Met gloënde fakkels jagen.

Sint Jacob! wien ge ook geeft gehoor,
Leen nimmer aan zijn bede 't oor,
Neen, schut, als Neêrlands Koning,
Voor bangen kommer de arme schaar:
De dank op ieder kerkaltaar,
O Sanct! zij uw belooning.

Sint Jacob! die, in onzen tijd,
U Ceres eerdienst ziet gewijd,
Wil ons in gunst bejeegnen;
Stroomt Margarethe in regens neêr,
Breng gij den glans der zon ons weêr,
Wil voorspoed op ons reegnen!

↔

CORNELIUS VAN MARLE (1765—1834)

DE KOZAK EN ZIJN MEISJE

Olis

Minka! ach! wij moeten scheiden;
Hoor het krijgsklaroen mij beiden,
Zie, op gindsche vale heiden,
Reeds mijn' drom geschaard.
Treurig zal nu 't licht mij stralen,
Weenend zal ik eenzaam dwalen,
En zoo lang uw' naam herhalen,
Als mij 't krijgslot spaart.
Nooit zal ik van U mij wenden:
Midden zelfs in 's vijands benden,

Zal ik groeten tot U zenden,
Als mijn speerspits woedt.
Men'ge maan nog zal verbleeken,
Eer ik keere uit verre streken.
ô Verhoor mijn jongste smeeken:
Blijf mij trouw en goed!

Minka

Gij, mijn Olis! mij verlaten!
Ach! geen troost meer zal mij baten;
Elke vreugde zal ik haten,
Die zich lagchend biedt.

Lange nachten, droeve dagen,
 Zal ik mijnen kommer klagen;
 Alle koeltjens zal ik vragen:
 „Zaagt gij Olis niet?”
 Mijn gezang, weleer zoo teeder,
 Zwijgt; mijn oog zinkt treurig neder,

Doch zie ik U eenmaal weder,
 Dan zal 't anders zijn.
 Schoon ook al de frissche verwen
 Op uw bruine wangen serven,
 Wonden U het voorhoofd kerven,
 Eeuwig zijt ge mijn!

♦♦

JAN FREDRIK HELMERS (1767—1813)

AAN MIJNEN VRIEND GERRIT JOAN MEIJER

Bij al 't plondren, bij 't vernielen,
 Bij het weiden van het zwaard,
 Bij de duizenden die vielen
 Door den dwingeland der aard',
 Wiens gevloekte vuist niets spaart —

Die eenstemmigheid van denken
 Hecht de zielen aan elkaâr;
 Kan in 't wee ons wellust schenken,
 En verbindt een vriendschaar
 In den afgrond van 't gevaar.

In dees hartverpletbre dagen,
 Waar geen bloemtje bloost aan 't blad,
 En, in plaats der rozenvlagen,
 Weemlend langs het bruiloftspad,
 Merg en bloed den weg bespat —

Hechter wordt die band gesloten,
 Als der wetenschappen gloed
 Ombruischt door 't ontvlamd gemoed,
 Brave land- en kunstgenooten
 Met dezelfde zielspijs voedt:
 o! Die band verbindt als 't bloed!

Voegen zich bij éénen stander,
 In deez' algemeenen brand,
 Alle braven bij elkander,
 Vloekende d'uitheemschen band
 Op het puin van 't vaderland.

Dierbre Meijer! deze banden
 Strenglen zich om onze ziel;
 Want gij brengt uwe offerhanden
 (Wat 's lands dwingland ook verniel')
 Aan den God, voor wien ik kniel.

Mogt ge, als ik niet meer zal wezen,
 't Stille graf mijne asch bewaart,
 Eenmaal nog dees lettren lezen,
 Zeggen: „Druk hem zacht, o aard’!
 „Helmers was mijn vriendschap waard’!”

♦♦

ANTONI CHRISTIAAN WYNANDT STARING (1767—1840)

HET VERSCHIJNSEL

Ibant obscuri, sola sub nocte, per umbram. VIRGILIUS

't Werd nacht; de kim betrok; geen vogel zong aan 't pad
 Waar langs een Reizend Man het wijde woud doortrad.
 Holrommlend komt het oost het westen tegenrukken;
 Een bui schijnt, zaamgepakt, der eiken top te drukken;
 Zij scheurt; het luchtruim brandt; en, onder stormgeluid,
 Berst gure regen over dal en heuveln uit.
 Waar zal de Wandelaar, waar zal hij redding vinden!
 De hemel gloeit alleen, om hem nog meer te blinden!
 Verbijsterd tast hij rond, naar zijn verloren baan;
 Dan spoort de hoop zijn treên, dan houdt hem wanhoop staan;
 Zie daar op eens een lamp, die in de diepte flikkert,
 En, over zwalpend nat, met breeder stralen blikkert!
 Omringd van puinval schraagt een toren, bij den vloed,
 De kluis der needrigheid, het hutjen aan zijn voet.
 Hier kwam de helle glans verrassend uitgeschenen.

Hoe moedig worstelt nu, door kreupelruig en steenen,
 De vreemdeling naar de stulp, als naar een haven, voort!
 Doch hij bereikt ze naauw, of ziet zijn vreugd verstoord!
 Hij vindt het klein gezin, met doodsverw op de kaken,
 Een muurhol ingevlugt, het dwarlend licht bewaken;
 De schaamle rietkap aan 't geknakte bint ontroofd,
 En de overstelpte vlam der haardstede uitgedoofd.

O al te harde keus uit even bange nooden!
 't Gevaar hier binnen grimt hem toe, gelijk 't ontvloten!
 Of zal hij, ligt te stout! niet luistren naar 't vermaan
 Van huiswaard en waardin, en wagen 't op te gaan,
 Langs de enge kronkeltrap; vernachten in den toren;
 In 't zwarte slaapvertrek, waar 't Spooksel zich laat hooren?

Het leger staat bereid, wijl 't vaak hun heer gelust,
 Dat hij den burg bezoekt, en daar van 't jagen rust;
 Maar 't strekt bij dag alleen; het duister doet hem vlugten;
 Dan krijgt de Geest hier magt! Men hoort een treurig zuchten;
 Een vreemd gestommel, dat onrustig gaat en komt,
 En eindigt met een galm, die onder de aarde broemt,
 Als rouwgelui. Een steen, vol schrift uit vroeger dagen,
 Draagt heugnis van een Gast, in 't oud kasteel verslagen;
 Meldt, hoe zijn gouden pronk de roofzucht had bekoord;
 En noemt den burgheer zelv' als dader van den moord.

De nacht verborg het feit; de helle dag zou 't wreken!
Hij rees! de stroom zwol bruizend aan; de dammen weken;
Het land vloot weg, en 't slot, dat om den toren stond,
Begroef den onverlaat, die 't heilig gastregt schond!"

Zoo spreekt het grijze paar, en laat, in 't eerlijk wezen,
Den angst voor 't spookrumoer, ten borg der waarheid, lezen.

De vreemdling, na 't verhaal, peinst lang, en blijkt ontzet.
Doch nooddrang werkt als moed: hij zoekt, met rasschen schred,
Het eenzaam leger op; strekt afgemat zijn leden;
En slaapt ten lesten in, bij 't momplen van gebeden.

En, 's middernachts, wordt voor den slaper 't stormgerucht
Grafstil. Doch nu . . . wat komt — staåg nader! — Zucht op zucht
Komt hartdoorsnijdend uit den zwarten muur gevaren,
Waarvan het lamplicht blaauwt. Als fluistering van blaären,
Door herfstwind saamgejaagd, is 't ridslen in den wand.
Hij loert er angstig heen, en eene ontvleeschde hand
Breekt uit den steen, en wenkt, met opgestoken vinger.
Zij wenkt nog eens; nog eens! Daar zwiert, met wild geslinger,
De lamp ter aarde, en straalt op bloed, aan 't bed geplengd!
Een Doodsrif staat er bij! „Rijs, dien mij 't noodlot brengt,
Om aan mijn dor gebeent', vermoeid van om te zweven,
Een beter grafplaats in gewijden grond te geven!
Eens lag ik daar, als gij; maar een verrader hield
Meêdoogloos staal bereid; 'k sliep in, en was ontzield!
Dit bloed, op de aard gestort, zal, voor ik rust, niet droogen.
Rijs op! mijn stonde vliedt!" Hier grijpt met alvermogen
Het spook den hoorder aan, en laat niet los, en dwingt
Hem dreigend naar den muur, die voor hen open springt.
Hij volgt, onmagtig om de beenderhand te ontsnappen,
Zijn leidster in den nacht, van trappen voort tot trappen,
Den sluipweg af, dien 't lest de Moordenaar, alleen
Met zijn geweten, ging. Een akelig gesteen
Steen uit de diepten op, waarin zij nederdalen.
't Wordt klank! 't zijn galmen, met geen woorden af te malen!
't Is 't rouwgelui, de schrik van dit verlaten oord,
Dat, om hen zwoegend, door het sombre donker boort.

Doch eindlijk heeft het Paar, 't gedreun der burgt ontronnen,
Langs afgestorte bres, het open veld gewonnen.

De vloed rolt achter hen zijn nevel tusschen 't riet.
Het perk der akkers is doorloopen, het gebied
Der wouden ingetreên. De braambosch dringt de reten
Eens hoogen steenwands uit. De schuifui knert, gezeten
In 't riekend groen. Nu daalt de smalle holweg af,
Naar laagten, die 't geruisch der popels leven gaf.

Met eenmaal klimt hij weêr, door nederhangend loover,
De steile schuinte van een heuvel glibbrig over.

Zoo voert hen 't wisslend pad tot aan 't geheime dal,
Waar, midden op een beemd, hun loopbaan einden zal.
Intusschen klaarde 't zwerk; de maan verving het duister;
En 't hol geraamt houdt stand, doorschenen van haar luister.

„Hier is 't! Ga heen, en slaap. Maar, als de morgen licht,
Gedenk mijn langen nood, en uwen duren pligt!”
Dus spreekt het, en verzinkt. Met wildgerezen haren,
Blijft nog zijn Togtgezel op 't effen grasveld staren:
„Hoe teekent hij den plek, voor 't hem bevolen werk?
't Ontberelijkst gewaad verstrekk' hem tot een merk!”
Hij legt het af; met een is ook zijn DROOM geweken;
Het grasveld wordt de vloer; 't gevallen dek zijn teeken.

AAN DE EENVOUDIGHEID

Breng mij, zachte Eenvoudigheid,
Waar de stulp uw schreden beidt,
Die de wijnstok half omvangt;
Daar de bloeitak over hangt.

Leid mij tot uw klein gezin,
Als een trouwen jonger, in;
Doe mij, luistrend naar uw mond,
Waarheids echte leering kond.

Dat mijn oor geen woest geschal
Boven eedlen zang geval',
Noch mijn oog een bont vertoon,
Meer dan oudheids zedig schoon.

Waag ik eens de lier te slaan;
Spoort mij pligt tot handlen aan;
Schoone Nimf! ontsta mij niet:
Tooi mijn Leven en mijn Lied.

NA EENE ZWARE KRANKTE

Daar stond een teedre Bloem,
Van God op de aard' geplant,
Om tot zijne eer te bloeijen
De vruchtbre morgendaauw
Droop mildlijk op haar neêr,
En deed haar welig groeijen.

De wandlaar, die haar zag;
Die hare scheuten zag;
Gaf dikmaal haar zijn zegen:
„Groei” sprak hij „Bloemtjen, groei;
Voor zeis en storm bevrijd;
Gedrenkt met milden regen.”

Doch ijlings kwam een bui
In 't huilend noorden op,
Met schrikbaar ijs geladen;
De losgeborsten wolk
Hing donker boven haar,
En kletterde op heur bladen.

Hier viel het jeugdig loof,
Van haar gebogen steng
Wreedaardig afgereten!
Daar lag haar groene knop,
Die vrolijk zich verhief,
In 't stuivend zand gesmeten!

Maar Hij, die 't waakzaam oog
Op haar verdelging hield,
Gebood den storm te wijken;
De blijde zon kwam weêr;
Zij stond, gelijk voorheen,
Met loof en knop te prijken.

Nu stijge dankbre geur
Uit haren kelk omhoog,
Om Gode roem te geven!
Het zwerk toog saam; 't werd nacht!
Der bergen ceder viel!
Een Bloemtjen hield het leven!

HERDENKING

Wij schuilden onder droplend loover,
Gedoken aan den plas;
De zwaluw glipte 't weivlak over,
En speelde om 't zilvren gras;
Een koeltjen blies, met geur belaân,
Het leven door de wilgenblaân.

Ik zag haar aan, en, diep bewogen,
Smolt ziel met ziel in een.
O tooverblik dier minlijke oogen,
Wier flonkring op mij scheen!
O zoet gelispel van dien mond,
Wiens adem de eerste kus verslond!

't Werd stiller; 't groen liet af van droppen;
Geen vogel zwierf meer om;
De daauw trok langs de heuveltoppen,
Waar achter 't westen glom;
Daar zong de Mei zijn avendlied!
Wij hoorden 't, en wij spraken niet.

Ons dekte vreedzaam wilgenloover;
De scheemring was voorbij;
Het duister toog de velden over;
En dralend rezen wij.
Leef lang in blij herdenken voort,
Gewijde stond! geheiligd oord!

DE ISRAELITISCHE LOOVERHUT

Wie smalend tot Uw Hutje kwam —
Niet ik, gij Kind van Abraham!
Ik schenk, uit een opregt gemoed,
Den drempel mijnen vredegroet!

Drieduizend malen kwam de zon
Terug, waar zij uw jaar begon,
En nog bouwt gij uw loovertent,
Als Mozes u heeft ingeprent.

Gij viert uw Feest, en zit getroost,
Te midden van uw talrijk kroost,
In schaduw van uw loovertent,
Als Mozes u heeft ingeprent.
Judea's wijnstok groent hier niet;
Olijf, noch vijg teelt ons gebied;
Gij gaardet hier, in raauwer lucht,
Min weeldrig blad, min zoete vrucht;
En toch, gij zit, uw lot getroost,
Te midden van uw talrijk kroost;
Uw Feesthut staat bij ons geplant,
Als eens in 't Palestijnsche Land.

Jeruzalem ligt diep verneêrd;
Des Tempels grondslag omgekeerd;
Verduisterd blijft die gloriédag,
Toen Isrel beider grootheid zag;
Maar eeuwig jong herrijst uw *tent*,
Bij aller volken tal gekend;
Zoo vaak de schaal, aan 's hemels boog,
Der dagen maat weêr effen woog.

Wij — tasten rond, in 't ongewiss';
Op *onze* wieg ligt duisternis;
De stond, dat ons Gods wil hier bragt,

AAN DE MAAN

Toon ons uw luister, o zilveren Maan!
 Rijs uit het meer.
 Lach den zwervenden scheepling aan.
 Straal, op 's wandelaars donkere baan,
 In uw lieflijkheid neêr.

Waar zonder hoop de Verlatene smacht,
 Schemere uw gloor.
 Waar, na troostelooze afscheidsklagt,
 Blij hereenen de Minnenden wacht,
 Breke uw glinstering door.

Schoon is de Dag, als zijn purpere gloed

Vorstelijk stijgt; —

Als hij *zingend* de ontwaakten groet!

Maar *uw komst* is den *peinzenden* zoet,

Gij, die flonkert — en *zwijgt!*

ZEFIR EN CHLORIS

Zefir lag ontsluimerd neêr,
 Bij den gloed der middagstralen;
 't Avendlied der nachtegalen
 Wekt den slaper weêr.

Zachtkens wiegt de berk haar kruin;
 Fluiستrend staan de popeldreven,
 Als hij vrolijk aan komt zweven,
 Langs het scheemrig duin.

O, hoe geurt het van rondom;
 Nu zijn vlugt in 't bosch blijft hangen!
 Chloris lokt, vol zoet verlangen,
 Haren Bruidegom.

Zie, daar zweeft hij 't loover uit!
 Door de struiken afgezegen,
 Plengt hij dartlend bloesemregen
 In den schoot der Bruid.

LENTEZANG

Ferrens est, eheu, quisquis, in urbe manet.

TIBULLUS

Geen nevelig duister
 Bedekt meer het veld;
 Geen blinkende kluister,
 Die 't beekje meer knelt;
 Het stormen is over;
 De buijen zijn heen;
 Wat ritselt in 't loover,
 Is zefir alleen.

Vol bloeisel van boven,
 Vol bloemen omlaag,
 Staan velden, en hoven,
 En telgen, en haag!
 De Vrolijkheid dartelt,
 In klaverrijk Gras;
 Zij wemelt, zij spartelt,
 In vlieten en plas.

De wouden herhalen
 Hun feestelijk lied;
 Ook zwijgt, in de dalen,
 De Leeuwerik niet.
 Van Echo vervangen,
 Bij 't rijzen der maan,
 Heft *gij* nog uw zangen,
 O Nachtegaal, aan!

Geen nevelig duister
 Bedekt meer het veld;
 Geen blinkende kluister,
 Die 't beekje meer knelt!
 Ontvlugt nu de steden,
 Wie vreugde begeert!
 Ontvlugt ze nog heden —
 De Lente regeert!

OOGSTLIED

Sikkels klinken;
 Sikkels blinken;
 Ruischend valt het graan.
 Zie de bindster gaären!
 Zie, in lange scharen,
 Garf bij garven staan!

't Heeter branden
 Op de landen
 Meldt den middagtijd;
 't Windje, moê van 't zweven,
 Heeft zich schuil begeven;
 En nog zwoegt de vlijt!

Blijde Maaijers;
 Nijvre Zaaikers,
 Die uw loon ontvingt!
 Zit nu rustig neder;
 Galm' het mastbosch weder,
 Als gij juichend zingt.

Slaat uwe oogen
 Naar den hoogen:
 Alles kwam van daar!
 Zachte regen daalde,
 Vriendlijk zonlicht straalde
 Mild op halm en aar.

↔

ANTHONY VAN DER WOORDT (1769—1794)

Niet om den lauwer, die in erts gestempeld is,
 noch om den roem der menigte, klonk ooit mijn lied;
 laat andren dezen gretig zaamlen; mij bekoort
 der eigendunkelijke rechtren gouden prijs,
 noch ook de roem, die ons een dwaze menigt biedt.

Ik zong, als mijne borst, gedrongen door het geen
 ik voelde, lucht in liedren zagt, (een' vloed gelijk,
 die, sterk geprest, zijn bedding uitstroomt;) het gevoel
 mijns harten mijnen vrienden toe: hun oor alëen
 verneme mijn gezang: klinkt mijner liedren toon
 hun lieflijk, o, dan volgt mij overvloed des roems!
 En zo daarbij nog, hier of daar, mijn lied in 't oor
 eens van mij ongekenden, egten rechtens ook
 mogt lieflijk klinken — ja! dan loeg mijn zelf-gevoel
 mij zelfs den roem der natijd toe; dien schonen roem,
 mij meêr dan eren-goud of marmren zuilen waard.

→

Gij, die van 't goud alëen uwen glans ontleent;
 wiens gansche waarde 't blinkende slijk bevat;
 die in een trotsch paleis uw dagen
 dartlend in zwijmenden wellust doorbrengt!

Dat vrij uw leven lagchend daarhenen glij';
 dat al uw paden blinkende vreugde zijn;

dat vrij een stoet van lage vleiërs
u tot een godheid der aard verheffe.

Hoe ook uw lot zij, 'k wil uwe grootheid niet;
de onsterfelijkheid zal nooit u ten dele zijn:
met u verdwijnt ook uw gedagtnis,
als eens het donker verblijf des doods roept.

U zingt geen hartvriend treurige liederen:
o! met uw stof vermengt hij zijn tranen niet:
en nimmer wenen droeve magen
d'eenzamen nacht op uw aklig graf door.

Ha! dat voor mij geen blijdschap op aarde zij:
dat mijne gangen immer door distels zijn;
zo slegts, wen nacht des doods mijn oog dekt,
niet de gedagtnis mijns naams voorbij ga.

Neen, mijner vrienden sombere treurigheid
zal mijner schim nog eens ten genoegen zijn:
o! op mijn graf zal droefheid wonen:
liederen zullen mijn' naam bewaren.

+

In paleizen aanschouwen zij
't eerst het licht, en in trots worden zij opgevoed.
Zie! van daar der gekroonden macht;
en, in euvelen moed, egter vertrappen zij
gansche landen: zij maken zig
allen volke ten vloek. Vorsten der aard! waarom
doet gij dus? — den geweldenaar
is geen wenschelijk lot; en het bekoort u tog!
Nooit in 't veilig bezit zijns rijks,
vliedt des nachts hem de rust, en het genoegen vlugt
ver van zijne paleizen af.
Immer gaat hij gebukt onder der zorgen last;
angstig zoekt hij geduriglijk
schuilplaats tegen des doods dreigende lagen op:
in verholene zalen is
zijne woning; daarbij, kleedt hij in ijzer zig:
digt omringen zijn wachten hem,
en nog vreest hij, — die held in het gevaar des krijgs!
Ja! daar blinken ze in weidsche pracht;
zijn met hoogheid versierd; wijd om hen heên verbreidt
hunner wapenen klank den schrik
en de ontzetting. Maar wee! pesten der waereld, wee!

Op 't getal der verslagenen
 is uw sterkte gevest: schuldeloos menschenbloed
 verwt uw vorstlijk gewaad: uw thron
 is met menschengebeente, als met ivoor, gesierd.
 Ha! der wedwen en wezen klagt
 is muziek voor uw oor: lieflijke wijn verkwikt
 zo den dorstigen niet, als u
 hunne tranen. Maar wee! pesten der waereld, wee!
 Eéns, ééns buigen de natiën
 vuig niet meêr zig in 't stof voor der tirannen trots:
 ééns — gelijk het verbolgen meir
 sterke dijken en duin woedend ter neder werpt —
 werpen grimmig de volkeren
 uwe thronen ter neêr. Machteloos stort ge dan
 van uw hoogheid, en wijd-om-heên
 horen landen dien val juichend, en vloeken u!

Zie! dit 's 't einde van hun, wien eens
 zulk een heilloze macht over de landen was.
 Of — beschut hem der slaven arm, ...
 draagt de dwingland zijn kroon veilig tot aan het graf:
 daar tog siert hem geen diadeem;
 ha! geen staf des gewelds blinkt dan in zijne vuist:
 elks veragting verrot hij daar
 onder marmer: geen traan wordt op zijn graf gestort.
 't Nakroost rukt zijne wapens eens
 smadend af, en vernielt schimpend zijn beeltenis.
 Vloekend wordt dan zijn naam gedelgd;
 uitgeroeid het geringst spoor zijnes aanzijns zelfs!

Die met vasten tred zijnen weg bewandelt;
 nimmer, *Serrurier!* zig om gunst der menigt,
 noch der trotsche groten bekreunt, zal schaars met
 ere versierd zijn.

Met der pharizeën geveinsden ootmoed,
 niet gebukt in 't stof voor een' god des toornes,
 wordt hij van 't veragtilijk gepeupel tot geen'
 heilig' verheven.

Nooit beklimt hij 't blinkend gestoelt der ere;
 zijner waarde als mensch te bewust, te groot, dan
 dat hij immer kruipend zijn' wierook zwaai den
 goden der aarde.

Ha! mijne tong, dat bitter uwe rede zij:
 laat uwe woorden wezen, als der dolken spits.
 Mijn ziele gloeit van heten toorn. Zij bidden nog,
 dat god hunne ongerechtigheên begunstige.
 Nog rekt hij — de onbevatbre! — zijn langmoedigheid:
 maar eenmaal komt hij, met den donder zijner macht
 gerusted: dreigend treên zijn bliksems voor hem uit,
 herouden der ontzetting. Wee! o wee u dan!
 gij, die verdrukkers zijt der onschuld; wee! Waar zult
 gij henen vlieden, als gij 't ratelen verneemt
 van zijn gespan? Hoe zullen uw geweldigen
 den grammen blik verduren van zijn oog? want nu
 reeds beven zij, die duizenden, vol angst te rug
 voor den verbolgen blik van 't zig verheffend volk.
 Hoe zullen zij te moede zijn, die dapperen?
 Waar vlugten zij, die onverschrokken helden, dan?
 O! laat hen vrij nog oproer schreeuwen: laat hen vrij
 zig nog verheugen in den avond hunner macht.
 Zie! reeds omhult hen schriklijk donkre nacht der wraak:
 na dien gaat heldre morgen over 't menshdom op;
 en *menschen-recht* wordt weêr een heilig woord, waarvoor
 tirannen siddren. Vrede woont dan weêr op aard,
 en 't englendom verblijdt zig om der menschen heil.

♦♦

ADAM SIMONS (1770—1834)

GOEDEN NACHT AAN MIJNE OUDERS,

ontslapen den 9 Julij en 24 Augustus 1801

De gouden zon verdwijnt,
 En de avondstar verschijnt
 Hoog boven zee en landen;
 Zij, wenkende de maan,
 Steekt 's hemels lampen aan,
 Om voor den nacht te branden.

De roerdomp bromt van verr',
 En de uil krast ginds en her,
 De vledermuizen zweven;
 Der Dorpsklok hol geschal
 Wensch't goeden nacht aan al,
 Wat adem heeft en leven.

De mensch van werken moê,
 Sluit de oogenleden toe,
 Vergeet de bange zorgen:
 De stilte houdt de wacht,
 De rust geeft nieuwe kracht,
 En sluimert tot den morgen.

Van zorgen afgemat
 En alle de onrust zat,
 Zult ge ook, mijne ouders! slapen
 Een' nacht van eeuwen lang,
 Waar in men goud, noch rang,
 Noch titel acht, noch wapen.

De wereld is daar slijk,
 Genot, een droom gelijk,
 De menschen zijn daar blaâren,
 De storm wierp hen daar neêr,
 Gaf hen aan de aarde weêr,
 Om in haar schoot te gaâren.

Des doodengravers lied,
 Zijn spade hoort gij niet,
 Bij 't sluiten uwer woning:
 Ook hoort gij 't orgel niet,
 Als ons verheven lied
 Vereert den grooten Koning.

In uwe diepe rust,
 Van alles onbewust,
 Zond hij twee eng'len neder;
 Zij houden bij u wacht,
 En geven, na den nacht,
 U bet'ren morgen weder.

Slaapt dan, geliefde twee,
 In uwen zaalgen vreê!
 Ik zal haast bij u wezen:
 En als de nacht verdwijnt,
 De morgenstar verschijnt,
 Zijt ge uit uw' slaap verrezen.

♦♦

DAVID JACOB VAN LENNEP (1774—1853)

TER BRUILOFT

VAN JONKHEER WILLEM VAN LOON, EN JONKVROUWE
 ANNA LOUISA VAN WINTER,
 gevierd den 20 December, 1815

Als ik met vergrijsde haren,
 Aan het hoekjen van den haard,
 Nederzitten zal, bezwaard
 Door den tragen last der jaren,
 Dan nog streele mij verheugd
 't Blij terugzien op mijn jeugd.

Zoete tijd van 't vlugtig leven,
 Die, met rozen steeds gehuld,
 Ons den vreugdebeker vult,
 Die in groene mirtedreven,
 Steeds met Liefde vrolijk zwiert,
 Lacht en speelt en hoogtijd viert!

Wel hem, die uw schoone dagen,
 Weet te schatten naar waardij!
 Duizendwerf gelukkig hij,
 Die uw wellust mag bejagen,
 En daarbij in 't rein gemoed,
 Niets ontwaart dat kwelling voedt.

Hem, voor wien de huwlijkszegen,
 't Levenspad met bloemen spreidt,
 Hem slechts is dat heil bereid:
 Alles, alles vloeit hem tegen,
 Wat zich ooit de lieve jeugd
 Droomt van zin- of zielsgeneugt.

Heil dan bij uw echt, Gelieven!
 Wacht van hem alleen 't genot
 Van dat hoogstgelukkig lot,
 Waar geen naberouw zal grieven,
 Hemelwellust op deze aard
 Is voor d'echt alleen bewaard.

Aan de zijde van een gade,
 Wordt de vreugde ons dubbel zoet.
 Dáár is bij den tegenspoed
 Heul voor 's noodlots ongenade:
 Zuivre liefde, opregte trouw,
 Wonen slechts bij man en vrouw.

Mogen ze immer bij U wonen,
 Jeugdig paar, dat rein van zin
 Op deez' dag uw teedre min
 Door het huwlijk zaagt bekroonen.
 'k Spel het. — Duurzaam heilgenot,
 Dierb'ren! wordt uw zalig lot.

Meer dan broederlijk genegen,
 Stort mijn hart voor u, o Bruid!
 Zich in blijde wenschen uit.
 'k Deel, o Bruigom! in uw zegen,
 En waardeer op 't feest der jeugd
 Eigen heil en huwlijksvreugd.

Vreugde voegt ons, Feestgenoten!
 Vreugde kroon de feestbokaal,
 Op dit gulle Bruiloftsmaal.
 Vreugd heeft jong noch oud verdrotten.
 Vieren we allen, eens van zin,
 't Feest der Vriendschap, 't feest der Min.

JOHANNES IMMERZEEL JR. (1776—1844)

WINTERLIED VAN EEN' LANDJONGELING

Hoe sneeuwt, mijn geliefde! de vlokkige wol,
 Zoo blank als uw boezem, de dalvelden vol!
 Het noorden ombuldert ons hutjen op 't norscht,
 En hek en geboomte is met rijp overkorst.

't Is winter! het ijs nam de beek in bezit;
 De daken der landlijke stulpen zijn wit,
 En graauw en eerwaardig, met zilveren top,
 Rijst ginter de staatlijke kerktoren op.

't Is winter, mijn liefje! stook 't kamertje warm;
 Zet u bij de kagchel, en neem me in uw' arm!
 Want koost men en strookt men, gelijk in de lent',
 Dan toovert de liefde den winter ten end'.

En draait gij met vingren, zoo zuiver als was,
 U zijdenen draden van 't zilveren vlas,
 Dan schud ik, al stoeijend, u 't kaf van uw schort;
 Dan maak ik door sprookjes de nachten u kort.

't Is winter, mijn liefje! waart gij reeds mijn vrouw!
 Of ik u ook kussen en troetelen zou!
 'k Nam dan u, mijn teedergeliefde! in den arm,
 En lachte om den winter — want liefde maakt warm.

ONBESTENDIGHEID

Vlottend op verwisselingen,
 Drijven de ondermaansche dingen
 Langs den snellen tijdstroom af.
 Niets heeft vastheid, niets wil duren:
 Op de vlugt der jagende uren
 Stuift ons lot daarheen als kaf.

Wat is voorspoed? wat zijn rampen?
 Niets dan ligchaamlooze dampen,
 Ras gerezen, ras verdeeld.
 Zie de hongerige dagen
 Aan elkanders vruchten knagen,
 Woeden op hun eigen teelt.

Ketens van veranderingen
 Slep en 't lot der stervelingen
 Door de ruwe levensbaan.
 't Is met alles wat wij bouwen,
 Waar we op rusten of vertrouwen:
 Zoo geworden, zoo vergaan!

++

HENDRIK TOLLENS CZ. (1780—1856)

VERJAARDAG

Nimmer moêgerende Tijd,
 Voerman, die den wagen rijdt
 Over bergen en door dalen!
 Laat mij, laat mij adem halen:
 Waar toch jaagt gij in galop?
 Voerman, hou eens even op.

Welk een onafzienbaar end
 Hebt gij rustloos afgerend,
 Zonder pleistren, zonder poozen,
 Over dorens en langs rozen,
 Onverdacht op weg en spoor,
 Tusschen klip en afgrond door!

Vijfentwintig jaren lang
 Holt gij met gezweepten gang,
 En vergeet uw span te stallen,
 Door wat noodweer overvallen!
 'k Zit te duislen van d'orkaan...
 Voerman, leg eens even aan.

Sneller dan een bliksemschicht
 Snort mij alles voor 't gezigt;
 Wat zich opdoet aan mijn oogen,
 Is als rook voorbij gevlogen;
 Waar ik ginds den blik op sla,
 Laat ik aanstonds achterna.

Gistren joeg uw dolle vaart
 Toomloos door een rozengaard,
 Waar ik bloemen vond te plukken;
 Maar gij bleeft mij voorwaarts rukken:
 Ik vertrad den schoonsten knop,
 den doren greep ik op.

Toef eens, keer eens, zwenk eens vlug,
 Voerman, langs uw baan terug:
 'k Heb op reis zoo veel vergeten,
 En verloren en versmeten;
 Hoe eens op toch! keer eens weer!
 Maar gij hoort of keert niet meer.

Waar toch met die drift naar toe?
 Jaagt gij dan uw rossen moê
 Om den slagboom te eer te winnen,
 Waar ons rusten zal beginnen?
 Waar dan (zeg het) stuit uw draf?
 En gij antwoordt: „Aan het graf”.

Daar, helaas! en daar alleen
 Loopt dan 't hobblig rijpad heen,
 Dwars door bui en onweersvlagen;
 Daar eerst eindigen pijn en plagen;
 Daar ontsluit de rust de poort...
 Voerman! rij in Godsnaam voort!

BIJ HET LIJKJE VAN EEN KIND

't Kruipend rupsje, moê gekropen,
 Afgetobd in de enge cel,
 Brak zijn kluisje fladdrend open,
 Klapwiekte uit zijn dorre schel.
 Zie, daar wiegt het, zie, daar zweeft het,
 Aardschen damp en druk ontvlugt;
 Hooger vliegt het, hooger leeft het,

Zat gespeeld in lager lucht.
 Voedster, droog de natte wangen,
 Tuur niet op de doode pop,
 Blijf niet aan het webje hangen:
 't Vlindertje is niet weer te vangen:
 's Hemels engelen vingen 't op.

AVONDMIJMERING

Somtijds zinkt mij 't hoofd ter neer
 Op de ontgloeiide borst,
 En de dorst verheft zich weer,
 De oude gloriëdorst.

Uren staar ik heen en weer
 Van het kostschool-plat;
 Berg en dalen op en neer,
 Niet van staren zat.

Somtijds, in mijn dier gezin,
 's Avonds aan mijn haard,
 Haal ik weer de droomen in,
 Reeds zoo vaak verjaard.

'k Zie, verbaasd, die beemden rond,
 Dat mij vreemd tooneel,
 Dien geruiten heuvelgrond,
 Wit en groen en geel.

Dertig jaren dring ik door,
 Drijf ik uit mijn oog,
 En herroep den tijd er voor,
 Die zoo ver vervloog.

Of de dorpsbuurt omgegaan,
 't Leerboek in de hand,
 Blijf ik bij de linde staan,
 Op de markt geplaat:

'k Zeg weer 't woelig IJ vaarwel,
 Waar mijn kindschheid bleef;
 Knaap, die dertien jaren tel,
 Groet ik 't heerlijk Kleef.

En gevogelt', jong en graag,
 Vlucht van alle pluim,
 Lok ik uit het loof omlaag
 Met mijn tweebak-kruim.

't Needrig Elten neemt mij op,
 Dat daar lagchend ligt,
 Aan dien schoonen heuveltop,
 Met dat aadlijk sticht.

Of langs kerk en pastorie
 Dool ik rond, en lees;
 Ril het knekelhuis voorbij,
 En zie om van vrees.

En bij 't kruisbeeld, doodsch en bleek,
In die breede nis,
Maakt mij 't roerend bijschrift week,
Dat zoo zinrijk is.

Of des feestdaags, ieder vóór,
Vlugst van al ter been,
Baan ik, wie mij volgt, een spoor
Naar den bergtop heen.

Niet langs 't afgebakend pad
Stijg ik naar de kruin,
Maar aan tak en struik gevat,
Dwars door gruis en puin.

Voorwaarts, over hei en mos,
Kluit en keizels op,
Holen langs van das en vos,
Woel ik naar den top.

Of ik kies een rustplaats uit,
Waar een heester wast,
Waar een wel naar boven spuit,
En in 't keizand plast.

En met oog en ziel en zin
Wijd en zijd verstrooid,
Adem ik de schoonheid in,
Die de schepping tooit.

Diep en onbestemd gevoel,
Maar mij innig zoet,
Klopt, met nog verholen doel,
Tintelt door mijn bloed.

En tot schreijens aangedaan,
Eng en week gekneed,
Beeft er langs mijn wang een traan,
Eer ik zelf het weet.

En verdoold in mijmerij,
Dweep en droom ik voort,
Tor de kerkklok van de abtdij
Mij in 't mijmren stoort.

Blijde tijd, zoo ver gevlugt,
En zoo vaak beklaagd,

Die mijn eerst ontwaakte zucht
Voor wat schoon is, zaagt:

Die een hooger aandrift schonkt
Aan mijn kindsche ziel,
En de dichtsprank hebt ontvonkt,
Die er nederviel:

Blijde tijd, zoo vaak herdacht!
Blijf me duurzaam bij;
Zoete droom, zoo menig nacht!
Naak mijn sponde vrij. —

Diep bewogen, heerlijk oord,
Mij het schoonst op aard!
Toog ik uit uw beemden voort
Weer naar huis en haard;

En beklemd er elken pas,
En van weemoed stom,
Zag ik door het reiskoetsglas
Honderdwerfen om.

Schoone heuvel, vreedzaam dal,
Vriend en medgezel,
Leeftijd, die niet keeren zal!
Vaart voor altoos wel! —

Wees gegroet, gij vaderstad,
Waar de koopgod tiert,
Bodem, door de Maas bespat,
Dien ik vreemdling wierd!

Wees gegroet, geliefde kring!
Neem den zwerver weer,
Huis, dat ik als kind ontging,
Waar ik jongling keer!

Neem hem aan, als zoon hem aan,
Schoon hem 't harte trekt,
Schoon zijn wenschen dolen gaan,
Waar zijn pad niet strekt.

Ziet, ik breng een bruisend bloed,
Een ontvonkten zin,
Ouders, die mij welkom groet!
U ter huisdeur in.

Heimlijk smeult een vreemde dorst,
 Dien gij stilt noch lescht,
 Ouders, in des jonglings borst,
 Die ge aan de uwe prest.

Ziet, hij slaat een weigrend oog,
 Waar zijn dagtaak wacht;
 Vurig blikt hij, ver en hoog,
 Waar zijn droombeeld lacht.

Zang en vrijheid, zucht voor 't schoon',
 Is zijn gansch gevoel;
 Dichterlof en lauwerkroon
 Is zijn eenigst doel.

Niet op 't enge koopkantoor
 Aâmt hij in zijn lucht;
 Naar Minervaas tempelkoor
 Hijgt zijn diepste zucht.

o, Geeft toe! hij smeekt u 't af!
 Dwingt zijn aard niet wreed;
 Maakt de gift hem niet ter straf,
 Die natuur hem deed.

Nacht en dag en vroeg en spä
 Prangt hem de eigen gloed,
 Fluistert hem de lokstem na,
 En ontvonkt zijn bloed.

Ziet, hij doet zichzelf' geweld,
 Uit besef van pligt,
 Maar de oproerige ader zwelt
 En zijn weerstand zwicht.

Hij bestraft, bestrijdt natuur
 En betemt zijn lust,
 Maar te meer ontvlamt het vuur,
 Hoe hij 't meerder bluscht.

Ja, nog staat hij klaar mij voor,
 Die gestreden strijd;
 Jaren afstands dring ik door,
 En herleef dien tijd:

'k Zit, de hand om 't hoofd gevat,
 Dat zich mijmrend boog,

Treurig voor het cijferblad,
 Met een traan in 't oog.

'k Zie rondom mij, keer op keer,
 Met bedwongen pijn,
 En gevoel mij meer en meer
 Waar ik minst moest zijn.

Hijgend zie ik telkens uit
 Of nog 't uur niet naakt,
 Dat mijn kerker opensluit
 En mijn kluister slaakt:

En bij 't slaan van d'eersten slag,
 Nauwlijks half gehoord,
 IJl ik, wat ik ijlen mag,
 Van mijn pijnbank voort;

En mijn boekcel ingevlugt
 Met mijn diepe smart,
 Geef ik in gezangen lucht
 Aan mijn schreiend hart.

En, in spijt van leed en lot,
 Weer op eens ontgloeid,
 Laaf ik me aan het kunstgenot,
 Dat me in de adren vloeit.

Met verrukte ziel en zin,
 Los van boei en dwang,
 Drijf ik hooger sferen in
 Op mijn lagen zang;

Drijf op wicken, zwak en teer,
 Boven stof en slijk,
 En gedenk mijn lot niet meer,
 Maar ben vrij en rijk!

En ik zweer der schoonste kunst,
 Voor haar troost in rouw,
 Voor haar wondre hemelgunst,
 Onverbreekbre trouw;

Zweer, dat elk ontwoekerd uur
 Aan den dierbren tijd,
 Als een vrijbuit op Merkuur,
 Haar zal zijn gewijd;

Zweer, wat gids en baak ik mis,
Waar mijn eezucht streeft,
Dat de krans eens mijner is,
Dien de dichtkunst weeft!

Zweer... Ja, duidelijk heugt het mij,
Waar ik d'aanblik sloeg,
Hoe ik ieder perk voorbij,
Elken eerprijs vroeg.

Zwak en mat nog steeg mijn toon,
Zonder kracht of zwier,
Eenmaal zou hij, stout en schoon,
Stroomen van mijn lier.

Onbekend nog klonk mijn naam
In des landzaats oor,
Luidkeels drong hem eens de faam
Tot den vreemdling door.

Wat al lauwrén lachten me aan
In het schoon verschiet!
Wat al harten deed ik slaan
Door mijn roerend lied!

Siddrend staarde 't juichend volk
Op 't ontrold tafreel,
Als ik Melpomenes dolk
Zwaaide op 't hoog tooneel.

Zuchtend stortte 't ijskoud hart
Zich verteederd uit,
Als een zoete minnesmart
Kirde van mijn luit.

Zwaard en veldleus dreigde en blonk
In des krijgers hand,
Als mijn gloeiend lierdicht klonk,
Klonk voor 't vaderland.

Mij uw kunstroem, mij uw rang,
Tasso en Virgiel!
Stortte ik in den heldenzang
Heel mijn volle ziel,

Neen, geen krans, hoe rijk en schoon,
Die den dichter siert,

Rang noch roem noch lauwerkroon,
Die mijn prijs niet wierd!

Eenmaal schreef voor 't nageslacht
's Lands historieveêr
Mijnen naam, met dank herdacht,
In 't geschiedboek neer.

Schittrend uitzigt! blinkend lot!
Waar toch vlood uw glans?
Kunst, waar bleef uw rein genot?
Roem, waar groent uw krans?

Of bedroog een ijdele waan
Mijn verrukt gemoed?
Waagde ik de oogen op te slaan
Naar te hel een gloed?

Plofte ik, schacht en wiek verschroeid,
In mijn onmagt neer?
Was mijn voet niet aangeschoeid
Voor het pad der eer?

Neen, mij gloeiden ziel en zin
Van geen wuft bedrog;
'k Voelde in 't hart de zanggodin:
Ik gevoel haar nog!

'k Voelde, ontrukkt aan boei en band,
Waar mij 't lot in sloot,
Me aan een hooger sfeer verwant,
En het stof te groot;

'k Voelde, in geestdrift opgesneld,
Al den moed ontwaakt,
Al de kracht in 't hart geweld,
Die den dichter maakt.

Heerlijk voorregt! schoon verschiet,
Dat in rook verdween!
Zege van 't onsterfelijk lied,
Als een droom daarheen!

Ben ik 't, hemel! ben ik 't wel,
Wien het hart zoo sloeg,
Wien het bloed zoo bruisend snel —
Wien de pols zoo joeg?

Ik, die Neerland toonen zou,
 Wat natuur vermogt,
 Die, genoeg als voedstervrouw,
 Mij tot dichter wrocht:

Die geen kweekling noodig had
 Van Minervaas schoot,
 Maar ook mij het lauwerpad,
 Haar ten spijt, ontsloot.

Ben ik 't, hemel! ik dat? ik,
 Die in slaafsch bedrijf
 Beuzel, reken, weeg en wik,
 Zwoeg en zwoegen blijf?

Die op 't vunze koopkantoer,
 Rang en roeping kwijt,
 Heel het kostbaar leven door,
 Geest en kracht verslijt?

Ben ik 't, hemel! En, zoo ja,
 (Staat mij 't vragen vrij)
 Is de plaats waarop ik sta,
 Dan een plaats voor mij?

Was 't een weldaad, zonder doel,
 Uw geschenk, natuur?
 Was om niet dat diep gevoel,
 Dat inwendig vuur?

Werd dat zaad uit hooger sfeer
 Dan onnut verspild?
 Viel het om te sterven neer,
 Weggestrooid in 't wild?

Waarom bleeft gij ongeplukt,
 Nu verdord en dood,
 Lauwren, die mij nog verrukt,
 Die voor mij ontsproot!

Siert ook — hult een enkel blad
 Mijn reeds graauwend hoofd:
 Krans van lauwren, zijt gij dat,
 Die mij waart beloofd?

Neur ik ook ter vlugt een lied,
 Waar men 't hart in hoort:

Neen, dat zijt gij, zangen, niet,
 Mij in 't hart gesmoord!

o, Wie vrouw en kindren mint,
 Hem als 't leven dier,
 Stemt zoo ligt voor vrouw en kind
 De eens gesnaarde lier;

En wiens boezem klopt en zwelt
 Bij een eedle daad,
 Zet, waar 't eigen glorie geldt,
 Haar zoo ligt op maat:

Wat nog meer — wat anders nog
 Wrocht mijn dichtgeest uit?
 Dát zijn al uw noten toch,
 Laaggestemde luit!

Daartoe was die hooger drift,
 Dat ondoofbaar vuur,
 Dat gevoel, te rijk een gift,
 Mij verkwist, natuur!

Daartoe, schoone heuveltop,
 Met mijn jeugd vertrouwd!
 Zwol mij 't hart te bruisend op,
 Steeg mijn geest te stout.

Daartoe, nietig cijferblad,
 Mijn beschoren deel!
 Schreide ik u te dikwijls nat,
 Haatte ik u te veel.

Daartoe . . . Och, zoo dwaal ik voort,
 Voort van jaar op jaar,
 Tot uw heuvel, heerlijk oord!
 En terug van daar:

Voort, van haard en huisgezin,
 Jeugd en kindschheid door,
 En van daar de baan weer in,
 Die mij 't lot beschoor.

En een zucht, mijn hart ontsneld,
 Een gesmoord verwijt,
 En een traan, mijn oog ontweld,
 Tuigt mijn diepe spijt.

Diep gevoel ik, innig diep,
 Met verbeter klagt,
 Naar wat doel natuur mij riep —
 Waar mij 't lot toe bragt.

'k Meet den afstand telkens na,
 De onafzienbre baan,
 Van de plek, waarop ik sta,
 En had moeten staan.

'k Maal verrukt mij 't schittrend pad,
 Naar wiens top ik steeg,

Had natuur de keus gehad,
 Die het lot verkreeg.

En zoo dool ik d'avond door,
 Huis en leefkring uit,
 Tot ik weer den klokslag hoor,
 Die te rusten luidt;

Tot ik, mat van mijmerij,
 Afgewaakt en loom,

't Hoofd tot sluimren nedervlij,
 En van Elten droom.

BIJ DEN DOOD VAN EEN KAMERMEISJE

Zij was een wees, die vrienden had noch magen;
 Zij was hier vreemd; zij kwam van wijd;
 Zij kwam een dak, een leger vragen
 En luttel brood voor trouw en vlijt.
 Zij was zoo zacht, zoo zedig, zoo bescheiden;
 Zij won het hart, nog eer ze sprak;
 Bevoorregt, wie haar in mogt leiden
 En opnam onder 't gastvrij dak.
 Wat was zij vlug en welig en aanvallig!
 Zij zweefde als op een donzen tred!
 Wat was haar zilvren stem liefvallig!
 Wat was haar taal beschaafd en net!
 Wat was zij schoon!.. Hoe lachten uit haar trekken
 De levenslust der blijde jeugd,
 De reinheid, zonder kreuk of vlekken,
 De kinderziel en de engendeugd!
 Wat was zij goed! wat was zij diep bewogen
 Met wie bedrukt zat en in leed!
 Hoe gaarne mogt zij tranen droogen,
 Terwijl een traan haar oog ontgleed!
 En als zij bad..! o, Wie haar mogt aanschouwen
 Bij 't fluistrend murmlen van haar beê,
 Hij moest als zij de handen vouwen,
 Hij bad onwillens met haar meê.
 Neen, blanker ziel met meer aanloklijkheden,
 Noch vromer hart met blijder geest,
 Noch schooner vorm met kuischer zeden —
 Zij waren nooit gepaard geweest.
 Helaas, helaas! het was een kort verschijnen!
 Zij was te teer, de tengre plant!
 Zij ging aan 't welken, aan 't verkwijnen;

Zij aardde niet in 't vreemde land.
 't Werd guur en kil en vochtig in dees streken;
 Een koortskou greep in 't zwak gestel:
 Daar lag zij, magtloos en bezweken,
 En zei aan 't land en de aard' vaarwel:
 Zij stierf!.. Welnu? dat lot is elk beschoren,
 Aan dezen jong, aan dien bedaagd;
 Er werd zoo veel toch niet verloren
 Aan de onbekende kamermaagd.
 Ze is dood . . . . Welnu! — Er kwamen vrouwen binnen
 En legden 't lijk betaamlijk af;
 Zij speldden 't in een kleed van linnen,
 Den opschik, dien men draagt in 't graf.
 Er kwam een kist, een lijk-kist met de schragen,
 Het plankenhuis, dat allen toeft;
 De doode werd er ingedragen,
 Het deksel werd er opgeschroefd.
 Er kwam een koets: de vracht werd ingeladen;
 Er volgde een schaar, een kleene schaar . . .
 o God! van al wie medetraden
 Viel de uitvaart aan niet eenen zwaar!
 Och, aan niet een, van al die achterbleven,
 Ontvlood een zucht, een klagt, een woord;
 Niet een „Vaarwel” werd meêgegeven,
 Niet een „Tot weerziens!” werd gehoord!
 De vreemde wees . . . wat mogt ze meer begeeren?
 Niet elk nog werd verpleegd als zij:
 Men liet haar hulp noch heul ontberren,
 Men gaf ze een eerlijk graf er bij . . .
 O God! o God! een toonbeeld zoo volkomen
 Van onschuld en van lieflijkheid,
 Met ruwe handen opgenomen,
 Met koude harten uitgeleid! . . .
 Ik zag het graf; ik heb de kist zien zinken,
 Die zoo veel kostbaars was vertrouwd;
 Ik zag de spâ des gravers blinken,
 Die 't zand ter neer plofte op het hout.
 Ik stond ontroerd, verdiept in duistere vragen,
 In mijmring en gepeins verward,
 Met de oogen op de groef geslagen
 En weemoed in 't gebroken hart;
 Ik zag in 't rond, of niemand stond te weenen,
 Ik las en vorschte in ieders blik . . . .
 De kuil was digt, de schaar' toog henen,
 En niemand plengde een traan — dan ik.

ELIAS ANNE BORGER (1784—1820)

AAN DEN RIJN,

in de lente van het jaar 1820

Zoo rust dan eindelijk 't ruwe Noorden
 Van hageljagt en stormgeloei,
 En rolt de Rijn weêr langs zijn boorden,
 Ontslagen van de waterboei.
 Zijn waatren drenken de oude zoomen,
 En 't landvolk, spelende aanzijn'vloed,
 Brengt vader Rijn den lentegroet,
 Als Grootvorst van Europa's stroomen,
 Die, van der Alpen top gedaald,
 De stranden kust of scheurt de dijken,
 De wereld splitst in koninkrijken,
 En 't vorstlijk regtsgebied bepaalt.

Ook ik heb onbewolkte dagen
 Aan dezen oever doorgebracht,
 En warm heeft mij het hart geslagen,
 Bij 't levenslot mij toegedacht.
 Een morgen gronds, een kleine woning,
 Verheerlijkt door de liefde en trouw,
 Was mij en mijne brave Vrouw
 De luthof van den rijksten koning,
 Als wij, in 't kunsteloos priëel,
 Of onder 't ruim der starredaken,
 Van God en 't eeuwig leven spraken,
 En dankten voor 't bescheiden deel.

En nu — ik kan mijn haren tellen,
 Maar wie telt mijner tranen tal?
 Eer keert de Rijn weêr tot zijn wellen,
 Eer ik den slag vergeten zal,
 Dien slag, die mij ten tweedemale
 De kroon deed vallen van het hoofd. —
 'k Hebsteeds, mijn God! aan U geloofd,
 En zal, zoo lang ik adem hale,
 Mij sterken in Uw vadertrouw,
 Die nimmer plaagt uit lust tot plagen:
 Maar toch, het valt mij zwaar, te dragen
 Dien zwaren last van dubblen rouw!

Te Katwijk, waar de zoute golven,
 o Rijn! u wachten in haar' schoot,
 Daar ligt in 't schrale zand bedolven
 Mijn kostbaar offer aan den dood.
 'k Wil tranen met uw waatren mengen;
 Belast u met dien zilten vloed:
 De droeve zanger heeft geen' moed,
 Die tranen op het graf te plengen
 Der Gade, nooit genoeg beschreid. —
 Gij, oude Rijn! wees gij mijn bode,
 En voer ter rustplaats mijner Doode
 De tolken mijner menschlijkheid.

Groet ook het kind, welks lijkje de aarde
 Reeds had ontvangen in haar' schoot,
 Eer zij, die mij dat lijkje baarde,
 Voor 't levenslicht hare oogen sloot.
 Ik heb mijn dochtertje opgegraven,
 Toen 't pleit der moeder was beslist,
 En lei het in de groote kist
 En aan de borst, die 't wicht moest laven,
 Dat nimmer laafnis noodig had:
 Ik dacht, één huis behoort aan beiden:
 Wat God vereent, zal ik niet scheiden;
 En sloot in de urn den dubblen schat.

Noem' hij deze aarde een hof van Eden,
 Wie altijd mogt op rozen gaan:
 Ik wensch geen' stap terug te treden
 Op de afgelegde levensbaan.
 Ik reken ieder' dag gewonnen,
 Met moeite en tranen doorgesloofd.
 God dank, mij draaiden boven 't hoofd
 Reeds meer dan vijf en dertig zonnen!
 De tijd rolt, als dees bergstroom, voort.
 Druk zacht mijn dooden, lijkgesteente!
 En dek ook eerlang mijn gebeente
 Bij 't overschot, dat mij behoort.

BARTHOLD HENDRIK LULOFS (1787—1849)

AAN DE MAAN

ô Troosteresse in leed! ô vriendelijke maan!
 Hoe kalm drijft gij daar ginds in 't blaauwe diep der heemlen!
 U groet het avondkoeltje en ritselt door de blaân
 Van berk en populier, die in uw glansen weemlen.

Misschien doet ge ook uw licht door 't bontgeschilderd glas
 Der dorpskerk op het graf van mijn geliefden dalen;
 Maar ach, al drongt ge ook door tot hun zoo dierbare asch,
 Ze ontwaken niet, hun oog is blind voor uwe stralen.

Eens ziet ge minzaam ook op mijne grafzerk neêr;
 Met der ontslaap'nen stof zal zich mijn stof vermengen;
 Dan scheidt geen noodlot mij van mijn' geliefden meer,
 En 'k zal om hun gemis geen enk'len traan weêr plengen.

♦♦

NICOLAAS JEREMIAS STORM VAN 'S GRAVESANDE (1788—1860)

DE WAARHEID

De waarheid is een brood slechts goed voor scherpe tanden;
 Een spijs, die aan den disch liefst elk voorbij laat gaan;
 Een boek, dat menig slechts gedwongen neemt in handen;
 Een bruid, waar naast geen mensch als bruijom graag wil staan.

♦♦

WILLEM MESSCHERT (1790—1844)

LIJDEN

Benijdbaar, wien het mag gebeuren,
 Met stillen weemoed in het hart,
 Om onverdiende ramp te treuren,
 En door geen schuld verzwaarde smart;
 Wie hopen mag ten hemel schouwen,
 Wanneer het nachtfloers de aarde
 omhult,
 En aan de sterren mag vertrouwen
 Den weedom, die zijn ziel vervult.

Hij draagt alleen den last van 't lijden,
 Terwijl de wereld hem vergeet;
 Hij moet alleen de smart bestrijden
 Geen vriendenhart beklagt zijn leed.
 Alleen de sterren aan den hemel
 Zijn deelgenooten van zijn smart...
 Maar uit haar tintelend gewemel,
 Daalt hoop en troost in 't lijdend hart.

Zij, vonken van onzigtbren luister,
 Zij, sprankels van verborgen licht,
 Zijn heldre baken in het duister,
 Waar 't schreijend oog zich henen rigt.
 Zij, aan het eeuwig licht ontstoken,
 Weërkaatsen in 't beklemd gemoed,
 In 't hart, door ramp bij ramp gebroken,
 Den heiligen oorsprong van haar gloed.

De droeve, door haar glans beschenen,
 Zoekt uitkomst langs haar heldre baan;
 Nu suist het windjen om hem henen,
 En ritselt zachtkens in de blaân.
 Hij waant een stem uit hooger streken,
 Een zegenrijk orakelwoord
 In 't windgeruisch te hooren spreken,
 Dat in zijn borst de hoop ontgloort:

Een stem, die 't leed hem doet verachten,
 Waar de aard' zijn boezem meê be-
 klemt;
 En hijgend naar een heil doet smachten,
 In hooger kring voor hem bestemd.
 De kalmte glijdt zijn boezem binnen,
 Door leed noch lijden meer ontroerd;
 Hij leert het lijden zelfs beminnen,
 Dat hem den hemel nader voert.

Die wellust is voor hém verloren,
 Die, als de smart zijn boezem treft,
 Als rampen hem de ziel doorboren,
 Geen reinen blik naar boven heft.

Vergeefs in duisternis ontscholen
 Het oog der menschen, dat hij ducht:
 Een slang ligt in zijn borst verholen,
 Wier beet hij in geen nacht ontvlugt.

Hij ziet met schrik de wolken wijken,
 Wanneer de maan, in zachten glans,
 En duizend sterren vonklend prijken
 En schitteren aan den hemeltrans.
 Hem zijn de sterren, die daar zweven,
 Hem letters, daar zijn oog in leest,
 Met onverdoofbren gloed geschreven,
 Den naam der Godheid, die hij vreest.

Hij wijkt. — De wind ruischt door de
 bladen,
 Een huivring rilt zijn boezem door.
 Hij beeft; hij acht zijn schuld verraden;
 Een geestenstem dringt hem in 't oor:
 „Waar zoudt gij troost in 't lijden zoeken,
 „Gij, die den hemel voor u sloot.”
 Het lijden doet hem 't leven vloeken,
 En siddren voor d'aanstaanden dood.

Benijdbaar, wien het mag gebeuren
 Met stillen weemoed in het hart,
 Om onverdiende ramp te treuren,
 En door geen schuld verzwaarde smart.
 Hem streelt een kalmte 't hart van binnen,
 Van woeste driften niet beroerd;
 Hij leert het lijden zelfs beminnen,
 Dat hem den hemel nader voert.

♦♦

CHRISTIAAN PETRUS ELIZA ROBIDÉ VAN DER AA (1791—1851)

DE KLOKLUIDER

Mijn klok klinkt hol en dof
 Den sterveling in de ooren:
 „o Kind, uit stof geboren!
 „Eens keert gij weêr tot stof!”

Mijn Meester is de dood;
 Geen Meester was ooit wreeder;
 Hij werpt en klein en groot
 In 't gulzig graf ter neder.

Hij knakt de teedre spruit
In de eerste vaag van 't leven,
En doet de schoone bruid
Voor 't huwelijksouter sneven.

Geen moeder blijft gespaard,
Hoe 't hulploos kroost moog' kermen;
Hij, dwingeland der aard',
Kent meêlij, noch ontfermen.

Hij telt verstand, noch deugd,
Spaart bedelaar, noch Koning;
En ouderdom en jeugd
Bevolken zijne woning.

De bloem des velds valt af;
De mensch moet eenmaal sterven;
De gravers graven 't graf;
Mijn klok klinkt voor zijne erven.

Zijne erven, die, als hij,
De magt mijns Meesters staven;
Geheel de maatschappij
Is voedsel voor de graven.

Klink, klok! dan hol en dof
Den sterveling in de ooren:
„o Kind, uit stof geboren!
„Eens keert gij weêr tot stof!”

JOHANNNES DAVID LODEESEN (1791—1873)

BEPERKTHEID DER MENSCHELIJKE KENNIS

Begrijpt gij? levend boek van overoude dagen!
Die de oudheid kent, als hadt gij zelf er bij gestaan,
Toen achter 't blaauw gebergt' door Eden's hof gedragen,
Het eerst voor Adam's oog de zon is opgegaan;
Begrijpt gij 't? hoe in spijt van worstelende krachten,
Het woelen van den vloed, het vlammen van het zwaard:
Die evenredigheid van soorten en geslachten
Zoo treffend werd bewaard?

Gij, die het hemelvuur naar willekeur kunt leiden,
Naar plas of diepte, waar 't zijn schrikb're kracht verspilt;
Het blanke zonnelicht in kleuren weet te scheiden;
Die rotsen splint'ren doet en uit haar naven tilt;
Begrijpt gij 't? hoe de toorts, die gij des daags ziet gloeijen,
Terwijl zij langs 't azuur van 't oost' naar 't westen drijft;
Een' oceaen van licht sinds eeuwen uit laat vloeijen,
En even schitt'rend blijft?

Genieën onzes tijds! die geen gewiekte boden
Behoeft tot uw bevel aan Moor of Indiaan;
U in verbinding stelt en spreekt met de antipoden,
Waarover licht, geluid en storm verwonderd staan;

Begrijpt gij 't? hoe een zuur, in zink en koolstof bijtend',
Magneetkracht doet ontstaan in 't week gegloeide staal?
En hoe die wonderkracht, zich van haar zending kwijtend',
Zich voortspoed door 't metaal?

Chimisten! die zoo juist de bouwstof dezer aarde
Doorzoekt, verbindt en weêr tot elementen scheidt;
Fossilen, die zij in der bergen hart bewaarde,
En 't heidebloempje tot dezelfde stof herleidt;
Begrijpt gij 't? hoe die grond- of zaâmgestelde stoffen,
Tot duif en adelaar, tot rund'ren in het dal,
Tot monsters van het diep, tot menschen zamentroffen,
Tot mica en kristal?

Orpheën onzer eeuw! vermeet'le geologen!
Die tot op 't merg der aard' door haar gebeente boort;
De kalksteenlagen scheurt, die op elkander wogen
Vóór dat de Mammoth-kreet door de echo werd gehoord;
Begrijpt gij 't? hoe een woud, ontworteld door de golven,
Geslingerd op den vloed vele eeuwen achtereen,
In 't end verkoold? hoe 't door rotsen werd bedolven?
En dan van waar die steen?

Gij ziet de wondernaald, van Swindens! Musschenbroeken!
Hoe ook haar drijvend huis zich op de wat'ren keer',
Naar 't zelfde vaste punt in de uitgebreidheid zoeken
En 't vinden, schoon de nacht zijn floers spreidt over 't meer;
Begrijpt gij dat instinct? 't welk Ferdinands karveelen
Naar 't goudrijk Mexico heeft tot een' gids gestrekt,
En steeds op ieder punt van 't vijftal werelddeelen
Die naald naar 't noorden trekt?

Gij, Astronomen! die het ruim met Orionnen
En Wega's digt bezaaid, opmerkzaam gadeslaat;
In ieder sterrenbeeld een legioen van zonnen
En groepen ziet, waaraan ge uw oogen niet verzaadt;
Gij zegt attractie schoort de Zevenster, den Wagen
En and're kroonen van den onbewolkten nacht;
Dit zij zoo, maar in ernst durf ik u af te vragen:
Begrijpt gij deze kracht?

Neen, gij begrijpt haar niet: hoe zou 't geschapen wezen
Door 't voorhang heen zien van des Scheppers heiligdom?
Hij moog' het titelblad van 't boek der schepping lezen,
Vergeefs slaat hij de blaên van 't minste hoofdstuk om;

Hij slage, na veel vlijts, een vraag uiteen te zetten,
 Een kinderschreë te doen in 't onbegrensd gebied,
 De krachten gaê te slaan en haar gestelde wetten;
 De roers'len kent hij niet.

Een geniaal vernuft moog' naar een springveêr gissen
 Van 't groote raderwerk, dat zoo voortreff'lijk loopt,
 En 't ingewikkeld pleit door zijn betoog beslissen,
 Als hadde hij zijn pen in 't eeuwig licht gedoopt;
 Een ander volgt hem op den hoogen leeraarszetel,
 Zwaait met denzelfden trots een' opgeraapt staf,
 En als zijn pedagoog laatdunkend en vermetel,
 Breekt hij diens stelsels af.

Zoo volgden op elkaâr de denkers voor de volken,
 Iets verder ziende dan 't kortzigtig algemeen:
 Het flikkerlicht gelijk, dat neêrschiet uit de wolken,
 Een lamp is voor den voet, maar 't oog verblindt meteen.
 Zoo sprak Aristoteel van twee paar elementen,
 Toen hij één hoofdstof in elk hunner dacht te zien;
 Nu zijn zij zaamgesteld en tellen hoofddocenten
 Er zestig bovendien.

Zoo heette men de zon een' vuurbol, die in 't water
 Te wed gaat, en verfrist uit Thetis schoot herrijst.
 Een wereld werd zij en een stelsel-centrum later,
 Die haar' trawanten-stoet den weg door d'aether wijst;
 En Galileus, die het eerst zich dorst vermeten,
 In spijt van 't Vatikaan, dien grootschen hemelbol
 Het orbit-middenpunt der went'lende aard' te heeten,
 Verzuchtte in 't kerkerhol.

Wij staan het voorgeslacht, als waar' het, op de schoud'ren
 En dieper blik is ons in 't groot heelal vergund;
 Maar als wijzelve, zoo vervallen en veroud'ren
 Systemen met de schroef der feilbaarheid gemunt:
 Wie zegt ons, nadat weêr eene eeuw zal zijn vervlogen,
 Misschien de helft er van, of minder jaren-tal:
 Hoe vederligt alsdan ons weten en vermogen
 Bij 't nakroost wegen zal?

En evenwel, ofschoon wij 't stof dat wij betreden,
 Beschouwen met het oog, betasten met de hand,
 Niet kennen; dringen wij in Gods verborgenheden,
 Te heilig en te hoog voor ons beperkt verstand;

Zoodat de sterveling, die afvalt als de blaëren,
 Zichzelven niet begrijpt en voor zijn schaduw vreest,
 't Verheven werken, zelfs het wezen wil verklaren
 Van d'ongeschapen Geest!

Beklagenswaarde trots! van wormen die daar krielen,
 Die stikken in het slijk, zoo niet in eigenwaan,
 Om zoo, in 's Hemels naam, te heerschen over zielen,
 En die in zwaarder boei dan van metaal te slaan.
 De wijze buigt zich neêr voor d'Oorsprong van het leven,
 Het voorwerp van zijn' lof, zijn hoogste heil en wit,
 Eerbiedigt wat hem werd onthouden en gegeven,
 Bewondert en aanbidt.

HET AVONDLIED

Ik hoorde de oude vrouwen zingen
 In 't Godshuis der Diaconie,
 't Gedenkstuk der philanthropie
 Van Amstel's vroeg're stedelingen,
 Calvijn's begrippen togedaan
 En met der armen leed begaan.

Het waren weinig zwakke stemmen
 Die zamensmolten in het lied,
 Aan Hem, die zonnen hangt aan 't niet
 En zeeën golven doet of stremmen;
 Een avondlied der dankbaarheid,
 Door orgeltoon en begeleid.

Een plechtig laatst vaarwel aan de aarde,
 Met al wat zij begeerlijks heeft;
 Een zucht der ziel, die 't stof ontzweeft
 Tot Hem, die ons Gods wil verklaarde,
 Den weg ons naar den hemel wees
 En boetelingen zalig prees;

Niet ik alleen bleef daarnaar luist'ren,
 Maar heel een schare nevens mij,
 Getroffen door die melodij,
 Voelde aan dezelfde plek zich kluist'ren;
 Terwijl 'k met open oor en mond
 Te hooren naar de hymne stond.

Een stervende echo der akkoorden
 Van 't hemelsch heer, dat in den nacht
 Den herders blijder boodschap bragt,
 Dan ooit de voorgeslachten hoorden;
 Of wel een ver-af stemgeruisch,
 Ons roepend naar het Vaderhuis.

Wat of zij mogt voor and'ren wezen,
 Dat gis ik slechts, maar weet ik niet;
 Voor mij was dat zachtvloeiend lied
 Eene elegie aan d'Onvolprezen,
 Waardoor het hart, zoo na aan 't graf,
 Zich lucht in psalmgezangen gaf;

't Was iets, dat ik niet kan beschrijven!
 Maar wenschen zou dat ruischen mogt,
 Wanneer ik, na volbragten togt,
 De went'lende aard' voorbij zie drijven,
 Mijn geest, van 't logge stof ontdaan,
 Voor 't eerst de wicken uit mag slaan.

Het orgel en de stemmen zwegen,
 Het auditorie ging uiteen;
 En voor 't gebouw stond ik alleen
 Toen 'k mijn bewustzijn had herkrege;
 Doch in verbeelding hoorde ik lang
 Den flaauwen nagalm van 't gezang.

Zacht als dat lied, dus was de bede
 Die 'k opzond tot d'Alzegenaar,
 Zij de overgang dier vrouwenschaar
 Van hier naar 't oord van eeuw'gen vrede;
 En luider dan in 't lage stof
 Klink' dáár haar hymne tot zijn' lof.

DE GRIJZE DICHTER

Eenzaam en verlaten
 Zit nu de oude daar;
 Die om meê te praten
 Of te keuv'len maar,
 Wél zich zou bevinden
 Bij gezel'ge vrinden,
 Als voor veertig jaar.

Maar zijn tijdgenooten
 Werden één voor één
 In een kluis gesloten,
 Onder zoode of steen;
 Lieten d'ouden makker
 Op des Heeren akker
 Met zijn' rouw alleen.

Hen die overbleven,
 Weinig in getal,
 Heeft de kracht begeven
 En de moed vooral.
 Geeft in vijftig weken
 Eén hem taal of teeken?
 Is het bij geval.

In besloten kringen,
 Waar hij nog verkeert,
 Goede en schoone dingen
 Onderhoudt en leert;
 Mag hij zitten hooren
 Naar de kunsttrezoren,
 Dáár gedeclameerd;

Mag hij ernstig zwijgen,
 Luist'ren en zoo voort;
 Maar een' handdruk krijgen
 Of een vriend'lijk woord
 Van zijn medeleden;
 Dat zijn zeldzaamheden
 Van het echte soort.

Och! wie trekt zich d'ouden
 Stroeven grijzen aan?
 Die een boetpreek houden,
 Maar geen troef kan slaan;
 Voor een' goeden proever
 Of een' knappen snoever
 Niet om uit te staan.

Die voor laffe praatjes
 Slechts de waarde geeft;
 En voor alle gaatjes
 Taaije spijkers heeft;
 Stijf is als een kegel,
 En voor orde en regel
 Als een uurwerk leeft.

Eenzaam en vergeten,
 Als een kluzenaar
 In zijn cel gezeten,
 Peinst nu de oude daar;
 Dikwerf redevoerend'
 Met zichzelf' en roerend'
 Menig teed're snaar.

Want, zijn lieve gade,
 De overdierbre schat,
 Die hem Gods genade
 Hier geschonken had,
 Ging, na 't roemvol strijden
 Met het aardsche lijden,
 Naar de Vaderstad.

Want, zijn kind'ren deden,
 Naar de aloude les,
 Voorgezegd in Eden,
 Huwden alle zes.
 Dus bestaat de grijze
 Enkel op de wijze
 Van een grafcypres.

Spitst hij somtijds de ooren
 In 't ontvolkte huis,
 Krijgt hij niets te hooren
 Dan het straatgedruisch;
 Somber afgewisseld
 Door een blad dat ritselt
 En het windgesuis.

Echter heeft hij boeken,
 Voedsel voor zijn' geest,
 Tuk op onderzoeken
 Van der jeugd geweest:
 Maar zijn scheem'rende oogen
 Kunnen slecht gedogen
 Dat hij boeken leest.

Vrienden, vrouw en kind'ren
 Lieten hem alleen.
 Kracht en lust vermind'ren
 Om bekende reên.
 Maar zijn Muse troost hem,
 Troetelt en verpoost hem
 Liefd'rijk als voorheen.

Haar beminden lavend'
 Met Hymete's zoet,
 Helpt zij hem door d'avond;
 En, als 't wezen moet,
 Zelfs door halve nachten,
 Met een' stroom gedachten
 En een' woordenvloed.

Wél hem die voor 't schoone
 En het goede blaakt:
 Deze tot zijn kroone
 En zijn wellust maakt.
 't Pad der kundigheden
 Moedig blijft betreden
 En naar verder haakt.

Maar vooral den grijzen,
 Die, schoon afgeleefd,
 Toch naar gunstbewijzen
 Van Apollo streeft.
 Die, wanneer de jaren
 's Levens last verzwaren,
 Dan een Muse heeft.

++

JAN FRANS WILLEMS (1793—1846)

GRAFSCHRIFT OP DEN GENERAAL J. B. VAN MERLEN

gesneuveld in den veldslag van 18 Juni 1815

Hier ligt Van Merlen, die voor Vorst en Vaderland
 Op 't bloedig oorlogsveld zijn leven heeft verpand,
 Terwijl hij, aan het hoofd van Neerlands heldenscharen,
 Der Franschen heir trotseerde in 't barnen der gevaren;
 Van Merlen, eenen held, die, door het lood geraakt,
 Zich met zijn sterven heeft onsterfelijk gemaakt!

Die, door geen Franschen, noch hun listen te verleiden,
 Maar aan zijn Vorst getrouw, getoond heeft in het strijden,
 Dat hij, die meer dan eens, voor hen, zich dapper kweet,
 Thans, tegen hen, voor ons, als Belg, nog beter streed.
 Antwerpen! roem uw zoon! gij gaaft dien held het leven!
 Vlecht lauwers op zijn graf! 't was immers door zijn sneven
 En dat van andren, dat den vijand werd verplet,
 De dwinglandij vernield en Nederland gered?
 Te recht moet dan zijn naam bij 't nageslacht beklijven,
 Zoolang men deugd bemint, zoolang er Belgen blijven!

♦♦

CAREL GODFRIED WITHUIJS (1794—1865)

ORDE EN VRIJHEID

Als er velen 't huis regeren,
 Hebben orde en eendragt uit;
 Aan de mot zijn dan de kleeren,
 Aan den roest het staal ten buit;
 Ieder drijft zijne eigen plannen;
 Allen willen 't hoogste woord;
 Tucht en vrede zijn gebannen,
 En de welvaart pakt zich voort.

Zouden vier een vierspan mennen,
 Elk een leizeel, elk een paard?
 De een wil stappen, de ander rennen,
 En — de kar stort in de vaart. —
 Baat een roer in twee paar handen?
 Dees wil 't ruim en die den wal;
 Tot een bui het schip doet stranden,
 Of vergaan met vracht en al.

Moet er orde een woning sieren,
 Dan — één hoofd; een wakker man,
 Dien de rede en 't regt bestieren,
 Die de tucht bewaren kan.
 Moet een vierspan op de wegen,
 Of een kiel op zeeën voort,
 Eén koetsier dan opgestegen,
 En één schipper dan aan boord.

Zal een Staat in orde duren,
 Dan: — een Koning, kloek en vroom,
 Die door stormen heen kan sturen,
 En den moedwil houdt in toom.
 Waar een wijs en dapper Koning
 Regt en Wetten houdt in stand,
 Veilig dáár zijn lijf en woning,
 Dáár is Vrijheid in het Land.

Zoo is Neêrland vrij en veilig
 Met een' Koning, wijs en goed;
 Regt en Wetten zijn er heilig,
 Heilig dáár zijn goed en bloed;
 Teugels zijn er voor den slechten,
 Maar wie 't goede wil, is vrij;
 Nergens heeft men grooter regten,
 Vrijer is geen mensch, dan wij.

Moog' die Vrijheid eeuwig blijven,
 Nooit verminderd, nooit vergroot;
 Wie haar hooger op wil drijven,
 Wenscht het Vaderland den dood.
 Maar ook, mogt een vreemde 't wagen
 Handen aan haar' tuin te slaan,
 Eer wij weder boeijen dragen,
 Moog' met haar het Land vergaan!

♦♦

ADRIANUS BOGAERS (1795—1870)

NOVEMBER

De looverzaal,
 Bij zomerpraal,
 Zoo rijk behangen,
 En vol met zangen
 En teêr gekor,
 Is doodsch en dor
 En hoort het klagen-
 Alleen der vlagen
 En 't stormgesnor.

Niet lange meer,
 Of 't winterheer
 Zal, 't zwaard geheven,
 Hier wetten geven:
 De voorhoê pent,
 (Reeds aangerend)
 Bij juilend tergen,
 Op 't hoog der bergen
 Haar witte tent.

In stal en steê
 Schuilt mensch en vee,
 Waar kloeke zorgen
 Den voorraad borgen
 (Bij ploeg en egg')
 Voor 't lang beleg.
 Wat in de dalen
 Nog toefde, halen
 De stroopers weg.

Reeds mist de beek
 (Die vreugd der streek!)
 De bloemenkransen,
 Die bij het dansen
 Tot liefdepronk
 Haar de oever schonk
 Nog weinig stonden,
 Ze zwijmt, gebonden
 In de ijsspelonk!

Waar ik me keer',
 'k Zie meer en meer
 De kleur van 't leven
 Natuur begeven:
 'k Ben droef: 't is of
 Een stem me trof:
 „'t Moet al verderven,
 „Eens gij-ook sterven,
 „o Zoon van 't stof!"

♦♦

CORNELIS TEN HOET JZ. (1796—1832)

AAN MIJN GEBOORTE-PLEKJE

Heilige geboortegrond,
 Plekje, waar mijn wieg eens stond,
 Waar ik 's levens teedre jeugd
 Heb doorleefd in reine vreugd!

Wonderschoon, bekoorlijk oord,
 Dat de zangen hebt gehoord,
 Waar, verrukt of weemoedsvol,
 Eens mijn jonge borst van zwol!

Berg- en dal- en bronrijk land,
 Waar ik, aan der liefde hand,
 't Heil, zoo lang door mij gezocht,
 Zoet en volop smaken mogt!

O, steeds voel ik mij verrukt,
 Als mijn voet uw heuveln drukt,
 Of door uw valleijen treedt,
 En mijn blik uw omkreits meet.

Maar onrustig jaagt mij 't hart;
 'k Word beklemd van heimwee-smart,
 Van verlangens boezempijn,
 Als ik ver van u moet zijn.

Heilige geboortegrond!
 Tot mijn laatsten levensstond
 Hang ik aan u, als een kind,
 Dat zijn moeder teer bemint.

EDMOND WILLEM VAN DAM VAN ISSELT (1796—1860)

IN EENEN VASTEN VRIENDENKRING

Neen! waarde vrienden, neen, hoe vrolijk zaamgezeten,
 De schaars gekende vreugd', die hier ons harte smaakt,
 Geeft ons geen regt, den vriend, den droeven te vergeten,
 Die bij een dierbaar lijk thans bittere klagten slaakt!

Gelijk de storm een roos, ter naauwernood ontloken,
 Met toomeloos geweld, van haren stengel scheurt,
 Zoo heeft de dood den bloei dier edele afgebroken,
 Die 't minnend broederhart zoo inniglijk betreurt.

Maar 't zij ons niet genoeg, dat wij zijn leed beklagen,
 Niet, dat ons hart een' wensch voor zijn vertroosting vormt . . . .
 Ons-aller vriendschap help' den zwaren last hem dragen,
 Verligte 't ongeval, dat nu zijn ziel bestormt.

Vaak is ons wisslend lot met angst en smart doorweven;
 Vaak is het onheil dáár, als nog de blijdschap lacht!
 Dan schenkt de vriendschap troost! die moge ons nooit begeven,
 Zij dubbelt onze vreugde en schenkt in lijden kracht.

ISAÄC DA COSTA (1798—1860)

DE GAAF DER POËZY

Gevoel, Verbeelding, Heldenmoed,
 Tot ééne ondeelbre kracht verbonden,
 Te zaam gesmolten tot één gloed,
 En door den boezem uitgezonden

Op vleugelen van melody,
 Om al wat ademt te betooveren,
 Om al wat hart heeft te veroveren! —
 Zie daar de gaaf der Poëzy!

AAN MIJNE EGADE

Zeg het my, herhaal het my,
 Dat ik u gelukkig make,
 Dat de zucht, waar van ik blake,
 Als ik u mijn leven wij',
 Niet vergeefsch ten hemel steigert,
 Noch dat God Zijn zegen weigert,
 Als ik 't oog naar boven sla
 Voor uw welzijn, dierbre Gâ!

'k Ben u schuldig, wat een man
 Met geen schatten, met geen kroonen,
 Met zijn bloed zelf niet beloonen,
 Of genoeg erkennen kan:
 Liefde, mildlijk toegedragen,
 Waar des Hemels welbehagen
 Zich in spiegelt op eene aard,
 Buiten haar zoo luttel waard!

'k Weet, uw zacht, uw rein gemoed
 Wenscht geen schatten, wenscht geen
 Om uw teêrheid te beloonen, [kroonen
 Noch het offer van mijn bloed!
 'k Weet, uw boezem is te vreden
 Met de ontfangen huwlijkseeden,
 Met het u geheiligd hart
 Van een' onberoemden Bard!

Doch een hart, gelijk het mijn,
 Zints den aanvang zijner dagen
 Treurig, kwijnend, en verslagen,
 Kan dat uwer waardig zijn?
 Of wat vreugde kunt gy smaken
 My heel de aard te zien verzaken,
 Om te drijven op den stroom
 Van een' dichterlijken droom?

Zeg het my, herhaal het my,
 Dat gy deel neemt zonder smarte
 In den toestand van mijn harte,
 In mijn dorre poëzy!
 Dat de lente van uw dagen
 Door de sombre najaarsvlagen
 Van de klachten, die ik stort,
 Niet geheel ontlusterd wordt!

O! gezegend zij de traan,
 En de glimlach zij gezegend,
 Die mijn oog van u bejegt,
 Die me uw antwoord doen verstaan!
 Ja! uw ziel verstaat de mijne,
 En de zucht, waarvan ik kwijne,
 (Wie haar ooit miskennen moog')
 Is geheiligd in uw oog!

Meer nog! — Dierbre! wy zijn één!
 Aan de weêrhelft van mijn leven
 Is mijn zucht niet vreemd gebleven!
 Ze is ons beiden thands gemeen!
 De eigen dag, die onze handen
 Sloot in zachte huwlijksbanden,
 Stemde ook onze zielen zaam
 In des Echtbeschikkers naam!

Zints dien onvergeetbren tijd
 Werd uw boezem in de smarten
 Mijns aandoenelijken harten
 (Maar blijmoedig) ingewijd!
 O! gy deelt in mijn verdrukking!
 Maar gy deelt ook mijn verrukking,
 Als me een licht des hemels treft,
 Of de Dichtgeest my verheft!

Op de vleugelen der min
 Stijgen wy vereend ten hoogen;
 Keeren naar deze aard onze oogen
 Met gelijken wederzin;
 Branden van gelijk begeeren
 Naar de ontmoeting onzes Heeren,
 En verachten 't rijk der stof,
 Menschenblaam, en menschenlof!

Voor de Waarheid leven wy!
 Voor de Waarheid wil ik strijden,
 Voor de Waarheid wil ik lijden,
 En, mijn dierbre! gy met my!
 Als de stormen zich vergâren,
 Die dees sombre dagen baren,
 Wilt gy aan mijn zijde staan!
 En uw wenschen zijn voldaan!

Heer der Schepping! neen! een wensch
 Leeft in 't hart steeds van een gade!
 't Is de trek, dien uw genade
 Ingeplant heeft in den mensch!
 Dat ook onze huwlijkssponde
 D' ouden zegen weer verkonde
 Die Uw liefde aan 't achtbaar hoofd
 Onzer stammen heeft beloofd!

O indien . . . doch zwijg, mijn mond!
 Weten wy, verblinde menschen,
 Wat wy van den hemel wenschen,
 In een onbedachten stond?
 Die ons 't aanzijn heeft gegeven
 Zal dat aanzijn doen herleven,
 Dierbre weêrhelft! uit uw schoot,
 Op den dag, dien Hy besloot!

O! indien een dierbaar kroost
 Mocht herbloeien uit mijne aderen,
 Tot de glorie van zijn Vaderen,
 't Droevige verval ten troost!
 En in dit herbergzaam Noorden
 Als aan Taag- en Iberboorden
 Costa's oud en eerlijk bloed
 Weder blonk van riddergloed!

Neen! ik slake slechts één wensch,
 En die wensch wordt niet verstoten!
 Want hy is uit God gesproten,
 Niet uit d' opgeblazen mensch!
 't Is, Almachtige Genade!
 Dat ik leve voor mijn Gade,
 Dat ik sterve voor mijn God!
 En — gezegend is mijn lot!

HET PAARD

*The just mean lies in obedience, which both waits for
 the signal to start, and obeys it when given.*

Het krijgspaard, in wiens aâm de roode dampen snuiven
 Van d' opgezwollen moed, die hem de borst vervult,
 Doet met zijn ijzren hoof den grond rondom hem stuiven,
 Daar 't uit te breken poogt in prikkend ongeduld!
 Met vaste hand en knie bedwingt hem zijn Berijder,
 Tot dat de schelle klank der krijgstrompetten stijgt!
 Maar 't teeken wordt gehoord! Nu viert de forsche Strijder
 De teugels aan het dier, dat naar de ontmoeting hijgt!

Het voert zijn meester, als op vleugels, ter viktorie,
 Springt tegen kogels in, en over lijken heen,
 En, door gehoorzaamheid deelachtig aan de glorie,
 Is 't oorlogshafte ros met zijn Berijder één! —
 Mijn God! mijn ziel verlangt voor U ten strijd te spoeden!
 Maar gaat die zucht te ver, ô! tem mijn ongeduld!
 Het klemmen van Uw toom zal my de hoop doen voeden,
 Dat Ge in den dag des strijds mijn Ruiters wezen zult!

DE STEM DES HEEREN

De stem des Heeren is op de wateren, de God der eere dondert. — In zijnen tempel zegt hem een iegelijk eere. — De Heer heeft gezeten over den waterloed, ja! de Heer zit, koning in eeuwigheid. Ps. XXIX: 3. 9. 10.

De Eeuw hernam het geen zy gaf.
Orléans naar alle kanten
Schudt zijn koningsdiamanten
Als onrijpe druiven af!
By het zwijgen der kanonnen
Voor den schorren vrijheidsschreeuw;
By den weekreet der Bourbonnen,
En de snikkingen der Weeuw;

Bij het baldrend handgeklap
En der gram geworden Volken
En der hoogst gevierde tolken
Van Vernuft en Wetenschap;
Bij het staren van den Christen, —
Wien de orakels van zijn God
Van het einddoel vergewisten, —
Op de gangen van het lot.

God is koning! de aarde beeft.
Bergen slonken, dalen rezen,
Alle wereldhoogten vreezen, —
God is 't, die gedonderd heeft!
Die de breed getakte boomen
Van den Libanon verplet!
Die bevel geeft aan de stroomen
Of de branding nederzet!

God is koning! de aarde dreunt.
Ziet! een Machtige is gevallen,
Hoop en steun der duizendtallen
Door tienduizenden gesteund.
Maar het Godsuur had geslagen,
En de menschenschepping viel!
't Zij gy roem of rouw moogt dragen,
Menschheid! schouw het aan en kniel!

God is Richter! de aarde wacht.
De aarde ontroert en staat verwonderd,
Als de God der eere dondert
En den dag verkeert in nacht.

Over de opgedreven waatren
Wandelt Zijne koningstem!
Zeeën schuimen, scharen schaatren, —
En de storm verheerlijkt Hem.

En te midden van d'orkaan
Geeft Hy vrede aan wie gelooven!
Hier beneden en daarboven
In Zijn tempel bidt Hem aan!
Tusschen al die onweêrsgalmen
Rollende over berg en rots,
Ruischt het dàar verlossingspsalmen,
Dàar, genadewegen Gods!

Zanger, eenmaal opgevoed
By gewijde Bijbelwoorden,
Straks, door kracht van taalakkoorden,
Tot een heerscher op 't gemoed,
Tot een heerscher over scharen,
Die Ge op één gegeven stond
Op doet bruischen en bedaren
Naar 't bezweeren van uw mond!

Wat gy waart en wat gy deedt,
Toen Ge op eens uw idealen
In het leven af deedt dalen,
En een troon in duigen smeedt,
Toen Gy meer dan koningsplichten
Op uw schouders overnaamt, —
Zal de God der waarheid richten,
Die des aardworms waan beschaamt.

Dichter! Volksheld! Wie ge ook zijt,
Roekloos Wet- en eedverbreker,
Of van God verwekte Wreker,
Vloek of redder van uw tijd!
'k Wil geen glorie u betwisten,
Slingren op uw hoofd geen blaam;
Maar de toekomst hoort den Christen, —
Gy! maakt ge aanspraak op dien naam?

Dichter! Volksheld! en gy vielt!
 Voor een andren rosbeklemmer,
 Voor een driester monstertemmer
 Zaagt ge straks dat volk gekniel.
 Als de vrijheidswaaten holden
 Over Frankrijks paradijs,
 Klonk een stem, en ziet! zy stolden,
 En de stortvloed keerde in ijs.

Is 't op nieuw des Aadlaars tijd?
 Is Napoleon herrezen
 Met die vlucht die ze allen vreezen? —
 Consul! Keizer! wat ge ook zijt!
 'k Zal geen stoutheid u betwisten,
 Werpen op uw hoofd geen blaam.
 Maar de toekomst hoort den Christen, —
 Maakt gy aanspraak op *dien* naam?

Wie dien voert, hy gaat te raad
 Met geen wijsheid dezer aarde!
 't Woord dat God eens openbaarde,
 Is de rots, waarop hy staat.
 Tegen de Eeuwleus: „zelfvolmaking!”
 (Tegen Romes Schriftverzaking)
 Antwoordt zijn banier: „Genâ!”
 Aller wereldsmerten slaking
 Gaat hem op uit Golgotha!

Ja! op Golgotha onthuld
 Staat ook 't raadsel dezer dagen!
 Op den bodem aller vragen
 Ligt des werelds zondeschuld.
 Waart ge in staat *die* weg te dragen,
 Menschenkindren, aardsche goôn?
 Zoo bestijgt den zegewagen —
 Maar zoo niet, — aanbidt den Zoon!

En verwacht het heil van Hem,
 Grooten, kleinen, zondaars, volken!
 In dat kraken Zijner wolken
 Dreigt een oordeel, roept een stem.
 Dat Hem alles hulde geve,
 Hymnen brenge, knieën buig’!
 Hem, den Richter! de aarde beve!
 Hem, den Koning! de aarde juich’!

Plascht het tranen, ruischt het bloed,
 Dondren woede- en lasterkreten?
 God als koning is gezeten
 Over d' opgezette vloed.
 Wederkaatst door hemelsalmen,
 Antwoordt uit het heiligdom,
 Midden onder de onweêrsgalmen,
 't Jongste woord Zijns Woords: *Ik kom.*

♦♦

SEBALD JEAN EVERARD RAU (1801—1887)

NACHT

't Gestarnt', dat de avond wekte in 't Zuiden,
 Is reeds in 't spieg'lend meer gezwicht.
 De maan onthult haar kwijnend licht;
 En drinkt den balsemgeur der kruiden.

De nacht, reeds half voorbijgesnel,
 Heeft aller scheps'len oog geloken.
 De tortel rust, in 't nest gedoken;
 De leeuwrik bij zijn gade in 't veld.

Zijn streelend wiekje omschut de leden
 Van haar, wier blijd ontwaakte gloed
 Weldra de scheemring met hem groet,
 In 't zoet van 't oogenblik tevreden.

'k Gevoel me alleen: geen sluim'ring houdt
 Die blikken, die aan 's hemels bogen
 De starren volgen. 't Hart, bedrogen
 Door de aarde, zoekt waar 't zich vertrouwt.

Waar 't lieflijk doel van ons verlangen
 Niet als 't gevleugeld droombeeld wijkt:
 Waar 't zwevend weefsel niet bezwijkt,
 Waaraan de moede ziel bleef hangen.

Waar, die wij minden, heengevloôn,
 Gaan treên langs eeuw'ge levensvlieten,
 En hemelzaligheên genieten,
 Terwijl wij weenen om de doên.

Waar, mogelijk, uit uw reine vrede
 Gij, die me eens liefhadt, nederziet,
 En fluistrend mij een troostwoord biedt
 Op mijn verlaten legerstede.

♦♦

ADRIAAN VAN DER HOOP JR. (1802—1841)

HERFST-MIJMERING

Met flauwen glans,
 Schijnt aan den trans
 De zon door neevlen heen;
 Het kwijnend bosch,
 Beroofd van dosch,
 Begroet heur glans alleen;

Want gaarde en tuin,
 En veld en duin,
 Bezitten loof noch bloem,
 Wier frissche kleur
 En zoete geur
 Voortaan heur schoonheid roem'.

Geen nachtegaal
 Stemt, in heur taal,
 Een zang, heur licht ten lof;
 Haar adem derft,
 Nu alles sterft,
 De schoonste zangestof.

De wind van 't Noord,
 Die alles moordt,
 Wat ons het Zuiden bracht,
 Voorspelt alôm,
 Met dof gebrom,
 Des winters woeste kracht.

Zoo is 't met my:
 De Poëzy,
 Die eens my heeft ontgloeid,
 Stierf als de roos,
 Die voor een poos
 Elks oog en hield geboeid.

Mijn lente is dood;
 Mijn zomer vlood;
 Mijn sombre herfst is dáár!
 Mijn boezem hijgt;
 Mijn cyther zwijgt,
 Met losgesprongen snaar.

Maar, als het woud,
 Dat thands het goud
 Der zon ontbladerd groet;
 Zoo, herfst ten spot,
 Looft U, ô God,
 Mijn mat en dor gemoed!

De winter dreig',
 Mijn voorhoofd neig'
 Ter aarde in rouwgebaar;
 Als Gy 't gebiedt,
 Gaat smart te niet
 En nieuwe lente is dáár!

Beschik dat, Gy,
 Wien de englenrij
 Niet dan verhuld aanbidt;
 Beschik, en 'k word
 Met kracht omgord,
 Die hemelkracht bezit.

Of moet het zijn,
 Dat ik verkwijn,
 Als 't herfstschoon der natuur;
 Dan, Schepper, zij,
 Dit najaarstij
 Ook my ten stervensuur!

Wat me ook verbeid,
 't Is zaligheid,
 In U getroost te zijn!
 't Schudt, dag en nacht,
 Het sterfbed zacht,
 En rooft de dood haar pijn.

↔

JACOB VAN LENNEP (1802—1868)

DE ENGEL EN HET KIND

Een engel blikte in 't wiegje neer,
 En vond in 't hemelsch aangezichtje
 Van 't schuldeloos en slimrend wichtje,
 Als in een beek, het zijne weer.

o (Sprak hij) liefje! mij gelijk!
 o! Ga met mij naar hooger sferen!
 Wij zullen samen God vereeren
 En zalig zijn in 't Hemelrijk.

„Volkomen vreugd heerscht niet op aard:
Daar heeft ook 't heil zijn ongenuchten:
De blijdschap gaat vermengd met zuchten,
De wellust met berouw gepaard.

„Daar woont de kommer op elk feest;
Daar zijn nooit onbewolkte dagen
Een waarborg tegen onweersvlagen. —
Daar is nooit waar geluk geweest.

„Hoe, zoude een bittere tranenvloed
Die blauwende oogjes eens ontluistren?
Zou 't leed den reinen glans verduistren,
Die 't effen voorhoofd blinken doet?

„Neen! met mij, eer gij zwoegt en lijdt,
Naar d'onbeperkten trans gevlogen!
De Algoedheid scheldt uit mededoogen,
U al uw verdre dagen kwijt.

„Uw afzijn bare aan niemand leed!
Neen, schoon ge uw adem laat ontglippen,
Vloei de eigen danktoon van elks lippen,
Dien uw geboorte vloeien deed.

„Dat hier geen voorhoofd somber zij;
Want o! de laatste dag des levens,
Is hij niet de allerschoonste tevens,
Wanneer men rein is, liefje! als gij?”

En de opgetogen Engel vlood
Met breede vlerk naar hooger kringen,
Om 't Hallel voor Gods troon te zingen.
— Ach! moeder! ach, uw kindje is dood.

♦♦

GERRIT TEN BRUGGENCATE HZ. (1803—1853)

AAN MIJNE VROUW BIJ DEN DOOD VAN ONS KIND

Dierbre Ga!
Ziet ge uw Antjen
Troostloos na? —

'k Gaf ook 't pandjen
Onzer trouw,
Vol van rouw.

'k Ging 't met smart
 Grafwaarts leiden;
 En mijn hart
 Grieft ook 't scheiden;
 Maar Gods wil
 Maakt mij stil.

Zien wij, ach!
 't Wiegjen ledig
 Waar het lag,
 En zoo vredig,
 Zachtkens sliep —
 't Grieft wel diep!

Maar het rust,
 Nu aan zachter
 Beter kust,
 En verwacht er,
 Zalig nu:
 Mij en U.

Dierbre Gâ!
 Staak dan 't weenen!
 Gods genâ
 Zal hereenen;
 Slaan wij 't oog,
 Slechts omhoog!

Eenmaal vliedt,
 Rouw en smarte;
 en gij ziet,
 Aan uw harte,
 Antjen weer
 Bij uw Heer!

++

PRUDENS VAN DUYSE (1804—1895)

OP 'T LAND

Lieve, zie dat lindeloover
 Klimmen om mijn kleemen huis.
 't Spreidt er koelte en geuren over,
 Verre van het stadsgebruis.
 Enkel schalt daar 't vogelliedje,
 Enkel suizelt daar het rietje,
 Enkel ruizelt daar het vlietje
 Sluimring op het mos, u toe.
 Enkel klinkt er 't herderrietje,
 Of 't geloei der gladde koe.

O, daar wilde ik met u leven,
 Met u, en ons lievend kroost;
 Daar, me reeds naar 't veld begeven,
 Vóór nog de eerste schemer bloost.
 Na we de onzen zeegnend kusten,
 En de zorg in sluimer susten,
 Zou mij de avond met u lusten,
 Stil bij de opgeklommen maan,
 En ik wilde eens met u rusten,
 Ginder, waar die kruisen staan.

GEBED

De zuchten aan de ziel ontschoten,
 De dankbede aan de borst ontstroemd,
 En Gode vlammend opgeschoten,
 Als gij zijn gunst en goedheid droomt,
 Staan in 't onfaalbaar boek van 't leven,

Ginds, onuitwischbaar, opgeschreven
 Door Hem, voor wien geen tijd verloopt:
 Gij zult ze als zielsherinneringen,
 Eens wedervinden, eens die zingen,
 Aan Hem, in wien gij stervend hoopt.

++

KAREL LODEWIJK LEDEGANCK (1805—1847)

DE LAETSTE ZWALUW

October strooit, by wind en vlagen,
De gele blaedren langs den grond;
Reeds koud en huivrig zyn de dagen,
En vliegt gy, Zwaluw! hier nog rond?
o Vlucht, geliefde! vlucht dees streken,
Door al uw zustren reeds ontweken;
Zet u in betere oorden neêr,
De lente is hier al lang verdwenen,
De lieve zomer ook is henen,
Hier zyn geen schoone dagen meer!

Geliefde, vlucht! geen voedzaam koren
Staet hier meer op het dorre land;
Waer 't ryk en vruchtbaer was te voren,
Vindt gy thans niets dan stuivend zand;
Geen plekje gronds bleef uitgezonderd,
't Is alles naekt en bloot geplonderd;
Het woud zelfs schudt zyn hulsel neêr.
Blyf in dit oord niet langer zwerven,
Of ligt zult ge er aen honger sterven; —
Hier is op 't veld geen voedsel meer!

Vlieg heen! men vindt hier op den akker
Geen vogel meer die zingen wil,
Niets schynt er levendig, niets wakker,
Maer alles is er dood en stil.
Alleen, op boomen hooggewassen

Zit eenzaam soms een raef te krassen;
Alleen, by 't windrig, buijig weêr,
Hooft men van verre een jagtroer knallen,
Of 't rundvee loeijen op de stallen; —
Hier is op 't veld geen vreugde meer!

Vlucht, lieve! want nog luttel weken,
En dan zal 't hier zoo yslyk zyn!
Dan maekt de winter deze streken
Zoo naer, zoo doodsch als een woestyn.
Dan klemt de vorst met yzren handen
De stroomende rivier in banden;
Dat stort de scherpe hagel neêr,
Dan zal de sneeuw natuer bedekken,
En haer tot rouwgewaed verstreken;
Dan is hier niets dan weedom meer!

Gy hoort wat plagen, welke rampen
Zich hechten aen deez' ruwen grond;
Hoe alles met den dood zal kampen,
En vliegt gy, Zwaluw! hier nog rond?
o Vlucht, geliefde! vlucht dees streken
Door al uw zustren reeds ontweken;
Zet u in betere oorden neêr;
En als de winter is verdreven,
En als de schepping zal herleven,
Breng, lieve! dan de lente ons weêr!

↔

JAN BRESTER AZN. (1805—1862)

LEVEN

Wij reppen onze schreden,
En scherpen ons gezigt,
En zoeken hier beneden
Wat verre vóór ons ligt; —
Verzuimen en verzaken,
Wat ons omringt, wel niet,
Maer hijgen toch en haken
Naar vrolijker verschiet.

Lacht ons een heuvel tegen,
Met welig groen beplant, —
Wij vinden steile wegen,
En distels in het zand;
En lokt het dal beneden
Ook door zijn digt gewas, —
Dáár smoren onze treden
In loos bedekt moeras;

En als met minzaam vleijen
 Der bergen top ons trekt, —
 Wij vinden woestenijen
 Met digte sneeuw bedekt.
 Een dwaalspoor vóór de schreden,
 En de eindpaal ongewis, —
 Zoo zoeken wij beneden
 Wat niet beneden is.
 Tot we eindlijk, duizendwerpen,
 Bedrogen en misleid,

Vermoeid zijn van het zwerven
 Om niets dan ijdelheid.
 Dan slaan wij 't oog naar boven,
 En zien der heemlen pracht,
 Vertrouwen en gelooven,
 Dat dáár het heil ons wacht.
 Dan bidden we om genade,
 Ons zelve niet genoeg. —
 De dwaze doet dit spade;
 De wijze doet het vroeg.

↔

LAMBRECHT VAN DEN BROEK (1805—1863)

MORGENLIED

Ontwaak ontwaak! de kimmen blozen,
 De zon verguld der bergentop;
 Zij zijn bestrooit met frissche rozen,
 De zilvren daauw trekt glinstrend op.
 De lamm'ren hupplen door de dalen,
 Het vischje darteld in den vliet;
 De vogel groet de gouden stralen,
 En zingt verheugd zijn rollend lied.

Zij, die nog 't koestrend dons verkiezen,
 Door de armen van den slaap omkneld,
 Zij weten niet wat zij verliezen,
 De schoonheid woont op 't vrije veld.
 Kies blij genot voor mijmrend slapen,
 Ontwijk de sponde en zing uw lied,
 De wereld is zoo schoon geschapen,
 Gij kent de ware schoonheid niet.

De landman kuscht zijn kroost en gade,
 En schijnt bezielde door neuwe kracht;
 Hij zingt en grijpt met lust de spade,
 En ijlt naar d' akker die hem wacht.
 Zoo ook verlaat de vogel 't broedsel,
 Dat naakt en hulploos hem verbeid,
 En fladdert vrolijk uit om voedsel,
 Dat op de velden ligt verspreid.

o Laat natuur niet vruchtloos wenken,
 Wanneer zij teugen, mild en zoet,
 Uit de onuitputbre bron wil schenken,
 Zij is zoo teeder en zoo goed.
 Wel moet de rust ons werk verpoozen,
 Daar zij op nieuw verkwikking biedt;
 Maar doet de zon de kimmen blozen,
 Dan klinke ons blij en dankbaar lied.

↔

BERNARD TER HAAR (1806—1881)

GRAFBEZOEK

Wees gegroet,
 Heilige grafsteê aan mijn voet!
 Die mij wijst, en strekt ten bode,
 Waar mijn stof eens sluimren moe;

Waar uw stof rust, Lieve Doode!
 Om wier dood mij 't harte bloedt.
 'k Druk uw grafzerk met den voet,
 Dierbre Gade, wees gegroet!

Op den steen

Sta ik, waar uw lijk verdween.
 Ach, hoe steekt en vlijmt mijn wonde!
 't Is als kwam ik — die voorheen
 Vaak kwam luistren aan uw sponde,
 Als me uw slaap onrustig scheen, —
 Nog eens luistren op den steen,
 Waar de bruine kist verdween.

Hoe ik riep,

Gij blijft sluimren vast en diep!
 'k Had mij vroeger pas bewogen —
 Hoe onhoorbaar zacht ik liep —
 Of gij vroegt met lachende oogen:
 „Lieve! dacht gij, dat ik sliep?”
 Mocht ge ook sluimren vast en diep,
 Gij werdt wakker als ik riep!

Ongestoord

Slaapt ge uw lange sluimring voort!
 Van 't herkennen na 't herleven
 Sprak ik hier naar 't Godlijk woord;
 Hebt gij, hoe mijn stem ging beven,
 In uw diepe kluis gehoord? —
 Neen! door vrees noch smart gestoord,
 Slaapt gij op uw slaapsteê voort.

Hebt gij 't goed?

Slaap dan op uw rustbed zoet!
 Nu gij niet uit bange droomen
 Wakker schrikt, noch in uw bloed
 Een benauwdheid op voelt komen.
 Die u angstig staren doet:
 Ach, nu hebt ge 't waarlijk goed!
 Afgetobde, slaap dan zoet!

Slaap gerust!

'k Heb u zacht op 't hoofd gekust,
 Toen gij 't neerboogt, — ach, zoo moe-
 En, van scheiden onbewust, [de! —
 Sluimrend in Gods Vaderhoede,
 Overgingt in de eeuwge rust.
 'k Heb u goeden nacht gekust,
 Toegedekt ook — slaap gerust!

Goeden nacht!

Lieve Doode, die mij wacht!
 Zinkt mijn stof bij 't uwe neder;
 Is mijn dagreis haast volbracht —
 'k Slaap dan in uwe armen weder —
 'k Rust dan bij uw beendren zacht!
 Tot zóó lang nog: Goeden nacht!
 Dierbre Gade, die mij wacht!

Aan uw zij',

Op die sponde is plaats voor mij.
 Kom ik hier nog dikwerf klagen,
 Hoe ik eenzaam treur en lij';
 'k Wil niet van den Hemel vragen,
 Of 't nog verre is, of nabij? —
 Eenmaal rust ik aan uw zij'
 Hier is plaats voor u en mij!

Goeden nacht.

Slaap hier bij Gods dooden zacht!
 Zal eens de uchtendstond genaken —
 Wees dan de Engel, die mij wacht,
 En mij vriendlijk, bij 't ontwaken,
 't „Goeden morgen!” tegenlacht!
 Tot ons de eeuwge morgen wacht,
 Lieve Doode, goeden nacht!

♦♦

LIEUWE SCHIPPER (1808—1870)

REPOS-AILLEURS

Als de baren u vervaren,
 Op de onstuime zee,
 Laat de hoop uw' geest bedaren,

Op een stille reê;
 Schoon de noodstorm u onthutst,
 Elders rust.

Pelgrim, door de dorre zanden,
 Van dees rampwoestijn!
 Laat de dorst uw keel verbranden,
 Doet de togt u pijn, —
 Ééns wordt al uw leed gesust,
 Elders rust.

Ja, het leven is doorweven,
 Met veel smart en rouw;
 Maar Gods woord is ons verbleven,
 En Gods woord is trouw;
 Worde ook 's levenslamp gebluscht,
 Elders rust!

VITA MORTALIIUM VIGILIA

Een nachtwake is het leven,
 De wieg grenst aan het graf;
 Wij jagen en wij streven,
 Door de aardsche disteldreven,
 Als brak het nimmer af!

Een nachtwake is het leven,
 Roemzuchtig oorlogsheld!
 Hoe hoog in magt verheven,
 Het is den dood om 't even,
 Ras ligt ook gij geveld!

Een nachtwake is het leven,
 Meêdoogenlooze vrek!
 't Gaat alles u begeven,
 Waaraan uw hart blijft kleven,
 Dra roept de dood: „vertrek!”

Een nachtwake is het leven,
 Moed, lijdende onschuld! moed,
 Waartoe dat angstig beven?
 Uw webbe is haast geweven,
 De dood, uw redder, spoedt!

Een nachtwake is het leven,
 Dat elk zijn ziel bereid!
 Want o! er staat geschreven,
 In 't woord aan ons verbleven:
 „Op tijd, volgt eeuwigheid!”

DE LASTER

Hoe de laster smaal',
 En door vuige taal,
 Deugd haar kroon bezwalke, —
 't Schendend lipvenijn,
 Schoon het de aard' verschalke,
 God verblindt geen schijn!

Zie, de nevel zwicht,
 Voor het zonnelicht,
 Dat de waarheid bloot leit;
 En de pest der aard',
 Staat, in al zijn snoodheid,
 Naakt geöpenbaard.

Wat zijn helsche togt,
 Gruwlijks zamenwrocht,
 Tot zijn naastens smarte, —
 't Plet zijn' eigen kop —
 God doorzag zijn harte,
 En stond wrekend op!

DE SCHOOLMEESTER
(GERRIT VAN DE LINDE JANSZON, 1808—1858)

DE BOTERHAM EN DE GOUDZOEKER.

Auri sacra fames.

Te Wormerveer
Woonde eens een Heer,
En te Overschie
Een juffrouw die
Dien Heer zijn hert

En hand aanvaardde en mijn moeder werd.

En moeder liep wat met haar eersteling heen.
En grootvader zei: „kijk! hy loopt haast alleen.”
Maar vader zei droogweg: „dat's numero een.”

En zoo leefden mijn ouders en ik alle drie
Als fatsoenlijke lieden op Overschie,
En wy hadden er ieder zijn boterham
Die ons alle drie smaakte en ons wel bekwam.

En toen er nu fluks — wat overdaad
In hun echten staat! —
Gelijk het wel meer in het huwelijk gaat,
Een tweede kwam
Om zijn boterham,

Toen sprak mijn vader: „ik ben niet rijk,
„Ofschoon ik reeds met een paar stamhouders prijck.
„Ik heb geen post of geen landspensioen,
„Wat zal ik hier met die twee spruiten doen?
„Hoe hou ik op Overschie mijn fatsoen?
„Is één niet genoeg voor een burgerman?
„Wat doe ik met twee? — Wat heb ik er an?
„Zoo'n tweede sieraad
„Van mijn huwelijksstaat,
„Die in 's levens ontlokenen dageraad
„Zich reeds tweemaal alhier te verslikken staat,
„Terwijl hy in toomloozen overdaad,
„Zijn buik als een pakschuit op marktdag laadt,
„En zijn ouders vertroost met de hoop op zwart zaad,
„Pak jy, kameraad!
„Maar spoedig je biezen en poets me de plaat.
„Jy klaplooper, voort! of wy krijgen 't te kwaad.
„Hy eet meer dan twee
„En hy drinkt als de zee!
„Met zoo'n tweede letter in 't Echt-A B-C

„Mijns huwelijkslevens, wat doe ik er meê?
„Is A niet genoeg? en wat heb ik aan B?”

Mijn moeder zei lachend: „op Wormerveer
„Sprak iemand heel anders: niet waar, mijn Heer?
„Kom, geef vrouwlief een zoen, en zeg het niet meer,
„Zoo'n zeggen doet my en mijn kindtjen te zeer.”
Maar toen er nu — weêr om zijn boterham —
Op nieuw een produkt uit de bloemkool kwam,
Toen bromde mijn vader: „Wel Heerejee!
„Daar is numero vijf! wat doe ik er meê?
„Wat heb ik hier aan zoo'n mutsebol?
„Mijn zak loopt leêg en mijn huis loopt vol,
„En de affaire gaat slecht en mijn kop is op hol.
„Op het Hof in den Haag
„Heb ik vrind noch maag,
„En op Overschie heb ik maag nog vrind.
„Wat doe ik hier met zoo'n vijfde kind?
„— 't Heeft nu reeds van 't zuigen een stuk in zijn kraag —
„Zoo'n jeugdige haai met zijn volle maag,
„Zoo'n zuigend zoogdier, zoo'n lik-in-de-pan,
„Zoo'n etende tering, wat maak ik er van?
„Zoo'n vijfde kwaêjongen, wat heb ik er an?”

Ons kroost was maar drie, en geen sterveling meer;
Maar 't reek'nen ging slecht op Wormerveer.

Mijn moeder zei niets voor 't oogenblik;
Want mijn jongste broêrtjen had juist de hik.

Doch toen uit de kool nu een tweetal kwam
En vroeg om een dubbelen boterham,
Toen riep mijn vader, geweldig boos:
„'t Lijkt de postwagen wel van Van Gend en Loos.
„Ben je daar alle drie? wel dat doet my plezier,
„En de baker er ook by en alles by nacht,
„Waarom kom je in eens toch maar niet alle vier?
„Een meer of een minder zeit niets op zoo'n vracht.
„Haal het restjen nu ook maar, dan heb je net acht
„Goddeloos! wie had ooit zoo'n famielje verwacht?”
Vader dacht aan een drieling; doch 't was er maar twee,
En hy telde in der haast onze baker nog meê;
Maar de man in zijn drift wist niet best wat hy deê.
Maar Moederlief zei: „wel heden mijn tijd!
„Hoe raak je nu, Vader! de klus zoo kwijt?”

„Daar is er geen een die nog honger lijdt,
„En heb je dan geen overleg en vlijt?”

„Ja wel”, zei mijn vader: „maar acht is te veel,
„En daar kijken er zeven van honger al scheel.
— „Een ouderlijk dak en een huislijke haard
„En ons negental kind'ren, en allen gespaard!
„Vier gespeend, vijf aan 't zuigen, en een met een baard
„En die beeldfraaie brieven, als vader verjaart
„En ons leven is waarlijk een hemel op aard! —
„Dat zijn allemaal praatjens, de moeite waard
„Voor een heer, die een koets houdt, een knecht en paard.
„Dan is 't hemelsch aandoenlijk en machtig fijn; —
„Maar daar moet in zoo'n hemel een boterham zijn.
„En voor boterhammen, in aantal zoo groot,
„(Want wy zijn met ons tien en niemand nog dood)
„Heb *ik* in zoo'n hongrigen hemel geen brood.
„Ik ben op dit punt licht zoo knap niet als Poot,
„En wat hebben wij hier aan een hongersnood?
„Zoo'n hemel heeft veel van een ravennest.
„Maar eventjes elf . . . en ik schenk je de rest.”

Mijn vader was weêr in zijn rekening mis; —
Doch wat zeit niet een man al, die driftig is.

„Wel Vader!” zei Moederlief; „jy weet het best
„Maar ik heb geen vrees voor ons ravennest.” —

„Hoort kindren!” zei Vader op 't leest; „weet je wat?
„Het eenige, dat er nog opzit, is dat
„Eerst je broêr met zijn baard, en jylui daarna,
„Dat elk uwer *enfin* eens uit reizen ga,
„En dat je maar, elk als je gaat en staat
„(Want veel plunje is op reis maar overdaad)
„Het ouderlijk huis by provizie verlaat,
„Tot het kindervertrek weêr wat lediger staat.
„Want al ben jelui klein, jelui bent niet zoo mal
„Te denken, dat ik zoo'n vervaarlijk getal
„Voor kost en voor inwoning vrijhouen zal.
„'t Is hier 't leger, de vloot en de schuttery
„Bij mekaêr en je maakt den foerier van my.
„Nommer één snij dus uit!
„Hier heb je mijn zegen en verder geen duit,
„En ik wou ,
„Dat, met jou,
„De rest van die bengels reeds zat in de schuit.”

't Was Vader die sprak en Vader alleen;
Want Moeder was ziek en sloop stilletjens heen.
En toen ik nu zag, dat ik d'oudste was,
Toen ging ik aan 't pakken en haalde mijn pas,
Als of het een reis naar Sebastopol was.
Mijn pakjen was licht, en mijn beurs woog nog min;
Doch Moederlief stak er een boterham in.

En toen eindelijk 't uur van het afscheid sloeg,
En de schipper — of Jantjen haast klaar was — vroeg
En Moeder hem zond wat de vracht bedroeg,
Met een brief en een footjen, meer dan genoeg,
En voor 't laatst op haar ziekbed in de armen my nam,
Terwijl er een beek langs mijn wangen kwam,
Toen zei zy: „hier is een zest'half of twee
„En een dubbeltjen, wees er maar zuinig meê.
„En daar komt uit mijn zak, jongelief! nog een duit;
„Maar Jantjen! och geef hem niet roekeloos uit.”

„Wat of toch dat snikken en snott'ren beduidt,
„Dat heesch en dat krijtend hyeenengeluid?
„Dat neusdoekverslindende neuzengesnuit?”
Riep Vader omlaag met een stem als een fluit:
„Zeg, is dat gezanik daar boven haast uit,
„Met huilen verschietje maar nutloos je kruit,
„ Zoo Jantjen niet oppast, mist Jantjen de schuit,
„ En wy zijn nog twee uren langer gebruid
„Met onzen geknevelden huwelijkspruit;
„Want de bel heeft al tweemaal voor de afvaart geluid.”

Zoo sprak hy, en ik zei: „dag Vader, adieu!”
„Nou! niets van je Fransch hier,” zei Vader: „mosieu!
„Blijf my maar van 't lijf met die uitlandsche zeu
„ En zeg op zijn Hollandsch eenvoudig: hadie!
„En kom je nog eens weêr op Overschie,
„Dan hoop ik, dat ik je in je rijtuig er zie,
„Met een dubbelen, dikken boterham;
„Want anders waar 't best, dat je nooit hier weêr kwam”.
Ik had in de reis volstrekt geen zin;
Doch de Schipper riep luid: „kom, maak een begin.”
En zoo stapte ik de schuit en de waereld in.

Maar eer ik nog was aan den Leydschen Dam,
Toen dacht ik reeds meer aan dien boterham,
Dien ik, in de gedaante eener schatrijke vrouw,

Aan mijn Vader, bij 't keeren eens brengen zou,
 Dan ach! aan de tranen van teederheid,
 By 't afscheidnemen door Moeder geschreid.

In de roef vond ik daadlijk een meisje, dat,
                   Op liefde prat,
 Zoo aardig en poezelig by my zat,
 Dat ik Vader zijn boterham byna vergat,
 Wanneer ik gelukkig een waarschuwend blad,
 Een naamloos briefjen, van Vader bekwam,
 Waaruit ik de droevige tijding vernam,
 Dat ze een weesdochter was zonder boterham.
 Dat doofde zoo aanstonds mijn liefdevlam,
 Zoodat ik subiet van haar afscheid nam
 En in 't ruim der schuit nog eens stilletjens dacht
 Aan de les in mijns Vaders *post-scriptum* gebracht:
 „Hoe lieflijk de sexie u tegenlacht,
 „Het schoonste product van het schoone geslacht,
 „Zonder boterham, Jan! is een weêrgâsche vracht.
 „Je twee broêrtjens zijn dood. Nu dag Jan, goede nacht.”

Doch toen ik nu reizende verder toog,
 Toen viel al spoedig, op Schiermonnik-oog,
 Mijn rechter zoo wel als mijn linker oog
 Op een keurlijk sieraad van een maagd, zoo fraai,
 Met zoo'n Fransche *toernour* en zoo'n smaakvollen draai
                   Zoo'n zwierigen zwaai,
                   Dat elk een zei: „o Naj-
                   „ade! o Syreen!
                   „O Trojaansche Heleen!
 „O Penelopé! gooi dat korpetjen toch heen!
                   „En baad ons, Melpomeen!
 „Niet langer in treurspel en dolk en geweën.
 „Heb medelij toch met een blaauwe scheen,
 „En leg ons wat zalf of wat kaarsvet op 't been,
 „Of wind er wat Engelschen pleister om heen:
                   „Ik meen,
                   „Lieve Leen!
                   „*S'il vous plait*, permitteer,
 „Dat ik over u thans fatsoenlijk verkeer,
                   „Dat ik vrij
                   „Over u, en dat gy,
                   „Van uw zij,
                   „Ook vrijt over my,
                   „En dat wy
 „Ons gelukkig bevinden in die vrijery,

„Tot ik ras u aanschouw
 „Aan dees borst als mijn vrouw,
 „En dat niets ons dan schei in de gandsche natuur
 „Tot de leste minuut van ons levensuur,
 „Noch van u noch van my,
 „Steeds voor wind en voor tij . . . .”

Doch niet steeds is de liefde bestendig van duur

Want: „die bruid
 „Heeft geen duit.”

Riep eens op een wand'ling een schoenpoetser uit,
 En die maar klonk me in de ooren als dondergeluid, —
 — En gebluscht was op eenmaal mijn liefdevuur,
 't Was basta hiermeê en mijn vrijen was uit;
 Want ik dacht by geluk
 Aan den boot'ram van Vader, dat waarschuwend stuk.
 En op 't slot van de zaak was mijn hiel zelfs niet blaauw
 En genas heel gaauw,
 Zonder kaarsvet of pleisters of zalf, en ik vloog,
 Als een pijl uit een boog,
 Van Penelopé weg en van Schiermonnik-oog.

Doch toen ik vervolgens de reis hernam

En t' Edam

Op de kaasmarkt kwam,
 Toen vond ik zoo'n tros
 Van een deern, met zoo'n blos
 En zoo beelderig haar,

Het eenige kind van een kaas-makelaar

In kazen, een schatrijk Edammenaar,

Dat ik daad'lijk tot haar
 Zei: „ach dierbare Saar!
 „Maak uw Zondagspak klaar
 „Om terstond met mekaêr
 „Naar het huwlijksaltaar,
 „En te zamen van daar

„Hand aan hand naar 't Edammer Stadhuis te gaan.”

En den volgenden dag was ik vroeg op de baan

En ik belde aan het huis van mijn schoonvader aan,

Zoo netjes gekleed als een haan

Pas gebraên,

Toen ik juist hallef acht op 't stadhuis hoorde slaan,

Doch hier zag ik een beer — met laarzen aan

En zoo bleek als een roomkaas — in 't voorhuis staan

En die zei: „je moet nimmer die gekheid begaan:

„Want de maaklaar in kaas is op reis naar de maan,
 „En van middag nog slaan
 „Wy beeren Zijn Edeles boeltjen aan.”
 En 'k zei hierop: „dankje Chineesche schim!
 „Geen maaklaar zegge ooit: hy was Jantjen te slim,
 „Lief Saartje, ik snij uit en ik laat je maar staan,
 „En 't is met mijn vrijaadje te Edam gedaan.”

En toen 't met mijn trouwen dus over was,
 Zoo kwamen de bruidsuiikers minder te pas
 En ik stopte ze dus, met mijn hypocras,
 Maar stilletjens weg in mijn overjas
 En haastte my straks uit Edam van daan
 Nog zoo ongehuwd als een Kapellaan.

Maar nu kwam ik te Sneek
 In de kermisweek
 En ik raakte er zoo bleek
 En dan weder zoo rood, zoo geheel van mijn streek,
 En ik voelde in mijn hart zoo'n doorborenden steek;
 Terwijl ik in Sneek
 Naar niets anders keek,
 Dan alleen heel den dag naar een Sneeksche apotheek,
 Want hier zag ik een lijn
 Van een meiske, zoo fijn,
 Met een hand als satijn,
 En een kleur als een roos in de maneschijn;
 En dat maagdelijn
 Gaf m' een zoentjen als suiker of ambrozijn
 Of malaga-wijn,
 En ik riep in vervoering: „o liefste mijn!
 „Ik verkwijn
 „En verdwijn
 „Uit het land van de levenden, lief Colombijn!
 „Of gy moet pardoes de mijne zijn.
 „Ach! zeg ja,
 „Lieve Na!
 „En niet spaê
 „Wees mijn gaê.” —
 En het meiske zei: „ja,
 „Met consent van mama,
 „Want ik heb geen papa.” —
 En straks zijn wy de bruid
 En niet langer een buit
 Van het snood celibaat, dat een vrijgezel bruit,
 En wy roeien te saam in de huwelijkschuit;

En mijn Naatjen die ziet er zoo snoeperig uit,
 (Als je durfde, dan stal je haar weg van mijn zij
 Maar laat dat maar liever; want ik ben er by).
 En zoo gaan we in de wittebroodsweken vooruit
     En ik zeg tot besluit,
     Dat mijn lief gezin
     Met zoo'n Engelin
     Van een hartvriendin,
 En een jeugdig paar tweelingen, tot een begin,
 Een tooneel is van trouw en van Sneeksche min....
 .. Maar haar moeder te Sneek zit er warmpjens in.

En toen ik nu over den Leydschen Dam
 Met Na te Overschie by mijn vader kwam,
 Toen zei ik: „hier heb ik mijn boterham.”
 Doch Vader was, och! heelemaal van zijn streek
     En zag doodelijk bleek,
 Als of hem de dood uit zijn oogen keek,
 En Na dacht: „ik woû maar ik zat weêr te Sneek.
 Doch eindelijk sprak hy: „wel Jan! dat is goed;
 „Maar zie, in mijn huis is thands overvloed:
 „En 'k behoef my niet langer te kwellen om brood:
 „Want de kinders zijn weg en je moeder is dood”.

↔

JOHAN MICHEL DAUTZENBERG (1808—1869)

DE ANGELIER

In een potjen voor de ruiten
 Kweekt een knaap een angelier;
 Stengels stygen, knoppen spruiten,
 't Bloemken staat in vollen zwier.

't Bloemken houdt hem vele dagen
 Aan zyn geur en kleur geboeid;
 Daar alleen kan 't hem behagen,
 Waar zyn angelier hem bloeit.

Doch eens valt door de open schyven
 's Knapen oog op 't wyd verschiet:
 Dat, ten berg op, lauwers dryven
 Heeft zyn blik al dra bespied.

En hy wil een tak bezitten
 Uit het verre lauwerbosch,
 Wil een lauwertak bezitten
 By een angelierentros.

En hy snelt en hygt er henen,
 Komt met moeite tot den top;
 Plukken mag hy en vereenen,
 Lauwers groeijen er volop.

Ryk beladen keert hy weder,
 Waar zyn eerste liefde gloeid'.
 Bloem en stengel liggen neder,
 De angelier is gansch verschroeid.

DE LENTE

De vlietekens kabbelen
 Zachtjens omlaag,
 De vogelen babbelen
 Luid in de haag,
 En zoelere winden
 Heraëmen in 't veld,
 Waar 't loover der linden
 Zyn knoppen ontzwelt.

Al zwetsende naderen
 Sysjen en mosch,
 Om 't nest te vergaderen
 Zwerven ze in 't bosch;
 Zy zingen en springen
 Zoo lustig te gaër,
 Elk zoekt in zyn kringen
 Een wyfjen tot paar.

Ik sceppe myn leeringen
 In de natuur,
 Der bloemen schakeringen,
 Schoon niet van duur,
 Zyn daarom bijzonder
 My lief en my waard,
 Wyl God ze zoo wonder
 Gemaald heeft op aard.

En zou ik niet strengelen
 Liefde en genot?
 Dat is ja der engelen
 Zalige lot.
 Ja boven de starren
 En onder de maan,
 Kan Liefde niet warren
 Op zuivere baan.

Uw richtingen kronkelen
 Ver van uw plicht,
 Dauwdruppelen vonkelen
 Voor uw gezicht,
 Gy ziet een gewemel,
 Dat wis u verwacht,
 Omdat gy den hemel
 Niet voelt in uw hart.

De Lente en heur streelingen
 Treffen u niet,
 Gy hoort niet de kwelingen,
 Let op geen lied;
 Wat God heeft gegeven
 Vindt nauw uw genâ.
 Voor u — is er leven
 Noch hier, noch hierna!

♦♦

EVERHARDUS JOHANNES POTGIETER (1808—1875)

OF RHIJNSCHEN ROEMER, OF FRANSCHE FLUIT!

Hoe ook verscheiden
 Om 't zeerste schoon,
 Voegt toch gij beiden
 Geen zelfde toon:

Als met festoenen
 Den steel omkransd,
 't Ons uit de groenen
 En geurt èn glanst,

Denke ik, bewogen
 Of 'k weër ze zag
 Aan ligtblaauwe oogen
 En teed'ren lach!

Als we in dier slanken
 Dun kristallyn
 Het vuur zien spranken
 In paarlenschijn,

Vermoede ik strikken
 Mij loos gespreid,
 Door donk're blikken
 En dartelheid!

Schuilt dweepziek droomen
 In 't ronde glas
 En geeft geen schromen
 Bij 't lange pas;

Beurt naast elkander
 Dan op uw feest
 Nooit dubb'len stander:
 Gemoed en geest!

Waar mijmeringen
 Uit Rhijnschen lust
 Zoo zoet me omvingen
 Of 'k wierd gekust,

Deed schertsziek plagen
 Van schalken buur
 't Lief kind vertsagen
 Vóór 't herdersonder!

En zoo bij wijlen
 Na Franschen toog
 Ook tal van pijlen
 Mijn pees ontvloog,

Zag 'k bij 't geflonker
 Van ons vernuft
 In schemerdonker
 't Gepeins versuft!

Geef dies, wat weelde
 Uw disch ook biê,
 Geef ze onverdeelde,
 In harmonie:

Geen tweestrijd doeme er
 Den glazen uit:
 Of Rhijnschen roemer,
 Of Fransche fluit!

BLOEI

De boogaard vloeit over
 Van rood en van wit,
 Waar plaats was voor loover
 Nam bloesem bezit;
 En zwaarhoofden duchten,
 In weelde zoo groot,
 't Verstikken der vruchten
 Uit wit en uit rood!

Den jong'ling omzweven
 De vreugd en de min,
 Voor d'ernst van het leven
 Geen zweemsel van zin;
 En boetpreëkers schild'ren
 Het blakend geneugt,
 Als dreigde verwild'ren
 In minne en in vreugd!

Och, wacht maar! — fluks komen
 De storm en de smart,
 Tot redding dier boomen,
 Ter lout'ring van 't hart:
 Een blaad'renzeë wiegelt
 In spijt van den worm,
 En zielsadel spiegelt
 Uit strafferen vorm!

Wat dunkt u verloren?
 Wat acht ge verkwist?
 De lent' heeft gekoren,
 De liefde beslist:
 O heerlijk ontbloeien
 In vruchten volend,
 En heiligend gloeijen
 Dat opwaart zich wendt!

HOLLAND

Graauw is uw hemel en stormig uw strand,
 Naakt zijn uw duinen en effen uw velden,
 U schiep natuur met een stiefmoeders hand, —
 Toch heb ik innig u lief, o mijn Land!

Al wat gij zijt, is der Vaderen werk;
 Uit een moeras wrocht de vlijt van die helden,
 Beide de zee en den dwing'land te sterk,
 Vrijheid een' tempel en Godsvrucht een kerk.

Blijf, wat ge waart, toen ge blonkt als een bloem:
 Zorg, dat Europa den zetel der orde,
 Dat de verdrukte zijn wijkplaats u noem',
 Land mijner Vad'ren, mijn lust en mijn roem!

En wat de donkere toekomst bewaart,
 Wat uit haar zwangere wolken ook worde,
 Lauw'ren behooren aan 't vleklooze zwaard,
 Land, eens het vrijst' en gezegendst' der aard'.

MACHTELD

Machteld had wel hooren luiden,
 Wat of vensterkens beduiden
 Die des avonds open staan;
 Maar een weinig frissche koelte
 Was zoo welkom na de zoelte.
 En het hare stond maar aan.

Ook scheen 't zuchtjen louter weelde,
 't Zij het schalk haar boezem streelede
 't Zij het suisde in 't blonde haar;
 Echter wuifde 't uit het loover
 Ijlings meer dan geuren over,
 Zoet accoord van stem en snaar.

Als zij 't venster nu ging sluiten,
 Zou de minnezanger buiten
 Haar in de onderkeurs bespiên;
 En dies zocht zij, schaamrood, schuchter,
 Met de vingers om den luchter,
 Achter 't saai gordijn te vliên.

Maar al had zij hooren praten,
 Dat hij dra wordt ingelaten
 Die 't ons op zijn luit bediedt —
 Niet te luist'ren naar zijn bede,
 Niet te naad'ren, ook geen schrede,
 Dat gedoogde 't hartjen niet.

Op haar bloote, blanke voetjens
 Sloop zij zachtjens, sloop zij zoetjens
 Dies naar 't raam. Wat fraaije val!
 Hoor, hij zong niet: Wil mij minnen!
 Hoor, hij bad niet: Laat mij binnen!
 Neen, hij prees haar schoonst van all'.

Was het waarheid wat hij kweelde,
 Dat „de lieve lach, die speelde
 „Om haar lipjens, „kus mij!” riep,
 „Maar dat de opslag van haar oogjens
 „Wacht hield bij die nektartogjens?”
 Hoe zij naar den luchter liep!

Zie, al had zij hooren preêken,
 Dat de booze liefst zijn trekken
 Uitspeelt achter 't spiegelglas,
 Waarom zou zij, nu slechts muren
 Haar bespieden, niet eens gluren,
 Of zij de allermooiste was?

En zij keek eens en zij knikte,
 En zij keek weêr en zij blikte
 Op haar vlugge beentjes neêr;
 En zij danste een passedijsjen,
 Naar een zacht geneuried wijsjen,
 En zij knikte keer op keer.

Maar het was, terwijl zij zwierde,
 Of het luik op 't hengsel gierde,
 Of . . . doch langer geen geluid;
 Echter kraakte vast de wingerd,
 Om haar vensterken geslingerd, . . .
 Wie sprong binnen? 't Licht woei uit! -

PAPEGAAIJEN-DEUNTJEN

Wat leide ik toch een leven,
 Het prinsjen van de buurt!
 Mijn stok is bruin gewreven,
 Mijn kooi is glad geschuurd,
 En ik kan klontjens krijgen,
 Voor 't praten en voor 't zwijgen.
 Ai! Lorretjen,
 Kaporretjen,
 Kapoe, kapoe, kapoe,
 Houd mij je bekjen toe!

En zou ik mij dan storen
 Aan 't smalen van dien knaap,
 Die steeds wat nieuws wil hooren,
 Die me uitscheldt voor een aap,
 En mij zoo graag zou dwingen,
 Een eigen lied te zingen?
 Neen, Lorretjen,
 Kaporretjen,
 Kapoe, kapoe, kapoe,
 Is daar te snugger toe!

Ik ken wel mijns gelijken,
 Die wand'len over straat,
 Die met een degen prijken,
 Die zitten in den raad;
 Zij kregen 't beste hapjen,
 Door krek te doen als Papjen.
 Een Lorretjen,
 Kaporretjen,
 Kapoe, kapoe, kapoe,
 Waar past die al niet toe? —

DIEUWERTJEN

Dieuwertjen! heugt je nog de avond voor Paasch?
 Eer ik je vragen ging, stapte ik mijn plaats,
 Mijn woning, mijn schuren, mijn stal nog eens om,
 Vast peinzend, tot alles is zij wellekom.

Wit van den hagel, maar warm trots de kou',
 Haalde ik de klink op: je zat bij de schouw;
 Ik ligte mijn mantel: jij wierp op het vier
 Een mutserd, en 'k dacht: zij ziet gaarne mij hier.

Echter was 't later als jeukte mijn scheen,
 Schoof ik je digter, je schooft verder heen,
 En toen 'k, bij de kast, om het jawoord je vroeg,
 Was 't vreemd, dat de fluit niet aan diggelen sloeg.

Vreezen en beven — het had schier geen end';
 't Huis van je moeder was jij zoo gewend,
 Al droeg ik ten leste in mijn armen je er uit,
 Ons dorpen zag nimmer een droeviger bruid.

Dieuwertjen! heugt je nog de avond voor Paasch?
 Onder dat wiegekleed giert onze Claes.
 Ai, kus hem, en zeg, zoo het nog stond te doen,
 Of jij nu wel aarzelen zoudt zoo als toen!

SPEELMANS-DEUNTJE

Het mildste zonneshijntje
 Verleent het landschap kleur
 Noch geur,
 Als 't gulden Rijnsche wijntje,
 Den roemer, dien ik beur: —
 Wie zou druilen,
 Wie zou pruilen,
 Die 't zag blaken
 En mogt smaken?
 'k Roep tot morgen
 Vaarwel aan mijn zorgen,
 Als ik druiven-zonlicht speur!
 Hoe lokt het uit mijn vedel, —
 Veel bloempjes draagt in Mei
 De wei, —
 Die liedekens zoo edel,
 Dat allerzoetst gevlei: —
 „Vlugge lansje,

„Kom, een dansje!”
 „Aardig zusje!
 „Geef me een kusje!” —
 En de voetjes
 Zij tripp'len al zoetjes,
 IJlings zwiert een bonte rei!
 Al menig skeepjes-schelling,
 En zoo 't een pietje doet,
 Ook goed!
 Glijdt langs de gladde helling
 Van mijn' versleten' hoed: —
 Oude manneke!
 Nog een kanneke, —
 En, mooi-Klaertje!
 Nu je vaertje
 Niet zal kijven,
 Och! laat me bedrijven,
 Speelmans knepen zijn ook zoet!

AVONDSTERRE

Wisselziek in 't zweven
 Blijken wind en wolk;
 Om naar verre dreven
 Wenschen meê te geven,
 Eische ik trouwer tolk.

Heffe naar uw stralen
 't Lelietje in den knop,
 't Lelietje der dalen,
 Bij heur zoet verhalen
 't Hoofdje luist'rend op.

Wees gij zelf bodinne,
 Hoe mijn harte blaakt,
 Schoone ster der minne,
 Die de westertinne
 Rozen strooijend naakt!

De een roep': „liefde en trouwe!”
 „Trouwe en liefde!” de aêr,
 En haar blik aanschouwe
 't Luchtslot dat ik bouwe
 In den rei der schaar.

Voer haar uit de weelde
 Van haars vaders huis,
 Die maar half verheelde,
 Hoe zich 't hart verveelde
 In een kleine kluis.

Schoon haar lage winde
 Luttel bloemen bie',
 Om haar lokken binde
 'k Elke die ik vinde,
 En hoe schat zij die!

Eer men ons benijde,
 Siersel van den trans!
 Als zij blozend blijde
 Dartelt aan mijn zijde,
 Tempert gij uw glans.

Van zoo hel een luister
 Houdt geen minnewicht;
 Slechts in schemerduister
 Wordt het zachtst gefluister
 Ons het zoetst gedicht!...

♦♦

JAN PIETER HEIJE (1809—1876)

TWEE VOERLUI

Een karretjen op een Zandweg reed;
 De maan scheen helder, de weg was breed,
 Het paardje liep met lusten;
 ('k Wed, dat het zelf zijn weg wel vindt:)
 De voerman lei te rusten....
 Ik wensch je wèl-thuis, me-vrind!

Een karretje reed langs Berg en Dal;
 De nacht was donker, de weg was smal,
 Het paard liep als met vleugels;
 (De sneeuwjacht zweept zijn oogen
 blind:)
 De voerman houdt de teugels....
 Ik wensch je wèl-thuis, me-vrind!

Eén karretje keert behouden weer;
 Het ànder heeft er geen voerman meer;—
 Waar mag hij zijn gebleven?
 'k Wed — dat je 'em op den *zandweg* vindt,
 Of mogelijk wel daarnéven....
 Hij komt niet weer thuis, die vrind!

DE KROEG

Al in de Plantage daar is er een kroeg
 Wel onder de groene boomen,
 Daar drinken ze laat en daar drinken ze vroeg,
 Daar drinken ze nooit haast jenever genoeg; —
 Mijn Lief zeit: ik mag er niet komen.

Ik ben er te voren zoo dikwijls gegaan
 Bij zonneshijn en bij regen;
 Ik dronk er bij zitten, ik dronk er bij staan,

Ik kwam er wel somtijds wat buisjes vandaan . . . .
Mijn lief zegt: ze kan er niet tegen.

Ze heeft mij een zoen van haar mondje verzeid
(Haar wangetjes raakten aan 't kleuren)
„Maar — mits je me niet in dat kroegje weer leit!”
Waarachtig, je kunt er op ân, lieve meid!
Nu zal het mij nóoit weer gebeuren.

♦♦

JAN JACOB ANTONIE GOEVERNEUR (1809—1889)

DE OOGST

't Is Oogsttijd. Ginds, in 't donker woud verscholen,
Bespiedt de Dood met gierig oog het veld;
Reeds heeft zijn hand de zeis omkneld,
Geen rijpende aar blijft voor zijn oog verholen.

't Is Oogsttijd. Zie hem grijnzend nader treden;
Hij heft den arm, en de aren vallen neer;
Zijn buit vermeert zich meer en meer,
En halm bij halm zinkt, van zijn hand doorsneden.

't Is Oogsttijd. Hoor die doffe tonen klinken
Als donderknal, vermengd met windgefluit;
Dat is de juichtoon, dien hij uit,
Bij 't zien des roofs, dien hij deed nederzinken.

't Is Oogsttijd. Zie . . . maar in 't nachtelijk duister
Verflauwt zijn beeld, verdwijnt in 't ver verschiep;
Zijn kortz zoo juichend zegelied
Sterft weg in nauwlijks hoorbaar spookgefluister.

't Was Oogsttijd. Maar, moog 'k nu nog 't hoofd verheffen,
In volle kracht mij wortelen in de aard,
Misschien heeft hij mij thans gespaard,
Om morgen des te zekerder te treffen.

't Was Oogsttijd. Maar, schoon nu mijn oog onttoegen,
De Dood keert weer, misschien bij 't rijzend licht;
Geen halm blijft veilig voor zijn schicht,
Niet één, één aar ontgaat zijn zoekende oogen.

't Zal Oogsttijd zijn. Eens vel't hij mij ter aarde,
 Eens rukt zijn hand mij van den stengel af,
 Eens sluit hij me in het duister graf,
 En ik herkiem, een zaad van eedler waarde.

Bij d'Oogsttijd ligt die kiem in mij verborgen,
 Die kiem van bloei en eindelooze kracht:
 Dan vel me, o Dood! Na korten nacht
 Volgt immers licht, volgt immers de eeuwge morgen.

't Zal Oogsttijd zijn... Welk denkbeeld doet mij beven?
 Eens rukt zijn hand mij van den stengel af,
 Dan... zou hij me ook, als nutloos kaf,
 't Verslindend vuur te grage prooie geven? —

't Zal Oogsttijd zijn! — o Denkbeeld, dat nu beven
 En siddren doet, dan troost in leed en smart,
 o Blijf steeds leven in mijn hart,
 o Blijf mij bij, wat me immer moog begeven.

't Zal Oogsttijd zijn! Nu dient de kiem geschoten;
 Een korte poos... reeds is de zicht gewet:
 Het kaf wordt aan een zij gezet,
 En 't nieuwe zaad schiet jonge, frissche loten!

HENDRIK ARNOUT MEIJER (1810—1854)

AAN DEN OCEAAN

Rol vrij uw tuimelende baren,
 Gij magtige oceaen! toekomstig vaderland!
 Stuw vrij van oost naar westerstrand
 De ontzaggelijke waterscharen.
 Uw statig golvend pad is 't eenig pad op aard,
 Dat voor geen sceptor bukt, door menschlijk' arm geslingerd,
 Waarheen 't verdelgend reuzenzwaard
 De drieste dwinglandij, met bloedig loof omwingerd,
 Niet reikt. De zoon des stofs noem zich in ijdden naam,
 De Heer der schepping, gij bespot zijn magtloos woeden;
 Moog zijn vernielende arm heel de aarde in ketens slaan,
 De grenspaal van zijn magt, is de oever van uw vlooden.
 Hij moog met onweerstaanbre kracht
 Den tempel der natuur vernielen:

En ongevoelig voor zijn pracht,
 Wat in zijn omtrek leeft ontzielen,
 En waan zelfs uw geweld te teuglen op zijn kielen:
     Gij trotst en fnuikt zijn magt.
     Gij rolt zijn trotsche koningsvloten,
     Wier zijden, zwanger van den dood,
 Uw stranden siddren doen, als brooze visschersbooten,
     Te zaâm in uw onpeilbren schoot.
 En zelfs de tijd, wiens vuist geslachten op geslachten
     Van de aarde wegvaagt, rotsen scheurt en bergen sloopst,
     't Heelal met puinen overhoopt,
     Spilt vruchteloos op u zijn krachten.
     Van 's werelds eerste stonde af aan,
     Zaagt ge aan uw overheerde stranden
     Het worden, bloeijen en vergaan
     Der glorieijkste vorstenlanden.
     Gij zaagt den diepen val van Suza's wereldkroon,
 En Hellas strijdbanier op haren puinhoop blinken;
     Gij zaagt voor d'achtbren voet van Rome's fieren zoon
 Trotsche Alexanders kroon in 't stof der graven zinken.
     Gij zaagt 't Kolossusbeeld der grootsche Tyberstad,
     Dat in zijn' magtig' arm de wereld hield omvat —
 Door 't lot geveld, wie naar den schepter durfde dingen;
 Ge aanschouwdet de ebbe en vloed der aardsche wisselingen.
     En gij? Nog rolt ge uw golf, gelijk de schepping 't zag,
     Bij 't eerste morgenrood van haar geboortedag.
         Ja, onveranderlijk dezelfde
         Blijft ge immer, wat gij waart en zijt,
         Het beeld van 't eeuwige in den tijd,
     Sints 't firmament u overwelfde;
         En onverbidlijk als de dood,
     Acht ge aanzien, schatten noch bevelen;
         Des helden kunsteloze boot,
     Als trotsche Armada's zeekasteelen.
         En toch — 't is grootsch langs uwe baan
     Den wereldkring in 't rond te streven,
         En onverschrokken pal te staan,
     Daar, waar uw woede 't al doet beven.
     En schoon voor uw geweld de zoon der aarde ook zwicht,
 Dat vrij zijn overschot in 't golvend doodsbed dale,
 Geen held — schoon ook zijn naam op 't duurzaamst marmer prale,
     Dekt grootscher grafgesticht.

WILLEM JOSEPHUS VAN ZEGGELEN (1811—1879)

AAN DUIFJE IN DE TAVEERNE

Duijfe moet de naald weer rusten?
 Zijn de doekjes afgezoomd?
 Of hebt gij van stille lusten,
 Van eene andre taak gedroomd?
 Pronkstertje, wier blinkend huifje
 In de kastelnij niet voegt,
 Stemt u 't hart zachtmoedig, *Duijfe*?
 Maakt de bierwalm u vernoegd?

Zou 't u licht niet beter passen
 Als gij 't huiswerk hadt aanvaard,
 Dan bij vleien en bij brassen
 U te voegen naar den waard?
Duijfe steun niet op je krachten:
 Vriendlijk is niet altoos wijs;
 Die zich vrij van wanklen dachten
 Stonden somtijds op glad ijs.

♦♦

JOHANNES PETRUS HASEBROEK (1812—1896)

DIEPE ZEE

Daar is in 't West een zee, zoo klaar van stroomkristal,
 Dat men er in de diepte een ganschen hof ziet bloeien,
 Een bosch van planten, waaraan purpren bloemen gloeien,
 Daartusschen 't schubbig heer, een ongeteld getal.

't Is of men met een greep dien tuin beroeren zal....
 Of tusschen hem en u geen diepe waatren vloeien!
 't Is louter zinsbedrog. De lusthof moge u boeien,
 't Genot is u ontzegd: de aanschouwing is het al!

Herinn'ring voert u in haar lichte kiel langs stroomen,
 Waarin gij op den boôm een gaarde bloeien ziet:
 Het zijn de bloemen van uw Jeugd, die u verliet;

't Zijn 's levens zoetheên, u na kort genot ontnomen.
 Gij wilt ze grijpen,.... wilt ze plukken.... ijdlе proef!
 Het leven geeft niet weêr, wat eens zijn stroom begroef!

♦♦

FREDERIK HENDRIK GREB (1813—1868)

DE VRIENDEN VAN WELËER

Spreek met zachtheid, spreek met liefde
 Van de vrienden van welëer,
 Schoon hun koelheid soms u griefde,
 Stierf de vreugd ook van 't verkeer.

Nimmer was een menschenleven
 Zonder vlek, of droef gemis:
 Wil dus andrer schuld vergeven,
 En vergeet — wat menschlijk is.

Wat toch zegt het, dat ons harte
 Een' beproefden vriend bemint,
 Een, wiens trouw, in vreugd of smarte,
 Tot het eind in krachten wint?

Maar, moet gij het eens verklaren:
 „Geen der oude vrienden bleef!”
 Denk, wat zij u vroeger waren,
 En vergeet niet — maar vergeef!

♦♦

SAMUEL JOHANNES VAN DEN BERGH (1814—1868)

DE BLINDE VAN JERICHO

Daar zat hij weêr op de eigen plek,
 Waar hij sints jaren daaglijks zat,
 En ter bestrijding van gebrek
 Een needrige aalmoes bad,
 Van dat de zon het golvenbed
 Ontstijgt van 't meir Genézareth,
 Tot dat de zilverblanke maan
 Heur hoornen op doet gaan.

Maar wien heur schoon ook streelen
 moog,
 En wie heur glans verkwikking bied,
 Geen enkele straal verlicht zijn oog:
 Hem boeit de schepping niet.
 Van moeders borst een hulploos kind,
 Van d'eersten levensmorgen blind,
 Wat is den man het leven waard
 In 't Paradijs der aard?

Hij ziet de duizend wondren niet,
 Waar Palestina roem op draagt,
 Waar iedre plek van dat gebied
 Van 's Heeren trouw gewaagt,
 Waar iedre stroom Gods eernaam meldt,
 Waar iedre berg Gods roem vertelt,
 Waar iedre stad Gods wondren roemt
 En Hem haar Redder noemt.

Ach, nooit bestond er voor Zijn oog
 De heilige berg van Abraham,
 De rots, waar God eens van omhoog
 Zijn wetten schreef in vlam,
 De trotsche vloed niet der Jordaan,
 Die, droog, zijn voorzaat dóór mocht gaan,
 Geen Karmel, waar Jehova sprak
 En Baäls trots verbrak!

Nooit voor zijn blik de heilige stad,
 Waarin des Heeren Arke staat,
 Waar 't volk, als 't God om uitkomst bad,
 Steeds redding vond en baat,
 Zijn woonstad niet, wier sterke wal
 Eens inviel door 't bazuingeschal,
 En zelfs de palm niet, die hem hoedt
 Voor d'Ooster-zonnegloed!

Hij zette er zich in de uchtendstond
 Weêr neder op 't bedauwde gras,
 Maar dieper in de ziel gewond
 Dan hij het immer was:
 't Was juist dees morgen veertig jaar,
 (Wat viel hem die herinring zwaar!)
 Dat hem het leven wel ontving,
 Maar 't oog niet open ging.

En toch — hij vloekte niet zijn lot,
 Dat hem zoo weinig vreugde bood,
 Maar dankbaar loofde hij zijn God,
 Die deksel gaf en brood,
 Die hem een knaap geschonken had,
 Ten trouwen leidsman waar hij trad,
 En dat hem 't zoet geloof bewoog:
 „Eens zie ik God omhoog.”

Maar hoor — terwijl dat zoet gevoel
 De tranen droogt, zoo pas geschreid,
 Daar breekt een dof, verward gewoel
 Op eens zijne eenzaamheid.
 Hij luistert, met verscherpt gehoor:
 't Gedruisch treft meer en meer zijn oor,
 En 't is of hij een schare ontdekt,
 Die langs hem henen trekt.

„O, 'k bid u, zeg wat hier geschiedt?”
 Dus vraagt hij een met smeekend woord,
 Maar wien het gold, verstond hem niet:
     Dien joeg de drift reeds voort.
 Een tweede vraag — geen antwoord nog,
 En gaarne wist de blinde 't toch —
 Een derde vraag en nu ontvangt
     Hij 't antwoord, lang verlangd

„De Nazarener Jezus gaat
 „Hier langs naar Jericho,”
 En nooit zoo lang deze aard bestaat
     Was daar gewenschter boô.
 Daar rijst op eens hem voor den geest,
 Dat Jezus kranken steeds geneest,
 En hoe die Godsman en Profet
     Zelfs dooden leven deed.

En eensklaps klinkt op luiden toon,
 Die 't oor vermoeit der woeste rij,
 „O Heere Jezus, Davids zoon,
     „Ontferm U over mij!”
 Een enkele uit dien breeden stoet,
 Die aanwast daar hij verder spoedt,
 Zegt op dien kreet hem, koel en straf:
     „Laat van dat roepen af!”

Maar hij, van 't zoetst geloof doorblaakt,
 En door de kracht der hoop gevoed,
 Hij vraagt niet of ze 't in hem wraakt,
     En of de menigt woedt; —
 Hij, die kán redden — Hij is daar.
 En weêr verneemt geheel de schaar:
 „O Davids Zoon, ga niet voorbij,
     „Ontferm U over mij!”

En Hij, die hoort wie tot Hem vliedt
 En op Hem bouwt in elken nood,
 En uit het duister licht gebiedt,
     En leven uit den dood,
 Hij, die bestond eer de aard bestond,
 En neêrdaalde op het waereldrond,
 En mensch werd in dit dal van schuld
     Van zondaarsmin vervuld. —

Hij hoort die beê, der ziele ontlokt,
 Die ieder met hem uiten wil,
 En, diep geroerd en diep geschokt,
     Staat Hij op eenmaal stil,
 Beveelt dat men hem tot zich draagt,
 Die zóó om Jezus' deernis vraagt,
 En Hem op ongeveinsden toon
     Erkent als Davids zoon.

En daadlijk snelt met rassche schreên
 Een aantal naar den arme voort,
 En keert met hem naar Jezus heen,
     Door blijde drift gespoord.
 En nauwlijks staat hij voor 't gezicht
 Van 's waerelds Kracht, van 's waerelds
 Of Jezus spreekt den blinde toe: [Licht,
     „Wat wilt gij, dat ik doe?”

En nu — bemoedigd door dat woord,
 Dien toon, zoo liefdevol en zacht,
 Als de aarde nimmer had gehoord
     Van menschelijk geslacht,
 Strekt hij zijn armen tot Hem uit,
 Valt hem te voet en stamelt luid:
 „Gij kunt het, ja, en nog vee! meer:
     „Och, maak mij ziende, Heer!”

En zie — in al Zijn majesteit,
 Omgolfd door al Zijn Godlijk schoon,
 En toch het oog vol minzaamheid,
     Staat daar des Menschen Zoon.
 Zijn blik daalt op den blinde neêr;
 Hij spreekt vol waardigheid en teêr:
 „Word ziende, gij die 't woord vertrouwt;
     „'t Geloof is uw behoud.”

Daar valt de schel hem van het oog,
 Die stervend leefde en wakend sliep:
 Hij ziet de zon, den hemelboog
     En Hem, die 't licht hem schiep.
 Eén zintuig leeft alleen in hem:
 Hij hoort, noch voelt en heeft geen stem,
 Maar in het oog, hem opgedaan,
     Weêrspiegelt traan bij traan.

BIJ EEN KIND

Wat slaapt het zacht, op 't blauwsatijnen kussen,
't Onschuldig kind in 't derde levensjaar!
Hoe geestig dringt zich 't poezel handje tusschen
't Azuur der zijde en 't goud van 't vochtig haar:
Wat schuilt er glad een voorhoofdje in die lokken;
Hoe kleurt de slaap die wangen gloeiend rood,
En heeft, als hij het mondje half ontsloot,
De kleine lip ten glimlach opgetrokken!

O, laat me een kus op 't mollig knietje geven,
In argeloosheid en eenvoud blootgewoeld!
Gij zult toch niet ontwaken, als gij 't voelt?
De slaap is vast in 't derde jaar van 't leven.
Daar komt een tijd als geen vermoedheid baat
Om 't brandend hoofd in sluimering te sussen,
Wanneer de rust de valsche peluw haat....
Maar gij slaapt zacht op 't blauwsatijnen kussen.

Gelukkig kind; ik wenschte als gij te zijn!....
Gij wenscht nog niets in droomen noch in waken;
Maar eenmaal zult gij dwaze wenschen slaken,
Als andren u vergapende aan den schijn.
O, 't is nog niet op dit gelaat te lezen,
Maar nog een viertal jaren, en gij ziet
Benijdend op tot wie volwassen hiet.
Lief kind! dat zal uw eerste dwaasheid wezen.

Volwassenen, ja! weten wie zij zijn;
Die kennis dwingt tot schreien hen of blozen.
Gij kent geen bos dan der gezondheid rozen;
Van tranen voelt gij 't vocht, maar niet de pijn,
Gij weet nog niets, begrijpt nog niets, ziet de aarde
Verwonderd, maar met gretige oogen, aan,
En gist niet, hoeveel vreugd u zal vergaan,
Zoo ras voor u dat raadsel zich verklaarde!

Uw vader gaat gebukt van stille smart;
Uw moeder weent bij 't doodsbed van haar moeder;
De dorst naar eer verslindt uw oudsten broeder;
Bedrogen hoop verteert uw zusters hart;
Die 't brak, vergaat van wroeging niet te sussen;
En ik, die bij dees rustbank nederkniel,
Beschrei de zwak-, de krankheid van mijn ziel....
Gij!.... slaapt nog zacht op 't blauwsatijnen kussen.

Gij droomt misschien een blijden kinderdroom.
 Wij droomen — kind! wij droomen als wij waken,
 Opdat wij ons den slaap onrustig maken;
 Opdat de zorg ons pijnige en de schroom.
 En wij zijn zóo van boosheid als doordrongen,
 Dat in den slaap de zonde ons niet verlaat,
 Dat we in den droom nog dienaars zijn van 't kwaad!
 Gij weet nog niet wat kwaad is, lieve jongen!

En allen toch zijn wij als gij geweest;
 En toen wij ook zoo schuldloos nederlagen,
 Toen konden zij niet gissen, die ons zagen,
 Wat eenmaal om zou gaan in onzen geest;
 Wat beker ons Gods wijsheid in zou schenken;
 Hoe onze hand dien beker nemen zou;
 En of wij, in beproevingen en rouw,
 Aan Hem of aan de Wereld zouden denken!

Gij, zult gij nooit, als stugge of woeste knaap,
 Hen grieven, die u 't leven, alles gaven?
 Als jongling aan geen hartstocht u verslaven,
 Die u de deugd zou rooven, met dien slaap?
 Nooit schandlijk vuur in stinkend water blusschen?
 Geen heilig God verloochnen in uw hart?
 Wat wacht u? Schuld met weelde, of deugd met smart?
 Nog slaapt gij zacht op 't blauwsatijnen kussen.

O, Dat u leed en wroeging zij gespaard!
 Dar de aarde u nooit den hemel moge ontrooven!
 Dat bidt mijn hart voor u van God hierboven,
 Met haar, die u in smarte heeft gebaard.
 Leer zelf reeds vroeg te bidden, in de jaren
 Van stil geloof en opgewekt gevoel,
 En leer het nooit vergeten, in 't gewoel
 Der wereld, die geen middelen zal sparen!

Eens zal de dood de vonk van 't leven blusschen,
 Dat gij in vreugde en argloosheid begint:
 Wel u, indien gij 't sterfbed zalig vindt,
 En harder niet dan 't blauwsatijnen kussen,
 Waarop ik u zag sluimeren als kind!

JANTJE

Jantje kwam
 Van Amsterdam.
 Veel had Jantje te vertellen;
 Jantje was zoo machtig wijs,
 Dat zijn borstje scheen te zwellen,
 Of hij kwam van 't paradijs.

Jantje droeg
 Vast moois genoeg:
 't Was een jasje van fijn laken;
 't Was een hoedje, rijk van glans;
 En hij dacht jaloersch te maken
 Al de vrijers, al de mans.

Jantje zag
 Met witten lach
 Neer op al de boerenmaagden;
 'k Wed, dacht Jantjen in zijn waan,
 Dat zij allemaal me vraagden,
 Mocht een meisje uit vrijen gaan.

Jantje keek
 Een heele week,
 Of ze niet verliefd en werden;
 Maar niet een, wie 't overkwam.
 Toen zij zich aldus verhardden,
 Werd het wijze Jantje gram.

Jantje had
 Altijd in stad
 Malle praatjes kunnen slijten;
 Maar toen Jantje 't hier begon,
 Zag hij, tot zijn innig spijten,
 Dat hem dat niet baten kon.

Wat deed Jan
 Ten leste dan?
 't Beste was naar steê te keeren.
 Al de meisjes trouwden wel,
 Maar met minder wijze heeren;
 Jantje bleef een vrij gezel.

VERWACHTING

Van der bergen steile wanden
 Storten, met luidruchtig klateren,
 Met een onverduelig branden,
 Met onwederhoudbren val,
 Alle Wateren
 Zich in 't dal;
 Daarop scheiden
 Zich de vloedden,
 Om de landen door te spoeden;
 Daarop spreiden
 Zich de stroomden,
 Langs verscheiden
 Bed en zoomen;
 Daarop breken
 Honderd beken,
 Met een daverend geluid,
 Haastig uit;
 Zij doorkruisen

Zonder rust
 Alle streken,
 Iedere kust,
 Zij doorbruisen
 Alle landen,
 Zij bereiken alle stranden,
 Zij doorvorschen alle hoeken:
 Om den God der aard te zoeken.
 En de vlammende Gloed
 Treedt, zoras hij ontwaakt,
 't Lage dal, waar hij blaakt,
 Met den vurigen voet,
 En schiet lijnrecht omhoog
 Naar den oppersten boog;
 En zijn hoornige kop,
 Immer hooger gestrekt,
 Scheurt het wolkenkleed op:
 Of hij den Heer van den Hemel ontdekt.

En de Aarde schaart, als stille wachten,
 De reuzenbergen op hun post,
 Door jaar- noch eeuwkring afgelost,
 Wier kruinen ijs en sneeuw bevrachten.
 Zij zien op, zij zien uit,
 Naar het Oost, naar het West, naar het
 Noord, naar het Zuid

Bij dagen,
 Bij nachten,
 Bij stormen, bij stilte, bij bloei, bij verval:
 En vragen
 't Heelal,
 Of de groote Wereldrichter dan niet
 eindlijk komen zal!

ZANGDRIFT

Hoe woelt de poëzij
 In mij,
 En haakt aan 't licht te komen;
 Als in 't gebergte een volle bron,
 Begeerig naar den glans der zon,
 Begeerig uit te stroomen!

Hoe voel ik mij omringd,
 Omkringd,
 Door beelden, geesten, schimmen
 Van schoonheid, liefde, waarheid, kracht,
 Me omzwevende in een halven nacht,
 Waaruit een dag wil klimmen!

Hoe ruischt mij koor op koor
 In 't oor,
 Verlokkend en ontroerend!
 Hoe zoet weemoedig is het mij,
 Als ware een stroom van melodij
 Mij op zijn golven voerend;

Als hoorde ik in 't verschiet
 Een lied,
 Dat hart en zin mocht kluisteren;
 Een nieuw gezang, dat niemand zong,
 En dat de gansche wereld dwong
 Tot opgetogen luisteren!

Mijn vrienden, neen! geen lust,
 Maar rust
 Ontbreekt den armen zanger.
 Hem kwelt een lang getergde dorst
 Naar poëzij, zijn moede borst
 Is van gedichten zwanger.

Geeft de onbezorgde vreugd
 Der jeugd,
 Haar zoete mijmeringen,
 In schaduw van 't aloud geboomt,
 Of waar, van munte en tijm omzoomd,
 De rimpelende duinbeek stroomt,
 Hem weer — en hij zal zingen.

NAJAARSLIED

Ik ken geen schooner kleuren
 Dan die van 't Hollandsch bosch,
 In bruinen najaarsdos;
 Ik ken geen zoeter geuren,
 Dan die uit droge mos,
 Uit geelroode eikenbladeren
 En varenkruid dat bloeit,
 Mij op het koeltje naderen,
 Dat met mijn lokken stoeit.

Ik ken geen schooner zangen
 Dan vink en lijster slaakt,
 Bij 't morgenlicht ontwaakt,
 Eer hen de strikken vangen,
 Door al wat zingt gewraakt;
 Den wildzang uit de twijgen
 Met vochtig rag omstrikt,
 Dat, als de dampen stijgen,
 Met perels blijft bestikt.

Ik ken geen schooner luchten
 Dan waar de herfst meê praalt,
 Als 't zonlicht nederdaalt
 En dorpen en gehuchten
 In goud en kleuren maalt.
 Dan rijzen blanke rotsen
 En donkre bergen op,
 Begroeid met ruige bosschen,
 Verguld aan rand en top.

Dan spelen alle verven
 Dooreen met stille pracht,
 Tot dat ze, schoon en zacht,
 Versmelten en versterven,
 En zeggen: „Het wordt nacht!
 Weer is een dag vervlogen;
 Welhaast een jaargetij;
 Een jaar gaat voor uwe oogen,
 Gelijk een damp voorbij.”

LENTE

Had ik uw adem, Nachtegalen!
 Uw zilvertoon,
 Langs alle heuveln, alle dalen,
 Zou ik uw smeltend lied herhalen,
 Zoo vol, zoo schoon!

Mijn zangtoon zou des morgens stijgen,
 En 's avonds laat;
 Met u, zoude ik des nachts niet zwijgen,
 Daar 't maantje, glurend door de twijgen,
 Ons gadeslaat,

Ik prees dien God in mijn gezangen,
 Die veld en woud
 Weer 't groene kleed heeft omgehangen,
 Na zoo veel maanden van verlangen
 Zoo blijde aanschouwd.

En 't oog dat nimmer wordt gesloten,
 Dat alles ziet,
 Den kleinen zanger en den grooten,
 Wier lofgezangen samenvloten,
 In gunst bespiedt.

Ik zou dien grooten Schepper loven,
 Die, ongezien,
 Zijn troon gevestigd heeft daar boven,
 En wien de bloempjes onzer hoven
 Hunne offers biên.

Mijn lied zou vrome zielen treffen,
 Daar 't woorden gaf
 Aan wat zij kennen en beseffen,
 En logge geesten opwaart heffen
 Uit stof en draf.

Ik ware een priester in dien tempel,
 Die thans alom
 Van liefde en almacht toont den stempel—
 Nu zink ik zwijgende op den drempel
 Van 't heiligdom.

ZAANSCH LIEDEKEN

Het IJ is breed, de Zaan is breed:
 Wie wil de Zaan bevaren?
 De meisjes zijn er net gekleed
 Zooals voor honderd jaren;
 Haar oogen blauw en blank haar vel:
 Ik mag de Zaansche meisjes wel.

Het IJ is breed, de Zaan is breed:
 Wie wil de Zaan bevaren?
 Men vindt er molens bij de vleet,
 En rijke molenaren;
 Maar wie de slanke dochters ziet,
 Denkt aan de dikke molens niet.

Het IJ is breed, de Zaan is breed:
 Wie wil de Zaan bezoeken?
 Czaar Peter droeg er 't ambachtskleed
 En at er pannekoeken;
 Maar 't heeft hem levenslang berouwd,
 Dat hij geen Zaansche had getrouwd.

DE MOERBEITOPPEN RUISCHTEN

„De moerbeitoppen ruischten;”
 God ging voorbij;
 Neen, niet voorbij, hij toefde;
 Hij wist wat ik behoefde,
 En sprak tot mij;

Sprak tot mij in den stillen,
 Den stillen nacht;
 Gedachten, die mij kwelden,
 Vervolgden en ontstelden,
 Verdreef hij zacht.

Hij liet zijn vrede dalen
 Op ziel en zin;
 'k Voelde in zijn vaderarmen
 Mij koestren en beschermen,
 En sluimerde in.

Den morgen, die mij wekte
 Begroette ik blij.
 Ik had zoo zacht geslapen,
 En Gij, mijn Schild en Wapen,
 Waart nog nabij.

♦♦

JOHAN ALFRIED DE LAET (1815—1891)

AAN EEN VRIEND

Geheugt het u hoe we eens in vroeger dagen,
 Met lichten voet, vriend lief, en hand aan hand,
 De doffe stad verlieten om op 't land
 Langs de oosterkim den morgen zien te dagen?

Geheugt het u dat wij dan 't leven zagen
 Als 't lieve veld met bloemen rijk beplant,
 Bij zonnegloed bestraald en niet verbrand,
 Van regen frisch en niet van onweêrsvlagen?

Toen wisten wij, wij gulle droomers, niet
 Hoe luttel den ontwaakten overschiet,
 Hoe vaak de slang zich schuil houdt onder bloemen,

Hoe vaak de zon het dorstig veld verschroeit,
 Hoe soms het kleinste wolkje 't onweêr broeit,
 Wat ijdelheid wij hier als leven roemen!

♦♦

WILLEM JACOBSZ. HOFDIJK (1816—1888)

DE BOUWVAL

De laatste glimp van 't avondrood
 Vloeit langs den strakken muur,
 En schuchter duikt de maanschijf op
 Aan 't bleek en fijn azuur.

Wat wekt ge, sombre steenkolos!
 Die van uw glans verviel,
 En eenzaam op de rotpunt rust,
 Wat wekt ge in mijn ziel?

Versteende stem van vroeger tijd!
 Wat spreekt gy tot mijn hart,
 En wekt er droevige echoos op
 Van weedom en van smart? . . . .

't Is van een vroeger lustpaleis
Zelf sombre puinhoop thands,
 En slechts herinrings avondrood
 Omvloeit het nog met glans.

↔

JAN JACOB LODEWIJK TEN KATE (1819—1889)

HET BESTE DEEL IS MEER DAN VEEL

Niet naar veel te jagen,
 Stil zijn kruis te dragen
 In des Heeren kracht:
 Dát doet starren stralen
 In den zwartsten nacht,
 Dát een hemel dalen,
 Waar de vrede lacht!

Vader van genade!
 Sla mij vriendlijk gade,
 Sterk mij tot mijn plicht!
 Naar des Levens kusten
 Zij mijn voet gericht,
 Tot ik uit mag rusten
 In Uw Sabbatslicht!

↔

MULTATULI (EDUARD DOUWES DEKKER, 1820—1887)

[GRAFSCHRIFTEN VOOR THORBECKE]

II

Wandlaar die me hier begraven ziet,
 Als 't sterven 'n kunst was, dan lag ik hier niet.

XXI

De man die hier begraven leit,
 Stak uit in onuitstekendheid.

XXII

Leert dit van my, o mensen, leeft broederlyk onder elkander:
 Partyhaat is 'n afschuwelyk ding . . . in 'n tegenstander.

LXXV

Wie de juiste maat van m'n grootheid wil weten,
 Moet de luif meten die me naar hun maat hebben gemeten.

CII

Nageslacht, ik waarschuw je! Alles aangenomen,
 Hoort er 'n brutale courage toe, na my ter-wereld te komen.

JOSEPHUS ALBERTUS ALBERDINGK THIJM (1820—1889)

WERELD-WARSCHHEID

Sterk, sterk mij, Heer, in 't hopen op den hemel:
 Hier is de helste glans een nevlige avondschemel;
 De stoutste poëzij een zinloos, dwaas, geremel;
 De reinste liefde een wufte gloed;
 O maak mij los van de aard; maar geef mij moed en krachten
 't Verlangde scheidingsuur in ootmoed af te wachten
 En uwen wil te doen in voor- en tegenspoed!

OPDRACHT AAN JOOST VAN DEN VONDEL

Aan u mijn werk — de zes-en-dertig jaren,
 Die God mij gaf te sloven in mijn staat.
 Drie eeuwen zijn in d'oceaan vervaren
 Der eindloosheid, sints in een Keulsche straat
 Uw ster verrees, wier glans mij zoû bewaren
 Voor laffen weemoed, zoo ik, zonder loon,
 Dus lang mijn kracht gebruikt, verspild zoû hebben,
 En, in den dienst van 't Godgetrouwe Schoon,
 Niets spon dan broze en licht verstoorde webben.
 Verslingert aan aeloude treurtooneelen,
 Zijt gij, ook gij, uw eigen weg gegaan.
 Bij 't schildren van mijn vele kunstpaneelen,
 Zag 'k steeds uw beeld verheffend voor mij staan.
 Mijn laatste kracht wil ik u toebedeelen.
 Mijn vader, bid voor mij van God dan af
 Wat licht, wat moed, en vijf, zes vruchtbre jaren
 Waarin 'k hergeef, wat ons uw Dichtkunst gaf,
 Toorts, die ons bij Gods Waarheid moog bewaren!
 Als 'k aan U denk, vult zich mijn oog met tranen.
 Drie eeuwen hebben vruchteloos gesmeed
 Aan 't volksmetaal . . . Wat onze tijd moog wanen,
 'k Zie geen vooruitgang, wat m' ook kenne en weet!
 Charakters zijn 't, die nieuwe wegen banen!
 Geen fyzika, die volkskracht rijpen doet.
 Vraag, bij 't geloof, voor ons, uw late kindren,
 Wat zelfbesef, wat fierheid op ons bloed!
 Het hoofd omhoog, dat wij niet staâg vermindren,
 Waar ons 't Geloof tot Ridders aadlen moet!

JAN VAN BEERS (1821—1888)

WANNEER IK SLAPEN ZAL

Wanner ik slapen zal in 't graf,
Ijskoud, zwigend, onbewogen,
In mijne doodkist vastgeschroefd,
Van eeuwig-donkeren nacht omtogen;

Of, als zij treurig tot elkaar
Fluisteren: „Waar nog zijn ze te vinden,
Die op aarde, hun leven lang,
Beminnen gelijk die twee beminden?”

En, als daar boven, in 't lentelicht,
Bloemen en bladeren weer ontspruiten,
Wijl in den treurwilg over mijn hoofd,
De vogels van lust en liefde fluiten:

Zal er dan uit ons stilstaand hart [gen,
Geen vonk van d'ouden gloed ontsprin-
Die, lichtend en warmend, van mij tot dij,
Van dij tot mij door 't graf komt dringen?

Zal er dan, in dien zonneshijn,
Bij al dat frisch opborrelend leven,
Niets meer, niets van wat ik was,
Mede genietend, mogen zweven?

En, als der kinderen kinders dan,
Die lichtkroon onzer oude dagen,
Met pruilend mondjen en vochtig oog,
Bij 't huiswaartskeeren den ouderen
vragen:

En, — Vrouw! — als we eindelijk allebei,
In de eigenste groef ter rust gedragen,
Weer liggen en sluimeren zij aan zij,
Gelijk we daar boven in 't echtbed lagen;

„Komt nu Grootva nimmer weer
Vertelsels vertellen en liedjes zingen?
En brengt ons zoete Grootmoe nooit
Meer speelgoed mee of lekkerdingen?”

En, als, bij zonnenondergang,
De kinderen versche bloemen brengen,
En licht daarover een stillen traan
Van liefderijk herdenken plengen;

Zal er dan niets meer, niets van ons
Zich mogen aan d' ijzeren nacht ont-
rukken,
Om op die hoofdekens, bruin en blond,
Onzichtbaar nog eenen kus te drukken?

♦♦

ABRAHAM JOHANNES DE BULL (1823—1888)

JACOB VAN CAMPEN

VERTOONT EEN VRIEND ZIJN PLAN VOOR HET AMSTERDAMSCH RAADHUIS

Had 's Bouwheers hand, die hier den passer houdt,
En voor een vriend het luistrijk plan ontvouwt
Van 't Raadhuis, in zijn geest alreê volbouwd,
De kracht ontvangen
Tot heffing van de duistere gordijn,
Die Godes hand met wijsheid, bij de lijn
Waar 't heden scheidt van wat daarna zal zijn,
Heeft opgehangen:

Hij waar verbleekt, en 't veelomvattend hoofd
 Gezonken, en de gloed van 't oog verdoofd,
 De blijde trek van 't schoon gelaat geroofd,
     Bij 't droef ervaren,
 Hoe *gangen*, trotsch en schoon door hem gedacht,
 Tot *zalen* zijn *verminkt* door 't nageslacht,
 En doel en vorm, door hem tot één gebracht,
     Gescheiden waren;

De *Burgerzaal* — vernêerd tot danslokaal,
 De *Vierschaar* — tot een nutteloos portaal,
 De Vroedschap, weggeweken uit haar zaal
     Voor — hovelingen!

Hoe 't Raadhuis van den fieren magistraat,
 Dat nog alom 't oorspronkelijk doel verraadt,
 Tot een paleis, dat droevig ledig staat,
     Zich zag verwringen . . . .

En had de blik van wien daar naast hem stond
 De toekomst, als 't ontrolde plan, doorgrond —
 Ook diens gemoed waar grievend, diep gewond
     Hoe meer het gloeide
 Van liefde en zin voor 't jong Gemeenebest,
 Na jaren strijd door eigen kracht gevest,
 Naar welks trezor de schat van Oost en West
     Bij stroomen vloeide:

't Gemeenebest, dat, nauwlijks opgericht,
 Alreê Euroop tot eerbied had verplicht,
 Den staf der zee in 't krachtig vuistgewricht
     Manhaftig klemde,
 En door den mond van mannen, wier verstand
 Gesteund werd door een welbedreven hand,
 Zich gelden liet ten oorbaar van het land,
     Ja, medestemde

Aan menig hof van vorsten, groot in macht;
 Adviezen gaf vol wijsheid, diep doordacht,
 Traktaten schreef, geschoord door wapenkracht,
     En vreêverbonden:
 Hij waar gewis bestorven als een lijk
 Had hij, in steê der fiere republijk,
 Ons klein, bezwaard en roemloos koninkrijk
     Terug gevonden! . . . .

Uit droeven twist in 't harte van het land —
 Partijschap, haat, alom gestookt, ontbrand —

Te duur gebluscht door Frankrijks ijzren hand —
 Is 't kwaad gerezen:
 Moog *des*, voor ons en voor ons nageslacht,
 Het wonderwerk, 't beeld van der vaadren macht,
 „Soo konstlijck van veel kostlijcks” saâmgebracht,
 Nóg *raad*-huis wezen!

♦♦

HENDRIK JAN SCHIMMEL (1823—1906)

TERUG-BLIK

'k Ben er wedergekeerd,
 Waar mij 't eerst werd geleerd:
 Min den Heer en den naaste als u-zelven;
 Waar ik 't eerst, mij bewust,
 Door mijn moeder gekust,
 Het azuur van den hemel zag welven.
 Ik herkende geen kluis,
 'k Vond een vreemde in mijn huis,
 En 't omsloot eens zoo veel wat ik minde.
 'k Vond geen schaâuw in den tuin,
 Want geknakt was de kruin
 Van de aloude, van Grootvaders linde.
 'k Vond geen vriend in den stoet
 Die ter kerke zich spoedt,
 En voorheen kende ik voornaam en have.

Maar de grijze zonk neêr,
 En de knaap van weleer,
 Buigt het hoofd nu als grijze ten grave.
 'k Heb de rustplaats gezocht
 Voor mijn oudren gewrocht,
 Op den vruchtbaren akker der dooden;
 Maar de plek was mij vreemd,
 Want de terp werd een beemd,
 Overdekt door een dekbed van zoden.
 'k Hief weemoedig het oog,
 Maar daar tintelde omhoog,
 In heur glans door den Tijd niet te doven,
 De immer vriendlijke ster
 Die me als kind reeds, van ver,
 Zoo vaak sprak van de woning daar
 boven.

♦♦

CAREL VOSMAER (1826—1888)

MELANCOLIA

Als men ten laatste heeft gevonden
 Waar heel de ziel naar smacht,
 Dan is 't laat, de dag verzwonden,
 Reeds valt de nacht.

Als 't kleed ons past, is het versleten,
 Als men het boek kent, is het uit,
 Als men het leven komt te weten,
 Dan valt het scherm dat alles sluit.

AQUA-FORTI

Weet gij wat etsen is? — Het is flaneeren
 Op 't koper; 't is in 't zomerschemeruur
 Met malsche vedelsnaren fantaseeren.
 't Zijn hartsgeheimtjes, die ons de natuur
 Vertrouwt, bij 't dwalen op de hei, bij 't staren

In zee, naar 't wolkjen in het zwerk, of waar
 In 't biezig meer wat eendjes spelevaren;
 't In duivendons en klauw van d' adelaar.
 Homeros in een nootje, tien geboden
 Op 't vlak eens stuivertjes; een wensch, een zucht,
 Gevat in fijn geciseleerde oden.
 Een ras gegrepen beeldj' in vogelvlucht.
 't Is op 't gevoelig goudkleur koper malen
 Met d' angel eener wesp en 't fulpen stof
 Der vlinderwiek, gegloeid van zonnestrallen;
 De punt der naald, die juist ter snede trof
 Wat in des kunstnaars rijke dichterziel
 Uit fantasie en leven samenviel.

++

PETRUS AUGUSTUS DE GÉNESTET (1829—1861)

LIEFDE

Die ik het meest heb liefgehad, —
 't Was niet de slanke bruid, met wie 'k in 't zoeter leven
 Mocht dwalen op het duin en droomen in de dreven,
 Wier hand mij leidde op 't rozenpad;

't Was niet de jonge en teedre vrouw,
 Die, goede genius, mijn hart, mijn huis bewaakte,
 Die mij het leven, ach, zoo licht en lieflijk maakte,
 Met al den rijkdom harer trouw!

„Zoo was 't de moeder van uw kroost,
 Die u, gelukkige, voor 't offer veler smarte,
 Deed smaken, onvermengd, het reinst geluk van 't harte,
 Des levens liefelijksten troost?”

Neen! — die ik 't meest heb liefgehad,
 Dat was mijn kranke; 't was de moede, de uitgeteerde,
 Van wie ik leven beide en hopen sterven leerde,
 Toen 'k weenend aan haar sponde zat.

NIET BEZORGD

Boven mijn hoofd aan zijden draad
 Slingert het zwaard al heen en weder,
 't Móet vallen — vallen, vroeg of laat!
 Het trilt, het velt mij neder!

[stem,
 Doch om mijn hoofd ook ruischt een
 Te midden van al mijn vreezen,
 Die mij gebiedt met zachten klem,
 Toch niet bezorgd te wezen.

Uw starrenhemel,
 Hij trekt mijn oog, —
 Als 't woord des Heilgen,
 Mijn hart omhoog!

En 'k geef mij over,
 Met blind geloof,
 Aan U den Vader,
 Wien niets me ontroof!

Ik smacht, vermoeide
 Van 's levens loop —
 Mijn hope is weemoed,
 Mijn weemoed hoop!

Daar is geen Priester
 Die U verklaart, —
 Doch U zoekt niemand
 Vergeefs op aard.

++

GEORGE HENRY JAMES ELLIOT BOSWEL (1830—1874)

LENTELIEDJE

Daar zweeft de lieve Lente weêr
 Bezielend door de dreven;
 Zij daalt als uit den hemel neêr
 En roept weêr de aard ten leven;
 Zij tooit alom de dorre baan
 Met bloemen en met kruiden,
 En waait van uit het zuiden
 Ons zoete geuren aan.

„Daar komt de lieve Lente weêr!”
 Zoo juichen veld en akker;
 Ze is gul en vriendlijk als weleer
 En zingt de vooglen wakker.

De Lente is daar! de liefde kweelt!
 De schepping lacht ons tegen!
 De hemel drupt van zegen,
 Die hart en zinnen streelt!

Daar zweeft de lieve Lente weêr
 Bezielend door de dreven;
 Het zaad viel om te sterven neêr,
 Riep zij het niet in leven.
 Zij strooit de bloesems op 't geboomt,
 Zij kust de knoppen open . . .
 En doet weêr vaster hopen
 Waar stil de ziel van droomt.

++

GUIDO GEZELLE (1830—1902)

O 'T RUISCHEN VAN HET RANKE RIET

O! 't ruischen van het ranke riet!
 o wist ik toch uw droevig lied!
 wanneer de wind voorbij u voert
 en buigend uwe halmen roert,
 gij buigt, ootmoedig nijgend, neêr,
 staat op en buigt ootmoedig weêr,
 en zingt al buigen 't droevig lied,
 dat ik beminne, o ranke riet!

O! 't ruischen van het ranke riet!
 hoe dikwijls dikwijls zat ik niet

nabij den stillen waterboord,
 alleen en van geen mensch gestoord,
 en lonkte 't rimplend water na,
 en sloeg uw zwakke stafjes ga,
 en luisterde op het lieve lied,
 dat gij mij zongt, o ruischend riet!

O! 't ruischen van het ranke riet!
 hoe menig mensch aanschouwt u niet
 en hoort uw' zingend' harmonij,
 doch luistert niet en gaat voorbij!

voorbij alwaar hem 't herte jaagt,
voorbij waar klinkend goud hem plaagt;
maar uw geluid verstaat hij niet,
o mijn beminde ruischend riet!

Nochtans, o ruischend ranke riet,
uw stem is zoo verachtlijk niet! [stam,
God schiep den stroom, God schiep uw
God zeide:„ Waait!...” en 't windtje
kwam,

en 't windtje woei, en wabberde om
uw stam, die op en neder klom!
God luisterde... en uw droevig lied
behaagde God, o ruischend riet!

O neen toch, ranke ruischend riet,

mijn ziel misacht uw tale niet;
mijn ziel, die van den zelve God
't gevoel ontving, op zijn gebod,
't gevoel dat uw geruisch verstaat,
wanneer gij op en neder gaat:
o neen, o neen toch, ranke riet,
mijn ziel misacht uw tale niet!

O! 't ruischen van het ranke riet
weêrgalleme in mijn droevig lied,
en klagend kome 't voor uw voet,
Gij, die ons beiden leven doet!
o Gij, die zelf de kranke taal
bemint van eenen rieten staal,
verwerp toch ook mijn klachte niet:
ik! arme, kranke, klagend riet!

ZIELGEDICHTJES

Th. S., Uurwerkmaker 1880

God geeft den tijd bij dag en jaar,
ach neen, bij kleene tikskes maar,
en 't laatste tikske komt aleer
men 't peist of weet, eilaas, te zeer!

De wijzer wijst elke uur en tijd,
maar de uur niet dat gij schuldig zijt
te sterven! Zijt dus voorbereid,
de wijzer wijst naar de eeuwigheid.

C. D. S. 1883

De mensch en weet vandage niet
wat morgen hem kan brengen,
noch hoe, noch waar de felle dood
hem in den weg zal springen.

Zij wist en zij besief het wel,
die trachtte alzo te leven
dat zij 't vermaan niet vreezen moest
dat haar de dood zou geven.

Gevreesde dood, hoe onbereid
moet gij er velen treffen,
die sterven, en wat sterven is
ach, nauwlijks en beseffen!

Zij stierf gerust, lijk iemand die,
bescheed in korte stonden,
heeft, vragend, naar het Vaderland
den rechten weg gevonden!

C. M. D. H. 1883

Hoe hooge en schoon
zij blad en kroon,
hoe vol van levenskrachten;
hoe fel gegroeid,
hoe blij gebloeid,
en wilt het al niet achten!

Het keeren van
den zomer kan
doen sterven en doen vallen
het jongste schoon,
de blijdste kroon,
de vroegste jeugd van allen.

Gij hebt, o Heer,
 nog vooraleer
 zij vallen zou, gevangen

heur schoone ziel,
 en, eer ze viel,
 bleef ze in uw handen hangen!

M. J. J. R. 1884

Waarom en toefde 't niet,
 't zoo rijk begaafde,
 't zoo liefdeweerd, 't zoo liefdewinnend hert,
 dat ons en aller herten laafde
 met blijdschap eens, en nu, eilaas, met bittere smert?

Waarom en toefde 't niet,
 om groot te groeien,
 om blij te zijn, om elk te maken blij?
 Wat baat het, nog zoo snel te bloeien,
 zoo niet de rijpe kroon de vrucht des bloeiens zij!

Het kind was rijpe alreê
 voor klaardere oogen
 als die des menschdoms, stedevast op de aard:
 wilt, ouders, wilt uw tranen droogen,
 en kijkt, daar wacht het u, en kijkt ten hemelwaard!

A. A. T. 1884

Braaf kind van twee brave ouders,
 God nam van uwe schouders
 den last des lijdens af;
 de korte baan des levens
 schaars in, en gij daarnevens
 gevallen ligt in 't graf!

Wie zalder om u klagen,
 die in zoo korte dagen
 gewonnen hebt de poort,

terwijl wijlieden moeten
 nog buigen lange en boeten,
 en strijden immer voort?

De poort, ach, zijt gij heden
 des tempels ingetreden;
 daar bidt voor ons en beidt,
 tot dat wij winnen mogen,
 den tempel ingetogen,
 de kroon ons toebereid!

TOT DE ZONNE

Zonne, als 'k in mijn groene blaren
 en vol waterpeerlen sta
 en dat gij komt uitgevaren,
 schouwt mijn bloeiend herte u na.
 Throonend op den throon gezeten
 van den rooden dageraad,
 wilt het blomke niet vergeten,
 dat naar u te wachten staat.

Langs die hooge hemelpaden,
 zonne, nimmer klemmens moe,
 volge ik u, van zoo 'k mijn bladen
 met den morgen opendoe:
 komt en zoekt mijn herte en vindt het,
 u behoort het, te alder tijd,
 u verwacht het, u bemint het,
 die mijn hemelminnaar zijt.

's Avonds, als het wordt te donkeren,
als ge in 't gloeiend westen daalt,
schouw ik naar uw laatste vonkelen
zinkend met u nederwaard.

Hangende op mijn staal gebogen,
weene ik toen den nacht rondom,
van u niet te aanschouwen mogen:
kom toch weêre, o zonne, kom!

GIJ BADT OP EENEN BERG

Gij badt op eenen berg alleen,
en... Jesu, ik en vind er geen
waar 'k hoog genoeg kan klimmen
om U alleen te vinden:
de wereld wilt mij achterna,
alwaar ik ga
of sta
o Leert mij, armen dwaas, hoe dat ik bidden moet!

of ooit mijn oogen sla;
en arm als ik en is er geen,
geen een,
die nood hebbe en niet klagen kan;
die honger, en niet vragen kan;
die pijn, en niet gewagen kan
hoe zeer het doet!

KOM E KEER HIER

Aan Pieter Busschaert van Damme

„Kom e' keer hier, flieffloderke,
'k hebbe u, 'k hebbe u zoo lief!”
Maar 't wipte, 't wupte, 't en wachtte niet,
en 't liet mij alleene zijn.
't Was wel van dat lief flieffloderke,
want, hadde ik het eens genaakt,
ik hadde 't, het lief flieffloderke,
'k en wete niet wat gemaakt:
geen hand van 'nen mensche 'n mocht
genaken zijn lieve kleed, ['et ooit
of 't was en het wierd 't flieffloderke,
het was en het wierd hem leed;
de hand van die 't miek alleene mag
't genaken en niet beschaân,
de wind van die 't miek alleene mag
er, wandelend, over gaan.

Dus, wakker en weg, flieffloderken,
op planten en bloeiend gers,
alwaar dat u God geschapen heeft,
alwaar dat 't uw woning es! —
En zoekt gij nu, kind, een zin hierin,
't flieffloderke, wie dat zij,
uw herte is het, alderliefs'te mijn,
ai, wat zou het anders zijn!
God miek het u, maakt dat God alleen
kan zeggen: Dit herte is mijn,
zoo zal het, en anders en zal 't, o neen,
het uw' noch gelukkig zijn!
Zoo zong hij, die lang en lusteloos
gezeten had, eenen dag,
wanneer hij, op de eerste lenteroos,
het eerste flieffloderken zag.

+

Als de ziele luistert
spreekt het al een taal dat leeft,
't lijzigste gefluister
ook een taal en teeken heeft:
blâren van de boomen
kouten met malkaar gezwind,
baren in de stroomen

klappen luide en welgezind,
wind en wee en wolken,
wegelen van Gods heiligen voet,
talen en vertolken
't diep gedoken Woord zoo zoet...
als de ziele luistert!

+

Hoe schoon de morgendauw,
hoe schoon de versche blokken,
hoe schoon de zonnestraal,
die door dien dreupel beeft;

hoe schoon moet ginder zijn
dat hier wij schoonheid nommen,
en dat maar eenen glim
van de Opperschoonheid heeft!

+

Janneke,
mijn manneke,
mijn hert- en hemeldief,

kander,
wel een ander,
neen geen ander! — zijn zoo lief?

+

'k Zat bij nen boom te lezen,
al in mijnen brevier;
de zonne kwam gerezen,
gelijk een kole vier;
de blijde vogels dronken

de dreupels van den mei,
de morgenperelen blonken
en brandden in de wei,
lijk vier:

'k zat bij nen boom te lezen,
al in mijnen brevier!

+

Alles zweeg... mijne oog, geloken,
'n liet geen toegang naar mijn ziel,
toen, al stormen losgebroken,

mij dit woord te binnen viel:
„Leveling, 't is uitgesproken,
sterven zult ge, en g'hebt een ziel!”

+

Heer, mijn hert is boos en schuldig,
maar Gij zijt bermhertig, en
duizendmalen meer verduldig
als dat ik boosaardig ben:

geeft mij dan, o Heer, ik vraag het,
geeft mij hulpe en staat mij bij;
'k heb gezondigd, ik beklage 't,
helpt mij, God! Vergeeft het mij!

+

't Was in de blijde mei,
ei, ei,
't was in de blijde mei!
En, komend achter 't land gegaan,

'k zag al de blijde blomkens staan:
't was in de blijde mei,
ei, ei,
't was in de blijde mei!

+

Hoe zoet is 't tusschen broederen twee
te wandelen, te wandelen,
bemint men van de twee den een,
den een gelijk den anderen;

bemint men ze alle twee, en zij,
beminnen ze ook malkanderen
gebroederlijk: 't is zoet erbij
te wandelen, te wandelen.

+

De vlaamsche tale is wonder zoet,
voor die heur geen geweld en doet,
maar rusten laat in 't herte, alwaar,
ze onmondig leefde en sliep te gaar,
tot dat ze, eens wakker, vrij en vrank,
te monde uitgaat heur vrijen gang!

Wat verruwprachtig hoortooneel,
wat zielverrukkend zingestreef,
o vlaamsche tale, uw' kunste ontplooit,
wanneer zij 't al vol leven strooit
en vol onzegbaar schoonzijn, dat,
lijk wolken wierooks, welt

uit uw zoet wierookvat!

+

Gij zegt dat 't vlaamsch te niet zal gaan:
                   't en zal!
 dat 't waalsch gezwets zal boven slaan:
                   't en zal!

't en zal!

Dat hopen, dat begeren wij:
 dat zeggen en dat zweren wij:
 zoo lange als wij ons weren, wij:
                   't zal, 't en zal,

'k Hoore tuitend' hoornen en
 de navond is nabij
                   voor mij:
 kinderen, blij en blonde komt,
 de navond is nabij,
                   komt bij:

+

zegene u de Alderhoogste, want
 de navond is nabij,
                   komt bij:
 'k hoore tuitend' hoornen en
 de navond is nabij,
                   voor mij!

+

Alleen, uit aller oogen
 zitte ik, in den hoogen
 hemel kijkend, sterrenvol;
 alle ding is duister,
 uitgeweerd den luister
 van 't verheven stergerol.

Gij roert, ik zie u wandelen;
 leeft en kunt gij handelen?
 Zijt gij geest? Onsterfelijkheid?
 Of, is uw geflonker,
 lijk het eeuwig donker,
 stom, en tot geen taal bereid?

Hoe klein, o God, hoe kleene,
 donker en alleene,
 ligge ik in dien grooten al
 van uw licht verloren,
 lijk een ongeboren
 kind, dat niemand baren zal!

Gesprakig is al 't wezen
 dat di wil van Dezen
 die het Woord is worden liet;
 stom en zijn uw' stralen,
 sterren, niet, en talen
 doen ze, meê in 't eeuwig lied!

o Ondoorgrondbre sterren,
 die 'k niet overkerren,
 die 'k niet overkijken 'n kan;
 ziet gij, van de thronen
 waar gij pleegt te wonen,
 mij, of de aarde, of iet daarvan?

Eenpariglijk omzingt gij,
 choorewijs omringt gij
 't Wezen, dat nooit aan en ving;
 en, zoo ik een reke
 zingend ben, of spreke,
 zingen doe 'k med alle ding!

Aanschouwt uw licht en hev'et,
 daar het zit en bevet,
 ziele, of aême, of oogenstraal,
 om mij te achterhalen,
 in deze aardsche dalen,
 mij, van in uwe opperzaal?

Wij, — ik en gij — belijden,
 wij, door alle tijden,
 wij, door alle ruimten heen,
 wij, van Hem begonnen,
 zielen, sterren, zonnen,
 't woord van zijn almachtigheên!

Wat ben ik u, o sterren,
 die zoo hooge en verre en
 wijd van mij zit? Ben ik iet,
 dat gij kunt ontwaren,
 daar ik u zie varen:
 weet gij dat mijne ooge u ziet?

Gekend, geloofd, geprezen
 zij dat eeuwig Wezen
 van 't oneeuwige, en van al
 't doende, 't zijnde, 't staande,
 't stervende en 't vergaande,
 dat ooit was of wezen zal!

+

Vol naalden vliegt de lucht,
 vol priemend ijsgekertel,
 dat glinstert in de zon,
 en, met den asemtocht
 gezwolgen, kilt en kerft
 de kele en 't haargespertel,
 dat in de neuze temt
 den toevoer van de locht.

't Is bijtend koud. Een spree
 van witheid, ongemeten,
 't zij waar ge uwe oogen vlucht,
 ligt overal gespreid;

Met kloeken arme, en hand vol zaad,
 aanschouwt hoe hij zijn' stappen gaat
 en zaait, vol zorgen,
 de man, wiens hope en troost en al,
 met 't stervend zaad, nu zitten zal
 in 't land geborgen.

Staat op, o zaad, 't is God die 't zegt,
 den winter en de dood bevecht:
 de zonnestralen
 verwachten al, met menigvoud
 geverwde pracht en levend goud,
 uw zegepralen.

o Winden, waait om 't groene kind
 des lands, uw zacht-, uw zoetsten wind;
 o dauwrijk dagen
 des morgenstonds, o wolkenvloed,
 verleent het koorn, dat kenen doet,
 uw welbehagen.

De zonne zit
 zoo snel en blinkt,
 en bloeit alin
 het westen,
 dat wolkenloos
 heur stralen drinkt,
 in Lentemaand,
 den lesten.

't is snee' tot in uw huis,
 't komt snee' door al de spleten.
 't is snee', 't is immer snee',
 en al sneeuw Wittigheid.

De wind komt, wild en boos,
 gesnoeid uit alle gaten;
 geen ruste en wilt hij, eer
 hij eenmaal weten zal
 dat 't volk verdwenen is,
 en hem wilt meester laten...
 't Is bijster, bijtend koud,
 en 't wintert overal.

+

Exiit qui seminat

Het wasse en 't worde een geluw graan,
 het bloeie en 't blijve buigend staan,
 vol zaad geladen;
 vol zegen, die geen' nijd en baart,
 geen' zucht, geen' zoek omleegewaard,
 geen' euvel daden!

Houdt af, gij, wind- en wolkgeweld,
 die de akkerzaait omverrevelt,
 en bleeke ellenden
 verspreidt alom: houdt af uw' hand;
 wilt verre weg van 't dragend land
 uw' geesels wenden!

Dan zal de landman, 't herte groot
 van dankbaarheid, om 't daaglijksch
 dat hij mocht winnen, [brood
 den ouden arbeid, zwart en zwaar,
 zoo dit, zoo 't naaste en 't naaste jaar,
 weêr herbeginnen.

+

't Wil zomer zijn,
 van nu voort aan:
 vroeg morgen zal
 ik meugen
 — 't wil zomer zijn! —
 vermeien gaan
 mij, morgen, en
 verheugen!

+

Alre creature sake ende yersticheit.

RUUSBROUCK, BRULOFT

o Wilde en onvervalschte pracht
der blommen, langs den watergracht!

Hoe geren zie 'k u, aangedaan
zoo 't God geliefde, in 't water staan!

Geboren, arg- en schuldeloos,
daar God u eens te willen koos,

daar staat ge: en, in den zonneschijn,
al dat gij doet is blomme zijn!

't Is wezen, 't geen mijne ooge aanziet,
't is waarheid, en ge'n dobbelt niet;

en die door u mijn hert verblijdt
is enkel, zoo gij enkel zijt!

Hoe stille is 't! 't En verwaait med al
geen bladtje, dat ons stooren zal;

geen rimpelken in 't lief gelaat
des waters, dat vol blommen staat;
[spreid,
geen wind, geen woord: rondom ge-
al schaduwe, al stilzwijgendheid!

Waar zit die heldere zanger, dien
ik hooren kan en zelden zien,
in 't loof geborgen,
dees blijden Meidagmorgen?

Hij klinkt alom de vogels dood,
bij zijnder kelen wondergroot'
en felle slagen,
in bosschen en in hagen.

Waar zit hij? Neen, 'k en vind hem niet,
maar 'k hoore, 'k hoore, 'k hoore een lied
hem lustig weven:
het kettert in de dreven.

Zoo zit en zingt er menig man,
vroegmorgens op 't getouwe, om, van
goên drom, te maken
langlijdend lijwaadlaken.

Dan, diepe, diepe in 't water, blauwt,
half groen geblest, de hemelvaut;

en, priemend' hier en daar vergaat
een langgesponnen zonedraad.

Hoe eerbaar, edel, schoone en fijn
kan toch een enkele blomme zijn,

die, al med eens, en zorgeloos, uit
de hand van heuren Schepper spuit!

Door Hem, en door geen menschenhand,
lag hier een nederig zaad geplant;

door Hem, op dezen oogenblik,
ontlook het, en dien troost heb ik,

dat, blomme, gij mij bidden doet,
en wezen zoo ik wezen moet:

aanschouwende en bevroedende in
elk uiterste einde 't oorbegijn,

den grond van alles; meer gezeid,
maar nog niet al: Gods eerstigheid!

+

De wever zingt, zijn' webbe dreunt;
de la klabakt, 't getouwe dreunt;
en lijzig varen
de spoelen heen, in 't garen.

Zoo zit er, in den zomer zoel,
een, werpende, op den weverstoel
van groene blâren,
zijn duizendverwig garen.

Wat is hij: mensche of dier of wat?
Vol zoetheid, is 't een wieroekvat,
daar Engelenhanden,
onzichtbaar, reuke in branden.

Wat is hij? 't Is een wekkerspel,
vol tanden fijn, vol snaren fel,
vol wakkere monden,
van sprekend goud, gebonden.

Hij is... daar ik niet aan en kan,
 een' sparke viers, een' boodschap van
 veel hooger' daken
 als waarder menschen waken.

Horkt! Langzaam, luide en lief getaald,
 hoe diep' hij lust en leven haalt,
 als uit de gronden
 van duizend orgelmonden!

Nu piept hij fijn, nu roept hij luid';
 en 't zijpzapt hem ter kelen uit,
 lijk waterbellen,
 die van de daken rellen.

Geteld, nu tokt zijn taalgetik,
 als ware 't op een marbelstik,

dat perelkransen,
 van 't snoer gevallen, dansen.

Geen vogel of hij weet zijn lied,
 zijn' leise en al zijn stemgebied,
 bij zijnder talen,
 nauwkeurig af te malen.

't En deert mij niet, hoe oud gedaagd,
 dat hij den zangprijs henendraagt,
 en, vogel schoone,
 mij rooft de dichterkroone!

Want mensche en heeft u nooit verstaan,
 noch al uw' rijkdom recht gedaan,
 o wondere tale
 van koning Nachtegale!

+

De navond komt zoo stil, zoo stil,
 zoo traagzaam aangetreden,
 dat geen en weet, wanneer de dag
 of waar hij is geleden.
 't Is avond, stille... en, mij omtrent,
 is iets, of iemand, onbekend,
 die, zachtjes mij beroerend, zegt:
 „'t Is avond en 't is rustens recht.”

De boomen dragen gansch de locht
 vol groen, nog onbestoven;
 en 'k zie, zoo dicht hun' blaren staan,
 nog nauwlijks deur de hoven;
 'k en hoore niets, al om end om,
 van 't zoetgekeelde vogelendom,
 't en zij, het donker loof beneên,
 den nachtegaal zijne avondbeên.

Hij zingt! Ach, wist hij zelf hoe schoon
 hij zingt! Het is onwetend,
 dat zingend hij mijne ooren boeit,
 en aan zijn' kele ketent.

Ach, wist hij 't gene ik wetend ben:
 dat dankbaar ik toch wete en ken
 wie hem zijn' tale, en mij daaraf
 't genoeg en 't genieten, gaf!

Hoe lieflijk zingt hij! Maar, wat hoor
 eensgangs ik ginder gekken?
 Wat is 't, dat her end weder her
 verergerend gerrebekken?
 Och, vorschenvolk, in 't waterwied,
 houdt op! En stoort de stilte niet:
 laat hooren mij dat leutig slaan...
 en, kwelgediert, houdt op voortaan!

Hebt daar!... Het speit, den steenrondom,
 en, uitgestrekter schenen,
 zijn al de vorsch en, diepe in 't goor,
 in 't zwijgend goor verdwenen!...
 Eilaas, de nacht en 't donker zijn
 bezitten nu den zanger mijn:
 noch nachtegaal, noch ruit noch muilt,
 en hoore ik meer... 't is uit, 't is uit!

→

Jordane van mijn hert
 en aderslag mijns levens,
 o Leye, o vlaamsche vloed,
 lijk Vlanderen, onbekend;
 hoe overmachtigt mij
 de mate uws vreugdegevens,
 wanneer ik sta en schouwe,
 uw' vrijen boord omtrent!

Hoe vaart gij welgemoed,
 de malsche meerschen lavend
 met blijder vruchtbaarheid,
 te Scheldewaard, en voort
 ten Oceaan, u, zelf,
 een' diepe vore gravend,
 die 't oude en vrije land
 van Vlanderen toebehoort.

Wat zijt ge schoone, o Leye,
 als 't helderblauwe laken
 der hemeltente wijd
 en breed is uitgespreid,
 en dat, uit heuren throon,
 de felle zonne, aan 't blaken,
 vertweelngt heur gezichte
 in uwe blauwigheid!

Dan leeft het rondom al
 uw' groengezoomde kanten,
 aanzijds en heraanzijds,
 zoo verre ik henenschouw,
 van lieden, die weêrom,
 en nu in 't water, planten
 den overjaarschen bloei
 van hunnen akkerbouw.

Den bast, die, onlangs, toen
 hij jong was, jong en schoone,
 't gezicht verblijdde, maar
 één levend legtapijt;
 die, veel te lichte, eilaas!
 de blauwe maagdenkroone
 verloos, en bleef het lieve
 en jeugdig leven kwijt!

Het vlas! Nu staat 't gedoopt,
 Jordane, in uwe lanken,
 gegord in haveren stroo,
 dat banden gouds gelijkt;
 bij duizend duizenden
 van bonden, die vier planken
 bewaren, ketenvast
 en aan den wal gefijkt.

Hoe zucht gij, om weêr uit
 dit stovend bad te komen;
 hoe zucht gij, zoo de ziel,
 de vrome kerstene, doet,
 die, na gedulde pijn,
 vol hopen en vol schromen,
 verlangt het licht te zien
 dat haar verlossen moet!

Verdraagt den harden steen
 nog wat, die, korts nadezen,
 gelicht, u helpen zal
 ter vrijheid; en de dood,
 die u gedwongen hield,
 zal zelf gedwongen wezen,
 u latende uit het graf
 en uit den Leyeschoot.

Die steen heeft u gedempt,
 g'ootmoedigd en gedoken,
 tot dat uw taaie rug,
 gemurruwd en verzaad,
 geen' weerstand biên en zou
 aan hem die u, gebroken,
 tot lijn hermaken zal
 en edel vlaggevaad.

Hoe krielt het wederom,
 langs al de Leyeboorden,
 van lieden, half gekleed,
 die half in 't water staan,
 en halen, lekende uit,
 lijk lijken van versmoorden,
 't gebonden, zappig vlas,
 en 't spreidende openslaan!

't Verrijst! Het wordt alhier,
 het wordt aldaar bewogen,
 gestuikt, gekeuveld en
 gehut. De zonne lacht
 en speelt in 't droogend schif,
 dat, 't water uitgezogen,
 heur fijne stralen drinkt
 en fijndere verruwpracht!

Wat zie 'k! o Israël,
 lijk in de bibelprenten,
 gekleend, den overtocht
 van 't Abrahamsche diet;
 gesmaldeeld en geschaard,
 in lijnwaadgrauwe tenten,
 ontelbaar, zoo 't den dwang
 van Pharao verliet!

Beloofde land van God,
 Jordane, in 't hooge Noorden,
 hoe schoon 't gelegerd volk,
 dat, God gehoorzaam, voet

en hand te zamen, zwoegt
 naar uwaard, en de boorden
 van 't stroomend waterkleed
 strijdmachtig leven doet!

Ik hef, lijk Bala'am,
 mijn woord op, en 'k bezegen
 den arbeidweerden troost
 dien 't neerstig Vlanderen vand...!
 Zij 't immer God getrouw,
 God dankbaar, God genegen,
 en weerd de diere kroon
 die hem de vrijheid spant,

zoo lang de Leye loopt,
 zoo lang de velden dragen
 den taaien lijnwaadoost,
 die op heur boorden groeit;
 zoo lang 't gestorven vlas
 herleeft in kant en kragen,
 en, sneeuw wit, op de borst
 van jonk- en schoonheid bloeit!

+

Hoe menigvuldig valt het loof
 de boomen af!
 't Ligt al omneêr, dat eertijds aan
 de hoven gaf
 dat heerlijk schoon, dat schaduwvol,
 dat frissche loof,
 dat, nauwlijks woei november, weêr
 in de eerde stoof.

Vergankelijk is toch alles! Ach,
 uw' bladerkroon,
 o boomgewas, en blijft maar half
 een uurken schoon;
 en, hoe zij verscher, vroegertijds,
 was opgetooid,
 hoe vuilder nu ze in 't vuile zand
 is afgestrooid!

De wegen liggen vol; en, in
 de velden gaan,
 't is treên, eilaas, op dorre nu,
 op doode blaên;

Vanitas

op lijken, als of 't ware, en op
 vergankelijkheid,
 die, arme en eensch van verwe, alom
 ligt uitgespreid!

Geen' groeite meer; geen' geile, geen'
 gezonde macht
 van leven; die in 't lenteloof
 u tegenlacht;
 maar arme en ongeholfen, vol
 ellenden groot,
 ligt alles dat toen leefde nu
 in stervensnood.

Het weent, het zucht, ontzenuwd en
 ten val bereid
 in de oude en onverganklijke al-
 vergankelijkheid.
 Bestaat er, Bron des levens, dan
 geen leven? Neen,
 't en zij datgeen dat Ik ben, en
 dat Ik verleen.

Ik leve alleen, die 't leven gaf
aan al dat leeft
en zonder mij, noch leven iet,
noch licht en heeft;

dat leven is het leven, in-
derdaad gezeid,
en blijft mijne altijd *nu* zijnde on-
vergankelijkheid!

+

Met zwart- en zwaren zwaai aan 't werken door de grauwe,
de zonnellooze locht, ik de oude rave aanschouwe;
die, roeiende op en dóór den schaars gewekten wind,
gelijk een dwalend spook, eilaas geen ruste en vindt.

Ze is zwart gebekt, gepoot, gekopt in 't zwarte; als kolen,
zoo staan heure oogen zwart, in hun' twee zwarte holen
te blinken; rouwgewaad en duister doek omvangt
het duister wangedrocht, dat in de nevelen hangt.

Ze is stom! Ze 'n uit geen woord en 't waaien van heur' slagers
en hoort gij niet. Alzoo de zwarte doodendragers
stilzwijgend gaan, zoo gaat zij zwijgend op de lucht,
en wendt alhier aldaar heur' zwarte ravenvlucht.

Wat wilt gij, duister spook! Waar gaat gij? Van wat steden
zijt, gij met damp en doom en 's winters duisterheden,
alhierwaads aangewaaid? Wat boodschap brengt gij? Van
wat rampe of tegenspoed zijt gij de bedeman?

Is ziek- of zuchtigheid, uit 's noordens grauwe landen;
is sterfte wederom, is hongersnood op handen?
Is moordaanslag, verraad de zin van uw vermaan;
of gaat de muil misschien des afgronds opengaan?

Geen woord! Dan, weg van hier, onzalige: gaat varen
alwaar nooit zonne en rijst; alwaar de grimme baren
staan ijsvaste overende, als rotsen; en waar nooit
noch blom noch blad den buik van moeder aarde en tooit!

Gaat aan! Of spreekt een woord, zoo de andere vogeldieren
te zomertijde doen, die in de bosschen zwieren:
ja, 's winters, als de snee' heur laken heeft gespreid,
nog vinkt en klinkt het hier, vol vogelvljigheid.

En gij! De rave trekt, met trage vederslagen,
voorbij mij, zwaar en zwart gelijk nen kerkhofwagen,
en roept mij, onverwachts, terwijl zij henenvaart,
al in één enkel woord, heur' winterboodschap: „Spaart!”

+

Tempus edax...

't Is stille! Neerstig tikt het on-
gedurig hangend wezen,

waarop de weg naar 't eeuwige, in
twaalf stappen, staat te lezen.

't Is stille en middernacht! Alsof
ik blind ware, om mij henen,
in donkere diepten schijnt het al
verduisterd en verdwenen.

't Is stille! Niets te zien en niets
te hooren, — 't doet mij beven! —
als 't altijd neerstig bijten van
den tijdworm aan ons leven!

+

't Eerste dat mij moeder vragen
leerde, in lang verleden dagen,
als ik hikkelde, ongeriefd
nog van woorden, 't was, te gader
bei mijn' handtjes doende: „Vader,
geeft me 'en kruisken, als 'tu belijft!”

Ach, ge zijt mij, bei te gader,
afgestorven, moeder, vader,
't geen mij nu nog leedschap doet!

'k Heb een kruisken dan gekregen,
menig keer, en wierd geslegen
op mijn' kake, zacht en zoet...

Maar, dat kruisken, 't is geschreven
diep mij in den kop gebleven,
teeken van mijn' erfgebied:
die den schedel mij aan scherven
sloeg, en hiete 't kruisken derven,
nog en hadd' hij 't kruisken niet!

+→

WINTERSTILTE

Een witte spree
ligt overal
gespreid op 's werelds akker;
geen mensche en is,
men zeggen zou,
geen levend herte wakker.

Het vogelvolk,
verlegen en
verlaten, in de takken

des perebooms
te piepen hangt,
daar niets en is te pakken!

't Is even stille
en stom, alhier
aldaar; en, ondertusschen,
en hoore ik maar
het kreunen meer,
en 't kriepen, van de musschen.

HET BORELINGSKE

Zijn tandelooze mond
lacht lieflijk; ongewonnen
zoo is het woord hem nog,
en 't weten onbegonnen
van mannelijk verdriet,
van vrouwelijk misbaar:
een kerstekind en is 't,
een borelingske maar.

zoo 't nu doet; onbewust,
het muilke rood en rond,
waarom zoo lustig lacht
zijn tandelooze mond!

o Mochte 't, immer voort,
eenparelijk verblijden;
een borelingske zijn,
dat lacht, ten allen tijden,

Zijn tandelooze mond
zal, eenmaal, tanden moeten;
't zal woorden spreken; 't zal,
't zoet wichtje, eens, wel ontzoeten;
't zal wakker worden, en,
gewassen, meer als eens,
zijne oogen wasschen, naast
de bronnen des geweens.

TUSSCHEN DE TWEE

Die binnen
de bergen
te wonen
verkiest,
des morgens,
zijn deel in
de zonne
verliest.

Des avonds,
nog eer hij
zijn bedde
bezoekt,
te vroeg is
de zonne 'm
bedekt en
bedoekt.

Die boven
de bergen
wilt huizen,
en kan
den wind niet
verdragen,
en 't ruischen
dervan.

Het zomert
er late en
het koelt er
te vroeg;
zacht weêre is
er zelden,
en zoelte,
genoeg.

't Is nat in
de leegten,
het zuipt er
en 't zijpt;
't is drooge op
de hoogten,
het stuift er
en 't nijpt.

Noch stijgen,
noch dalen
en es er
mij lief:
geen beemden,
geen bergen,
is 't beste
gerief.

Ik schuwe
de hillen,
ik vluchte
de wee:

daar, best van
al, jeune ik
mij, tusschen
de twee.

LENTEGROEN

't Is lentegroen genoeg,
voor honderdduizend oogen;
eilaas, 'k en hebbe er ik,
o grondig groene zee,
maar twee:
wie kander moedeloos,
den dwang mij doen gedoogen
van 't geen mij tegenhoudt
nen tocht in al dat groen
te doen?

Gij vlerkendragend volk,
gij allerhand gezwinde
doorvliegers van de lucht,
de lieve lente lacht,
zoo zacht;
en gij, gij vliegt haar in
't gemoet, bij lork en linde,
in 't nieuwgeboren gers,
in 't onkruid en in 't riet:
ik niet!

Gij bietjes ongeteld,
gij tienmaalhonderdduizend
in 't oord, in 't geel, in 't blauw
gepinte pepels, haait
en draait
en dreutelt, op en neêr,
eer 't zonnelicht, verhuizend
van hier, u, 't lieve groen,
en mij, de moede nacht
ontkracht!

o Grondig groene zee,
'k ben visschende op de baren
van uwe oneindigheid
van groen, en mijn gewin
daarin
verheugt mijn arem herte:
om 't gene ik late varen,
om 't gene ik vangen kan,
en... God gebenedijd
mij zijt!

...DEN OUDEN BREVIER

Als zorgen mijn herte verslinden,
als moedheid van 's werelds getier;
dan zoek ik weêrom den beminden,
dan grijpe ik den ouden brevier.

o Schat ongevalschter gebeden,
brevier, daar, in 't korte geboekt,
Gods woord, en Gods wonderlijkheden,
nooit een ongevonden en zoekt!

o 't Werk van gezetelde Pausen,
wat zegge ik, Gods eigen beworp;

o sterkte, en, als 't lijden doet flauw zijn,
onsterfelijk lavend geslorp!

o Weldaad wellustiger koelheid,
o schaduwomschietende troost,
als 't vier, en de onmachtige zwoelheid,
gestookt door den vijand, mij roost...

Dan zuchte... dan zitte ik alleene;
dan biede ik den booze: „Van hier!”
dan buige en dan bidde ik, en weene...
dan grijpe ik den ouden brevier!

DE NACHTEGALE

Och Moeder, is dat nu de
nachtegaal,
daarvan gij, moeder, mij zoo
menigmaal
verteldet dat hij vóór de
zonne zingt,
en, na de zonne, zoetjes
avondklinkt?
Dat bruin hij is van verwe, en
eiers legt,
in leeggebouwde nesten?
Moeder, zegt,

wanneer hij, vroeg en spade, uit
minnen gaat,
is 't waar, dat hem een vooze
reuk verraadst?
dat menig malmgemutste
speleman
daar schielijk kreeg een... kwade
kele van?
Maar dat hij reuke, lucht noch
lied en geeft,
zoo zaan hij eens zijn huis vol
kinders heeft?

MEIDAG

De kerzelaar zijn trouwgewaad
heeft aangedaan:
vandage moet hij, meidag is 't,
ter bruiloft gaan.

Elk taksken is een priem nu, die,
bewonden, wit,
tot tenden, in een' witte schee
van blommen zit.

Beruwrijmd, was hij schoon, wanneer
de winter woei:
veel duizendmaal is schoonder nu
zijn blomgebloei.

Te winter was zijn' schoonheid als
een' beeltenis
des levens: koud en ijdel, zoo
de schaduwe is.

Geen schaduwbeeld en is hij nu,
geen schijn, maar al
dat schoon is, al dat levende, en
dat liefgetal.

't Is bruiloft, en 't is zonneweêr:
de zomermeid
den bruidegom verwacht, die haar
was toegeleid.

BONTE ABEELEN

Wit als watte, en teenegader
groen, in 't bonte abeelgeblader.

Wakker, als een wekkerspel,
wikkeltwikkeltwaait het snel.

Groen vanboven is 't en, zonder
minke, wit als melk, vanonder.

Onstandvastig volgt het, gansch,
't onstandvastig windgedans.

Wisselbeurtig, op en neder,
slaat het, als een' vogelveder.

Wit en grauw, zoo, dóór de lucht,
„bonte-abeelt” de duivenvlucht.

ZOMMER

Als de appels bloeien,
— de schoone maand! —
en 't gers, aan 't groeien,
de wegen baant,
de zoele winden
zie 'k geren gaan
en blommen vinden,
die openstaan.

Als, uit aan 't stroomen,
half bloed, half melk,
zijn de appelboomen,
zoo een, zoo elk;

als weeke zijde
de takken blomt,
dan ben ik blijde:
de zomer komt!

Als alle lieden,
die gaan en staan,
„goendag!” mij bieden
en spreken aan,
dan snoere en binde ik
mijn' kommernis:
dan ondervinde ik
dat 't zomer is!

DE AVONDTROMPE

Heur' trompe steekt de koe: ze is moe
van neerstig om te knagen;
van lange, in 't jeugdig grasgewas,
den zwaren eur te dragen;
den zwaren eur, die, molkenvol,
albij den grond genaakt;
die zwaait, die heur den tred belet,
en 't lichaam lastig maakt.

Ze steekt de trompe en tuit, om uit
den meersch te mogen komen,
ter melksteê; om, ontlaan, voortaan
heur zog te zijn ontnomen;

heur zuivel, dat zoo zoet, zoo goed,
zoo zuiver is; en dat,
voor alle lieden, ate en bate,
en drinkbaarheid bevat.

De trompe steekt de koe, daartoe
verwekt, alzo de menschen,
die, tegen avond, lam en stram
gewrocht, de ruste wenschen.

De mensch is moe, de koe is moe,
en iedereen betracht,
na 's zomers zware werk, onsterk,
de zegenvolle nacht.

TWEE HORSEN

Ze stappen, hun' bellen al klinken,
de vrome twee horsen te gaar;
ze zwoegen, ze zweeten; en blinken
doet 't blonde gelijm van hun haar.

Ze stappen, ze stenen, ze stijven
de stringen: en 't ronde gareel,
het spant op hun' spannende lijven:
de voerman beweegt ze aan een zeel.

De wagen komt achter. De rossen,
gelaten in 't lastig geluid
der schokkende, bokkende bossen,
gaan, stille en gestadig, vooruit.

Geen zwepe en behoort er te zinken,
geen snoer en genaakt er één haar:
zoo stappen, hun' bellen al klinken
de vrome twee horsen, te gaâr.

HET KLOKGEBED

Hoe helder klinkt
de klokkentaal
ten torren uit:
tot negenmaal
herhaalt, herhaalt
de klepel, op
den ronden boord,
zijn beêgeklop!

De landman laat
zijn' rossen staan:
naar huis zal hij,
en rusten, gaan!
Maar, eer hij stap
van stede zet,
zoo bidt hij nog
zijn klokgebed.

Een engel naar
Maria kwam:
de boodschap hij
van 't Boetelam
had medebracht:
en negenmaal
begroet haar nu
de klokkentaal.

Gods eeuwig Woord
het licht verliet
des hemels, en
Maria hiet
het moeder zijn
van Hem die, aan
den boom, voor ons
heeft boete ontvaân.

De landman, na
den laatsten klop,
van bidden houdt,
van werken, op;
zijn' rossen staan
op stal weerom,
en moeder wenscht
hem willekom.

WIEROOK

Thus ardens in igne

o Wierookgraan,
geronnen traan
van ceder- en van lorkenstammen,
gebedenbeeld,
daar 't vier in speelt,
en 't vonkelen van 's herten vlammen.

Geen gave van
fijn goud en kan
mijn hand den Heer, geen myrrha bieden,

maar wierook zal,
en overall
en allen dag, Hem dank bedieden.

o Wierookgraan,
in 't vier gedaan,
en rookende uit mijns herten midden,
van aardsch en grauw
wordt hemelsch blauw: [den!
gaat, wierookgraan, den Heere aanbid-

HOE ZEERE VALLEN ZE AF

Hoe zeere vallen ze af,
de zieke zomerblâren;
hoe zinken ze, altemaal,
die eer zoo groene waren,
te grondewaard!

Hoe deerlijk zijt gij ook
nu, boomen al, bedegen;
hoe schamel, die weleer
des aardrijks, allerwegen,
de schoonste waart!

Daar valt er nog een blad;
 het wentelt, onder 't vallen,
 den alderlaatsten keer,
 en 't gaat de duizendtallen
 vervoegen thans:
 zoo zullen ze, een voor een,
 daarin de winden bliezen
 vol luider blijzzaamheid,
 nu tonge en taal verliezen,
 en zwijgen gansch.

Hoe zeere vallen ze af,
 onhoorbaar in de lochten,
 en schier onzichtbaar, in
 de natte nevelvochten
 der droeve maand,
 die, 't ijzervaste speur,
 ontikbaar ingetreden,
 die al de onvruchtbaarheid,
 die al de onvriendelijkheden
 des Winters baant!

Daar valt er nog een blad,
 daar nog een, uit de bogen
 der hooge boomenhalle,
 en 't dwerscht den onbewogen
 octobermist:

't en roert geen wind, geen een,
 maar 't leken, 't leken tranen,
 die men gevallen zou
 uit weenende oogen wanen:
 één kerkhof is 't!

Gij, blâren, rust in vreê,
 't en zal geen een verloren,
 geen een te kwiste gaan
 voor altijd: hergeboren,
 die dood nu zijt,
 zal elk van u, dat viel,
 de zonne weêr ontwekken,
 zal met uw' groenen dracht
 de groene boomen dekken,
 te zomertijd.

o Zomer!... Ik zal eens
 ook Adams zonde boeten,
 gevallen en verdord
 in 's winters grafsteê, moeten;
 maar, 's levens geest,
 dien Gij gesteken hebt
 in mijn gestorven longen,
 dien zult Gij mij voor goed
 niet laten afgedwongen,
 die 't graf ontrest!

SLAPENDE BOTTEN

Ten halven afgewrocht,
 ontvangen, niet geboren;
 gevonden algeheel,
 noch algeheel verloren,
 zoo ligt er menig rijm
 onvast in mij, en beidt
 den aangenamen tijd
 van volle uitspreekbaarheid.

Zoo slaapt de botte in 't hout,
 verdonkerd en verdoken;
 geen blomme en is er ooit,
 geen blad eruit gebroken;
 maar blad en blomme en al,
 het ligt erin, en beidt
 den dag, den dageraad...
 de barensveerdigheid.

NIEUWJAAR

Het jaar is uit-
 en tendengeleefd:
 van al zijne oude
 ellenden en heeft
 den last het ons ontgeven;

het nieuwjaar heeft,
 van heden af aan,
 voor elk ende een,
 een schrede gedaan:
 wie zal 't tot tenden leven?

RIJMSNOER

Een rijmsnoer ben ik rijk gebleven,
 'k en weet newicht noch hoe noch waar
 't mij inneviel, noch hoe malkaar
 vond alhier en ving aldaar.

de staven zijn aaneengesteven,
 zes of zeven,
 die ik even

MOEDERKEN

't En is van u hiernederwaard, geschilderd of geschreven, mij, moederken, geen beeltenis, geen beeld van u gebleven.	Geen teekening, geen lichtdrukmaal, geen beitelwerk van steene, 't en zij dat beeld in mij, dat gij gelaten hebt, alleene.	o Moge ik, u onwaardig, nooit die beeltenis bederven, maar eerzaam laat ze leven in mij, eerzaam in mij sterven.
---	---	---

ZEGEPRAAL

De zonne vecht! Het noordervolk
 komt woedend opgestoven,
 de diepten uit, afgrijselijk
 verbolgen. Bergen boven
 malkanderen zij werpen gaan,
 in 's hemels aangezicht:
 den al te schoonen dag uitdoen,
 en dooden 't zonnelicht!

Het spettert, uit de wolken, vier
 en vlamme; kwade steenen,
 van rammelenden hagelslag,
 en bliksem, al met eenen,
 vergâren mij de reuzen in
 hun vuisten vol geweld,
 en ruïen ze, onbermhertiglijk,
 daarheen in 't zonneveld.

't Is donker nu, 't is donkerder,
 nog donkerder! Gevaren,
 als machtig, overmachtig groote,
 en mammothsche adelaren,
 omslaan de wolken alles, en,
 voor 't nachtelijk bedwang,
 onthemelt al dat hemel is,
 in 's hemels zwart gevang.

't Is donker! Zal 't verwonnen zijn,
 dat overheerlijk blaken,
 dat altijd even schoone van
 de schoone zonnekaken?
 't Is nacht! En zijt voor goed nu gij
 gedompt en doodgedaan?
 Gij, beeld des Alderhoogsten, zult
 gij, stervend, ondergaan?

Staat op! Het worde dag weerom!
 Staat op, en slaat die booze,
 die duistere onbedachten, gij,
 des hemels schoone rooze;
 gij, onverkrachte lichtvorstin,
 staat op, uit uwen schans,
 en plettert, onbermhertiglijk,
 die domme reuzen gansch!

De zonne vecht! Zij duwt den spiet,
 den onverwonen gaffel
 des zonnelichts, de reuzen in
 den zwartgezwollen naffel;
 ze bersten, en ze bulderen
 malkander slaande, intween;
 en, hersens in de kele, valt
 het reuzenrot ineen.

Ze pletteren te grondewaard,
ze pletsen en ze plassen,
dat 't bommelt in de lucht alom:
lijk honden zijn 't die bassen.
De wereld stroomt, afgrijzelijk,
van 't bloed alsof het waar',
van de eindelijk verwonnen, en
verwenschte reuzenschaar.

Ze'n zijn niet meer,...ze'n zijn niet meer.
Ze waren!... In hun stede
komt helderheid, komt hemelsblauw,
komt goud, dat schittert, mede.
De zonne vocht, de zonne won,
en, tierende overluid:
„Hier ben ik!” roept ons zonneken,
„des vijands vonke is uit!”

TWIJFELZONNIG

Maar twijfelzonnig lente en is 't,
de wind en wilt niet zoeten;
't geboren loof zijn moeder mist
en wachten zal 't mij moeten,
zoo lange er buien bovenslaan,
om schielijk weêr zijn gang te gaan.

Zijn gang te gaan, in weide en bosch,
in heesters en in hoven,
begeert het, alle boeien los
en alle buien boven;
dan zal het al vol zonne zijn,
vol wellust en vol wonne zijn.

Vol wonne zijn mijn herte zal,
herlachen en herleven;
voor winden noch voor ongeval
van bange buien beven.
Och lente, weest mij willekom
en werkt uw edel werk weêrom!

Uw edel werk zoo wille ik dan
een liedeken vereeren,
daar 't vogelvolk niet aan en kan,
en zingen 't, duizend keeren;
maar, àl zoo lang 't uw wonne mist,
mijn herte, twijfelzonnig is 't!

EN DAARMEE AL

'k En heb vandage, o levensbronne,
geen eenen keer gezien u, zonne,
't en zij te noene, en bij geval,
een witte plekke, en daarmee al.

Een witte plekke, in 't grauw gesteken,
der blind gedoekte hemelstreken:
hoe is 't dat ik u heeten zal?
Een witte plekke, en daarmee al!

't Is duister ommetomme en 't leven
van 's werelds ooge is uitgewreven,
op, over mij en 't aardsche dal,
een witte plekke, en daarmee al!

En, krije ik, nu, dat Paaschen hier is,
dat levenslustig mensche en miere is,
voor oosterlied en lofgeschal,
een witte plekke, en daarmee al?

Het deert mij zoo de zonne moeten
zien uitgaan en goênavond groeten,
mij dezen dag! O, al te smal:
een witte plekke, en daarmee al!

Maar moet het zoo, heropgerezen
laat, morgen vroeg, uw aanschijn wezen
mij zoete, o zonne, en liefgetal:
geen witte plekke, en daarmee al!

EGO FLOS...

Ik ben een blomme
en bloeie vóór uwe oogen,
geweldig zonnelicht,
dat, eeuwig onontaard,

mij, nietig schepselken,
in 't leven wilt gedoogen
en, na dit leven, mij
het eeuwig leven spaart.

CANT. II. I.

Ik ben een blomme
 en doe des morgens open,
 des avonds toe mijn blad,
 om beurtelings, nadien,
 wanneer gij, zonne, zult,
 heropgestaan, mij nopen,
 te ontwaken nog eens of
 mijn hoofd den slaap te biên.

Mijn leven is
 uw licht: mijn doen, mijn derven,
 mijn' hope, mijn geluk,
 mijn éénigste en mijn al;
 wat kan ik, zonder u,
 als eeuwig, eeuwig sterven;
 wat heb ik, zonder u,
 dat ik beminnen zal?

'k Ben ver van u,
 ofschoon gij, zoete bronne
 van al dat leven is
 of immer leven doet,
 mij naast van al genaakt
 en zendt, o lieve zonne,
 tot in mijn diepste diep
 uw aldoorgaanden gloed.

Haalt op, haalt af!...
 ontbindt mijne aardsche boeien;
 ontwortelt mij, ontdelft
 mij!... Henen laat mij,... laat
 daar 't altijd zomer is
 en zonnelicht mij spoeien
 en daar gij, eeuwige, ééne,
 alschoone blomme, staat.

Laat alles zijn
 voorbij, gedaan, verleden,
 dat afscheid tusschen ons
 en diepe kloven spant;
 laat morgen, avond, al
 dat heenmoet, henentreden,
 laat uw oneindig licht
 mij zien, in 't Vaderland!

Dan zal ik vóór...
 o neen, niet vóór uwe oogen,
 maar naast u, nevens u,
 maar in u bloeien zaan;
 zoo gij mij, schepselken,
 in 't leven wilt gedoogen;
 zoo in uw eeuwig licht
 me gij laat binnengaan.

HOSANNAH

Hosannah zingt,
 't is palmendag.
 Jerusalem,
 slaat open
 uw' deuren al,
 komt uitewaard,
 en kust, in 't zand
 gekropen,

het voetspeur en
 de stappen van
 het veulen, dat
 vol eer
 is voerende in
 Jerusalem
 — Hosannah zingt! —
 den Heer!

++

ELIZA LAURILLARD (1830—1908)

BIJ DEN ZINGENDEN KETEL

Wanneer de ketel
 In 't schemeruur
 Zacht staat te zingen
 Op 't glimmend vuur,

Dan zweeft de mijn'ring
 Mij door den geest
 En 't stil herdenken
 Wat is geweest.

Verdwenen beelden
Zie 'k voor mij staan,
En 'k hoor nog stappen,
Die niet meer gaan.

'k Verneem nog stemmen,
Al jaren stom,
Ik zie mijn dooden
Nog eens weerom.

'k Voel vroeg're vreugd weêr
En vroeg're smart, —
De wolk en 't maanlicht
Zijn me in het hart.

En 'k denk bij 't letten
Op heil en ramp:
Ach! 't gansche leven
Is als de damp.

Maar, schoon 't zoo vluchtig,
Zoo ras ontwijkt,
Geen nood, als 't *bierin*
Naar damp gelijkt,

Dat zich de golving
Ten hoogen richt,
Dat in 't *vervliegen*
Het *stijgen* ligt.

♦♦

CORNELIS PETRUS TIELE (1830—1902)

ZIET NIET OM

Zie niet om, maar zie vooruit!
Door geen enkle grens gestuit
Moet gij immer verder streven,
Vóór u in het blauw verschiet
Liggen vrijheid, heil en leven,
Maar in 't grauw verleden niet.

Zie vooruit, en zie niet om!
Vele menschen, dwaas en dom,
Ontevreden met het heden,

't Heden vol van last en druk,
Zoeken in het verst verleden
De eeuw van vrijheid en geluk.

Zie niet om, maar zie vooruit!
Slechts de toekomst is uw buit;
Al wat achter is vergeten!
Voorwaarts! nimmer strijdens moe;
Grijp slechts aan met stout vermeten!
Al wat vóór is hoort u toe.

♦♦

JULIUS DE GEYTER (1830—1905)

OP ZETTERNAMS GRAF

Wie helpt me nu een Grafstê bouwen?

VONDEL

Hier hebben wy den doode
Al weenend neêrgeleid.
Nog is met geene zode
Zyn grafterp overspreid;
Nog 't rouwkleed niet versleten
Waer ieder meê verscheen, —
En is hij reeds vergeten?
Ik sta hier gansch alleen . . .

Alleen van al zyn magen,
Van heel zyn vriendendrom;
Niet een komt medeklagen:
Een jaer is heden om.

En toch, hy is gevallen,
Door hoop op dank getroost,
Al strydend voor ons allen,
Al lydend voor zyn kroost!

'k Zie kostbaer praelgesteente
Hier ryzen t' allen kant:
Licht huldigt het gebeente
Van trots en onverstand,
Van magtigen op aerde,
Begraven met hun faem; —
Doch, heeft hunne eer geen waerde,
In goud toch prykt hun naem!

En hy, de rykbegaefde,
Die 't offer is geweest
Der broedren die hy laefde
Aen bronnen van zyn geest,
Geen zuil, geen zerksteen roemen
Wat martelaer hy was.
O, ik toch, ik strooi bloemen
Op zyn geheiligde asch!

Onvaderlandsche grooten
Die 't vaderland regeert,
Hem hebt ge altyd verstooten,
En bastaerdy vereerd.
Zyn graf wacht de offerande
Die men der Glorie biedt . . . —
Eilaes! gy kent, o schande!
Zelfs zyne kindren niet!

Gy, broedren, die zyn weezen
Zoo liefdryk voedt en kleedt,
Kan 't waer, kan 't mooglyk wezen
Dat gy nu Hem vergeet?
Wie vòòr Hem zyn bezweken,
In stryd vóòr eer en regt,
Schonkt gy een huldeteeiken;
Waerom het Hem ontzegd?

Denkt, — ondank is de bode
Van zelfverderf en schand . . . .
Uit de asch van zulken doode
Herbloeit een vaderland;
Want heeft hy niet gegeven
Meer dan ons iemand gaf?
Telt zulk een jeugdig leven
Niet dubbel in het graf?

Of schynt de blyde zege
U, broedren, reeds gewis?
Herwint gy allerwege
Wat u ontweldigd is?
Geneest men reeds uw wonden,
En plant gy een' laurier?
Zoo komt dit hier verkonden,
Plant uw en laurier hier!

Doch blyft men uw gemoederen
Vertrapplen als uw regt,
Dan zeker hier, myn broederen,
Een praelgraf opgereg!t
Gezwoeren op 't gesteente
Den stryd voor onzen stam;
En trillen zal 't gebeente
Van d' armen Zetternam!

♦♦

ALLARD PIERSON (1831—1896)

DE PROFUNDIS

Geen lichtstar blinkt
Op 't dorre pad naar 't eeuwig huis!
De kracht ontzinkt,
Te zwak, van de' aanvang, voor mijn
Geen plaats van rust [kruis.
Om wat bereikt werd, gâ te slaan!
Zee zonder kust,
Het leven! Dobb'ren; straks vergaan!

't Vertrouwen brak!
Hoe is ze omfloerst, mijn levenszon!
Het oog staat strak,
Nu zelfs niet meer een tranenbron!

Een somb're klacht,
Beklemt, doorwoelt mij de enge borst!
o Vrucht'loos smacht,
Wiens dwaze geest naar 't hoogste dorst!

Of 'k traagheid smeek:
„Spreid mij het rustbed, ik ben moê”:
Tot wuftheid spreek:
„Reik mij den zwijmelbeker toe!”
En 't wijsheid schijnt,
Te zeggen: „morgen sterven wij!
Een wonde schrijnt
En spot met iedere artsenij.

♦♦

JOHN ERIC BANCK (1833—1902)

EEN REGENBOOG

Wanneer de hartstogt heeft gezwegen,
De weemoed, die mijn hart vervult,
Gelijk een wolk omhoog gestegen,
Mijn brein in neevlen heeft gehuld,
Dan stroomt een milde tranenregen
En ik gevoel mijn diepe schuld.

Ik zie, terwijl de zonnestralen
Zich scheiden op het wolkengraauw,
Het gloeiend karmozijnrood pralen
Vereenigd met het groen en blaauw,
Die in het harte nederdalen,
Dat is gebroken door den rouw.

Maar eensklaps breekt uit vriendlijke
De zonnestraal der liefde door [oogen
En toovert met haar lichtvermogen
Den schoonen kleurenboog mij voor,
Het vredeteeken van den hoogen,
Dat zich de Hemelheer verloor.

Ik kan het kleurenspeel verklaren,
Dat voor mijn ziel is opgegaan,
Hoe liefde en trouw aan hoop zich paren,
Wanneer twee harten zich verstaan,
Dat kon uw blik mij openbaren,
Toen die zich spiegelde in een traan.

↔

ROSALIE LOVELING (1834—1878)

MOEDERS KRANKHEID

„Wat zal van de kindren geworden? . . .”
Zij zat in het klein vertrek
En zag ze buiten spelen;
Zij hoorde niet hun gesprek.

Zijn broërken sprak: „Dan zouden
„Wij nooit naar school meer gaan
„En al de boomkens verplanten,
„Die in het hoveken staan”.

„Zoo moeder eens moest sterven,”
Zei 't oudste van de drij,
„De groote klok zou luiden,
De kindren zeggen 't mij.”

En 't kleinste riep, wyl 't denkbeeld
Zijn hertje kloppen deed:
„k Zou mijn pop een rokjen maken
„Uit moeders beste kleed!”

↔

FRANS JOZEF DE CORT (1834—1878)

MOEDER EN KIND

Wanneer ik weeldedronken
Mijn rozig kind beschouw
En die 't mij heeft geschonken,
Mijne aangebedene vrouw,
Zoo vraag niet wie van beiden
Mijn hart het meest bemint . . .
Mijn hart en kan niet scheiden
De moeder van het kind.

Ik doe mijne armen open
En sluit ze er in bijeen,
En vreugdetranen loopen
Mij langs de wangen heen . . .
Ach, wist gij, spreek ik stille:
Hoezeer gij wordt bemind,
Gij, kind, om moeders wille,
Gij, moeder, om uw kind!

↔

EMANUEL HIEL (1834—1899)

Hoort gij het heldere fluiten der vinken?
 gadekens winken
 hun zacht en zoet;
 't jonge gebroedjen begint, om te paren,
 't liefdeverklaren,
 want minnegloed
 glimt in hun gemoed.

Noemt me niet koekoek, o lustige vrinden,
 haast zult ge vinden
 een lieflijk kind;
 haast zult ge heimlijk aan hoeken en straten
 fluistren en praten,
 en uwen zin
 zetten op de min.

Noemt me niet koekoek, o oude gezellen,
 durft ge vertellen
 uw jeugdig verlêen?
 toen u de meisjens met vochtige blikken
 wilden verkwikken,
 en uw gesteen
 bij heur' lach verdween.

Noem me niet koekoek, o schoone der schoonen,
 maar hoort de toonen
 der vink in het riet;
 klinkt het niet nieuw door de liefde bemeesterd
 vrolijk begeesterd
 't eentoonige lied:
 dat zij geerne ziet.

♦♦

JAN VAN DROOGENBROECK (1835—1902)

DE HAAN

Ziet gij hem op den mesthoop staan	Zijn scherper dan een doren;
Den fieren haan?	Zijne oogen branden in den kop,
Zijn staart, — hij schittert als een vlam;	Hij zet een krop,
En rood als bloed, — zoo is zijn kam.	Als wou hij zeggen: „Pas hier op,
De lange sporen	Of: klop!”

♦♦

HEIMWEE

Der boomen kruinen buigen,
 Ontbladerd van hun groen.
 Nu gaat de winter komen
 En alles treuren doen.

Het graan is in de schuren,
 Het geurig hooi in 't droog,
 En de appels op den zolder,
 Op hoopen — o zoo hoog!

Wat hebt gij van den zomer
 Vergaard en opgedaan?

— Gedachten zonder einde,
 Vervlogen en vergaan.

Wat staat ons nog te wachten
 Dan mist en hagel hier,
 En koude, korte dagen,
 En nachten eindloos schier.

De zwaluw is gaan vluchten,
 De blaadren vielen toen,
 En gij zijt heengevlogen,
 Zoo als de vogels doen.

↔

ANTHONIUS LEONARDUS DE ROP (1837—1895)

DE NAJAARSZONNE SPRANKELT

De najaarszonne sprankelt
 Op 't gèlend looverdak
 Haar schoonste tooverkleuren,
 En speelt langs 't vijvervlak.

Een vlucht van bonte kraaien
 Strijkt neder in het bosch,
 En nog een enkele vlinder
 Zweeft waprend over 't mos.

In 't effen water spieglen
 Twee zwanen, blank van veer,
 Uit dons gewrochte gondels,
 Zacht wieglend op het meer.

De haan steekt op de hoeve
 Zijn heldere klaroen,
 Terwijl nog tortels kirren
 In 't laatste beukengroen.

Hol ratelt op den straatweg
 De postkar door het woud,
 En sijsje en vlasvink fluiten
 In 't dichte kreupelhout.

Maar ras daalt toch het donker,
 't Wordt tegen d' avond frisch;
 't Zegt al, dat dit de laatste
 Der mooie dagen is.

En spoedig naakt de winter,
 Dan zingt geen vogel meer;
 Dan ligt op bosch en vijver
 Het sneeuwen doodskleed neer.

Toch menigmaal in 't midden
 Der koude winternacht
 Verneem ik in mijn droomen
 Die zoete tortelklacht.

Ik hoor een werfhond bassen,
 En 't kraaien van een haan,
 En 't is me of ik het raatlen
 Der postkar had verstaan.

'k Doorleef de schoone stonden,
 Waarin ik dweeptte in 't woud —
 Ach, 's morgens bij 't ontwaken
 Is alles kil en koud.

↔

KAREL DE GHELDERE VAN HONDSWALLE (1839—1914)

DE EEUWIGE JAGER

Des winters, binst den nacht,
wanneer de wilde winden,
in 't woedende tempeest,
hun dolle kracht ontbinden;

Als, in hun somber kleet,
de spilde sparreboomen
gepijnd zijn en geplooid
dat ze op elkander droomen:

Dan hoort men door het hout
den Eeuwgen Jager rijden;
dan hoort men zijn getrek
van booze brakken strijden.

Oh!... Hoe ze jankend slaan
en met de winden huilen,
en tjalpen door het schuim
van hun bebloede muilen!...

Toen klinkt door 't galmend woud,
waarvan de boomen trillen,

des Eeuwgen Jagers roep,
gelijk een weeklankgillen:

Tjagouw! Zoo klinkt 't geroep
op zijn verwoede honden;
Tjagouw! Zoo klinkt het voort
tot aan des Oordeels stonden.

Hij draagt, de wereld rond,
op zijn verwenschte schouders,
den nooit ontlasten vloek
van zijn misprezene ouders.

En klagend jaagt hij voort,
hoe woest de winden snakken,
gevolgd door 't eeuwig lied
van 't huilen zijner brakken.

En in den laatsten nacht,
toen alles gaat verzinken,
dan zal 't benauwd Tjagouw!
de laatste maal weêrklinken.

♦♦

HUGO NESTOR VERRIEST (1840—1922)

AVONDSTILTE

't Wordt laat, en 't zwijgen zinkt met stillen avond neder,
En, stille, de avond dringt me in 't eindloos diepe hert,
En 't eindloos herte, moe van 't wentlen weg en weder,
Staakt 't wentelen en rust in stille zoete smert.
O smert, geen zoetheid kan aan 't rustend zoet genieten,
Het zoet genieten van uw ijdele eindloosheid,
Uwe ijdele eindloosheid die 't droomen vol kan gieten,
Het stille droomen van des avonds eenigheid.
't Is eens en avond, en de duisternissen dalen
In halve duisternis doorschijnend in den nacht,
Waar schijnend heldre sterren aan den hemel pralen,
Den hemel licht doorlaaid in heldre sterrenpracht;
Die sterrenpracht die ginds oneindig wendt en wiegelt,
Oneindig wendt en wiegt in 't meteloos gespan,
En meetloos in den kleenen klaren dauwdrop spiegelt,
Den dauwdrop, mijne ziel, die 't eindloos spieglen kan.
Het eindloos hangt daar hoog en ligt hier nêr te droomen,

Te droomen in de vlakke en in het zwijgend woud,
 Het woud dat zwijgend rijst met halfverlichte boomen,
 Die boomen vormeloos die schijnen eeuwenoud:
 Want eeuwenoud is 't al en meteloos te samen
 Als samen stilte ligt en nacht op de natuur,
 Natuur, onroerbaar stil waar blad noch boomen aâmen,
 Noch de adem van den tijd waait in de drijvende uur.
 De drijvende uur ligt stil op roerelooze boomen,
 En roerloos voor den bosch strekt 't ongemeten land,
 Het ongemeten land dat donkre verten zoomen,
 Die verten meteloos lijk zeeën zonder strand.
 En zeeën zonder strand van stille zoete smerte,
 Van smert onroerbaar, kalm en vrij van bitterheid,
 Onroerbaar liggen, kalm, in 't zwijgend eindloos herte,
 Met 't eindeloos gevoel der eeuwige eendloosheid.

♦♦

WILLEM LEVINUS PENNING JR. (1840—1924)

OUDEJAARSAVOND

Alle kwaad zou 'k vergeten,
 Kon 'k omzien naar 't jaar
 Met zijn dagen zoo droef, en zijn nachten zwaar,
 Met zijn uitzicht op bittersheidsbeten;

Enkel noodde ik bedroefden
 En weldoeners uit
 Tot een stille bijeenkomst en jaarsbesluit,
 Aan den haard, waar ze menigmaal toefden.

En met broederslag komen
 Ze in 't geesten-uur aan:
 De nóg droeven, wie 'k geenerlei goed gedaan —,
 De nóg gullen, wie 'k vreugd heb benomen.

Zoo vol schaamte als vol gasten
 Is 't huis van mijn hart:
 Waar and'ren naar omzien — mijn jaar van smart
 Keert tot God als een smart'lijk verraste.

UITGELEIDE

Geen lauwer vraagt dit graf, geen palm,
 Geen hulde woorden
 Of rouw-akkoorden —
 Hier gaat herdenking boven psalm.

Want zij, wier lijkbaar dragers vindt
 Die al haar dagen
 In 't harte dragen,
 Eenvoudig was zij als een kind.

En de enk'le krans, ten uitgelei'
Den dood verbloemend, —
De doode roemend, —
In 't sterfhuis zelf verwelke hij.

Uit dorren krans zal met een lach
Haar beeltnis neêrzien;
Voor *ons* dat weêrzien —
Voor *haar* nu Rust of Nieuwe Dag!

LEVENSAVOND

Mijn oogstlied klonk —
Mijn avond zonk — —
En schuw, langs leêgen akker,
Riep nog een enk'le moede toon
Gedachten aan genoten schoon
En blijden arbeid wakker.

Nu wordt het kil
En eenzaam-stil,
In donker blijf ik droomen;
Ik tast naar handen die me ontgaan...
Ik roep de stille zielen aan —
Die nooit meer herwaarts komen...

En keer 'k mij af
Van dood en graf,
Dan droom ik droever dingen;

Een spooksel werd het leven mij,
De ontblaêrde tuin een woestenij,
Een kreet van pijn mijn zingen.

Doch eer 'k Uw leed
Voor 't mijn' vergeet,
Vergeet ik ons verleden;
Ons heeft de volle Dag bekoord,
Ons-saam ontving het stralend oord
Van schoonheid en van vrede!

Geen glinster nu
Verwerft gij u,
Of 'k deel in uw behagen;
En 'k gis uw raad bij 's levens last:
— Wij moeten de' ongewenschten gast
Verdringen of verdragen!

BEKENDHEID

Des dichters wereld is zoo groot,
Zoo klein, zoo stil zijn werk; waar zou hijzelf wel wezen?
De wereld ziet en zoekt hem niet:
En kent een rijpe geest zijn lied,
Nog moet hem na zijn dood zijn naaste omgeving lezen.

VERLOREN GAAN

Zoo lang we ons zelf niet overleefden in den dood
Van 's levens goed,
Vereerde ik weelde in arbeid, daaglijksch brood,
En 't onbezwaard gemoed.
Ons daaglijksch voedsel is sinds lang het brood der smart;
Mijn werk verging
Tot dor gepeins; en van den vrede in 't hart
Vergaat de erinnering.

TROOSTELOOS

Geen nacht gunt rust;
Geen dag brengt hoop;
Een foltring is uw lot en 't mijne;
Seizoenen komen en verdwijnen —
Wat gaan ze ons aan? wat 's werelds loop?

Ten ergste helt onze eigen baan:
Saam lijden bleef geen samen dragen...
Doodmoê vindt ons het licht bij 't dagen,
En levensmoê bij 't óndergaan.

WINTER

Grauer dan bij 't woeste weêr,
Troostloos hangt de hemel neêr,
Grimmig zonder stormen;
Aarde! ééns blijde en grootsch,
Hoe ontdaan en doodsch
Huiv'ren thans uw vormen....

Uitgesneeuwd en uitgezucht,
Spiegelt zich de blauwe lucht
Zonnig in uw stroomen;
Aarde! als laatste schat
Blinkt uw levend nat
Tusschen donzen zoomen.

Wees gerust. In vlokkendans
Lichtend uit al valer trans,
Koomt om de arme leden
Blankheids warlend waas,
Blankheids sluiergaas,
Blankheids kleed gegleden.

Grijsheid voert ge ons voor den geest:
Bloei en stormweêr zij geweest,
Nog geniet zij 't leven;
Tusschen 't sneeuw wit haar
Blinkt haar oogenaar —
Straks, als 't Nat, versteven!

OP DEN LEVENSAKKER

Wij zaaien wat wij vinden,
En eenmaal zien wij bloei;
Maar die de schoof laat binden,
Gaf 't zaad en gaf 't zijn groei, —

En schiep, eer zon of regen
De kiem nog had gekust,
Als dubb'le wet van zegen
Den arbeid en zijn lust.

HERINNERINGS DAG

Nu staat mijn tuin gerijpt,
De vrucht hangt vol en vredig;
Moe keer 'k naar 't huis der rust —
Ach wat al plaatsen ledig!
En huivrend zit ik neêr
Terwijl mij de oogen branden....

Doch zorgzaam opgewacht,
Stil grijp ik trouwe handen.
Met onweêrhouden traan
Stil zegen 'k hen die bleven;
En alles, alles keert
Wat wegviel uit mijn leven.

♦♦

GENTIL THEODOOR ANTHEUNIS (1840—1907)

KOM! DE LIEFDE LACHT

Lenteliedje wees niet bang,
Kom maar vrij naar buiten;
Alles vraagt naar klank en zang
Als de bloemen spruiten.

Jeugd en liefde wand'len stil
Hand in hand en droomen;
't Vooglijn bouwt, naar lust en gril,
't Nestjen in de boomen.

Beken ruischen immervoort,
En de schoone rozen
Neigen 't kopken over boord,
Spieg'len zich en blozen.

Kom, de liefde wacht naar u,
Blijf niet langer binnen;
Kom, de liefde lacht naar u,
Zing van 't zoete minnen.

♦♦

EUGEEN VAN OYE (1840—1922)

De dag is ten ende,
de nacht komt aan;
nu wil ik mij wenden
ter hemelbaan.
De sterren die blinken
en staan zoo zoet
me bij te winken
met blijden groet.

Ik zie zoo geren
een sterreken staan:
O, laat ik me weren
om heen te gaan!
De ziel moet werken,
de ketens af!
Geslagen de vlerken
die God mij gaf!

Ik zwem, ik zweve
naar hooger goed,
ik vlieg, ik leve
in aethergloed!
Vergaan is alles —
ik vaar op zee...
Waar God aan wal is,
dáár is de reê!

+

*Fecisti nos, Domine, ad te; et inquietum
est cor nostrum, donec requiescat in te.*

S. AUGUSTINUS

Altijd wenschen, altijd vreezen,
hoop en wanhoop in het hert;
rusteloos geslingerd wezen
van de vreugden naar de smert...
Altijd voorwaarts, voorwaarts haken,
zonder stuurman, zonder baken,
naar een steeds onzichtbaar strand;
en — bij 't moedig henenstoomen,
moedeloos, droefgeestig droomen
aan 't verloren kinderland!

Gistren wiegde ik heen in droomen
die vandaag vervlogen zijn;
andre zullen wederkomen
met hun valschen tooverschijn...
Ach! het onstandvastig wezen

van 't geluk dat, pas gerezen,
henenwasemt in verdriet!
Tusschen 't gister en het heden,
tusschen toekomst en verleden,
welk een stipje, welk een Niet!

'k Heb bemind en heb genoten,
'k heb geweeklaagd en gezucht,
't woelziek leven uitgegoten
op de winden in de lucht.
'k Zocht, gezweept door hunne roede,
't lokkend leven, levensmoede —
tot ik machtloos nederviel...
O! wie zal daarheen mij voeren
waar geen banden zullen snoeren
mijne vrijgeboren ziel?...

IN DEN HERFST

Regendruppels huivren koud
op het gelend loof der boomen,
die vol weedom staan te droomen
in het najaarszonnegoud.

Maar de zon, in 't ondergaan,
schieft heur pijlen op de droppen...
Ei! der lente bloemenknoppen
stoeien vonklend in de blaân!

Hert, mijn herte, koud en naakt,
weent gij om uw lentedroomen?
Is de herfst u aangekomen
en de winter bijgeraakt?

Maar — een droom vol liefdegloed
giet zijn vreugd in mijne smarte,
en in 't stilverbloedend harte
weent een wonne bitterzoet...

↔

HERMANUS JOHANNES ALOYSIUS MARIA SCHAEPMAN
(1844—1903)

ZUCHT NAAR HET VADERLAND

Er is iets in de lucht,
Dat tranen drijft in de oogen
En uit het hart een zucht;
De bladeren bewogen
Door 't avondwind-gerucht,
De bloemen neêrgebogen
Door regendrop en drop
Zij laten 't hoofdjen hangen,
Als meê van smart bevangen
En beuren 't niet weêr op.

't Is of zij weemoedsvol
De wondre stemming deelen
Waarvan het hart mij zwol.
Gij, dartele gespelen,
Hoe wisselt gij van rol
Gij kwaamt mijn oogen streelen
En vlocht een tooverband
Mij om vol geur en luister,
Wat spreekt nu uw gefluister
Van 't lieve vaderland?

Een zachte sluier hing
Uit neevlen saamgeweven
Om berg en heuvelkling;
Waar is de lust gebleven,
Die in dien breeden kring
Het jeugdig hart deed beven
Van zaligend genot? —

De zon heeft uitgeschenen,
De nacht daalt om mij henen,
En alle vreugd is spot.

Ontzaglijk beurt de dom
Zijn rijk omkransten toren,
Die straks in zonlicht glom;
Kan niets mij dan bekoren
Is ook het schoone stom?
Iets ruischt er in mijn ooren,
Iets is er in de lucht,
Zoo zoel en onbewogen,
Dat tranen drijft in de oogen
En uit het hart een zucht.

Daar bengelt de Ave-bel,
Daar trillen zilvren klanken,
Zoo zacht, zoo fijn, zoo hel;
In bidden, juichen, danken
Vergaat de weemoed snel.
Gedragen op de blanke,
De geurige Englenwiek
Dier hemelsche muziek
Voel ik mijn ziele stijgen
Tot waar de harpen zwijgen,
Tot waar der Moeder hand,
Wier borst het zwaard doorgriefde
Ons opvoert naar de liefde
Naar 't eenig vaderland.

♦♦

MARIE AGATHE BODDAERT (1844—1914)

WROK

De lucht hing laag in geelgrauw vale broeiing;
Het land lag stil, als voelde 't dat daarboven
Wolken van strijd en onrust samenschoven,
Vol weerlichtvlamverzet en toornegloeiing.

En over 't land bewoog — één samenvloeiing
Van wrokkende gestalten, maatloos sloven

Van tallooze eeuwen op hun nek geschoven —
Een grauwe schare in ordlooze vermoeiing.

Daar brak een momplen uit hun stugge monden;
Vlamoogen laaiden of zij dooden konden;
Hun droge lippen stuwden donkre woorden.

En of de wolken wee en vloek verstonden,
Bogen zij dieper over 't land, en zonden
Donderend vuur tot zij den vloek verhoorden.

++

PIET PAALTJENS (FRANÇOIS HAVERSCHMIDT, 1845—1894)

Op 't hoekje van de Hooigracht
En van den Nieuwen Rijn,
Daar zwoer hij, dat hij zijn leven lang
Mijn boezemvriend zou zijn.

En halverwegen tusschen
De Vink en de Haagsche Schouw,
Daar brak hij, zes weken later zoowat,
Den eed van vriendentrouw.

+

Wel menigmaal zei de melkboer
Des morgens tot haar meid:
„De stoep is weer nat”. Och, hij wist niet,
Dat er 's nachts op die stoep was ge-
schreid.

Nu, dat hij en de meid het niet wisten,
Dat was minder; — maar dat zij
Er hoegenaamd niets van vermoedde,
Dat was wel hard voor mij.

+

Hem, die mij grof beledigt,
Mij overlaadt met schand
En openlijk mij belastert,
Hem reik ik de broederhand.

Maar die mij voorkomend bejegent,
Die mij aan zich verplicht
En zich mijn vriend durft noemen,
Dien spuw ik in 't gezicht.

+

O, spreek mij niet van liefde,
Van vriendschap en van trouw;
Die zijn al sinds lang overleden,
'k Ben lang er al van in den rouw.

Neen, spreek mij van 's menschen ellende,
Van al zijn kommer en nood,
En hoe hij zijn broeders leven
Verbittert, — dan lach ik mij dood!

++

SOERA RANA (ISAÄC ESSER, 1845—1920)

GEDROOGDE BLOEMEN

Dáár, waar door boomen,
Diep in de sneeuw
Levend begraven,

Rondgaat der raven
Somber geschreeuw,
Zwerven mijn droomen.

Dáár, bij de hagen,
 Diep in den hof,
 Krone der rozen,
 Stond het te blozen,
 Geurde dit stof
 Luttele dagen;

't Prijkte in heur haren,
 Dartelend kind!
 Lutt'le seconden . . .
 Heimlijk verzwonden
 Had het — de wind
 Wis doen ontblären!

Ieder geloofde;
 Eéne slechts niet:
 't Zalig, verstolen,
 Allen verholen
 Lachje verried
 Wie het haar roofde . . .

Schoonste aller rozen,
 Snellijk vergaan!
 Meibloemen keeren,
 Ach, maar u leeren
 Klachte noch traan
 Immer meer blozen.

CORNELIS HONIGH (1846—1896)

EVEN ALS VOORLEDEN JAAR

Even als voorleden jaar
 Brengt de lente een zwerverschaar
 Die hun lied doen hooren.
 Luid weerklinkt hun blijde toon;
 Ach, één stemme, zacht en schoon,
 Mis ik bij die koren.

Even als voorleden jaar
 Schitt'ren bloemen, waar ik staar,
 Rijk in geur en kleuren.
 Ach, de schoonste uit mijne gaard,
 Meer dan de and'ren saam mij waard,
 Mag ik niet bespeuren.

Even als voorleden jaar
 Straalt de hemel blauw en klaar,
 Door geen wolk betogen.
 Ach, dien hemel zie 'k niet meer,
 Die mij tegenloech weleer
 Uit twee minlijke oogen.

Even als voorleden jaar —
 Ja, het waar' zoo, zage ik haar,
 Die in 't hart zich prentte.
 Wat baat, nu 'k haar missen moet,
 Zang en bloem en stralengloed . . . .
 Treurig zijt ge, o Lente!

GEDAALDER ZONNE

Aan het golfgeruisch huwt
 't Westewindje, dat luwt,
 Zijn klaag'lijk, melodisch gefluister,
 En de scheem'ring slechts rest,
 Nu de zon daalde in 't west,
 Een poos nog — en de aard ligt in 't
 duister.

En geen stem meer in 't rond,
 Die nog leven verkondt.
 't Is stil in het woud, in de weide,
 En onzichtbaar, maar zacht
 Daalt een weldoende macht,
 De Sluim'ring metzeeg'nend geleide.

Met heur vleug'len beroert,
 Met heur droomen ontvoert
 Zij het menschdom aan zuchten en
 In heur armen vergeet [zorgen,
 Elke lijder zijn leed,
 Vindt vrede en vindt rust tot den
 morgen.

Aan het oost baadt de trans
 Schoon als ooit dan in glans
 En zullen de voog'len haar prijzen,
 Die na 't duister steeds lacht —
 Maar wanneer na mijn nacht,
 Wanneer zal mijn zon weer verrijzen?

HERFSTAVOND

Reeds verkleurt het berkenblad,
Geel is 't wingertloover;
Van den ganschen bloemenschat
Bleef slechts de aster over.

Nog een matte zonnestraal
Komt door neev'len henen
't Dor plantsoen een enk'le maal
Flauwe tinten leenen.

Doodsche stilte heerscht alom.
Met de najaarsbuien
Werd het koor der wouden stom,
Of ontvlood naar 't zuien.

In het woud slechts, waar ik dwaal,
Ruischen wond're woorden:
Herfstwind, 't is uw droeve taal,
't Zijn uw somb're akkoorden.

Ook in mijn gemoed verstierf
't Lied van lust en weelde,
Sints ik de engelreine dierf,
Die mijn leven deelde.

In mijn hart als in mijn lied
Blijft, bij nacht en dagen,
Stil, maar steeds het zielsverdriet
Als de herfstwind klagen.

↔

GIJSBERTUS WILHELMUS LOVENDAAL (1847—1927)

AVONDLIEDJE

Het avendt stil en zoetjesaan
Is ook de zon aan 't ondergaan;
Ze kleurt den blauwen hemel rood
En violet de blanke sloot.
De popels langs het weidepad
Verroeren niet een enkel blad;
Ze kijken naar de zon, die wijkt
En zachtkens laag en lager strijkt.

De molen op den hoogen dam
Gaat zwaar. Hij rekt zijn roeden stram,
En loomer, loomer, loomer gaan
De wieken, tot ze stille staan.

Zoo roerloos staat hij aan de wiel,
Alsof de slaap hem overviel;
Wat avondrood gloeit nog omhoog
In 't donker van zijn vensteroog.

Nu is het alles wijd en zijd
Verwaasd in vale donkerheid,
En alles wordt zoo vaag, zoo ver;
Maar klaarder tintelt ster na ster;
De hemel spant zijn starrenkleed
Weer over 's werelds last en leed
En schenkt aan al wat zorgt en strijdt
De weldaad der vergetelheid.

↔

JACOB WINKLER PRINS (1849—1907)

WEERSPIEGELING

't Licht verflauwt tot purper aan de kimmén;
Pinken teeknen donkerzwart zich af;
De ankertouwen, wit gebleekt en straf,
Leiden her en der, naar plassen, zwimmen.

Lichtjens ziet in 't want men weldra glimmen;
't Zijn lantarens, die de schipper gaf,

En, weerspiegeld in de weeke draf,
Uitgerekt tot lange, bleeke schimmen.

Meisjes zitten schomlend op de touwen . . . .
Jongens, die de meisjes gadeslaan,
Jeugd en grijsheid, kindren, mannen, vrouwen,

Alles ziet weerspiegeld men er staan;
En men zou het spel voor ernstig houën,
Bracht de deining geen verandering aan.

BUI

Grimmig snellen rondgerolde wolken,
Eindeloos groote kluwens, aan door 't blauw.
Doodsche stilte! Toch, ze naadren gauw,
Scherp weerspiegeld in de molenkolken.

Schelle fonkling van millioenen dolken;
Dan de donder; en, van regen lauw,
Schudt de wind den hechten molenbouw,
Loeit het rund, dat wegvlucht, ongemolken.

Zuiver, als geslepen edelsteenen
In een rand van donker goud gevat,
Spiedt de klaproos door de halmen henen,

Glanst de koorbloem helder na het bad;
En het paard, met glimmend stijve beenen,
Scheert de klaver, koel en druipend nat.

WERKING DER MUZIEK

Wat is mijn hart toch,
Wanneer gij, o klanken,
Mij met 't geluid overspuit
Uwer spranken? —

Is het een gaarde,
Waar bloemen, die bloeien,
Door 't felle steken der zon bezweken,
Van dorst verschroeien? —

Is het een bloemperk,
Waar goudgele bijen,
De geuren stelen der paarsfluweelen
Violen-reien?

Is het de boekweit,
Waar hommelhorden,
Wit bestoven van 't bloemenrooven,
Gonzende snorden? —

't Mugje, dat zingend,
In de orchis gedoken
Vast er bleef kleven en moet sneven,
De oogen geloken? —

Wellicht een beek,
Zoo snel aan 't vlieten,
Dat boschanemonen en duizendschoonen
Weerspiegeld verschieten? —

Is het een meer,
Een kristallijnen,
Waarin de sterren, dichtbijzijnde en verre,
Verdubbeld schijnen? —

Een waterval soms,
Tusschen de rotsen
Voort zich wringend en vroolijk zingend
Met spattend klotsen? —

Is 't een fontijn,
Zilverkolom,
Opwaarts bruisend neerwaarts ruischend,
Fonklende alom? —

Neen, 't is de zee!
Waarover henen
Stemmen schateren en zuchten klateren
Met lachen en weenen! —

PLOMPENBLAD

O, plompenblad, dat schommelt
Al op en neer als 't water deint;
Doch groener nog dan 't kroosveld
schijnt,
Wanneer ge er opsteekt overeind,
Tot gij verzinkt, verschijnt, verdwijnt,
Als 't onweer, nu het daglicht kwijnt,
Schor rommelt!

O groene bies, bewogen
In de onbewogen avondlucht
Door 't vallen van een beukevrucht,
Door 't suizen van een vlindervlucht,
Door 't koeltje dat uit 't Zuiden zucht,
Maar tot den grond door 't stormgerucht
Gebogen!

O, paardebloem aan 't bloeien!
Zoo vroolijk geel, zoo zonnig teer,
Op 't weiland aller bloemen heer;
Maar blaast het kind straks op u neer,
Dan zie ik, hoe zich keer na keer,
De zaadjes, als de donzen veer,
Voortspoeien!

O, plompenblad, bies, bloemen!
Gij spiegels van mijn zielsverdriet,
Van al wat 't leven bitters biedt
En wat men zelden duidelijk ziet;
Gevoelens waar men vol van schiet;
De wondre dingen, die men niet
Kan noemen!

SPIEGELING

In 't venster van mijn buurman is een tuin . . . .
In 't bochtig glas zie 'k schelle groene vlekken,
Die krimpen of langwerpig vierkant rekken,
Al naar de wind suist door den dichten kruin

Der wit-bethyrste blâre-boombazuin,
Waaruit doorvonkte groene wuivers strekken,
Die 't pad met wieglend schaûw-gewoel bedekken,
Nu 't avondlicht al schuiner valt en schuin.

Maar 't licht verdwijnt en scheemring komt nu ras.
Mijn buurman treedt aan 't venster, trekt aan 't koord
Van 't valgordijn . . . . het valt met stroef gekras.

Hij steekt de lamp op, kleedt zich ongestoord
En in den spiegel zie ik hem zijn das
Vaststrikken rond den hoogopstaanden boord.

WOLKBREUK

In een wilde suizelende wieling
 Gudst volmondig, als een zee van droppen,
 Dampgordijn van water, stralen-stropfen,
 In één lange door-elkander-krieling;

Overstelpend alles, wat in knieling
 Angstig neerligt en de bange koppen
 Onder vlerken als beschutting stoppen
 Voor de nader komende vernieling.

Neergegeeseld ligt smaragden klaver,
 Platgeslagen 't blauw en 't fladderend rood
 Van de koornbloem tegen de papaver

Door de rogge, als lijkkleed langs de sloot,
 Maar de wilde, kleine gele klaver
 Tart van 't heftig straalgevlaag den stoot.

BERGMEER

Wie op den spiegel drijft weet niet, wat hij moet denken
 Of onder boven is, nu boven onder schijnt,
 Want heel de gladde wand, die in het meer verdwijnt,
 Staat met zijn dennenlast in 't zonnelicht te wenken.

En waar de wateren de groene kegels drenken,
 Volgt 't oog, diep in het nat, de duidelijke lijn
 Van uitgestoken tak in water-zonneschijn,
 Wiens onbewogen rust geen stormen kunnen krenken.

Geen kabling komt er in. De stralen, die zich deelden,
 Weerkaatsen 't bodembosch tot in den vollen dag.
 Men ziet hoe rond den stam de groene mossen geelden

Tot kussen van fluweel, alsof een lijkkleed lag
 Op den verdronken boom. Zoo zijn er spiegelbeelden,
 Die boven schijnen, door wat men diep onder zag.

OVERVLOED

De boomen hebben overvloed van blaren . . . .
 De wind komt aan in speelschen tuimeldraf
 En schudt het bloemblad bij millioenen af
 En doet ze als scheepjes op de luchtzee varen.

Uit hauw en doos van orchidee en varen
 Stuift wolk aan wolk van peirig goudbruin kaf

Neer op den harden klinkerweg als graf . . .
Niets wordt er, niets, uit veel miljoenen paren.

De menschen hebben overvloed van woorden
En groote steden overvloed van poenen,
En strenge heeren overvloed van koorden,

Verliefde kindren overvloed van zoenen,
En overvloed van bloemen waterboorden,
Niets wordt er, niets, uit talloos veel miljoenen.

♦♦

FIORE DELLA NEVE (MARTINUS GESINUS LAMBERT VAN
LOGHEM, 1849—1934)

ROEMERSWALE

Daar ligt, zoo klinkt een sage van weleer,
Een rijke, trotsche stad in zee verdronken.
En waar de gouden torenspitsen blonken,
Daar kabbelt rustig thans het blauwe meer.

Des avonds zit de visscher mijm'rend neer.
't Is als werd van het goud, daar lang verzonken,
In golf op golf een scheem'ring hem geschonken . . .
Maar niets geeft van den schat de diepte weer.

Zoo mijne liefde; schoon ge in lied bij lied
Haar lichten schemer telkens blinken ziet,
Als 't gouden schijnsel in de blauwe golven;

Vrees niets, de glans wordt nimmer uitgeblusht,
De schat verdwijnt niet, die in 't harte rust,
Maar blijft er, rijk en kostbaar, diep bedolven.

♦♦

PIETER ANDREAS MARTIN BOELE VAN HENSBROEK
(1853—1912)

ONVERGETEN

Soms is het of ik het vergeten ben;
Of er niets is geweest, dat niet meer is.
Mij zelve is het een geheimenis,
Zóó diep, dat ik mij zelve niet meer ken.
Dan lach ik, doe ik, of er niets ontbreekt,
Of alles voort leeft, zooals het moest zijn,

Of nooit de dood iets van wat ik eens mijn
Noemde wegnam. — Maar de ure komt, die wreekt.

Als ik een knaapje zie, dat hem gelijkt,
Dan zie ik hem weer lachend voor mij staan
In al zijn kinderlijke minlijkheid;
Dàn welt vol weemoed in mijn oog een traan,
En als het beeld, het droeve, van mij wijkt
Voel 'k toch des doods onoverwinlijkheid.

♦♦

WILLEM GERARD VAN NOUHUYS (1854—1914)

OCHTEND

De hemel is zoo troosteloos grijs, Het wil niet dagen...	Ik hoor de druppelen nedergaan In 't neevlig duister, —
De wind zingt in de boomen een wijs Van klagen...	Voor 't open venster blijf ik staan En luister...

Zoo stil is 't overal om mij heen
Op donkere wegen...
Alleen het troosteloos geweent
Van regen...

♦♦

FREDERIK LEONARDUS HEMKES (1854—1887)

LEVEN

Verlang niet naar den boezen stond, Waarin de band verbroken wordt, Die u sints uw ontstaan verbond Aan al wat leeft en bloeit en dort, Het uur waarin gij scheiden zult Van vogellied en zonneschijn, Geen vreugd, geen liefde uw hart vervult En ge ophoudt langer mensch te zijn.	En rekt zich uw bestaan nog voort, Toch spreken nimmer tot uw ziel Weêr kleur en lied, weêr daad en woord Als eens, vóór 't leven u ontviel; Van uit een andre wereld dringt Het lied der schepping tot u door, Verward, zooals de zeehoorn zingt — Voor u ging 's levens zin te loor.
Gij hebt geleefd, uw tijd is uit — De winter ga, de lente kómm', Geen, die uw donker huis ontsluit; Voor u zijn veld en bosschen stom; De madelieven tooien weêr De weiden met haar wit en rood, En lokken 't kind als u weleer; — Het leven bleef, slechts gij zijt dood.	<i>Een</i> was op aarde uw lust, uw lied; Van 't wezen waar uw ziel aan hing Scheidt u een wereld; grimmig stiet De bleeke dood u uit den kring; Zweeft nog uw geest langs de oude baan, Schoon niemand van zijn bijzijn weet? Wat leeft kan slechts wat leeft verstaan; Gij deelt niet meer in vreugde en leed.

o Vest niet staâg den blik op 't rijk
 Door 's menschen blinde waan gesticht,
 Dat straks verdwijnen zal gelijk
 De neevlen voor het morgenlicht;
 Heb lief met heel uw ziel en kracht
 Wat leeft en wast, wat bloeit en dort;
 Dan is uw levenstaak volbracht,
 En hebt gij vrede als 't avond wordt.

„Wat leeft kan slechts wat leeft verstaan”
 Zij 's menschen leus — ach, strijdt niet
 En voedt geen haat om ijdele waan, [meer
 Om duister schrift en sombre leer;
 Ziet, allerwege lokt Natuur
 Met bloesempracht en zonneshijn,
 Uw heerlijk erfgoed tot het uur,
 Waarin gij ophoudt mensch te zijn!

STILLE GETUIGEN

Al denkt gij ook: „Wij zijn alleen!”
 De sterren houden wacht,
 De wind strijkt door de linden heen,
 Die fluïstren in den nacht;
 Er zijn getuigen bij uw eed
 In 't rustige avonduur,
 En wat geen mensch bekend is, weet
 De zwijgende natuur!

En schendt gij d'eed van liefdeentrouw
 Dan is uw rust verstoord;
 Verwijt u 't reine hemelblauw
 Het breken van uw woord,
 Dan huivert ge als het koeltje zacht
 Door 't lindeloover stoeit,
 En mijdt uw oog de gouden wacht,
 Die aan den hemel gloeit!

DAAR RIJST ME IN 'T HART . . .

Daar rijst me in 't hart een droef gedicht,
 Terwijl de hemel straalt en lacht:
 „Een bloem ontluikt bij stervend licht
 „En leeft — een enklen lantenacht.

„Zij waakt en wacht, totdat de trans
 „Gekleurd wordt door het morgenrood;
 „Dan sterft zij met der sterren glans;
 „De dag breekt aan, de bloem is dood.”

„De wind is stil en alles rust;
 „De bloemen knikken, fluïstren zacht
 „En droomen dat de zon haar kust —
 „Nog ééne bloem slechts waakt en wacht.

Waartoe in dezen tijd een klacht,
 Terwijl de dagen zonnig zijn? —
 Mijn liefste is als een bloem, die wacht
 Op levensvreugde en zonneshijn!

♦♦

VICTOR ALEXIS DELA MONTAGNE (1854—1915)

Ik denk somtijds, als 't avond wordt,
 Hoe wij 't geluk met voeten
 Vertraden om een nietig woord,
 En hoe we daarvoor boeten.

Ik denk me een huizeken klein en rein
 Met bloemen in alle hoeken,
 Een gouden zonnestraal op den vloer,
 En hier en daar wat boeken.

Daar midden, geurend en fleurend in,
 Uwe schoonheid, de schalke, de blonde:
 Ach neen, 't geluk lag niet ver, mijn kind,
 Toch hebben we 't niet gevonden.

De zoetgekruide wijn, hij laat
 In den beker bitteren droesem,
 En telkens laat die herinnering
 Meer bitterheid in mijn boezem.

↔

WILLEM ZUIDEMA (1855—1939)

VÓÓR DEN DOM TE STRAATSBURG

Vier pijlerreuzen rekken zich omhoog,
 Waarop het beitel-kantwerk mag vertrouwen,
 Dat poort en venster tusschen hen komt bouwen,
 En 't beeldenheir, dat dicht geschaard in toog

En trans en torennis, voor 't scheemrend oog
 Der kerke leergeheimen mag ontvouwen,
 Rondom de Roos, voor 't uiterlijk aanschouwen
 Slechts lijnen — binnen méér dan regenboog.

'k Zie kraagsteen, gevel, kruisbloem opwaarts dringen,
 En waar de vlakke trans hun streven knot,
 Een steen geworden: „Hoog, omhoog!” ontspringen,

Dat met den loggen trek naar d'aarde spot.
 Ik zie — en hoor 't bewiekt gesteente zingen
 Het één en aldoortrillend lied van God.

↔

JACOBUS VAN LOOY (1855—1930)

AVOND OP HET FORUM ROMANUM

De Nacht is komend met een heir van droomen;
 Zij volgen meê met wijd-geopende oogen;
 Ver van het Westen af kwam zij getogen,
 In 't vreemd blauw kleed met breede zwarte zoomen.
 Daar de verzoenlijke Avond lag in vrome
 Gepeinzen neêr, op haren arm gebogen,
 In licht opaal en klaar goud onvertogen,
 En zag nadenklik naar 't verloren Rome . . .
 Laag hooft het al in schemering van duister;
 Nu gruwet de steen der monumenten-luister,

Nu rijst de ziel der oude steding bloot.
 't Gekeldert' leeft, 't verbrokkeld puin gaat grimmen;
 Miauwend gaan er om de wulpsche schimmen,
 Rumoerend nachtlijk door het Rome dood.

OUD LIEDJE

Het licht is bleek en traag,	Een ondoorzicht'ge hang...
De dag is arm en kort.	Een leeftijd arm en kort...
Wat leeft beweegt zoo vaag...	Maar 't oogenblik-leven is lang
't Is of geleefd niet wordt.	En stilkens eindeloos wordt.

NACHT

In 't wijd gedachtenlooze ruim der nacht
 Ligt er mijn ziel als een te blazen veder,
 Die, opgenomen, kwam op de aarde weder
 Na 'n winde-vaart gevallen schommel-zacht.
 Gelijk met donzen pluizen gansch omzwacht,
 In molge schaûw ter rust gelaten neder,
 Schouwt zij in 't aanzichtlooze en volgt het teeder
 Geadem van 't gekamerte der nacht.
 Blossloos ze ligt, als met gevouwen zwingen;
 Volkomen wel in hare nacht volkomen;
 Mijn ziel, die nochtans kent veel duistere dingen,
 En veel nacht leed om vele levensdroomen;
 Zoo, helder-klaar aanhoort ze in 't onverstaan
 't Koele gekraai van een ontwaakten haan.

NACHTEGAAL

Hoor het verheven roepen in het dagen,
 Nu er de nacht nog is, de geur'ge, zoele,
 Overal-stille nacht; hoor 't wellend, zwoele
 Gefilomeel, dat donker is als klagen. —
 Nu tjuikt het henen over lage hagen,
 En slaperige keeltjes komen joelen:
 Zoo op een meer veel scherpe zeiltjes kroelen
 Den dag gemoet, den dag met al haar vragen.
 O, flonker-vochte stem die sloeg bewogen,
 Uit zwaarmoed riep mij naar den lichten hooge;
 Hoe hing mijn aandacht aan Uw diep geschater;
 Keer, zingende dwang, zacht geweld dat kliefde
 De smachting van den nacht, keer liefde, o liefde,
 Hermaak mijn hart tot een diep-orglend water.

+

Ontzaglijke eindloosheid; bewustellooze nacht,
 Doorzocht en ongeraakt, baaierd van hoogte' en dalen; —
 O diepe achtergrond, bespookt millioenen malen;

Geheim dat niet laat af door uw ontzetbre pracht.
 Mijn zwaar-beproefde geest, vergeefs, verdroomt zijn kracht, —
 Verzinkt in U het leed om al ons levens-falen . . .
 O afgrond, waaruit welt wat drupt uit de oogen-kralen; —
 Sterren-doorvroozne nacht, die niet en kent de nacht.
 Weêr bukte ik onder U en hoor mijn adem gaan,
 Als van een klein, warm dier dat voor het slapen-gaan
 Zijn geestje suste wat op een gewild gewiegel.
 Maar is het wijsje uit en gaan er de oogleên toe,
 Weet ik wel wat ik vind en zonder waarom, hoe;
 Wat daar zoo klaaglijk staart uit uw geduchten spiegel.

VOGELENZANG

Het is het feest der vogels en der koren
 Geboorte en der welluidende gedachten;
 't Vergeten zijn der eindelooze nachten,
 Toen in de borstjes lag de stem bevroren.
 Hun vlucht is heel de wereld door te hooren;
 Als uit de veëren keeltjes trilt het jachten,
 Schieten de tonen wieken aan en krachten . . .
 Bedil den zang niet, open wijd uw ooren.
 De onschuldigheid is 't lieflijkst in 't geluid;
 Het is het eeuwig voorjaar dat er uit
 Hen roert en rept en kwinkeleert en trekt,
 Uit ieder vogeltje naar 't is gebekt.
 Aan bosch en duin ze ontzweven, plag en riet.
 Hun is het licht en 't onuitspreeklijk lied.

+

Gelaten lig ik neder in den nacht,
 Een vonk die glimmert nog in 't dof omringen,
 Een ziel die uitdooft in nalichtend zingen,
 Pijnlijk, vol wonden en verzaad van klacht.

Vergaan in 't vuur! waarom er in gebracht?
 Laaier, waarvoor? om asch niet te doordringen;
 Bedoeler van veel ongedane dingen,
 En dader van zoo menig ongedacht.

Zottebol van den nacht, waar bleef het vrome
 Om onverhoord ter eindelijkheid te komen
 Waar geen vernietiging is van iets tot niet.

Aanzie de vonk om haar vergaande pracht,
 En laat u liggen neder in den nacht,
 Vol diepen hunker dat het zij geschied . . .

AAN DEN DICHTER PENNING DIE JAAPJE'S VERTELLEN PREEES

Mijn alleroudst verhaal heb ik verzwegen,
 Bevreesd misschien voor al te vlugge traan,
 Wijl 'k niet vermocht tot de uiterste armoe gaan,
 Of zelf het meest behoefte had aan zegen.
 't Verhaal eens kinds, dat, als den grond ontstegen,
 Getild, op vaders schouders was gedaan,
 Voor hem moest kijken bij het duistre gaan,
 En hem waarschuwen voor verkeerde wegen.
 Het oudst verhaal en zelve weet ik niet
 Het te vertellen naar het is geschied:
 Mare of herinnering of al te gader;
 Maar 'k weet een kind het van een blinden vader,
 Hoe meer ik kijk, hoe dichter ik hém nader,
 Die diep in mij, achter zijn oogen ziet.

OP EEN PAUWOOG-VLINDER

Door 't licht kom ik aangedwereld
 In doovende nazomer-wereld,
 Luchtig gelijk een veêr,
 En daal als een sprookje neêr,
 En wenk als een fabel op
 Met mijn gespriete kop.

Als 't woord in een arme dichter,
 Kom ik al voller en lichter:
 'n Spraakloos, een roerend nietsje,
 Een vlammetje, beeldje, een ietsje,
 Dat monkelt en oogelt groot,
 Ruimtelings, ongenood.

Ik weet niet hoe dat ik werd;
 'k Houd wapperwijd uitgesperd
 'n Flonker-donker verhaal:
 De runen en raadseltaal
 Van mijn ontbonden duister,
 Toen ik verstierf tot luister.

Er zijn er die op mijn vlerken
 De teekens van tranen merken,
 Die in mijn stem'ge dracht
 Hervinden de toon der klacht,
 En aan mijn onwichtig zweven
 De naam van grillig geven.

Maar kom ik ter fleurige drempels
 Der woningen, blinkend van stempels,
 Spieglen tijds rijpen pronk
 Waarvan ik betokkeld vonk,
 Blijft menig bewogen staren,
 Zijn jeugd weêr aan voeld' varen.

Wijl spreken zij doen tot het hart
 Mijn vleugels als avond bestard;
 Wijl uit hun stille vlam
 Een lonken plotseling kwam
 Als wijn-gloei, knoppen van rozen:
 Dat 's mijn metamorfose.

Dan maken mijn vluchtige blaadjes
 Al wiegelend verliefde praatjes;
 Onttoovren stroeve lippen
 Geparel van tanden-tippen,
 En roemen purper gespreid
 Nacht's wonderbaarlijkheid.

Of dwalen mijn smachtende schijnen
 Door droomers en peinzende breinen;
 En brandt van mijn teêr fluweel
 Een glans op papier, in penseel,
 Een nagloed van zon en maan,
 Lust-vol en troost-belaân.

'k Ben somber en ik ben vroolijk,
Zwaarmoedig-ernstig en oolijk,
Bloed-warm, vol van azuur;
Een eindloosheid, kort van duur,
Een gave, een gever, een schat,
Een praler, 'n hemelsche fat.

Zoo ben ik; mijn feestelijk zwerven
Leeft in de sfeer van staêg sterven;
Al mijn geluk, mijn rood,

Zweemt naar het blauw van mijn dood,
En zwijmt op mijn blaadjes broos
Als 'k klep bedoelingloos.

Van woorden leeft enkel de zin,
Van 'n bloem is honig 't gewin,
En die mij werd gegeven;
Dus ga ik weêr verder zweven,
Dus volg ik slechts mijn natuur,
Rol ik mijn tong uit en puur.

PAPAVER-BED

Blank, scharlaken, woest en vredig,
Franjig, strookig, effen, ledig,
Wapenig, vol walmen;
Staan zij naar den zomer luchtend,
In een windeloozen uchtend,
Opgericht als palmen.

't Rustellooze vliegendom
Gromt en glinstert al alom
En beweegt zich vinnig
Om het groene tonnetje
Met het straalswijs zonnetje
In elks midden innig.

Even buigen ze als de last
Van een stoeren hommeligast
In hun weelde wentelt,
Maar zoodra de grabbelpoot
Gaet, bevracht met bijenbrood,
Staan zij weêr gekenteld.

Als een vlinder uit zijn pop
Botten zij uit lob na lob,
Tuimlend langs de stengels;
Waar de zwak-gehalsden tinklen,
Zilverharig en ontkrinklen,
Worden bolle bengels.

Blozend als een jongenswang,
Meisjesmond en rood als 't bang'
Ruischend karmozijne . . .
Op hun hooge stelen prat,
Met hun diep verholen schat,
Lonken zij als wijnen.

En zij fonklen en zij tieren
In het heete middagvieren
Van het licht getij;
Als de gonzers, neêrgezonden,
Hangen aan hen, zat en dronken,
In een droomerij.

Aan de witte, aan de roze,
Zwart-geharte, roode, booze,
Inkarnaat en glad;
Die maar pronken en maar krinken,
Die maar lonken, laten zinken
Bladervlag na blad . . .

Tonnetje naast bolle ton,
Spookt er in de late zon
Uit het ijle loof;
Steen-gelijk en opgestrekt,
Met het kroontje toegedekt,
Paars en bleek en doof.

Eer het schemert zijn zij allen,
Allen zijn zij uitgevallen,
Lijkt de grond beplast;
Maar een drom van nieuw geknopt'
Staat er naast elkaâr gepropt,
Palmrecht . . . en toen was 't:

Of er daar toen schrijden kwam,
Tarquin de Superbe, stram,
Na het felle davren;
Purperzwaar, met peinzerstred,
Achterom het duistrend bed
Bloeiende papavren.

AVONDWOLK

Voor een heemling op van groen-blauwe zwaart'
Kwam ze opgelaaid uit een smeulende aard';
Uit ijs-kil gestapelde horden,
Van bulten en bonken en borden,
Van vormsels, gekanteld als zerken,
Als schaliedaken van kerken,
Uit strooken, banden en dammen
Van muren, bedwingende vlammen.

Aan het looden gevang ontsneld zij is; gevleugeld,
Oer-oud gedierte gelijk, dat onbeteugeld
Bemorste haar eigene krop,
Zoo stevent zij bloederig op,
In duister gestriem, als van snavel,
Verpluizende rafel na rafel
Van veëren, van geel en rood,
Van vlambeeld en vlam-genoot.

In het stomme gekrijsch van haar kleuren vuurs,
Zij spookte een oogwenk van tijden duurs,
En nestte zich in het gezinder
Als een zich zonnende vlinder,
Gebed in kolkingen sulfer,
Van gloeiend en gulden pulver,
En lokte in 't stralend venijn,
Een vleermuis van karmozijn.

Nu verzwonden zij is . . . naar waar gevlogen?
Naar waar zij van kwam? was 't waarheid, logen?
Verdook zij achter de lijning
Van avond-gestreep en dreining?
Was 't waarheid? was het geen droom? . . .
Wanneer niet in het gedoom,
Wanneer ik niet ginds nog zag
De glimp van haar rooden lach.

ZEE

O, 't leven van de zee, waarbij ik was gezeten,
Dat aanzwol uit een ruimt' waaronder bergen staan,
En tot mijn voeten kwam met dreun en kolking slaan,
En in een zwalp uitzwom van ruiseling verreten.

Het doffe strand was rood als leeme, antieke vazen,
Beklompt met steenen, grijs, als schaalgedierte donker,
De lange leeking straalde en droop met grot-geflonker,
Tot ze onderdompten in het witte waterrazen.

Geen vogel en geen zeil, niets dan het kookheete zeeën,
 Als uit de blauwe wijde een groene golf weêr joeg,
 Een opgespalkte baar zijn frons van bruis neêrsloeg,
 En in de brijzeling der branding was verleeën.

O, deze zee en 't oceanische bezielen,
 Dat aanzwol uit een ruimt' waaronder bergen staan,
 Dat aldoor slaande sleet en slijtende kwam slaan,
 En voor mijn voeten bleef als koud schuim na het wielen.

EERSTE SNEEUW IN DEN TUIN

Verhelderd ligt en overal omzwacht,
 En tinteljong en toch zoo eindloos oud,
 Dat 't bijna angstig maakt en onvertrouwd
 Dit daaglijksch plekje nu in winterdracht.
 Gedekt zijn alle sporen, kalm en zacht,
 En alle onwilligheên en stutten boud,
 Met veêrtjes blank als bijenvlerkjes koud,
 Belegen werden uit den hemelnacht.
 Van 't hart uit wit tot de einden als de droomen,
 Die, woord na woord, uit dichters neêrgekomen,
 Zich levend schikten in het stilst der nachten;
 Zoo ligt de tuin gestrekt nu in het heden;
 Wie zal er zetten komen de eerste schreden?
 Anders dan musschen die hun kruimkens wachten.

♦♦

HENDRIK CLEMENS MULLER (1855—1927)

TROOST DER LIEFDE

O spreek, mijn hart, waarover wilt gij klagen?
 Ik dorst naar liefde, en haat is om mij heen,
 Ik zoek naar recht, en onrecht heerscht alleen —
 Wees sterk, mijn hart, haat, onrecht kunt gij dragen!

Spreek weer, mijn hart, ik wil u telkens vragen:
 Ik vorsch naar waarheid, leugen heerscht alom,
 Ik snak naar vrijheid, en elk buigt zich krom —
 Wees sterk, mijn hart, en poog nog meer te dragen.

Breek niet, mijn hart, er rijzen schoone dagen
 Voor ieder, die het gansche leven leeft,
 Voor ieder, die volhardend strijdt en streeft —
 Heb lief, mijn hart, dan kunt gij alles dragen!

ALBRECHT RODENBACH (1856—1880)

ZONDAG

Over dorp en over veld
't helderklingend kloksken schelt;
oud en jong, de dorpingen
naderen langs de wegelingen,
ieder op zijn best gepint,
vro en welgezind.

Wierookwalm en orgelklang,
stille bedde en kinderzang
smelten in harmonisch stijgen
t'midden een godvruchtig zwijgen,
en eenvoudig wordt aanhoord
Gods eenvoudig Woord.

Later zit de mannenschaar
in der linden schaûw te gaâr,
en zij klappen, smooen, drinken;

bachten d'hage wederklinken
vreugdekreten bij 't gerol
der geschoten bol.

Door de reine blauwe lucht
rijst er menig blij gerucht;
kinderreien zingen, klingen
op het hof in bonte kringen
onder breeden eikentrans,
lustig aan den dans.

Over dorp en over veld
de avond spreidt, de beëlklok schelt;
de avond heeft zijn vreugden mede
voor des braven landmans stede:
ziel tevreden, hert gerust,
stillen avondlust.

↔

KAREL MARIA POLYDOOR DE MONT (1857—1931)

IK WEET EEN SIMPEL LIEDJE ...

Ik weet een simpel liedje,
heel klein, maar diep van zin;
ik weet een simpel liedje,
— mijn smarte weent daarin.
Klaagt zoetjes, vedelsnaren!
De Lente is lang voorbij,
de Zomer is heengevaren,
Herfst en Winter nabij...
Klaagt zoetjes, vedelsnaren!
Al-treurnis is nabij
voor mij.

Ik weet een simpel liedje,
heel klein, maar zoo vol smart...
Ik weet een simpel liedje
van een gebroken hart!
Klaag zachtjes, vedel droeve,
wek niet, wat slapen mag...
Och! Wist ik de diepe groeve,
waarin mijn smarte lag!...

Klaagt zoetjes, vedelsnaren!
De Lente is lang voorbij,
de Zomer is heengevaren,
Herfst en Winter nabij...
Klaagt zoetjes, vedelsnaren!
Al-treurnis is nabij
voor mij.

Ik weet een simpel liedje!...
Gelijk een heel klein kind
heb ik mijn pijn vertroeteld,
en als een bruid bemind.
En nu zij, reuzin geworden,
tóch wil gedragen zijn,
kan ik — wat anderen morden! —
verraden de lieve pijn?...
Klaagt zoetjes, vedelsnaren!
De Lente is lang voorbij,
de Zomer is heengevaren,
Herfst en Winter nabij...

Klaagt zoetjes, vedelsnaren!
 Al-treurnis is nabij
 voor mij...

Ik weet een simpel liedje...
 Twee woorden zijn genoeg,
 om 't liedje saam te vatten:
te laat eerst, dan te vroeg!
 Een vlinder, al lang gestorven,
 eer de mooiste roos onthloeit...
 Een roosje, verflenst en verdorven,
 eer de vlinder het vlerkje ontplooit...
 Klaagt zoetjes, vedelsnaren,
 de Lente is lang voorbij,
 de Zomer is heengevaren,

Herfst en Winter nabij...
 Klaagt zoetjes, vedelsnaren,
 Al-treurnis is nabij
 voor mij...

Speelt zachtjes, vedelsnaren,
 weent zoetjes, zoetjes uit!
 Speelt zachtjes, vedelsnaren...
 — Snikt diepe smart wel luid?
 De snaren zijn al gesprongen...
 De Zomer is voorbij...
 Mijn liedjen is uitgezongen...
 Herfst en Winter nabij...
 De snaren zijn al gesprongen:
 Al-treurnis is nabij...
 nabij...

MIJN HART IS DOOD...

Mijn hart is dood! — Wie zal het begraven?
 Wie zal het kisten? — Mijn hart is dood!
 Vaak schroeide 't van dorst, en géen kwam 't laven;
 de honger verteerde 't, géen schafte brood...
 Mijn hart is dood! Wie zal het begraven?
 Wie zal het kisten? — Mijn hart is dood.

Mijn hart is dood... ! Men legge 't te rusten,
 te rusten in 't eerste, beste graf.
 Komt ál nu, mijn liefden, mijn jonge lusten,
 komt allen nu nader en legt het af...
 Mijn hart is dood... ! Men legge 't te rusten,
 te rusten in 't eerste, beste graf!

Mijn hart is dood... Komt allen nu samen,
 mijn jonge liefden, een laatsten keer.
 En noemt het éens nog met de oude namen,
 en koost en vertroetelt het als weleer...
 Mijn hart is dood... Komt allen nu samen,
 mijn jonge liefden, een laatsten keer.

Van alle de oudste, Gij, bruine blonde,
 Gij eerste liefde en de reinste mee,
 sluit Gij, zacht zoenend, zijn breede wonde,
 zoen weg al 't kwaad, dat het éens U deê,
 van alle de eerste, Gij, bruine blonde,
 mijn oudste liefde en de beste mee.

Gij, donkre Fee, met uw zeediepe oogen,
 Gij liefde van vuur met uw kussen van vlam,
 raap Gij het lijk op, uit mededoogen,
 draag Gij het mede als een arm dood lam,
 Gij, donkre Fee, met uw zeediepe oogen,
 Gij liefde van vuur met uw kussen van vlam.

En Gij, o slanke, Gij, ranke, blanke,
 Gij schoonste en zoetste, die 't heeft bemind,
 leg Gij het te slapen, — o 'k dank U, danke! —
 leg Gij het slapen gelijk een kind . . .
 o Gij, mijn slanke, mijn ranke, blanke,
 leg Gij het slapen gelijk een kind.

Dek Gij het toe met cypressentwijgen
 en strooi heel zachtjes er aarde op neer,
 en keer dan huiswaart met plechtig zwijgen,
 vergeet zijn graf, en keer nimmer weer . . .
 Dek Gij het toe met cypressentwijgen,
 en strooi, voor eeuwig, er aarde op neer.

♦♦

ARNOLD HUBERT SAUWEN (1857—1938)

HET VADERHUIS

Ginder in de delling,
 onder 't blaârgeruisch
 van die hooge beuken,
 ligt mijn vaderhuis.

Lang reeds dood is vader,
 moeder wordt zoo oud,
 en de gansche hoeve is
 mijner zorg vertrouwd.

Gij, de bloem der meiden,
 knap, van leden struisch,
 wilt gij met mij wonen
 in mijn vaderhuis?

Moeder heet u welkom
 aan den stillen haard;
 gansch mijn liefde zijt gij,
 haren zegen waard.

Ligt de hoeve verre,
 van het dorp zoo wijd;
 strekken rond de velden
 eenzaam, wijd en zijd;

'k Voer u met de huifkar
 naar de kerk ter mis,
 als de klokken luiden
 en het zondag is.

'k Leid, bij stillen avond,
 u ter looverbank,
 als de velden slapen
 van den meidauw blank;

Als de hooge beuken
 stil, met zacht geruisch,
 rond den gevel wiegen
 van mijn vaderhuis.

OP GODS GENADE

Vedelspelers, orgelkramers,
drijft de nood uit mufte kamers
ons door 't land met wijf en kind;
door de zwerverszucht gedreven
gaan we blijgemoed door 't leven,
zonder zorg, door weer en wind.

Onze planken huizen trekken
wij, geduldig als de slekken,
voort langs dal en heuveltop.
Naar het noorden, naar het zuiden,
waar de kermisklokken luiden,
slaan wij onze tenten op.

Rijk aan kindren, arm aan zegen,
gaan we langs des Heeren wegen,
gaan we klagend onzen nood.
Voor ons spelen, voor ons zingen
reikt men ons, verworpelingen,
gaarne toch 't genadebrood.

Wordt ons spel niet steeds geprezen;
wordt het wijf soms afgewezen
met den korf, aan deur of poort;

klinkt het barsch: „God wil u bijstaan!”
vloekend spelen we in 't voorbijgaan
toch ons klagend deuntje voort.

Heerenhuizen, boerenerven
zien ons komen menigwerven,
als het feest of bruiloft is.
Licht wordt van het middageten
ons de kruimel toegesmeten,
die daar afvalt van den disch.

Waarom ploegen, waarom zaaien?
De akker voedt de wilde kraaien;
koren wast er overal.
Beedlend langs de deuren, vragen
wij het kleed dat, afgedragen,
onze naaktheid dekken zal.

Langs de wegen, vroeg en spade,
dolen wij, op Gods genade,
dorpen in en dorpen uit,
tot ons, oud en onverdroten,
eens de slagboom wordt gesloten
die ons rustloos zwerven stuit.

ZWERVERSLEVEN

Wat norsche wrevel legde in uwe borst
dien wondren drang om, met uw kinderbende,
jaar in jaar uit te zwerven zonder ende,
uw orgel draaiend voor de schrale korst;

gij die u nooit aan werk of tucht gewende;
met onbezorgdheid uw bestaan omschorst,
en willig op uw sterke schouders torscht
den jammerlast der dagen van ellende?

Van d'arbeid wars, trekt gij door dorp en steê
en speelt uw lied en voert uw have meê,
uw dempig peerd en uw gehuifden wagen;

en vraagt der wereld niets dan 't bedelbrood
en 't plekje gronds waar, bij elk avondrood,
voor éénen nacht uw tent wordt opgeslagen.

KLOKKENKLANK

'k Zit zoo vaak in 't avondgrauwen
over 't veld naar u te schouwen,
waar ge nog in gouden schijn
ligt te scheemren, dorpje mijn!

Boven uwe roode daken
zie 'k uw hoogen toren waken,
die de schaduw van zijn kruis
afwerpt op mijn vaderhuis.

'k Hoor van ver uw klokken galmen,
feestlijk soms als vreugdepsalmen
en soms klagend, naar en droef,
als toen men mijn kind begroef.

Klokken, over weide en akker
luidt ge mijne jonkheid wakker,
luidt ge in klanken, droef van zin,
mij uw stillen weemoed in.

Wen uw bronzen stemmen, klokken,
't landvolk naar zijn haardsteê lokken,
is 't als riepen ze mij meê
naar mijn dorp, in de avondvreê.

Moeder wachtte eens op den drempel
daar van 't huis, haar liefdetempel...
Wie heet mij nog wellekom,
vader, in dat heiligdom?

'k Ben als een die, 't land ontweken,
weerkeert ongekend ter streke en
vóór geen vriendenhuis of hut
't stof van zijne voeten schudt.

Liefde, vriendschap... zij verdorden...
Dorp, ik ben u vreemd geworden;
maar uw verre klokkenklank
roert me diep, mijn leven lang.

DE HERBERG

Herbergzaam huis, dat wel een eeuw daar ligt
den landweg langs die leidt naar verre steden,
hoe velen hebt ge, als tot een gastvrij sticht,
uw uitgesleten dorpel op zien treden.

Wie moê zijn stap den avond tegenricht
en loomheid zwaar voelt wegen in zijn schreden,
groet blijder hart van wijd uw lampelicht,
waar zoete nachtrust wacht zijn matte leden.

Wel hem die eens, langs zijne levensbaan,
het huis van zijn verlangen in mag gaan,
waar teedre zorgen zijne komst verbeiden;

waar, als waardin, ten drempel Liefde wacht,
het welkom spreekt bij disch en haard en zacht
haar blanke handen 't warme bedde spreiden.

DE BLADEREN VALLEN

De bladeren vallen
stil, een voor een.

De vogelkens alle
die gaan nu heen.

Leêg liggen de velden,
zoo kaal en bloot;
de stoppelen melden
den zomerdood.

'k Hoor 't roepen van kranen,
die trekken voorbij;
een stil vermanen:
ook gij... ook gij...

♦♦

ABRAHAM ELIAZER VAN COLLEM (1858—1933)

GEBED TE WAALWIJK

O Christus met Uw zacht gelaat,
Marye, die daarneven staat,
Wil U tot ons bezinnen.
Gij, die den hemel overziet,
Van daar uw milde oogen biedt,
Zie onze wereld binnen;
Verhef Uw eens gehoorde stem,
En Uwe hand, en ga tot hem,
Den meester in de zalen,
Die over onze dagen wikt,
Die over onzen nacht beschikt,
Van Wien wij arbeid halen.

Zeg hem het klein betaalde loon,
De dagen lang, de korte woon,
De altijd vochte muren,
De krankheid en het kinderbed,
Het schamel lichtje, neergezet
Om op het leer te turen,
Waarop mijn man te hamer gaat
En kloppende zich zelf verslaat,
Totdat hij ligt versleten.
Zeg hem, dat elk paar schoenen heeft,
Voordat het in zijn handen beeft,
Het bloed van ons gegeten.

O Jezus, kenner van den weg,
Ga tot den rijken meester, zeg:
Mijn man is gansch onkrachtig,

Zijn vel is rul, zijn oog staat geel,
Een kort geluid komt uit zijn keel,
En ik ben weder drachtig.
Gijzelve zei toch: Ga, vermeer
Ulieden als het zand zoo zeer,
En even menigvuldig;
O Jezus, lieve Jezus zoet,
Mijn âren hebben gansch geen bloed,
Mijn schoot blijft steeds geduldig.

Marye met Uw hemelkroon,
Geeft Uwe voorspraak tot den Zoon,
Dat Hij ons koom' te hooren.
Op Uwe zachte trede ga,
Dat hij met hemelsche genâ
In onze hut mag gloren.
Een beetje ruimte, en wat licht,
En op mijn armen man's gezicht
Een weinigje van blijheid,
Dat op zijn arbeid zegen zij, —
O, zoete Jezus, zeg er bij
Het loon; — en wat meer vrijheid.

De Christus met het zacht gelaat,
Marye met het rein gewaad,
In Waalwijk's woning binnen,
Zij, die de wereld overzien
En haar de milde oogen biên, —
Zij staan zich te bezinnen.

MATTEN VLECHTEN

Het kleine vrouwtje, rond gebukt,
Het mannetje, in stoel gedrukt —
Ze grijzen in het kotje;
Hij rukt de biezen uit de schoof
En reikt ze vrouwtje, staand' op stoof, —
Zij reikt naar het schavotje. —

Schavotje is een hoog toestel,
Daar schuift men biezen aan, op tel. —
De biezen groeien aan de kreek,
In 't binnenland, de heidestreek,
Nabij ons Genemuiden;
Zij waaien, ongeteld en steil,

Zoo maar den grond uit, tot het heil,
Het heil van Genemuiden.

Uit geel' en bruine biezen kan
Een oude vrouw en kleine man
Saamvlechten een karpetje;
Hij dekt den ketting, zij den slag, —
En als de avond haalt den dag,
Dan gaan zij naar hun bedje.
Het bedje staat van biezen vol,
Het bedje is een biezenhol. —
De biezen groeien aan de kreek,
In 't binnenland, de heidestreek,
Nabij ons Genemuiden;
Zij waaien, ongeteld en steil,
Zoo maar den grond uit, tot het heil
Het heil van Genemuiden.

Het bedje ligt in diepe scheur
Van grijsig muurtje, bij de deur,
Behangen met gordijntjes.
Daarin te slapen, zijn gekromd,
Totdat de nieuwe morgen komt,
Twee oude menschenlijntjes.

Op hunne handen, klein en teer,
De biezen staan in rijpe zweer. —
De biezen groeien aan de kreek,
In 't binnenland, de heidestreek,
Nabij ons Genemuiden;
Zij waaien, ongeteld en steil,
Zoo maar den grond uit, tot het heil,
Het heil van Genemuiden.

Van biezen stram, van biezen moe,
De beide zieltjes vallen toe
En worden dan begraven;
Voorbij de kreek, daar wacht de hof,
Waarin geborgen wordt de stof
Der beide biezenlaven.
Zij liggen achter biesgeruisch,
Gevouwen, in hun doodenhuis. —
De biezen groeien aan de kreek,
In 't binnenland, de heidestreek,
Nabij ons Genemuiden;
Zij waaien, ongeteld en steil,
Zoo maar den grond uit, tot het heil
Het heil van Genemuiden.

DE MAN MET DE SPADE

De avond valt, het wijde land wordt donker,
Maar in mijn doffe hersens brandt een licht,
Was het der zonne scheidende geflonker,
Die als een schat in mij gezonken ligt?

Ik zie mijn beeld zich aan mij openbaren,
Ik zie mij bukken als een dampend beest,
Ik zie mij spitten tusschen wonderbare
Kleurspelingen van een wegstervend feest.

Mijn handen zijn gemetseld aan de spade,
Daarmee sla ik den grond die openbreekt,
Mijn handen zijn twee sterke stalen bladen,
Met harde bulten die de zon niet weekt.

Ik kan met hen niet anders doen dan breken,
Wat zij aanvatten in hun hengsels, kraakt,
En nochtans zou ik willen dat zij leken
Zooals mijn hoofd, door iets zeer zachts geraakt.

Mijn hoofd, dat werd van morgen toegefluisterd,
Door een zeer milde stem die trok voorbij,
Ik heb aandachtiglijk in haar geluisterd,
Van haar muziek verbleef gezang tot mij.

Ik weet niet hoe dit werd, de om mij staande
Boomenalleeën in haar wijde kom,
Zij waren allen eensklaps henen gaande,
En trokken op, ginds waar de verte glom.

Ik keek hen na, ik trok niet met hen mede,
Ik stond gemetseld aan den harden grond;
En toch geleek het of ik werd vergleden,
En mij met hen in zaligheid bevond.

Mijn oude moede oogen werden levend,
Zij keken over tak en bladen uit,
Ik kuste deze en zij, antwoord gevend,
Waren als het zingen van een fluit.

Ik zag mijn grove trekken zich ontspannen,
Ik hoorde naar mijn keel een stil geklop,
Ik was niet meer aan d'oude plek gebannen,
Daar was een teeder iets, dat nam mij op.

Dat liet mij spreuken van de bladen lezen,
Dat zei een vreugdewoord dicht aan mijn oor,
Het was alsof ik werd een menschenwezen
En 't oude leem van mijn bestaan verloor.

Ik hoorde om mij heen de kleuren spelen,
Mijn goore looden handen werden licht,
Ik wou de wolken aan den einder streelen,
Ik werd als naar den hemel heengelicht.

Toen zag ik neer, ik stond nog bij de spade,
De beide voeten in den grond geplant,
Mijn handen overdwars en zwaar geladen;
En boven mij was avondzonnebrand.

SLACHTVELD

De heengelegde lijken der soldaten
Zijn aangeraakt door den goudpaarsen nacht,
Er kruipen lijnen over de gelaten,
Waarop de Dood zijn teeken heeft gebracht.

Sommigen hunner liggen als bedronken,
Het was ruim véél, de wijn uit déze kan,
Hun arme lijven werden volgeschonken,
Zij dronken zich de eeuwigheid daaran.

Eén hunner ligt verdwaasd omhoog te turen,
Een ster staat op zijn blauw glazuren oog,
Het zou wel eeuwigheden kunnen duren,
Voordat dit open turend oog bewoog.

Zijn makker is gevallen fel voorover,
Hij schijnt te slapen en zijn bloed loopt uit,
Zijn linkeroog bleef half geopend over
Daar kijkt hij nu stil uit, die looze guit.

In zoete vreugde liggen jonge dooden,
Zij toeven in een ongestoord geluk,
Mocht uit de gele hel losbarsten looden
Kogelregen, hun deert scherf noch stuk.

Ze zijn als zelfbeheerschten dichtgesloten,
Zij zijn tevreden met wat hun gewerd,
Eén hunner zijn de oogen uitgeschoten,
Daarom heeft hij zijn mond opengesperd.

Een ander lacht, hij had zich vastgegrepen
Bij het voorovervallen aan wat gras,
Hij werd een kind, hij hield het dichtgenepen,
Hij dacht, dat het de hand van moeder was.

Bij bundels liggen dooden uitgegleden,
De ransels om, den stormhoed op het hoofd,
Zij worden door mortieren overreden,
Dat was toch niet, wat hun werd toebeloofd.

Zij trokken uit, ik zag ze door de straten,
Het was bij avond, in de Seine-stad,
Of was het in Berlijn, of hoorde ik praten
Londensch, in de straat, die ik vergat?

Ik weet het niet, ik weet niet de kleedijen,
Die zij zich kleurig hadden omgedaan,
Ik weet het rythme niet meer hunner rijen,
Noch de muziek die klinkend ging vooraan.

Ik weet alleen maar Jongens, de gelaten

Van Prachtigen, Menschwezens, schrijdend voort,
Vermomd in apenpakjes van soldaten,
Niet wetende het land waarheen of oord.

Zij droegen aan de schouders de geweren,
En in den loop een kleine veldboeket,
Voordat zij traden aan, te gaan marcheeren,
Hadden de bruiden die daarin gezet.

Het zou de liefste groet zijn van het leven,
Het laatste afscheid en het wellekom;
O hand van mij, waarom gaat gij nu beven,
O mond van mij, waarom wordt gij nu stom?

De heengelegde lijken der soldaten,
Zijn aangeraakt door den goudpaarsen nacht,
Er kruipen lijnen over de gelaten,
Waarop de Dood zijn teeken heeft gebracht.

Sommigen hunner liggen als bedronken,
Het was ruim veel, de wijn uit deze kan,
Hun arme lijven werden volgeschonken,
Zij dronken zich de eeuwigheid daaran.

Staat op, staat alle' op, mijn vroege Dooden,
Herleeft, gekruisigden langs weg en veld,
Doorschotenen, voorover in de Zoden, —
Herkrijg' uw stem' haar vroegere Geweld.

Rijst langzaam uit, vloeie over uw trekken,
Het beven van een nieuwen Dageraad,
Moge mijn Roep U tot nieuw leven wekken.
Herleeft, herleeft, gesneuvelde soldaat.

Grijpt uw geweren in de doode handen,
Werpt uit den zadel hem die u beval
Dat uwe makkers waren uw vijanden,
Verbroedert U, soldaten, overal!

Blaast een signaal, gestorven menschenmonden,
Dat Aarde beve en doodsvreeze kom
Over de heerschers die U hadden uitgezonden,
Voor Vaderland, Bezit en Christendom.

Dood aan dit drie-tal en de menschheid leve,
En alle heerschappije ga te niet; —
Vertelt wie U den dood heeft ingedreven,
Rijst op, soldaten, zingt uw Doodenlied.

+

Liever dan mensch te zijn, werd ik een wolk,
Te drijven tusschen woeste vlammenzeën;
Zij groeien aan het ochtendfirmament.

Liever dan wolk te zijn, werd ik een boom,
Hij staat hoog op in het heet licht te kijken,
Iedere gedachte is een blad.

Liever dan boom te zijn, werd ik een zee,
De zee wordt door oud gouden licht begoten,
Duizende gestalten neemt zij aan.

Liever dan zee te zijn, werd ik een God,
God maakt zonnen, manen en de sterren,
Met zijn hand raakt hij den einder aan.

Liever dan God te zijn, werd ik een mensch,
Ik zou de menschheid maken tot een God
Van alle goden, zonnen en planeten.

+

De dag stond stralende, gesponnen klank,
De hemel lag, schedel van God, vol wonderen,
De zee zette zich om, en goot zich uit,
En joeg zich op, en stond, en bolderde.

Het was al vreugd', een mild geraas ging uit
Van golven, die de castagnetten sloegen,
Van wolken, die het zijd gewaad verschoven,
Van onzichtbare strijkers door het Ruim.

De aarde lag, een weggedokene,
En luisterde, en ademde verstild,
In overgave naar het warende,
Niet eindigende klankenwonder Gods.

Dit was dus God, het in elkander over-
Schuiven der verschijnselen, tot eene
Rustigheid en onbedwingbaar Iets,
Dat kolkte en kastijdde zoet en fel.

En boog zich dalende tot de zeer kleine
 Verschijnselen, die het met hand aan stiet,
 En fluisterde, noem mij, met veêl en stem
 En zing mijn duizendvoudig wezen, duizendvoudig.

+

Toen blies uw adem, en de zee sloeg stijf,
 En open stond de donkre muil der aarde
 En slikte het alom gepantserd lijf,
 Des jagers die uw adem achtervaarde.

O Heer wie blonk als gij in strijdbaarheid,
 O Heer wie ging als gij door de aonen
 Gij zwevende, die voor ons heeft bereid
 Den uittocht door het land der Faraonen.

De volkeren hoorden 't aan, en vielen stom,
 Beving besloeg den stam der Moabieten,
 En der Pelasgen, en dien van Edom,
 Ontsteltenis en schrik den Kanaieten.

Voortaan o Heer, uw volk zal zijn gewijd
 En ingeplant en door U aangewezen
 De hooge Erve uwer heerlijkheid
 Waarin gij troont en hen nabij zult wezen.

+

Nieuwe jeugd, als uit een kan gegoten
 Gele wijn, gist mijn schedel binnen
 En ik voel mij opgeheven en gestooten
 Naar de wieling van een nieuw beginnen.

Is nu eene godheid nog van noode,
 Met mijn hand kan ik den einder raken
 En ik schrijf mijzelve de geboden
 En verboden, die gelukkig maken

Lachend ligt de wereld, en volkomen
 Weet ik mij aan al wat leeft verbonden,
 Wat mij scheidde werd mij afgenomen
 En ik heb mijzelve teruggevonden.

Jeugd en nieuwe schoonheid aan U allen
 Die als ik in nieuwe godheid gelooven
 En vertoeven mogen in de hallen
 Harer tempelen en arbeidshoven.

+

De geest rijpt aan de stof, zoals een bloem
 Die zich voelt door de hemelstof begoten,
 En hoort het kloppen aan haar donkren doem,
 En springt den kelk uit, die haar hield besloten

Stof is het Al, de geest is hare roem
 En alderfijnst sieraad, uit licht gegoten
 En zwevend erts, dat ik te zamen noem
 Muziek, der aarde zee en lucht ontvloten,

Hoort hoe omwaart haar blinkende tempeest
Dat nog in stilte laat een adem hooren
In golving op en aan en nimmer moe.

Wij doen van klanken dronken d'oogen toe
En worden lichtende als nooit te voren
En zweven weg naar een onzichtbaar feest.

+

Zijn wij te zamen God? het overkomt
Mij in den nacht, of aan den lichten morgen,
Wanneer ik lig van alle dingen weggeborgen,
Dat er iets opstijgt in mij, en ik wacht

Te worden toegesproken, door een naam,
God, of natuur, — een, wien ik mij niet schaam
Te zeggen, dat ik ben het dwaze ding,
Dat zich een God weet, en een nieteling.

Oproer is in mij, en ik spreek mij uit
Onevenwichtig, hortend van geluid,
Ik weet mijzelf niet meer, mijn handen beven,
Het is alsof mijn hart mij wil begeven.

+

Volkeren des kruins, de komende,
De straks geboren wordende, hoort hij.

Ik wil, zegt hij, en bij den adem van
Zijn mond, verschuift de atmosfeer,
En maakt een jaagpad open voor zijn woord,

Ik wil ontvangen van den nacht en schemer,
En van den gouden ochtend het geheim,
Ik wil het nog niet zichtbare doorzien,

Ik wil doordringen dit oneindige,
Altijd wijkende, en fluisterende
Hoog mysteriespel, dat Leven heet.

Dronken van kracht neem ik den nieuwen dag,
Waarop de goudbevachte wolken drijven,
Neem ik de schubbig rinkelende zee,

Neem ik de ronde aarde met mijn handen
Buig haar tot schip, te varen in het ruim,
Bij het gejuich der vanenrijke sterren.

Helpt mij broeders, want de zee is machtig,
 En het licht klimt nog niet aan den einder,
 En de woeste elementen dreigen.

 U te maken heerlijker dan ooit
 Goudbesponnen bloeiend rijke aarde,
 Eindloos blauw heelal, grijp ik U aan.

↔

JACQUES FABRICE HERMAN PERK (1859—1881)

AAN DE SONNETTEN

Klinkt helder op, gebeeldhouwde sonnetten,
 Gij, kindren van de rustige gedachte!
 De ware vrijheid luistert naar de wetten:
 Hij stelt de wet, die úwe wetten achtte:
 Naar eigen hand de vrije taal te zetten,
 Is eedle kunst, geen grens, die haar ontkrachtte:
 Beperking moet vernuft en vinding wetten;
 Tot heerschen is, wie zich beheerscht, bij machte: —
 De geest in enge grenzen ingetogen,
 Schijnt krachtig als de popel op te schieten,
 En de aard' te boren en den blauwen hoogen:
 Een zee van liefde in droppen uit te gieten,
 Zacht, één voor één — ziedaar mijn heerlijk pogen . . . .
 Sonnetten, klinkt! U dichten was genieten. —

SANCTISSIMA VIRGO

't Was bladstil, en een lauwe loomheid lag
 En woog op beemd en dorre wei, die dorstten;
 Zwaar zeeg, en zonder licht, een vale dag
 Uit wolken, die gezwollen onweer torsten.
 Toen is het zwijgend zwerk uiteengeborsten,
 En knetterende donders, slag op slag,
 Verrommelden en gromden. Vol ontzag
 Look ik mijn oogen, die niet oogen dorsten:
 Een schelle schicht schoot schichtig uit den hoogen,
 En sloeg mij. Ik bezwijmde . . . . ontwaakte, en zag
 De lucht geschraagd door duizend kleurenbogen.
 Daarboven, in een kolk van licht te pralen,
 Stond reuzengroot de Jonkvrouw, en een lach
 Voelde ik van haar verengeld aanschijn stralen.

ERATO

De purpren avond was in 't west verdwenen
 En glanzend zilver droomde op donkere aarde, —
 Toen is de blonde Muze mij verschenen . . . .
 Mijn ziel werd vuur, toen haar mijn oog ontwaarde. —

Geknield strekte ik mijn armen naar haar henen, —
 'k Omhelsde louter lucht — ik viel aan 't weenen:
 Haar blik was eindloos-teêr, toen ze op mij staarde, —
 'k Gevoelde een kus op 't voorhoofd, — ze openbaarde:

„Een hooge liefde zal uw hart doordringen:
 Gij zult beminnen, zalig zijn en scheiden,
 Gescheiden zwerven, zwerfend liefde zingen,
 En peinzend zult gij 't wederzien verbeiden,
 En naar een vrouw gedachte en smachten leiden,
 En mijmrend leven van herinneringen.” —

EERSTE AANBLIK

En, peinzend, zie 'k uw zee-blauwe oogen pralen,
 Waarin de deernis kwijnt, de liefde droomt, —
 En weet niet, wat mij door mijn adren stroomt:
 Ik zie naar u, en kan niet ademhalen:

Een gouden waterval van zonnestralen
 Heeft nooit een zachter aangezicht bezoomd . . . .
 't Is, of me een engel heeft verwellekoemd,
 Die met een paradijs op aard kwam dalen.

'k Gevoel mij machtig tot u aangedreven
 En buiten mij. 'k Was dood, ik ben herrezen,
 En voel mij tusschen zijn en niet-zijn zweven:

Wat hebt gij, tooveres, mij goed belezen!
 Aan u en aan uwe oogen hangt mijn leven:
 Een diepe rust vervult geheel mijn wezen. —

OCHTENDBEDE

De Nacht week in het woud, en, bij haar vluchten,
 Heeft ze op struweel en bloem een dauwkristal
 Geweend, dat glinstert in de zon, en zuchten
 Luwt ze uit het woud, langs berg en beemd en dal;

En dáar, op 't smalle pad, in hooger luchten,
 Ontwaar ik haar, die wuift, mijn ziel, mijn al . . . .
 Doch uit mijn hart rijst naar die hooge luchten
 De klacht: hoe klein, hoe klein is mijn hee!al!

Maar neen! haar lokken zijn van zonnegoud,
 En 's hemels blauw is 't blauw dier droomende oogen, —
 Haar boezem is de berg en 't golvend woud:

O, zomer, zonneschijn en hemelbogen,
 Waarin haar aangezicht mijn liefde aanschouwt, —
 Heelal, waarvoor ik biddend lig gebogen!

HET LIED DES STORMS

Door 't woud der pijnen kreunt en zucht de wind,
 En machtig wuiven de gepluimde toppen,
 En strooien rond de zware schilfer-knoppen,
 Die stuiven over 't knerpend naalden-grint:

En uit het hemel-groen dier ruige koppen,
 Die schudden: ja, en neen, van woede ontzind . . . .
 Daalt daar een lied op 't bevend menschenkind,
 Dat van een grootsch ontzag de borst voelt kloppen:

„De duizend, die zichzelf nooit wezen konden,
 Bezitten saëm één waarheid, die hen bindt:
 Hùn is 't geloof, dat spreekt uit duizend monden;

Maar wie, wat menschlijk waar is, zelf ontgint,
 Voelt zich aan zich door zich alleen verbonden,
 En weet, dat hij voor zich slechts waarheid vindt.”

HEMELVAART

De rondende afgrond blauwt in zonnegloed,
 En wijkt ver in de verte en hoog naar boven, —
 Mijn ziel wiekt als een leeuwriks-lied naar boven,
 Tot, boven 't licht, haar lichter licht gemoet:

Zij baadt zich in den lauwen aether-vloed,
 En hoort met hosianna's 't leven loven, —
 Het floers is weg van de eeuwigheid geschoven,
 De Godheid troont . . . . diep in mijn trotsch gemoed;

De hemel is mijn hart, en met den voet
 Druk ik loodzwaar den schemel mijner aard',
 En, nederblikkend, is mijn glimlach zoet:

Ik zie daar onverstand en ziele-voosheid . . . .
 Genoegen lacht . . . . ik lach . . . . en, met een vaart,
 Stoot ik de waereld weg in de eindeloosheid.

SLUIMER

Stil! — Duizend-oogig spiegelt zich in 't meir
 De nacht, en laat haar bleeken luchter beven,
 Die honderd sneeuwen sluieren doet zweven
 Om 't, rond de diepte rijend, rotsenheir.

En Sluimer daalt, op vlinder-wieken, neêr,
 Met wuivend rijs, waaraan de druppen beven,
 Die, dauwend, droom en zoet vergeten geven,
 En zweeft, in schaduw, peinzend heen en weêr.

En in mijn dolend hulkje, dat er glijdt
 Langs 't kabblend zilver, zet hij zich; ik zie
 Hem teeder-blikkend óver mij gebogen.

Hij lacht mij aan, ontplooit de wieken wijd . . . .
 Ik hoor een sluimerende melodie,
 En weet niet, wat mij lood-zwaar viel op de oogen . . . .

DORPSDANS

De vedel zingt, waar roos en wingerd-ranken
 Verliefd omhelzen 't huis des akkermans,
 En gloeien in den avond-purperglans, —
 En twintig menschen rijzen bij die klanken;

Het avond-maal heeft uit: van disch en banken
 Verdween der jonkheid blij geschaarde krans, —
 De vlugge voeten reien zich ten dans,
 En de arm buigt om de leesten heen, de slanken:

Daar tripplen zij en stampen naar de maat,
 Terwijl de kroezen op den disch rinkinken, —
 En naar de wangen stijgt het vroolijk bloed:

Den oude, die daar op den dorpel staat,
 Ziet men de vreugd uit lachende oogen blinken,
 Tevreden, dat hij leeft, en leven doet.

Δευῆ Θεός

Met weekblauwe oogen zag de oneindigheid
 Des hemels naar den donzen rozenglans,
 Waar Zij in daagde: een breed-gewiekte krans
 Van zielen had zich ónder haar gereid.

Een geur van zomer-bloesems begeleidt
 Den zang der zonnen — duiven — die heur trans

Doorgloren in eerbiedgen ronde-dans
Om Háar, wier glimlach sferen groept en scheidt:

„Schoonheid, o, Gij, Wier naam geheiligd zij,
Uw wil geschiede; kóme Uw heerschappij:
Naast U aanbidde de aard geen andren god!

Wie éenmaal U aanschouwt, leefde genoeg:
Zoo hem de dood in dezen stond versloeg . . . .
Wat nood? Hij heeft genoten 't hoogst genot!”

IRIS

Ik ben geboren uit zonne-gloren
En een zucht van de ziedende zee,
Die omhoog is gestegen, op wicken van regen,
Gezwellen van wanhoop en wee:
Mijn gewaad is doorweven met parels, die beven,
Als dauw aan de roos, die ontlook,
Wen de dag-bruid zich baadt, en voor 't schuchter gelaat
Een waaier van vlammen ontploek.

Met tranen in 't oog, uit de diepte omhoog,
Buig ik ten kus naar beneden:
Mijn lichtende haren befloersen de baren,
En mijn tranen lachen tevreden:
Want, diep in zee, splijt de bedding in twee,
Als mijn kus de golven doet gloren . . . .
En de aarde is gekloofd, en het lokkige hoofd
Van Zefier doemt lachend te voren.
Hij lacht . . . . en zijn zucht jaagt mij, arme, in de lucht,
En een boog van tintlende kleuren
Is mijn spoor, als ik wijk naar het droomerig rijk,
Waar ik eenzaam om Zefier kan treuren.
Hij mint me als ik hem . . . ., maar zijn lach, zijn stem,
Zijn kus . . . . is een zucht: wij zwerven
Omhoog, omlaag; wij willen gestaêg,
Maar wij kunnen nòch kussen, nòch sterven. —

De sterveling ziet mijn aanschijn niet,
Als ik uit-schrei, hoog boven de wolken,
En de regen-vlagen, met ritselend klagan,
Mijn onsterflijken weedom vertolken.
Dan drenkt mijn smart het dorstende hart
Van de bloem, die smacht naar mijn leed,
En, met dankenden blik, naar mij opziet, als ik,

Van weedom, het weenen vergeet.
 En dàn verschijn ik door 't nevelgordijn,
 Dat mijn Zefier verscheurt, als hij vliegt —
 Somber-gekromd . . . tot de zonneschijn komt,
 En op 't rag mijner wieken zich wiegt.
 Dan zegt op aarde, wie mij ontwaarde:
 „De goudene Iris lacht"! . . .
 En stil oversprei ik de vale vallei
 Met een gloed van zonnig smaragd. —

Mijn handen rusten op de uiterste kusten
 Der aarde, als, in roerloos peinzen,
 — Eén bonte gedachte — ik mijn liefde verwachte . . .
 Die mij achter de zon zal doen deinzen.
 'k Zie, 's nachts, door mijn armen de sterren zwermen
 En het donzige wolken-gewemel,
 En de maan, die mij haat, en zich koestert en baadt
 In den zilvren lach van den hemel. —
 Mijn pauwe-pronk . . . is de dos, dien mij schonk
 De zon, om den sterfling te sparen,
 Wien mijn lichtlooze blik zou bleeken van schrik
 En mijn droeve gestalte vervaren.
 Nu omspan ik den trans met mijne armen van glans,
 Tot mij lokt Zefier's wapprend gewaad,
 En ik henen-duister naar 't oord, waar de luister
 Der lonkende zon mij verlaat. —

Ik ben geboren uit zonne-gloren
 En een vochtige zucht van de zee,
 Die omhoog is gestegen, op wieken van regen,
 Gezwollen van 't wereldsche wee. —
 Mij is gemeenzaam, wie even eenzaam
 Het leven verlangende slijt,
 En die in tranen zijn vreugde zag tanen . . .
 Doch liefelijk lacht, als hij lijdt!

♦♦

WILLEM JOHANNES THEODOOR KLOOS (1859—1938)

Ik denk altoos aan u, als aan die droomen
 Waarin, een ganschen, langten, zaalgen nacht,
 Een nooit gezien gelaat ons tegenlacht,
 Zóó onuitspreek'lijk lief, dat, bij het doomen
 Des bleeken uchtends, nog de tranen stroomen
 Uit halfgelokene oogen, tot we ons zacht

En zwijgend heffen met de stille klacht,
Dat schoone droomen niet weerommekomen . . . .

Want álles ligt, in eeuw'gen slaap bevangen,
In de' eeuw'gen nacht, waarop geen morgen daagt —

En héél dit leven is een wond're, bange,
Ontzétbre dróom, dien eens de nacht weêr vaagt —

Maar in dien droom een droom, vol licht en zangen,
Mijn droom, zoo zoet begroet, zoo zacht beklagt . . . .

+

Zooals daar ginds, aan stille blauwe lucht,
Zilveren-zacht, de half-ontloken maan
Bloeit als een vreemde bloesem zonder vrucht,
Wier bleeke bladen aan de kim vergaan, —

Zóó zag ik eens, in wonder-zoet genucht,
Uw half-verhulde beelt'nis voor mij staan, —
Dán, met een zachten glimlach en een zucht,
Voor mijn verwonderde oogen ónder-gaan.

Ik heb u lief, als droomen in den nacht,
Die, na een eind'loos heil van éénen stond,
Bij de eerste schemering voor immer vloón, —

Als morgen-rood en bleeke sterren-pracht,
Iets liefs, dat men verloor en niet meer vond,
Als alles, wat héél ver is en héél schoon.

+

Ik droomde van een kálmen, bláuwen nacht:
De matte maan lag laag in mistig glimmen —
Maar hóóg scheen van de schemerende kimmen
Der klare starren wolkenlooze wacht.

Toen, tusschen maan en starren, rees Zij zacht —
Mij zoeter dan de Muze! — en scheen een schimme,
Wijl 'k om haar hoofd als diademen klimmen
En dalen zag der starren gouden pracht.

O Liefste Mijne! éér ik een gróete vond —
Ave Maria! ruischte 't door mijn ziele,
En heel mijn ziele ruischte U toe — één zucht . . . .

Totdat op eenmaal, door de stille lucht,
 Al die millioenen gouden druppels vielen,
 En Ge als een heilige in die glorie stondt . . .

+

Ik ben een God in 't diepst van mijn gedachten,
 En zit in 't binnenst van mijn ziel ten troon
 Over mij-zelf en 't al, naar rijks-geboôn
 Van eigen strijd en zege, uit eigen krachten, —
 En als een heir van donker-wilde machten
 Joelt aan mij op, en valt terug, gevloôn
 Voor 't heffen van mijn hand en heldre kroon:
 Ik ben een God in 't diepst van mijn gedachten.
 En tóch, zoo eind'loos smacht ik soms om rond
 Uw overdierbre leên den arm te slaan,
 En, luid uitsnikkende, met al mijn gloed
 En trots en kalme glorie, te vergaan
 Op úwe lippen in een wilden vloed
 Van kussen, waar 'k niet langer woorden vond.

+

Nauw zichtbaar wiegen, op een lichten zucht,
 De witte bloesems in de scheemring — ziet,
 Hoe langs mijn venster nog, met ras gerucht,
 Een enkele, al te late vogel vliedt.
 En ver, daar ginds, die zacht-gekleurde lucht
 Als perlemoer, waar ied're tint vervliet
 In teêrheid . . . Rust — o, wonder-vreemd genucht!
 Want alles is bij dag zóó innig niet.
 Alle geluid, dat nog van verre sprak,
 Verstierf — de wind, de wolken, alles gaat
 Al zacht en zachter — alles wordt zoo stil . . .
 En ik weet niet, hoe thans dit hart, zoo zwak,
 Dat al zóó moê is, altijd luider slaat,
 Altijd maar luider, en niet rusten wil.

+

Ik wijd aan U dees Verzen, zwaar geslagen
 Van Passie, en Verdoemenis, en Trots,
 In doods-bleek marmer of dooraderd rots,
 Al naar mijn kunstnaars-wil en welbehagen.

Zij zijn doorleefd: 'k heb daarin neêrgedragen,
Rijk-handig, al wat, in den loop des Lots,
Aan menschen-liefde of hooge Liefde Gods,
Dit dood-arm Wezen heeft te voelen wagen.

Ik, die mijn Leven uit-te-zeggen zoek,
Heb al mijn lieve voelen, zoeken, tasten
En weten in dit somber boek gevat.

En 'k bied, met dit mijn eerste en laatste boek,
Een laatste groet aan U, die met uw vasten
Stap naast mijn àl te wankle schreden tradt.

+

Gij, Die mij de eerste waart in 't ver Verleên,
Toen alles was één schoone somberheid,
Gij zult mij de allerlaatste zijn. Ik wijd
Dit stervens hart U, met mijn laatste beên.

Want àl mijn dwalingen en àl mijn strijd,
En wàt ik heb geliefd en heb geleên,
Het waren allen slechts als zooveel treên
Tot waar Gij eeuwig troont in Heerlijkheid.

Eéne, één' moet zijn aan Wie ik alles gaf,
En leven kan ik niet, dan als ik kniel,
't Zij voor Mij-zelf, een Godheid of een Droom:

De Godheid stierf . . . . Ikzelf ben als Haar Graf:
Kom Gij dan, nu ik val . . . . Ziel van mijn Ziel,
Die *niets* dan droom zijt . . . . 'k roep u aan: O, koom!

+

O, dat ik haten moet en niet vergeten!
O, dat ik minnen moet en niet vergaan!
Ach! Liefde-in-Haat moet ik mijzelfen heeten,
Want geen kan de andere in mijn hart verslaan.

In droef begeeren heb ik neêrgezeten,
In dreigend gillen ben 'k weêr opgestaan . . . .
Weel! dat ik nooit dat bitt're brok kon eten,
Van stil te zijn en héél ver weg te gaan.

Eén hoop slechts, één, één enkel zoet vermeenen,
Eén weten, maar ik kàn het niet gelooven . . .

Ach, dit: dat rusten onder groene steenen
Een eeuwig rusten is, in één verdooven,

En dat de dooden niet in donker weenen
Om 't zoete leven met hun Lief daarboven.

✦

Ik heb U dit te zeggen, dat Uw naam,
Zóó dier, zal prijken tot het eind der dagen,
Niet door U-zelf, maar door dit Boek, welks faam
Zal groeien met den Tijd; — als 't verre dagen

Van eene Zon, zwak uit zich-zelf, in tragen
Opgang opkomend aan de kim, om saam
Met haar Aanbidder, door het ruim, in staêgen
Vuurgloed te branden, in een hoog verzaam.

Gij kúnt niet van mij af: ik zal U heffen,
Tot waar àl volkren biddende op u zien,
Eeuwig als een verdoemden brand in 't blauw.

Wánt Gij waart valsch: maar dat Gij Mij kondt treffen
In Dit Groot Hart is waard om U te biên.
Een eeuwge Glorie om uw eigen grauw.

✦

Ik had zoo gaarn dit Boek in vreugd geschreven,
Een boek voor U, mijn Lief, die 't Lief niet zijt,
't Met zoete woordjes tot een krans geweven,
Een krans van licht, om Uw schoon hoofd geleid.

O, 't waar zoo schoon geweest, dat Lied van 't Leven,
Bloemen van Passie, met een hand gespreid,
Zóó teêr, dat zij van teêrheid zacht ging beven, —
En 'k had mijn *liefste* Zelf ééns uitgezeid.

Het mócht niet zijn: dit Boek is Hooge Trots,
Een Glorie om mijn eigen bleeke slapen,
Nu weldra bukkend naar de donkere aard.

En láter, láter zal men 't zien: een Rots
Van schrik'lijke Ikheid, met den dood als wapen,
Mijn Hooge Zelf, dat Gij niet hebt bewaard.

✦

De boomen dorren in het laat seizoen,
 En wachten roerloos den nabijen winter . . . .
 Wat is dat alles stil, doodstil . . . . ik vind er
 Mijn eigen leven in, dat heen gaat spoên.

Ach, 'k had zoo graag heel, héél veel willen doen,
 Wat Verzen en wat Liefde, — want wie mint er
 Te sterven zonder dees? Maar wie ook wint er
 Ter wereld iets door klagen of door woên?

Ik ga dan stil, tevreden en gedwee,
 En neem geen ding uit al dat Leven meê
 Dan dees gedachte, gonzende in mij om:

Men moet niet van het lieve Dood-zijn ijzen:
 De doode bloemen keeren niet weêrom,
 Maar *Ik* zal heerlijk in mijn Vers herrijzen!

+

Ik zal mooi dood-gaan, als een vlammend vuur,
 Dat ééns nog flikkerde in zijn schoonsten gloed,
 Eer 't gansch gebluscht was. Want, als éénig goed,
 Rest mij de Schoonheid nog, een korten duur.

Hoe zalig is dat nu, wanneer ik tuur
 Naar mijn gedachten in hun breeden stoet,
 Die àllen schoon zijn, en niet één die doet,
 Of zij woû vlieden uit Mijn Hoog Bestuur.

Wat is dat goed, de groote rust van God,
 De heerlijkheid eens kunstnaars, en 't geluk
 Van mensch, vereenigd in één oogenblik!

Ik ben nu verder koud voor mijn Aardsch Lot:
 Der aarde vreugden sterven, maar ik druk
 Mij-zelf aan mijne borst, en lach noch snik.

+

Als 't latere geslacht dees woorden leest, —
 Want dit geslacht zal lachen om dit vers,
 De zotte poppen van de pratte pers
 In de aller-aller-eerste plaats, dán 't Beest,

Voor niets méér dan een groot gevoel bevreesd,
 Dat zich Beschaafd Publiek noemt, dat een kners

Hoort in een gil of klacht, maar van elk versch
Rijm-zottertje maakt een familie-feest; —

En ook véél andren zij dit hier gezeid
(Menschen met hart zijn schaarsch in dezen tijd)
Maar zoo één *is*, dan heb ik 't hèm gewijd: . . . .

Wees hard, èn koud, èn vreemd, met iedereen.
En ween nooit meê, 'dat *gij* niet later ween',
Rond u-zelf krimpènd, op den grond, alleen.

+

Straks zong ik trotsche dingen
Van menschen-pracht en -gloed . . . .

Nú kan ik niets meer zingen
Dan dat ik sterven moet.

O, éénmaal nog te weenen! . . . .
Als men gestorven is,

Dan gaan de menschen henen,
En meê de droefenis . . . .

Dan lachen en dan praten
Zij weder, als van ouds . . . .

Vèr van de drukke straten,
Daar ligt alleen iets koude.

+

De Zee, de Zee klots voort in eindelooze deining,
De Zee, waarin mijn Ziel zich-zelf weerspiegeld ziet;
De Zee is als mijn Ziel, in wezen en verschijning,
Zij is een levend Schoon en kent zich-zelve niet.

Zij wischt zich-zelven af in eeuwige verreining,
En wendt zich altijd òm, en keert weer waar zij vliedt,
Zij drukt zich-zelven uit in duizenderlei lijning
En zingt een eeuwig-blij en eeuwig-klagend lied.

O, Zee was *Ik* als Gij in àl uw onbewustheid,
Dan zou ik eerst gehéél- en gróót-gelukkig zijn:

Dan had ik eerst geen lust naar menschelijke belustheid
Op menschelijke vreugd en menschelijke pijn;

Dan wás mijn Ziel een Zee, en hare zelf-gerustheid,
Zou, wijl Zij grooter is dan Gij, nóg grooter zijn.

+

Ik ben te veel een ménsch geweest,
Een mensch, die gilde en klaagde en schreide,
Die dronk zijn glas en vierde feest
En diep-gevoelde dingen zeide.

Nú ben 'k een delikaat artiest,

Verliefde van zijn fantasieën,
Maar die zich 't aller-liefst verliest
In zijn kokette melancholieën . . . .

Melancholie — om wie? om wat? . . . .
Ik weet niets meer, kan niets meer voelen
Dan zoet gespeel met dit en dat
Van rijmen, zachte, klare, koele.

+

O, Rozen, droef en schoon,
Ik heb u uitgekozen
Voor àl mijn koude doôn,
Roode en witte rozen.

Rozen voor ieder, die
Met lachen, of kussen, of groeten,
Of schoone melodie
Mijn leven woû verzoeten.

Rozen om 't doode haar,
Rozen op arme' en borsten
Vallen met zacht gebaar,
Of zij niet vallen dorsten.

Rozen voor *mij* slechts niet,
Voor *mij* geen bloemen, die geuren.
Voor *mij* mijn eenzaam Lied
En wat stil treuren . . . .

+

De blâren vallen zacht . . . .
Ik kan alleen betreuren,
Dat ik niet eens verwacht,
Wat eens nog kan gebeuren . . . .
De blâren vallen zacht . . . .

+

Ik ga mijn leven in orgieën door
Van vol muziek en vreugden onuitspreeklijk,
Daar 'k àl smart in losbandigheid verloor,
Want dít lijf en mijn trots zijn onverbreeklijk;

'Wijl achter me aan een óp-zich-drommend koor,
Heel 't schoone lijf bewegend wild en weeklijk,
Luid-feestende optocht, danst en *ik* dans voor —
O, mijn los-voetigheid is zéér aansteeklijk!

Hoor, hoor naar mij, gij allen die daar gaat
Met koud gelaat en stappen zoo bedachtig:

Brand óp in gloed het leven dat u slaat,
U-zelf óp-slaánd in vlammen hoog en prachtig . . . !

Droom wég in weelde: ijdel is alle daad —
Over ons allen koom het Niet-zijn machtig!

+

Ik ween om bloemen, in den knop gebroken
 En vóór den uchtend van haar bloei vergaan,
 Ik ween om liefde, die niet is ontloken,
 En om mijn harte dat niet werd verstaan:

Gij kwaamt, en 'k wist — gij zijt weer heen-gegaan . . . .
 Ik heb het nauw gezien, geen woord gesproken:
 Ik zat weer roerloos, nà dien korten waan,
 In de eeuwge schaduw van mijn smart gedoken:

Zoo als een vogel in den stillen nacht
 Op ééns ontwaakt, omdat de hemel gloeit,
 En denkt, 't is dag, en heft het kopje en fluit,
 Maar éer 't zijn vaakrige oogjes gansch ontsluit,
 Is het weer donker, en slechts droevig vloeit
 Door 't sluimerend geblaërte een zwakke klacht.

+

Ik hield u dierder dan mijzelf. Ik had
 Geen dierbaar Zelf meer, want ik wierp mijn trots,
 Mijn donkren trots, mijn álles, wat ik had,
 Vóór uwe voeten, als de voeten Gods.

Ja, gij waart God, maar God mij van veel spots,
 Geen God van Liefde, — die mijn ziel vertradt
 Totdat zij sterven wilde; — toen daar, plots,
 Een lichte schaduw door mijn duister trad:

Ik zag dat bleek gelaat, de siddering
 Dier lippen, — dàt waart *Gij* — uw open hart
 Bloedde en die oogen weenden van terzij . . . .

Toen wist ik álles en op eens verging
 Al mijn verlangen en mijn wilde smart
 In mijmering en eindloos medelij . . . .

+

Daar ge onverbidbaar waart voor tranen, klachten,
 En spot, die scherper dan de smarte wondt, —
 Daar deze ziel, die gij niet gansch verstondt,
 Vergeefsch zich wrong in wrokkend zelf-verachten

Voor ú, wier harte niet, maar lippen lachten: —
 O, daar ge in lange, diepe stooten kondt
Mijn ziel en *Uwe* ziel, en die ze bond,
 De Liefde, om 's werelds koele lonken slachten:

Zoo zal ik langer niet mijn wonden keeren
 Naar 't Lot en U, die 'k als mijn Lot erken,

Maar, tusschen Graf en Waanzin wanklend, leeren,
 Of men zich lachend aan de wanhoop wenn', —

En, met den dood in 't bloedend hart, bezweren,
 Dat ik gelukkig — zéér gelukkig ben . . . .

+

De gek lag onbeweeglijk op zijn leger
 En 't was of daar een lijk in staatsie lag,
 Zóó wezenloos. Nauw scheen de vale dag
 Door 't schuine raam daarboven op dat leger.

Soms slechts wat laken-ritseling als teeg er
 Door 't lijf een jicht-scheut: 't was of hij niets zag:
 Maar o! daar gleed op eens een breede lach
 Langs 't bleek gelaat. Op rees hij van 't vreemd leger:

De houding van den gek was scheef en drukkend,
 Den arm hield hij omhoog, de blik stond stijf:
 De romp schoof heen en weer in dronken slingeren:

Dan plotseling het schurftig, schokkend lijf
 Met gram en schuin-ziend oog voorover bukkend,
 Grabbelde hij in 't bed daarnaast met greetge vingren.

+

O komt daar nooit, als gij, ternêergelegen
 Op 't donzen leger, van 't verleden droomt,
 Een stil gelaat met zachten blik u tegen,
 Dat klagen wou, maar om 't verwijten schroomt?

Zie, hoe dat oog zijn tranen-storm betoomt,
 Zie, hoe die lippen in gebed bewegen,
 En, schoon het bloed er als een vloedgolf stroomt,
 Het eenge, wat zij murmlen, is: een zegen . . . .

O, sla dan 't oog niet neer: de tijd schrijdt voort, —
 Eens zal het bloed verbleekt zijn in die wangen,
 De glans dier oogen door den dood verdoofd . . . .

En op een strenge zerk staat slechts dit woord:
 Hij leefde in leed en lied en sterk verlangen,
 Hij stierf, maar heeft ten einde toe geloofd . . . .

VROEGER BESTAAN

Ik heb geleefd, een eeuw-of-wat geleden,
 Vóórdat men gas-lantaarns of tramway's had,
 In een oer-oude, stille Duitse stad,
 Waar steeds al menschen vroom-bedaardjes treden,
 Zooals hun vaders, en die vaders, deden,
 'Of elk mensch, langzaam, met de voeten, mat
 't Eng, tusschen kleur'ge huizen draaiend, pad,
 Dat soms zich tot een pleintje gaat verbreedden . . . .

Daar leefde ik onder de andren, stil . . . . ach! ik,
 Die mijn diepst Zelf toen was, die fijn doorvoelde
 't Handschrift met teêr-getrokken miniatuur.

En vaak ook zond ik een getroosten blik
 Naar wat, daar ver, op hooger streken doelde
 Der kathedraal trotsch-bogige structuur . . . .

STÉPHANIE HÉLÈNE SWARTH (geb. 1859)

DE POP

Gelijk eên spelend kind, in zoeten waan,
 Haar pop aan 't liefdevolle hartje drukt,
 Van 't zielloos mondje menig kusje plukt
 En meent haar kindjes hart te voelen slaan,
 Het vlassen haar met bloem en lintje smukt,
 De kléertjes aantrekt, die zoo mooi haar staan,
 De wassen wang, wier rooskleur haar verruikt,
 Warm streelt — de verf hangt lipje en vinger aan —

Zoo deed ik, dwaze, met mijn dichterdroom.
 Mijn leven leende ik aan de lieve pop.
 O glimlach niet: ik was zoo jong, zoo mild!

Mijn popje doste ik uit en sierde ik op
 En kuste en minde ik, o zoo teêr, zoo vroom,
 Zoo lang! — Wee mij! ik heb mijn ziel verspild.

STERREN

O, de heilige onsterflijke sterren, hoog boven mijn sterfelijk hoofd,
 Waar 't geloof met zijn kindervertrouwen mij een hemel eens had beloofd,
 Als mijn oogen zich sluiten voor eeuwig en mijn lijf wordt ten grave gebracht!
 O de stille onbegrijplijke sterren! o 't mysteriënheir van den nacht!

Lief, de dag is zoo druk en zoo nuchter, zoo voor 't kleine en voor 't stofflijke alleen
 En de menschen verloochnen hun ziel en naar 't eeuwige leven vraagt geen.
 Kom met mij waar de heilige nacht met haar oogen van sterren ons wenkt,
 Waar een adem van liefde ons omzweeft en de hoop met haar beker ons drenkt.

Lief, eens zullen wij sterven, wij beiden, wij samen of ieder alleen,
 En het graf is zoo diep en de hemel zoo hoog en of God leeft weet geen,
 En 'k heb niets dan de stem van mijn hart, die mij 't eeuwige leven belooft,
 En de heilige onsterflijke sterren, hoog boven mijn sterfelijk hoofd.

CHRISTOPHOROS

En in de beek stond reeds mijn voet gebaad
 — Een beek, door dubbel dorst van zon en zand
 Half leeggezogen — toen een kinderhand
 Mij vasthield bij den zoom van mijn gewaad.

En als een rooswolk in een gouden rand
 Lachte in een lijst van goudhaar zijn gelaat,
 Terwijl hij sprak: — „Zoo gij door 't water waadt,
 Draag me op uw schoudren naar dat schoone land!”

En alzo deed ik, doch, toen ik hem droeg,
 Werd wat mij licht leek, middlerwege, als lood.
 En 't water zwol zóo dreigend dat ik vroeg:
 — „Moet ik nu sterven en zijt gij de Dood?”
 Hij sprak: — „De Dood niet, maar uw Meester wel!”
 Toen zweeg de storm en 'k zei: — „Emmanuël!”

VREDEMEER

Nu ligt mijn ziel zóo grondloos diep verzonken
 In 't zondoordrongen blauwe Vredemeer,
 Waaruit mijn droomen dorstig laving dronken,
 Dat ik wel nimmer tot de wereld keer.

Licht drijft ze in licht en speelt met zonnevonken,
 En laat zich dragen als een zwaneveêr.
 Van de aardestemmen, die zoo klagend klonken,
 Bereikt haar rust geen enkele echo meer.

De dorre heide van 't verloren leven,
 Vol eenzame' angst, ligt vér in donkren nacht,
 Zóo ver dat mij geen heugnis kan doen beven.

Lelie in 't water, slaapt in weeldemacht
 Mijn stille ziel en weet van wil noch streven . . .
 Is dit nu dood-zijn, dan is sterven zacht.

KLEINE VOGEL . . .

Kleine Vogel, lentezieltje aan 't zingen,
 Kweelekeeltje zwellend van muziek!
 Geef me een zang vol adem van seringen,
 Kleine Vogel, zie, mijn hart is ziek.

Grootsche Wind, o zomerziel der boomen,
 Ruischend droef uw droom van melodie!
 Geef me een zang vol koele boome-aromen.
 Grootsche Wind, zoo gij niet wilt, dan wie?

Eeuw'ge Zee, o ziel van elk getijde,
 Bruischend brekend elken golvenwil!
 Geef me een zang die me uit mijzelf' bevrijde,
 Eeuw'ge Zee! mijn hart is krank en stil.

WIND

O wolkendrijver, bladerstrooier Wind!
 Die 't ruischend woud maakt tot één reuze-orkest,
 Vol fluitgeluiden als een vogelnest,
 Vol somber-rollende' orgeldonder! Wind!

Gij, die uw zwiepend zwaard tot aan 't gevest
 In 't zwoegend hart van 't woud plant, gij die vindt
 Den koersten boom deemoedig als een kind,
 Dat, bang voor Vader, zich aan Moeder prest!

O koele Wind! woel wild het loover los!
 Ik wend tot u, in 't jagend zilverlicht,
 Het vragend branden van mijn wangenblos.

O zing voor mij 't geweldig herfstgedicht,
 't Lied van Mysterie zonder woordendos,
 Het eeuwig lied, waar 't klein verstand voor zwicht!

KLOKGETIK

'k Wil niet meer luistren naar het klokgetik:
 't Klinkt me als gelek van dropplen bloed zoo bang.
 Hoor hoe zij klettren, één voor één, zoo lang
 Als ik bewust ben van mijn eigen Ik!

En langzaam kronkelt, als een klamme slang,
 Rond keel en hart die angst . . . 't Is of ik stik . . .
 Ik hoor aldoor der stonden stervenssnik,
 Ik voel zoo zoel hun adem op mijn wang.

O stalen voetjes van den renner Tijd!
 Wat holt ge uitzinnig over 't Leven heen,
 Dat kleine veld, mijn streven toegezeid!

O stalen handjes! gretig, één voor één,
 Neemt ge elke vreugd mee, die mijn zijn verblijdt,
 En trekt ten leest mij onder de aarde — alleen!

POPULIEREN

O populieren!
 Langs slapende kanalen weeft ge uw wuifgordijn.
 Over uw kruinen laat ge vrij de orkanen gieren,
 Geen doet zijn lange takken langs de waatren slieren,
 Wel zwiept gij als de wind u zweept, maar trotsch in pijn.

O populieren!
 Langs ál mijn levenswegen vond ik u geplant.
 In zwart moeras, waar myrth noch oleander tieren,
 Waar ernstige eik noch teedre linde hoogtij vieren,
 Daar valt uw donkre voorhang vóór 't Beloofde Land.

O populieren!
 O wereldvliedende in verheven hemelzucht!
 'k Zie goudlicht gloren door uw blauwe bladerkieren,
 Uw ruischen roert me als reizang van gewijde lieren . . . .
 O leert mij ruischend rijzen, hoog in reinheidslucht!

KLAPROZEN

Klaprozen, brandend tusschen 't halmenblinken,
 Als barste 't barnend tarwegoud in vlammen!
 Klaprozen, fel-scharlaken als de kammen
 Van daagraads' hanen, die gekraai doen klinken!

Ik strook uw rood met vrome liefdelippen,
 Ik raak uw broosheid licht met eerbiedsvingren.
 O laat me uw schoonheid rond mijn slapen slingren,
 Eer al uw blaadjes, veertjesteêr, me ontglippen!

Neen, stil nu, wind, speel niet uw speelnoot parten!
 Jaag niet mijn klaproze-oogst als roode vlindren
 Door 't blauwe luchtruim! — dichters zijn als kindren —
 Wat ving ik aan met enkel zwarte harten?

Klaprozen, zwaaiend zacht uw zomervanen
 Van roode zijde in 't gele graangewemel!
 Ik hef u hoog ten puur-azuren hemel:
 Dit zwarte hart, wil 't blij tot bloeien manen.

HERFSTBOOM

Ik weet een boom, die staat alleen te sterven,
Zijn ijle twijgen spreidende op de luchten,
Als vleuglen van een reuze-voegel: — vluchten
Wil hij van de aarde, waar hij vreugd moet derven.

O teedre boom versmadend zware vruchten
En bonte oranje en incarnate verven!
Etherisch licht, als bleeke veedren, zwerven
Uw broze loovren heen op windezuchten.

O boom! ik voel uw bladerval doorbeven
Mijn droomenblauw, als droeve erinneringen.
Ik voel verwant uw leven en mijn leven.

Ik breid, als gij, mijn armen uit tot zwingen,
Ik kan er nooit ten hemel heen mee streven.
't Zijn donkre wortlen, die mijn wil bedwingen.

HERFSTROOD

In rouwzwart groen een vroolijk vlekje rood:
Een blozend dak, een gladiolusvlam,
Een rozige appel of een hanekam,
Zal dat mij troosten over zomerdood?

O tragisch traag laat vallen van den stam
Scharlaken bladen in de bruine sloot
De wilde wingerd, of in gulpen vloot
Zijn bloed, gelaten najaars-offerlam.

Een huivrende angst bevangt me en jaagt mij voort,
Grijpt bij de keel me en steelt mijn levensmoed.

In 't Westen praalt een karmozijnen poort,
Waarachter 'k misdrijft, vreemd en wreed, vermoed.

De booze October heeft de Zon vermoord:
Zijn zwaard is rood, zijn mantel druipt van bloed.

CIRCUS-RIJDEN

Op melkwit paard, met telkens wuifgewiek
Van d' open kelk der rose rokjes, rijdt
Een tenger meisje, als vleugelen gespreid
De ranke lelie-armen, bij muziek
Brutaal van koper-schetter-jool, bereid
Tot vogelzweven, voor verwend publiek,

Door linte'-omwoelden ring die, star-comiek,
Een clown hoog óphoudt, dat zij 't blank doorrijt'.

In 't ronde renperk, arglooze oogenprooi,
Een kind nog, ijdel, soms wel heimlijk bang,
Rijdt zij voor 't eerst, verblijd door eigen mooi.

Zoo zweeft de dichter, blij met eigen zang
En blank gevoel en kleur'ge woordentooi,
In duizelvaart, door levens cirkelgang.

SLAPENDE KAMER

De kamer slaapt. — Droomerig langgerekt
Geroep van tortels vult de loome lucht.
Ver, lijk geklapwiek, latjes-klepgerucht
Van zonneblinden, die men opentrekt.

Citroen-aroom van gele zuidervrucht,
Adem van perzik purperdons-bedeekt
En ziel van lelie tragisch bloedbevleekt
Smelten bedwelmend tot één geurenzucht.

Door 't rietgordijn, dat in de kamer cel
Gevangen houdt warmgouden schemering,
Zwevende en bevende als een goudkapel,
Verdwaalde een zonvonk, uit een kamerding
— Kristal of koper — tooverende een wel
Van kleurenvreugde en stralenflonkering.

O GODEKNAAP

O godeknaap! o zonneblonde April!
Ik hoor uw kloppen aan mijn vensterruit
En 't fladdren van uw blauwen mantel! Fluit
Uw merelzang en wek mijn levenswil,
Die grijzen winter weerloos viel ten buit.
Aromige jacinth, violen pril,
Jonquillegoud en vlam van amaryl,
Strooi al uw bloemen vroolijk voor mij uit.
Raak met uw loover-tooverstaf mij, laat
Me u lang in 't blauw van de oogen zien, vertel
Me een oud verhaal, waarbij ik weenen moet.
O laat me uw lokken streelen, uw gelaat
Bedonzen met mijn liefde als vroeger wel
En zoen mij weer en geef mij levensmoed.

DOODEWAGEN

De wagen zwart, met één chrysantenkrans,
 Voert traag een doode waar hij rust zal vinden.
 Als weenend mee met wie dien mensch beminden,
 Vloeit droeve regen uit d' omfloersden trans.

Stil ritslen neer van bleekvergeelde linden,
 Te regenzwaar voor wilden werveldans,
 De laan bevloerend met hun matten glans,
 De blaadren, zacht gedragen door de winden.

Slaap, doode, slaap, uw leven is voorbij —
 Maar rond den rouwkrans fladdert, als in Mei,
 Een blanke vlinder tusschen 't bruin der bloemen.

Op 't eenzaam pad, waar 'k twijflend droom en dool,
 Ontroert mijn ziel dat eeuwigheidssymbool:
 God zal den geest tot ondergang niet doemen.

HERFSTHEIDE

Vol grijze dreiging hangt het zware zwerk
 Op 't rossigbruin van de uitgebloeide hei.
 Langs 't bleeke zandpak zeult een kar voorbij
 Een donker schonkig paard — Eén tengre berk
 Rijst rank op 't grauw met siddrend bladgesprei.
 En plechtig ruischt, 'lijk 't orgel in een kerk,
 De wind door 't woud van sparren lenig sterk
 En sombre beuken, 't heideveld terzij.

'k Vlij me in een kuil en dek mijn leden moe
 Met geurend blad en ros ruig heikruid toe
 En luister, oor en hart aan heideschoot.

Nu waar 't wel zoet, terwijl ik d' aardgeur dronk,
 Zoo stil dit hart werd en hier zacht verzonk
 In 't lang verlangd mysterie van den dood.

↔

FREDERIK WILLEM VAN EEDEN JR. (1860—1932)

DE WATERLELIE

Ik heb de witte water-lilie lief,
 daar die zoo blank is en zoo stil haar kroon
 uitplooit in 't licht.

Rijzend uit donker-koelen vijvergrond,
 heeft zij het licht gevonden en ontsloot
 toen blij het gouden hart.

Nu rust zij peinzend op het watervlak
 en wenscht niet meer....

DE LENTE

Reeds is het statig eiber-paar gekomen
't geduldig rijs wringt stil de knoppen los,
de zoele lente luwt door 't zonnig bosch
en wiegt mijn geest in weemoeds-zoete droomen.

Violengeur stijgt op uit vochtig mos,
een bronzen gloed verjongt de dorre boomen,
en primula's en dotterbloemen zoomen
de groene wei met gouden voorjaarsdosch.

Wat heb ik, milde! naar uw komst gesmacht!
wat scheen uw toeven lang! — is 't niet mijn leven
dat door uw donzen adem wordt gewekt?

Eens zult ge niet meer keeren, als ge trekt,
des weerziens zaligheid mij niet meer geven
en grimmig grijnst dan d'eindelooze nacht.

AVOND IN DE STAD

De groote stem der stad verstomt
en de nachtwind die in mijn venster komt
brengt een vaag en wonderlijk suizen
als zuchten der slapende huizen.

mijn lamp brandt stil en suizelt zacht
en peinst zijn gepeinzen den langen nacht.
Ik staar in het heldere branden,
Mijn katje speelt met mijn handen.

Hoe waren de dagen die verre zijn
toen mijn hart ontwaakte in den zomerschijn?
toen de geuren mij wekten der linde?
toen de kelken knikten der winde?

Waar heb ik de roze het eerst gegroet
de bleeke, die groeit aan der duinen voet? —
Mijn katje speelt in de schauwen
der gordijnen, met ritslende klauwen.

Zie, bloemen en gras op mijn kleet, mijn boek,
een meidoorn bloeit in den kamer-hoek,
zie, bleekroode rozen omringen
mij rings, en dichte seringén . . . .

Maar een schaduw valt en alles wijkt. —
 Op de vensterbank zit mijn katje en kijkt
 in de donkere diepte neder,
 zijn staart slingert heen en weder.

Nu komen van over de zwarte stad,
 nu stijgen op uit het wiegelend nat
 van de kille, duistere grachten,
 de kille, zwarte gedachten.

Ze zweven zwijgend door 't venster heen
 op iedere schouder zet zich één,
 op mijn hoofd, mijn borst en mijn brauwen,
 ze drukken met klemmend benauwen.

En dof hoort mijn oor het vaag gerucht
 der nachtwind die weeklagend zucht,
 de angstige droomen der huizen.
 Mijn lamp blijft peinzend suizen.

NA ZONS-ONDERGANG AAN ZEE

Zonne stervend zonk in zee, —
 en een wijde wade spreidde
 op de breede kimme neer
 't wolkenheer.

Op het woelend vlak der zee
 wislend dansen kille glansen —
 starre lach der doode maan
 staart mij aan.

Eenzaam ruischt de duistre zee, —
 langs der duinen ruige kruinen,
 als met droeve doodenklacht
 zucht de nacht.

Dreigend, dreigend druischt de zee! —
 'k Zie een grijzen nevel rijzen —
 komt uit 't groote zonnegrav
 op mij af!

Eenzaam, eenzaam ruischt de zee,
 slaat de kustte zonder ruste, —
 moeder aarde ligt alom
 doodsch en stom.

Red mij, red mij van de zee!
 Red mij, aarde, die mij baarde! —
 Vaal-gewiekte oneindigheid
 naderschrijdt! —

'T HERTEKEN

Hebben ze je 't weien voor altijd versperd?
 Herteken! Herteken!
 Docht je maar hongrig om groenigste loten,
 tot je in de breeklijke poten geschoten
 vangeling werd?

Is je nu 't meien voor altijd versmert?
 Herteken! Herteken!
 Blijven de groene revieren versloten? —

Donker-oog staart, óverwijd van grooten
jammer gesperd.

STEM VAN GÉNERZIJD'S

Het was zoo licht toen ik moest scheiden
de spreuwen kweelden luide en teer,
en een onnoemelijk verblijden
vervulde veld en atmosfeer.

Een plechtig en verblindend wonder
verrees, — als waar 't voor 't eerst, — de zon,
en bloem op bloem ontsloot zich onder
haar zeegen, naar zij kracht gewon.

De waereld scheen verbaasd te ontwaken
als vond haar 't licht voor d'eerste maal.
'k Zag zwaluwen hun nestjes maken
en zwieren in den morgenstraal.

Ik zag de kiewiet om zijn jongen
klapwieken met bezorgd gerucht —
ik hoorde hoe de meerlen zongen
hun welkom in de luuwe lucht.

De wind bestreek de fonkel-vlieten,
de golfjes plapperden in 't lisch,
't ging al van 't zoete licht genieten
en blonk van dauw en ruischte frisch.

Ik was niet angstig om te sterven,
maar 't zag zoo luisterrijk op aard,
als had al 't schoon, dat ik ging derven,
zich in één uiterst uur vergaard.

Genooten goed, dat ging begeeven,
had ik u wel genoeg bemind?
Verheeven weelden van het leeven
nam ik u dankbaar, als een kind?

Wist ik mijn korte levenswijding
te vieren als een heilig feest?
Is mij 't ontwaren tot verblijding,
't bepeinzen tot een lust geweest?

Als vaagde ik zwarte spinneraggen
van oud en kostbaar schilderij,

zag 'k onontgonnen vreugden lachen
voor 't eerst van duistre spinsels vrij. —

O angst, o waan, o booze krankte
der menschen, die ons elk besmet,
die den hartstochtelijken dank te
bewijzen onzen God, ons let,

die ons doet weifelen en doet ijzen
en wroegen, klaaglijk en bedrukt,
waar 't leeuw'rikje' in zijn luchtpaleizen
omhoogvaart, juub'lend en verrukt. —

Hoor gij, die nog in 't licht moogt wonen,
dit woord uit 't eeuwig droomrijk aan:
„verdrijf die schimmige demoonen”
„die voor Gods lieflijk aanzicht staan!”

„Hard drukt de spijt om noodloos lijden,”
„Om glorie, door een waan gemist” . . . .

De aard was zoo licht, toen ik moest scheiden,
en zooveel schooner dan ik wist. —

♦♦

EDWARD BERNARD KOSTER (1861—1937)

AVONDLAAN

'k Loop in de koele lafenis der laan,
De tarwe wiegelt langzaam 't bruin-geel goud,
Er waren fluisteringen door het woud,
Geruisch van vogeltjes, die huistoe gaan.

Koel-ruiz'lig schuif'len siddert door de blaân,
Waar wind zijn luchte tenten heeft gebouwd;
En sterrelend doorblinkt de hemelblauwt'
Der hooge kruinen langgestrekte paân.

De zon is dalend; rustig-roode gloor
Glijdt sober-pralend langs de stammen door,
En doopt in vreemden gloed het avondwoud.

Een laatste rosse streeling, eer het licht,
Ten avonddood gedoemd, zacht-vallend zwicht; —
Stil staat het bosch te staren, grijs en koud.

♦♦

HEIN (HENDRIK JAN) BOEKEN (1861—1933)

BRIEVEN AAN EENE ONBEKENDE I

De verre wind, die over de aarde ruischt,
 Het smachtend ritslen fluisterend door de blaaren
 Die van geen zwijgen weten of bedaren,
 Daar eene ziel, begeerend, in hen huist, —

Hoe wordt dit één op ééns met wat er huist,
 Diep in mijn ziel: begeerte om op te varen,
 De vlakten ver, verschieten te overstaren
 Tot waar dit land de luide zee ombruischt.

Dan niet tevreê met trekken over golven,
 Die brachten, ach! wellicht naar schooner kust,
 Tot lichter glans van wereldsche tooneelen,

Met and'ren geest in schoonst verzaam te deelen
 — Tot scherpsten strijd in strengste tucht gerust, —
 De diepste kern den wereld-schijn ontdolven.

TOT DE ZONNE-STRALEN

Die gevel-toppen gunt uw zachte schijnen,
 Dien eeuwig weer in ons te wekken lust,
 Der schoonheid pelgrims, de' eeuw'gen trekkens-lust,
 Zon-stralen, gij, 't zij, waar in de woestijnen

Of land-, of zeeë-vlakten en eindloos deinen,
 Uw rustloos licht op leêge leegten rust,
 't Zij gij de heil'ge kracht of 't teeder kwijnen
 Van uwer liefste kindren schoonheid kust, —

Geen nieuwe staten stichtte ik, want ze vallen
 Luchtiger dan kaarthuizen in elkaar;
 Geen nieuwen gods-dienst vestte ik: als zeep-ballen
 Spatten hun wetten, kerken en autaar;

Maar aan der schoonheid heemlen helpt mij bouwen,
 In eeuwig smachten heur gestalten schouwen.

VOOR MIJNEN 63STEN VERJAARDAG 2 DEC. 1924

Geen klacht om 't vlieden van de snelle jaren,
 Noch zelfs om 't naadren van den zwarten dood.
 Zóó min als, stralend goud door gouden blaêren,
 De zon treurt, daar zij zinkt in 't gloeiend rood.

Slechts Eéne weet, daar andren op mij staren,
 Meelijdend, met mijn eenzaamheid en nood,
 Slechts Eéne weet wat heuchnis ik mocht garen,
 Wat gouden oogst dit gouden jaar mij bood.

't Verga me als hem, die op de zwarte zee
 Den ganschen nacht gekampt heeft met de golven,
 Dan wetend 't eindelijk naderen van 't land,

Bij 't eerste licht, dat over 't zee-vlak gleê
 De schuimpracht ziet, waaronder hij bedolven
 Dra vredig aanspoelt aan 't gewenschte strand.

♦♦

PROSPER VAN LANGENDONCK (1862—1919)

SCHEPPING

Omruischt van zangrig bladgefluister,
 door 't mystisch spel van licht en duister
 omtinteld met een stralenkrans,
 komt ge als een nevelschim gegleden,
 nog vormloos ver... maar diep aanbeden
 in uw aanstaanden schoonheidsglans.

'k Voel uw bezielende adem waaien
 van verre. Zie! de bloemen zwaaien
 u 't kleurig, reuzig geurenvat.
 't Hosannah dreunt van boog tot bogen
 of 't woud, in twijg en stam bewogen,
 met mij u huldigde en aanbad.

Gij zijt gekomen... heel mijn wezen
 tilt vreugdedronken... 'k grijp — gerezen
 tot u — naar u, zoo trouw verwacht,
 ter vuurge omarming... vruchtloos pogen!
 Uw vorm is wind... uw schijn is logen...
 een hersenschim... een droomgedacht...

O! heerlijk beeld der ijde droomen!
 'k Wil u doen leven, u doorstroomen,
 u sterken met mijn levensgloed:
 mijn vleesch zal smelten, 't harte bloeden,
 om u te vormen, u te voeden,
 mijn eigen kind, mijn vleesch, mijn bloed!

En 'k juich, daar de adem mijner longen
 uw borst doet golven, — opgedrongen

van al wat mij daarbinnen beeft;
 daar u de bloedstraal van mijn harte
 dooradert, — u mijn liefde en smarte
 en hooger hoop in de oogen leeft.

Uw blik, waar donkre glanzen zweven,
 voert op een stroom van wonder leven
 mijn ziekelijken schoonheidszin.
 Kom! laat het waas der stille droomen
 zachtlokkend om uw teerheid doomen
 en treê, hooghartig, 't leven in.

Mijn kind! Geen liefde moet ge er winnen
 geen kan u toch, als hij, beminnen,
 wiens hart u sprong tot levensbron;
 maar, hem begrijpend in uw wezen,
 zal m' in uw sprekende oogen lezen
 al wat hij-zelf niet zeggen kon

HEEL DEN MORGEN

Heel den morgen draafde ik doelloos
 en voor aarde en àl gevoelloos
 door het spichtig sparrenwoud,
 draafde ik, draafde ik uren, uren,
 in gestadig verder turen
 en in droomen duizendvoud.

En nu, moe van 't doelloos dwalen
 zonder ruste of ademen,
 zonk ik, zacht, ter ruste neêr: —
 diepe rust hier, in die diepe
 wouden, of daar alles sliepe
 en nooit ontwaakte, — nimmermeer...

En ik dacht, o woud, o heide,
 magere akker, schaarsche weide
 van die Kempen, dor en schraal,
 aan 't bedachte en kloeke volk, dat,
 — zacht van zede en aard — geen tolk had
 van zijn hart dan zijne taal;

— hoe dat volk hier eeuwen leefde,
 voor zijn karig leven streefde, —
 over d'oorlogskling gejaagd,
 uitgebrand, -gemoord, -gezogen,
 en weer arbeidde, ingetogen,
 stoer, halsstarrig, onversaagd;

— hoe, tot steun en weer gedreven
 van zijn innig zieleleven,
 toch eens, uit dat rijk gemoed,
 effen als de vlakke en wonder-
 diep als 't sluimrend woud, van onder
 't bloed omhoog joeg, ziedend bloed;

— hoe de ziel dier stille Kempen,
 door geen macht of list te dempen,
 opstoof als het heidezand,
 met een toemeloos geweld en
 over heiden, bosschen, velden
 uitsloeg als een zomerbrand.

 Grootsche strijd, zoo kloek gestreden!
 Grootscher nederlaag, geleden,
 — Boeren! — onder de overmacht!
 op der heide bloemenbaren
 zie 'k uw groote schimmen varen
 als een stomme paardenjacht...

Door der wouden heimlichheden,
 plechtig ruischend van 't verleden,
 waar de toekomst zich bereidt,
 kwam ik droomend, ingetogen,
 vol van de eeuwen die vervlogen
 en van 't lot dat ons verbeidt.

En ik droeg in 't harte mede
 àl de kalmte en àl den vrede
 van dit stille Kempenland,

met zijn taaiheid, met zijn vroedheid,
 met zijn uiterlijke zoetheid
 en zijn diepen zielebrand.

WOLUWE-DAL

Van alle gulden heuvelkammen kentelen
 lijnen, die lenig naar elkander wentelen
 te zamen vloeiend in het dal,
 als fijne ideeën, die heur draden mengen,
 uit elke geesteshoogte, en samenstrengelen
 tot één harmonischen gedachtenval.

Van alle verre kruinen wellen wateren,
 die speelsch in spiegelklare beken klateren,
 saamborlend in de lage kom,
 als krachten, die het zwellend hart doorstroomen,
 uit diepte en uiteinde aderend aangekomen,
 en alle kracht opslurpend van rondom.

De vormen lijnen af de kalme krachten.
 De planten groeien, vredige gedachten,
 heur stille wording onbewust;
 en over de eerstigheid van alle dingen,
 die, 't een naast 't andre, elkander niet doordringen,
 daalt, in geleidlijkheid, gedegen rust.

+

Ik weet niet waar ik ga,
 Ik weet niet waar ik sta,
 en waar ik waar en vaar
 en angstig henenstaar,
 waarheen mij feller sart,
 hoe lastiger het viel,
 het jagen van mijn hart,
 het smachten van mijn ziel.

Mijn ziel is moede en krank
 en hoort geen stemmenklank,
 en vindt geen vaste baan
 in 't ijlend ommegaan,

en wentelt buiten 't spoor,
 door 's Eeuwgen hand geleid,
 gelijk een dwaalster door
 de onpeilbare eeuwigheid.

Mijn God! erbarmen! God,
 met dit ellendig lot,
 en blusch dien stagen brand
 van 't schroeiend ingewand.
 Uit d'afgrond van de pijn,
 waarin ik redloos viel,
 ik roep u: red, red mijn
 onsterfelijke ziel!

HERINNERING

(Van Verrewinkel naar Ukkel)

['t baden,

Wij stappen, over smalle paden
 langs hel- en delling kronklend, voort
 naar 't immer ons ontvliedend oord,

ginds verre in 't scheemrig blauw aan
 door speelschen horizon geboord . . .
 Los parelen en jubelzangen

der lerken, die daar ievers hangen,
 onzichtbaar in de felle lucht,
 en van de heuveln in de dalen
 vloeit 't zuiver vuur der zonnestrallen...

Geen bladgeruisch... geen windge-
 zucht...

Het Brabantsch veld ligt mild te zwellen,
 met vracht van schatten overlaân;
 de tarwe rijpt, de gerst komt aan,
 de haver schudt haar fijne bellen;
 en vastgevoed en blinkend staan
 ten strijde, in 't dal, de korenaren,
 wier blonde en gouden legerscharen,
 vol waaierend blauw en spikklen bloeds,

in 't geel gelid den rug bestijgen
 der heuvelen, die zichtbaar neigen
 van 't rijk geweld des overvloeds...

Lauw voelen we eindlijk d'avond dalen;
 der boomen schaduw rekt zich uit
 en over 's landmans rijken buit
 vergloeit de zon in schuine stralen,
 dauw sprenkelend op gras en kruid;
 in gouden gloed ter kim gezegen,
 hult ze al dien luister, al dien zegen
 in haren warmen afscheidsgroet...
 — En zwijgend gaan we, en ingetogen,
 met al dien rijkdom in onze oogen
 en al dien rijkdom in 't gemoed.

↔

EDUARDUS THEODORUS JOHANNES BROM (1862—1934)

In 't ballingsoord zag men u, strenge, gaan,
 Eenzame in diep gepeins, als een veel lijdend....
 De eenvoud'gen wezen, huiverend u mijdend,
 Als afgedaalde in hellekolke' u aan.

Maar geen van die u zagen, kon verstaan
 Der liefde licht, dien donkren man vóórschrijdend
 Door helleduister en àl stijgend, wijdend
 Tot hoogst-gestegene in Gods lichtbestaan!

Den dichter niet alleen het zoet bezinnen
 In droom sreen.... hem 't worstelend overwinnen
 Wankling door duister naar der Schoonheid feest....

Toch, worstling wordt in-ondergang-verdwijnen,
 Zoo niet uit diepste ziel komt zacht ópschijnen
 Liefde, verwante aan Gods genade 't meest!

↔

LOUIS MARIE ANNE COUPERUS (1863—1923)

DIONYZOS-STUDIËN III

Nu, lachend, speuren mijn begeerige oogen
 Naar iedren sater, dien ik, marmer, zie,
 Beschonken, neêrgezonken op één knie,
 Den wijnzak drukkende; dra zat gezegen,

Loert naar een nymf hij met zijn scheel gespie:
 Zijn dronken vingers bootsen, lustgebogen,
 Krampbevende haar lichaam na: gedoogen
 Zal hij het nooit, dat zij hem snel ontvlie.

Zijn lach grijnst breed; zijn spitse ooren trillen,
 Zijn lippen, droesemrood nog, zouden willen
 Haar lippen bijten met zijn dronken zoen.

In 't marmer is zijn wil veronverwrikbaar;
 Hij weet — en van voldoening spitst zijn sikbaard —
 Dat Dionyzos haar geen hulp zal doen!

↔

LODEWIJK VAN DEYSSEL
 (KAREL LODEWIJK ALBERDINGK THIJM, geb. 1864)

SONNET

Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen,
 Want waar mijn oogen langs de wanden dwalen,
 Schemert Uw lach daarheen. Ontelbre malen
 Hoor ik in 't klokgetik Uw voeten trêen.

En langzaam nadert gij, zoo ver, zoo klein . . . . .
 'k Zie dat een breede neevlenkring met valen
 Lichtloozen sluier u omhult; dan dalen
 Zachtjes uw lichte schreden naar mij heen.

Uw adem vaart mij aan! gij zijt verschenen,
 Ik zie uw oogen in mijn oogen gaan;
 'k Hoor in den wind, die langs mijn ruiten henen

En door de schouwe klaagt, uw woorden aan,
 Zoo vreeslijk droef en teer, dat 'k u zie staan,
 Met bukkend hoofd om in mijn arm te weenen.

OORLOGSBEGIN

Een blanke hemel welft zich over 't land,
 Waar stoere boeren van den arbeid keeren
 En knapen zingend loopen hand in hand.

Vast in den vrede, dien geen angst kon deren,
 Verdonkren de gezichten, die zich keeren
 Van waar de zon nog flauw in 't Westen brandt
 Achter het hooge bergkam-woud, als speren
 En bajonetten, dreigend zwart geplant.

Nu denken die rouw-donkrë aangezichten
 Om 't zacht verlichte raam in verre laan,
 Om d' avondspijs, zoo vroolijk aan gebracht...

Tot bij de dalbocht plots uit vlakke-nacht
 Waar, als bouwvallen, vreemd de huizen staan,
 Laayende purpergloed ze komt verlichten.

↔

HERMAN GORTER (1864—1927)

De stille weg
 de maannachtlichte weg —

het water
 het zachtbespannen tevreë water.

de boomen
 de zoo stil oudgeworden boomen —

En daar achter in 't ver de neergezonken
 met 't sterrengefemel. [hemel

+

In de zwarte nacht is een mensch aangetreden,
 de zwarte nachtwolken vlogen,
 de zwarte loofstammen bogen,
 de wind ging zwaar in zwarte rouwkleeden.

't gezicht was zoo bleek in 't zwarte haar,
 de handen wrongen, de mond borg misbaar,
 de nek was zwart,
 een hel was 't hart
 van daar kwam het zwarte en worgde haar.

Met de wind, met de boomen en met al de wolken
 is ze gekomen,
 het waren rondom haar groote volken
 van zwarte nachtdroomen.

Bij een groot zwart water aan zijn zoom
 heeft ze heel stil gestaan,
 de lang geleden geboren boom
 heeft het toen geraân —

en de wind en de wolken hebben stil gestaan,
 ze hadden het niet gedacht,
 anders waren ze niet gegaan
 en hadden haar niet hierheen gebracht,

en alle zijn ze blijven staan,
 de wind en de boomeblaan

en het wolkevolk
en de zwarte golven in de kolk,

en de vaders en de voorouders
stonden omhoog
in stille wolken met hun schouders
tot de voeten in zwarte toog,

en de kinderen die ze had willen baren
kwamen rondom
tegen de boomen staan, ze waren
klein en stom,

en één ding dat ze in haar leven
altijd had gehad,
kwam nu heel hoog boven haar zweven
lichtend mat,

een groote vogel, een groote bloem,
een klinkende klok, haar groote roem,
haar stem waarmee ze was geboren
hing nu omhoog en liet zich hooren.

En al die kindren en die ouden
hadden het niet gedacht
en ook niet de stem die boven de wouden
nog zong in den nacht —

die was altijd in 't leven geweest
haar eenig lam,
die blaatte nu nog als een eenzaam beest
of ze bij hem kwam,

die was het eenige vuur geweest
voor hare handen,
daar kwam ze 's avonds erg bevreesd
uit de menschelanden,

die was het droomen en lavende slaap
voor haar in 't leven geweest,
die stond nu boven, een eenzaam schaap,
een blatend beest.

Maar toch ze ging en ze sleurde mee
in een sleep
kindren en klanken, in zwarte zee

ging alles scheep,
 en 't dreef nog even, het water zwart
 vonkte van diamant,
 in die groote schipbreuk brak ook het hart,
 alles zonk, het laatst de hand.

+

De boomen waren stil,
 de lucht was grijs,
 de heuvelen zonder wil
 lagen op vreemde wijs.

Over de aarde was
 waarschijnlijk alles zoo,
 de wereld en 't menschgewas
 ze leven nauw.

De mannen werkten wat
 rondom in de aard,
 als groeven ze een schat,
 maar kalm en bedaard.

Ik liep het aan te zien
 bang en tevreden,
 mijn voeten als goede lien
 liepen beneden.

+

Ik zat eens heel alleen te spelen
 op een gedachteharp, de kelen
 van schemering en duisternis om mij
 fluisterden liedjes, het leek tooverij.

Mijn vingers en mijn oogen teeder gleeden
 langs gele snaren, boven en beneden
 bleven ze langer, want ik wist niet wat
 ver achter in gedachtenvlakte zat.

Een kinderbeeldje, dat is òpgerezen
 zwierig in haar gewaad, ze had te lezen
 gezeten in haar vreemd gedachtenboek,
 nu stond ze in een geelen rimpeldoek.

Nu kwam ze dichterbij, we zijn gekomen
 midden ter vlakte onder heel wat boomen,
 we spraken niet, want boven zei de wind
 al mijn gedachten en die van het kind.

Maar te dansen zijn we wel gegaan
 heen en weer, op en neer, een lange baan
 van luchtige passen, voeten beurteling
 omhoog, omlaag, als rozenbuiteling.

Te dansen zooals twee rozen gaan
 rozenroode rozen tusschen groene blaas
 samen gesproten van uit eene steel,

twee windwiegelingen, geen geheel
maar altijd twee, hoewel ze ongescheiden
het leven doordansen met hun roode beiden.

Zoo dansten wij, mijn vingers scholen in
't geelglimmende fluweel, een diepen zin
voelden ze daar van 't levende dat edel
in 't gele woonde, en de windevedel
blies uit een adem van een gele stof
zooals een zonneshijn in bloemehof.

Wij zeiden altijd niets maar sprongen om ons om —
haar gouden oogen fonkelden, haar lippen bleven stom —
de wind zei àl gedachten en de dansemaat
die fonkelde in diamant op haar gelaat.

Maar eind'lijk zei ze goeien dag en is weer weggegaan,
op hare lippen danste lach, haar kleed was als de maan
zoo flikkerend om 't dansend lijf, zoo sprong ze heel, heel ver,
zooals de gouden maan eerst, toen zooals de gouden ster.

Ik ben zooals een oosterster, zij tintelt in het westen,
wij tweeën vogels weten wel de takken onzer nesten,
wij komen nog wel weer te saam, is het niet, is het niet,
dansende liefste, liefste, liefste, op windelied?

Maar onderwijl zit ik te spelen
op een gedachteharp, de kelen
van schemering en duisternis om mij
fluisteren liedjes, het lijkt tooverij.

+

Mijn liefste was dood,
toen ben ik gegaan
alle werelden door,
ik heb gevonden, de wereld is groot,
maar zij was dood.

Ik heb veel gevonden, de wereld is groot,
er zaten veel in den nacht
met witte vingren wenkend, de macht
van mijne doode was heel groot.

Toen ben ik gekomen op eenen akker,
o mijn liefste, word wakker,

gij laagt daar neer zoo zwart,
droomasch, verbrand uw hart.

Gij hadt te lang gewacht bij het vuur,
elk nacht- en daguur
zaagt ge mind'ren de vlam
alsof een dief haar nam.

En toen het stervend was op 't hout
het roode vuur — te koud
was het — toen hebt ge 't opgestookt
met eigen ziel, het heeft gerookt,
het heeft geknetterd, het heeft de vonken

doen springen en lonken,
 het vuur heeft sissend het hout gekust
 als kleine meisjes — het is gebluscht,
 o mijn liefste word wakker,
 uw asch is zoo zwart op den akker.

En in mijn angst ben ik heengegaan
 een heel eind weg, over de baan
 van den akker, toen heb ik gezonden
 de roode liederenmonden
 om te roepen de dagschuwe,
 nachtzieke schaduwe,
 haar ziel, die bij de wachtvuren
 wachtte de nachturen —
 of ze nog levend was,
 om te rak'len in de asch
 om te lokken uit de lucht,
 als ze soms daarin was gevluht,
 dat ze kwam om me toe te spreken
 langs mijn wangen haar weeke
 lippen te laten gaan —
 de armen om te slaan,
 met haar vingers mijn hoofd te streelen,
 in mijn ooren te kweelen,
 met haar stem mij te zeggen dat
 ik haar altijd heb liefgehad —

Deze monden zijn gegaan,
 ik hoorde ze als klokken slaan:

Roode gewaden, roode zij
 ligt nu klaar, een groote wei
 van roode zijde, kom o kom,
 liefste, zijn liefste, ik bid er om.

Rood satijn voor 't rood lichaam,
 roode bloemen voor het haar,
 roode bladen als om 't raam
 wingertgeblaar —
 we hebben het allemaal klaargestrooid,
 we hebben de wereld uitgerooid
 van al het niet brandende, al het niet rood,
 ge kunt nu keeren, arm en bloot.

Roode papavers, roode tulpen
 vallen rondom de breede fulpen
 spreiding van het rood fluweel —

een rood lied zingt er uit de keel
 van roode vogelen, vijver wijn
 purpert het marmer, in karmijn
 zit hij alleen met heete lippen,
 roode jonkvrouwen houden de slippen
 van zijnen mantel, kom die hij wacht —
 rondom duistert de purpere nacht.

Rondom duistert de purpere nacht,
 kom keer weer, o kom die hij wacht,
 ik ben zijn trouwe roode trompetter,
 om en om ga ik, één gedacht
 waait mij voort en dreunt geschetter
 uit mijnen rooden mond die lacht,
 lacht van de weerpijn die zijn hett' er
 brandt in mijn rooden armen mond,
 'k wilde dat ik u weder vond —
 kom keer weer, zijn liefste, hij wacht
 in purperrooden gloenden nacht.

Die roode kersen, die roode drank
 stroomde en viel vergeefs, die rank
 bleef eenzaam in den dorren nacht,
 heeft den vogel niet weergebracht.

De avond aamt nu haar goudgroene licht,
 waar is uw gezicht, waar is uw gezicht?
 op aarde staat een altaar opgericht,
 groenege takken branden rook en licht,
 waar is uw gezicht, waar is uw gezicht?
 De avond ademt om goudgroene boomen,
 zult ge nu komen, zult ge nu komen,
 het kopren mos brandt, aan hun groene
 toomen
 en trenzen schudden al de waterstroomen,
 zult ge nu niet komen, zult ge nu niet
 komen?

Groene ruiters gaan in draf,
 rappe hoefklinkers hoogten af,
 avondhoogten. —

groene jachtstoeten rijden op
 zwaarbestamden heuveltop
 in de hoogte.

Toen bliezen de poortwachters op gouden horens,
buiten daar spartelde het licht op 't ijs,
toen fonkelden de hooge boometorens,
blinkende sloeg de Oostewind de zeis.

Uw voeten schopten omhoog het witte sneeuwsel,
uw oogen brandden de blauwe hemellucht,
uw haren waren een goudgespannen weefsel,
uw zwierende handen een roóvogelvlucht.

De oogen in u die fonkenden jong-goude,
het bloed in u vloog wentel-roowiekend om,
de oogen der lucht die antwoordden zoo goude,
boven dreven ijsschuimwolken om.

Ijstkoud was het — lagen de waters bezijen
klinkklaar van ijs niet, spiegelend onder zon,
schreeuwde het heete licht niet bij 't overglijen,
omdat het snelvoetig de kou niet lijden kon.

De bolle blauwwangige lucht blies in zijn gouden
horenen omgespannen met zijn vuist —
de lucht kon 't wijd weerklinken niet meer houden,
berstte en brak en blauwe sneeuw vloog vergruisd.

De wereld was een blauwe en witte zale,
daar stond een sneeuwbed tintelsneeuw midde' in,
uw goudhoofd naar zwaanveeren ging te dalen —
lachende laagt ge, over het veld, handblanke, blanktande, trantele koningin.

+

Mijn handen zijn zoo heet —
mijn oogen branden zoo moe
diep in mijn hoofd, ik weet
niets meer, ik ben zoo moe.

Er zijn stemmen op straat,
wind en hemellicht —

om me is droog gepraat,
mijn gehoor zwicht.

En er is niets in mij over
dan het arme hongrig' verlang —
ik heb het zoo lang, zoo lang,
het wil niet meer over.

+

Ik wilde ik kon u iets geven
tot troost diep in uw leven,
maar ik heb woorden alleen,
namen, en dingen geen.

Maar o alzegenend licht,
witheerlijk, witgespreid licht,

daal op haar en laat haar nooit zijn
zonder uw zaligen schijn.

Zij is zoo stil en zoo zacht
als gij en niet onverwacht
zijt ge voor haar — zóó is
het water voor een zwemvisch.

Ik weet niet of zij u maakt
 licht, als haar monde slaakt
 adem, of dat zij door
 u werd en uit u bevroor.

Zij is als de gouden zonnemiddag,
 een herfstige laatste biddag
 van boomen en het graskruid
 tot 't zonlicht, hoog boven ze uit.

Zij is het zilveren zwevende
 het teere licht blozende gevende

licht, dat hemelhoog is,
 goudeeuwig als 't herrefst is.

Haar oogen gaan wijd en zij
 boven mijn starend hoofd uit,
 gouden en zilveren lichten
 brengt ze op menschegezichten.

Ze weet haar licht niet, ze is
 zich zelve wel droefenis,
 ik wilde ik kon haar iets geven
 verlichtend het donkere leven.

+

Laat ik nu denken hoe dat alles was,
 gaat toch niet voorbij, mijn gedachten, zoo ras,
 en schoone blanke stem blijf in 't zwart duister staan
 wil toch niet zoo ijlings van mij weggaan.

't Was buiten de stad in de kou
 van water en wei, erg rauw
 blies de wind het laag land over, de boeren slapen,
 de stad was verlicht waar de wakkere menschen liepen.

De wolken weenden soms, verder
 gingen ze, zonder herder
 van zelve als menschen doen
 die doelloos, aarzelend spoen.

Zwart glansden mijne oogen,
 mijn mond werd zwart in 't droogen,
 fijn spikkelden druppels neer
 op 't drooge lippenbegeer.

Zacht druppelden neer de teere
 nachtdruppels die dorst vermeeren,
 de zwarte nevelvlam
 sloeg om me stil en klam
 onder de wolken zwart van glans,
 beglommen alsof het de schans
 geharnast was van de aarde
 die ze bewaarde.

Toen heb ik me stil neergezet
 aan den wegrand en met
 mijn oogen heb ik de stad aangekeken
 die deed de lucht verbleeken,

die deed de lucht verbleeken
 en de oogen schrikken,
 de stad lag daar stil te branden,
 het leek wel een groote warande
 buiten als 't zomer is,
 het donker in bosschen is.

Ik begon toen stil te rillen
 en in me bang voor mijn gillen
 te worden dat ik ging doen,
 ik kon het niet houden toen.

+

De zon. De wereld is goud en geel
 en alle zonnestralen komen heel
 de stille lucht door als engelen.
 Haar voetjes hangen te bengelen,
 meisjesmondjes blazen gouden fluitjes,
 gelipte mondjes lachen goudgeluidjes,
 lachmuntjes kletterend op dit marmer,
 ik zit en warm m' er.

Kijk ze nu loopen wendend om me heen,
 't lijkt wel een herfst op den witten steen,

een herfst van dorre en gele kraakbladen
 engelen in wevegoudwaden,
 zwevende guldvliezen,
 neigende zonbiezen,
 fluitende gouden zonnegeluiden,
 ze leiden elkaar van uit het zuiden,
 ze loopen over mijn marmersteen
 in goudmuiltjes heen.
 En 't lijkt of ze nu wel overal zijn,
 de wereld is vol met een geelen goudwijn.

+

Ik was toen een arme jongen
 met te groot verlangen.

Lange luchten kwamen gevaren
 als lichte zeeëbaren
 over mijn hoofd, over mijn hoofd —
 mijn licht weenend hoofd.

Op rezen zonnen, vergingen
 op hunne goudvurige zwingen,
 moe viel mijn oog in mijn hoofd.

Mijn lichaam was toen zoo wonderlijk,
 elk lid afzonderlijk
 leefde, ik zag het aan,
 ik wist niet waar te gaan.

En lentenen kwamen met ademen,
 sleeplichten in sleeplichte wademen,
 en lichte groene groenblondende
 schroomen

licht lichtlijk straalvingerend om
 en glansplekkende wateren [boomen,
 en uitgestrekt klateren
 des eeuwigen hemels,
 en ernstige kemels [lucht —
 van wolken, onderwijl hoog over de
 mijn jeugd, mijn jeugd, vlucht, vlucht,
 vlucht niet te gauw voorbij,
 maar blijf bij mij.

En donkere nachten
 met purperblauw gedachten
 en woorden uit omlage stad —
 ik zat, ik zat
 duisteromfonkeld, nachtoogbelonkeld,
 omhoog tegen mijn kussen
 gedachten te sussen
 en wiegelen in mijn armen —
 dat maakte zoo warme
 mijn borst en adem langs mijn hals.

Dit heb ik zóo en dit ook zóo gedaan,
mijn beenen gaan nog rustig door het werk,
mijn borst dringt voor, mijn oogen zien naar 't rusten.

De slaap heeft breed zijn dommelende kusten,
daar zal ik als op steenenblauwe zerk
slapen, de schouders moe van 't hangend gaan.

+

O hart, begeef u in de eenzaamheid, —
zooals een jongling in wien voor het eerst
de liefde ontstaat, en, verbaasd voor het teerst
nieuwe gevoel, van zich zelve wegschrijdt,

en van de jonkvrouw nog het allerverst
wezen wil, om, wat hem in 't harte leit,
te kunnen overdenken om het zeerst —
ga zoo mijn hart alleen, en laat het wijd
der wereld. Sla de oogen in u zelve,
houd wat gij daar voor waar ziet, ook voor waar,
blijf daarin en kom daar lang niet vandaan.

Laat geen verbeelding uw gezicht bewelven,
maar word u over eigen waarheid klaar,
en zie in eenzaamheid haar alleen aan.

+

Reeds is de winter ons voor goed gescheiden,
de lente ergens ver, aadmende, wacht,
de rulle sneeuw wordt van wit zwart en zacht,
en komt met ploffen van de daken glijden.

In de prikklende lucht, nu zoel als zijde,
die op de stad hangt als vochtige vacht,
komt nu een storm, die langs de breede gracht
zoet regenwater brengt, alsof hij schreide.

Zoet is de toovering van die droefheid,
waarin zoo veel beloften slapend zijn,
in dezen storm, van onbewuste vreugde.

De donkre wolk, welks regen de storm teugde,
hangt zwaar, en gaat in diep gezwollen lijn,
terwijl de doffe stad droomende leit.

+

Verdoemd!
 Allen zijn klein.
 Geen is er groot.
 Beter weg in den dood
 Dan verdoemd met het kleine te zijn.

+

Gij vertoont u in den nacht
 Hoog in des maanlichts lach.
 De zee is onzichtbaar ver,

De lage bosschen zijn ruig.
 Hoog gaat voorbij
 De glazen wagen der nacht.

++

JAN FRANÇOIS ELIAS CELLIERS (geb. 1865)

EENSAAMHEID

Mij vuurtje en ik is op wag,
 mij vuurtje en ik alleen;
     die awendster
     wenk al van ver
 en die velde slaap om-heen.

En stadigies sterwe die dag,
 so's één in sij armoed verlaat,
     ongesien, ongeag,
     sonder suggie of lach,
 waar niemand van weet of van praat.

Nou blij die lug alom
 in stil aanbidding staan;
     geen tampende bel
     wat die ure tel,
 — net die sterre wat kom en gaan.

Die osse, met koppe gebui'e,
 herkouwe nog stil in die nag,
     tot één v'r één buk
     en gaat lê bij sij juk,
 met 'n sug, na die trek van die dag.

Mij vuurtje is al wat nog leef
 in die eindeloos ruim met mij,
     en sij stemmetje dwaal
     so's 'n deuntje wat draal
 om dage lang verbij,

om jonkheids blije more
 en laggies lang verlewe.
     Dan voel ik 'n traan
     in mij oge staan
 en ik fluister „Heer, vergewe!”

Die slapende velde lê wijd,
 en wijer die donkere see,
     wat mij vuurtje en mij
     van awend skij
 van die wereld se vreugd en wee;

ik weet daar is feest van a'end
 in menig verligte saal,
     maar geen een wat mij mis
     bij die dans en die dis
 — 'n balling vergeet en verdwaal.

Maar al is ik ver van die skaar,
 in eensaamheids woning getrede,
     ik voel mij so's één
     met die Heer alleen
 — 'n kind aan Sij boesem tevrede.

DIE OSSEWA

Die osse stap aan deur die stowwe,
geduldig, gedienstig, gedwee;
die jukke, al drukkend hul skowwe,
hul dra dit getroos en tevree.

En stille, al stuiwend en stampend,
kom stadig die wa agterna,
die dowwe rooi stowwe, al dampend,
tersij op die windje gedra.

Die middag-son brand op die koppe,
gebuk in hul beurende krag,

hul swaai heen en weer in die stroppe
— en ver is die tog van die dag.

Dit kraak deur die brekende brokke;
die opdra'ens is ver en is swaar,
dit knars in die knakkende knokke,
maar hul beur en die vrag breng hul daar.

So, stom tot die stond van hul sterwe,
blijf ieder 'n held van die daad.

— Hul bene, na swoege en swerwe,
lê ver op die velde verlaat....

↔

GERRIT HENDRIK PRIEM (1865—1933)

SCHEMERING

Bij 't avondvallen alleen te staan
Midden in rosse heide!
De wolken, als vlammen, over me slaan,
Als vreemde vlammen, waarin vergaan
Hemel en aarde beide.

Ik denk aan Midians zandwoestijn,
En Mozes bij Jethro's heerde,
Toen hem op Horeb Gods cherubijn

Verscheen met verblindenden vlammen-
schijn

In 't braambosch, dat niet verteerde.

Geen wijkje drukt op de lucht zijn wicht...

't Is of alles wacht op een teeken:

Of een cherub in blindend wonderlicht

Zal staan voor mijn angstig aangezicht

Om 't Godd'lijk woord te spreken.

+

Ik kan niet zeggen wát ik zing:
De klanken spelen in mijn ziel,
Een tink'len of er regen viel
Op 't stille water van den vliet,
Waar 't rozeblad zich wieg'len liet
In lichte bonte schommeling.

Ik voel mijn lied moet zonnig zijn

En vroolijk als mijn liefste lacht,

Maar 'k wil het zingen wonderzacht

En half in stille mijmering,

Uit vrees dat 't al te ras verging,

Als lentelucht en zonnenschijn.

↔

ALBERT VERWEY (1865—1937)

ROUW OM HET JAAR

Maanden, komt, brengt bloemen aan,
De lucht is bleek met de laatste maan,
En het jaar, het jaar is dood!
Het jaar is een koud, dood man in huis,
En ik wil het begraven met zang en
Van vallende bloemen.... [geruis
Het jaar, ach 't jaar is dood!....

Blijde maanden van 't dode jaar,

Vollegt zachter achter de baar

Dan toen gij volgdet na elkaar,

Armvollen dragend van blijde bloemen....

Eerste en laatste maanden, treedt

Langs de baar met slepend kleed —

Uw preevlende lippen noemen

Spelend den naam van 't jaar . . . .
Ach, 't schone jaar is dood! . . . .

Ziet nog eens naar 't dode jaar,
Dan niet meer . . . .

Maanden, die als maagden zijt,
Strooit rondóm hem bloemen en kruid,—
Hij was een schoon, groot man in zijn tijd,
Draagt hem met zangen en klagen uit! . .
Bloemen liggen om 't schone hoofd,
Bloemen over de baar —
Maar het licht, ach het licht is gedooft
In de ogen van 't dode jaar.

Zoete Mei, die altijd lacht,
Ween niet meer met hangend haar —
Gij zijt de schoonste van ieder jaar,
Ween niet meer, maar wacht:
Wacht met uw zusters ter wederzij,
Hand in hand:
Ik hoor op mijn drempel gelach en gevele
't Is het nieuwe jaar en de blijde Mei
Wenkt het met bloemen naderbij —
De koude maand schuilt weg aan den
't Nieuwjaar gaat háar voorbij... [wand:

Gaat nog eenmaal rond de baar,
Komt dan weér . . . .

+

Mijn god is enkel gloed en donkerheid,
Schoon om te zien, — een wonder te verstaan; —
Daar is niet één als Hij, — doch 'k zie u aan,
En waan dat gij Hem-zelf op aarde zijt.

En dus heb ik mijn ziele u toegewijd,
Opdat ze in uwen gloed mochte vergaan;
En stil verteren, zonder klacht, voldaan
Met zulk een liefde en zulk een éinigheid.

Zoals twee vlammen spelen in den nacht,
En nijgen naar elkaar met bleker gloor,
En trillen sneller in elkanders gloed, —

Tot beï opvlammend in de lucht, in 't zoet
Verenen beven, — dan, den nanacht door,
Brandt éne grote vlam, in kalme pracht.

+

O Man van Smarte met de doornenkroon,
O bleek bebloed gelaat, dat in den nacht
Gloeit als een grote, bleke vlam, — wat macht
Van eindloos lijden maakt uw beeld zo schoon?

Glanzende Liefde in enen damp van hoon,
Wat zijn uw lippen stil, hoe zonder klacht
Staart ge af van 't kruis, — hoe lacht gij soms zo zacht, —
God van Mysterie, Gods bemindste Zoon!

O Vlam van Passie in dit koud heela!

Schoonheid van Smarten op deez' donkere aard!
Wonder van Liefde, dat geen sterfling weet!

Ai mij! ik hoor aldoor den droeven val
der dropplen bloeds en tot den morgen staart
Hij me aan met grote liefde en eindloos leed.

+

Als de gedachten van een gans geslacht
Profetisch dromen van een nieuwen naam,
Dan leest een knaap dit boek, waarin uw faam
Als in een schoon graf slaapt en 't waken wacht.

En hij zal 't àl begrijpen en zijn kracht
Zal wassen als eens arendjongs, — met saam -
Gevouwen handen fluistert hij een naam,
En staart langs de aarde in enen droom en lacht.

Dan zal de wereld klinken van gezang,
En een groot licht zal over de aarde gaan,
Alsof het goede zegeviert op 't kwaad.

En dan een verre berg, een wild gedrang
Van mensen om een kruishout, en daaraan
Een knaap met dromend oog en moê gelaat.

+

Hoe streeft mijn vers, zwaar met gezwollen zeil,
Diep door de golven van mijn breed geluk,
En buigt zo stout onder den blijden druk
Dier lading vol van rijk en roemrijk heil: —

De paden van mijn zang bruisen een wijl
Mij achterna en schuimen in de zon;
De hemel blauwt, ver aan den horizon
Bestijgt geen schip de waatren breed en steil.

Hoe dat ik thans alléén voor allen schijn
Machtig in zang en rijk in zoveel dicht,
Ik, die hiervóór zo arm was en zo leeg?

Immers alleen omdat ik u verkreeg;
Want thans werd zang om u mijn staêge plicht,
En u bezingen is groot dichter zijn.

GRACHT-WANDELING

De grachten van mijn deftge stad	Leest in een boekje en voelt aldoor:
Zie 'k weer en zie wat 'k ben geweest:	Wat ben 'k gelukkig dat ik leef;
Een knaap, die in het ochtendlicht	En leest dat stille en wijze vers
Onder de bomen loopt en leest; —	Van Tassoos ramp, dat Goethe schreef.

HERFSTAVOND

Op 't donkre buiten	Zit 'n dromend beeld
Boomkruinen ruisen:	Woorden te schrijven,
Stormwolken drijven:	En 't kruinenruisen,
In 't lamplicht huis en	En 't wolkendrijven,
Voor donkre ruiten,	Staat, een geluid, in

Schrift gepenseeld.

AARDE

Als 'k u zo lief niet had, mijn aarde, zou ik
 Zo niet begeere' u in een droom te vieren,
 Maar al uw steden en al uw revieren,
 En bos en berg graag in één beeld beschouw ik.
 Als kind al zocht ik u, mijn aarde, en wou ik
 U kennen heel, uw hemel met zijn vieren,
 Uw oceanen daar uw winden gieren,
 Uw blank-zeilende wolk, zwerkwart en rouwig;
 Uw landen daardoor zilvren stromen zwieren,
 Uw bergen daarop hoge pijnen razen,
 Uw weiden waarop wilde kudden grazen,
 Die Mexicaan aan lasso medeslieren; —
 En 'k zag u heel, o aarde, en zal u hier en
 Hierna vieren met kinderlijk verbazen.

+

De stilte die ik om mij voel als de avond
 Om mij, mijn huis en kalme duinen staat —
 Daar 't tikken van de hangklok luider gaat —
 Dringt in me, heldrer mijn gedachten stavend.

De stem van mijn gedachten tokt aldoor,
 Als 't boblen door de tuit van 't borlend water;
 Als 't zingen van die onvermoeibre prater
 Beweegt en spreekt wat ik diep in mij hoor.

Dichter, het zijn is schoon maar merk het worden
 In u is al wat ge om u heen begeert.

De schat, die zich in eenzaamheid vermeert
Zal op zijn tijd voor andren zichtbaar worden.

Wat in uw cel bij 't gele licht geschiedt
Zal eenmaal in de zon zich openbaren.
Het hoofd dat buigt over vermolmde blaren
Verliest daarmee den lach van 't leven niet.

En als u stemmen uit de doden spreken
En gij hun luistrend zelf een dode lijkt,
Schrik dan niet zeer als wen de nanacht wijkt
Een levenskreet uw lippen uit zal breken

+

Wij dwalen als dronknen: onze daden
Bedachten we al te lang;
Nu groeien de donkre hartezaaden
Om ons in wondren drang.

Ze omwarren ons hoofd: hun droeve
Bedwelming voert ons blind,

Langs den rand van meenge groeve,
Langs de sneê van steengen wind.

Wij gaan en luistren: onze oren
Trachten vergeefs verstaan:
Is 't het hart dat zich laat horen
Door 't gefluit van rondom ons de or-
kaan? . . . .

+

Naar alle zijden ligt nu als een tuin
Dit Holland met zijn bloemenvolle gronden,
Terwijl de heuvels lijdzaam langs hen blonden,
Hoeven-doorhoeft, van 't zilverzande duin.

En daar de wind me omspeelt op blinke-kruin
Zie 'k dorpen voor me en meen de stad gevonden,
En voel de zee me omgaande al 't land omronden,
En hoor de brekers storten steil en schuin.

En eindloos hoog welft zich de nieuwe hemel,
Die elk jaar komt met voorjaarszang en -kleur,
En spel van zon en damp en wolkgewemel.

En altijd weer troon boven 't oud gebeur,
In nieuw verrukt zijn, op mijn hogen schemel,
Ik, dichter, die mijn land het schoonst land keur.

+

Ik zag den dag, de stad; en de oude tijden
Geweken voor een nieuwen, schoner tijd;
Ik zie dat gij voor dien geboren zijt
En dat u andre, scheidende, doen lijden.

Zo sta, laat gaan wat gaat, blijf 't nieuwe beiden.
 De landen oopen, wijken, wijd en zijd,
 Een aarde als nooit — heerlijk — lag uitgebreid
 Zal nieuwen oogst voor de eeuwigheid bereiden.

Wij sterven snel: een mensheid draagt ons mee,
 Draagt heugnis van ons meê naar verste dagen —
 Een mensheid sterft met al haar vreugde en wee.

Dan zal een roep van haar opjuichen, klagen,
 Door andre sfeer, langs ongemeten zee —
 Dan wordt die stem door de eeuwigheid gedragen.

DE NOORDZEE

De Noordzee doet zijn gore golven dreunen
 En laat ze op 't strand in lange lijnen breken.
 Zijn voorjaarswater marmren groene streken
 En schuim en zwart waaronder schelpen kreunen.

Zie van 't balkon mij naar den einder leunen
 Met ogen die sints lang zo wijd niet keken:
 Een droom in 't hart is me eer ik 't wist ontweken
 En 't oog wil buiten me op iets komends steunen.

Hoe ben ik altijd weer vervuld, verlaten:
 Vervuld van liefde en hoop en schoon geloven;
 Verlaten als mijn dromen mij begeven.

Maar dan komt, o Natuur, langs alle straten,
 Uw kracht, uw groei, uw dreiging, uw beloven —
 Hoe klopt mijn hart van nieuw, van eeuwig leven.

DE WEVER

Zij kloppen aan de deur: zij klagen
 Dat ik niet luister.
 Ik berg voor allen die mij plagen
 Mijn kalmen luister.

Ik ben veel zachter en veel stiller
 Dan ooit geloven
 De durver, weter en bediller,
 Drukken en groven.

Mijn huis een hoge en lichte kamer,
 Mijn dag een morgen,

Ben ik een hemelse beramer
 Van aardse zorgen.

Mijn wanden hangen vol tapijten
 Door mij geweven,
 Kleuren en draden die nooit slijten
 En eeuwig leven.

De zon, de maan en al de sterren,
 Bergen en zeeën,
 Wouden en weien en den verren
 Nevel beneeën.

De hellingen waarop verlichte
Steden zich spreien,
Stromen waarover de opgerichte
Mastschepen glijen,

Mensen en dieren, planten, stenen,
Talloze dingen,
Al wat doet lachen, wat doet wenen,
Dromen of zingen.

Vol is mijn huis ermee: mijn dagen
Zijn zó niet eenzaam
Of al uw klacht, al uw behagen
Is mij gemeenzaam.

Ja, lijflijk zijt ge aanwezig: mannen
Zowel als vrouwen,
Maar al uw luidheid liet zich bannen
In mijn stil schouwen.

Gij klopte aan de deur, zie ze is open.
Gij staat bewogen —
Uw wonden waar bloeddroppen dropen,
Uw schreiende ogen,

Uw haat, uw deernis, uw betrouwen,
Uw vreugd, uw woeden,
De smart, de zachtheid en 't berouwen
Van o hoe moeden,

Gij ziet, gij voelt ze en bij 't ontwaken
Uit zo schoon dromen
Ziet ge mijn deur en wilt ze raken,
Maar weggenomen

Zijn uit uw hart, zijn uit uw handen
De wilde knepen —
Mijn luister blijft daarbinnen branden,
Stil, onbegrepen.

CIRKELLOOP

Ik ben een vonk die doelloos, richtingloos,
Geworpen in 't heelal mijn vaart begon,
Toen bond me aldra aan zich een andre zon
En wentlend leef ik ongemeten poos,

Een kern van leven, in zichzelf voos,
Vol van de kracht die in en rond mij spon.
O dat ik zonder weten eeuwig kon
Wentlen in de onbegrepen stralenroos.

Oneindge wereld, onvoltooid heelal
En onbegonnen, maar waarin elk deel
Beeld van het heel is en een lichtgespeel

Langs de eeuwge banen, zeg, zal eenmaal, zal
Ooit zijn het eind van uw gestaadgen brand,
Gij diamant in 't holle van een hand?

DE MAAT

Er is geen maat die ik in u niet vind.
Gij zijt de berg en gij zijt ook het grein,
Gij zijt de aardwoning en het hemelplein,
Gij zijt de vader en gij zijt het kind.

Ik heb mijn ogen die u zien, maar blind
 Zie ik u ook: in mij het bloedgedein
 Is zozeer u als de eindeloze trein
 Van vormen, die nooit eindt en nooit begint.

En 't vormenloze is u — niet vormeloos
 Maar reinste maat van vormen-mooglijkheid —
 Ik ben daarin, een kern, gezaaid door u.

Zo is van u tot mij geen toen, geen nu,
 Geen rechts, geen links, maar volheid mateloos,
 Die ik — maar droom te zijn, doch die gij zijt.

HET MISDRIJF

Gij zijt mijn Heer, mijn Vader en mijn Vriend.
 Als ik misdreef dan deed ik het door u.
 Ik die misdreef, die van mijzelfen gruw,
 Ik heb misdrijvend u alleen gediend.

Ik die misdreef en die, uw straffen ziend,
 Staan zal gelijk uw zoon, niet blind, niet schuw,
 Straf mij en duld dat ik als eenmaal, nu
 Vóór u zal staan, wel bevend, niet ontvliënd.

Ik hief mijn Beeld zo hoog dat gij alleen
 Eraan kunt raken. Brijzel, 't is uw recht.
 Of duld dat ik, uw kind, het recht en slecht

U overgeef, hoewel verspeeld, toch gaaf.
 Ik buk het hoofd: ik ben uw knecht, uw slaaf.
 Gij zult het nooit, nooit in het stof verteên.

HET BLIKSEMVUUR

Omdat uw huis niet op den weg van den bliksem lag
 Maar juist daaraan, schrikt ge op en stierft gij niet.
 Dit zijn de verborgen wegen, de heerbanen van 't hemels vuur
 Waaraan wij spelen, sluimren, omstrenglen elkander, ontwaken.

Wat ware mij 't leven als het niet zó was: dreiging en duisternis,
 Gloed en angstwekkend geratel en daar ikzelf in,
 Dromend en peinzend, sluimrend en liefde bedrijvend,
 Zittend met wijd-open ogen in 't ontzettendste ogenblik,
 Op den rand van het bed, d'arm om den hals der geliefde.

Eén ding schoner: de Dood als hij gulden aankwam,

Staaf van gesmolten goud die ons beiden saamklonk
 Onwetend slapende op den weg van dien Machtigste.

+

Bedenk hoe schoon wanneer wij zijn gestorven
 De aarde zal zijn die dan naar ons niet vraagt.
 Gij weet dat ze altijd eendre vreugden draagt
 Als waar wijzelf ons aandeel van verworven.

Wij hebben vaak haar blijde gaaf bedorven
 Door zorg die om den dag van morgen klaagt.
 Door eigen ondank langer niet geplaagd
 Zien wij door andren haar geluk beörven.

Hoe ligt zij nu zo rein in 't laatste licht.
 Alleen gelaten, nieuwen bloei verhopend.
 Is dit de droom waarnaar ik mijn gezicht
 Van kindsbeen hief en de ogen heb geöpend

Aldoor, alsof ik hem op aarde vond?
 o Droom van nieuwen aardsen morgenstond.

DE ROERGANGER

Zal ik zijn als gij mij wenst,
 Varend tussen weerzijds banken,
 Als een schok de schuit doet wanken
 En het schuim de plecht beplenst,

Leer mij dan altijd uw oog
 Boven mij te zien en onder,

Als een weerzijds lokkend wonder,
 Afgronddiep en hemelhoog.

Want de dreiging om en om
 Kan ik dan getroost verduren,
 Als door rechts of links te sturen
 Ik bij u te lande kom.

DROOMTIJ

Hoe is de hemel zo nabij!
 Ben ik in hem of hij in mij?

Laat los! Mijn vaartuig, nu voor stroom,
 Voelt zich getrokken naar de Droom.

Gij spreekt tot mij, gij ziet mij aan —
 Ik zie u in de verte staan.

Ik leef al in een ander land —
 Van d'oever wuift voor 't laatst uw hand.

MEIDAG

Hoe nabij,
 Hoe als eerst,
 Glanst het bosje en straalt de wei,
 Schalt de leeuwrik die met zang de
 lucht beheerst.

Zorgenvol
 Liep ik uit,
 Eer ik 't wist kwam Lente en zwol
 De ogen vol met groen me, de oren vol
 geluid.

Wie bleef jong?
 Wie werd oud?
 Lente lachte en *mijn* hart zong
 De eigen tonen over die ze een knaap vertrouwt.

+

Waar duizendvormig bladgewemel
 Wiegt in een stralend blauwe hemel
 Omvangt ons tent van zand en groen.
 In zoete en orgelende tonen
 Slingren de vogels die hier wonen
 Hun liedren door 't verrukt plantsoen.

In 't eindloos spel van zang en luister
 Stemt in zijn eigen schemerduister
 Ons hart aldoor zijn zelfde snaar.
 Vormen en volten worden dromen
 En in één glimlach opgenomen
 Van uw gelaat, Alzegenaar.

+

Waar in de laagten mensen wonen
 En ploegen 't land en hoeden 't vee
 En brengen dochteren en zonen
 Naar de avond van hun leven meê,

Daar zien ze op gouden horizonnen
 Al naar 't seizoengeviert verloopt
 De in d'ochtend van 't heelal begonnen
 Arbeid waaraan het feest zich knoopt.

Daar is de volheid, de voltooiing
 Waar aarde en hemel om bestaan,
 De rijkdom zonder de verstrooiing,
 De toekomstdroom van schijn ontdaan.

Daar is 't een derven en verwerven
 Niet anders dan van 't eerste paar,
 En schoon als 't leven komt het sterven
 Voor mens en dier als voor het jaar.

DE SCHONE WERELD

Iedere morgen na het nachtelijk slapen
 Ligt mijn wereld nieuw door mij geschapen.

Telkens een kortstondiger bewoner
 Zie ik haar belanglozer, dus schoner.

Iedere dag heb ik haar weggegeven,
 Telkens één dag meer van 't eigen leven.

Schoonst zal ze eenmaal zijn als ik ga
 scheiden
 En de grenslijn wegvalt van ons beiden.

EEUWIGE EINDER

Klaarheid van mijn einder: ik bemin
 Zó te staan dat de Afstand koning blijft
 Boven u en mij elkaar niet naadrend.
 Uit de volheid drong ik naar 't Begin

Met zijn licht de werelden dooraadrend,
 Heel de kreis die 't open oog beschrijft.
 Al mijn werkelijkheid en al mijn dromen
 Zijn in die Figuur nu opgenomen.

DE GERICHTE WIL

Wanneer ik stierf en zij die mij beminden
 Rondom mijn baar staan en de een d'andre vraagt:
 Wat hadt ge lief in hem: zijn menselijkheid,

Zijn dichterlijke gaaf, zijn trouw aan vrienden,
 De zachtheid van een kracht die draagt en schraagt,
 Of de onafhankelijkheid van zijn beleid, —

Dan hoop ik dat een zeggen zal: wij weten
 Dat hij als mens, dichter en vriend, als kracht
 En leider 't zijne deed, maar nu de spil

Van 't denken stilstaat en in zelfvergeten
 Zijn mond zich sloot, zien wij zijn sterkste macht:
 Een op de onsterfelijkheid gerichte wil.

TOPZIEKE RUPS

Topzieke rups, in 't stijgen
 Van blad op blad, van steel op stam,
 Denkt ge eindelijk te verkrijgen
 Het veld van blauw, de witte vlam?

Te hoog! Ge kunt niet keren!
 Hangende aan hoogste top,
 Geeft ge, in verdwaasd begeren,
 Nog eens u op.

+

God die voltooit, ik roep u aan.
 Ik weet dat gij de doodsgod zijt.
 Wie is er die u kan ontgaan . . . .
 Ik roep u aan: ik ben bereid.

Noch wat begin, en nooit verschijnt
 Dan als beeld en gelijkenis,

Gij die begon, gij die voleindt,
 En weet niet wat voleinden is

Ik roep u aan, niet als ik sterf,
 Maar al de dagen van mijn jaar,
 Bij dood en leven, duizendwerf:
 Mijn God, maak mij uw raadsel klaar.

HET VERBORGEN VUUR

Toen was ik jong, nu ben ik oud.
 Wat is het onderscheid gering.
 De maand valt in hetzelfde seizoen,
 Het middaguur is nog als toen,
 En ik zit hier, die saamspraak houd
 Met hen en met mijn mijmering.

De duizend stemmen om mij heen
 Betogen daaglijks hoe ik ben,
 En de een zegt zus en de ander zo.
 Ik luister, en versta hen nō,
 En denk: of ik mijzelf dan ken?
 En denk en glimlach: zeker, neen.

Nog altijd volg ik in de lucht
 De wolk, op aard de vaste grond,
 En mijn gedachten zijn vandaag
 Nog even vast, nog even vaag:
 Gewaringen door taal getucht,
 Maar elke een onbegrepen vond.

En toch deed ik dit wezen kond,
 Dit wezen dat ik niet versta.
 En het geloof verlaat mij nooit
 Dat het zich eindelijk heel ontplooit,
 Zodat de vraag: is dit zijn grond?
 Wordt beantwoord met een juichend: ja!

Hoe vreemd dat de gedachten gaan
 En spreken zich volkomen uit
 En dat hun zin, hoe openbaar,
 Toch anders is, en even klaar
 Op een ook thans weer onverstaan,
 Een nooit ontraadseld weten duidt.

Maar 't kan niet zijn. Op 't effen doek
 Van uw verbeelding teken ik
 De schaduw die dit brandend vuur
 Werpt door mijn zichtbare natuur,
 Ik dwaas die vuur in schaduw zoek
 En eeuwig in een ogenblik.

De beelden die mijn eeuwig licht
Op tijdelijk wisselen verwon,
Die laat ik u en 't is genoeg.

Ik weet dat ik geen schaduw joeg,
Maar ook dat tot geen oog de zon
Zijn onverhulde stralen richt.

PLOTSELINGE DOOD

De Dood zat in u en ge wist het niet,
Hij scherpte 't mes al en ge wist het niet —
Gij en uw jonge vrouw, gij schertste en lachte —
Hij mikt naar 't hart u en hij mist het niet.

SCHUIF OP NAAR 'T GRAF

Schuif op naar 't graf: uw huis moet leeg.
Een nieuw bewoner staat ervoor.
Hij is nu jong en gij zijt veeg.
Zijn voet volgt in uw spoor.

Benijd hem niets: de tijd is kort.
Een ander volgde alweer zijn stem.
Ge ligt nog nauwelijks of hij stort
U na en wacht op hem.

GESCHEIDEN

Als onder de aard, met opgestoken voeten,
Ik slaap, mijn Wereld, blijft uw schoonheid achter,
Uw morgen zal de ontwaakte mensen groeten,
Maar in het graf wekt geen de stille wachter

Die woud en zon en zee zo warm beminde
En meende dat zijn liefde schoonheid leende
Aan u, verzekerd dat zich nooit ontwinde
Zonlicht en ooglicht, waar 't in lachte of weende.

Nu zijn die beide dan voor goed gescheiden:
Uw bossen ruisen en uw droppen blinken;
En mij die slaap, zijn onder donkre heiden
De lippen open die uw duister drinken.

DELFTSE VERMEER, ZIENDE NAAR DELFT ZOALS HIJ HET ZAL SCHILDEREN

„Een stad aan de overkant,
Met torens, poorten, daken,
Walschoeiingen en aken,
Wolkschaduw, zonnebrand.

Wij zien van de overzij
Het voegschrift in haar muren,

Haar koele kleurglazuren,
Haar verte en haar nabij.

Hoe overtreft haar glans
Haar spiegelschijn in 't water! —
Straalt zo de Godsstad later
Tot schijn mijn stad van thans?”

HET SONNET

Sinds ik eerst in reeksen van sonnetten
 Vrede vond voor mijn ontroerd gevoel,
 Tot daarna, ontred aan 't mensgewoel,
 Ik mijn hart gedurig meer ging zetten

Op de Onzichtbre die naar vaste wetten
 Zich verzichtbaart, en mijn enig doel
 Werd zijn klaarheid, die mijn denken spoel
 Van de oorspronkelijk aangehechte smetten,

Was het altijd deze eenvoudige lijn,
 't Zestal verzen na 't herhaald kwatrijn,
 Die me als koord van rust ten anker lokte.
 De eigen drang die eertijds Milton dreef,
 Toen hij Samson Agonistes wrokte
 En zijn eindkoor in sonnetvorm schreef.

HET LAATSTE GERICHT

De tijd, die rover,
 Heeft hij me ontnomen
 Iets van mijn dromen?
 Liet hij niet over
 Na 't vallend lover
 De sterke bomen,
 Wachtend het komen

Van de eeuwige klover?
 Die zal ze splijten,
 Hij de tijdloze.
 Die zal ze branden
 Als goede en boze
 De wereldwanden
 Als doek zien rijten.

+

Het wonder dat ik heb beleefd
 Is juist dat ongestoord verband
 Waarin zich vers met vers begeeft,
 Somtijds als vingers aan een hand,
 Somtijds als blaren aan een plant.

++

JOHANNES BERNARD SCHEPERS (1865—1937)

UIT BRABANT

Melancholiek is 't klinken van de bellen
 Aan 't haam van 't paard, dat stapvoets sloft in 't zand,
 Het opgeschoffeld stof zweeft naar de kant
 En gansche zwermen vliegen vergezellen

Het beest, dat scheukt en kopschudt van hun kwellen.
 De kop omlaag, door 't kwastig net omrand,
 Zoo trekt het dier langs 't hooge dorre land
 De tweewielskar en blijft eentonig schellen.

En naast hem loopt de man, zijn evenbeeld,
 In 't grauwe kleed met sjokkig loomen gang.
 Verweerd zijn hoofd en haar, de hand vereelt;
 Staag klapt de zweep, doch maakt zijn paard niet bang:
 Zij hebben saam te lang hun werk gedeeld
 En sukklen samen voort hun leven lang.

↔

ALFRED HEGENSCHIEDT (geb. 1866)

ONMACHT

I

Ik weet het niet wat van mij worden moet
 Na al dit rustloos pogen, nimmer slagen;
 'k Heb vruchteloos een beeld in mij gedragen,
 Ik heb den adem niet die 't leven doet.

En geest en hart, zij waaien droeve vlagen
 Van kille leegheid in 't verdord gemoed;
 En de aarde kwijnt; met haar gij, 't laatste goed
 Waaraan 'k mij klamp, gedenkend vroeger dagen.

Waarom moest gij dan komen in den nood,
 Ik riep u niet; wat dood moest zijn, wás dood,
 En voor de rest, — ik had het ook gedragen, —

Gij hielpt toen goddelijk dit leven schragen;
 Maar ziet gij niet, nu gij mij wilt verlaten,
 Dat ik het weer, maar meer dan ooit, moet haten?

II

Ik heb geboet toch, lange, lange jaren,
 De schoonste die een God me weigren kon,
 Ik zag ze vloei'n, bij andren, als de bron
 Van 't hoogst geluk dat zij hier konden garen.

Ik zag 't en ging mijn weg, wars van gebaren,
 Mijn weg, waarop slechts éénmaal blonk de zon,
 — 't Was een laaie oogenblik, — maar ik verwon
 Ook dien, en de andren die er achter waren.

O nieuw geluk, aan mij geopenbaard
 Met al de jeugd die 'k nog niet had geleefd,
 'k Heb wel voor uw te grootsche macht gebeefd,
 Toch was die dag wel jaren boete waard.
 Nu voel ik weer den nacht me stil besluipen
 En de uren traag den leêgen tijd doorkruipen.

III

Is dat het leven, 't slingren tusschen polen
 Die, zich verwijndrend steeds, mijn ziele spannen?
 Reikhalzend zoekt mijn gansche kracht te bannen
 Die eeuwige onrust achter hen verscholen.

O altijd uitzien naar dat uur van rust
 Dat toch niet komt en 'k weet, niet komen zal;
 Waarom, mijn leven, jaagt gij door 't heelal
 Zoo 't innigst wezen dat toch niemand kust?

Gij zelf, o woord, ik prees in u 't geluk,
 Het steunpunt van een al te zalig leven,
 Zijt gij een brok te meer slechts in het stuk
 Dat ik hier speel? — Waart gij me dan gegeven
 Opdat ik u op rijm en mate zet,
 En 't tragisch leven boei in een sonnet?

VOLKER (PIETER WILLEM DE KONING, 1867—1931)

Omdat ik riep, in vrees, in nood,
 Toen vast en vaster 't leed me omsloot
 Noch 't werd vernomen,
 Toen ik het ál verloren dacht,
 Stondt gij weer naast me, een stillen nacht,
 Stil tot die droef was weergekomen.

Toen werd het licht. In moeite en drang
 Had ik gezocht, zoo lang, zoo bang,
 En kon niet vinden;
 Mijn goed vertrouwen was gevluicht
 Als vooglen vlien bij najaarslucht
 Het bijten van de booze winden.

Gij kwaamt — en zoet herinnering
 Gelijk de bloemen openging
 Aan lentetwijken,

En klokken klonken, hel en fijn,
 En 'k zag in blauw en zonneshijn
 Bij stijgend lied den leeuwrik stijgen!

O, waar gij weder kwaamt in 't lest,
 Zij nu de korte tijd die rest
 Mij niet verloren:

'k Wil luisteren naar u alleen,
 En door 't gedruisch van 't leven heen
 Uw heimweezoete stemme hooren.

Gij zijt de rust, gij zijt de vree,
 Gij deelt aan 't hart uw vrede mee
 In 't bitterst lijden,

Hebt deernis met elk menschenkind
 En weet waar 't heul, waar 't troost in vindt
 Bij iedere klacht, op alle tijden;

Gij sluit, zijn de oogen mat en moe,
Ze met uw koele handen toe

En doet ons droomen

Van 't beetre land, waar warmer zon
Dan weemoed hier genezen kon
En milder lucht ons tegenstroomen;

Gij maakt de smart tot lied en zang,
Tot troost het woord, tot vree den drang,
Tot droom de dagen,

Tot 't hart niet meer zal klagen om
't Verleen of beeft voor d' ouderdom,
En 't eenzaam zijn maar leert verdragen.

Dus spreek tot mij, en ieder woord
Sluit 'k in mijn hart, wil immer voort
Eén trouw bewaren.

Dan ban 'k mijn leed en breek mijn druk
En bouw 'k eens sprookjes van geluk
Voor hen die eens gelukkig waren.

+

Die, door des harten drang
Geweken van de lang
Gebaande wegen,
Wat hem als recht of waarheid scheen
Wil drijven, stroeven onwil tegen
Of door het laf ontveinzen heen,

Hem zullen spot en haat
Doen groeven vroeg 't gelaat,
In 't liefste treffen,
En daar hij voor 's volks waan niet boog
Zal 't zich in doffen toorn verheffen
En wraken, die het niet bedroog.

Eén gang de wereld gaat;
Wil niet dat tegenstaat
Des enklen pogen,
Zelfs die in d' aanvang met hem stond,
Als de eerste hope is vervlogen,
Zal koel verbreken elk verbond.

Maar sterk in de eigen kracht,
Waar hij geen steun verwacht
Van vreemd of magen,
Zal vlekkeloos den volke voor
Zijn hooger ideaal hij dragen
De dreiging van het leven door.

Hij zal die derven 't graan
Door d' akker zaiend gaan
Dat God doe rijpen;
En zal met immer kwist'ger hand
Zelfs 't laatste van zijn rijkdom grijpen
En wijduit werpen over 't land.

++

MARIE CATHERINE METZ-KONING (1868—1926)

VOLBRACHT

Laat mijn oogen toe
En mijn handen stil....
Ik ben doodlijk moe;
Of ik sterven wil.

Steek nu lichten aan
Want de nacht is blind....
En kom bij me staan
Al die 'k heb bemind.

Lui dan lang en luid
In de lentenacht:
Lui mijn leven uit!....
Het is al' volbracht....

Laat mijn oogen dicht
En mijn handen saam....
Straks het morgenlicht
Door mijn open raam....

O . . . . het stille licht
Door mijn open raam

Op mijn dood gezicht,
Op mijn handen-saam . . . .

STORM OP DE HEI

De hei ligt te huilen,
Ruig opengeborsten
Aan kieren en kuilen
En schrompige korsten;

En boven, de wolken,
Die drommen en draven,
Als donkere volken
Geklonkene slaven.

Met plotsige schokken
Uit gaten en naden;
Met bonkige nokken
Uit narvige paden.

'Wijl wind, in zijn woede,
Bij 't ijzeren drijven,
Blind geesselt ten bloede
Hun trotsige lijven.

↔

JACQUELINE ELISABETH VAN DER WAALS (1868—1922)

MOEDER

Moeder naar wier liefde mijn verlangen
Sinds mijn kinderjaren heeft geschreid,
Ach, hoe zult gij mij zoo straks ontvangen
Na den langen scheidingstijd?

Zult gij me aanstonds als uw kind begroeten,
Als 'k ontwaken zal uit mijnen dood?
Zal ik nederknielen mogen voor Uw voeten
Met mijn hoofd in uwen schoot? . . . .

Maar wat dan? Wat zult gij tot mij zeggen,
Bij het ver gegons van de engelenschaar,
Als ge uw jonge, blanke hand zult leggen
Op dit oude, grijze haar?

DE DOOD ALS VERLOSSER

Kom nu met uw donker, diep erbarmen,
Eindelijke Dood.
Laat dit pijnlijk lichaam in uw armen
Rusten als het kind op moeders schoot.

Laat mij veilig door de schaduw uwer
Vleugelen gedekt [grootte
Slapen gaan, het moede oog gesloten
En het lichaam pijnloos uitgestrekt.

↔

FRANS BASTIAANSE (geb. 1868)

KOEKOEK

Als de vroege koekoek roept
En de lijster, onder 't fluiten
Van de roode bessen snoept,
Loop ik ook mijn woning uit en

Fluit in zonnige ochtend buiten,
Waar ik zoeter luiden zoek
Dan de lijsters kunnen fluiten,
Dan de koekoek roept: Koekoék!

Koekoek vroeg in 't koele bosch,
Lijster in de groene struiken,
Roep de blauwe blinden los
Die een venster hóóg beluiken,

Waar de wingerdranken sluiken
Bleek van blâren, teêr van tros,
Lijster in de groene struiken,
Koekoek roep de blinden los!

KILLE REGEN

Kille regen ruizelt stille
Over 't bleekend zomer-loover,
Morgen drijft de zomer over,
Daar het najaar nader toog.

Maar ik zag de nachtgetijen
Veler jaren gaan en komen
Zonder dat gij van mijn droomen
Maakte Uw leven deelgenoot;

Ik zou wel, berustend, willen
Lichteloozen dag verduren
Als Uw hoofd maar enkele uren
Zich tot mijnen schouder boog.

En ik hoor de regen schreien
Door de twijgen, triestig liedje
Bij dit menschelijk verdrietje
Dat zoo klein is . . . en zoo groot.

+

Niet dan de sterren omhoog
En de donker bevrorene aarde . . .
En de steden zijn uitgedoofd
En de lichten der menschen gebluscht.
En die duizlende hemelboog,
Waar de diepte de diepte ontwaarde
Is je lichtende stralende hoofd,
Dat zich buigt naar het mijne en mij kust.

Daalt, met verterenden gloed
Die in eeuwig eeuwig verwachten
Nimmer bevredigd wordt,
Naar den afgrond der lippen neer,

Niets dan de wijd-wilde vloed
Van ontstuimig bewogen gedachten,
Die — als een bergstroom stort
In een ongrondelijk meer —

Tot hij het hart overstroomt,
Dat, zoo diep als de hemel daarboven,
Eindelijk ontvangt wat het wil:
Heel een leven, één enkele stond' . . .
En, als de droom is gedroomd
Zijn de sterren maar éven verschoven,
Even het menschenhart stil,
Daar het zocht wat het vond.

↔

GERRIT CORNELIS VAN 'T HOOG (geb. 1869)

DE TIJD

Zwaardreunend bonst de moker van den tijd;
Geen enk'len steen, dien hij op de and're laat,
Geen grootheid, die hij niet ternederslaat,
Geen rots zóó hard, die zijn gebeuk niet splijt.

En de uren fladd'ren angstig, wijd en zijd,
Hun vlinderleven in de vlucht vergaat!
Gestorven vallen ze in het stof der straat,
De tijd vertreedt ze en staag hij verder schrijdt.

Wij zien als kindren 't fladd'ren van al de uren,

We jagen na ze en als we dan één vangen
Met mooie vleugels, bidden we om het duren...

Maar och, terwijl we zeggen ons verlangen,
Versterft de vlinder voor ons hoopvol turen,
Wat stof alleen blijft als herinn'ring hangen!

♦♦

GIZA RITSCHL (geb. 1869)

Ach! welk diep lijden
om te moeten zwijgen.
Maar het verbrijzelde

maakt het gevoel stijgende.
Daarom stil hoog zweven
en in zich gekeerd leven.

♦

De maan hoog en licht.
De boomen van bladeren dicht.

Een vogel er in zingende,
Ik er onder van angst rillende.

♦

Aan Sebestyén...

Eens danste ik in een Csárda,
Op de Puszta te Hortobágy.

De muziek klonk wild, mijn hartstocht steeg
In de Csárda op de Puszta te Hortobágy.

De glazen rinkelden, wijn en passie maakten mij dronken
In de Csárda op de Puszta te Hortobágy.

En o, wel duizend liedjes klonken
In de Csárda op de Puszta te Hortobágy.

Nu zit ik hier en droom
Van de Puszta te Hortobágy.

En telkens welt in mij op het schoone,
Van de Puszta te Hortobágy.

In een Fata Morgana zweeft mijn gedachte,
Naar U, mijn Puszta te Hortobágy.

En naar de lieve Csárda waarin ik danste en lachte
Op de Puszta te Hortobágy.

♦

De ramen staan open, de wind
waait zoel.

Ik wil stil hopen, dat er komt
wat ik voel.

Ik doel op 't geluk, dat
mij bedreigt.

Ik bedoel mijn ziel,
maar ach, zij zwijgt.

+

[uitgeslagen,

Gelijk van eene meeuw de wieken
Die dan, vliegende, glijdt over de zee,
Zoo wijd en zijd zend ik mijn klagen,
Klagende ach en wee.

Mijn hartebloed bruist wild in mij.
Daarom, gaat van mijne wegen, gaat;
Want dreigend stijgt het kwaad in mij,
't Bittere kwaad van den haat.

+

Onder het gevoel van zwaar lijden,
En groote kwellingen kom ik tot U.
En ik schaam mij niet te belijden,
Dat ik in mijn eenzaamheid ween,
En mijn handen wring, en tot U
Smeek om mij te helpen, want alleen

Gij mijn almachtige kunt mijn strijd,
Mijn leed en mijn smarten verlichten;
En mij weer moed en sterkte geven,
Om dan weer te wandelen in het licht,
En in een beter en vreugdevoller leven.

++

HENRIETTE ROLAND HOLST-VAN DER SCHALK (geb. 1869)

OVER HET ONTWAKEN MIJNER ZIEL

De volle dagen komen met bedaarde
stappen schrijdend, als hooge witte vrouwen
uit tooversprooken: bloem in handen houen
ze en licht is om hun hoofden, goud-behaarde.
De dagen liggen open als verklaarde
geheimen tusschen vrienden die 't lang wouen
zeggen en zwegen, lang: tot hun vertrouwen
vol-groeid was en elk zijn ziel openbaarde.

Dagen als bloemen, open-volle nachten
daartusschen, als in maanlicht blanke tuinen
en midden tusschen deze vele ga ik
met stralende oogen levens-op. Nu sta ik
me dunkt, als opperste van rijen duinen
en zie wijd weg: dit is het lang-verwachte.

OVER DE GRENZEN VAN MIJN WEZEN

Niet mijn de makkelijke en onbenepen
wellende sprakingen, niet de ongestoorde
gebaren die glijen gelinde door de
ruime atmosfeer: lustig zeilende schepen.

Niet mijn van joelende en brood-dronken woorden
 frazig gepraal, als wapperende reepen
 feestelijk doek — en niet mijn de gegrepen
 handen, de heftige oogen, de verstoorde

gedragingen, alle die on-bereik'lijk.
 Maar mijn de magistrale en als kalmatie
 werkende aandacht, mijn het heusch bejegene'
 en volge' in willige overgang — en rijk'lijk
 mijn 't straffe tegenstribb'le' en stugge tegen-
 houden van 't ongewilde in serieuze statie.

OVER HET VERHEVENE VAN HET ONAFGEBROKEN LIEFDEVOLLE

't Hoogleven der momenten geeft het niet,
 en niet heug'nis van weidsche aardlichtingen,
 maar de onverschillige verrichtingen
 en liefheden van het vrouwe-gebied
 te maken tot een rei van stichtingen
 — barmhartigheden, die géén sterv'ling ziet —
 dat is de groote lichtschepping die giet
 de konstante gelaats-verlichtingen

over die jonge' en oude' en maakt hun praten
 en de kadens van hun bezorgde handen
 't hart rustigend als de oogen flauwe glooi-ing,
 en 't bij hun zijn en toekijken, vermooi-ing
 van voele' als gaan uit ratelende straten
 waar stille schepen slapen, die daags landden.

OVER HET LIJDEN DAT ONGEWISHEID IS

Schemering is het doodgaan en vertrekkend
 begeven van dingen die zijn gegleden
 mee met den dag, en steunde' als vertrouwdheden,
 en ware' als scheidings, wegen behekkend.
 Plekkend beschenen witte heerlijkheden
 van dag den morge', en onbevreesd zich trekkend
 was daaraan op, 't hart dat nu is zich rekkend
 uit wanhopig naar de vreemde leegheden

van den avond en zijn gemaskerd gezicht, —
 maar de dingen die hem zullen behooren
 houden hun oogen nog zoo vragend gericht;
 en de verledenheên hebben verloren
 hun glans, en liggen van al hun bekooren
 leeggelooopen, met een verdrietig gezicht.

OVER HET ZICH VERKONDIGEN VAN DE ZIEL IN DE OOGEN

Samenkomen van oogen is gebroken
 muziek, hun roeringen zijn wonderbare;
 en verschuiving van wanden onzichtbare
 die weerend bouwden ziele' om zich. — 't Gesproken
 wordt dan geweten 't onbeholpen zware
 van poginge' ontoereikende, en verstoken
 met schaamt. — Denkstralen schieten op als spoken,
 beangstigend door 't onverwacht; vervaren-

brengend rijst volle erkenenis, en zeeën
 ziel liggen open, sprakeloos ontbloot.
 Dan, niet een lang verdragen van te groot
 genot is dit, en als vermoeide armeeën
 scheiden ze ontdaan en zich niet onderwinden
 weer samenkomen en dit weer te vinden.

OVER DE EEUWIGE VERANDERING DER DINGEN

Zich vervormen is het wolkenbestaan,
 en om na veel vervormen te verdwijnen,
 en allen, zoo de grooten als de kleinen,
 gingen dien gang en zullen dien gang gaan.
 En de vormen van het leven, die schijnen
 eeuwige en onveranderlijke aan
 kortzichtige oogen, staan in zijn verschijnen
 niet meer dan wolken aan de hemelbaan.

En menschen vragen, welke vorm geboren
 zal worde' uit die van nu; 't oog zoekt in wolken,
 en in de wijzen van 't zijnde, de geest.
 Zoo gaat de tijd, onvruchtbaar en verloren:
 't verwordende kan evenmin vertolken
 wat het zijn zal als wat het is geweest.

OVER RUSTIGENDE VASTHEID DIE IK VOND

De menschen zijn in getwijfel gevangen,
 't gezicht van een god heeft de tijd gebleekt,
 nu kom ik ze vertroosten met gezangen
 van wat nooit wisselt en in niets ontbreekt.
 Ik kan bemoediging zijn voor de bangen,
 de klare stem die altijd rustig spreekt,
 omdat mijn hart dat geen angstvallig hangen
 aan wolken kent, ziet wat door wolken breekt.

Ik werd geboren met een aard die sterk
van zelf gaat naar de kern van alle zaken
maar veel stond tusschen mij in en mijn werk.
Groeiende, heb ik dat op zij gezet:
het werd al lichter, alle duisters braken
en ik zag liefde als de levenswet.

OVER DE ZACHTHEID DES GEMOEDS VAN HEN DIE DEN MENSCH LIEFHEBBEN BOVEN DE ABSTRAKTIE

Die helden zijn het niet, wier streeleend spreken
mensch'-oogen met de zachtste tranen vult,
wen eind'loos geve' in zachtmoedig geduld
't verharde in hun komt als mei-regen weeken.
't Zijn zij, die hun hart opendoen en leken
daaruit in andrer, waar 't mede is gevuld,
die op-leve', als een hart door hen vervuld
van liefde ontbloeit, en zonder dat bezweken

aan weggedronge' en niet-verstane pijn.
En, schoon wetend welke wijsheid leert leven
leedloos, willen zij toch niet anders zijn:
't leed is hun lief, als liefde 't heeft gegeven.
Zij schreien vaak, maar blijve' in 't harde leven
der zachtheid kindren, eeuwig goed en rein.

HOE DE VERGEESTELIJING DER DINGEN, DIE MYSTIEK GENAAMD WORDT, ONS VREDE GEEFT EN VERTROOST

Dus kunnen we alle levensangst verleeren
en omringd van begrepen oogen wonen
zoo we de dingen uit de onzek're zonen
der zinnen heffen naar de ziele-sfeeren,
als de meesters doen van de zachte tonen
die simp'le wijzen, gaande in schaamle kleeren
door de adem hunner ziele transformeeren
tot edele en volmaakte geestes-zonen.

Dat is die mystiek, waar veel hoog-gezinden
van alle tijden hun droeve en bewogen
harten heenbrachten om ze rust te geven:
die ligt boven het tijd'lijke verheven
waar 't eeuwige aanvangt en hemelsche winden
met zachte streeling aardsche tranen drogen.

Niet heb ik megedragen uit den slag
't gereede en blijvende ontroerd vermogen
en de kracht niet der inwendige oogen
om de volte te grijpen van den dag.
En menigeen die mij uittrekken zag,
en nu ziet, niets dan werker in de droge
karige velden van dit middelhooge
noemt me verslagen om 't arm'lijk gedrag.
Maar 'k tel mij winnend want den leegen tijd
doorstaat mijn hart standvastig als een vrome
die zijn god zonder wonderen belijdt,
en heel 't verlopen van den vollen vloed
van de jeugd-dingen die maar ééns op-komen
verdraag ik met een ongeschokt gemoed.

+

De dag kwam als een licht schip binnenzeilen
die de bewustheid weerbracht aan 't herleefde,
ik greep mij naar mijn hart hoe of het leefde
en zie, het lag een klare zee te peilen.

En 't was als gras zacht deinend vele mijnen
met niets dat ruw verbrak of wild op-leefde
maar vlak en open in zijn bloem-doorweefde
eenigheid, en een rust om aan te wijlen.

En het was vreugd te denken aan den dag
zooals die schoon zou zijn, opgaand en dalend
overal bloeiend veilig waar ik zag.

En 't was àl gekomen zonder mijn wil;
ik leefde maar, ik lag maar ademhalend:
wie maakt er in de nacht de harten stil?

+

Ik zie in mij tot in het diep;
ik zie en voel mij veel verlicht:
er rijst een vreugde uit dit gezicht
dat ik zoo vreesde, eer ik het riep.

Want ik voel dat het kleinste deel,
van dit verdriet dat nu zoo zwaar
bekommert, dat ik 't openbaar
verkonde, in hoop of spreken heel

is klein gesteeek van eigenmin,
omdat voorbij ging kort gepraal
van wat is als een slecht verhaal
met droevig einde, blij begin

maar meest eedlere smart en niet-
laakbaar tumult van hart en hoofd
dat wat de morgen schoon beloofd'
mij vóór den middag weer verliet;

het leeg en vreemd gevoel te staan
op dicht-bevolkten weg alleen
waar velen gaan met vaste schreên
als weten ze, waarheen ze gaan;

en allen spreken luid, en geen
lijkt niet te weten wat daar ligt
te ver, te ver voor het gezicht
dan ik alleen, dan ik alleen.

Het warme licht is van den dag
de koeler strakker tijd begon
die ik niet dacht dat komen kon
schoon 'k hem om andren manend zag.

Mij heugt zooals het lichte kwam:
ik stond al'een als aan een meer,
en hunkerde, en schreide zeer
tot een mij troostte en met zich nam

waar ik nooit had gedroomd te staan
— diep lag mijn leed en drang beneên —
en stemmen, strijkend langs mij heen
noemden mij bij een nieuwen naam.

Tot ik mij groot gevoelde in macht
en in de jonge roes vergat
dat niet mij toehoorde dan wat
ik had bereikt in eigen kracht.

Ik hoorde toen een groot gerucht
een groote stem droeg mij omhoog,
zoo steeg ik schoon ik niet bewoog
en zweefde in de dunne lucht,

en zweefde hooger dan mijn wil,
toen komt de val die komt altijd
weer stond ik, waar ik had geschreid
en alles stil, en alles stil.

Hoe heimelijk is mijn kleine tuin,
het huis waar kind ik heb gewoond —
o beter nederig onttroond
dan hooggevoerd door eenen schijn.

Maar somtijds hoor ik weer die kreet
dalend uit heemlen die 'k verloor,
dan is het of ik toch daar hoor
en ik verga van drang en leed.

+

Op de kentering der tijden geboren
in onze oogen nog de ondergangen
van de oude werelden die verbleeken,
onze lippen geplooid ten nieuwen groet,
en in ons hart een tweedracht van verlangen
naar droomen van weleer, die wij verloren
naar de nieuwen, wier bloesems openbreken —
zoo moeten wij door bittere jaren zwerven,
het is altijd een strijd en een ontbreken:
alles in ons beweegt zich als een vloed
en somtijds zinkt het weg, alsof wij sterven.

Als een die weggevoerd wordt op een schip
naar vreemde zeeë', in wier bewogen baren
hij meenge kolk verwacht, menige klip;
en aan d'oever, hem lang vertrouwd geweest
staan de gespelen van zijn jonge jaren,
schoon en met edele gebaren sprekend,
— hij aâmt den geur van hun bekransde haren,
hun kleederen zijn licht als voor een feest —
maar al hun doen drijft hem een droom voorbij
omdat zijn hart zich niet meer tot hen rekent,
en een geluk hem wacht aan de overzij:
o makkers, zijn ook wij niet zóó gezind

die nog gevare' op ongemeten mijlen
scheiden van dat nieuw land waarheen wij ijlen,
en die het oude niet meer bindt?

Wij hebben de geluiden van weleer
uit ons geplukt als uit een bosch de bloemen:
zij waren schoon, maar niet in hen was meer
ons eigen hart, onze eigen wereld levend.
Toen het nu leeg en stil was in onze ooren
rees daar omhoog uit diepste diepte een zoemen
en dit, voelden wij, zou ons gansch behooren:
een nieuwe plant van zang bloeit jong en teer
en van onzek're lippen nog, barst bevend
een binnenst lied: de stem van ons begeer.

+

Door den dag kunnen wij de stemmen bannen
omdat de taak al onze krachten grijpt
maar als zijn vrucht tot avond is gerijpt
voelen wij veel vragen als bogen spannen.

Wij schikken rond-om lampen half-bevredigd
en rond het haardvuur dat droefheid verslaat
heraadmend, dat de dag die is geledigd
geen droesem achterliet van erger kwaad.

Want er is altijd iets, waarvoor wij vreezen
wij zijn als vrouwen van visschers op zee
die dag aan dag water en winden lezen:
hun heel bezit deint op de golven mee.

Ons hart is ingescheept op 't wereld-woelen,
haar stormen en haar stilten doen ons aan
haar branding breekt op ons en wij gevoelen
haar rillingen door onze diepte gaan.

+

Lente vloog aan met suizende gebaren
met heftig wuiven van het groen gewaad,
haar losgewonde' en glanzend-natte haren
zwiepten achter haar aan in wilden maat. —

Droeve oogen, gaat ge nu verlangend staren
terug, naar winters strak-vertrouwbren staat
die geen jong leven wekt en 't niet wil sparen
en blad noch bloesem lokt en dan verslaat?

Bedenk dat hoe gekweld, teruggehouden,

't jaar verder groeit naar de volmaakte dagen
 van goudgeel graan hoog gras en vol gebladert . . . .
 Eens vallen alle winden alle vlagen
 dan zult ge zien hoe zij de poorten bouwden
 waardoor de volheid van den zomer nadert.

De stilte der natuur heeft veel geluiden
 en is toch vol van rust voor ziel en zinnen
 die druppelt zacht en ongemerkt naar binnen
 tot in ons hart een zilv'ren toon gaat luiden
 gelijk met haar. Als we dan weer beginnen
 te denke' aan wereld-dinge' en ze te duiden
 merken we dat een kracht, als die van kruiden
 in ons gekome' is en ons kalm doet minnen.

Er zijn nu veel, die dit geluid nooit hooren:
 zij missen het aandachtige en het teere
 als wie als kind geen moeder heeft gehad.

Maar de tijd die komt zal menschen weer leeren
 gelukkig te zijn onder haar akkoorden
 en drijven uit hun bloed de koorts der stad.

Kleine paden slingren over de heide
 en komen aan op de hutten der armen:
 zij zijn de eenigen die zich erbarmen
 over 't verlatene van wie hier lijden.

Op de heide zwerven de magre schapen
 zij zoeken blatend naar een nieuwe streek
 van milder kruid en waterrijke beek;
 honden en herders zijn vermoeid en slapen.

In de hutten zitten de menschen neer
 als schapen die niet weten waar te weiden;

hun gedachten zwerven over de heide
 maar vinden geen uitweg en keeren weer.

De hutten en de paden scheemren heen,
 na deze komt weer een andere heide
 menschen sterven na 't vreugdloos
 leven-lijden
 andre aanvaarden 't en alles blijft een.

Heide verliest zich in de zee; de zee
 verliest zich in de lucht; en in de wijde
 kringen van menschelijke last en lijden
 de doffe ellend' van deze armzaalge stee.

MOEDER VAN VISSCHERS

Zie mij: mijn mond verleerde vroeg te klagen
 mijn oog is strak gelijk een winternacht,
 berusting heeft mij jong den staf gebracht
 waarmee ik klim naar het eind mijner dagen.

Ik ken geen hoop, ik heb nooit iets verwacht
 zonen en dochtren baarde ik om te dragen

wat ik zelf draag: toen z' onder 't hart mij lagen
heb ik, om hunnentwil, veel droefs gedacht.

Soms groeit iets in mij op in grim'ge nachten
wanneer mijn zonen huivre' op barre zee
maar daagt de morgen, ben ik het vergeten;

dan is mij of hun jonge hoofde' iets weten
te blij voor mij, of die hooplooze vreê
met mij gaat sterven en dat niets-verwachten.

OUDE ARBEIDER

Aan de tafel des levens was het dringen
zoo ruw, zoo fel, dat men mij buitenstiet
ik riep u, dood, maar gij antwoordet niet,
en ik moest gaan, als zooveel andren gingen

u zoeke' en vond u, want wie vindt u niet?
maar was 't niet hard, dat ik naar u moest dingen
terwijl mijn oogen reeds den schaduw vingen
en een wind mij verkilde uit uw gebied?

Geleid mij nu, mijn vriend, langs 't donker pad
naar dien grot waar ge woont, waar geen ontkomen
aan is, geen uitgang voor wie haar betrad.

Ga voor mij uit, o dood, tot gindsche boomen
bereikt zijn, waar ge, vreemd lachend, met loome
vingers mijn ouden dorren hals omvat . . . .

+

Holland gij hebt zwellende wolken-stoeten
uit verre hemel-velden aangevlogen,
gij hebt horizonnen, zacht òmgebogen
van oost naar west zonder eenmaal te ontmoeten

lijn die ze snijdt; en wijd-gespannen bogen
van stranden en van zeeën om ze henen
gaand tot waar zij met heemlen zich vereenen
die uw schijn van oneindigheid verhoogen.

De lijnen van uw land en van uw water
wekken in ons onpeilbare gedachten
verlengen zich tot eindeloos begeeren.
Onze oogen proeve' iets groots en daarvan gaat er
een trek van grootheid door ons geestes-trachten
en zijn wij thuis in grenzelooze sferen.

+

De dag verjoeg den dag
 het jaar sloot aan bij het jaar;
 hun lange snoer is gewonden
 door mijn dun en grijzend haar;
 en o mijn dagen waar bleeft ge
 en wat is er met u geschied?
 ge liept door mijn vingers als water:
 ik dronk u, maar proefde niet,
 ik reikhalsde naar uw komst
 als een meisje naar een feest,
 en wat valt van u te zeggen
 en van wat ge voor mij zijt geweest?

Menigmaal zag ik natuur
 als een dier dat een sprong gaat doen
 diep-ademend stilstaan
 en dan uitbreken in groen
 en bloeistorten over de wereld
 dan spande verwachting haar koord
 in mij, en ik werd als een beker
 die gevuld wordt over den boord.
 Zoo vol vreugde was ik, en meende:
 „morgen zal ik weten waarom”.
 Maar morgen kwam en ging
 met leege handen, stom,
 en liet mij achter, hunk'rend
 naar den nieuwen dag en zijn vrucht . . . .
 Zoo verdroomde ik mijn jeugd zelf-
 omhelzend leege lucht [zuchtig
 en zoo rijpte ik tot vollere jaren.

Wat wrocht de verandering
 in mij? was het een mensch of een boek
 waar ik 't eerste licht uit ving?
 ik weet niet, maar ik weet dat ik merkte
 mijn geest braak en ledig; klein
 de horizon van mijn gedachten,
 nietig de vreugde en pijn
 van mijn hart — en daarnaast het groote
 wat voor mij niet had bestaan:
 de wereld van ernst en arbeid —
 en ik mocht binnengaan . . . .
 Ja toen begon ik te leven,
 toen de bloesem van jeugd was verdord
 want de ziel is hierin gelijk
 aan een bloem die geen vrucht wordt

eer de lieflijkheid van haar gestalte
 vergaan is: en zoo met mij,
 het getoover van daagraad was heen
 en de morgengeur voorbij
 toen de vrucht in mij ging zwellen
 maar toen wist ik dit niet, want het scheen
 of de nieuwe wil en de nieuwe be-
 wustheid
 een golf van jeugd schoot door mijn
 leên . . . .

Ik kende de vrouwe-gedachten
 dwalen om den man en het kind
 ze schenen zoo vreemd, dat ik lachte,
 ze schenen zoo banglijk blind
 te zwermen rond dit eene; —
 dat opzien, half schuw half blij
 dat groote zorgen om 't kleine
 een poppenspel leek het mij
 en ik dacht: hun zielen kwijnen,
 ze weten zelf niet, wat ze zijn:
 zal ik er bij staan en 't lijden
 kennend de medicijn
 en dit nieuwe geluk behouden
 voor mij als een dief zijn buit?
 ik voelde betre begeerten
 en zette mijn stem wijd uit
 roepend „zijt ge hierin bevredigd?
 er is nog een ander bestaan”
 luid riep ik het in hun leven
 dat velen mochten verstaan.

Zoo roerde ik in stilstaande waten
 en wekte den slapenden kring:
 ik was bij de eerste werkers
 in de kille dag-schemering
 en ik vond wat zij vinden: wat anders,
 dan twijfel, en wrangen smaad
 van hen waar het hart zich naar opent . . .
 Zoo leerde ik geduld en maat
 en leerde afstanden meten
 want ja, iedre droom komt waar
 maar we hebben te vaak vergeten:
 voor het leve' is een eeuw als een jaar.

In de haast en hitte van 't dagwerk

groeiden mijn krachten; ik ging
 mijn weg in de groote wereld
 en voelde bevrediging
 en heimlijke trots. Langzaam
 en vol sloeg mijn polseklop
 als van een sterk man. — Maar wat
 welt voor mijn oogen op
 en wat kropt in mijn keel? wat anders
 dan het oud leed dat zich mengt
 in de heugnis der dagen die waren.
 Zoo zeker als zeewind brengt
 het zilte voor tong en lippen
 met de frischheid en kracht van de zee
 komt dit bittermondend bekennen
 met het zoet herdenken mee.
 Ik leed het zoo vaak en zweeg:
 nu lijd ik het nog eenmaal luid
 om andren die lijden te reiken
 de troost der gemeenzaamheid.

Eens zat ik in zeldene stilte
 van zomer; de avondwind zweeg
 er was een rust zoo volkomen
 dat elk schepsel er deel aan kreeg;
 de eilanden aan de luchtzee
 bleven roerloos staan:
 het leek of men dingen hoorde
 die men nooit had verstaan.
 Toen voelde ik in mij een rijten
 of iets zich losmaken wou
 en als een dier dat kreunt
 in een hoek van honger en kou
 zoo kreunde iets diep diep onder
 in mij, ver van daglicht;
 zoo eenzaam als dit was geen wezen
 nooit zag het een menschegezicht:
 en dit was de ziel van mijn ziel
 en was het binnenst gevoel
 dat wist niet de vreugd van den strijd
 en leefde ver weg van 't gewoel
 en ver van de bewustheid
 en mij werd of 'k sinds jaar en dag
 aan den buitenkant dwaalde van 't leven
 en hunkrend naar binnen zag.

Dat heb ik niet meer verloren
 en altijd was het weer

als armlijk ture' aan een venster
 en binnen is 't licht blank en teer . . . .

Eens zag ik een vrouw op den drempel
 van een hut in avondzon staan
 zij speelde met haar kindje
 en moedigde 't lachend aan
 — want het probeerde te loopen —
 en riep het, en lachte weer,
 toen deed zij haar armen open
 en knielde, het opvangend, neer.
 En ja, ik zag den band
 en zag het hart, open en zacht
 als een bloem als een roos ontloken,
 geurig . . . . En in den nacht
 voelde ik een handje op mijn borst
 en een mondje dat dronk uit mij
 en bezat u in droom mijn kind,
 maar met morgenrood dreeft ge voorbij
 ik hoorde de merels zingen
 in het koele grijze licht
 en verwonderde mij hoe te tillen
 den dag en zijn gewicht.
 Vreemd dat de rook van een droom
 hangt over den dag zoo zwaar . . . .

Soms bracht het leven mij samen
 met de vrouwen der volgzame schaar
 (zij wisten niets, voor hen was ik
 de vreemde, moedige, die
 durfde en deed boven hun denken)
 ik nam hun kindre' op mijn knie
 en beluisterde 't lied hunner dagen
 maar verstond ik alles? er lag
 een waas tusschen hen en mij,
 een scheiding die 'k altijd zag,
 en ik wist niet wanneer ze spraken:
 toonden ze 't blijde niet
 om mij niet afgunstig te maken
 of heimlijkten ze een verdriet
 en benijdden mij 't vrije en weten?
 Maar hiervoor hielden we stil
 want we ontweken elkaars diepste
 gronden
 door een gemeenzamen wil.

Soms zag ik omwolkt en donker
 den hemel van hun oog
 en hoorde den druk der dagen
 in de klank van hun stem die niet loog;
 hun kinderen tierden en bloeiden,
 zij zagen welk en mat
 of moederschap iets verschroeide
 en geluk iets geschonden had;
 dan dwaalden hun oogen hongrig
 naar verten buiten de sfeer
 van de vreugd en 't leed hunner levens
 en hun hand wierp oproerig neer
 het naaiwerk en preste hun hart
 en nam de mijne in dank
 voor een woord dat ik gesproken had
 en gewaand ijdel klank;
 en ze zeiden: „dat deed ons goed
 ja er is nog een ander bestaan” —
 dan zwegen ze, wij
 zagen elkaar niet aan . . . .

Er waren er onder deze
 — ze hadden hun ziel nooit doorzocht —
 waar bestendig uit diepte der wateren
 iets borlend naar boven vocht.
 Zij drukten het naar beneden
 zij hielden hun ooren dicht
 maar wee het uur van dag of nacht
 dat het flitste als bliksemlicht
 dat zij den jammer doorzagen
 en schraal verwaarloosd staan
 wat had kunnen bloeien een wondertuin:
 dan was hun vrede gedaan
 en niets van wat zij bezaten
 vertroostte hun vol over dit . . . .
 Moet iedere ziel, dacht ik dan, laten
 de helft van haar bezit
 en uitgroeien naar een zijde?
 Zoo scheen het, en klaar werd mij
 de hand van een machtigen potter
 formeert het hart als klei;
 maar zoo, als geen vorm kan wezen
 beker en kruik tegelijk,
 is iedere ziel toegewezen
 de sfeer van een eigen rijk.

Dan vlood ik naar het mijne

niet meer klagend om mij, maar eer
 om hen, om wat zij derfden,
 peinzend „wie derft er meer” . . . .

Ja wie derft er meer, en welken
 wordt het beste geknot? —
 ik peil mijn vreugde en hun vreugden
 ik meet hun lot en mijn lot,
 ik blader in 't boek van mijn leven
 met een vreemd verwachtend gevoel
 maar ik kan niet weder vinden
 het blad dat ik bedoel
 waar het schoonste op werd geschreven...
 of bedroog mij een lange waan
 en is 't eeuwig blank gebleven?

Zie mijn dagen langs mij gaan:
 hun eerbare koele gezichten
 zijn schoon van zedelijk schoon
 hun hoofden trots opgerichte . . . .
 maar ach! hun ontbreekt een kroon.
 Zoo is het teerste bezwelen
 iets zeer zachts mij toch ontgaan:
 heet druppen de tranen tusschen mijn
 om die ik zoo dor zie staan . . . . [vingers
 O het schijnt wel schoon te leven
 als de grenzen worden verwijd
 maar het is geen geluk te komen
 op een kentering van den tijd
 en een vrouw te zijn geboren:
 zij komt te vroeg of te laat
 want een geur van 't verleden leeft
 in haar hart die niet vergaat.
 Zij voelt ongetelde krachten
 om licht en vrijheid vragen
 en ziet beloften schitteren
 aan de kimmern komender dagen;
 juichend vliegt ze daarheen
 naar die nieuwe wereld waarin
 ze zal staan als een bloem in licht
 met geheel gezonden zin
 maar onverwacht staat ze stil:
 't is als trekt daar terug een band
 als smeekt een inwendige wil:
 „keer weerom mijn kind naar uw land”
 dan zou ze alles willen geven

om veilig te voelen en warm
er is haar geen begeerte verbleven
dan naar een beschuttende arm . . . .

O donkere diepten van tweestrijd!

Zij waren gelukkig en wijs
de vrouwen die leefden en zongen
als in een kooi een sijs;
zij baadden de rozige lijfjes
zij traden luchtig door 't huis:
het werk hunner zorgende handen
hield hun gedachten thuis.
Zij leefden omhuifd als in schaduw
van den sterken, den willenden man;
rank en blank en wat kwijnend
want hij zoog de kracht van de zon
in zich, en drukte zijn stempel
in hun elastisch gemoed
en kneedde als was hun gedachten . . . .
Zij voelden beheerscht zijn, goed.

En gelukkig zullen ze wezen
als de tijd die nu scheemrend begon
klaar daglicht is, waarin elk wezen,
volgroeid, zich strekt in de zon;
wij kunnen die dagen niet denken
wij weten niet wat zal zijn
de bloei van een vrouwe-geslacht
met de moedige denkings-lijn
om de lippen, en in de oogen
geen spoor meer van slaafschen trant
en toch het aandoenlijk-bewogen
moederdier in stem en hand.
Wij staan nog zoover van den zegen,
het lijkt ons een schoon verhaal
maar we weten, onze levens bewegen
om het waar te maken, eenmaal . . . .

Wèl hen die zullen weiden
in die volle verworvenheid:
zacht mogen hun dagen glijden!
maar dit zijn dagen vol strijd.

+

Vrouw die niet waart wat g' uzelf scheen te wezen
en van bevrediging 't zoet hebt gemist,
de zin die w' in uw taal verborgen lezen
is dat ge in uw kracht u hebt vergist.

Toen de bergkammen lokkend voor u rezen
van dat land waar ge den naam nauw van wist
leek alle lieflijks voor u weggewischt
in 't heimlijk dal dat ge verliet voor dezen.

Ge vloogt de steilte op, voelend als bevederd
en daglang liept ge onverschrokken voort
ringsom het rauwe en wilde en halfgekende:
maar toen schemering viel, die 't hart verteedert
laagt ge neer, weenend, met gebroken lenden
van heimwee naar het land van uw geboort.

+

Ruik ik de reuk der bloesemende linden,
ruik ik de reuken waar ik eens van zong
toen zang en geur aanwielte, op alle
winden,

dan glijdt een vroeger zoet over de tong
dan voel ik even de bekoring weder
die toen ik vol verlangen was en jong

ga ik om als een vorst met goud
die put uit oneindige schachten
en altijd overhoudt.

Als op sterke stalen veeren
vliegt overend mijn kracht;
ik heb wel eens bij het keeren

van 't getijde, aan den dood gedacht,
maar zijn zin bleef mij gesloten
als van overoud teekenschrift:
Leven, uw welige loten
verhullen mij zijn gezicht.

+

De eenheid vliedt mijn armen die zich rekken
naar haar, al verder hoe heft'ger ik jaag;
een kille nevel verbergt mij haar trekken,
haar stem versterft in verten, ijl en vaag.

En alle morgens luider, komt mij wekken
smaad en hoon van wie ik ze niet verdraag:
nu is het tijd om de wapens te strekken
zonder veel woorden en vergeefsch geklaag.

Nu haal ik u neer, blijde vaan der hoop
die wapp'rend van de tinnen mijner dagen
zoolang levens overmacht hebt getart;

nu geef ik u op, ongelijke loop,
om van den overwinnaar niets te vragen
als stille schaduw voor 't gewonde hart.

+

Somtjids wanneer ik zit en niets verlang
buigend over de stilte in mijn gemoed,
is het of ik flauw hoor een nieuwen zang
van rijper schoonheid ruischen door mijn bloed.

Misschien dat nu het bitter en het wrang
der smart, zich daar waar klotst d'eeuwige vloed
van 't onbewuste, in verborgen lang
gemijmer puurt tot dieper teerder zoet.

Misschien. — Misschien dat zooals fijnst aroom
doorgeurt de vrucht in noord'lijk land gerijpt
waar barre winter lang de sappen stremt,

zoo menschlijkheid ook meest haar volle stroom
van klaar meegevoel dat alles begrijpt
door 't hart stuwt, in smarthuis'ring lang beklemd.

+

De zachte krachten zullen zeker winnen
in 't eind — dit hoor ik als een innig fluïstren
in mij: zoo 't zweeg zou alle licht verduïstren
alle warmte zou verstarren van binnen.

De machten die de liefde nog omkluïstren
zal zij, allengs voortschrijdend, overwinnen,
dan kan de groote zaligheid beginnen
die w'als onze harten aandachtig luïstren

in alle teederheden ruischen hooren
als in kleine schelpen de groote zee.
Liefde is de zin van 't leven der planeten
en mensche' en diere'. Er is niets wat kan storen
't stijgen tot haar. Dit is het seekre weten:
naar volmaakte Liefde stijgt alles mee.

+

Wanneer het enkelleven gaat verglijden
en over het vertrouwd gelaat zich spreidt
als een waas van mysterie, de vreemdheid
die is de voorboê van het groote scheiden,
verschrik dan niet als ging een afgrond open
— omgeeft u niet altijd d'oneïdigheid? —
en tracht niet de scheidende ziel te knoopen
in het net van haar eigen eïdigheid.

Of zij opstijgt tot hogere volmaking,
dan wel valt naar wat zij niet kan verstaan:
vernietiging, — tast niet, in 't uur der slaking
haar hoogheid met uw aarde-droefheid aan.

+

Zal de rust van het opperst evenwicht
waarnaar ik heb gezocht zoovele jaren,
waarnaar ik heb gestreefd als naar het ware
het zielsbevrijdend woord streeft het gedicht, —

zal de kristallen rust mij tegenstaren
eenmaal uit haar vergeestelijkt gezicht?
Zal mijn flikkervlam worde' een stadig licht
in de luwte van haar cypressen-blaren?

Ik denk niet, ik vraag niet, zie niet vooruit,
ik weet niet of leven mij uitverkoor
al heb ik mij in levens hand gegeven.

Aandachtig let ik op zijn groot geluid
en stamel heilige namen en voel door
mijn hart heilige huiveringen beven.

+

Alles dof en duister,
een wereld zonder getoover . . . .
Is van den ouden luister
geen vonk meer over?
Het innerlijk rijk ging verloren,
de wegen er heen zijn versperd . . . .
Geen ree springt meer naar voren,
door de wouden schrijdt geen hert . . . .
Verdwenen is wat mij gewerd
te zien en gewerd te hooren.
Wanneer zullen de nevels wijken
die mij scheiden van 't eigen gebied?
Wanneer zullen de poorte' openspringen
en de kleurige stoeten opdringen
die het hart in droomen ziet?
Zal ik ooit weer hooren het zingen
dat stijgt uit de ondere rijken,
het zoet-geprevelde lied?
Verlangen alleen heeft macht
te ontsluiten begraven pracht.
Maar de staf van welk groot verlangen

zal splijten den dorren steen
en doen bruischen weer over mij heen
den helderen stroom der gezangen,
het water waarnaar ik smacht?
Welk groot verlangen, welk zwaar
Ik weet het, ik weet het niet. [verdriet?
O staf, ge zijt niet te vinden
voor den zoekenden spiedenden blik.
Ge zijt de gaaf van het blinde
begenadigde oogenblik.
Gij groeit, maar ge groeit verholen,
en dan breekt ge uit als een vlam, —
gij ligt in dingen verscholen
waar denke' u niet vinden kan.
U vindt de voet na lang dolen
die keerde vanwaar hij kwam.
Dof de wereld en duister
als een bevroren kom . . . .
Ik buig voorover en luister . . . .
Begint er niets, geen gefluister? —
Alles blijft stom.

+

Nu wijkt het diepe, donkre zielsverdriet;
niet uit de dingen, uit de wereld niet:
zij ligge' in duister smartelijk-verward
maar wit in luister ontbloeit verjongd
het hart.

Op vreemde gronden graasde ik langen
tijd;
uit vreemde kelken dronk ik bitterheid.
Gebanne' uit eigen hof, van eigen erf,
twijflend „zal ik ze weerzien eer ik sterf?”

Maar altijd zocht ik, worstelde om weer
te vinden 't eigene, om dat ééne zeer
vertrouwde herwinnend, na langen dool,
toch de vrucht te behoude' in levens
school
gerijpt. Nu ten leste wordt mij verleend
deze genade. In mij wordt vereend
wat was gescheiden: 't eig'ne en wat
ik vond
buiten mij, worden tot één vasten grond.

+

Omhuld van nev'len lagen de landouwen;
de bosschen had een sluier stil omspreid
en uit die stilte steeg een blind vertrouwen
in het weerkeeren van de vruchtbaarheid.

De regen viel; zijn zacht-egale suizen
vulde de wereld en zijn spinsel hing
aan verre kimmén. In hun stille kluizen
werkten de geesten van de opstanding.

O milde lucht en gezegende regen
en moederlijke schoot die baren gaat
der aarde . . . . o Beeld van ieder

groot bewegen

dat uit stille verzonkenheid ontstaat!

Door u zijn de verstarringen geweken
en werd weer vloeibaar wat gestolten was;

in verre velden murm'len kleine beken
en een groen waas doortrekt het vale gras.

O zoete hoop die oud is als het leven
en al zijn schepselen te zamen bindt, —
gij kunt de moede harten niet begeven,
gij moeder van vertrouwen, groot en
blind.

+

Ik zie ze gaan, met den vermoeiden tred
van hen die moedeloos-ontkrachtigd leven,
die nooit op banen van manmoedig streven
een veerkrachtigen voet hebben gezet.

Ik zie ze gaan, met den sleependen gang
van wien niets wacht, na de doorzwoegde uren,
dan even 't kort opflikkren van de vuren
der lust, en weergalm van haar rauw gezang.

Ik zie ze willoos vallen in den nacht
en neerstorten in den slaap zonder beelden
die hun trillende lijven maakt als lood . . . .

Heeft àl ons wete' ons dan hiertoe gebracht
en àl ons kunnen? Tot ziellooze weelde
voor weinge' en voor de velen 't leve'-in-dood?

+

Kom Geest; blaas uwen wil, uw adem in
enklen van ons, al is het er maar één.
Ziet: wij zijn murw en slap, of als een steen
geworden, log en zielloos. Kom, begin
uw dagtaak, volbreng een nieuw werk. De lucht
is dik van onheil en het doodsgevaar
nadert snel. O uit deze onze schaar
verkiez éénen, Heer, maak zijn geest geducht.

Grif in vuurtekens op zijn wang uw wil;
werp in zijn gebaar uw wekkende kracht;
stort in zijn reednen uit uw heilgen gloed.

Wij zijn een verzwakt en verarmd geslacht;
maak al ons klein gemurmel voor hem stil,
schenk hem Heer, schenk hem van uw overvloed.

+

Wanneer ge mij roept, nog een werk te doen,
eer ik slip uit het afgedragen kleed,
zoo bid ik, dat te morgen noch te noen
noch t' avond ge mij loslaat en vergeet.

Zie: ik ben zwakker dan ik plag te wezen,
lichter ontmoedigd, spoediger vervaard;
mijn lijf heeft, levend, veel moeheid vergaard,
en steiler is 's levens wand opgerezen.

Ik zou graag willen rusten. Maar ik weet:
ik mag niet rusten eer ge spreekt: 't is goed,
ge deedt uw deel en uw dienst is ten einde.'

Daarom bid ik: stort nog ééns door mijn bloed
een druppel van uw vuur, dat liefde heet,
en omgordt met haar kracht opnieuw mijn lenden.

+

Ik denk, dat wij nu eerst lang moeten leeren
ons van 't zelfzuchtig streven te ontdoen,
dat wij nu lang, eindeloos lang, als zoen
voor zijn monstergroei, 't beste moete' ontberen:

geluk van eenwording met andre menschen;
honger en hunkeringen moeten lijden
naar liefde, vrij van zelfzuchtige wenschen.
Dan pas kan komen het nieuwe getijde.

Ik denk, dat wij lang eenzaam zullen zijn,
ons zullen voelen ver van God, verlaten,
zullen wankelen door verweesde straten,
tastend, bij een bevend-flauwe lichtschijn.

Ik denk dit, omdat ik dit alles draag
in mij. Zoo heeft God mij geschapen:
het leed der menschheid laat mij vaak niet slapen,
haar schuld doorvlaagt mij als een bittere vlaag.

+

Nog wierpen 't roestig blad niet af de hagen,
de vaarten zijn nog niet van ijs bevrijd,
maar door de luchten wordt een zang gedragen,
zegezang van den held, die alle dagen
nu overwint, in den alouden strijd.

Nog draagt de grond het vale zorgenkleed;
aan heemle' is lentes kelk nog niet ontloken,
maar het licht heeft haar jongen geur geroken:
het weeft zijn zilverhelle sproke in
deze wereld van droefheid, zonde en leed.

Er is nog niets dan verlangen, verwachte' en
vertrouwen: 'eens wordt verlangen gestild', —
niets dan het spelen in de stille nachten
met het snoer van de eigen lichtgedachten,
over het licht dat wint, als melk zoo mild.

↔

DELFIEN VAN HAUTE (geb. 1869)

WINTERAVOND

Het vriezige west is schêemrig rood,
de hemel meetloos groot.

De grenzenlooze kim omriemen
vergulde wolkenstriemen.

De vlakke is ijdel, doch de lucht
vol ruischend razend strijdgerucht
vol kronkelen en kranzen
van trage winterganzen.

Nu zinkt, witscheemrig, ver en dicht
het landschap uit 't gezicht.

Het sprokk'lig hout staat in de dreven
verdonkerd en versteven.

De winter glimt op weide en broek;
en om des woudlands duist'ren hoek
verschijnt de gulden horen
der mane nieuwgeboren.

De kille nachtvorst heerscht alom
en griezlend star en stom,
snoert wind en adem lucht en landen
in ijzervaste banden.

Natuur is steen en rotsgevaart;
en op een doode wereld staart
met huiverende blikken
de ziel verkleumd van schrikken.

Doch zonder sluier, eindloos klaar
en spranklend schaar bij schaar,
zie 's winterhemels heerlijkheden
gezellig nadertreden.

't Heelal van zonnen brandt en blaakt.
Verrukt, verwarmd, de ziel ontwaakt
en juicht aan de aarde ontstegen
den sterrenhemel tegen.

↔

JACOBUS HENDRIKUS SPEENHOFF (geb. 1869)

WAAROM...?

't Kind

Moeder, waarom heb ik honger,
Moeder, waarom heb ik kou;
Waarom lost mijn vader kolen
En ben jij een zieke vrouw?
Waarom heb ik witte koonen
Waarom is de melkkan leeg:
Waarom moeten wij hier wonen
In die nare, vieze steeg?

Waarom krijg ik nooit 'n koekje
Of een boterham met stroop;
In de winkel op 't hoekje
Is dat allemaal te koop.
Vader werkt toch alle dagen
Jij houdt hier de kamer schoon...

De Moeder

Kind, dat moet je mij niet vragen,
Vader krijgt geen hooger loon.

't Kind

Moeder, ben ik dan geen kindje
 Met een lijfje en een mond?
 Ik wil ook een prachtig lintje
 En een manteltje met bont.
 Laatst ben jij gaan zitten grienen
 Toen ik om een popje vroeg,
 Kan je dan niet meer verdienen
 Voor ons allemaal genoeg?
 Waarom zijn de winkels open?
 Voor de rijke lui misschien?
 Als je toch geen pop kan koopen
 Waarom mag je 'm dan zien?
 Waarom wordt er koek gebakken
 Iedereen houdt er toch van?
 Waarom mag je nu niet pakken
 Wat je zoo maar nemen kan?

De Moeder

Kind, dat zal ik je verhalen,
 Luister nu eens even lief:
 Als je koopt moet je betalen,
 Als je neemt ben je een dief.

't Kind

Moeder als we honger lijjen
 Mogen we dan treurig zijn?

De Moeder

Als de rijke menschen schreijen
 Doen hun tranen net zoo'n pijn.
 Laat ze smullen, lachen, erven,
 Iedereen heeft zijn verdriet,
 Alle menschen moeten sterven.

't Kind

Moeder, dat begrijp ik niet.

↔

PIETER CORNELIS BOUTENS (geb. 1870)

O LIEFDE, LIEFDE . . .

O liefde, liefde, die als lijden zijt,
 Rijs in mijn oog met iedren nieuwen dag,
 Dat ik de wereld en haar kindren mag
 Zien in uw licht, een kind dat u belijdt.

En laat mij niet alleen, maar in den nacht
 Daal in de schaduw van mijn koele borst,
 Dan zal ik veilig slapen als een vorst,
 Die rust in 't midden van bevriende wacht.

Zoo moog ik zijn als dun albasten vaas,
 Boordevol bloed van uwen rooden wijn;

In 't nachtehart als een weekgele schijn,
 In donkre nis weenlichtende topaas;

Maar in den dag een levende fontein,
 Die stroomt den dorstenden zijn zoet solaas.

MIJN BLEEKE DENKEN . . .

Mijn bleeke denken dwaalt tot u door diepe nachten
 Als moede schapen naar haar eindelijken stal;
 Zij maken wit den nacht met schemerblanke vachten,
 Weidend de duisternis van 't weligdonkre dal.

Ik troost wel iedren dag met zon en zachte praten
In eigen weide en kooi haar stomme droefenis,
Maar in den avond breekt haar leedgerekte blaten
Mijn deuren open naar de wijde duisternis.

En 'k zie haar angstig na, tot waar zij nader tijgen
Ten Leed, nu tusschen ons een breeden, dooden stroom;
Maar zie haar ongedeerd aan de' overoever stijgen
En ver verwaden in den waazgen kimmedroom.

En in den nanacht lig ik leed- en vreugdverlaten,
En schuiflen de uren zacht als door ontvolkte stad,
Tot met de morgenzon haar ongetrooste blaten
Om toegang keert en schreit op 't dauwdoorweekte pad.

SPREEK OVER DIT LEED NIET...

Spreek over dit leed niet, geef het geen naam.
Hoe zou het leven in den hellen glans
Van uwer ziele goedheid? Als eens mans
Oud en verkommerd lijf zal 't zonder faam

Sterven, als een die na lang, donker trekken
Hief tot uw licht zijn brekende oogen wond,
En in het land van uw geluk maar vond
Een plaats om zijn doode voeten te strekken.

En vraagt u later iemand naar den doode,
Zeg: hij kwam langgeleên, een bleeke bode
Uit een vreemd land ver achter Westernacht,

Maar eer zijn mond zijn droeve taal kon spreken,
Sloot zich zijn oog in 't volle licht te breken,
Omdat het nooit de zon zag in haar kracht.

NU GIJ VER WEG ZIJT...

Nu gij ver wègzijt, komen al de nachten
Sluipen door schemerstraat, arm en gehavend,
En zij die vroeger zielsverblijden brachten,
Beedlen aan dichte deur in laten avond.

En als ik stille paden wandel, loopen
Dagen mij na met uitgestoken handen,
Dat 'k voor mijn goud hun poovren praal zal koopen,
Prijzend hun waar met stemmen van ellende.

Maar als een spreekt van u of noemt uw naam,
Als ik een balling uit dat land regaal
Waarover gij heerscht, zitten we uren saam
Pratend van u aan rijk herdenkens maal;

MORGENLIJK VERWACHTEN

De dag staat als een maal bereid.
Ik proef in 't zuivre morgenlicht
Als een nog woordeloos gedicht
Uw naë afwezigheid.

De verten zijn al luw van u,
Waar zon de laatste neevlen reeft,

Gij zijt al in het windbegin
Dat door de teëre toppen beeft . . . .

Breng mij mijn deel van 't koel gespeel
Dat tintelwater achter wilgen doet,
Van 't luchtazuur dat als blauw vuur
Door dichte linden gloedt.

AVONDDAUW

Dauw en tranen komen
Met den avond,
Wereldwijd
Ziel en bloemen lavend
Daalt Gods heerlijkheid
Heel de dagbezonken stilte door te
droomen.

Altijd vindt de dauw wel
Oopner bloemen
Diepen dorst;
Al wat God durft noemen,
Iedre menscheborst,
Voelt zijn vrede vochten in vlinder-
vaagste vouwsel.

Zon, wier oogeluchter
Fel van boven,
Uur aan uur,
Schroeide in donker dooven,
Door teërvocht glazuur
Vleit uw blik van oog tot oog mijn
liefde schuchter.

Smart in wereldsch rouwkleed
Bits verwezen,
Droef bespot,
Nu weet ik uw wezen
Voor een kind van God,
Nu van elpen leden schijn in vouw
na vouw gleeed.

Keer en kom, ik deel u
Alles, 'k noodig
Arm en blij;

Niet veel hebben noodig
Twee zoo droef als wij;
Gaarne leen 'k vannacht uw moë
hoofd de eigen peluw.

Heden moogt gij toeven
Heel den nacht en
Morgen ook,
'k Zal uw voetjes zwachten
In oudlinnen strook,
Raden in het donker elk vluchtigst
behoeven.

Zie, mijn huis is ledig;
Het is uwer,
Zoo gij wilt;
Werelds winden luwen er
Diep in bladerstilt',
En zijn schaduw zij uw oogen koel
en vredig.

Want uit Vreugde had ik
Al dees jaren
Geenen zoon,
Maar gij zult mij baren
Jongen sterk en schoon,
En om u, om u alleen (nu weet ik 't)
bad ik.

Dat kind zal ons saamzijn,
Laat het leven
Uit uw schoot,
Liefdes wijding geven
Tot voorbij den dood,
En Geluk zal toch in 't eind zijn zoete
naam zijn.

AFVAART

De maanlicht-overvloeide vloed
 Heft 't ranke spook van vlotte bom
 Boven den zwarten menschendrom
 Die vlekt het zilvren zand als roet.
 De ketting waar zich 't schip aan windt,
 Kreunt eenzaam als nacht-wakker kind.

Geen andre klank begint of duurt.
 Het koele klikken langs de kiel,
 Nu 't schip in voller water stuurt,
 Reikt niet tot hier. Het slank profiel
 Verbreedt onhoorbaar-onverwacht
 Zich met der zeilen effen pracht.

Van duistre plecht onzichtbre hand
 In driemaal-op-en-neder-zwaai
 Wuift licht vaarwel aan vriend en land
 En heel de manelichte baai.
 En donker wuift de kust weêrom
 Van rijke vangst en welkekom . . . .

Ik blijf niet langer op mijn plek
 In 't avondduin. Mijn voet
 Voelt onder zich het weifel dek

Van schip te deinen op den vloed.
 En met nabije schaduw weet
 Ik lichtste licht bekleed.

De breede ronding van de kust
 Deinst lamp-bezet, maar doodsch.
 Met geen signaal durft donkre loods
 De stranden roepen uit hun rust . . . .
 Waar schuilt de stille school van buit
 Waar vol meê keer' de leêge schuit?

Of wordt in 't verre land en voor altoos
 Ons wild verlangen schoon en stil? —
 De zee is diep en eindeloos
 Zooals vertrouwen wil
 En wilde toen 't aan 't veilig strand
 Te droomen zat van de' overkant.

De wind bolt uit het ruime wak.
 Het schip helt op zijn breeden streek.
 Nog even maar is de einder strak
 En van kustlichten bleek . . . .
 En nu — niets meer dan heem'l en zee . . .
 De zeilen over! Reê!

LETHE

„Hoe over 't brandend blind bazalt
 Vind ik den weg naar Lethe? —
 O alles te vergeten
 Eer de avond valt!

„Ik weet dat dood en donker komen
 Als dit schel daglicht is gebluscht,
 Maar ik wil diepe klare rust
 En zonder droomen.

„Voor wie als ik van kind tot knaap,
 Van man tot grijsaard derven,
 Voor die is dood en sterven
 Maar verontruste slaap . . . .

„De zoete macht tot lach of traan
 Gaf mij en nam mij 't leven.
 Alleen mijn oogen bleven
 Kijken, mijn voeten gaan.

„Hoe vaak sindsdien waar 'k zat en ging,
 Is langs mijn wakende oogen
 De lange trein getogen
 Van aller lust herinnering.

„Wat moet ik aldoor zien wat 'k weet?
 Al 't reddeloos volbrachte,
 Al 't reddeloos gedachte:
 Gelijk is wat k liiet en deed!

„O eer de dood mijn leden bind'
 En hen voor eeuwig bedde, —
 Wat zal mijn oogen redden
 Van dezen droom die immer nieuw
 begint?:

„O blanke ziel, o roode bloed,
 O hart verdwaald daartusschen, —
 Wie zal in slaap u sussen
 Tezamen en voorgoed?

„Mijn voet kan vóór den avondval
Nog vele mijlen reizen,
Wil één den weg mij wijzen
Naar Lethe's dal.

„Wie over 't brandend blind bazalt
Brengt mij naar Lethe? —
O alles te vergeten
Eer de avond valt!”

GOEDE DOOD

Goede Dood wiens zuiver pijpen
Door 't verstilde leven boort,
Die tot glimlach van begrijpen
Alle jong en schoon bekoort,
Voor wien kinderen en wijzen
Lachend laten boek en spel,
Voor wien naar verkleumde grijzen
Huvren in hun kille cel, —
Mij is elke dag verloren,
Die uw lokstem niet verneemt;

Want dit land van most en koren
Is mij immer schoon en vreemd,
Want nooit beurde ik hier te drinken,
't Water dat de ziel verjongt,
Of van dichtbij hief te klinken
't Verre wijsje dat gij zongt;
Alle schoon dat de aard kan geven
Blijkt een pad dat tot u voert,
En alleen is leven leven
Als het tot den dood ontoert.

LIEFDES UUR

Hoe laat is 't aan den tijd?
Het is de blanke dageraad:
De diepe wei waar nog geen maaier gaat,
Staat van bedauwde bloemen wit en geel;
De zilvren stroom leidt als een zuivre straat
Weg in het nevellicht azuur;
En morgens zingend hart, de leeuwrik, slaat
Uit zijn verdwaasde keel
Wijsheid die geen betracht en elk verstaat,
Vreugd zonder maat,
Vreugd zonder duur . . . .
Hoe laat is 't aan den tijd?
't Is liefdes uur.

Hoe laat is 't aan den tijd?
De zon genaakt de middagsteê:
In diepte van doorgloede luchtezee
Smoort de akker onder 't bare goud;
De vonken sikkkel snerpt door 't droge graan;
De schaduw krimpt terug in 't hout;
In hemel- en in waterbaan
Geen wolken gaan;
Alleen de wit-doorzichte maan
Blijft louter in het blauwe hemelvuur . . . .
Hoe laat is 't aan den tijd?
't Is liefdes uur.

Hoe laat is 't aan den tijd?
 't Is de avond: in zijn rosse goud
 Wordt schoon en oud
 Der wereld dagehel gezicht;
 Snel aan den hemel valt het water van het licht;
 En al de windestemmen komen vrij;
 De laatste wagen wankelt naar de schuur;
 De dooden wenken aan den duistren Oostermuur;
 En boven glansbeloopen
 Westersche schans in groene hemelwei
 Straalt Venus' gouden aster open
 Zoo plotseling en puur . . . .
 Hoe laat is 't aan den tijd?
 't Is liefdes uur.

SONNET

Waar tijd en eeuwigheid elkaêr beroeren,
 Worden de sterren in den nacht geboren,
 Vuurbloemen die de rijzendoranke roeren
 Van donkre aardtochten naar Gods ooglicht boren.

En waar de heemlen van voor Hem vervloeren
 Tot glazen glansbaan eindelooser koren,
 Lijnen der stelslen weemlende kontoeren
 Door 't klaar kristal donkervermoede voren:

Door weêrzijs-open venstren als door oogen
 Schijnen de heemlen in elkaêr en de aarde:
 Liefde met liefde wisslen wondre waarden,
 Aarddonker tegen Godslicht opgewogen . . . .
 In evenwicht van gulden ruil geheven
 Wandelt de wereld vleugelloos te zweven.

NACHT

Vind ik u eindlijk, broeder Nacht?
 Hoe heb ik dag en nacht gesmacht
 Naar 't water uwer oogen.
 Wel viel de dauw der donkerheid,
 Maar neevlen dicht en kimmewijd
 Hielden uw blik betogen.
 Nu aan den open hemel staat
 De vaste rust van uw gelaat
 Zoo sterrestil gezezen —
 Tot grauwe dag de vooglen wekt
 En met mijn floers uw glans betreft,
 Zullen wij samen wezen.

In uwen zilvren spiegel zag
 Ziel vaak den jongen blanken lach
 Van ongestild verlangen
 Naar wat de dag niet geven kon —
 Uw sterren en uw bleeke zon
 Koelden haar heete wangen.
 Nog altijd draagt zij geen sieraad
 Dat in uw ademtocht beslaat;
 Zij komt tot u getogen
 Zoo naakt als toen zij alles dierf,
 En de éene schat dien zij verwierf,
 Zijn haar verheerlijkte oogen.

Mijn broeder die mij nooit bedroeg,
Wij zien elkander oog in oog —
De ziel herkent van verre,

Voorgoed in haar bezit gerust,
Gelukkig en gelukbewust,
Haar oogen in uw sterren!

WINTER-STAD

In het koele gouden bad
Van het fijne winterlicht
Rijst de groote menschenstad
Tot een droomverlucht gezicht:
Al de gangen, al de zalen
Waar de ziel in droom mag dwalen.

Torens zuiver door de reine
Luchten naar verrukten dromer
Al den hartstocht van zijn zomer . . .

Boven glansgewasschen pleinen
Waar de stille menschen loopen,
Juichen klokken uit haar open

Hart, wat hielp ons lange zoeken,
Daar wij toch gevonden worden?
Al de woorden in de boeken
Zijn als blâren die verdorden
Voor den onvoorzienen lach
Van den kortsten zonedag!

NACHT-STILTE

Stil, wees stil: op zilvren voeten
Schrijdt de stilte door den nacht,
Stilte die der goden groeten
Overbrengt naar lage wacht . . .
Wat niet ziel tot ziel kon spreken

Door der dagen ijl gegons,
Spreekt uit overluchtsche streken,
Klaar als ster in licht zou breken,
Zonder smet van taal of teeken
God in elk van ons.

DAAR IS EEN LIED. . .

Daar is een lied dat 'k zingen moet —
O de avondzon op 't lentegras! —
Eer de onontkoombre dood voorgoed
Mijn stille lippen vult met asch.

Daar blijft een lied dat 'k nog niet zong,
Dat 'k om zijn gouden zekerheid
Heb uitgesteld als een die jong
Uit hoog geluk steeds hooger beidt.

Wel leende ik nachten lang als knaap
Mijn hoofd aan den gesterden wand
Totdat het bloed zong in mijn slaap
Als de echo van een hemelsch land . . .

Ik weet dat ik het nergens zing
Dan hier waar ik uw hart hoor slaan
't Lied waarin alle lied verging
En elk ding beidt zijn nieuw bestaan . . .

Wel droeg ik rijper vreugd en smart
Tot waar aan zoom van zomerzee
Het luide kloppen van mijn hart
Zong met het hart van moeder meê . . .

Zoo laat mij nog in zaalge wacht:
Het hoogste heil is nimmer ver:
God zendt het in den slaap vannacht,
Ik zing het met de morgenster!

EEN ANDER OUD LIED

Laat nimmer af te vragen
Uw zoeten bruidegoom:
Wat hij onthoudt bij dage,
Dat brengt hij in den droom.

Ook ik ging vroeger arm en blind,
Een onbewust verloren kind, —
Ik dacht niet eens aan klagen:
Zoo licht leken de dagen!

Toch had ik niet gevonden
 Door minnen en verlangen veel
 Aan zijne roode wonden
 Mijn klein en eigen deel.
 Daar lag ik neder in den nacht —
 Hij kwam zoo stil en ongedacht
 Of hij mijn ziel behoefde
 Nog vóór zij zich bedroefde.

In witte-rozengarde
 Verrees mij zijn gezicht
 Als boven zomersche aarde
 De maan vroeg-avonds licht.
 Als dauw die daalt door dorstig groen,
 Als zoele regen door den noen,
 Door het doorgeurde loover
 Zoo boog hij tot mij over.

Gelijk een droom in droomen
 Is van zijn lieflijkheid
 Over mijn ziel gekomen
 De volle aanwezigheid:
 Geen ding is, dat de weelde van
 Zoo diep geluk verbeelden kan,
 Als waken nooit zal weten
 En nimmer kan vergeten.

Hij kuste niet mijne oogen
 Of mijnen warmen mond,
 Hij heeft mijn hand getogen
 Aan zijner handen wond.

Zijn voet beroerde mijnen voet;
 De volheid van mijn hartebloed
 Sprong, een fontein zoo blijde,
 Aan zijn doorstoken zijde.

Gelijk een vrouw in baren
 Zoo lag ik roereloos:
 Zijn wonden in mij waren
 Als doorn en roode roos.
 Toen week zijn glanzend aangezicht
 Als maan verbleekt in morgenlicht:
 Nog rook ik hemels geuren
 Toen ik den dag zag kleuren.

De vogels werden luide
 Op 't scheemrend aardgezicht.
 Als jongste zijner bruiden
 Stond ik in 't witte licht —
 De zwelling mijner zijde was
 Gesloten als een zuivre vaas;
 Mijn hand en voet verbleven
 Uit blanke sneeuw gedreven.

Laat nimmer af te vragen
 Uw zoeten bruidegoom;
 Wat hij onthoudt bij dage,
 Dat brengt hij in den droom.
 O heimelijke heerlijkheid
 Van dagen arm en onbenijd,
 Die wordt één zalig smachten
 Naar zijn doorzonde nachten!

BIJ EEN DOODE

Lief, ik kan niet om hem weenen
 Waar hij stil en eenzaam ligt
 In het schoon doorzichtig steenen
 Masker van zijn aangezicht
 Dat de dingen er om henen
 Met zijn bleeke toorts belicht.

Lief, ik kan geen tranen vinden
 Als mijn hart hem elders peist,
 Waar zijn ziel met de beminde

Sterren van den avond rijst
 En ons, dagelijks verblinden,
 Hooger wagen wijst.

Naar de heemlen van de lage zoden
 Stijg' de gouden offervlam!
 Wie kan weenen naar de vroeg vergoden
 Die de dood ons halen kwam? —
 Tranen, lief, zijn enkel voor de dooden
 Die het leven nam.

DAAR RUIMT DE WIND . . . .

Daar ruimt de wind en vaagt de heemlen schoon.
 Vanavond nog zult gij verheerlijkt zijn
 Wanneer de winden sluimren aan uw troon,
 De sterren vlammen in uw baldakijn:

Als tusschen u en uw oneindigheid
 De schaduw valt, en in dat klaar gewelf
 Uw blank geluk dat god noch mensch benijdt,
 Niets ziet weerspiegeld dan zijn glimlach zelf:

O Ziel die alles wat uw wil bedroeft,
 Van voor uw aangezicht hebt weggedaan,
 Die alle schoon, zoovaak uw liefde 't hoeft,
 Roept met één blik der oogen tot bestaan:

Vanavond nog zult gij verheerlijkt zijn
 Wanneer de winden sluimren aan uw troon,
 De sterren vlammen in uw baldakijn:
 De ruime wind vaagt al de heemlen schoon.

LEEUWERIK

Blijft gij nooit één blanken uchtend,
 Leeuwrik, zingen hier beneên,
 Die uw nachtelijk nest ontvluchtend
 Door de zilvren neevlen heen

Vleuglings vindt de gouden wegen
 Waar uw aadmen juichen wordt,
 Tot uw zang in vuren regen
 Naar de koele vore stort;

Zingt gij nooit de roode smarten
 Van den duistren aardenacht,
 Wordt het bloeden onzer harten
 Wel gestelpt, maar nooit verklacht? . . .

In het ijle blauw verloren
 Volgt mijn oog niet meer uw vlucht,
 Maar uw antwoord dwaast mijn ooren
 Met zijn zaligend gerucht:

Steeds, uit vreugd of smart gerezen,
 Heeft de ziel uw vreugd verstaan,
 En tot uwe vreugd genezen,
 Ons gemeen geheim geraên:

Alle smart omhooggedragen
 Meerdert vreugdes gouden schat:
 Slechts de vleuglen die ons schragen,
 Zijn van aardes tranen nat.

SONNET

Sponsae aeternae

Ik weet dat gij mij nog verschijnen zult,
 Zoo zeker als de bloemen wederkomen:
 Der dingen doove dek hebt gij genomen,
 Het donkre leven dat de steden vult,

Den winterwind die klaagt door dorre boomen,
 Ten sluier die uw eeuwgen glimlach hult . . . .

Ik zou gelukkig zijn, als slechts geduld
Den slaap kon vinden om van u te droomen . . . .

Een prins, te vroeg ontwaakt in wintermorgen,
Dwaalt als een vreemde door zijn kille huis
Tusschen de trage slaven die bezorgen
Huns heeren dag met onbeheerd gedruisch, —

Zóo moet ik waken tot gij wederkomt
En u nog eens in menschenaanschijn momt.

NACHTELIJK BEZOEK

Uren roereloos vergleden
Had ik om den slaap geveid,
Om den droomdoorzonden vrede
Waar gij nimmer verre zijt:
Uren roereloos vergleden
Had ik om den slaap geveid.
Nergens door den wand van 't donker
Kierde schemer van uw schijn,
En geen ster liet haar geflonker
Neder in den kuil der mijn:
Nergens door den wand van 't donker
Kierde schemer van uw schijn.
Toen als parelen geregeng
Tot één melodieuze dracht
Zong het ruischen van den regen
In den diepen zomernacht:
Droppelen aaneengeregen
Tot een melodieuze dracht.
In die dauwvervloeide wade
Zijt gij zelve neêrgedaald:
Blinde glans van uw genade

Heeft mijn eenzaamheid doorstraald:
In die dauwvervloeide wade
Zijt gij zelve neêrgedaald.
Violette regenbogen
Donkerden door 't duister in:
Ziel die ademt door heur oogen,
Dronk uw dooven luister in:
Violette regenbogen
Donkerden door 't duister in.
Vingerspitsen streelden luiten
In der heemlen hoogen grond:
Met de zomerbloemen buiten
Rees de ziel gedrenkt, gezond:
Vingren streelden verre luiten
In der heemlen hoogen grond.
Tot, uit ijverzucht gekomen,
Slaap die nimmer komt uit plicht,
Weg ons nam naar 't land der droomen
In het nachtelooze licht,
En de schaduw is genomen
Van uw zuiver aangezicht.

OOG IN OOG

Zal ik nooit met onbetogen
oogen
Het geluk zien in der dagen licht?
Zaalger tranen teêr verwischte
misten
Slui'ren hun verwaasd gezicht . . . .
Lief, toch keek ik zonder schroom in
droomen
Door de paarlen poorten in Gods stad,

Iam habetis quod numquam vidistis
Minde uit der millioenen blijereien
Klaarderoogen de oogen die 'k aanbad.
Maar als hier in dags azuren
uren
Naakt uw ziel ten spiegel stijgt,
Floersen zilte neevlen de oogebogen
Van de ziel die naar u overneigt . . . .

De gouden maan schijnt zich uit,
 En de zee heeft geen geheim,
 En de nachtegaal zuit
 Haar hart in geluid
 Van kristallen rijm aan rijm.

En de wind spreekt, waar hij gaat,
 Met elk zonder onderscheid —
 Maar ik vind geen verlaat
 Voor harts overdaad
 Van zwellende zaligheid . . . .

O hart in geluk, dat lijdt
 Uw goddelijken waan:
 Eindlijk respijt
 Van nood en strijd,
 Als de wereld u mocht verstaan!

Zangzware nachtegaal,
 De meinacht is veel te kort,
 En daar is geen taal
 Waar uw zuivre haal
 Zijn zoet geheim in stort.

De wereld gaat doof en blind,
 En de maan is een doode schijn,
 En elk bezint
 Van zee en wind
 Zijn eigen harts refrein.

Het duurt langer dan uw tijd
 Eer de wereld u verstaat,
 En niets dan nijd
 En bitterheid
 Wint het hart dat zich verraadt:

Dat hier te zingen waagt
 Geluk zoo vreemd en schoon,
 Dat zijn lied het niet draagt,
 Maar zwijkt en klaagt
 Op zijn gebroken toon.

KERSTLIED

Gij zijt nog nooit verschenen
 Zoo schamel in uw heerlijkheid,
 O Zon die werelds weenen
 Met uw onnoozle tranen wijdt —:
 Die kiest den schijn van eenen
 Geboorting die naar 't leven schreit.

Langs winterbleeke straten
 Op 't rijzen van den avondwind
 Vergaat uw stem te blaten
 Als een die nergens toegang vindt:
 Hoe komt gij dus verlaten,
 Een moederloos verstooten kind?

Wilt gij niet binnenkomen
 Nog vóór den donkren nachteval? . . . .
 Uw plek is ingenomen
 In uw armelijken stal —
 Maar hier is onderkomen
 Waar grage zorg u plegen zal.

Hier binnen dichte wanden
 Is alles voor uw komst bereid:
 De gele lampen branden,
 Het bed staat warm en wit gespreid —
 De huizen van ellende
 Zijn overvol voor de' eersten tijd.

De bleeke dooden hebben
 Hun loome ligplaats overal;
 In al de ruwe grebben
 Van veld en bosch, van berg en dal,
 In hun verkleumde krebben
 Slapen zij zonder naam of tal.

Geen windslen kunnen stelpen
 Den stroom van 't jonge roode bloed . . . .
 Wie reikt tot hongers stulpen
 Het karig brood dat 't leven voedt? . . . .
 Kom gij en laat u helpen
 Met onzen onnutte' overvloed . . . .

Gij klaagt als een verloren
 Ver in den ijlen schellen wind . . . .
 Gij zult niet naar ons hooren
 Gelijk een eigenzinnig kind
 Dat niet meer als tevoren
 Vertroeteld zijn wil en bemind . . . .

De zon gaat op en onder
 En schijnt onze oogen droef noch blij,
 En nooit vertraagt de donder

Die roept den ijden dood nabij —
 En hemels lichte wonder
 Gaat aan ons ledig hart voorbij.

Gij zijt nog nooit verschenen
 Zoo stralend in uw schamelheid,
 O Zon die werelds weenen
 Met uw onnoozle tranen wijdt —:
 Die kiest den schijn van eenen
 Geboorling die naar 't leven schreit.

LIEDJE VAN DE STRAAT

Hoe kom ik weg van leed en lust?
 Hoe vind ik één uur aan uw kust,
 Vergetelheid, slaapdiepe rust?

Ik weet, mij bed blijft daar bereid . . . .
 O om 't vertrouwde pad dat leidt
 Weg uit den ban van ruimte en tijd

En wake zonder doel of baat,
 Poolzon die nimmer ondergaat,
 Lichtwijn die in zichzelf verslaat, —

Terwijl de onafgeloste geest
 In 't eindloos boek der sterren leest

Om heul die buiten slaap geneest,
 En in zijn diepen nood gepeeld,
 In aandacht goddelijk verveeld
 Om steeds gewaagder inzet speelt . . . .

Dan hoor ik wel, gebarsten gong,
 Slaaps wijsje zooals moeder 't zong
 Vlak vóór den diepen blinden sprong:

Nog gaat het valsch met leemte aan leemt;
 Maar 't klinkt niet langer schrill en
 vreemd,

Als straks de dood het overneemt.

DOMBURGSCH UITZICHT

Opeens, met één blik te overbruggen, valt verslonken
 De straklazuren Roompot tot een kronkelkreek
 Voor 't land van Schouwen als verheerlijkt opgeblonken
 En stralend aangedreven uit zijn nevelstreek:

De witte stranden en de breede berg der duinen
 Met in zijn laatste plooi het kleine dorp bekneld,
 De hoeven loofgepluimd binnen haar akkertuinen,
 En verre bezigheid van volk en vee in 't veld.

De vuren bal der zon, al lossen en al bleeker,
 Zinkt naar den zuivren zeeplas zonder avondrood;
 En op uw komst gerust en van onze afspraak zeker,
 Beheerscht de heldre geest zijn leven en zijn dood.

Gastvaardig open staan de stille wereldwijken
 Voor dit verlangen dat nog nergens woning zocht.
 Uw stem en glimlach mag mij overal bereiken

Als zonneshijn en wind op de' ongemoeiden tocht.

O korte kussen met voor gisteren en morgen
En voor- en achterland Gods grondlooze eenzaamheid,
Zoetste verlorenheid waarin wij zijn geborgen,
Steeds uit onszelf gered en tot elkaêr bereid.

HOLLANDSCHE KWATRIJNEN

III

Dees wereldgolf van duister en van licht
Vloedt door alle eeuwen op één kust gericht.
Ik hoor bij dag en nacht de verre brekers.
Maar nooit of nergens komt er land in zicht.

XII

Wat wilt ge oplossen? Wat verklaren? Konde er
Leven bestaan buiten dit hachlijk wonder,
Dit steeds vernieuwd en nooit vervuld gemis
Van dan met God te zijn en dan weêr zonder?

XXVII

Red nog uit de' opdrang van hun kuddedruk
Die 't wil verminken tot hun laf geluk,
Dit hart, een korten tijd Uw liefste speelgoed:
Berg het in Uw genade, of stamp het stuk!

XXX

De ruchtige belijders van een naam
Zijn grif ook tot verloochenen bekwaam.
Die 't onuitspreeklijke niet leert verzwijgen,
Verslingert tusschen ijdel woordgekraam.

XXXIII

Laat nog, al heb ik niets met hen gemeen,
Ditzelfde masker mij van iedereen:
Hoe zou mijn naaktheid onze liefde redden
Voor valsche aanhaligheid en eersten steen?

XXXV

Geen hart zoo wreed in werelds angst versleurd,
Door lust gebrandmerkt en door leed gekeurd,
Of 't onderkent Uw schaarsche en korte komen
Voor 't éene en eiglijke dat ons gebeurt.

LV

Dit tijdljke waaraan ik mij verspil,
Neemt steeds den schijn aan of het blijven wil.
Wat eeuwig is en onveranderd weêrkeert,
Beleefde ik nooit dan als Uw speelschen gril.

LXVII

In onverstand hebben we U eens bezeten;
Wij waren rijk en hebben 't niet geweten.

Zoals een kind dat eens een moeder had,
Kunnen we U enkel met onszelf vergeten.

LXXV

Vergeef, vergeet wat ooit mijn lippen morden.
Stel op den reddeloozen boedel orde.
Als wie een ouden minnebrief verscheurt,
Laat alles tusschen ons weêr stilte worden.

LXXXI

Om 't even of Gij mij of andren stuurt
De kleine blijken dat Gij zijt en duurt:
Een kind aan zee geboren en getogen
Houdt vreê zoolang 't zijn zee voelt in de buurt.

LXXXVII

Gij laat mij nimmer in den steek: Uw groeten
Brenge de duizenden die mij gemoeten:
Zij weten zelf niet van hun boodschap af,
Maar woordlijk dragen ze over wat zij moeten.

LXXXIII

Al armer en berooider wordt de schijn
Van die voorgoed in U verzekerd zijn:
Waar niemand buiten kan om meê te nemen,
Is licht te pakken en van omvang klein.

LIEDJE

Ons lange samenspraak
Die plotsling is verstomd —
Haar ver onweêr nog gromt
Bij stilste nachtwolk —

Was ze enkel aanbegin
Voor 't aangezichtloos spel
Van deze afweezige cel,
Dat viel onmiddlijk in? . . . .

Gelijk de onhoorbare gang
Van nooit verstilde klok

Opeens door lach en jok
Zich heenslaat luid en lang,
Gaat op dit nieuw accoord —
Wie merkte iets van verlet? —
De zet en tegenzet
Van vraag en antwoord voort . . . .

En 'k lijk een eenzaam man
Die langs de wereld gaat
En in zichzelf praat
God weet waarvan.

ANDRIES DE HOGHE

DERTIGSTE STROFE

Naamloos en ongekend,
niet meer dan eener vrouwe zoon,
zoo moge ik slapen ergens in den schoot der aarde,
naakt in het ragge purper dezer liedren,
de flarden van 't scharlaken kleed der schande,
dat nooddrift heeft aanvaard, geluk niet afgeleid:

zoo laat mij bij u zijn herdacht,
geslaafde knechten, in dees wreedten krijg
die leven heet,
gezweept door den almachtgen nuk
van onverbiddlijken onzichtbaren tyran:

zoo laat mij zijn herdacht,
een kind, een knaap die voor uw oogen viel,
voor wiens verbleekten glimlach uwe handen,
ontroerd van onbegrepen eerbied,
dolven een haastig en verloren graf.

IK WEET, ALS IK ZAL LIGGEN IN DEN DOOD

Ik weet, als ik zal liggen in den dood,
gebonden in zijn eerste roerloosheid,
dan zult *gij* rijzen in uw lichtst gezag
gelijk de nieuwvervulde zomermaan
in 't Oosten opvaart vóór de dag verglimt.
En iedere andere aanspraak en verband,
al wat den schijn van vaste sterren won
aan onzen aardschen hemel, deinst terug
binnen den wijden opgedrongen ring
waarin de wereld-en-haar-kindren stuwt
vrees, afgunst, haat, verhuicheld zelfbehoud,
tot gaaf verbijsterde aandacht overstomd
rond de eenzaamheid en d' ongenaakbren nood
van die langs treden van geluk en leed
uitstijgen naar den opperst schoonen stand
van nooit meer te vergeten sterflijkheid
en eeuwgen naroem. Op mijn wrangen mond
zullen uw warme lippen zegelen
onze afspraak die dit leven overduurt
naar alle kanten als Gods kiemend wonder
breekt uit zijn tijdelijke verduisterdheid.
Dan voor uw oog zal mijn geloste ziel
verschieten haar rechtstreeksche helle baan
naar waar zij in de oneindigheid ontvlamt
de nieuwe vaste-lamp van haar geduld.
En voor het blinde hart dat ziet en weet,
ligt heel de duur en de afstand die ons scheidt,
als éene vaste schrede, één ademtocht . . . .
Zoo kuste Konradijn den dooden mond
van Frederik van Baden.

JACQUES KAREL RENSBURG (geb. 1870)

TREURIG, TREURIG

Regen, regen klettert strak	Van hun parasols. Hun snoetjes
Op drie moesmé's, klein van voetjes	Nijgen saam. Ach, d'oogenlichtjes
Trippend vlug op hooge klak,	Staan zoo droef in de gezichtjes,
Wind heft van de arme bloedjes	Nu ze' als vlinders, die verschuilen
De kimono, die nu strak	Voor een stortvloed, druilen, pruilen.
Langs hun beenen spant, behoedjes	Dribblend schuw langs stratenvlak
Huivren zij bijeen in 't dak	Schudt het drietal: klak, klak, klak.

↔

EDMOND VAN OFFEL (geb. 1871)

LOFZANG

Ik heb mijn groot schoon Lief zoo lief	Alwaar ze gaat, ze draagt mijn hart
Met al mijn jonge krachten,	In hare klare kleeren;
Met heel mijn wil, met heel de pracht	Alwaar zij aâmt, ze leeft in 't licht
van 't schoonst mijner gedachten.	Van eindloos mijn begeeren.
Ik heb mijn Lief zoo innig lief	En 't bouwen, dat mijn handen doen,
Met heel mijn ernstig leven;	Wil als mijn Liefde wezen,
Zij woont gekroond van al mijn hoop	Een praalpaleis van puurte en macht
In 't duurbaarst van mijn streven.	Om mijn schoon Lief gerezen.
Mijn teerheid is ze spelend kind,	Ik heb mijn groot schoon Lief zoo lief
En moeder voor mijn lijden;	Met vroom mijn zieleleven;
Mijn peinzen is ze een zuster zoet,	Het diepste, 't schoonste van in mij
En vrouw voor mijn verblijden.	'k Heb alles haar gegeven.

↔

MARIA VIOLA (geb. 1871)

SANCTA CAECILIA

Caecilia, wier luit den lof	De heerlijkheid des Lams ontmoeten.
Zong van 't gezegend hemelsch hof,	
Is op den klank van stem en snaren	O maged, leid ons met uw stem
Ten open hemel in gevaren;	Naar 't luisterrijk Jerusalem,
En vleit daar met muziekgerucht	Waar in Zijn zonne-lichte zalen
Een wit-gewiekte Englenvlucht	De Heiland heerscht, die wilde dalen
Te volgen waar haar zuiv're voeten	Voor ons in 't duister Bethlehem.

↔

AUGUST VERMEYLEN (geb. 1872)

EEN MORGEN

Nu zijn de tijden rijp, dat zonne perelt
op elk grasblaadje, en 't uitgespreid gelach
mijn oogen doopt en mijn gedachten wijdt.

Hoog staan de boomen in de jeugd der wereld
als heiligen, en heel deze eeuw'ge dag
is licht en wit, vol suiz'len wijd en zijd;
ik hoor het sap in al de planten zwellen,
en hoe, met stillen wil, de schepping groeit.

O Wonder Leven, gansch opengebloeid
rond mijn blij hoofd, dat staat in heel uw helle
wisslend gewentel, levenswil die zijt
vermeestrend en verreïnend steeds uzelf,
vlam die vernielt, liefde die schept! o welle
thans uit ons borsten door de vreugd bevrijd
't hooglied omhoog onzer verwonderingen,
om 't licht Mirakel van al 't zijn te zingen,
't Geheim dat ook, in 't diepste van ons zelf,
óns vlam is, één met ál rythmen der dingen.
Thans wilde ik dat mijn lied zich hoog kon bogen
boven de menschen-rust als een gewelf;
thans wilde ik dat mijn woorden hemelbogen
van zaligheid over de wereld spanden.

Niet hij die schroomt in 't twijfelziek geweten,
maar slechts wie stérk verlangend op kan branden
en in verscheppende Al-Vreugd zich vergeten,
zal ik belijden, zegenrijken Bode
der Kunst die 'k over mijn bloedwarme landen
soms op te bouwen droom met dees' mijn handen,
de oogen gekeerd naar de onbekende Goden.

✦

'k Ben als een land dat strekt in middagzon
Onmeetbaar liggende akkersvlakte en deining
Van woud en duin, tot waar de horizon
Vergaat in 't licht van eigene verreining.
En 't evenwicht der wereld koelt den gloed
Van mijn verzwarend vleesch en broeiend bloed
Tot eindloos liggende aarderust en deining
Van krachten die geen menschhand overwon.

In stralenspel leeft met de jaargetijden
Mijn ademing, zwaar van den geur der aard'
En uit mijn borst gevloeid gaat blinkend glijden
Door 't lage land der stroomen trage vaart.
Mijn ziel beweegt in ademing en vloedén,
En groeit in 't menschdom, dat toch niets vermoeden
Zal van mijn ziel, onwankelbaar als de aard,
En breeder dan zijn lijden en verblijden.

Doch hooger dan mijn zelfgeruste vreë,
 En dan mijn lichtdoorglorde dampen zweven
 — Herin'ring van welk diepvergeten wee,
 Of voorgevoel van onbegrijpelijk leven,
 Waaruit mijne eeuwige vastheid is ontstaan,
 In wiens geheim ik weder wou vergaan, —
 Voel 'k over mij de reis der wolken zweven
 Der groote wolken komend van de zee.

AUGUST VERMEYLEN (pseud. KAREL DE VISSCHER)

MISANTHROPIE

Menschen zijn leelijk, met hun lijf mismaaft
 Door 't zwoegen, 't droevig kled en de eeuw'ge ziekten;
 Hun geest is laf, of zij voor 't leven schrikten,
 't Ondoofbare, dat rond uw schijn-zijn waakt,

Verkracht smartvleesch, dat nooit de banden braakt
 Waarin u wevers van den dood verstrikten
 Uit duistren nacht! Vleschoogen die uw blik ten
 Hemel nooit hieft, en maar wat stoflijks raakt!

Uw beendren zijn verkankerd door de zonde;
 'k Zou, als 'k uw bleeke mom afscheuren konde,
 'n Beestmuil zien grijnzen. Dóód zijt gij; gesmoord,

Dóód is uw vlam. Rondtastend draait ge, als beesten
 Verplet ge elkaar, te zoeken naar één Woord,
 Dat lang vergeten is uit menschegeesten.

♦♦

JULIUS DE BOER (geb. 1873)

HET LICHT DER AVONDZON

Het licht der avondzon wordt fijn geweven
 Op blad en tak waar 't gutsend langs de stammen,
 Die mos en braam en klimveil vast omklammen,
 Kleurt gulden gansch den boschrand, hoog verheven.

O, ginds op 't koorn als vele roode vlammen
 In 't late licht der zon klaprozen beven,
 Tot waar aan schemerende hemeldammen
 Langs fulpen wouden blauwe nevels zweven.

De roode zon in telkens sneller dalen
 Wordt groot en grooter, — tot ze in gruis van stralen
 Voor 't laatst nog volschoon brandt, de glansen stroomen

Op 't wijde land tot aan de verste zoomen . . .

Dan wordt het nacht en wat nog om mocht dwalen
Langs woud en veld en horizont zijn droomen . . .

♦♦

VICTOR DE MEYERE (geb. 1873)

Als, vóór den nacht, bij 't vallen van den avond,
een weinig goud op verre kimmen ligt,
zie 'k soms — mijn ziel aan oude droomen lavend —
in schemering uw droomend aangezicht,

zooals een oude prent waar 't stille, zachte
geadem van den tijd vervagend overging,
vervagend staâg de licht- en schaduwprachten
tot er een waas van vreemd mysterie overhing;

en droomen van mijn oog verlangend glijden
naar u en gij, gij blikt mij smeekend aan
om dan, met stillen glans, in 't alme wijde,
vol eindeloozen weemoed weg te gaan . . . .

♦♦

JOANNES REDDINGIUS (geb. 1873)

Hei met de wolken zoo wit
drijvend zoo rein in den hoogen,
'k ga rustig van hart en van oogen
en bid.

Heuveln, die liggen in rij,
ver, ver, als goud-gele banken,

als duinen, ik weet nu weer klanken
nabij.

Dag zoo wijd-wijd en zoo licht,
gij gaaft het nimmer-verwachte
teer-blonde, hoog-open en zachte
gezicht.

♦

Mijn lieveken open je deurken en lach
en zend tot de zon je gebed,
en een vaas met een gele mimosatak
fijn-blij voor je vensterken zet.

Die zie ik van ver als ik zingende kom
al over de heide gegaan,

[meer weet,
die zijn lijden vergeet en zichzelf niet
nu een lente van liefde ving aan.

Zoo wijd is de heide en de berken zoo fijn,
ze blinken in 't goudene licht,
en licht is mijn hart in den licht-blijen
en licht is je lieve gezicht. [dag,

♦

Hoog boven de' akker
de sterren staan,
mijn geest is wakker,
mijn voeten gaan.

Een boomgroep grillig
in duisternis,
wacht, wacht gewillig
wat komend is.

Al nachte-donker,
ik loop erin,
het stargeflonker
brengt droom-begin.

Het is een zweven
het is een rust,
geweten leven,
leed-onbewust.

Na smartlijk wanen
beveiliging:
een half-verstane
ziels-heiliging.

WIE HEEFT DE KLOK GELUID?

Wie heeft de klok geluid,
wachter in 't heidekruid,
woei door de najaarslucht,
zingend gerucht?

heb ik het goed gehoord,
klonk hier een woord?

Fluistren de blaren nog, —
zeg het mij, zeg het toch,
woei hier muziek voorbij,
eindeloos vrij?

Diep in mijn wezen leeft
liefde, die liefde geeft,
wie riep mij welkom hier,
heide vol zonnevier?

Zong hier een stem tot ons,
diep uit het klokkenbrons,

Wie heeft de klok geluid,
wachter in 't heidekruid,
zeg mij, ik weifel nog,
zeg het mij toch!

♦♦

JULES SCHÜRMAN (1873—1927)

VAARWEL

Het schrijnendst afscheid is niet als men gaat
Ver van de Liefste en de vertrouwde vrinden
Wanneer men mag gelooven wêr te vinden
De lieven, die men, zij 't voor lang, verlaat.

Wel valt 't ons zwaar, als 't uur tot scheiden slaat
Iets scheurt in ons bij 't zien der welbeminden
Wel zullen tranen dan onze oogen blinden,
Om Eene die om ons te weenen staat.

Maar bitterst is 't vaarwel, niet uitgesproken
Doch diep doorvoeld in heel bange eenzaamheid,
't Vaarwel waarbij ons heele wezen schreit
Omdat iets heiligs in ons werd gebroken
Door wie ons lief was en wij in twee oogen
Voortaan niets vinden zouden dan een logen.

♦♦

ALBERT CHARLES AUGUSTE PLASSCHAERT (geb. 1874)

VLAGGELIED

aan L. v. D.

Er woei geen schoonre dan mijn purpren
schâuw-doorschoten, [vlag:
wind-doortuit,
hing ze wijd op voller winde-stooten —

en in 't Zuiden dreef ze een zacht getier
van den mast; een vonkend vier
hare golven;
donkert heeft die nooit bedolven —

Tot gij kwaamt. —

— uwe lach —
Uw klare escadres

praaiden; roepers koop'ren riepen
— uwe stem —
zoet ging goud geschut te dond'ren
— uwe macht —
en matrozen vielen zingend
met de riemen,
water klonk —
'k boog mij waar gij stondt
op mijn dek,
mijn bevelen dwongen:
van bezaan
stralen, sinds gij kwaamt,
purpren en uw gouden-roode
saam.

↔

JEANNE REYNEKE VAN STUWE (geb. 1874)

NAZOMER

Hooge boomen toonen 't roode loover,
Toomloos vroolijk zich onttooiend,
Sprookjes-schoonheid rond zich strooiend,
Ros en goud en donker-brons getoover.

Zorgeloos heur mooi vergooiend,
Zonder schromen voor den boozen roover
Najaarsstorm, die duldt geen tooi, hoe poover....
Sterven, zóó door dood vermooiend,

Dat wel allen dús hun dood verkozen:
Hooger dan in leven blozend,
Even slechts van 't vroolijk spel verpoezen,

En coquet met zefier koozend,
Als met vlinders vlug stoeit roode rooze....
Vluchtig, onbewust verbroozend....

↔

SEERP ANEMA (geb. 1875)

WINTERNACHT

De blanke bel der Januarimaan
stoot tegen hardgevrozen duinenflanken
en stort heur zilverschat van klare klanken,
die zingend naar onzichtbre kimmen gaan.

En waar des winters hooge harpen staan,
daar zweven, sluierijl en snel als hinden,
de koude, hartstochtlooze noordewinden
en ranken schel de gouden snaren aan.

Hoe zingt de nacht; — God wandelt over 't duin . . . .

LODE ONTROP (geb. 1875)

DEEMSTERING

Heur oogen hebben de avond voorbereid, —
heur oogen, starende met weiflend schromen
hoe tot der sterren schittring opgenomen
de avond rijst vol gepeins en eenzaamheid. —

Heur oogen hebben de avond voorbereid, —
en van een lang verlangen weêrgekomen,
plooit, als bezwijkend onder kalme droomen,
heur zacht gelaat tot rust van eeuwigheid.

Verlaten is de dag nu en vergeten
het woelig leven, en geen oogen meten
den diepen nacht waartoe dees avond leidt.

Alleen heur blikken turend henenvaren,
en verre steeds heur turende oogen staren
als twee gedachten, éénen dood gewijd.

FERNAND VICTOR TOUSSAINT VAN BOELAERE (geb. 1875)

'T FLUITSPELEND GERAAMTE

Het waêdloos Rif, preusch op een paal des weegs gezeten,
Wijl 't leêg gelaat noch vreugd noch zichtbaar leed beduidt,
Op eigen scheenbeen stug een wiss'lend deuntje fluit,
Twee-tonig als alleèn daimoon of sater weten . . . .

Waar voorheên hartstocht joeg, is nu de borst een keten
 Die hart omvaêmt noch iets dat leeft door een geluid,
 Wijl de ademhaal, die keelgang spant noch kaken, uit
 Welke ongeweten diepten stijgt, vrij, ongemeten. —

Want staêg de twee-deun klinkt . . . Hoor, 't hinkt en huppelt loos;
 Doch éer ge denken kunt „'t Is vreugd”, een andre voos
 Rustvol pijpt aan, en klaagt en weeklaagt radeloos.

Vraagt gij, o Vrouw, 't geraamt: „Waarom dit spel?” — Ik niet:
 Hij minde, en Zweeg. Welk zeer en doover trots 't bediedt
 't Rif u — en mij? — thans meldt, op het gewikste riet.

IN DEN HERFST

Evenwijdig om den stam
 der breedgekruiende eiken,
 dood liggen de blâren thooge
 die, duizendvoud van kleur,
 één gouden tapijt gelijken.

Uit dien droom van gouden dood,
 de eeuwige stam gestegen,
 sterk en stom, door naakten tak
 verkondt de droefenis
 ongezien door hem gedregen.

Zóó ik, staande voetvast in
 den dooden grond van gouden
 liefde; zóó ik, stil en sterk
 te moede; zóó ik, droef
 slechts in 't woord, niet weêr te houden...

↔

ISAAC PIETER DE VOOYS (geb. 1875)

Voer nu, o tijd, omhoog mijn zwakke kracht
 om ver maar licht 't beloofde land te aanschouwen;
 mij zal de schoone aanblik niet berouwen,
 zoo die aan mij nooit vredig leven bracht.

Want ik voel toch dit volle toevertrouwen:
 dat krijgt mijn volk, waarnaar het moedig tracht;
 ben ik voor zwaren strijd te zwak, te zacht,
 zoo geef mij vreugd toekomst van ver te ontvouwen.

Zorg is mijn dag, vaak zonder rust mijn nacht;
 mijn kind'ren zullen sterker zijn en blijder,
 om wat ik zorg'lijk, droef om strijd, verwacht.

Toch wordt de wereld om mij wijd en wijder,
 en kan ik zien open gelaat, dat lacht,
 in stroef gezicht van tegenwoordig strijder.

↔

OMER KAREL DE LAEY (1876—1909)

DE BEDELAAR

Vóór de kerke, met 'nen langen
paternoster in z'n hand,
is 'n blinde bedelaar ge-
zeten, op een hoopje zand.

Z'n gekrulde grijze lokken
vlotten, lijk gezwingeld vlas,
uit z'n mutse neder op den
krage van z'n winterjas.

Langs hem ligt een waterhond te
slapen, die, van tijd tot tijd,
wakker schiet, en met z'n witte
tanden naar de vlooiën bijt.

De oogen van den blinde, in hunne
diepe holten, hangen stil
en verdoofd, gelijk de glazen
van 'n natbedoomden bril.

Halve dagen blijft hij daar, ge-
zeten lijk 'n wassen beeld,
en hij luistert naar den wind, die
met zijn grijze lokken speelt.

En de Winter, die de koude
grimmig uit het oosten zendt,
rimpelt 't grauwe vel van z'n ver-
droogden kop, lijk perkament.

↔

CAESAR GEZELLE (geb. 1876)

LUCIS ANTE TERMINUM

De stille lucht hangt wêer
het wijde Westen rood,
en stervend zwijgt de dag
al zijn geruchten dood.
't Wordt ruim en eenzaam, en
de reken boomen staan
heel ver, met lichten mist
en stilligheid omdaan.

In zware ruste alom
de hoeven lijnen hard
op al dat avondrood
hun' groote plekken zwart;
gehurkt zoo zitten ze in
hun wijde velden neêr
en 't deinend koren wiegt
ze in slape weg en wêer.

Het dorp rust. En het volk
ligt vóór zijne open' deur
en âamt met de avondlucht
den veien zomergeur;
men babbelt stil, terwijl
de kinders in het zand
schoon' hofjes bouwen en
wêer breken overhand.

De zonne is weg, alom
de wijde lucht ontrood;
de schemer doffelt in 't licht
in zijnen grauwen schoot,
en geen geruchte meer
de aanstaande nachte bedriegt,
als 't zingen van een' vrouw
die nog haar kinders wiegt.

↔

RICHARD DE CNEUDT (geb. 1877)

HOORT GIJ DAT LIED

Hoort gij dat lied der avondklokken zuchten
en heimlijk gaan over de donkre boomen?
't Zijñ dag en licht, die nacht en duister vluchten

en in het lied der klokken sterven komen;
 verlangens, die den smaad der menschen duchten,
 verborgen glans van teedre dichterdroomen,
 staamlend gebed van simpelen en vromen —
 âl aardsche klachten, die ten hemel vluchten.

Eenzame droomer, statige oude toren,
 wekker der eeuwen, in hun trots bevangen,
 trooster der doolaards, in hun leed verloren,
 toevlucht voor aardsch en onvervuld verlangen, —
 neem ook mijn ziel, geboeid in zorg en smarten,
 bevrijdend mee naar de eindelooze verten.

LANGS KILLE VAART

Langs kille vaart staan slanke populieren
 in rustloos drijven van bewogen luchten.
 'k Hoor boven mij zwiepende takken zuchten,
 winden verwoed door hooge kruinen gieren.

Bruinroode blaren zwaaien neer en zwieren,
 stijgen en dalen, drijven even, vluchten
 voor winden, die met wilde stormgeruchten
 in donkren herfst hun woeste driften vieren,

dwarlen om 't hoofd van de verdwaalde droomers,
 wekken wat heimwee van gestorven zomers,
 stamelen, even, nog een oud verhaal,

en gaan, saam met den droeven, grijzen regen,
 zijn lied van weemoed klagend allerwegen,
 vergeten sterven in het diep kanaal.

PIETER HENDRIK VAN MOERKERKEN JR. (geb. 1877)

LONDON-BRIDGE

Een oceaen van licht dreef boven Londen . . .
 Daar daalde uit gouden lucht een stralerval
 Op torens en paleizen, diep verzwonden
 Onder de welving van Gods wereldhal.

De machtge Theems lag koninklijk gewonden
 Met sparkelende golven langs den wal;
 Maar op de bogen die zijne oevers bonden
 Stuwde andre stroom zich voort met doffer schal.

Daar gaan zij allen, bedelaars en rijken,
 Ijlend naar oost en west, naar zuid en noord!
 Maar op wat prooi hun koorts'ge blikken strijken?
 Wat droom, wat demon heeft hun rust versmoord?

O spot des Doods! eens zijn 't toch allen lijken
 En andren ijlen op hun schreden voort.

RENÉ DE CLERCQ (1877—1932)

MIJN KLEEN, KLEEN DOCHTERKE

Gelijk een daske zijt ge dik,
 gelijk een kwartelke van kwik,
 gelijk een moorke soms zoo zwart,
 mijn kleen, kleen dochterke, mijn hart!

Maar nu gewasschen je daar zit,
 daar is geen engelke zoo wit,

daar is geen lammeke zoo zoet,
 mijn kleen, kleen dochterke, mijn bloed!

Ik hef je op de okselkes omhoog,
 ik zie een sterreke in elk oog,
 en voor mijn armoê word ik blind,
 mijn kleen, kleen dochterke, mijn kind!

ONDER DEN HELM

Heeten de beulen broeders,
 wordt er een zwaard betrouwd,
 eer nog de tranen der moeders,
 eer nog de lijken koud?
 Geen vriendschap, geen vriendschap,
 geen vriendschap onder den helm!
 Wie met hen hand in hand kan staan
 Is in het hart een schelm.

Hoed u voor lange vingeren,
 hoed u voor grof geschut.
 Waar ze den brandel slingeren
 blijve noch kerk noch hut.
 Geen vriendschap, geen vriendschap,
 geen vriendschap onder den helm!

Wie met hen hand in hand kan staan
 is in het hart een schelm.

Komt gij ons volk beschaven,
 gij, die het land verwoest?
 Overal puin en graven,
 overal bloed en roest.
 Geen vriendschap, geen vriendschap,
 geen vriendschap onder den helm!
 Wie met hen hand in hand kan staan
 Is in het hart een schelm.

Duitscher, ruk met uw horden
 zwijgend over den Rijn,
 Broeders willen wij worden,
 als ge weer mensch zult zijn.

ZORGE, ZORGE

Zorge, zorge, bouw mijn huis.
 Timmer, timmer, timmer.
 Eerst uw kruis, en dan uw huis...
 Ach, een huis voor immer.
 Zorge, zorge, weef het kleed
 dat de dagen spinnen.

Eerst het leed, en dan het kleed...
 Ach, een kleed van linnen.
 Zie, de nacht is zwoel en zwart.
 Sluit mijn oogen, zorge.
 Eerst uw oogen, dan uw hart...
 Heeft mijn hart geen morgen?

AAN DIE VAN HAVERE TOEN ZIJ VERGATEN DAT OOK VLAANDEREN
IN BELGIË LAG

Wij houden van trukken noch tire-
lantijnen,
heeren van Havere, weet het goed!
Wij zijn Germanen, geen Latijnen,
opene harten, zuiver bloed!
Heb ik geen recht, ik heb geen land;
heb ik geen brood, ik heb geen schand;
Vlaanderen, Vlaanderen, met hand en
sta ik recht voor u, [tand
vecht voor u!

Geen bondgenoot, geen band in 't Zuiden
Havere, Havere, 't zal niet gaan
dat gij het Noorden uit zult luiden
om aan onz' erve hand te slaan!
Heb ik geen recht, ik heb geen land;
heb ik geen brood, ik heb geen schand;
Vlaanderen, Vlaanderen, met hand en
sta ik recht voor u, [tand
vecht voor u!

Zoo gij de meerderen doemt tot minderen,
zoo gij het brood uit hun monden rooft,
wijl gij het bloed eischt van hun kinderen,
kome dit bloed niet over uw hoofd . . . !
Heb ik geen recht, ik heb geen land;
heb ik geen brood, ik heb geen schand;
Vlaanderen, Vlaanderen, met hand en
sta ik recht voor u, [tand
vecht voor u!

Weet de Koning, onze Koning,
dat men zijn Volk tot slaven dritt?
Vlaanderen wordt onz' eigen woning
of de Leeuw springt uit zijn schild!
Heb ik geen recht, ik heb geen land;
heb ik geen brood, ik heb geen schand;
Vlaanderen, Vlaanderen; met hand en
sta ik recht voor u, [tand
vecht voor u!

↔

CAREL STEVEN ADAMA VAN SCHELTEMA (1877—1924)

AAN MIJN PARTIJGENOOTEN

Het leven schatert in de rondte
Zijn wilden waan,
Het stort van alle horizonten
Tegen ons aan!

Wij zien de barre tijden klimmen,
Wier onweer wast,
Slechts onze hand houdt aan haar
De wereld vast! [klimmen

Door nevelige sferen gaan wij,
Waar niets meer schijnt,
Aan 't stuurrad van de wereld staan wij,
Recht overeind!

Vóór ons zien wij de diepten deizen,
Den dag gedooft —
In nacht en storm twee starren rijzen: —
Ons hart — ons hoofd!

Hun licht hangt over blinde zeeën
Gerust gericht,
Hun stillen schijn houden zij tweeën
In evenwicht.

De boorden en de naven stampen,
Haar bodem kraakt —
De aarde barst uit alle rampen,
Haar koers bewaakt!

Ons wordt de schemer der gevaren
Eén harmonie,
Ons wordt het lied der witte baren
Eén melodie!

Ons rijst achter de verre zwerken
Een bleeke schijn,
Ons kan dit leven lief en werken
Gelukkig zijn!

Als eens ons hoofd, teruggebogen,
 Ten onder gaat,
 Glimlacht in onze doode oogen
 De dageraad!

Wij voelen de aarde onder ons beven,
 Wij richten haar! —
 Broeders! het is zoo mooi dit leven!
 Broeders — — zoo zwaar!

HEIMWEE

Moeder, toen 'k lang geleden nog „uw jongen”,
 Uw blijde eerstling was en nauw geboren,
 Had ik u eens, voor éénen dag, verloren —
 En 't eerste leed was aan mijn hals gesprongen.

Toen, weer terug, heb ik mijn hoofd gedrongen,
 Aan uw warm hart, gefluisterd aan uw ooren,
 Om weer uw zoete moederwoord te hooren —
 Toen hebt gij mij zachtjes in slaap gezongen.

Moeder, ik ben alleen in verre landen!
 Ik kan niet meer in uwe oogen lezen,
 Ik kan niet schreien in uw milde handen;

O! mocht ik ééns nog aan uw schoot genezen!
 Nog éénmaal toeven bij die trouwe wanden —
 Moeder! nog ééns uw „arme jongen” wezen!

BEDE OM SLAAP

O goede slaap
 Kom aan mijn oogen!
 Wieg mijn bewogen
 Hart te rust — —
 Spoel me in uw schaduw —
 Blaas gij mij aan uw
 Blinde kust —!

LICHTE NACHT

Ik ben voor den nacht gaan staan
 Met mijn lijf vol zonden —
 Mijn roode hoofd hing gebonden
 In de stralen der maan.

De oneindige hemel geleck
 In zijn diepe beminde
 Stilte een spiegel — waarin de
 Eeuwigheid keek.

Als een kille zee van wijn
 Dreef de hemel met stille

Golven — ik wilde mijn lippen optillen
 Om te drinken en rein te zijn.

Als een dankbaar dier, zoo vroom,
 Heb ik van den nacht gedronken —
 Toen ben ik nedergezongen
 Als een blad van een boom.

Over mijn volgezuchte bed
 Heeft de maan geschenen —
 Haar glimlach ging over mij henen
 Als een gebed — als een gebed!

DE NACHTEGAAL

Door de avondwereld	Een purper boompje	Dat gaat aan 't zingen —
Gaat geen geruisch —	Staat heel alleen —	Dat zingt zoo hard — —
Alleen één vogel	Daar vliegt op eenmaal	Dat zingt weer wakker
Gaat stil naar huis.	Een vogeltje heen.	Mijn arme hart!

DE BEUKENHAAG

Langs de' uitgetreden duistren weg	Staat zij weer in de zon te beven, —
Bouwt, om de tuinen te versperren,	Doch kiemt en geurt en wuift zij weer,
De oude ruige beukenheg	De tuinman snoeit en snijdt haar neer.
Haar zwarten wal tegen de sterren, —	Zoo staan zij eender allemaal,
Het dorre hout ruischt in den nacht	Geknipt, gekapt en afgeschoren —
Als eene eindeloze klacht.	En toch is elke stronk eenmaal
Van onder kaal en afgetrapt,	Uit eenen beukeboom geboren, —
Vol puisten aan haar arme stammen,	En geen van hen wordt immer groot,
Is zij aan allen kant gekapt	En geen van hen gaat immer dood.
En wuift geen tak meer uit haar kammen, —	En ginder staat het zwart en zwaar
Van buiten is zij gladgesnoeid,	Kasteel van duizend duistre twijgen,
Van binnen is zij kromgegroeid.	Staat de oude trotsche beukelaar
Maar in de stoppelen verward,	Alleen in 't starrenlicht te zwijgen, —
In al haar kronkelhout verholen,	Zijn machtig mateloos gevaart'
Hangt, als een eenzaam donker hart,	Droomt van den hemel en de aard.
Nog een verlaten nest verscholen, —	Wij groeien op een slechten grond
Daar zat een mooien lentedag	Met onze machteloze wenschen — —
Een liedje in, dat niemand zag.	O haag wij zijn als gij gewond:
En elken Mei keert haar geloof	Geknotte en geschonden menschen!
Terug aan 't eeuwig groene leven,	Een donkre wal staan we in den nacht,
En vol van bloot en teeder loof	En door ons hart huivert het zacht.

DE HEMELSPIEGEL

Als twee lichten dwalen	Verre stemmen geven
Wij den hemel door,	Ons eenzelfden naam,
Als de sterrestralen	Doch wij beiden bleven
Die in 't duister dalen	Naast elkander zweven,
Wischt de nacht ons spoor.	Vielen nimmer saam.
Onze banen vonden	Zilvren regen ruischt er
Beider glanzend bed —	Onze baan voorbij —
Sinds die lichte stonde	Dan weer dooft die luister
Schrijven zij heur ronde	En wij ijle' in 't duister,
Naar gelijke wet.	Slechts elkaar nabij.

Soms zien wij de vore
 Van een stralend pad —
 Blinder dan te voren
 Laat ons die verloren
 Onbekende schat.

Door de stille sferen
 Gaat een weg van licht,
 Aller staag begeeren
 Is daartoe te keeren —
 Geen is goed gericht.

Tusschen tegenheden
 Weifelt onze vlucht,
 Want de lichte steden
 Fonkelen beneden
 Als de sterrenlucht.

Alle levensbanen
 Zien in haar heur beeld: —
 Spiegel aller wanen,
 Die met stomme tranen
 Als met sterren speelt.

Mensche' en steden sterven,
 Nijgen eens ten val —
 Mensche' en sterren zwerven
 Als verdwaalde scherven
 Door het diep heelal.

Zie hoe dicht bepereld
 Heel de wereld wacht: —
 Om ons rust de wereld
 En ons harte dwerelt
 In den sterrennacht.

↔

TH. VAN AMEIDE (JOHAN HENDRIK LABBERTON, geb. 1877)

WINTERSTILTE

De vorst verstijft het lichaam onzer aarde
 en doet den lach van uit haar wezen slinken,
 zij krimpt en barst, in starre pijnen blinken
 haar oogen, die een laten glans bewaarden.

Haar zwierge tooi verstoof op alle winden,
 zij huivert in haar schamele gewaan,
 maar trekt zich krachtig in zich zelf te saam,
 opdat de dood haar innigst hart niet vinde.

Zoovele lenten zijn met zang en klang
 vreugdevol ingekeerd na langen winter,
 dat zij wel weet: wie 't leven hield, die vindt er
 eindelijk de ruimte weer na nauw bedwang.

Zoo leeft zij stil en bergt de kostbre zaden
 in koestring van haar zorgenvollen schoot:
 het leven, krachten zaamlend tot de dood
 van buiten aflat, dan ten groei beraden.

Haar dagen zijn een inkeer, een bereiding,
 een stilte, tot een nieuwe tocht begint,
 een krachtig wachten, tot een lentewind
 het wachtwoord geeft voor nieuwe zelfbevrijding.

Het lichaam, dat zoo innig heeft gezworven
door al de schoonheid van zijn moeder-aard,
zoekt koestring nu van huiselijken haard,
en ziel moet leven van wat reeds verworven.

Hoe rijst dan schoon ons avondlijk gepeins,
als trouwe ziel haar eigen schat kan toonen,
verzameld stilkens uit die gulden loonen:
der vliedende getijden vromen cijns.

Na bonten tocht door op- en ondergang
van 't jaar en al zijn vliedende gezichten
gaat nu ook 't zelf zijn eigen stilte stichten
in heel die wissling en verscheiden drang.

Gelukkig zelf, dat zich te samen vouwt
over zijn volten, en in 't rondom ledig
rustig, geduldig zijn leven verdedigt
en zwigend in zich zelf een toekomst bouwt.

Gelukkig mensch, die den volbrachten loop
mag overzien en zeggen: „zie, ik ging
hem aan een ander dan mij 't eind ontving,
ik groeide en ik vernieuwde met mijn hoop.”

Want dit is, schoon bevangen in 't bewegen,
uw meerderheid, o ziel, uw eigen kracht:
der aarde loop wordt staâg in kring volbracht,
maar gij kunt groeien tot al rijker zegen.

Gij moet berusten, kunt u niet ontwinden
aan 't aardsche rythme: om beurten ruimte en pijn,
maar elken winter kunt gij sterker zijn
en elke lente kan u blijder vinden.

KNOTWILG

Wie 's levens moker maar getroost laat beuken,
doch in zich 't beeld bewaart, dat eens hem blonk,
die voelt wel eindlijk in zijn ouden tronk
een vastheid groeien, die geen lot kan deuken.

Al staat hij krom en armelijk ontwricht
ergens alleen, ver van de blanke vlieten,
door iedre nieuwe lent gedreven schieten
lenige twijgjes naar het heilig licht.

Gansch uitgehold en meer dan half gekloofd,
 verwint zijn taaie leven alle wonden:
 zijn gulden bloesems geuren in het ronde,
 een zilvren blarenkrans omstraalt zijn hoofd.

AFSCHEID VAN GUTTELING

Terwijl elk onzer met zijn eigen aard-en-lot
 hard oog in oog voor zich in zwijgend handgemeen
 vol stâge spanning stug den strijd des Geestes voerend
 met luttel omziens — want elk oogenblik verzuim
 bergt kiem van neêrslag — toch, van verre of van nabij,
 hem, onzer een, in zijn àl te ongelijken kamp
 met eerbied volgen bleef, verscheen de goede Dood,
 hem wenkend: nu genoeg.

Wie van zijn eenzaamheid
 zegt ons de worsteling? Wie in die eenzaamheid,
 waar elke ziel, die leeft, gesprek voert met haar lot,
 trad steunend in? Geen mensch: der zielen diepsten strijd
 in 't stille ruim waar stil de onwendbre Moira spint
 maakt niemand, niemand mee. Hij heeft geleefd, gewerkt,
 thans rust hij uit, en wie, die weet wat leven is,
 durft zeggen, dat hij nooit den Dood om uitkomst bad?
 Zoo past geen meelij, geen beklag: het leeg rumoer
 laat over aan de wereld, die hem, levend, kwelde,
 zooals ze ons allen kwelt en eeuwig kwellen zal.
 Wij weenen niet, wij hebben allen man voor man
 sinds lang geen tranen meer: alleen een enkel oog,
 een enkele mond kreeg weer voorgoed een strakker stand.
 Wij zegge' alleen: „hij had nog heel veel kunnen doen,”
 en dat maar zachtjes, want wie kent des Geestes wegen
 en wien was eigen bitter-onvolkomen leven
 geen daaglijksch sterven, zoo 't hem dit niet had geleerd:
 de bron is niets, alles is de ondergrondse stroom,
 sluit zich een wel, dra boort hij elders weer door 't zand,
 geens menschen leven is onmisbaar voor den Geest
 en den mensch zelf, hem is een vroege, schoone dood
 beter dan 't staâg verslijken van des Geestes wel
 in 't langzaam sterven dat menig lang leven is.

Hij heeft geleefd, gewerkt, hem achterhaalde 't lot;
 wat hem bewoog, sterft niet: de rest is zwijgen.
 't Vaandel nijgt hulde en groet. Rust wel, wij moeten voort.

+

Houd mij niet al te vast,
 mijn zielsbeminde,

nog ben 'k een schuwe gast:
 wil mij niet binden.

Nu gij gevonden zijt,
 beheerscht gij mij:
 maar mijn gebondenheid
 late mij vrij.

Laat mij maar zwerven,
 overal heen:
 alles is derven,
 alles geweent.

Laat mij maar dwalen,
 ik ga niet te loor:
 overal stralen
 uw oogen door.

Laat mij, het moet:
 eens komt de rust,
 nu is de gloed,
 nog niet gebluscht,
 de kranke gloed
 nog niet verwonnen:
 stil, mijn gemoed
 wordt al bezonnen.....

Gij zijt de vaste zon
 om wie ik wentel:
 tot ik den regel won
 duld mijn gedrentel.

♦♦

TOTIUS (JACOB DANIEL DU TOIT, geb. 1877)

Daar ruis 'n lied van lang verlee,
 en stemme singend kom van ver;
 ruis my siel weer mee
 met stemmelied uit lang verlee,
 uit die eeue her.

Daar ruis 'n lied van lang verlee,
 wanneer die wind so sag verrys;
 en immer, buigend na benee,
 die bometop sing klaaglik mee
 eenselfde wys.

Daar ruis 'n lied van lang verlee,
 in die oseaan se maatgesang;
 en immer ruis die skulpies mee
 met eeuelied van wêreldsee
 diep opgevang.

Ag, kon ek sing van lang verlee
 net soos die skulpies so getrou,
 wat opgegaar, nog kleinlik gee
 die weerklink van 'n wêreldsee —
 by die oor gehou.

Ag, kon ek sing van lang verlee
 net soos die dentak hoog in top,
 wat daar sy naaldjies klein-verbree
 sodat die wind sy oue wee
 kan klaag daarop!

o, Kom tot my uit lang verlee,
 sangstemme kom uit droomgebied,
 deurruis my siel soos awendbee
 van westewind, soos verre see
 se golwelied!

DIAS BY DIE CABO TORMENTOSO

Bartholomeus Dias en die Gees van die Storm

Dias:

Wie praat daar? . . . In
 so 'n storm kan ek
 nie hoor, en daar's
 geen lamp op dek.
 Kom nader, mens
 of gees of wie,
 en praat nie meer
 die wartaal nie.

Die Gees:

Dit is hier nag,
 geen ster wat waak.
 En dubbel nag,
 want ék genaak.
 En driemaal nag —
 die dood's naby.
 Ons drie is dit
 wat skrik verbrei.

Dias:

Hier staan 'n mán:
 hy vrees jul drie
 of vier of meer
 of honderd nie!
 geen waterval
 of wolkefloers,
 geen naggespook
 nie: ek hou koers!

Die Gees:

Ek troon hier van
 die skepping af;
 dis my domein —
 die seemansgraf.
 Eén wolkie en —
 my oog's gevorm!
 Ek sien jou skip
 en — kyk 'n storm!

Dias:

En 'k vaar daardeur!
 En 'k hou net pal
 teen Oos, in naam
 van Portugal.
 Dis Dias dié
 wat maaie sny
 deur seë, maar
 sê, wie is jy?

Die Gees:

Ek is die gees
 van storm en wind,
 hier eeue op wag,
 dat mensekind
 nie deur sal dring
 — hy soek en soek —

deur Afrika

se laatste hoek.

Dias:

Kom, veeg my weg;
 moenie meer dreig.
 Laat die afgrond oor
 my ewig swyg.
 Blaas uit jou nyd,
 hoog opgelopen.
 Ek gaan vertel:
 Die pad lê oop.

Die Gees:

Ek sal nou hier
 my woede uitblaas,
 en skuimend deur
 jou seile raas,
 Net één kan hier
 as Heerser wees:
 Verligtings- òf
 demonegees.

Dias:

Raas uit, demon,
 my skip sal hou.
 Raas uit, want ek
 op God vertrou.
 Maak gou, daar breek
 die dag aldra,
 'n nuwe dag
 vir Afrika.

Dan breek die dag,
 kalm word die see.
 Hy plant aan wal
 die kruis van vree.

DIE EERSTE LAERPLEK

Nie ver van die Vaal
 daar lê nou, kraal by kraal,
 die heuwels afgesonder.

Daar het Silkaats gebrand;
 en daar gaan oor die rant
 vir hul die sonlig onder.

In mym'ring toef hul daar:
 die selfde velde, maar
 die lewe is weg uit dié geweste.
 Die menselewe is heen,
 ver voor hul uit alleen
 die armelike reste

van wat, deur storm en vuur,
 die aanval kon verduur
 van woeste leërskare.
 En verder — stilligheid,
 die eeuspraak wat niet slyt
 by went'ling van die jare.

↔

NICO(LAAS JOHANNES) VAN SUCHTELEN (geb. 1878)

DE STORTSTROOM

De stortstroom die de bergen af komt springen,
 Vergruist de rotse' en vult zijn bedding aan
 Met zand en puin, tot hij in nieuwe baan
 Zich zelven dwingt den kronkelloop te wringen.

Zoo glijden door de tijden alle dingen
 Rusteloos voort en voeren al maar aan
 Wat hen vervormt, en elk vernieuwd bestaan
 Schept weer zichzelf uit de eigen wisselingen.

Zoo draagt een ziel en voert gedragen mee
 Wat zij van 't leven brokt, richtend gestadig
 Zichzelf naar wat zij stapelde in haar diep;

En zoo de volkren die hun wendloos wee
 Chaotisch wentlen, tot ze eens wonder-dadig
 Leven in Vreugd die 't eigen Leed hen schiep.

DE VERLATENE

Eens had ik bloemen lief en was om 't springen
 Van beekjes blij zooals een eenzaam kind;
 En droomend zocht, en onder spel en zingen,
 Ik 't leven door naar wat ik nimmer vind.
 Mijn waarheid zocht ik en ik droomde een logen;
 Om 't eigen zelf heb ik mij zelf bedrogen.

Ik heb verlangd naar lippen die mij kusten,
 Naar 't lachen van een diep geliefden mond;
 Aan 't hart der vreugde wilde ik eindloos rusten,
 Eén lust mijn leven en één enkle stond
 Waarin een vreugden-god zijn eeuw'ge dromen
 Verwerklijkte tot levende phantomen.

Ik heb verlangd te lijden en mijn dagen
 Met rouwend weenen om mijn leed vervuld;

Een gansch heeal van weedom moest ik dragen,
Ik was een god van smarten die zich hult
In 't rood gewaad van menschelijke zonden
En 't heerlijk hoofd met doornen heeft omwonden.

Ik heb verlangd en was van liefde dronken;
Der eeuw'gen schoonheid wist ik mij gewijd;
Mijn handen beefden en mijn blikken blonken
Wanneer ik bad tot uw almogendheid,
Mijn muze die mijn doodziek hart het leven
En 't leven schoonheids weerschijn hebt hergeven.

O Hart dat nu van allen troost verlaten
Noch trots, noch deemoed noch devotie voelt;
Dat niet meer liefhebt en niet meer kunt haten,
Noch weet waarheen dit eenzaam droomen doelt;
Uw zin en waanzin bei hebt ge verloren;
Wat ge verlangt is dood, of ongeboren.

ONSTILBAAR

Waar ik mij wende is heel het woud betooverd:
Onder de stammen spreidt een glanzig trijp
Van ijsmos en de ruiselende rijp
Heeft wonderlijk weer boom en struik gelooverd.

Roerlooze rust omfloerst het wit gewemel:
Kristalbosch op een dik-bevroren ruit
Gelijkt het woud, en wind noch één geluid
Beweegt de bleeke stilte van den hemel.

Den grauwen berg bestulpen witter luchten,
De nevel welt en sliert over het dal
Zijn wijden sluier welks deinende val
Verdooft de stad en haar diepe geruchten.

En peinzend, in hun zwaar bestoven vachten
Rijen de dennen langs des heuvels zoom,
Verloren in den winterlijken droom
Waaruit zij geen ontwaken meer verwachten.

Waar ik mij wende in dezer wereld wonder
Is diepe en schoone rust. Mijn hart alleen,
Mijn hart roept weenend door de stilte heen
Om een nog dieper en nog schooner wonder.

O hart dat van uw schoonsten droom bevangen
Toch niet kunt rusten en niet rusten wilt,

Maar roept en weent en tot de dood u stilt
Moet almaar leven en almaar verlangen.

DE MEREL

Hoe zag 'k in 't zinkend avonduur
— Een zwarte stip in bleek azuur —
O merel menigmaal

U zitten op dien dooden tak,
Die boven 't groen nog opwaarts stak
Zoo dun en dor en kaal

En trilde onder uw licht gewicht,
Terwijl ge, 't kopje omhoog gericht,
Maar klaar en kwettrend float.

Ik hoorde uw zangen peinzend aan
En heb toch heden eerst verstaan
Wat ik zoo vaak genoot?

Waarvan ge zingt en tiereliert,
Het Leven is 't dat zegeviert
Over wat dort en sterft;

De Blijheid is 't die sterk en trotsch
Verzelt de zuivre liefde Gods,
Die nooit het hart meer derft

Dat diep en droevig heeft gesmacht,
Dat weemoedskrank hem heeft gewacht
En riep van uur tot uur,

Totdat in een verstilde stond
Het eindelijk hem wedervond
In alle creatuur.

↔

KAREL PETER EDWARD MARIE VAN DE WOESTIJNE (1878—1929)

WIJDING AAN MIJN VADER

O Gij, die kommrend sterven moest, en Vader waart,
en mij liet leven, en me teeder leerde leven
met uw zacht spreken, en uw streelend hande-beven,
en, toen ge stierft, wat late zon op uw en baard;

— ik, die thans ben als een die in den avond vaart,
en moe de riemen rusten laat, alleen gedreven
door zoele zomer-winden in de lage reven,
en die soms avond-zoete water-bloemen gaêrt,

en zingt soms, onverschillig; en zijn zangen glijden
wijd-suizend over 't matte water, en de weiden
zijn luistrend, als naar eigen adem, naar zijn lied . . .

Zoo vaart mijn leve' in vrede en waan van dood begeeren,
tot, wijlend in de spiegel-rust van dieper meren,
neigend, mijn aangezicht uw aangezichte ziet.

VOOR-ZANG

Het huis mijns vaders, waar de dagen trager waren,
was stil, daar 't in de schaduw der tuinen lag
en in de stilte van de rust-gewelfde blaëren.

— Ik was een kind, en mat het leven aan den lach
van mijne moeder, die niet blij was, en aan 't waren
der schemeringen om de boomen, en der jaren,
om 't vredig leven van den roereloozen dag.

En 'k was gelukkig in de schaduw van dit leven
dat naast mijn droomen als een goeden vader ging...

— De dagen hadden mij de vreemde vreugd gegeven
te weten, hoe een vlucht van groote vooglen hing,
iederem avond, in de teedre zomer-luchten
die zeegnend om de ziel der needre menschen gaan,
als de avond daalt, en maalt in avond-kleur de vruchten
die rustig-zwaar in 't loof der stille boomen staan.

... Toen kwaamt gij zacht in mij te leven, en we waren
als schaamle bloemen in den avond, o mijn kind.

En 'k minde u. — En zoo 'k véle vrouwen heb bemind
sinds dien, met moeden geest of smeekende gebaren:
u minde ik; want ik zag uw kinder-oogen klaren
om schuine bloemen in de tuine', en uw aanschijn
om mijn eenzellig doen en denken tróostend zijn,
in 't huis mijns vaders, waar de dagen trage waren...

+

'k Ben eenzaam-droef, in 't geel-teêr avond-dalen...

Door 't open venster hoor 'k den donz'gen val
van klamme bloemen in kristallen schale...

— En 'k weet niet of ik haar beminnen zal,
in 't stil en licht bewegen harer leden,
en hare goedheid in mijn vreemd bestaan...

'k Ben droef, en 'k hoor haar stille voeten gaan
en haar zacht neuren, in den tuin, beneden.

+

Thans is het uur dat schaûwen neigen,
en de avond, als een teeder lied,
om huize'en zielen zacht komt zijgen,
en moede durend, stil vervliet
in de open schoot van 't schemer-zwij-
[gen ...

Thans is in al de zielen vreê,
en dank-gebed in al de huizen;

en zelfs wie wrange dagen leê
voelt in zijn wezen kalmte suizen
als een slaap-zware zomer-zee...

— o Pijn van her-doorleefde pijnen...
Alleen voor óns is vrede niet,
o mijn vér kind, in 't trage deinen
van 't kallem-durend avond-lied
over de dankende avond-pleinen.

DE MOEDER EN DE ZOON

- De Moeder.* Ik draag u aan mijn hart, al ben ik jaren-zwaar.
Voelt ge mijn adem als een vlamken op uw haar? . . .
- De Zoon.* Ach, zwijg: ge zijt een vrouw langs leêge levens-straten . . .
- De Moeder.* Hoe, heb ik niet mijn zoen op uw gelaat gelaten?
- De Zoon.* Uw zoen is op mijn mond gelijk mijn tranen: zout . . .
- De Moeder.* Mijn zoon, mijn zoon; ik ben voor u als duister goud . . .
Ziet ge me niet, om u zoo troostloos-droef te wanen?
- De Zoon.* Mijn moeder, 'k zie u vreemd in 't licht van mijne tranen . . .
- De Moeder.* Bemint ge mij dan niet, mijn kind? . . . Zie hoe ge leeft
in iedren tragen traan die in mijne oogen beeft.
Ziet ge niet heel uw leve' in mijn grijze oogen leven?
- De Zoon.* Neen, arme moeder . . .
- De Moeder.* Noch uw wonder-dolste daên
die vrédig als een herfst over mijn lippen gaan,
mijn zoon?
- De Zoon.* Ik heb mijn wil een harder beeld gegeven;
een andre vrouwe leeft voor mijne onsterfelijkheid . . .
Des ben ik droef, o vrouw die mijne moeder zijt.
Kan ik nog de' uwen zijn?
- De Moeder.* Helaas, de schoone dagen
om uwe liefde en vreugde in deemoed stil gedragen; . . .
— en thans, in uwe aanwezigheid, zoo gansch alleen . . .
Ziet ge niet dat ik ween?
- De Zoon.* . . . Ziet ge niet dat ik ween?

+

De oude getouwen, en de smidse in blij bedrijf,
en 't zingend visschers-lied in de arme Leie-dorpen . . .
— God, ben ik uit den kreis van uw genâ geworpen,
dat ik zoo eenzaam bij de vreê dier needren blijf?

— De avond, gelaat van rust aan mijnen kus gelaten,
is droef der treurnis van mijn moede dierlijkheid;
en 't schamel brood, o God, dat mijne dagen aten,
werd buiten 't plegen van uw zegening bereid.

En zwaarder weegt de last van uw bestaan me, en loomer
in de oogen 't beeld van die in vredig werken staan . . .
— De schromple menschen gaan naar 't einde van den Zomer;
ik ben de vreemdeling die naar den Herfst moet gaan.

+

Gelukkig wie zijn drift de toomen heeft gegeven
die buigen, gracielijk, ter handen eener gâ;
hij wandelt als een peerd, verdrágend, door het leven,
dat streels een geer'ge zweep om zijne flanken ga.

Zij sliere of vleie of striem': hij stapt, gelijk in ijer.
 En zoo de bremm'ge bronst door hem zijn toortse torst,
 hij weet: zijn meester kent den weg en vindt den vijver
 die koele kenen bijt in zijn gezoenden dorst.
 Zijn manen trest een zorg, die tallemt in 't behagen
 van cierend-traag te drale' om 't rillen zijner huid;
 maar hij en schudt den rug, want kent hoe zijn verdragen
 hem warmere, ten stalle, en beetre rust ontsluit . . .
 — Aldus uw lust, o vrouw, om de' ouden driften-draver
 wien zoet regeeren thans de zekerheden meert.
 Gelijke hand die ment koor mild de beste haver;
 eenzelfde wil die voert is die het vallen weert.

+

Vlaandren, o welig huis waar we zijn als genooden
 aan rijke taafelen! — daar nu glooiend zijn de weiën
 van zomer-granen, die hunne aëmende ebbe breiën
 naar malvend Ooste' en statig dagerade-rooden,
 dewijl de morge' ontwaakt ten hemel en ter Leie: —
 wie kan u weten, en in 't harte niet verblijën,
 niet danke' om dagen, schoon als jonge zegen-goden,
 gelijk een beedlaar dankt om warme tarwe-brooden?

o Vlaandren, blijde van uw gevens-reede handen,
 zwaar, daar ge deelend gaat, in parse en gele wade,
 der krachten die uw schoot als roodend ooft beladen,
 — Vlaandren, wie weet u en de zomer-dageraden,
 en voelt geen rilde liefde in zijne leden branden
 'lijk deze morgen door de veie Leie-landen?

+

Wanneer ik sterven zal, vol dagen en vol lasten,
 met, aan mijn tafel, de twee-broederlijke Gasten:
 Liefde die glimme-lacht en Troost die woordloos treurt,
 — zij zien me beiden aan bij lange wissel-beurt
 aan 't laatste levens-maal dat wij gezaëm genieten,
 en laten, uit den kelk van hunne handen, vlieten
 het welkom-water, dat het stof der reize wascht,
 over de voeten van den Dood, den derden Gast, —
 — Lieve, o Troost mijner ooge', en gij mijn Liefde, o Leie,
 dan zal mijn hart voor 't laatst zich in uw zijn vermeien,
 en zal ik, groetend, dankbaar zijn wien, ongenood,
 bij 't maal zijn plaatse neemt als bedelaar: den Dood

+

De rozen droomen en dauwen
 ten avond, vredig vroom;
 er waart een paroere schaáuwe
 om den kastanje-boom.

De vijver blankt in dampen;
 de troostlijke nacht begint.
 — Ontsteek, ontsteek de lampe:
 mijn angst ontwaakt, o kind.

+

Gij draagt een schoone vlechte haar
al-langs uw lage leênen . . .

— Het is een trage dag voor-waar
van weiflen en van weenen.

Het is een lengende avond van
mis-troosten en mis-prijzen.

't Is of de dag niet sterven kan
en of geen nacht kan grijzen . . . .

— Gij gaat mijn duister huis voorbij,
verlangenloos en rechte;
ik rade uw naakte, maagre dij;
ik zie uw donkre vlechte.

ZEGEN DER ZEE

Tot uw eeuwige lijne gekomen;
tot uw eeuwige drift bereid;
met ons diepst-bewogene droomen
en den kalmen trots van ons spijt;

en open voor alle troosten,
en dankbaar voor elken smart:
zoo staan we voor 't goud van uw oosten
en voor 't grimmende wester-zwart.

Zoo, onder het kleed onzer wanen,
de borst van 't leven door-krauwd;
en op ons lippen 't zout onzer tranen,
maar in 't harte úw voedende zout;

'k Heb u dees heelen dag gewijd,
al weet ik dat uw mijmer-lach,
dat uw verlangen, dat uw spijt
vergeefs mijn glanz'ge komst verbeidt,
dees heelen dag.

Gij zult me alleen in 't keeren zien
der luim op 't eigen schoon gelaat
ten spiegel, en waar de oogen spiên
hoe bleek de deemstrende uren vliên
ter wijzer-plaat.

Ween aan mijn borst den schat der tranen
die rijk me maken van uw leed,
ik die van wankelende wanen
als gij het talmend smeeken weet;

ik die, mijn kind, op andren schouder,
om eendre vreeze heb geschreid,
maar van elke onmacht oud en ouder,
weêr om een nieuwe hope lijd;

Zee van brooze golve-gebouwen
en sterk van na-levenden wind;
gestrekt als een schaamtlooze vrouwe,
en naakt als een schuldloos kind;

o Zee, die in aarzenden morgen
te wachte' en te wijlen ligt,
in uw schoot de stormen geborgen,
en uw wezen bleek in het licht:

zie, we zijn tot uw leven gekomen,
in den angst van onze eeuwigheid;
met ons diepst-bewogene droomen
en den kalmen trots van ons spijt . . . .

Gij zult me ontberen, droef en stil,
dees langen dag, — aan u gewijd.
En ik, die u niet zien en wil,
koor zelf den wrevel, strak en kil,
die beide' ons scheidt.

Maar als te nachte uit laag gordijn
om 't bedde u daalt een vale maan:
weet, lieve, dat dezelfde schijn
daar, waar uw spijt'ge droomen gaan,
trilt in een traan . . .

+

ik die het goud van alle transen
voor de asch van oude zonnen ken,
maar van elk glorend morgen-glanzen
de huiverende minnaar ben . . .

Ween uwe tranen, lange en lijze,
die van uw lijden rijk me maakt:
straks ziet ge in 't oog des levens-wijzen
hoe steeds de wanen-lampe waakt . . .

+

Een man die, moede en levens-mat,
 en liefde-leêg, en zorgen-zat,
 zijn avond-maal bereidt:
 hij roert de melk, en breekt het brood, —
 waar hij van leven of van dood
 verlangen kent, noch nijd;
 — hij ziet den gulden hemel aan,
 en voor zijn stoep de sparre staan
 waar 't laatste licht in straalt
 één poze nog, één waar'ge poos,
 'lijk in zijn hoofd het leven, broos,
 een laatste lied verhaalt;
 — dan eet hij 't karig avond-maal;
 in hem versterft het stil verhaal;
 hij glimmelacht en zucht;

en voor zijn doovende oogen zijgt
 de duistre schaal, 'lijk 't welven neigt
 des nachts ten vaalren lucht;
 — — gelijk een man die, moede en mak,
 in vreê zijn avond-korste brak
 en dan de ruste beidt:
 zoo heb ik, aller vreugd ten koop,
 mijn eenig heil, mijn een'ge hoop
 den dooven nacht gewijd.
 Ik keer mijn rug de dagen toe;
 te blijder vroom, te zaal'ger moe
 naar elk gebeur verstomt . . .
 Maar nog en slaap 'k, of daar ontwaakt
 mijn angst, dat nauw een nacht genaakt,
 of reeds een morgen komt.

+

Gelijk een arme, blinde hond
 van allen troost verstoken,
 dwaal 'k door den zoelen avond rond
 en ruik de lente-roken.
 Er waart — 'lijk om een vrouwe-kleed
 waar oude driften in hangen, —

er waart een geur van schamper leed
 en van huilend-moe verlangen.

En 'k dwale, een blinde hond gelijk,
 door dralige lente-roken,
 mijn hart van alle liefden rijk,
 mijn hart van liefde verstoken.

+

Weer staat mijn venster open op den nacht,
 tusschen de kamer en haar broei'ge zwoelte
 en deze wijdte en haar bewogen koelte.
 En 'k sta aan 't raam, en wacht.

Ik wacht. Er is een woel'ge stilte in mij.
 Er zwelt en zwijmt, deint aan en deinst Verlangen,
 als zong, op golven zoelte, in schroom'ge zangen
 een ongeziene rei . . .

— o 'k Weet: ik heb alleen in 't leed gebloeid
 dat ik in 't eigen brein met zorg kweekte:
 een kelder-plant van zieke en trotsche bleekte
 in duisternis gegroeid;

ik ben geweest die voor zich-zelf verborg
 te maklijk leve' en lieve', in vreez'ge hoede;
 van de' eigen tucht weldadig-streng roede,
 voor 't eigen lijden borg . . .

Maar deze nacht is schoon, en goed misschien.
 Misschien staan, als het mijne, ramen open,

en hoopt een andre blik hetzelfde hopen,
en tracht als ik te zien;

peilt één als ik, en met eenzelfden schroom,
de bakelooze banen door der nachten,
of hij hem vinde die hem staat te wachten:
de broeder van zijn droom;

één die het kommer-bed ontrees als ik,
en staat aan 't raam zijn bangend hart te prangen,
en ziet daarboven al de sterren hangen
als kindren van zijn blik;

één, die mij wachte . . . — En 'k wacht. En 'k voel de vaalt'
van mijn gelaat in klamme koelt' verweeken . . .
En hooploos-zoet zie 'k 't blaauwe licht verbleeken
der trage maan, die daalt . . .

+

Van alle reis terug nog voor de reis begonnen . . .
Wat, dat gij niet en wist, heeft de onrust u geleerd?
— Alle einders zijn ontgonnen
en elke tocht gemeerd.

Welke begeerte die, verzaad, niet heeft bedrogen,
en welke oprechte liefde ooit zonder waan beleên?
— o Dorre brand der oogen
na noodeloos geweên! . . .

Geen bronnen meer, en geene stroomen, waar een haven
ze in de gestilde maat der strenge zee bevest.
— Gij moet u niet meer laven:
gij zijt aan walg gelescht.

+

Uren van harde macht, waar 'k in de zwartste nachten,
die heller zijn dan git,
ter ijste hoogten, en de steilste, der Gedachte
onzichtbaar-tronend zit; —

uren van harde nacht, gebore' uit trots en lijden:
hoe hebbe ik u bemind,
toen 'k Leven wijken deed, en Dood — o weidsch verblijden —
mocht koestren als een kind;

waar 'k heel mijn weze' als plots genade-weel'ge borsten,
mocht de' Onverzaadb're biên
en 't bateloos geluk mocht dulden, aan zijn dorsten
geheel tot ijlt' te vliên.

Geene begeerte meer: o vrijheid, en geen bede;
en, allen strijd beslecht,
uit diep-gerooiden drift den diep-ontgonnen vrede
van 't eindlijk eind-gevecht.

Arm als geen enkle, maar zich voelen, koel, den rijke
die, 't zwoelst geluk doorleên,
het Wezen, de eeuwigheên ontwassend, kan doen wijken
naar eendere eeuwigheên . . .

Uren van felle macht, hartstochtelijk negeeren
gebore' uit boete en spijt:
wat heb ik u bemind, ik die u mocht regeeren,
en — treurig ben, en lijd . . .

— Want zie, de aarde is den tijd nabij dat tijend streven,
al zwellend, welven gaat.
Weêr word ik als een zonne-straal die staat te beven
en, bevend, rechte staat;

weêr word ik, waar de luide bodem ligt te kenen
voor 't licht-bekroonde kruid,
gelijk de bronnen zijn die onbedaarlijk weenen
met daevrend-blij geluid.

De dag wordt rood van zon en rozen. De uren blaken
van rijk en rijp geweld.
'k Draag al het blozen van den zomer op mijn kaken
als waar' 'k een heldre held;

van al het bloed dat zoekt of blinkt in bloeme' en boomen
zijn mijne vuisten zwaar;
'k ben duister als het woud in avondlijk verloomen
en als de weiden klaar;

'k ben klaar en klapprend als de blaedren en de waetren;
'k ben gloeiend-zwart gelijk
de minnaars die elkaêr van bijten en van schaetren
bevinden goddelijk.

Maar — 'k heb te zeer geheerscht, dan dat ik niet en lijde
om zulke duld'ge heerlijkheid . . .
— Uren van harde macht, waarom moet ik u beiden,
nu 'k, treurend, lijd? . . .

nog langer dan de zon op zijn gezicht,
en . . . 't ware hem genoeg voor zijn genoeg;

zoo heb ik dag aan dag mijn taak gewrocht,
niet'lijk ik wou, helaas, maar 'lijk ik mocht;
en iedre nacht werd warrem in mijn handen
na 't paarsen van de laatst-verlichte locht
over den damp der omgedolven landen.
Doch niet om plicht, om vrouwe niet en kind;
niet om het loon van 't dagelijksche lijden,
te lang gelijk een slechten drank bemind;
niet om wat trouw die 't oog met tranen blindt
of om wat twijfel bij te vlug verblijden;

zelfs niet om uwe gave, o vroom verhaal
dat, zuster van mijn zorge, te elken maal
naast haar ontwaakt en lacht den morgen tegen;
niet om 't gedicht waar 'k traag in adem-haal
wen de avond de' armsten dag wijdt tot een zegen;
niet om het werk alleen, in leed gebaad,
noch om het lied dat alle leed zou tarten:
om U, om U, mijn onbegrepen klaart'
die — dooven ook de kolen van den haard —
ontluikt op hoop en sluit op troost mijn harte.

Om U, die van dit mistig aangezicht
de tin tot Uw gelijknis hebt belicht;
die deze schouderen, met dood beladen
en loochening, gerecht hebt en gelicht
op de krystallen zuilen der Genade.
Om U, 't standvastig waken van 't gebouw
dat niet vergeefs van arrebeid zou ronken;
waar wind van ijlheid niet door zingen zou;
doch steeds, bij heil van kinderen en vrouw,
drempel en raam van zole en oogen blonken.

Om U. — En gij, die 'k in één liefde omvaêm,
gij, heil'ge glans van drempel en van raam,
niet vrouw en kroost alleen, maar pijn en zorge
die 'k, dankend om mijn plecht'gen schroom, verzaêm.
iederem nacht voor daad en zang van morgen:
bemint mij voort, gij die mijn norschheid temt;
die, waar de zolder zwol van heimlijke aren,
waart, die den wreedten vlegel hebt omklemd,
daartoe door onbevroede Wet bestemd,
'dat ik voor God ontkeeste, o zwengelaren.

DOOP VAN DEN BEDELAAR

Wij heffen in dees heil'ge vonte
naar Uwen schuinen blik, o God,
dit Kind dat, blank en ongeschonden,
van onze liefde en onze zonde
ten zoen U weze, en ten gebod.

[ken
Zijn moeder zou 't mij smoorlijk schen-
met, schriklijk, in 't gelaat gegrift
de teeknen van mijn loenschen drift,
zooals 'k haar moest met leugen drenken
van pijnlijk vleesch en schittrend schrift.

Zij droeg het in haar ronde flanken
gelijk 't heelal zijn bollen draagt;
zijn klop in haar was als hun wanken;
en van ons bei was ik de kranke
die beeft en om verlossing vraagt.

En toen 't uit haren smart geboren
bij halos van haar dankbaarheid,
stond ik gelijk een wees verloren
waarvan geen menschen-hart zou hooren
hoe hij om doode moeder schreit.

En 't lag in zijne wolk'ge kribbe
wonder-verlaten, rood en schraal
gelijk een late, draal'ge straal,
of, aan een levens-moede lippe,
een schemer-kleurige adem-haal.

Maar neen, o God: het lag te blinken
zooals bevrijde oneindigheid;
zoo ziet men U den avond drinken
ten zoom der zee en 't zonne-zinken
als aan een beker dien gij bijt . . .

Dús zagen we uit ons reeuwsche geuren,
uit woeste liefde, uit norschen geest,
zich dit onnoozel kindje beuren.
— Thans staan we, God, aan Uwe deure
gelijk de hond die slagen vreest.

Zult Ge er de loome rust van wasschen
en 't hunkeren om 't beminde wee? —
Het doode water van de sassen,
dik-blikkerend van gist en gassen,
bereidt ter zuivering der zee.

Zult Gij het uit den doem verlossen
van ruimte en dorst, van walg en tijd? —
o Kreet van wien de baren drossen,
en kleuren met steeds nieuwe blossen
om steeds herhaalde mogelijkheid.

Zult Gij 't uit weifelen en wikken,
uit dom verschil dat hoopt en doodt
tot Uw gevalligheid beschikken,
o Schutter die, na 't ooglijk mikken,
in 't eigen oog de wereld schoot?

Bewuste Veger der woestijnen,
vroed Zaemlaar van het vol gevecht:
zal 't in een grijze leêgheid kwijnen,
of zal zijn aanzicht lichtend schijnen
aan een veroverende plecht?

Wij zijn de Vader en de Moeder;
wij hebben Uwen wil gedaan
bij schreeuw en zweer, bij wrok en traan.
Zult gij ons wilder en verwoeder
gaan make' om een gerechten waan? . . .

Maar neen: ons armen, zult Gij teistren
met deemoed, dankbaarheid en rouw;
ons wordt de vreê, bij buigend peistren,
van 't vee dat, maetlijk van gekouw,
geen wolken kent dan aan haar schaaûw.

Wij zullen, moede, nuchter worden,
na al den drift, na zelfs het leed
dat als een wroeging 't brein ons beet.
Er is geen zegen dan in de orde;
loon gaat naar wien te zwijgen weet.

Dit kind, geheven in Uw vonte
tot bittren zoen, tot wrang gebod;
dit wichtje, bleek van onze zonde:
Gij hebt het aan ons lot gebonden
als een profijt'ge straf, mijn God.

[houden
Doch — niets kan ons den droom ont-
die de' allerijlsten nacht doorglanst,
waarin het blijde blinken zoude
zooals het luchtig kaf dat, gouden,
van uit den wan ter Zonne danst!

Schaduw in den schaduw zijn
en zich-zelf vergeten,
— was daar niet van de oude pijn
nieuwe bete.

Zwijgen, 'lijk de zonne zwijgt
in de rechte halmen,

— hijgde niet 'lijk storrem hijgt
lijdens galmen.

Heel mijn lijf is droef en trotsch
in de smart geklonken.

— Gij, o God, klets uit de rots
eindelijk vonken.

+

'k Ben hier geweest, 'k ben daar geweest,
'k ben aarde en heemlen naar geweest,
en — wat heb ik gevonden?
Geen fakkel feller dan mijn licht;
geen spiegel voor mijn aangezicht;
geen zalve voor mijn zonde.

Eens bood 'k me-zelfen 't lief genot
van een tafel zonder God.

— Het zout der zee gedronken,
het zout der aard doorbeten, was
'k die bij het maal der eigen asch
heb 't eigen bloed geschonken.

Hoe lange duurde wel dat feest?
Gij zijt de laatste gast geweest,
Dood: uw verwonderde oogen,

Dood: uw volstrekt-genaaiden mond
verwezen 't hoofsch-geboôn verbond
met mijne zatte logen.

Toen moest ik wel op tochten uit
naar overdrachtelijken buit,
o hongerige Jager!

En mijne huid, van vorst doorkeend
tot op de kilte van 't gebeent,
glansde geraamtlijk mager.

[daar geweest,

En — 'k ben hier geweest, en 'k ben
'k ben helle en hemel naar geweest.

En wat heb ik gewonnen?

Geen duister schooner dan mijn licht,
en mijn gezicht, mijn graauw gezicht,
'laas!, nog de schoonste zonne . . .

+

Sluit uwe oogen op het licht:
dieper zal het branden . . .
Nimmer is me uw lief gezicht
liever, dan waar 't veilig ligt
binnen mijne handen.

Keer uw zinnen van den dag:
langer zal hij duren . . .
Rijker langend wordt uw lach

waar hij schemert door het rag
der verleden uren.

Neuren als een voorjaars-wind
bij geloken wachten . . .

Mondje, dat geen vraag ontbindt;
oogen zonder vrees, o kind;
en uw haren, bleek en blind
als de maan bij nachte.

+

„Zou'n wij geen glaasken mogen drinken?
Zou'n wij daarom een zat-lap zijn?”
— De droesmen van de driften stinken
nog meer dan moer van zieken wijn.

„Zou'n wij geen meisken mogen kussen?
Zou'n wij daarom een vuil-baard zijn?”
— Maar welke boezem wordt het kussen
voor deze lang-verzopen pijn? . . .

Als koningen kwamen we uit den Oosten
en hadden de zilveren matten aan boord.

— Wij hebben walg om ons te troosten.
Aan elke ra daar hangt een koord.

Wij werden nuchter tot bewusten
al bennen onze daden groot.

En als men moede is, kan men rusten
in uwe warme haven, Dood.

+

De meiskens uit de taveernen,
Zij hebben een malschen schoot.
Zij zien er de jongens geerne.
Zij baren haar kindren dood.

Zij dragen van vurige zijde
een keursken dat spant en splijt.
We ontwaken aan hare zijde
met den houten mond van de spijt.

„Naar Oost-land willen wij varen”:
het is er het oudste lied.
Maar monden zijn vol gevaren;
malheuren slapen niet.

Al hebben kombuizen geen lichten,
kombuizen hebben een bed.
En de reizen zijn maar gedichten.
en de slaap is 't rijkste gebed.

De ronde zee waar wij zwalken,
die eindeloos wenkt en geeuwt,
en ons doet van begeeren balken,
en ons verre vrouwe verweêwt:

wij ankren in de taveernen
waar geniepig een rust ons smijt.
Daar wachten ons rood de deernen.
Daar raken wij 't leven kwijt.

+

Slechts verlangen kan nog doorrijzen
wie daar ooit uit Oost-land kwam.
Een bokking is zeek're spijs
bij de talmende boterham.

En maakt er de geur der zwam
hier-binnen u langzaam lam:
geur der zee vol amber is broos als
bij rijzenden uchtend de vlam
die geurt der vluchtige rozen.

+

Geur van het reeuwsche beest; geur van de beursche vrucht;
geur van de zee; geur van eene aarde zonder lucht;
— ik ben de late; ik ben de slechte; ik ben de dwaze;
ik ben de zieke hoop waarop geen hoop zal azen.

Ik ben de laatste peer in de ijlte van den boom.
Ik ben alleen ter killen herfst, en ik ben loom.
Ik ben geboden nood; ik ben vergeten have;
Ik ben de zwaarste en rijpste en zal geen kele laven.

+

Ik ben de hazel-noot. — Een bleeke, weeke made
bewoont mijn kamer, en die blind is, en die knaagt.
Ik ben die van mijn zaad een duisternis verzade.
En 'k word een leêgt', die klaagt noch vraagt.

'k Verlaat me-zelf; 'k lijd aan me-zelven ijle schade.
Ik ben 't aanhoudend maal, in een gesloten kring,
van eene domme, duldelooze, ondankb're made.
Maar raak' de vinger van een kind me, dat me rade:
hij hoort mijn holte; ik luid; ik zing.

+

Geven, geven! Alle vrachten
rijzen in het hoogste want,
en de leêgte legt een zachten
weemoed in de moede hand.

Geven, geven! Laat de huizen,
sluit de ramen, dek den haard:
de open heemlen zijn de sluizen

voor uw ongeduld'gen vaart.

'k Ben geleêgd; ik ben verleden;
'k worde dood: ik heb gevoed.
Al wat komt is mijn verleden,
waar 't gewerd uit mijne bede en
lacht uit mijn vergeten bloed.

↔

KAREL VAN DEN OEVER (1879—1926)

HET ONDERZOEK

Als de Engel de poort in het Westen opent
waardoor de zon treedt in de zwarte zaal:
als de duisternis uit den afgrond klimt
langs het dak der aarde;
als de lamp der maan is uitgezet
in het bleeke raam van het Oosten;
als ik de hamer der Engelen hoor
die de sterren spijkeren op den blauwen muur:

dan weegt God ons hart
in den grooten palm van zijn Hand
en peilt zijn Oog
de zonde onzer nieren.

↔

JAN VAN NIJLEN (geb. 1879)

WINTER OP HET LAND

Reeds vuurt in mat en mistig inkarnaat
De lage zon te weinig en te zelden;
Duisternis komt en het vroegste uur is laat
Voor wie al de uren van den zomer telde.

Alleen prijkt nog op witberijmde velden
Het rapenloof, het laatste groen sieraad
Des najaars. Hoor, de zwarte raven melden
Den langen winter die nu komen gaat.

Giet olie in de lamp, ontsteek den haard,
Sluit al de deuren en de vensters dicht,
Staar door het raam naar den ontblaarden gaard,

Kijk naar uw vrouw, zie haar bemind gezicht,
Zoo leert gij hoe goed en beminnenswaard
Een dag kan zijn ook zonder kleur en licht.

LANGS DE RIVIER

Gelukkig hij die aan de groene zoomen
 Van een rivier zijn jonge jaren slijt:
 In het seizoen der eerste levensdroomen
 Vindt er niet een zijn hart onvoorbereid.

De spiegeling van windbewogen boomen,
 Een donker schip dat over 't water glijdt,
 De wijde luchten en de zilte aromen
 Maken hem stil en droomrig voor altijd.

Het levend water is de vruchtbare ader
 Waarmede de aarde zijn illusies voedt,
 En 't wiss'lend landschap brengt zijn heimwee nader

Tot vreemde schoonheid aller zeën en stranden,
 Wen bij der schepen troosteloos getoet
 Duizend verlangens in zijn hart ontbranden.

AAN CERES

Ceres, die 's ochtends uwen rijken buit
 Van versche bloemkool, jonge sla en gele
 Peentjes, andijvie, roô rabarberstelen
 Ter stede voert in Hollands zware schuit,

Voor u schittert in blanke ruit naast ruit
 De zon en maakt uw vruchten tot juweelen,
 Het is voor u dat duizend vogels kweelen
 En dat aan 't roer de jonge schipper fluit!

Geen mensch begroet, weldadige godin,
 Met lach of lied uw schoone, rijpe vrucht,
 Geen klok luidt ooit uw blijden intocht in!

Slechts de oude huizen zien de kleurge gaarde
 Van uwe schuiten glijden langs de gracht,
 En uwen oogst die bloost van 't bloed der aarde!

REVOLUTIE

Een oliezachte nacht
 Achter de barricaden.
 Rechtvaardigheid hoe helt
 Naar mij uw schoone schaal!

Waarom dooft het kanon,
 De brooze serenade
 Van uw verouderd lied
 Intieme nachtigaal?

ADIEU

Dat uitgewischt mijn jeugd,
 En voor altijd vergeten
 Het weeke droombeeld zij
 Dat wijkend achterliet
 Haar bitterzoete lust!
 En dat mijn kindren weten
 Dat hem nooit vrede wacht
 Die eens zijn droom verried!

TWEESPALT

Wat snijdt ons hart in twee?
 Gods onvermoede luister
 En de verloren droom
 Van onze twintig jaar:
 Wij leven in het licht,
 Wij leven in het duister,
 En licht en duisternis
 Lijken ons even klaar.

DE VEERTIGJARIGE

Gij die des zomers in de klaarte
 Van 't rijzend licht der volle maan
 Dat bleekt door 't roerloos, dof geblaarte
 Uw moed voelt zinken en vergaan,
 Omdat een rusteloos begeeren
 U jaar na jaren bleef verteeren,
 Meent gij dat nooit die doove brand
 Ontgloeien kan tot teere daden,
 Omdat gij spoorhal kent noch kade
 Die voeren naar 't beloofde land?

Keer in u zelf, buig over 't duister
 Van den doorgeurden lentetuin:
 Nog altijd straalt de lichte luister
 Der kerselaren kruin naast kruin!
 Hoor met romantische geruchten
 De nacht weer leven, rillen, zuchten...
 Vervul uw hart een laatste maal
 Met 't heimwee van al de aardsche dingen
 En laat nog eenmaal ernstig zingen
 De nuttelooze nachtegaal.

Keer in u zelf, open het venster
 Op 't lauwe duister van den nacht...
 Allicht ontbrandt een laatste genster
 Van 't roemloos vuur dat gij veracht,
 Wanneer gij poogt u te verlossen
 En in de stilte van de bosschen
 Den weg herkent, waar vol verlangst,
 Uw jeugd langs heidestruik en dennen
 Zich in den spiegel wou herkennen
 Van de natuur en vond haar angst.

Hemelsche zangen van genade
 En spiegelingen van het licht,
 Waarom eens de uitverkoornen baden
 Van uit hun stralend vergezicht,
 Zelfs daarin kunt gij niet berusten!
 Twee monden die elkander kusten
 Leken u de eenige werkelijkheid
 Van al deze aardsche incidenten.
 Helaas, wat kweekt gij vreemde renten,
 Gij bedelaar, aan schulden rijk!

Het leven heeft toch niet die waarde
 Die het uw angstig droomen gaf:
 Geschoren kinnen, lange baarden,
 Vriendelijke oogen gaan in 't graf
 Zoo goed als de volmaakte borsten
 Der jonge vrouwen, en uw dorsten
 Naar duurzaam heil is moede en ziek
 Van onbestemdheid. Leer verachten
 En de bekoring van de nachten,
 En hun wanhopige muziek!

Mislukte Faust, wat zoudt gij treuren!
 Gij hebt eenmaal 't geluk versmaad
 En vindt nog slechts gesloten deuren
 Omdat uw liefde keerde in haat.
 Een zuiderwind op voorjaarsbloesem,
 De zachte ronding van een boezem
 Verleiden u tot wreeden spot,
 Omdat voor immer ging verloren
 De ontvankelijkheid en de ingeboren
 Zucht naar het lieve licht van God!

TROUW

Ik vond u niet toen ik u zocht,	Dat immer ik u trouw zou zijn.
En toen 'k niet meer in u geloofde,	Ik brak mijn woord, gij gingt weer heen..
Heeft uw geluk mijn huis bezocht.	Ik ben als vroeger weer alleen
Ik achtte u trouw en ik beloofde	En drink mijn ouden, trouwen wijn.

HONDSDAGEN

't Is dag aan dag te warm om te gaan slapen,
 Een lauwe mist drijft om de duistre stad:
 De jonge meisjes en de jonge knapen
 Zijn uitgelaten en van leven zat.

Zij dansen in de nachtelijke stegen
 Met al den ernst van een barbaarschen stam,
 En in hun oogen glimt de troeble vlam
 Van het verlangen, teer soms en verlegen.

En ik, ik dwaal . . . . Ik kan niet meer begrijpen
 De jonge ontvankelijkheid van hun gemoed.
 Mijn jeugd moest in benauwde kamers rijpen,
 De levensangst verkoolde 't warme bloed.

En toch: ik ook had kunnen zijn als dezen,
 Van huis uit was ik aan hun vreugd niet vreemd,
 Maar 't lot, dat zonder reden geeft en neemt,
 Heeft mij voor immer uit hun kring verwezen.

En toch: ik voel mij zoo behaaglijk thuis
 Bij blonde meiden, maagre vagebonden:
 Al hunne zonden zijn ook mijne zonden,
 Hun heerlijk lot is ook mijn loodzwaar kruis.

Maar ik moet verder gaan . . . . En zij, zij blijven
 Altijd geketend aan hun zelfde lot,
 Zij kennen slechts de wet van hunne lijven,
 En ik zoek het verborgen licht van God

In mij, rond mij, en ook in hen. Zij weten
 Dat zij verworpelingen zijn. Ik ook
 Weet dit van mij; maar door de duistre reten
 Van 't aardsch bestaan bespeurde ik hoe ontlook

Het hemelsch licht waarvan nooit iemand spreekt.
 Door deze wetenschap ben ik gescheiden
 Van al mijn broeders. Iedren morgen bleekt
 Voor mij met nieuwen angst en jonger lijden

Omdat ik niet ben die 'k had kunnen zijn:
Een goede vriend die in vagabondeeren
Zijn heil zoekt en kan zalig zijn
Aan elken mijlpaal van den weg des Heeren.

Iederen morgen rijs ik met 't verlangen
Anders te zijn dan ik des avonds was,
En voel ik mij weer hunkrend en verlangen
Naar blauwe lucht en ruimte en wuivend gras.

En elken avond ben ik weer tevreden
In 't twijfelachtig licht der zwoele steeg,
Omdat in 't dansen van de jonge leden
Het heimwee spreekt dat 's morgens in me zweeg.

Totdat de wanhoop mij voorgoed weer kluistert
In de enge cel van 't middelmatig lot,
Nutlooze droomer, die glimlachend luistert
Naar den sirenenzang die met hem spot.

DE ZWERVER

Ik ben vermoeid. Toch ben ik nog gestegen
Tot op den heuvel in het late licht,
En vóór mij kronkelen de duistre wegen
Van 't avonddorp, dat daar verlaten ligt.

Is nu de wereld zooveel eeuwen ouder?
Alles lijkt mij zoo vreemd en toch bekend.
Ik mis alleen een vriendelijken schouder,
Een lichaam, dat mijn lust voelt en herkent.

Ik ben alleen voor gansch mijn verder leven,
Er is niets meer dat me aan deze aarde bindt.
En toch, ik voel mijn hart onstuimig beven:
Dààr staat een boom, dààr speelde ik eens als kind.

GESCHEIDEN

Den zomernacht die hen zoo diep ontroert
Zal hij wellicht, zij nimmermeer vergeten;
Hij was als zij: verwonderd en vervoerd,
Zij niet als hij: gepijnigd en verbeterd.

Een streelende arm die om een hals zich snoert
Is wel een band, maar niet voor het geweten:
Zij kunnen zalig zijn, van de aarde ontvoerd,
En verder nooit iets van elkander weten.

Maar eenmaal komt een zomernacht als deze
 Dat ze in een ster of in een vogelkreet
 Het uur herkennen dat geheel hun wezen

Deed rillen van een bovenaardsch genot,
 Om te verkeerem in 't onzegbaar leed
 Der eenzaamheid. Dan zijn zij rijp voor God.

DE MEREL

Wanneer in de eerste voorjaarsdagen	En 'k weet: nu worden de olmen bruin,
De merel roept, is het weer mis.	En loopen de verliefden buiten.
Ik heb de kou, den wind verdragen,	Dit prille lied doet feller pijn
De sneeuw, den dooi, de duisternis.	Dan wintersche ongerechtigheden,
Nu hoor ik daaglijks in den tuin	Omdat wie leeft in het verleden
Dit kort, klaar en eentonig fluiten,	Nooit zalig noch gerust kan zijn.

VOORJAAR

'k Heb u zoo vroeg, frisch voorjaar, niet verwacht,
 Gij stoot de vensters van mijn woning open,
 (Woning is veel gezegd!) waar ik u wacht,
 En gij gaat vluchten, 'k hoor u verder loopen.

Goedaard'ge lente, voor de laatste maal
 Wellicht bezoekt ge uw ouden, zieken makker.
 Wees niet verbaasd, mijn aangezicht is vaal,
 Mijn oog staart dof langs den prilgroenen akker

En zoekt . . . Wij zijn toch altijd kameraden
 Van jaar tot jaar, door 't leven heen, geweest;
 Steeds voor 'k u zag had ik uw komst geraden
 In 't lieve licht dat troost brengt en geneest.

Leg voor de laatste maal uw jonge hoofd
 Naast mijn verdord gelaat op 't koele laken! . . .
 We moeten allemaal eenmaal verzaken
 Aan 't leven, — maar in u heb ik geloofd.

HET KAMP

Schijnbaar een dreamer met gerust geweten,
 Heb ik vanmiddag in het bosch geslaperen,
 Maar de avondvrede heeft mij wond gereten
 Toen ik ontwaakte om zoekend rond te gaperen.

Ginds in het dal raad ik een kamp van knapen.
 Ik hoor soms, luid, de schorre jongenskreten
 En 'k zie twee scouts die fluitend takken rapen,
 Straks voor het kampvuur en het avondeten.

— „Wat heeft een dichter met zijn jeugd gedaan!..”
Ik wil niet verder luistren . . . 'k zie de maan
Die rijst, zoo onnatuurlijk vol en groot.

Ik zou vandaag liever niet huiswaarts keeren.
O moeder Aarde, ook ik wou graag kampeeren,
Maar dan voorgoed, diep in uw warmen schoot.

↔

CONSTANT EECKELS (geb. 1879)

DOODE BLAREN

De blaren dwarlen neer
van uitgebloeide boomen,
wier takken naakt en krom
verlijnen op de lucht.
't Is 't krakende tapijt
voor dwingland, die gaat komen
bij toornig windgebrom
en witte vlokkevlucht.

De morgen druift in mist.
De dag is als een dreamer,
die leeft in vroeger tijd
en niets van 't heden weet.

Des avonds glimt nog vaag
wat gloor van dooden zomer,
als troost der eeuwigheid
voor grievend scheidingsleed.

Waar eens het leven loeg
zijn nu slechts dorre blaren.
Niets blijft er van de pracht
die zonnelijkheid ons gaf.
En wijl daar boven loom
de wolken varen, varen,
suist het beneên, als schuw
geprevel bij een graf . . .

↔

ADOLF HERCKENRATH (geb. 1879)

ALS EEN ROOD-KOOPREN . . .

Als een rood-koopren dam heeft zich de zon
breed tegen deze herfst-stad geleid:
en heel de dag, die nevelzwaar begon,
draagt 't ruischen van het dorre blâan-tapijt.

Gehuid in rossig vlammenkleed, zoo staan
de boomen winde-dervend langs den weg.
De geuren van den herfst mij tegenslaan,
uit grauwig, wildgestamde haag en heg.

DE STILTE HEEFT DEN GANSCHEN DAG . . .

De stilte heeft den ganschen dag
gedropen door de boomen;
en waar de zonne wentlend plag
haar gulpen goude te stroomen,
heeft deemstring, — lijk een jonge vrouw,
met teeder-goede zorgen

haar man bemint, zoodat zij nauw
haar tranen houdt verborgen —,
dauw-druppelend, onmerkbaar schier,
de bladeren gebet . . .
— Hoor, hoe deze avond, zwoel van
in bast en blad zich zet. ['t vier,

↔

HERMAN TEIRLINCK (geb. 1879)

DE RAPEN

Als 't winterweer met zilvren rijmeranden
De grauwe dorenhagen zal versieren,
Zal hier en daar op de ouwe grijze landen
Een hoopje rauwe rapen samenvrieren.

In 't smoorend luchtje van benauwde dagen
Zal 't kouwelijke muschje huivrend zwijgen,
En allentweeg de schoone sneeuw omlage
In stille vlagen uit den hemel zijgen.

De rapen zullen hunne naakte kaken
In 't waaien rimplend voelen openkraken
En krimpen tusschen 't loover, al te gare,

Terwijl twee blaren naar omhooge krullen
En over al die hoopjes bijzen zullen
Heenentweer — Zoo was 't verlede' jare.

DE LEEKEDISSE

Een zuiver waterken ligt in het lover
Te rusten. 't Blauwe zonlicht valt er op,
En eene spinne kruipt er langzaam over
En wrijft soms met een pootje om haren kop.

Nu komt een schrijverke uit het gras gedreven
En spoedt zich warr'lend door het jonge riet,
En doet het water eene wijle beven,
Zoodat de spin verwonderd ommeziet.

De poel wordt stille, en tusschen grauwe keien,
Heel diepe langs den grond, zie 'k zachtjes aan
Een ouwe leekedis zich neerevleien
En haren steert traag heen en weere gaan.

♦♦

JAN (JOHANNES LODEWIJK) WALCH (geb. 1879)

GULDEN AVEND GLOORT

Gulden avend gloort —
Op deinende heide
gaat de moegeweide
kudde vredig voort.

Stil is lage lucht —
En de oude herder
hoedt ze langzaam verder
naar het klein gehucht.

♦♦

SEBASTIAAN BONN (1881—1930)

DE AVOND

De avond verfdde rood de zee en zwart den wijden hemel, een late vogel scheerend glee langs 't koperrood gewemel.	en uit der wolken zwarte vachten glansde een bleeke verre ster. Je adem zoemde in mijn oor en zong er wijzen, zacht, de zee weedroef neurde erdoor, — ... heel donker kwam de nacht.
Een vreemde stem gromde van ver en neurde zwarte klachten,	

**

MAURITS UYLDERT (geb. 1881)

ZEEVLAM

Een lied van zee en wind, Van meeuwen in de zeevlam. Zij zeilen stil en blind. Een lied als van een kind.	Geen vleugel vindt zijn stuur. De lucht werd grauw en guur. De lucht werd kil en klam. Er glijdt in grauwe wade
Meeuwen in melkwit licht Gestegen uit 't azure Dat voor de zeevlam zwicht. Damp deed den hemel dicht.	Een arm die dwalend kwam, Een hand die greep en nam. Een hand als van een kind, Bleek als de bleeke zeevlam,
De hemel doofde 't vuur. De zee ruischt in den nevel.	Die tastend zoekt en vindt Héél ver van zee en wind.

**

FELIX JOHAN JOSEPH HUBERT RUTTEN (geb. 1882)

Het teere loover wuift.
Ik zie hoe zacht de vluchtige schaduw schuift,
Beducht den blanken dauw in 't gras te deren,
En spint zijn trillende arabesken uit
Beneden 't bloeien van 't toekomstig fruit:
Een geurge sneeuw die 't zonlicht helpt vermeeren.

Het wemelt langs de lucht:
Een lichte wolk van vlinders in hun vlucht,
Met witte en heel teer rood bezweemde vlerkjes,
Zóó hangt de bloei in 't licht — gelijk een droom —
Om 't oude hoofd van peer- en appelboom.
Dat dooft het schijnend zilver van de berkjes.

Hoe rijzen uit het groen
Der wei de witte sterren op, en doen
Zoo blank hun ronde en gouden oogen open,

En zien bevreemd, met kinderlijk gezicht,
Naar 't blauwen op en 't bloem-geworden licht,
Het zwarte net der twijgen ingeslopen.

O bloesems van de lent!
De wereld, wild van jonge vreugde, kent
Zich zelv' niet meer en lacht als een verdwaasde;
Zij spreidt haar pronk, als pauwen 't pluimenrad,
Verrukt om eigen schoon en zoo veel schat
Van glans en kleur, en trotscher naar 't verbaasde.

Des levens rijk geluk
En vreugd ik zwelg, volmondig, zélf een stuk
Dier schoone wereld, mij met lust bedwelmend,
Den gulden zonneschijn verwant,
Die voor de poorten staat van 't morgenland,
Zijn gouden hoorn-signalen luid-op helmend.

Geef woorden voor dit heil
En laat mijn stem die zingen wil, het zeil
Der gulden hymnen van dit blijzijn hijschen;
Geef wimpels voor de vaart in rijm aan rijm, —
Eer 't zwellen dezer vreugd weer zinke en zwijm'
En de avonduren schuchter zwijgen eischen.

♦

Zoetrookigheid van 't opgestapeld hooi . . . .
Hoe zijn de linden mooi
Met blonde bloesembellen heel beladen.
Kamillen geuren door het stuivend graan.
Ik kan mijn weg bij 't gaan
Wel blindelings alleen aan rooken raden.

Voor de verbaasdheid mijner oogen beurt
Boven het graan dat geurt,
De maan haar blanken spiegel, rond en stralend,
Als in een sprookjen op.
Het is als zwijmde 's levens harteklop . . . .
„Daar was er 's . . . .” De eigen droomen nu herhalen 't.

En alles wordt een wonder sprookje weer.
De weelde van weleer
Bestrijkt den dag der droeve helderheden . . . .
Met stillen lach vertelt
De maan, die minzaam naar mij overhelt,
Mij scheemrig avontuur van schoon verleden.

♦♦

HENRICUS ZACHARIAS ALEXANDER GUTTELING (1884—1910)

MAANNACHT

De sterren glommen stil en breeder
Als parels in der neevlen zee,
Zilver-doorvloed was 't maanlicht weder,
Wij liepen zwijgend en tevree.

Vol was de maan, wier stralen banden
In zuivren kring de dampen grijs,
Gelijk een meer in marmren randen
Omcirkelend een hel paleis.

De wegen lijnden blank door donker.
Boomen geveld de bermens langs
Leken op eindeloos gekronkel
Van slangen bleek van schubbenglans.

En in het smallere boschpad straalden
Bemoste stammen sneeuwgelijk,
Door kruinen zilvren schimmen daalden
En dwaalden door hun sprookjesrijk.

Hun sluiers wuifden . . . bleeke haren . . .
Blanke gewaden . . . manegloed . . .

Was het de ritseling dier scharen,
Dat kilte rilde door ons bloed?

't Gehakte hout lag klaar in stapels:
Altaren, Druïden-dienst bereid.
Wuifden daarheen die bleeke rafels?
Wat vreemde zucht zwol wijd en zijd?

Ons voeten stootten donkre vormen
Als vreemd gedierte op witten grond,
En angst-ontroering kwam bestormen
Ons hart dat nergens uitweg vond.

Opeens een poort van 't woud, en heide
Lag vredig wijd . . . geen dampen grauw:
Helstralend maan en sterren spreidden
Hun schijnslen door het glanzend blauw.

En bij een vijver tredend schouwden
We in donkren spiegel 't maanbeeld klaar
Zuiver en rond, en de onverflauwde
Sterren, doodstil, omkringingden haar.

♦♦

AUGUST VAN CAUWELAERT (geb. 1885)

LIJK TUSSCHEN 'T RIJK VAN STERRE EN AARDE . . .

Lijk tusschen 't rijk van sterre en aarde,
op 't uur dat 't leeg rumoer vergaat
in nacht die om zijn kruis vergaarde,
een molen die te malen staat . . . —

zijn vier gevierde zeilen vangen
den wind, die bonst op zijn rondas,
maar in den rem gevat der vangen,
dwingt hij den dans van daavrende' as;
wyl 't graan, al goud en glans verloren,
tot arme blanke bloem vereëlt,

die, warmer uit haar kern herboren,
de trage hand des moolnaars streeft; —
zoo, tusschen droom en daad gedreven,
vermoeid maar onvermand, zoo waakt
en ronkt nog de ijver van dit leven,
dat heel zijn krank gebinte kraakt.

Ik heb den harden tand der steenen
voor 't mooiste en malschte meel gewet,
en male en maal en 't is, al weenen,
mijn hart dat ik tot voedsel plet.

♦♦

JOHANNES PHILIP VAN GOETHEM (1885—1913)

DE DICHTER

Wat zal ik anders, nu de diepe uren
der zacht-verbaasde nacht mij wakker vinden

en meerder voelen dan dit bitter duren:
het weten dat zij nimmer mij beminde.

Wat zal ik anders dan opnieuw begrijpen
dat diepst-verlangde droom voorgoed verging
en dat géén nieuwe ooit zóo schoon zal rijpen?
De schoonste is uitgetreden uit den kring.

O Liefste wat zocht gij dan in dit Leven,
waar 'k u omringd heb met den teersten schijn,
die u mijn ziel en oogen konden geven?
Wat kon ik dieper dan een dichter zijn?

♦♦

ANNIE SALOMONS (geb. 1885)

Nu hangt de hemel zoel en wijd
En de ure nadert,
Waarin, hóe ver uiteen geleid,
Hoe lang vergeefs gesmeekt, verbeid,
Hart zich met hart vergadert.

Ik klem mijn handen op mijn borst
Om 't nog te keeren.
Ik heb zooveel geluk vermorst,

Zooveel vergeefs gezocht, gedorst,
Ik wil niet weer begeeren.

Daar zingt een zacht-gerekte fluit
Zijn smeeking door de stiltë uit,
De blaren trillen...

O hart, mijn hart, 't is úwe zang
Van lang-ontveinsd, miskend verlang;
Gij hebt niets meer te willen.

♦♦

PIETER NICOLAAS VAN EYCK (geb. 1887)

AAN DE VENSTERS DER ZIEL

Het zieke en zacht gedempte kwijnen
Van deze lage lamp
Vult in een loom-verglooiend deinen
Mijn kamer met beschroomde schijnen
En zwakke schemerdamp.

En in de mijmer-stille glazen
Van 't zwijgzaam-strakke raam,
Daar komen de effen zilvergazen
Der maan en 't week-verstrooide wazen
Der arme lampe saam.

Die nimmer voor elkander schenen
In één gezuiverd uur,
Ach zie, zoo komen lach en weenen
Zich aan mijn stille vensters lenen,
Elkaars beschroomde buur.

En weiflend tusschen vreugde en
Voel ik een trage traan [schreien,
Langs mijn bewaasden glimlach glijen
En druppe' en op mijn hand zich vlijen,
Beglansd door lampe en maan.

♦

Prijs 't leven niet: het is een bitter kleed,
In torsende angst en ijdlen strijd gedragen,
Het brandt, verzaad van giften, schoon en wreed,
Met pijnen die 't gereten vleesch doorjagen.

Een pelgrim, stromplend in dit zwaar gewaad,
Door flitsend zeer ten steenweg voortgedreven,

Gaat onze ziel, gebrandmerkt door Gods haat,
Langs 't strakken van geschroeiide weedom-dreven.

Zij draagt, licht-schuw, nog hoop op rust en heul
Diep in 't verdoofd gemoed, en vindt na jaren
Het schijn-schoon dorp, waar 's werelds wreedste beul,
De Vreugde, troont met roosgekroonde haren.

Hij lokt wel lief, maar wee wie 't loerend schoon
Van zijn gelaat, zijn stem, zijn valsche kransen
Bedriegend lokt, wie één nacht in zijn woon
Haar leed vergat voor zijn ontzielde glansen.

Hij koost haar zoet, bedwelmt haar, nacht-omzaald,
Met geur en wijn en zang van zachte luiten, —
Zoodra de droom haar duizlend hoofd bestraalt,
Werpt norsch zijn wenk de schaam'le pelgrim buiten.

Daar vindt zij, naakt, haar oud gewaad terug,
En dwaalt weer heen, maar denkt niet meer: ontstoken
Brandt zweer en wond den gift-doorpriemden rug,
Die wanklend buigt om 't hart dat is gebroken.

Eens neemt een woestenij van heet gesteent,
Verzengd van zon en blank van bekkeneelen
't Verdorde lijk: daar zal haar bleek gebeent,
Ellendig-klein, in wrange rust vergeelen.

LENTE-AVOND

Wat vochte geur doorspoelt de dunne luchten,
Wat schelle gloed gaat branden tusschen 't hout?
De hemel smeekt met vuurge purperzuchten,
Dat toch de nacht hem niet te snel verblauwt.

Wat liggen ginds de huizen en de torens
Donzig-verschemerd aan de kim gestrekt,
Hoe diep de toon, als van omfloersde horens,
Die langzaam langs den ganschen duinrand rekt!

Hoe vredig de aarde, als 't glanzig-gouden kleuren
Van bruin en groen in de avonddamp verwaast, —
Hoe zoet zal straks de donkre vogel neuren,
Die ruischend door de scheemring huiswaarts haast!

Gewis, hij zingt van liefde en van verlangen,
Waar ik hem laat, als 't laatste licht vervloot:

Ik voel mij vol van ongezongen zangen
En zwaar van vreugden, die 'k nog niet genoot.

BEDE

Leven, geef vreugd of verdriet,
Nimmer de geurlooze stilte,
De bleeke, gesluierte kilte
Die de diepe ontroeringen vliedt.

Beter het wegende leed
Datzwaar opmijn voorhoofd zou drukken,
Mijn lijf van weedom doen bukken,
Dan een dag die kleurloos vergeled.

Geef mij de schallende vreugd
Die de hemel zwellend doorschatert,
Luid door de wateren klatert,
In haar eind met een glimlach vervleugt.

Help mij, waarheid, alle schijn ontbereren,
Sluit mijn oogen voor begoochling dicht,
Laat mij niets beminnen, niets begeeren
Dan de glans van uw inwendig licht.

Waarheid, gij zult ieder ding doorstralen
Tot zijn zuiverste doorzichtigheid,

In 't zware, zoete middaglicht
Nu alle drang één uur vervloot,
Peinst diep in mij dit stil gedicht
Aan 't ver mysterie van de dood.

Eens is het sterven zoo nabij
Als aan mijn ziel dit kleine lied,
Een sidddring, nauwlijks mijmerij,
Een teere naklank van verdriet.

Een even talmen, voor 't gewin
Van de allerinnigste eenigheid:
'O dat ik mij nog eens bezin, —
Niet meer nu, kom, ik ben bereid.'

Nimmer de slepende klank
Uit de armoe van dralende monden,
Nimmer de ledige stonden,
Nimmer een dag zonder dank.

Geef mij liever de dood
Dan een hart dat niets zou ontroeren,
Wankling en weifeling loeren
Uit een stilte die lust kent noch dood.

Leven, in blijdschap of smart,
Dring met uw drift in mijn leven,
Niets hebt gij, niets mij te geven
Dan een kloppend, onstuimig hart.

Want deze aarde is úw zacht ademhalen
Dat ze in iedre stilte als uw belijdt.

Laat naar die belijdenis mij luistren,
Tot ook ik haar in mijn stilte hoor,
En dan zóó ontroerd mijn liefde fluistren
Dat ik niet uw diepe vrede stoort.

Maar vóór het doelloos peinzen zwijgt
Beseft het al zijn onrust waan,
Het is of 't licht zich tot ons neigt,
Een laatste droom: die ziet ons aan.

En eindelijk wijkt de vaste wand
Die eeuwig-onverwrikbaar scheen,
Rust die de harts slag overmant
Maakt ziel en al en leven één.

En tot die zaligheid één snik,
Niets tusschen eeuwigheid en mensch
Dan één ondeelbaar oogenblik:
De dood, een droom, een ijle grens.

Die jong zijn en zich zelf niet weten
 Dragen een schaduw op 't gelaat,
 Wenschen zich zelf een breukloos leven
 Van enkel droom of enkel daad.

Maar eeuwig in elkaar verwonden
 Zijn droom en daad, en wie ze scheidt,
 Vindt iedere daad door droom geschonden
 En iedere droom door daad ontwijfd.

Zal van zijn krankheid niet genezen
 Eer, tegenstrevend neergedrukt,
 Zijn waan zich voor 't almachtig wezen
 Van 't onverbiddlijk leven bukt.

Want droom is daad en daad is droomen,
 't Eeuwig mysterie onverklaard
 Kan slechts in hem tot volheid komen,
 Die 't gansch en onverdeeld aanvaardt.

+

Een donker huis
 In donkre tuin:
 Gemurmel van water en ijl geruisch
 Van kruin tot kruin.

Boven de deur
 Eén venster licht:
 Stilte van sterren en bloesemgeur, —
 De deur blijft dicht.

Of niemand kwam?
 O lange wacht
 Bij de roerlooze droom van die bleeke
 Rondom de nacht... [vlam!
 Vreemd huis dat geen
 Zijn deur ontsluit:
 Voor de zwerver, weg in de nacht, alléén
 Die helle ruit.

+

O dood, geheime nachtegaal
 Die in de donkre hagen zingt
 Uw nooit ontraadselbaar verhaal
 Dat tot in 't diepst der harten dringt,

En lokt ons beiderzijds van 't pad
 Over het dompe doove mos
 Voort van de wemellichte stad
 Naar 't ver en stil en duister bosch, —

Ik volg u, dood, zing gij mij voor,
 Ik zal niet talmen aan de zoom,
 Dat ik de laatste sterregloor
 Ontvinge voor mijn laatste droom.

Wat is herinnering van licht?
 Ik ben tot duisternis bereid.
 Onhoorbaar sluit de nacht zich dicht..
 Mijn ziel wordt vol van eeuwigheid.

+

Sterren en bloesems, en het zoele suizen
 Van lentewind; en, uit de wijde nacht,
 Langs kleine tuinen tusschen stille huizen,
 Geur van belofte voor een hart dat wacht.

Rijk hart, in 't eeuwig keeren der getijden
 Eenzaam wellicht, maar wonderlijk gerijpt,
 Dat lijdend al wat 't leven geeft te lijden,
 Nochtans zijn grootheid, in geduld, begrijpt.

+

Zilvrig waast, op vochtig kruid en bruine bladen,
 't IJle herfstlicht onder 't bleeke blauw.
 Mijmrend dwaal ik over zacht-begraasde paden,
 Langs de dunne heggen, door de dauw.

En nu ruischt, uit glans en dauw en trillend loover,
 De ijle herfstwind mijn gepeinzen stil, —
 Alles geeft zich in gelijk vertrouwen over
 Aan de zelfde, zuivre levenswil.

HERINNERING

Is het waar dat ik hier zit,
 Kind weer, op de stoep te horen
 Naar 't gebengel uit de toren,
 't Roepen van de kwikmedit?

Is het waar dat ik hier zit
 Met die roep weer in mijn oren?
 Droom, in droom van toen verloren...
 Kwikmedit, o kwikmedit!

++

WILHELM LOEB (geb. 1888)

„HOCHWASSER”

Water-zwaar en wolken-wichtig
 Bukte de lucht neer tot de dalen.
 Angst-vervulde stilten dwalen
 Rond als paarden, vluchtend schichtig
 Doodsgevaren.

Van den berg, de wolk gebroken,
 Rolt der golven wilde wagen
 Den gereeden gang der dagen,
 Breed zich strekkend op de stroken
 Korenlanden.

Duister als een doodenspreide
 Lengde zich langs vale velden
 Hoog de vloed en roer-loos snelden
 Bruggen, boomen op de wijde
 Watervloeden.

++

JAN GRESHOFF (geb. 1888)

ZWERVENDE

Wanneer ik ver zal zijn van u
 En ziek van andre pijn dan nu;
 Het zwerfgraag hart is klein en schuw —
 Ontdek ik warmte aan iedre schouw
 Ben ik bereid voor iedre vrouw;
 Het hart is zwak en weinig trouw —

Dan kus ik blind een bittere mond
 Ontbind weer iedre band die bond:
 Het hart wordt overmand, gewond. —
 Maar als mijn armoe wordt gericht
 Verschijnt me uw zachtbezeerd gezicht...
 Dit hart, helaas, is veel te licht!

EEN SOMBER DRINKLIED

De scheeve huizen schuiven langs elkander
 En de aarde schommelt als een schuit,
 Wij zijn Napoleon en Alexander, —
 Waarom gaat nu de kerk al uit?

Die staat zie toe dat hij niet vall'
En waar de meisjes zijn is 't bal.

De stad is als een tentenkamp van kroegen;
Op iedren hoek is troost en waan
En alle zwervers die ooit heulsap vroegen
Worden in onzen dronk voldaan.
't Hoofd is met sterren volgeladen,
Wij zijn gezworen kameraden.

Men moet beleefd zijn voor de late vrouwen,
Misschien is ééne ons wel beloofd.
Lantaarns hebben oogen, bek en klauwen; —
Wie heeft ons laatste geld geroofd?
Jenever is toch vloeibaar goud
En eikenhout is eikenhout.

Wij moeten verder gaan en nooit meer rusten,
De wereld wordt ons veel te klein.
Wij stijgen boven, liefde, uw loome lusten
In de avondlucht die koud en rein
Ons zuivert van alle angst en spot
Omdat ons hart verdorst om God.

VOOR DEN STORM

Een zeil en een perfide wind;
Dit spookschip: „Het Verlangen” glijdt
Over den zwarten gladden tijd
Stuurloos en blind.

Er is geen einder en geen kust,

De laatste ster is al gebluscht.

De dronken equipage brult
„Wij gaan nog niet naar huis”, een lied
Van bittere overmoed vervuld . . .
„Nog lange niet, nog lange niet!”

VERBANNEN

Tusschen ons was er geen geheim:
Wij waren enkel voor elkaar geboren,
Twee woorden die onschendbaar samen hooren
Door de betoovering van het rijm.

Wij leefden zonder argwaan vrij,
Alleen, o goddelijke dwang, gebonden
Door de verteedring van twee donkre monden.
Maar dit alles is nu voorbij.

Om wèlke schuld werden wij beiden
Verbannen uit ons helder paradijs; —
Waarom zijn goed en kwaad en dwaas en wijs
Nu onherroepelijk gescheiden?

Vernederd door een scherpen nood
 Bid ik om hulp; waar is uw kleine hand?
 Maar tusschen ons staat nu dit misverstand:
 De kennis van den dood.

EEN ZIENER

Wanneer de tijden rijp zijn, zullen breed
 En zwart de waatren stijgen en deze aarde
 Bedekken met een groot geruisch
 Verder dan waar in 't verste huis
 De laatste moeder 't laatste mormel baarde.

Uit duizend monden stijgt een wanhoopskreet
 Nu 't eind van alle dingen is genaderd
 De menschen zijn voor 't eerst gelijk
 Zij slapen samen in hetzelfde slijk
 Als broeders in den laatsten schrik vergaderd.

Het water stort zich kolkende in het heet
 Inferno door de kraters der vulkanen
 Stoomzuilen worden in de lucht
 Gespoten en met vreeselijk gerucht
 Breken de sterren uit hun starre banen.

't Heelal kraakt samen als een wrakke keet
 Oeroude zonnen worden weggespoeld
 Manen gestampt tot zilver meel
 Tijd vormt met ruimte niet meer één geheel
 Want alle stelsels zijn dooreengewoeld.

De cyclus is voltooid in angst en leed:
 Het Zijn, waarin de ontelbaren verteeren
 Volgens Gods gruwelijken gril,
 Gaat in het Niet-Zijn, grenzenloos en stil,
 In 't absolute en boventijdsche, keeren.

Een kind gelooft dat het iets wil of weet,
 Een dwaas stelt bot en blind zijn zielsvertrouwen
 In heilsbelofte en kerkparuur.
 Nu breekt het dogma en de kloostermuur,
 En álles wat we ontwerpen en hier bouwen.

Wat eeuwen vestigden in bloed en zweet
 Is, als Gods adem waait, geen stroohalm waard.
 Alles wordt Niets en dát volkomen:
 We worden meegevoerd door donkre stroomen,
 Vernietigd en daardoor geheel verklàard.

NAMENREGISTER

- Adama van Scheltema, Carel Steven
612-615
- Alberdingk Thijm, Josephus Albertus..... 432
- Alberdingk Thijm, Karel Lodewijk,
(Lodewijk van Deyssel)..... 531-532
- Alphen, Hieronijmus van 308-316
- Ameide, Th. van, (Johan Hendrik
Labberton) 615-618
- Anema, Seerp 607
- Anslo, Reinier 240-241
- Antheunis, Gentil Thedoor 468
- Asschenbergh, Hermanus 303
- Baerle, Caspar van, (Barlaeus) . 133-134
- Ban, Joan Albert 216
- Banck, John Eric 461
- Barlaeus, (Caspar van Baerle) . 133-134
- Bastiaanse, Frans 561-562
- Beaumont, Simon van 116-117
- Beers, Jan van 433
- Beets, Nicolaas..... 424-430
- Bellamy, Jacobus 342-344
- Berg, Ahasuerus van den 304
- Bergh, Samuel Johannes van den 422-424
- Bertken, Suster 42
- Bie, Cornelis de 242-243
- Bilderdijk, Willem 326-341
- Boddaert, Marie Agathe 470-471
- Boddaert, Pieter 294-295
- Boeckx, Bertelmeus 108-109
- Boeken, Hein (Hendrik Jan) . 526-527
- Boele van Hensbroek, Pieter Andreas
Martin 477-478
- Boer, Julius de 603-604
- Bogaers, Adrianus 389
- Bolognino, Guilelmus 185-189
- Bonn, Sebastiaan 643
- Borger, Elias Anne 379
- Borsselen, Philibert van..... 121
- Boudewijns, Catharina 77
- Boutens, Pieter Cornelis 584-599
- Brabant, Jan van 24-25
- Brandt, Geraerdt 241-242
- Bredero, Gerbrand Adriaenz.. 134-143
- Brester Azn., Jan 400-401
- Broek, Lambrecht van den 401
- Broekhuizen, Joan van 269-271
- Brom, Eduardus Theodorus Johan-
nes 530
- Brosterhuisen, Johan van 216
- Bruggencate Hz., Gerrit ten... 398-399
- Brugman, Johannes 39
- Bull, Abraham Johannes de .. 433-435
- Burch, Jacob van der..... 218-219
- Burg, Herman van den..... 279-283
- Bijns, Anna 60-72
- Caek, Antoenis van der 45-47
- Calfstaf en Noydekyn 23
- Camphuysen, Dirk Rafaelsz. . 143-148
- Castelein, Matthijs de 60
- Castro, Joannes a..... 276
- Cats, Jacob..... 118-119
- Cauwelaert, August van 645
- Celliers, Jan François Elias .. 544-545
- Clercq, René de 611-612
- Cneudt, Richard de 609-610
- Collem, Abraham Eliazer van 492-500
- Cort, Franz Jozef de 461
- Costa, Isaïc da 390-395
- Coster, Samuel 120-121
- Couperus, Louis Marie Anne . 530-531
- Croon, Petrus 250
- Crul, Cornelis 59-60
- Dale, Jan van den..... 56-57
- Dam van Isselt, Edmond Willem van 390
- Dautzenberg, Johan Michiel .. 411-412
- Decker, Jeremias de 223-234
- Deken, Agatha 306-307
- Deyssel, Lodewijk van, (Karel Lode-
wijk Alberdingk Thijm) ... 531-532
- Dhaese, Jan 47-48
- Dhene, Eduwaert de 77
- Dichter onbekend, 2e helft 11e eeuw 9
- Dichter onbekend, 13e eeuw . 9-21
- Dichters onbekend, 14e eeuw . 25-32

Dichters onbekend, 15e eeuw	34-38	Haute, Delfien van	583
Dichter onbekend, 16e eeuw	58	Haverschmidt, François, (Piet Paal-	
Dichters onbekend, 16e eeuw?	72-76	tjens)	471
Dichter onbekend (1586)	78-80	Heemskerck, Johan van	120
Dichters onbekend, 16e eeuw.	80-87	Heere, Lucas de	88-90
Dichter onbekend, 17e eeuw	242	Hegenscheidt, Alfred	558-559
Does, Jan van der	94	Heinsius, Daniel	121-122
Douwes Dekker, Eduard, (Multatuli)	431-432	Helmers, Jan Fredrik	357
		Hemkes, Frederik Leonardus	478-479
Droogenbroeck, Jan van	462	Herckenrath, Adolf	641
Dullaert, Heiman	250-252	Herxen, Dirc Hermansz van	33
Duyse, Prudens van	399	Heije, Jan Pieter	417-418
		Hiel, Emanuel	462
Eeckels, Constant	641	Hildegaersberch, Willem van	25
Eeden Jr., Frederik Willem van	521-525	Hoet Jz., Cornelis ten	389-390
Elliot Boswel, George Henry James	438	Hofdijk, Willem Jacobsz.	431
Esser, Isaïc, (Soera Rana)	471-472	Hoghe, Andries de	599-600
Eyck, Pieter Nicolaas van	646-650	Honigh, Cornelis	472-473
		Hooft, Pieter Corneliszoon	122-129
Feitema, Sybrand	294	Hoog, Gerrit Cornelis van 't	562-563
Feith, Rhijnvis	317-324	Hoogstraten, David van	277
Foquenbroch, Willem Godschalk		Hoogvliet, Arnold	285-286
van	245-248	Hoop Jr., Adriaan van der	396-397
		Houwaert, Jehan Baptista	88
Gabriel a sancto Joanne Baptista	252	Huydecoper, Balthazar	296-298
Gargon, Mattheus	277	Huygens, Constantijn	194-215
Génestet, Petrus Augustus de	436-438		
Geyter, Julius de	459-460	Immerzeel Jr., Johannes	370-371
Gezelle, Caesar	609		
Gezelle, Guido	438-458	Jonctys, Daniel	234
Gheldere van Hondswalle, Karel de	465		
Goethem, Johannes Philip van	645-646	Kastele, Pieter Leonard van de	317
Gouverneur, Jan Jacob Antonie	418-419	Kate, Jan Jacob Lodewijk ten	431
Gorter, Herman	532-544	Kinker, Johannes	349-350
Greb, Frederik Hendrik	421-422	Kleijn-Ockerse, Antoinette	347-349
Greshoff, Jan	650-652	Kloos, Willem Johannes Thedoor	505-515
Groot, Hugo de	133	Koning, Pieter Willem de, (Volker)	559-560
Gutteling, Henricus Zacharias Alex-			
ander	645	Koolaart-Hoofman, Elisabeth	278-279
		Koornhert, Dieryck Volckertzoon	87-88
Haar, Bernard ter	401-402	Koster, Edward Bernard	525
Hadewijch	21-23	Krul, Jan Hermansz.	219-221
Haecht, Willem van	78		
Haen, Abraham de	300-301	Labberton, Johan Hendrik, (Th. van	
Harduyn, Justus de	129-132	Ameide)	615-618
Haren, Onno Zwier van	302	Laet, Johan Alfried de	430
Haren, Willem van	301	Laey, Omer Karel de	609
Hasebroeck, Johannes Petrus	421	Langendonck, Prosper van	527-530

- Langendyk, Pieter 283-284
Lannoy, Juliana Cornelia de.. 304-305
Laurillard, Eliza 458-459
Ledeganck, Karel Lodewijk..... 400
Lennep, David Jacob van 369-370
Lennep, Jacob van 397-398
Linde Janszoon, Gerrit van de,
    (De Schoolmeester) 404-411
Lodeesen, Johannes David ... 382-387
Lodensteyn, Jodocus van 235-239
Loeb, Wilhelm 650
Loghem, Martinus Gesinus Lambert
    van, (Fiore della Neve) 477
Loosjes, Adriaan 345-347
Loots, Cornelis 355-356
Looy, Jacobus van 480-486
Loving, Rosalie 461
Loving, Virginie..... 463-464
Lovendaal, Gijsbertus Wilhelmus.. 473
Lulofs, Barthold Hendrik..... 380
Luyken, Jan 252-269
- Maerlant, Jacob van 23-24
Maes, Heinric 44-45
Mander, Karel van 100-103
Marle, Cornelius van 356-357
Marnix van St. Aldegonde, Philips van 90
Merwede van Clootwyk, Matthys
    vander 239-240
Messchert, Willem 380-381
Metz-Koning, Marie Catherine 560-561
Meijer, Hendrik Arnout 419-420
Meyere, Victor de 604
Moerkerken Jr., Pieter Hendrik van
    610-611
Mont, Karel Maria Polydoor de 487-489
Montagne, Victor Alexis dela. 479-480
Muller, Hendrik Clemens 486
Multatuli, (Eduard Douwes Dekker)
    431-432
Munster, Dirck Coelde van .. 39-41
- Nanning, Joan 293
Neve, Fiore della, (Martinus Gesinus
    Lambert van Loghem)..... 477
Nieuwland, Pieter 350-355
Nomsz, Jan 306
Noot, Jan van der..... 90-93
- Nouhuys, Willem Gerard van..... 478
Noydekyn, Calfstaf en 23
Nijlen, Jan van 635-641
- Ockerse, Willem Anthonij 344-345
Oever, Karel van den 635
Offel, Edmond van..... 601
Onbekend, Dichters, zie onder
    „Dichters”
Ontrop, Lode 607
Oostenrijk, Margaretha van 58
Oudaan, Joachim 243-245
Oye, Eugeen van 469
- Paaltjens, Piet, (François Haver-
    schmidt) 471
Pels, Andries..... 249-250
Penning Jr., Willem Levinus.. 466-468
Perk, Jacques Fabrice Herman. 500-505
Pierson, Allard 460
Plasschaert, Albert Charles Auguste 606
Poirters, Adriaen 221-222
Poot, Hubert Korneliszoon ... 286-293
Post, Elisabeth Maria 324-325
Potgieter, Everhardus Johannes 412-417
Priem, Gerrit Hendrik 545
- Rau, Sebald Jean Everard..... 395-396
Reael, Laurens 132
Reddingius, Joannes..... 604-605
Reefsen, Jakob, (Jacobus Revius) 148-151
Rensburg, Jacques Karel..... 601
Revius, Jacobus, (Jakob Reefsen) 148-151
Reyneke van Stuwe, Jeanne..... 606
Rie, Jacop van den..... 48-50
Risele, Antonjus van 50-52
Ritschl, Giza 563-564
Rixtel, Pieter 234
Robidé van der Aa, Christiaan
    Petrus Eliza..... 381-382
Rodenbach, Albrecht 487
Roland Holst-van der Schalk, Hen-
    riette..... 564-583
Roovere, Anthonis de 52-56
Rop, Anthonius Leonardus de 464
Rotgans, Lukas 272
Rutten, Felix Johan Joseph
    Hubert..... 643-644

Salomons, Annie	646	Uyldert, Maurits	643
Sauwen, Arnold Hubert	489-492	Vaernewijck, Marcus van	87
Schaepman, Hermanus Johannes		Valerius?, Adriaen.....	106-108
Aloysius Maria	470	Veldeke, Heinric van.....	9
Schepers, Johannes Bernard... ..	557-558	Vermeylen, August	601-603
Schermer, Lukas	286	Verriest, Hugo Nestor	465-466
Schimmel, Hendrik Jan	435	Verwey, Albert	545-557
Schipper, Lieuwe.....	402-403	Viola, Maria	601
Schoolmeester, De, (Gerrit van de		Visscher, Anna Roemer	133
Linde Janszoon)	404-411	Visscher, Maria Tesselschade Roe-	
Schrijver, Pieter, (Scrivierus).. ..	117-118	mer	192-193
Schurman, Anna Maria van.. ..	222-223	Visscher, Roemer	94-100
Schürmann, Jules	605	Visscher, Karel de, (August Ver-	
Schuur, Andreas van der.....	274-275	meylen)	603
Scrivierus, Petrus, (Pieter Schrijver)		Vlaming, Pieter	284
	117-118	Volker (Pieter Willem de Koning)	
Sels, Willem Hendrik	307-308		559-560
Simons, Adam	368-369	Vollenhove, Johannes.....	248-249
Six van Chandelier, Jan.....	234-235	Vondel, Joost van den.....	151-185
Sluiter, Willem	243	Vooyo, Isaac Pieter de	608
Smits, Dirk	298-300	Vos, Jan	235
Soera Rana (Isaac Esser)	471-472	Vosmaer, Carel	435-436
Speenhoff, Jacobus Hendrikus. .	583-584	Vuylsteke, Julius	463
Spieghel, Hendrik Laurensz ..	103-105		
Stalpaert van derWiele, Johannes	109-116	Waaals, Jacqueline Elisabeth van der	561
Staring, Antoni Christiaan Wynandt		Walch, Jan (Johannes Lodewijk)..	642
	358-364	Walré, Jan van	344
Starter, Jan Jansz.	189-191	Wellekens, Jan Baptista.....	275-276
Stoc, Meester Francois	43-44	Westerbaen, Jacob	216-218
Storm van 's Gravesande, Nicolaas		Willems, Jan Frans	387-388
Jeremias	380	Wilp, Sara Maria van der.....	303
Suchtelen, Nicolaas Johannes van		Winkler Prins, Jacob	473-477
	620-622	Withuijs, Carel Godfried	388
Swaen, Michiel de	272-273	Woestijne, Karel Peter Edward	
Swarth, Stéphanie Hélène	515-521	Marie van de	622-635
Teirlinck, Herman	642	Wolff-Bekker, Elizabeth	305
Tiele, Cornelis Petrus	459	Woordt, Anthony van der	364-368
Toit, Jacob Daniel du, (Totius) 618-620			
Tollens Cz., Hendrik.....	371-378	Zeeus, Jakob	284
Totius, (Jacob Daniel du Toit) 618-620		Zeggelen, Willem Josephus van... ..	412
Toussaint van Boelaere, Fernand		Zon, Zara Maria van.....	295-296
Victor.....	607-608	Zuidema, Willem	480
Trip, Lucas	301-302		

Errata: blz. 32, 3e regel van ond., ghehein, lees *ghemein*; blz. 95, 14e regel, ghebracht, lees *ghebrocht*; blz. 108, laatste regel, nier, lees *niet*; blz. 204, 15e regel, gheen, lees *gheen'*; blz. 230, 18e regel, hiet, lees *hier*; blz. 233, 5e regel, geeft, lees *geest*; blz. 315, 2e regel van onderen, stamele, lees *stamelende*.